

rec 332 19

UNIVER. DI PADOVA
Ist. di Diritto Romano
Storia del Diritto
e Diritto Ecclesiastico

50

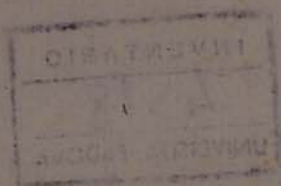
F

2/10

E1 c 19 M

4

SANCTISSIMI
DOMINI NOSTRI
BENEDICTI
PAPÆ XIV.
BULLARIUM.
TOMUS DECIMUS.

IN QUO CONTINETUR

Appendix ad Tomum IX.

Editio recentior auctior & emendatior.

VENETIIS, MDCCLXXXIV.

Sumptibus BARTHOLOMÆI OCCHI.

SUPERIORUM PERMISSU.

MISSISSIPPI
DOMINI NOSTRI
BENEDICTI
PAPAE XIV.
BULLARIUM
TOMUS DECIMUS

Appendix ad Tomum IX.
Sedulo recensitor auctor & commendator.

V. M. T. L. S. MDCCLXXIV.
Superior Bartholomaei Occid.
L. E. X. L. O. R. U. M. L. S. S. S.

IN INDEX APPENDIX.

Acta, & Decreta in Causis Beatificationum, & Canonizationum, alii-
sque ad Sacrorum Rituum materiam spe-
ctantibus, addenda ad Tomum VI. O-
perum Sanctissimi Domini Nostri Romæ
editum anno 1751. pag. 4

Sanctissimi Domini Nostri BENEDI-
CTI PP. XIV. Epistola ad Capitulum,
& Canonicos Metropolitanæ Ecclesiæ
Bononiensis data, occasione, qua Sancti
Proci Martyris Corpus repertum in San-
cti Thraonis Cœmeterio, in eadem
Ecclesiâ collocandum, transmittitur. 6

Sanctissimi Domini Nostri BENEDI-
CTI PP. XIV. Epistola prima ad Rev.
Pat. Engelbertum Abbatem Monasterii
Campidonensis, de facultate consecran-
di Abbatialem Ecclesiâ Campidonen-
sem. 21

Sanctissimi Domini Nostri BENEDI-
CTI PP. XIV. Epistola secunda, ad R.
Pat. Engelbertum Abbatem Monasterii

Campidonensis, de Consecratione Eccle-
siæ S. Appollinaris Romæ a Sanctitate
Sua peracta. 27

Epistola Sanctissimi Domini Nostri
BENEDICTI PP. XIV., ad Reveren-
dissimum Dominum Vincentium Card.
Malvetium Bononiensem Archiepisco-
pum, de Sancti Philocali Martyris Cor-
pore. 38

Decretum Sanctissimi Domini Nostri
BENEDICTI PP. XIV. in Causa Nea-
politana Beatificationis, & Canoniza-
tionis Vener. Servi Dei Pauli Buralis
Sanctæ Rom. Eccl. Cardinalis de Are-
tio nuncupati. 44

Acta Consistorialia pro Concessione
Pallii Patriarchæ Antiocheno Syro Ma-
ronitarum. 46

Brevia Sanctissimi Domini Nostri ad
Patriarcham, Archiepiscopos, Episco-
pos, & Procures Maronitarum. 53

IN ALTERA APPENDIX.

Epistola Sanctissimi Domini Nostri
BENEDICTI Papæ XIV. ad Re-
verendissimum Dominum Ignatium Rea-
lem primum Pontificiarum Cœremonia-
rum Magistrum de celebratione Missæ
a sedente. 57

Nummularii, seu Campsores Civitatis
Ferrariensis, a tertio, ad secundum Or-
dinem Consiliarium dictæ Civitatis
transferuntur. 84

Decretum in Causa Limana inter Ve-
nerabilem Congregationem Ordinis San-
cti Philippi Neri Civitatis Limæ, &
Reverendum Dominum Promotorem Fi-
scalem Curie Archiepiscopalis ejusdem
Civitatis. 87

Aliud Decretum pro Congregatione
Limana Sancti Philippi Neri, nec non
Valentina, Hispalensis, Biacensis &c.
ibidem. 88

Damnatio, & Prohibitio Operis, cui
Titulus: *Storia del Popolo di Dio, dal-
la Nascita del Messia, sino alla fine
della Sinagoga ec. Parte Seconda: con
Raccolta di Dissertazioni, ed in fine la*

Difesa della medes. II. Parte ec. 90

Epistola ad R. P. Antonium Taveira
Archiepiscopum Goanum. 92

Litteræ in forma Brevis quibus Emi-
nentissimus ac Reverendissimus D. Fran-
ciscus Sanctæ Rom. Ecclesiæ Diaconus
Card. de Saldanha motu proprio con-
stituitur, & deputatur in Visitatorem,
& Reformatorem Clericorum Regula-
rium Societatis Jesu in Regnis Portu-
galliæ & Algarbiorum & in Indijs O-
rientalibus & Occidentalibus Regi Fe-
delissimo subiectis. 93

Decretum Sanctissimi Domini Nostri
BENEDICTI PP. XIV. in Causa Nea-
politana Beatificationis, & Canoniza-
tionis Venerabilis Servi Dei Francisci
De Hieronymo Sacerdotis Professi So-
cietatis Jesu. Super Dubio; *An constet
de Virtutibus Theologicis Fide, Spe,
& Charitate in Deum, & proximum,
ac de Cardinalibus Prudentia, Justitia,
Fortitudine, & Temperantia, earumque
annexis in gradu heroico, in casu, &
ad effectum, de quo agitur.* 104

A P P E N D I X

AD TOMUM IX.

B U L L A R I I

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

B E N E D I C T I

P A P A E XIV.

A C T A , E T D E C R E T A

In Causis Beatificationum, & Canonizationum, aliisque ad Sacrorum Rituum materiam spectantibus, addenda ad Tomum VI. Operum Sanctissimi Domini Nostri Romæ editum anno 1751.

Decret. generale Sanctissimi D. Nost. Ben. Papæ XIV. super testibus de auditu auditis in causis Beatific. & Canon.

UM nonnulla post annum Pontificatus sui decimum BENEDICTUS XIV. Decreta, Epistolæ, Constitutionesque ediderit ad materiam Sacrorum Rituum spectantia, quæ in Tomo VI. Operum ejusdem SS. Domini Nostri edito anno 1751. locum habere non potuerunt, ea hic in unum collegimus singula suis, prout indicantur, locis posita inferenda, quodcumque nova horum Operum editio fieri contigerit. Igitur ad caput I. ubi referantur Decreta Generalia, post IV. Decretum pag. 19. addatur V. scilicet.

D E C R E T U M G E N E R A L E

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI.

B E N E D I C T U S P A P A XIV.

An testes de auditu auditus, qui soli extant in Processu Apostolorum, jungi possint in linea probationis cum Testibus de visu, qui extant in Processu Ordinario, contendentibus nonnullis, id tantum fieri posse, si Testes de auditu, qui extant in Processu Apostolico, sint de auditu a videntibus; aliisque asserentibus, id ipsum fieri debere, etiam si Testes non sint de auditu a videntibus, sed de auditu auditus, dummodo cætera alia non desint, quæ requiruntur pro conjunctione Processus Ordinarii cum Processu Apostolico, & alia etiam concurrant, a Congregatione Rituum statuta, ut rite, & recte admittantur Testes de auditu, de quibus omnibus in Nostro Opere de Canonizatione Sanctorum lib. 2. cap. 4. & 5.

Cum ex relatione eorum, quæ in Congregationibus Sac. Rituum, aut Antepreparatoriis, aut Preparatoriis proponuntur, & discutuntur, facta Nobis pro sui muneris adimplemento tam a Congregationis Secretario, tum a Fidei Promotore, innotuerit, sæpe excitatam fuisse inter ejusdem Congregationis Consultores controversiam, an in Causis Beatificationis, & Canonizationis Servorum Dei, procedentibus per viam non Cultus, cum disputandum proponitur Dubium super Virtutibus aut Martyrio, Testes de auditu auditus, qui soli extant in Processu Apostolico, in linea probationis jungi possint cum Testibus de visu, qui extant in Processu Ordinario, contendentibus nonnullis, id tantum fieri posse, si Testes de auditu, qui extant in Processu Apostolico, sint de auditu a videntibus; aliisque asserentibus, id ipsum fieri debere, etiam si Testes non sint de auditu a videntibus, sed de auditu auditus, dummodo cætera alia non desint, quæ requiruntur pro conjunctione Processus Ordinarii cum Processu Apostolico, & alia etiam concurrant, a Congregatione Rituum statuta, ut rite, & recte admittantur Testes de auditu, de quibus omnibus in Nostro Opere de Canonizatione Sanctorum lib. 2. cap. 4. & 5.

§. 2. Nos ad amputandam quamcumque controversiam, decernimus primo, posse in linea probationis conjungi Testes de auditu auditus in Processu Apostolico examinatos, cum Testibus de visu, qui extant in Processu Ordinario, prædictamque conjunctionem in linea probationis competere tantum Testibus de auditu a videntibus, qui sint in Processu Apostolico examinati, dummodo cætera supra indicata non desint requisita: & ex conjunctione Testium de visu examinatorum in Processu Ordinario, cum Testibus de auditu a videntibus, examinatis in Processu Apostolico, propositis Dubiis super Virtutibus, aut Martyrio, responderi posse, constare de Virtutibus &c. aut constare de Martyrio: Et in progressu ad ulteriora pro obtinenda formali Beatificatione sufficere debere duo miracula, quæ ante Beatificationem patrata sint, & approbata; & pro obtinenda Canonizatione sufficere debere alia duo miracula, post Beatificationem secuta & approbata.

posse, & solis testibus de auditu a videntibus id competere decernitur.

§. 3. Decernimus secundo loco, quod, si in Processu Ordinario Testes extant de visu, & in Processu Apostolico non reperiuntur nisi Testes de auditu auditus, Testes hi de auditu auditus, in Processu Apostolico excepti, v. m. & robur adminiculi habere valeant, modo quidem levis, modo gravis, prout eorum numerus, & qualitas expost, ita ut, exclusa a Postulatoribus quacumque fraudis, aut negligentie suspicione, ex qua factum sit, ut soli Testes de auditu auditus in Processu Apostolico fuerint examinati, si, attentis numero, & qualitate Testium de visu in Processu Ordinario examinatorum, habitaque consideratione adminiculi non levis, sed gravis, desumpti ex Testib. de auditu auditus in Processu Apostolico examinatis, res ad eum statum reddita sit, ut faciat fidem, & auctoritatem Viro prudenti de re gravi judicaturæ, propositis Dubiis super Virtutibus, aut Martyrio, responderi possit, ita constare de Virtutibus, aut ita constare de Martyrio, ut procedi possit ad ulteriora, hoc est ad discussionem Miraculorum; Nec obtineri posse Decretum Beatificationis, nisi tria Miracula præcesserint, quæ fuerint approbata; neque demum Canonizationis Decreto locum esse debere, nisi duo alia post Beatificationem Miracula superveniant, quæ pariter fuerint approbata.

Robur tamen & vim adminiculi testes de auditu auditus habere quandoque possunt.

§. 4. Demum tertio loco decernimus, nihil per præsens Decretum a Nobis fuisse immutatum super Dubio Virtutum, aut Martyrii, in Causis, quæ procedunt per viam casus excepti, aut in quibus, etsi procedant per viam ordinariam non Cultus, soli Testes de auditu extant in Processu tum Ordinario, tum Apostolico; quoad eas enim exacte observari mandamus Decretum Generale a Nobis editum die 23. Aprilis 1741. & impressum in Nostro Opere de Canonizatione Sanctorum lib. 3. c. 3. n. 25. editionis Patavinæ, & editionis Romæ, quod etiam nunc confirmamus tum quoad numerum Miraculorum, tum etiam quoad cætera, quæ in dicto Decreto continentur; & in quibus statuitur, Miracula semper esse comprobanda per Testes testes de visu, siue agatur de Causis procedentibus per viam Ordinariam de non Cultu, siue per viam extraordinariam de casu excepto, & siue res sit de Miraculis pro obtinenda Beatificatione, siue de aliis, quæ proponuntur pro Canonizatione obtinenda. Et Secretario Congregationis Sacrorum Rituum mandamus, ut præsens Nostrium Decretum inter acta Congregationis referat, & typis edi curet, ut ad omnium notitiam deveniat.

Præsentis Decreto nihil immutatum pro causis quæ procedunt per viam casus excepti, aut in quibus soli testes de auditu extant in utroque Processu.

Datum hao die 17. Julii 1744.

Dat. 17. Julii 1744.

D. F. Card. Tamburinus Præf.

Loc. & Sigill.

M. Marefusus S. R. C. Secr.

SAN

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI BENEDICTI PP. XIV. Epistola ad Capitulum, & Canonicos Metropolitanæ Ecclesiæ Bononiensis data, occasione, quæ, S. Proci Martyris Corpus repertum in S. Thrasonis Cœmeterio, in eadem Ecclesiâ collocandum, transmittitur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Prohem.

JAM dudum Nobis erat in animo, unum aliquod Sancti Corpus cum suo nomine proprio inventum mittere ad istam Nostram Metropolitanam Ecclesiâ, inter cætera dona, quæ ei largiri solemus quotannis, occasione Solemnitatis S. Petri Apostolorum Principis, in cujus honorem eadem Ecclesiâ dedicata est.

Quælibet pars Corporis cujuscumque Sancti veneratione prosequ.

§. 1. Non ignoramus, veneratione coli debere non solum cujuscumque Sancti Corpus integrum, sed quamlibet etiam partem a reliquo ejus corpore divisam: *Hæc est enim Sanctorum Martyrum gloria, quorum etsi per univ. Mundum seminetur in cineribus portio, manet tamen integra in virtutibus plenitudo: ita loquitur Sanctus Maximus Serm. 55. inter Sermones, qui olim Sancto Ambrosio adjudicabantur, ut videre est in Operibus hujus Sancti Patris tom. 2. editionis Parisiensis ann. 1690. pag. 466. Cum Sancto Maximo cohæret Sanctus Gregorius Nazianzenus, qui in suo Carmine de Virtute juxta interpretationem Petavii lib. 14. de Incarnatione cap. 11. §. 3. ait:*

*Tanta porro est veritatis veneratio,
Ut vel exiguis pulvis, aut aliquod reliquiarum
Ossium verustorum, vel capillorum particula,
Aut panniculi, aut aspersi cruoris
Nota quæpiam, ad totius honorem aliquando sufficiant;
Et appellatione sanctæ sunt reliquæ:
Cum certis locis attributa fuerint illa pro toto Martyre:
Eadem quippe vi prædita: O Miraculum!
Salutem enim affert etiam sola recordatio.*

Etiam si ejusdem Sancti nomen ignoretur.

Major tamen est Fidelium devotio de Sancto, licet hujus nomen lateat; corpori tamen, aut parti illi religiosus cultus debetur, qui cæteris Sanctorum Reliquiis præstari solet, ut late ostendimus in nostro Opere de Canonizatione lib. 4. part. 1. cap. 27. editionis præsertim Patavinae, a Nobis, etiam si assiduo gravissimarum occupationum pondere premeremur, plurimum locupletatæ; qua editione, pro nunquam intermissa benevolentia vestra erga Nos, laboresque Nostros qualescumque, minime vos carere arbitramur.

§. 3. Ut ut vera sint quæ diximus, nemo tamen inficiabitur, multo præclarior quid esse Corpus integrum, quam pars insignis ejusdem Corporis, & multo majorem esse Fidelium devotionem erga Corpus alicujus Sancti, de cujus nomine proprio constat, quam alterius, cujus nomen ignoretur. Et propterea juxta veterem Romanæ Ecclesiæ consuetudinem, Sanctorum corporibus, quorum nomen ignoratur, appellativum nomen imponitur; ut recte ad rem Nostram, dum loquitur de consuetudine imponendi nomen appellativum Corporibus Sanctorum, qui sine nomine inveniuntur, animadvertit eruditus Ferrandus in Disquisit. Reliq. lib. 1. c. 5. Minime superfluum est certa nomina incertis Sanctorum Reliquiis attribuire, quod experientia, usuque quotidiano videamus, Fideles multo minus affectu, studio, ac pietate affici, & ferri erga Divorum illorum exuvias, quam ne nomine. rum nomina mortales latent, quam adversus eas, quæ certis nominibus indigi-

LETTERA DELLA SANTITÀ DI NOSTRO SIGNORE BENEDETTO PP. XIV. scritta al Capitolo, e Canonici della Metropolitana di Bologna, in occasione che mandava loro il Corpo di S. Proco Martire, ritrovato nel Cimiterio di S. Trifone, per farlo collocare nella medesima Metropolitana.

B E N E D I C T U S P A P A X I V .

Dilecti Filii, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

E' Qualche tempo, che ci venne in pensiero di mandare a cotesta Nostra Chiesa Metropolitana, fra gli altri regali, che siamo soliti di mandare ogni anno per la Festa del glorioso S. Pietro Principe degli Apostoli, in onore del quale la detta Chiesa è dedicata, un Corpo Santo intero, ritrovato col proprio nome.

§. 1. Sappiamo doverci venerare non solo il Corpo intero di qualunque Santo, Qualunque ma ancora ogni parte d'esso staccata dal rimanente: *Hec est Sanctorum Martyrum gloria, quorum ceteri per universum Mundum seminetur in cineribus portio, manet tamen integra in virtutibus plenitudo*: sono parole di S. Massimo porzione del Corpo d'un qualche Santo è degna di venerazione. nel Sermone cinquantesimoquinto fra quelli fin ora attribuiti a S. Ambrogio, come può vederli nel tom. 2. delle Opere di questo Santo Padre della stampa di Parigi dell'anno 1690. alla pag. 466., col quale concorda San Greg. Nazianzeno nel suo Componimento poetico *de Virtute*, secondo l'interpretazione del Petavio al lib. 14. *de Incarnatione* cap. 11. §. 3.

*Tanta porro est veritatis veneratio,
Ut vel exiguus pulvis, aut aliquod reliquiarum
Ossum vetustorum, vel capillorum particula,
Aut panniculi, aut aspersi cruoris
Nota quæpiam, ad totius honorem aliquando sufficiant,
Et appellatione sanctæ sunt reliquæ:
Cum certis locis attributa fuerint illa pro toto Martyre:
Eadem quippe vi prædita: O Miraculum!
Salutem enim affert etiam sola recordatio.*

§. 2. Sappiamo in oltre, che quando vi sono gl'indizj certi, che il Corpo, Ancorchè o parte d'esso, è d'un Santo, ancorchè non sene sappia il nome, deesi al Cor sia ignoto po, o alla parte il culto religioso proprio delle Reliquie de'Santi, come da il nome del Noi fu dimostrato nella Nostra Opera *de Canonizatione* al lib. 4. part. 2. cap. medesimo 27., e particolarmente dell'ultima stampa fatta in Padova, arricchita da Noi, Santo. non ostanti le Nostre incessanti occupazioni, di nuove notizie, e che ci lusinghiamo, che non avrete tralasciato di procurarvi, per l'affetto, che avete sempre dimostrato alla Nostra Persona, ed alle Nostre quali sian le fatiche.

§. 3. Ma non si può negare, che, non ostante il detto fin ora, non vi sia non so che di più luminoso in un Corpo intero, che in una parte ancorchè riguardevole del detto Corpo, e che la divozione de' Fedeli non sia più fervorosa verso un Corpo Santo, di cui si fa il nome, che verso un altro Corpo Santo, il di cui nome s'ignora; per la qual cosa, giusta l'antica consuetudine della Chiesa Romana, s'impone ai Corpi Santi, il nome de quali s'ignora, un nome appellativo: come molto bene al Nostro proposito, parlando dell'uso d'imporre i nomi appellativi ai Corpi de'Santi ritrovati senza nome, va dicorrendo l'erudito Ferrand. *Disquisit. Reliq. lib. 1. cap. 5. Minime superfluum est certa nomina incertis Sanctorum Reliquiis attribuire, quod experientia, usuque quotidianæ videamus, Fideles multo minori affectu, studio, ac pietate affici, & ferre erga Divorum illorum exuvias, quorum nomina mortales latent, quam ad* Sempre però è maggiore la divozione de' fedeli verso un intero Corpo, e più ancora, se ha il proprio nome. E perciò usala Chiesa Romana d'imporre il nome ai Corpi Santi.

santur: potentius enim Nobis nota, & certa, quam obscura, ignota & incerta solent movere animos; ideoque major Dei gloriæ, atque Cœlitum cultus, ac venerationis perumque accessio fit: præter ea, quæ collecta videre licet in Nostro supra citato Opere editionis Patavinæ lib. 4. part. 2. c. 28.

Diligent. §. 4. Hisce rationibus permoti Corpus alicujus Sancti integrum cum proprio
adhibita, nomine invenire studuimus, illudque mittere ad vos, ut, quemadmodum signifi-
ut Corpus cayimus, in Nostra Metropolitana Ecclesia collocaretur.

invenire-
tur, Bon. Atque ut id, quod in animo erat consequeremur, necesse fuit Nostras per-
transm. quisiones ad ea venerabilia loca convertere, quæ tantopere animam hanc Ur-
Catacum- bem Romam illustrent: Loca, quæ excavata olim, & effusa a Gentilibus, ut
barum ori- extraheretur arena communis, & dicæarchea, ad extruenda magnifica illa æ-
go. difica, quorum adhuc apparent reliquæ, fuerunt postea decur u temporis a pri-
mis Christianis sanctificata, qui illuc se ob persecutionum metum recipiebant, suos religiosos conventus ibi faciuri, itaut ibidem sacræ etiam functiones Summis Pontificibus perficerentur, & Ecclesiastica sepultura defuncti donarentur. De Cœmeteriis loquimur, seu Catacumbis, de quibus tam devote Sanctus Hieronymus scribit, præter alios quamplures Antiquitatis Scriptores a Nobis citatos in cap. 27. Operis Nostri, quibus in editione Patavina Joannem Bottarium addidimus, Bibliothecæ Vaticanæ Custodem, & Nobis ab intimo Sacello, qui tom. 1. Romæ subterraneæ Catacubarum modo explicatam originem feliciter detexit.

Præmittendum exam-
men, num
Corpus
cum mart.
notis signi-
fque sit
condit. §. 5. Invenito autem in Catacumbis Corpore integro cum nomine proprio, necesse fuit ultra procedere. Certum est enim, quod nulla sepeliebantur in Catacumbis nisi Christianorum Corpora; sed quod omnia Christianorum Corpora ibi sepulta, essent Sanctorum Corpora, certum non est. Propterea examinanda veniunt signa, quæ in sepulchro erant, ubi concedebatur corpus integrum, aut ejus pars, live cum nomine proprio, live non. Nostri enim primitivæ Ecclesiæ Patres collocabant semper in Sanctorum sepulchris signa indicantia sanctitatem; ea vero nunquam collocabant in sepulchris illorum, quos uti Sanctos non habebant. Balsagio in suis Operibus minime arridet sententia, quod in Catacumbis non sepelirentur nisi Christianorum Corpora. Sed illum egregie confutavit in suo Opere de Monogrammate Christi Domini Cappellanus Noster intimus Dominicus Georgius, cujus nomen claret in Republica Litteraria celeberrimum, Idem præstitit supra laudatus Bottarius, Balsagii sequacibus respondens. Nos vero, qui in prima editione Operis Nostri de Canonizatione conati sumus clare ostendere quod soli Christiani fideles in Catacumbis, de quibus loquimur, sepelirentur; summa animi Nostri voluptate in nupera editione Patavina addidimus ea pariter, quæ duo prædicti Scriptores egregii animadverterant, eoque, uti par erat, nominavimus; abhorruimus namque semper, semperque abhorrebimus a prava quorundam consuetudine, qui ut suos faciant alienos labores, indigno plagio regunt Auctorem verum, cujus nomen postea nihilo tamen secius innotescit.

Prætextati
Cœmete- §. 6. Hoc systemate præstabilito, prima Catacumba, seu Cœmeterium, quod
rium primo visitari iussimus, fuit Prætextati Cœmeterium, in Martyrologiis adeo celebre,
visitatum. situm in via Appia, & vix unum miliare ab Urbe Roma distans. De ipso loquitur Marcus Antonius Boldettus Canonicus Sanctæ Mariæ trans Tyberim, in suo laudabili Opere, cujus titulus: Osservazioni sopra i Cimiterj de' Santi Martiri, ed antichi Cristiani di Roma, lib. 2. cap. 18. quod Opus Auctor eruditus composuit post continuatum triginta annorum studium, post iteratas locorum perquisitiones, & animadversiones varias, post multos mentis & corporis susceptos labores, ac feliciter exantlatos, ut materiam præpararet, simulque ut suo mœnari quoad Cœmeteria satisfaceret.

In eo dete-
ctum Cor- §. 7. In hoc eodem Prætextati Cœmeterio detectum fuit anno elapso Corpus
pus cum
proprio no-
mine Marti. integrum cum nomine proprio Marti; quod nomen Christianis valde erat com-
mune.

versus eas, quæ certis nominibus indignantur: potentius enim Nobis nota, incerta, quam obscura, ignota, incerta, solent movere animos; ideoque major Dei gloriæ, atque Cælicum cultus, ac venerationis plerumque accessio fit; con quel di più, che potete vedere raccolto da Noi nella Nostra Opera sopracitata della stampa di Padova al lib. 4. part. 2. cap. 28.

§. 4. A questi fondamenti si è appoggiata la Nostra idea di ritrovare un Corpo Santo intero col proprio nome, e di mandarvelo, come facciamo, per esse re collocato nella Nostra Chiesa Metropolitana, secondo ciò, che di sopra si è accennato.

Per conseguire il fine da Noi bramato siamo stati necessitati a rivolgerci a que' venerabili Luoghi, che rendono cotanto illustre questa Nostra Città di Roma: Luoghi, che aperti, e scavati dai Gentili per estrarne arena, e pozzolana, ad effetto di prevalersene nelle loro anguste fabbriche, parte delle quali ancor oggi si vede, furono poi col tratto del tempo santificati dai primi Cristiani, che in essi si ritiravano per timore delle persecuzioni, e che in essi facevano le loro pie adunanze, celebrandosi anche ne' medesimi le sacre funzioni da' Sommi Pontefici, e dandosi pure ne' medesimi la sepoltura ai defunti. Parliamo de' Cimiterj, o siano Catacombe, delle quali scrive contanta pietà S. Girolamo, oltre tanti Scrittori antichi da Noi portati nel capo xxvii. della Nostra Opera, ai quali nella stampa di Padova abbiamo aggiunto il Sacerdote Giovanni Bottari secondo Custode della Nostra Biblioteca Vaticana, e Nostro Cappellano Segreto, che nel suo primo Tomo di *Roma sotterranea* ha felicemente scoperta l'origine poc' anzi esposta delle Catacombe.

§. 5. Ritrovato nelle Catacombe il Corpo intero col nome proprio, è stato d'uopo il passar oltre: essendo certo, che nelle Catacombe non si seppellivano che i Corpi de' Cristiani; ma non essendo certo, che tutti i Corpi de' Cristiani ivi sepolti, fossero Corpi de' Santi: il che porta seco l'impegno d'esaminare i Segni, che erano nel Sepolcro, in cui giaceva o il Corpo, o parte d'esso, o col nome proprio, o senza nome proprio; avendo i Nostri primi Padri posto nei Sepolcri de' Santi Segni indicativi della Santità, e non avendoli posti ne' Sepolcri di quelli, che essi non avevano per Santi.

Il Balsaglio si è nelle sue Opere dimostrato non soddisfatto dell'affunto, che nelle Catacombe non si seppellissero, che i Corpi de' Cristiani. Ma il Sacerdote Domenico Giorgi Nostro Cappellano Segreto, il di cui nome è assai celebre nella Repubblica Letteraria, gli ha molto bene risposto nella sua Opera de *Monogrammate Christi Domini*. Lo stesso ha fatto il sopracitato Bottari rispondendo ai seguaci del Balsaglio. E Noi, che nella prima stampa della Nostra Opera de *Canonizatione* ci eravamo ingegnati di porre in chiaro, che i soli Cristiani si seppellivano in queste Nostre Catacombe, abbiamo avuto un sommo piacere nella nuova stampa di Padova d'aggiungervi le riflessioni dei due predetti Valentuomini, nominandoli, come era del dovere: non essendoci mai piaciuta, nè essendoci mai per piacere la pratica di taluni, che fanno proprie le fatiche altrui, sopprimendo con un plagio, che poi col tratto del tempo si scuopre, il vero Autore.

§. 6. Camminando con questo sistema, la prima Catacomba, o sia il primo Cimiterio da Noi fatto visitare, è stato quello di Pretestato, tanto celebre ne' Martirologj, situato nella Via Appia, ed un miglio in circa lontano da Roma. D'esso parla il Sacerdote Marcantonio Baldetti Canonico di Santa Maria in Trastevere nella sua bell'Opera intitolata *Osservazioni sopra i Cimiterj de' Santi Martiri, ed antichi Cristiani di Roma*, al lib. 2. cap. 18. Opera composta dopo sei lustri di continue osservazioni, accessi, fatiche di mente, e di corpo, intraprese e felicemente eseguite per comporla, e nello stesso tempo adempire il suo impiego sopra i Cimiterj.

§. 7. Nel predetto Cimiterio di Pretestato fu ritrovato nell'anno passato un Corpo intero col nome proprio d'Ilaro: nome assai usitato fra i Cristiani, co- Ballar. Rom. Bened. XIV. Tom. X. B me

Diligente
praticate
perinvenire
un Corpo
Santo per
mandarlo a
Bologna
nella Chie-
sa Metro-
politana.
Originedel-
le Cata-
combe.

Necessario
esame se il
Corpo San-
to abbia i
segni del
martirio.

Nelle Ca-
tacombe i
solli Corpi
de' Cristia-
ni si seppel-
livano.

Ricerche
fatte nelle
Catacombe
di Pretesta-
to.

pus tum
n. n. n. n.
mine Vari.

ne, ut colligitur ex antiquis Inscriptionibus apud Arringhium Fabretum, & Reinesium; neque erat cognitum Ecclesiasticis Martyrologis, ut videre est in Martyrologio Florentini die prima Februarii, atque in alio item Martyrologio apud Bollandum tom. i. Februarii pag. 294. Sepulchro insculptum apparebat Monogramma Christi cum littera A ab uno latere, ab altero littera Ω. Inscriptio vero huiusmodi erat: *Hic requiescet in pace fede constitutus Illarus qui vixit annus PL. MS. XXV.* Errores, qui huc irreperunt, neminem debeant in admirationem adducere, nisi quem ipsæ latent notiones primæ in hac materia: siquidem extra omnem controversiam certum est, quod verba recte præparata, ut inciderentur in lapidibus, corrumpebantur ab imperitis sculptoribus in ipso incidendi actu, ac non tamen ita corrumpebantur, ut verus sensus omnino perderetur.

Varia signa, ex quibus eruitur Corpora, quæ in Catacumbis coadebantur: Christiani tantum fuisse. §. 8. In Nostro Opere de Canonizatione c. 27. sæpius citato n. 14. editionis Patavinæ, dum loqueremur de signis, unde Sancti Corpus a Corpore alterius Christiani distinguitur, non dubitavimus ita asserere; *Primum itaque Signum est, si aliquod forte Corpus reperitur cum Inscriptio, dummodo Inscriptio ipsa nullis ambagibus subiecta sit, sed in ea expressa sint, quæ verum pro Christo Martyrium præferant, & ideo indubitam Sanctitatem.* Ibidem n. 18. diximus etiam, quod ex Monogrammate Pro Christo sepulchris insculpto, unum hoc inferri potest, Corpus scilicet ibi repositum, fuisse Corpus alicujus Christiani: quod insuper in editione Patavina comprobavimus, adducentes auctoritatem prælaudati Georgii, & Ludovici Antonii Muratorii viri in Republica Litteraria adeo insignis. Litteræ autem A, & Ω quæ significant Christum esse principium rerum omnium & finem, ejusque divinitatem exprimunt; quæque olim inscribebantur Christianorum Monumentis etiam ante Arij, & Constantini ætatem, ut luculenter ostendunt Lupus in Dissertatione de Sancta Severa pag. 142. & Georgius citatus de Monogrammate Christi Domini cap. 2. indicant similiter, quod Corpus illud erat Corpus Christiani alicujus. Eodem collimant verba *requiescit in pace*, quæ nunquam adhibita fuerunt a Paganis, sed a Christianis tantummodo, quod ipsum demonstrat Mabillonius de Cultu Sanctorum ignorantum pag. 557. Jam vero, omisis sigillis PL. MS. significantibus plus minus ad indicandam defuncti ætatem; quæ sigillæ in tot Inscriptionibus inveniuntur apud Arringhium, & Fabretum, quæque in usu esse cœperunt quarto sæculo, si fides habenda est Sponio in Antiquitatum investigationibus pag. 350. tota difficultas reduci debet ad illa verba *fede constitutus, fide constitutus*, ut incisoris sphalma corrigatur.

Inquire. §. 9. Ut constaret, num prædicta verba in aliis quoque inscriptionibus invenirentur, & quoniam esset eorundem sensus, rem totam communicavimus Litteratis illis viris, qui frequentes adfuerunt eruditis Exercitationibus, quæ singulis secundis Feriis habentur coram Nobis de rebus Ecclesiasticis, aut Romanis Antiquitatibus tum sacris, tum profanis, quo solatio inter molestissimas Pontificatus Nostri spinas unice recreamur. Post accuratas igitur perquisitiones, relatum est Nobis, huiusmodi verba nullibi in Lapidibus Sepulchralibus inveniri potuisse. Quo vero ad eorum intelligentiam, putarunt aliqui, eo loco Sacramentum Confirmationis significari, quo Illarus insignitus fuerit, cum legatur in antiquo Canonone *spiritus Sanctus, de Consecrat. dist. 5. quod Spiritus Sanctus in Baptismate plenitudinem tribuit ad innocentiam, in Confirmatione augmentum præstat ad gratiam.* Sed ea sententia minime placuit; nam licet in Inscriptio quadam, quam afferunt claræ memoriæ Cardinalis Norisius in *Fastis Consularibus* pag. 43. & Fabretus in *Inscriptionibus* pag. 577. legatur de quodam Severo Paschasio, quod *percepit xi. Kal. Majas*, absque eo quod subjungatur quid percepisset, idque de Baptismo intelligatur; nescimus tamen an ulla Inscriptio invenitur, quæ expresse mentionem faciat de Confirmatione; ob eam fortasse causam, quia ubi mentio fieri vellet de perceptis Sacramentis, cum omitti nullatenus posset Baptismus; ibi idem erat dicere aliquem fuisse baptizatum, ac dicere fuisse quoque

me si raccoglie dalle Iſcrizioni appreſſo l'Arringhi, il Fabretto, ed il Reineſio, e non incognito nei Martirologj della Chieſa, come può vederſi in quello del Fiorentini al primo di febbrajo, ed in un altro ſtampato dal Bollando nel tom. 1. di febbrajo alla pag. 294. Nel Sepolcro vi era impreſſo il Monogramma di Criſto, e da una parte un A, e dall'altra Ω, e nella Iſcrizione così ſi leggeva: *Hic requieſcet in pace fede conſtitutus Ilarus qui vixit annus PL. MS. XXXV.* non potendo formalizzarſi degli errori, che in eſſa ſi vedono, ſe non chi è privo anche delle prime cognizioni in queſta materia, eſſendo per altro coſa aſſai nota, che, compoſte anche a dovere le parole da imprimerſi nelle Lapidi, gl'Incifori ignoranti, imprimendole, le guſtavano; ma non però in tal foggia, che il vero ſenſo non ſe ne caſiſſe.

Corpo intero col nome d' Ilaro.

E colla propria Iſcrizione.

§. 8. Nella Noſtra Opera de Canonizatione nel più volte citato capo xxvii. Varſegni, al num. 14. della ſtampa di Padova, non abbiamo avuta diſſicoltà, ſcrivendo dai quali de' Segni, pe' quali un Corpo Santo ſi diſtingue dal Corpo d'un Criſtiano, di ricavarſi eſſer come in appreſſo: *Primum itaque Signum eſt, ſi aliquod forte Corpus reperiat cum Inſcriptione, dummodo Inſcriptio ipſa nullis ambagibus ſubjecta ſit, ſed in ea expreſſa ſint, quæ verum pro Chriſto Martyrium præſeferant, & ideo indubitatam Sanctitatem.* Nella ſteſſa Opera al num. 18. abbiamo ancor detto, che dal Monogramma *Pro Chriſto*, impreſſo nel Sepolcro, non ſi può altro inferire, ſe non che il Corpo in eſſo giacente, foſſe Corpo d'un Criſtiano: il che nella nuova ſtampa di Padova abbiamo avvalorato anche col ſentimento del citato Giorgi, e del cotanto celebre Abbate Lodovico Antonio Muratori. L' A, ed Ω, che ſignificano eſſer Chriſto il principio, ed il fine di tutte le coſe, ed eſprimono la ſua Divinità, e che erano in uſo ne' Monumenti de' Criſtiani, prima ancora dell'età d'Ario, e di Coſtantino, come molto bene hanno dimoſtrato il Lupi nella Diſſertazione de S. Severa alla pag. 142. e l'allegato Giorgi ac Monogrammate Chriſti Domini cap. 2. provano altresì, che il Corpo era Corpo d'un Criſtiano: al che pure alludono le parole *requieſcit in pace*, che non ſono mai ſtate adoperate da' Pagani, ma unicamente da' Criſtiani, come anche dimoſtra il Mabillonio de Cultu Sanctorum ignotorum alla pag. 557. E laſciando da parte il PL. MS. che vogliono dire *plus minus*, e che eſprimono l'età del deſunto: Cifra, che ſi ritrova in tante altre Iſcrizioni appreſſo l'Arringhi, ed il Fabretti, e che incominciò ad uſarſi nel quarto ſecolo, ſe preſtiam fede allo Sponſio nella Ricerca delle Antichità alla pag. 350. il vero punto dee ridurſi alle parole *fede conſtitutus*, cioè *fide conſtitutus*, correggendo l'error dell'Incifore.

§. 9. Comunicammo il tutto a quai Letterati, che in buon numero interven-
gono alle Noſtre Accademie, che ogni Lunedì teniamo avanti di Noi ſopra le
materie Eccleſiaſtiche, e ſopra le Antichità ſacre, e profane di Roma; e che
ſono l'unico riſtore, che proviamo in queſto Noſtro ſpinoliſſimo Pontificato; in
caricandoli a riconoſcere con eſatta diligenza, ſe in altre Lapidi vi foſſero le
ſteſſe ſopradette parole, e quale ſia l'intelligenza delle medefime. Dopo accu-
rato ſtudio ci fu riſerito, non eſſerſi ritrovate ſomiglianti parole in verun'altra
Lapide Sepolcrale. Circa poi la loro intelligenza, vi fu chi penſò, alluderſi
da eſſe alla Creſima ricevuta da Ilaro, leggendoſi nell'antico Canone *Spiritus Sanctus de Conſecrat. diſt. 5.* che lo Spirito S. nel Battesimo *plenitudinem tribuit ad innocentiam, in Confirmatione augmentum præſtat ad gratiam.* Ma ciò non ci ſoddiſſece: perchè ſebbene in un' Iſcrizione riportata dalla chiara memoria del Cardinale Noris ne' Faſti Conſolari alla pag. 43., e dal Fabretti nelle Iſcrizioni alla pag. 557. ſi legge d'un certo Severo Palcaſio, che *percepit x̄ Kal. Majus*, ſenza dir che; e ciò ſ'intenda del Battesimo: non ſappiamo però, che vi ſia Iſcrizione, che parli eſpreſſamente della Creſima; forſe per la ragione, che volendoſi far menzione de' Sagramenti ricevuti, nè potendoſi ommettere il Battesimo, era lo ſteſſo l'eſprimere, che uno era ſtato battezzato, che il dire, che il medefimo era ſtato creſimato; dandoli allora in molte Chieſe la

Eſame del ſignificato delle parole *fede conſtitutus*, che ſi trovano nell'Iſcrizione ſopradetta. Opinione d'alcuni, che credono indicarſi con queſte parole il Sagramento della Creſima.

que confirmatum; tunc enim in pluribus Ecclesiis Confirmatio immediate conse-
 cebatur post Baptismum, quæ consuetudo vigeat etiam in Ecclesia Romana, ut
 videre est in *Ordine Gelasiano* in lucem edito a Ven. Servo Dei Card. Thomasio
 pag. 84. & 85. De huiusmodi ritu fusc egimus in *Dissertatione de Synodo Dia-*
cesana, quæ a Nobis Bononiæ composita, deinde Nostri Pontificatus tempore lo-
 cupletata, Deo annuente, publica luce donabitur. Baptismi, & Confirmationis
 Sacramentis addebatur olim in quibusdam Ecclesiis etiam Eucharistia, quamvis
 Baptizati, & Confirmati, essent adhuc lactentes puelluli, ut colligere potest
 ex Nostro Opere de *Festis Jesu Christi*, & *Beatae Mariæ Virginis*, & de *Mis-*
sa Sacrificio, quod Opus, quanto major est librorum copia, qui Nobis post No-
 stri Pontificatus exordia suppeditantur ab insigni Bibliotheca Domini Cardinalis
 Passionis, variis notitiis tanto magis adauctum, atque insuper ex Italico ser-
 mone in Latinam linguam feliciter translatura Michaelis Angelo de Giacomel-
 lis Nobis ab intimo Sacello, hoc ipso anco typis Patavinis prodit in lucem.

Alii putant
 fidei firmi-
 tatem no-
 tati.

§. 10. Sacerdos Petrus Moretus Canonicus S. Mariæ trans Tyberim, qui tam
 egregia volumina de rebus Ecclesiasticis edidit, aliaque plura æquæ præparat,
 quamvis non levi oculorum incommodo laboret; duas Nobis indicavit S. Cyprianus
 epistolas, alteram Rogatiano Episcopo scriptam, in qua sic legitur: *Salomon in*
Spiritu Sancto constitutus testatur, & docet, quæ sit Sacerdotalis auctoritas &
potestas, dicens &c. alteram ad Populum Tibaritanum, quæ sic habet: *Nemo*
quidquam de sæculo jam moriente desideret, sed sequatur Christum, qui & vivit
in æternum, & vivificat servos suos in fide sui nominis constitutos: atque hinc
inferebat per illa verba in fide constitutos, quæ sunt in Ilari lapide, significari,
quod Ilarus plenus fide, stabilis in fide radices in eadem fide jecerat admodum
profundas.

Alii tan-
 dem judi-
 cant intel-
 ligi ea ver-
 ba de Sa-
 cramentum Ba-
 ptismi.

§. 11. Porro dum hanc ipsam Epistolam disceremus, ecce Nobis exhibita est
 Dissertatio pulcherrima typis edita, & prælaudato Dominico Georgio Nobis in
 intimo Sacello dicata. Ea habet Auctorem Sacerdotem Alexium Symmachum Maz-
 zochium Canonicum Ecclesiæ Metropolitanæ Neapolis, virum tum sacra, tum
 profana eruditione clarissimum. Ibi ad examen revocantur ea verba *fide constitu-*
tus, ab iisque significari ostenditur Sacramentum Baptismi susceptum ab Ilaro.
 Legitur enim in Tertulliano lib. de *Pudicitia* cap. 18. & alibi, *ante fidem*, &
post fidem, ad significandum *ante & post Baptismum*, immo vetera Monumenta
 passim utuntur hac phrasi *fidei Sacramentum* ad Sacramentum Baptismi indi-
 candum.

Dux Chri-
 stianorum
 Classes, al-
 tera Bapti-
 zator. Ca-
 thecume-
 norum al-
 tera.

Et quia intelligit posse opponi, totum hoc superfluum videri, quandoquidem
 si Ilarus Christianus erat, necesse pariter erat, fuisse baptizatum, animadvertit
 quam diligentissime, quod tunc tempus suscipiendi Baptismum protraheretur,
 adeoque Christiani dividebantur in duas veluti classes, quarum unam constitue-
 bant Catechumeni, alteram Baptizati, atque hi quidem *Fideles* nominabantur;
 a *Fidei Sacramento*, non a *virtute Fidei*; qua Fidei virtute imuebantur Chri-
 stiani Catechumeni Parochorum catechismum sua præsentia frequentantes. Non
 est admodum inverisimile, quod aliæ ad Nos super eodem argumento Disserta-
 tiones perveniant. Si ita erit, libenti animo eas percurreremus. Nos interim hanc
 materiam intactam relinquentes, ad aliud Sacrum Corpus curam Nostram con-
 vertere statuimus, quod ad Ecclesiam Nostram Bononiensem mittamus.

S. Thraſonis
 Cæmete-
 rium Roma
 detectum.

§. 12. Paucis abhinc annis detectum fuit Cæmeterium S. Thraſonis; de quo
 mentionem fecit Martyrologium Romanum die 11. Decembris: *Romæ Passio*
Sancti Thraſonis, qui cum Christianis laborantes in Thermis, aliisque operibus
 publicis fatigatos, & in carcere positos de suis facultatibus aleret, iubente
 Maximiano, tentus, cum aliis duobus Pontiano, & Pretextato, Martyrio coro-
 natus est. Ut notum est unicuique, Maximi nos ædificum aggressus est Thermo-
 rum Diocletiani. Excessu crudelitatis abreptus, atque ut expiraretur, utrum id
 quod

Cresima immediatamente dopo il Battesimo: il che pure praticavasi nella Chiesa Romana, come può vederli nell'Ordine Gelasiano pubblicato dal Venerabile Servo di Dio Cardinal Tommasi alla pag. 84. ed 85. Di questo rito abundantemente trattato in una Nostra Dissertazione de *Synodo Diocesana*, che composta da Noi in Bologna è stata da Noi medesimi ritoccata nel tempo del Pontificato, e che, se piacerà a Dio, daremo alle stampe. Ai due Sacramenti di Battesimo, e di Cresima, univasi in alcune Chiese ancor quello dell'Eucaristia, benchè i battezzati, ed i cresimati fossero fanciulli lattanti: come potrete riconoscere dalla Nostra Opera delle Feste di Gesù Cristo, e della Santissima Vergine, e del Sacrificio della Messa; che abbiamo riempita di varie altre cognizioni acquistate nel tempo del Pontificato pel maggior comodo de' libri, che ci vengono somministrati dalla insigne Biblioteca del Nostro Cardinale Segretario de' Brevi Domenico Passionei, e che composta da Noi in lingua Italiana, è stata felicemente tradotta in lingua Latina dal Sacerdote Michelangelo Giacomelli nostro Cappellano Segreto, ed in quest'anno medesimo è stata stampata in Padova.

§ 10. Il Sacerdote Pietro Moretti Canonico di Santa Maria in Trastevere, Hanno e che ha dato alle stampe tante belle Opere nelle materie Ecclesiastiche, e stimato altri che sta preparandone altre, non ostante il grave incomodo, che patisce della tri significar la fermezza e stabilità nella vista, ci additò due Lettere di S. Cipriano, quella scritta a Rogaziano Vescomozza e stabilità nella cet quæ sit Sacerdotalis auctoritas et potestas, dicens &c. l'altra alla plebe fede. Tiberitana, ove così si legge: *Nemo quidquam de seculo jam moriente desideret, sed sequatur Christum, qui et vivit in æternum, et vivificat servos suos in fide sui nominis constitutos*: deducendo da esse, significarsi nelle parole in fide constitutos, che Ilaro era pieno di Fede, stabile nella Fede, e ben radicato in essa.

§ 11. Mentre appunto stiamo dettando questa lettera, ci vien presentata una bella Dissertazione del Sacerdote Alessio Simmaco Mazzocchi Canonico della Metropolitana di Napoli, Soggetto pieno di sacra, e profana erudizione, data alle stampe, ed indirizzata al Nostro sopradetto Cappellano Segreto Domenico Giorgi. In essa si esaminano le parole *fide constitutos*, che sono nella Lapide d'Ilaro, ed in essa si dimostra, additarsi nelle medesime il Sacramento del Battesimo ricevuto da Ilaro; leggendosi in Tertulliano nel lib. de Pudicitia c. 18. ed in molti altri luoghi, *ante fidem*, e *post fidem*, per esprimere, *ante*, e *post* Baptismum, ed essendo pieni i monumenti antichi della frase *fidei Sacramentum*, per additare il Sacramento del Battesimo.

E perchè prevede, che potrebbe risponderli, parer ciò superfluo, mentre se Ilaro era Cristiano, era altresì d'uopo, che fosse battezzato, osserva con molta accuratezza, che in que' tempi prorogavasi il tempo, in cui da' Cristiani si riceveva il Sacramento del Battesimo, e che allora i Cristiani dividevansi in due classi, una da' Catecumeni, e l'altra de' Battezzati; appellandosi questi ultimi *Fideles*, a *Fidei Sacramento*, non a *virtute Fidei*, della qual Fede, come virtù, s'imbevevano i Cristiani Catecumeni coll'assistere a' Catechismi de' Parrochi. Non è cosa tanto inverisimile, che ci siano mandate altre erudite Dissertazioni sopra l'intelligenza delle dette parole. Se verranno, ben volentieri le leggeremo: ed intanto, lasciando l'affare nello stato, in cui è, ci siamo risolti di rivolgere il Nostro pensiero ad altro Corpo Santo da mandare alla Nostra Chiesa di Bologna.

§ 12. Non molti anni sono fu scoperto il Cimiterio di S. Trasone, di cui si Scoperta in la menzione nel Martirologio Romano agli 11. di Dicembre: *Romæ Passio Sancti Thrasonis, qui cum Christianos laborantes in Thermis, aliisque operibus publicis facigatos, et in carcere positos de suis facultatibus aleret, jubente Maximiano, tentus, cum aliis duobus Portiano, et Prætextato Martyrio coronatus est*. Come è noto ad ognuno, Massimiano intraprese la gran fabbrica delle Terme di Diocleziano. Per eccesso di crudeltà, e per vedere se ciò, che non po-

Altri finalmente pensano denotarli colle parole suddette il Sacramento del Battesimo già ricevuto.

Due Classi de' Cristiani, altri Battezzati, altri Catecumeni.

Roma del Cimiterio di S. Trasone.

Christiani
damnati a
Maxim.
adaren-
pro Diocl.
Thermis
excavan-
dam.

quod obtinere non poterat prompta morte Christi sequacibus violenter illata, ob-
tinere posset ignominioso & diuturno supplicio, milites Christi damnavit ad ex-
cavandam arenam pro tam ingenti edificio necessariam. Immanis procul dubio
fuit illorum numerus, qui in Christiana Religione perseverantes mortui sunt ex
nimio labore. Qui superstites vixerunt decem mille ducenti & tres, si occisi
sunt in odium Christianæ Fidei intra Vallis Planitiem extra Portam Trigemnam,
in loco, qui appellatur *Cutta jugiter manans*, ad *Aguas Salvias*, ut fuse narra-
tur in Annalibus Cardinalis Baronii ad annum Christi 298., ubi piissimus Au-
tor animadvertit, quod cum dirutæ sint & redditæ inutiles reliquæ omnes Ro-
manorum veterum Thermæ, unicæ, si minus integre, saltem magna ex parte
subsistunt Diocletiani Thermæ, in Ecclesiam commutatæ ad honorem Beatissimæ
Virginis, & Angelorum, fortasse quia sudoribus Confessorum Christi fuerunt ex-
dificatæ.

Narratur
quomodo in
Cæmet. S.
Thrasonis
reperit
fuerit Cor-
pus S. Pro-
ci, cum
propria in-
scriptione
& Vase san-
guiniferper.
fo.

§. 13. Sed ut reditum faciamus ad Cæmeterium Sancti Thrasonis Via Salaria,
quod detectum fuit in arenariis ad fodiendam arenam apertis pro Thermarum
prædictarum edificio; Joannes Marangonius Sacerdos supra commendati Canonie
Boldetti studiorum laborumque, per triginta & amplius annos, socius indivisi-
lis, historiam fideliter narrat in Appendice ad Acta S. Victorini Episcopi typi-
edita simul cum longa serie marmorearum Inscriptionum, quas in Cæmeteriis
collegerat; & quarum memoria in fatali incendio ejus domicilii ideo non perii-
t quia priusquam aedes conflagrarent, eas jam viris eruditis ipse communicaverat.

Joanni igitur Marangonio Sacerdoti una cum Canonico Boldetto feliciter su-
cessit, ut via quædam subterranea sese aperiret, valde lutulenta, in qua ipsi ope-
rarii insistentes, ut excavationem prosequerentur, tum demum invenerunt sepul-
chra nonnulla, quorum alia suas inscriptiones præseferabant, alia non item; in
omnibus tamen habebatur vasculum aut sanguine plenum, aut tinctum colore
sanguineo, aut crustas saltem sanguineas aliquo modo occludens.

Inter cætera, unum inventum est Sepulchrum cum sequenti Epigraphe.

*Pater Filio Proco Qui
vixit annis VIIII. mens. VIII.
in pace fecit.*

Epigraphe hæc insculpta erat marmori Salino, & poris pleno, quod ab aqua
penetratum & corrosam, levissimo quoque tactu in pulverem redigebatur. Qua-
propter cum providus, & peritus antea laudatus Marangonius clare animadver-
tisset fieri non posse, ut marmor illud extraheretur, deliberavit verba transferri.
bere, eaque in citata Appendice pag. 88. in lucem proferre.

Nullum os desiderabatur ad corporis integritatem, quin etiam in Sepulchri
loco consueto existeret vas tinctum, cum crustis sanguineis: quæ ossa cum va-
sculo a Sacerdote, pro sui Officii munere, exhibita Cardinali Guadagni Romæ
Vicario, reposita fuerunt de more in Custodia, ut deinde opportuno tempore il-
lustri alicui viro concederentur, qui preces porrigeret ad impetrandum aliquod
Corpus sacrum integrum, cum proprio nomine, ut in insigni quapiam Ecclesia
collocaretur.

Extracta fuerunt ossa cum vase supra memorato die 9. Maji anni 1737. Nos
autem quoniam nihil amplius de corpore invento cum illi nomine cogitaba-
mus, Sacerdoti Marangonio communicavimus desiderium Nostrium habendi sa-
crum aliquod Corpus insigne, quod Ecclesiæ Nostræ Bononiensi, ut diximus,
mitteremus. Hoc audito, ipse indicavit Nobis Corpus Sancti Proci, ipse idem
Nobis illud attulit in parva capsâ sigillo Card. Vicarii munita, ipse Nobis fide-
liter narravit ea, quæ supra exposuimus; addiditque præterea, prope Sancti Pro-
ci Sepulchrum duo pariter Sepulchra inventa esse cum sanguinis vasculo, ubi
ossibus pene in cinerem solutis, lapides indicabant, illa duo esse Puerorum Corpo-
ra, quorum alter septem, alter erat annorum trium: ex quo colligebat erudi-

teva ottenere col dar prontamente la morte ai seguaci di Cristo, l'avesse potuto ottenere con un'ignominiosa, e lunga pena, condannò i Soldati Cristiani all'opera di fare le cave d'arena necessaria per la grande opera. Grandissimo sen-za dubbio fu il numero di quelli, che senz'abbandonar la Cristiana Religione morirono nel penoso travaglio. Dieci milla dugento e tre ne sopravvissero, e questi furono fatti morire in odio della Fede di Cristo nel concavo della valle fuori della Porta Trigemina nel luogo detto *Gutta jugiter manans ad Aquas Salvas*; come diffusamente si vede negli Annali del Cardinal Baronio all'anno di Cristo 298., ove piamente osserva, che essendo cadute, o rese inutili tutte le altre Terme degli antichi Romani, non resta in piedi, che una gran parte di quelle di Diocleziano, commutate in uso di Chiesa in onore della Vergine Santissima, e degli Angeli, forse per essere state fabbricate colle fatiche dei Confessori di Cristo.

§. 13. Ma ritornando al Cimiterio di S. Trasone posto nella Via Salaria, il di lui ritrovamento nelle cave d'arena aperte per la fabbrica delle Terme praddette, viene fedelmente esposto dal Sacerdote Giovanni Marangoni, compagno già da trenta, e più anni indivisibile negli studj e nelle fatiche del sopradetto Canonico Boldetti, nell'Appendice agli Atti di S. Vittorino Vescovo, che esso ha dato alle stampe con una serie ancora di Lapidi ritrovate ne' Cimiterj, la memoria delle quali, dopo il fatale incendio seguito nella sua abitazione, sopravanzò, per essere state prima dell'incendio comunicate dal detto Sacerdote a Persone erudite.

Al Sacerdote dunque Marangoni unitamente col Canonico Boldetti toccò la bella sorte di ritrovare una strada sotterranea, ripieno di fango, e facendo proseguire il lavoro, di ritrovar dipoi alcuni Sepolcri, altri con Iscrizioni, altri senza Iscrizioni, e tutti, o con un Valetto pieno di sangue, o tinto di color sanguigno, o con croste di sangue in qualche parte del Vaso.

Fra gli altri Sepolcri ne fu trovato uno colla seguente Iscrizione;

*Pater Filio Proco Qui
vixit annis VIII. mens. VIII.
in pace fecit.*

Era l'Iscrizione scolpita in un marmo liscio, e poroso, e che penetrato, e corroso dall'acqua, ad ogni leggier tocco tutta andava in polvere; per lo che avendo il provido, e pratico Marangoni ben compreso, ch'era impossibile estrarlo, prese il partito di copiar le parole, e di stamparle nella sua citata appendice alla pag. 83.

Non mancava verun osso integro al Corpo: eravi nel Sepolcro, nel luogo solito, il Vaso tinto, e colle croste di sangue. Ed essendone stata fatta dal Sacerdote, secondo il suo dovere, la consegna al Cardinal Guadagni Vicario di Roma, furono le Ossa, ed il Vaso posti nella solita Custodia, per essere poi in qualche opportuna occasione consegnati a qualche riguardevole Personaggio, che facesse istanza per qualche Corpo Santo intero, e col proprio nome, da collocarsi in qualche illustre Chiesa.

Seguì l'estrazione di tutte le Ossa, e del Vaso ai 9. di Maggio del 1737. Ed avendo Noi, dopo aver abbandonato il pensiero dell'altro Corpo ritrovato col nome d'Iliro comunicata al Sacerdote Marangoni la Nostra brama d'avere un Corpo Santo qualificato, come sopra, da mandare alla Nostra Chiesa di Bologna, esso è quello, che c'indicò il corpo di S. Proco, che ce lo portò in una Cassetta sigillata coi Sigilli del Cardinal Vicario, che ci raccontò con ogni ingenuità, e fedeltà quanto di sopra abbiamo esposto: aggiungendo, che atroce dovette essere la Persecuzione, nella quale S. Proco ricevè il Martirio, essendosi ritrovati vicini al di lui Sepolcro due altri Sepolcri col Vaso di Sangue, ma colle Ossa quasi ridotte in cenere, e colle Lapidi indicanti, ch'erano

Cristiani
condannati
da Massi-
miano alla
fabbrica
delle Terme
di Diocle-
ziano.

Si narra co-
me fosse ri-
trovato nel
Cimiterio
di S. Tra-
sone, il
Corpo di S.
Proco colla
propria
Iscrizione,
e col Vaso
tinto di
Sangue.

Se.

tus vir, persecutionem illam, qua Martyrio coronatus est Sanctus Proculus, esse non potuisse nisi gravem, atque unam ex crudelissimis. In huiusmodi enim persecutionibus crudelis Tyrannorum barbaries neque sexui pepercit, neque ætati, quantumlibet infantili. Denique in urna, quam confici fecimus, vobisque pariter donamus, idem ipse propria manu collocavit vas, aptavitque ossa singula, quæ, mandantibus Nobis, recognita ab intimo Cubiculario Nostro & Archiatro Antonio Leprotto, integrum corpus perficiunt.

Huic Corpori cultus debetur, & titulus S. quandoquidem Vas respersum sanguine, nulli, inquam, venit in mentem dubitatio, quod Corpus in Catacumbis Romanis inventum cum vasculo sanguinis aut pleno, aut tincto, non sit Corpus aliquis, qui mortem pro Christo sustinuerit. Arringhius, Mabillonius, bon. mem. cum Senator Buonrauci, tum Raphael Fabretti, & qui unus pro cunctis valere debet Ludovicus Antonius Muratorius, Canonicus Boldettus, Sacerdos Marangonius, Eques Victorius, alique Ministri Corporum extractionibus intervenientes, in hoc unanimiter conveniunt; ut eruere facile potestis ex cit. Cap. 27. Operis Nostri de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. a num. 22. usque ad finem, editionis Patavinæ, ubi fideliter enumerantur, & adoptantur a Nobis auctoritates prædictæ, simul cum experimento prælaudati Fabretti, quo redarguit nimis audacem eorum opinionem, qui contendebant illorum vasculorum cru-
stas non improbabili-
ter a salium mineralium concretione fuisse productas; atque ostendit, eas sine ulla controversia provenire a sanguinis massa. Arringhius, Muratorius, Nos ipsi, verba facinus de pia veterum Fidelium consuetudine colligendi & conservandi Sanctorum Martyrum Sanguinem, de qua res si plura discere exoptatis, percurrere primam Partem tom. 2. de Cultu Sanctorum Dissert. 7. cap. 1. §. 7. & cap. 31. 31. concivis Nostri Joannis Chrysostomi Trombelli Ab-
batis, qui ea qua solet, ingenti eruditione etiam hoc argumentum pertractavit.

§. 14. Ecce igitur, Dilecti Filii, narrationem completam tum loci, tum temporis, cæterarumque circumstantiarum omnium, que spectant ad seriem facti, per quod inventum est atque extractum Sancti Proci Corpus, quod vobis mittimus, ut juxta Nostra mandata collocetur sub una ex aris Metropolitanæ Nostre publico cultui expositum. Ipsi debetur cultus, & titulus Sancti, quia procul dubio, ut eruditioni vestræ notum esse debet, nulli unquam venit in mentem, quantum vis acuto ingenio is fuerit, & cupidus quærendi, ut ajunt, nodum in scirpo, nulli, inquam, venit in mentem dubitatio, quod Corpus in Catacumbis Romanis inventum cum vasculo sanguinis aut pleno, aut tincto, non sit Corpus aliquis, qui mortem pro Christo sustinuerit. Arringhius, Mabillonius, bon. mem. cum Senator Buonrauci, tum Raphael Fabretti, & qui unus pro cunctis valere debet Ludovicus Antonius Muratorius, Canonicus Boldettus, Sacerdos Marangonius, Eques Victorius, alique Ministri Corporum extractionibus intervenientes, in hoc unanimiter conveniunt; ut eruere facile potestis ex cit. Cap. 27. Operis Nostri de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. a num. 22. usque ad finem, editionis Patavinæ, ubi fideliter enumerantur, & adoptantur a Nobis auctoritates prædictæ, simul cum experimento prælaudati Fabretti, quo redarguit nimis audacem eorum opinionem, qui contendebant illorum vasculorum cru-
stas non improbabili-
ter a salium mineralium concretione fuisse productas; atque ostendit, eas sine ulla controversia provenire a sanguinis massa. Arringhius, Muratorius, Nos ipsi, verba facinus de pia veterum Fidelium consuetudine colligendi & conservandi Sanctorum Martyrum Sanguinem, de qua res si plura discere exoptatis, percurrere primam Partem tom. 2. de Cultu Sanctorum Dissert. 7. cap. 1. §. 7. & cap. 31. 31. concivis Nostri Joannis Chrysostomi Trombelli Ab-
batis, qui ea qua solet, ingenti eruditione etiam hoc argumentum pertractavit.

Quæritur
num in ali-
quo Eccl.
monumento
Sancti Pro-
ci fiat men-
tio.

§. 15. Nihil amplius requiritur, ut pro certo habeatur; non modo titulum Sancti, Proci deberi, sed etiam cultum ejusdem Corpori, quod vobis mittimus, negari non posse. Veruntamen illud pariter pro complemento inquirere diligenter volumus, atque alios indagare fecimus, utrum in veteri aliqua Litaniam, aut in Martylogiis Rosveydi, Bedæ, Flori, Rhabani, Notkeri, Wandelberti, in Ephemeridibus Græco Moschis, & in Basiliano Menologio et Græco in Latinum sermonem translato a san. mem. Clemente Papa XI., mentio de hoc S. Proci habeatur.

Verisimile
est, S. Pro-
cum, de
quo agitur,
eundem ef-
se cum il-
lo, de quo
meminit
Martyr. S.
Hier.

§. 16. Nomen Proci non fuit ignotum Gentilibus, ut videre est in satis ampla Inscriptionum Collectione apud sæpe laudatum Muratorium pag. 825. num. 4. & pag. 1472. num. 2. Quod autem spectat ad Martyrologia; eruditioni vestræ manifesta feret injuria, si dubitarem vobis non esse perspectum, quanta in quo agitur, æstimatione sit, ac semper fuerit Martyrologium Sancti Hieronymi, cui decursu temporis multa a piis, ac religiosis viris facta sunt additamenta quorundam SS. qui certe post S. Hieron. floruerunt. In Monasterio Corbejensi antiquum hujus Martyrologii exemplar inventum est, quod Hugo Menardus typis edere cogita-
verat. Quod tamen ipse non potuit conficere, perfecit postea Lucas Acherius in suo Spicilegio, seu Collectione veterum quorundam Scriptorum, quos in Gal-
liæ Bibliothecis invenit. Hieronymianum hoc Martyrologium extat in tom. 2. cit. Collect., editionis Parisiensis 1723. ibique pag. 12. die 2. Junii inter cæ-
teros Sanctos legimus Sanctum Proculum: Item Marthæ, Marcellæ, Proci, Datulæ, Victuriæ, Joviani. Arque ibi cum sermo sit de Sancto Romæ passio, ut diximus, cumque pariter certum sit, quod, qui Romæ Martyrium sustine-
bat

Sepolcri di due Fanciulli, uno d'anni sette, e l'altro d'anni tre; non avendo nelle gravi, ed atroci Persecuzioni la barbarie perdonato nè al sesso, nè all'età benchè infantile. Eſſo finalmente è ſtato quello, che nell'Urna fatta fare da Noi, e che pure vi mandiamo, ha colle proprie mani collocato il Vaſo, accomodate le Oſſa, che, fatte riconoſcere dal Noſtro Cameriere Segreto, e primario Medico Antonio Leprotti, formano un Corpo intero.

§. 14. Eccovi, Diletti Figliuoli, tutta la ſtoria del luogo, del tempo, e di tutto ciò, che appartiene al ritrovamento, ed eſtrazione del Corpo di S. Proco, che vi mandiamo, acciò, ſecondo gli ordini opportuni, che già da Noi ſono ſtati dati, ſia collocato ſotto uno degli Altari della Noſtra Metropolitana, ed eſpoſto al pubblico culto. Ad eſſo poi deſi il culto, ed il titolo di Santo: perchè ſenza dubbio ſarà noto alla voſtra erudizione, che non è mai caduto in capo a veruno, quantunque acuto, e deſideroſo, come ſuol dirſi, di vedere il pelo nell'uovo, di dubitare, che, un Corpo ritrovato nelle Catacombe di Roma col Vaſo o pieno, o tinto di ſangue, non ſia il Corpo d'uno, che ha ſoſtenu- to la morte per Criſto. L'Arringhi, il Mabillon, il fu Senatore Buonarroti, il fu Raſſaello Fabretti, e vaglia per tutti l'Abbate Lodovico Antonio Muratori, il Canonico Boldetti, il Sacerdote Marangoni, il Cavaliere Vittorj, i Miniſtri dell'eſtrazioni de' Corpi, concordano pienamente in queſto ſentimento, come potrete facilmente vedere nel citato capo 27. della Noſtra Opera *de Canonizatione Sanctorum* lib. 4. part. 2. dal n. 22. fino al fine, della ſtampa di Padova; ove ſono fedelmente regiſtrate, ed abbracciate da Noi le autorità de' predetti, unitamente con un'eſperienza fatta dal citato Fabretti, colla quale convinſe chi troppo arditamente pretendeva, che le croſte di que' Vaſi aveſſero potuto provenire da una concrezione di ſali minerali; avendo fatto conoſcere, che ſicuramente provenivano dalla maſſa del ſangue. L'Arringhi, il Muratori, Noi ſteſſi, abbiamo parlato della pia coſtumanza de' primi Fedeli, di rac- corre e conſervare il ſangue de' Martiri: e quando aveſte curioſità di vedere qualche coſa di più, potete dare un'occhiata alla prima parte del tomo ſecondo *de Cultu Sanctorum diſſert. 5. cap. 1. §. 7.* ed al *cap. 31.* del Noſtro comune Concittadino Abbate Gio: Griſoſtomo Trombelli, che ha colla ſua ſolita molta erudizione diſcorſo ancora di queſto punto.

§. 15. Per aſſicurare il culto al Corpo, che vi mandiamo, ed altresì il titolo di Santo a Proco, null'altro è neceſſario. Ma ciò non ci ha punto liberato da una diligente indagine, fatta da Noi, e fatta fare da altri, per veder, ſe in alcun in qualche Litania, ſe ne' Martirologj del Roſſveydo, del Beda, del Floro, del Rabano, del Notkero, di Wandalberto, nell'Eſemeridi Greco Moſche, e nel Biſiliano Menologio tradotto dal Greco in Latino dalla ſanta memoria di Clemente XI. ſi ritrovaſſe fatta menzione di queſto S. Proco.

§. 16. Il nome di Proco non fu incognito appreſſo i Profani, come può vederſi in alcune Lapidi nella nobile Collezione del più volte citato Muratori alla pag. 815. n. 4. ed alla pag. 1472. num. 2. In ciò poi, che appartiene a' Martirologj, ſarebbe un torto manifeſto, che fareſſimo al noſtro ſapere, ſe te- meſſimo, che vi giungeſſe nuovo il credito, che ſi deve, e che da tutti è profeſſato al Martirologio di S. Girolamo, al quale poi da Perſone devote ſono ſtate fatte varie aggiunte d'alcuni Santi viſſuti in tempi poſteriori a S. Girolamo. Nel Monaftero Corbejenſe ſe ne ritrovò un antico eſemplare, che Ugone Menardo avea penſato di dare alle ſtampe: ma quello, che eſſo non fece, fu di poi fatto da Luca d'Achery, nel ſuo Spicilegio, o ſia Collezione d'alcuni antichi Scrittori ritrovati nelle Biblioteche della Francia. Queſto Martirologio di S. Girolamo è nel tom. 2. della detta Collezione della ſtampa di Parigi del 1723., ed ivi alla pag. 12. al ſecondo giorno di Giugno, fra gli altri Santi di Roma ritroviamo annoverato S. Proco. Item *Martha, Marcella, Proci, Datula, Viduria, Joviani.* E trattandoſi ivi d'un Santo di Roma, come abbiamo detto, e ſapendoſi, come pure ſi è detto, che chi in Roma ſopportava il Martirio,

bant, sepeliebantur in Catacumbis cum Vase sanguinis, præcipuo sui Martyrii signo, verisimile admodum est, Sanctum Procum, cujus Corpus extractum est cum signo prædicto, esse utique illum eundem, de quo fit mentio in Martyrologio Sancti Hieronymi.

In alio Co-
dice pro
Proco Per-
cus, legi-
tur.

§. 17. Ne quid tamen dissimulemus; dicere necesse est, Martyrologium hoc ipsum editum pariter fuisse ab erudito viro Francisco Maria Florentino, qui selectus lectionem Codicis cujusdam Lucensis die 2. Junii pag. 367 non legit Proci, sed Perci, aliud quoque MS. vetus Antuerpiense in Adnotationibus producens. Sed cum in iisdem adnotationibus pag. 386. non prætermittat ingenuus Florentinus Codicem etiam Corbejensem citare, qui legit non Percum, sed Procum; & quod majus est, cum in SS. Indice ad finem Martyrologii mentionem faciat de Proco, non autem de Perco; hinc oritur validum argumentum inferendi, quod a Florentinio Corbejenfis Lectio Lucensi anteposatur, atque Antuerpianæ. Eruditi viri, qui acta Sanctorum collegerunt, Henkenius nempe, Papebrochius, Baertius, & Janningus tom. 1. mensis Junii die 2. pag. 209. post Catalogum Martyrum Romanorum, in quem inserunt nomen Perci, amplectentes lectionem editionis Florentinii p. 210. fateri deinde non dubitarunt, quod Procus legebatur in aliis Codicibus, non Percus.

Sed Perci
nomen nul-
libi occur-
rit.
Nil faci-
lius, quam
ab Ama-
nuensibus
Proci no-
men in
aliud Per-
ci commu-
tatum fuisse.

§. 18. His omnibus addendum est, nullum aliud neque sacrum, neque profanum monumentum, quacumque diligentia adhibita, potuisse inveniri, in quo nomen Perci haberetur; e contrario Proci nomen facile, ut diximus, in antiquis inscriptionibus occurrere. Ex quo inferri possunt hæc duo: alterum, quod lectio Codicis Corbejenfis verisimilior sit, quam lectio Codicis Lucensis, & Antuerpiani; alterum vero, quod sine temerarii judicii nota affirmare liceat, Proci nomen ab Amanuensibus per iteratas exemplarium transcriptiones in illud Perci mutatum fuisse.

Quod si forte objiciatur, nomen Perci mutari potuisse ab Amanuensibus in illud Proci, semper reponi posset, facilius esse, iterum atque iterum rescribendo, mutare Procum, in Percum, quam Percum in Procum. Nam apud Martene, & Durand tom. 3. Novi Thesauri Anecdotorum, edit. Parisiensis 1717. p. 1614. apparet nomen Sanctorum Proci, & Hyacinthi Amanuensium incuria mutatum fuisse in quibusdam Martyrologiis antiquis cum nomine Sanctorum Presti & Hyacinthi, non vice versa.

Publicus
Corpori S.
Proculus
decernitur.

§. 19. Valeat tamen quod diximus usque adhuc, quantum valere potest. Nos asserimus Proci nomen, propter marmoris sepulchralis auctoritatem: asserimus Martyrium, propter Vasculum tinctum crustis sanguineis: & nihil amplius requiri certi sumus ad publicum cultum, & Sancti titulum Nostro Martyri asserendum. Exponite igitur publico cultui Corpus, quod vobis mittimus, vestra & totius Populi, ac Clero pietas accendatur magis ac magis erga sacras exuvias; illudque in mentem revocate, quod Corpora, & Sanctorum Reliquiæ illis Civitatibus, ubi jacent, & venerantur, solent esse divina favente misericordia, validum præsidium ad arcendas inde calamitates, a quibus secus opprimerentur. Martyri Theodoro acceptum refert S. Greg. Nyssenus, quod Civitas, in qua ejus Sacrum Corpus asservabatur, liberata fuerit ab impendenti devastatione, quam Scythæ minabantur, ut videre est in Oratione de eodem Martyre. Idem scribit Evagrius lib. 4 c. 27. de Martyre Sergio, qui Civitatem, ubi erat Sacrum ejus Corpus, a terribili Regis Chosroë invasione liberavit. Superius mentionem fecimus de Concive Nostro Joanne Chrysostomo Trombelli Abbate, nunc iterum ejus memoriam repetimus, qui pariter supra cit. Dissert. 7. cap. 24. & seq. hoc idem assumptum summa felicitate, atque eruditione comprobavit. Jam vero ut finem faciamus, paternam vos benevolentiam complectentes, Apostolicam Benedictionem Vobis impetimus.

Dat. 20.
April. 1745.
Pont. V.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 20. Aprilis 1745. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

tirio, era sepolto nelle Catacombe colla divisa particolarmente del Vaso di sangue, ogni verisimilitudine si induce a credere, che quel S. Proco, il di cui Corpo è stato estratto dalle Catacombe col predetto Segno, sia per appunto quello, di cui si parla nel Martirologio di S. Girolamo.

§. 17. Per non dissimularvi cosa veruna, vi diremo, che questo stesso Martirologio di S. Girolamo è stato anche stampato dall'erudito Francesco Maria Fio-
rentini, e che questi seguitando un Codice di Lucca, al giorno secondo di Giugno pag. 567. non dice *Proci*, ma *Perci*, allegando anche nelle Note un altro Manoscritto antico d'Anversa. Ma non avendo nelle stesse Note alla pag. 568. tralasciato l'ingenuo Fiorentini di portar anche il Codice di Corbeja colle parole esprimenti il nome di *Proco*, e non di *Perco*: e quello che più importa, nell'Indice de' Santi posto al fine del Martirologio, facendo menzione di *Proco*, e non di *Perco*: di qui nasce una forte conghiettura, ch'esso preferì la lezione Corbejense a quella di Lucca, e d'Anversa. E gli eruditi Collettori degli Atti de' Santi, Henschenio, Papebrochio, Baertio, e Gianningo, nel tom. 1. del mese di Giugno al giorno secondo pag. 209. dopo aver tessuto un Catalogo di Martiri Romani, ed avervi posto il nome di *Perco*, seguitando la lezione del testo stampato dal Fiorentini, alla pagina 210. non ebbero difficoltà di confessare, che in altri Codici, in luogo di *Perco*, leggevasi *Proco*.

§. 18. Che se al già detto aggiugnervasi, che in verun altro monumento o sacro, o profano, per quante diligenze sianfi fatte, non si ritrova il nome di *Perco*, il che, come pure è stato accennato, non succede di quello di *Proco*, due sono le illazioni, che da ciò si possono dedurre; una, ch'è più verisimile la lezione del Codice Corbejense, dall'altra di Lucca, e d'Anversa: la seconda, che si può, senza nota di giudizio temerario, asserire, essersi dagli Amanuensi nel copiare, e ricopiare cangiato il nome di *Proco* in quello di *Perco*.

E quando mai si rispondesse, essersi anche potuto mutare dagli Amanuensi il nome di *Perco* in quello di *Proco*, si potrebbe sempre replicare, esser più facile, copiando, e ricopiando, di mutare *Proco* in *Perco*, che *Perco* in *Proco*. Nel tomo terzo del Tesoro nuovo degli Aneddoti del Martene, e del Durand, della stampa di Parigi del 1717. alla pag. 1614. si può vedere, che i nomi dei SS. *Proto*, e *Giacinto*, sono, per incuria degli Amanuensi, stati mutati in alcuni antichi Martirologj nei nomi dei SS. *Presto*, e *Giacinto*, e non già i nomi dei SS. *Presto*, e *Giacinto* nei nomi dei SS. *Proto*, e *Giacinto*.

§. 19. Vaglia però quanto fin ora si è detto, per quello, che può valere. Noi appoggiamo il nome di *Proco* alla Lapide; Noi il Martirio, al Vaso colle croste sanguigne; e sappiamo, che pel pubblico culto, e per la dinominazione di Santo, ciò basta. Espongasi dunque il Corpo, che vi mandiamo, al pubblico, s'infiammi la vostra divozione, e del rimanente del Clero, e del Popolo, verso queste nuove Sante Reliquie: e sappiate, che i Corpi, e le Reliquie de' Santi sogliono essere per misericordia di Dio un valido presidio per tener lontane dalle Città, nelle quali sono collocate, e venerate, le disgrazie, dalle quali sarebbero oppresse. Al Martire Teodoro S. Gregorio Nisseno attribuisce l'essere stata preservata la Città, in cui era il suo Sacro Corpo, da un'imminente devastazione minacciata dagli Sciti, come può vedersi nella sua Orazione sopra lo stesso Martire. Lo stesso scrive Evagrio al lib. 4. cap. 27. del Martire Sergio, che liberò la Città, in cui era il suo Sacro Corpo, da una terribile invasione di Cosroe. Abbiamo di sopra nominato il nostro Padre Abbate Trombelli. Ora di nuovo lo nominiamo; avendo esso pure nella cit. dissert. 7. al cap. 24. e seguenti, dimostrato con molta felicità ed erudizione, questo stesso assunto. E qui intanto abbracciandovi con Paterno affetto vi diamo l'Apostolica Benedizione.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 10. Aprilis 1745. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Dat. 20.
Aprilis
1745. Pontif. V.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilectis Filiis Capitulo, & Canonicis Metropolitanae
Ecclesiae Bononiensis.

Litterae
Apostol. in
forma Bre-
vis Capitu-
lo & Cano-
nicis Eccle-
siae Metrop.
Bonon. scri-
ptae.

Dilecti Filii Salutem, & Apostolicam Benedictionem. Insignes, quae amplissi-
mam istam Metropolitanam Ecclesiam maxime illustrant, & ornant,
laudes, & decora, tum opportunis ad divini honoris & Ecclesiasticae disciplinae
incrementum editis legibus, tum aedificiorum vel accessione vel instauratione,
tum denique additis pretiosae suppellectili ornamentis, pro viribus haecenus auge-
re adeo sollicitè studuimus, ut officio quidem minime defuisse Nobis ipsi quodam-
modo blandiamur: amoris vero erga Sponsam, quae gaudium & corona Nostra
semper erit, nunquam videamur satisfecisse. Ut autem constantissimam volunta-
tem Nostram eidem voto testimonio amplius declarem, ad caeleste praesidium
publicis necessitatibus confirmandum, Corpus S. Proci Martyris & Sancti Thra-
sonis Cimiterio eductum & extractum, in eadem Metropolitana semper adser-
vandam, Vobis, paterni Nostris amoris pignus, dono mittimus. Porro de hu-
jus Sancti Martyris inventione, deque certissimis argumentis, notis ac symbolis,
per quae ejus Martyrium exploratissime designatur, pluribus ac subtiliter admo-
dum scribimus in epistola, quam Italico idiomate ad Vos hac ipsa die damus:
cui has etiam in forma Brevis litteras adjungimus, quas pro publico authenti-
coque documento futuris temporibus esse volumus. Eapropter Venerabile Sancti
Proci Corpus, una cum Ampulla vitrea ipsius Sanguine respersa, qua cum fuit
Sepulcro conditum (quemadmodum antiquis erat in more positum Martyrum
Corpora tumulo mandare) decenter composuimus atque collocavimus in Capsula
ex aere auro inducto ad urnae instar compacta & conformata, elegantissimo ope-
re elaborata, crystallinis sex tabulis undique contecta: quam ad certam pe-
petuamque rei fidem Nostris in cera hispanica rubri coloris impressis signis obse-
cramus. Vobis igitur injungimus & mandamus, ut Sacra tanti Martyris pigno-
ra, cum perenni paternae caritatis Nostrae memoria, ad majorem Divini no-
minis gloriam, Sanctorumque cultum, in ista Metropolitana Ecclesia publice Fi-
delium venerationi exponatis: Fore certo sperantes, ut praesentissimo etiam ejus-
dem Martyris patrocinio, ampliora in dies divinae clementiae munera Vobis com-
paretis, quibus euntes de virtute in virtutem, ambuletis digne Deo, in omni
opere bono fructificantes, & veritatem in caritate facientes, crescatis in illo
per omnia, qui est Caput Christus: apud quem assiduas ad opportunam imbecil-
litate Nostrae opem implorandam preces effundite. Ac Vobis, Dilecti Filii, quas
eadem, qua antea praesentes, nunc autem absentes benevolentia complectimur,
Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romae 1745. 20. Aprilis. Anno Quinto.

S ANCTISSIMI DOMINI NOSTRI
B ENEDICTI PAPÆ XIV.

Epistola prima ad R. P. Engelbertum Abbatem Monasterii Campidonensis, de facultate consecrandi Abbatialem Ecclesiam Campidonensem.

B ENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

EX tuis precibus mense Martii nuper elapsi ad Nos perlatis accessimus, Ecclesiam Abbatialem, cui præes, sub invocatione Beatæ Mariæ Virginis, & Sanctorum aliquot Martyrum erectam, vetustate & dignitate conspicuam, cum a Prædecessore Nostro Hadriano PP. I. sacro Ecclesiæ ritu fuerit consecrata, occasione belli contra Suecos initi, decimoseptimo sæculo fere dimidio funditus everlam, tandem nobili ædificio rursus fuisse instauratam. Cuius juxta Sacrorum Canonum Sanctiones, Ecclesia novo opere instructa, nova itidem consecratione initianda sit, illud a nobis postulasti, ut ejusmodi consecrationis ministerium tibi, auctoritate Apostolica perficiendum demandaretur. Et si vero tanti privilegii magnitudo Nobis perspecta esset, nihilominus meritorum tuorum intuitu, ipsa quoque Ecclesiæ tuæ insigni nobilitate, de qua Mabillonius *Analec. tom. 1. ad iter Germanicum*; ipsa item Campidonensis Monasterii remotissimi vetustate, cujus initia, privilegia, prærogativas late enumerat Bruschius in *serie Monasteriorum Germaniæ illustr.*, tandemque iis circumstantiis, in quibus versabaris, id suadentibus, petitam facultatem, iis tamen, quas infra enumerabimus, conditionibus circumscriptam, ultro concessimus. Par enim Nobis visa est, cum ad Sacramenti Confirmationis, tum ad Ecclesiarum Dedicationis Ministerium designandum, causa, & exemplum. Enim verò, quamvis Sacramenti Confirmationis administratio ita soli conveniat Episcopo, ut nullus Antistes simplicem Sacerdotem, qui baptizatos confirmet, possit delegare; multis tamen Prædecessorum Nostrorum exemplis docemur, ejusmodi munus Sacerdotibus, & præcipuis quibusdam Abbatibus, esto nullo charactere Episcopali insignitis, fuisse collatum; modo extraordinarius Confirmationis Minister, Oleo, cui Episcopus pridem benedixit, utatur: ut fusiori calamo scripsimus in Nostro Tractatu *de Synodo Diocesana*, qui nuper e typis prodiit, *lib. 7. cap. 7. & seq.* Haud dissimili dispensatione, Ecclesias consecrandi privilegium quod alioquin nulli convenit, nisi Episcopali dignitate præfulgeat, Apostolicæ auctoritatis limites non excedit, quamvis nulli Episcoporum jus sit, simplicem Sacerdotem ad id muneris designare. Hinc Nobis jure ac merito ex Apostolicæ potestatis plenitudine ad Ecclesiam Campidonensis Monasterii consecrandam Te Ministerium delegimus, his verbis, quæ ex litteris Nostris Apostolicis die 12. Martii proxime præteriti editis hic subijcimus: *Hujusmodi supplicationibus inclinati, tibi, eandem Ecclesiam Monasterii Campidonensis, juxta præscriptum in Rituali Romano, servatis aliis de more servandis, recepto prius Oleo Sacro ab Episcopo benedicto, pro hac vice tantum, consecrandi facultatem, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, concedimus & indulgemus.* Hinc mense Majo sequenti, ejusdem Ecclesiæ Consecratio, te id agente, solemniter, peracta est.

§. 2. Conveniunt Canonistæ, Episcopis jus esse Ecclesias in eorum Diocesi existentes consecrandi, imo & alium delegandi Episcopum, qui, delegatione seclusa, consecrationem citra reatum non posset perficere; cum ex præscripto Synodi Tridentinæ *sess. 6. cap. 5. de Reformat.*, nefas sit extraneo Antistiti, sine Ordinarii licentia, in aliena Diocesi exercere Pontificalia. Addunt vero idem Canonistæ, non posse ab Episcopo simplicem Sacerdotem ad consecrationis opus obediendum designari, quandoquidem uni Summo Pontifici peculiaris hæc jurisdictio

Abbas
Campidonensis Ecclesiam Abbatialem consecrat ex privil. Apostol.

Canonist. sententia de
jure Episcop. is Eccles. dicandis.

ratio reservatur. Ita sentiunt inter Hispanos Gonzalez *Cap. Aqua num. 3. & seq. de Consecr. Eccles.*, inter Belgas Van Espen *Juris Ecclesiast. part. 2. art. 16. num. 10.* inter Germanos Pirhing *ad lib. 3. Decretalium art. 4. §. 1. & Schmalzgrueber ad eundem tit. §. 1.*, nostrosque inter Italos Tamburini *de jure Abbatum tom. 1. disput. 23. quest. 7.*

§. 3. Hanc Canonistarum Sententiam nonnulla Ecclesiasticæ Historiæ monumenta illustrant, atque confirmant. In Concilio Arausicano I., quod anno Christi 441. coactum est, quodque in Collectione Labbeana refertur tom. 3. pag. 1449. hæc ad rem nostram decernuntur: *Si quis Episcoporum in alienæ Civitatis Territorio Ecclesiam edificare disponit, vel pro fundi sui negotio, aut Ecclesiastica utilitate, vel pro quacunque sua opportunitate, permessa licentia edificandi, quia prohibere hoc votum nefas, non presumat dedicationem; quæ illi omnimodis reservatur, in cujus Territorio Ecclesia assurgit.* Neque exemplum Sidonii, qui, ut legimus in *Epist. 15. lib. 4.* Ruthenorum Ecclesiam citra nullam Ordinarium licentiam consecravimus, Ecclesiæ moribus, aut disciplinæ adversatur. Sicut enim Savarus in *Notis ad præallatam Sinodii Epistolam* animadvertit, nedum Ruthenorum sed & aliæ, quæ circumpositæ erant Ecclesiæ, Pastoribus, quos Arianæ persecutionis impetus propulsaverat, jacebant destitutæ, quod idem vel ex ejusdem Sinodii *Epist. 6. lib. 7.* aperte colligimus: Hinc nil mirum, si inconsulto Episcopo, qui non aderat, Sidonius ad alienæ Diocesis Ecclesiam consecrandam accesserit, ne alioquin sacra illa Aedes eximia Consecrationis prærogativa fraudaretur.

Exiisdem §. 5. Quod uni asseritur Episcopo, ex præstituto Arausici Concilii Canone, Sacris Canonibus aperte denegatur Presbyteris in secundo Bracarensi Concilio anno Christi 563. sub Pontifice Joanne III. In memorata Collectione Patris Labbe tom. 5. pag. 842. recitatur *Can. 19.* hisce verbis conceptus *Item placuit, ut, si quis Presbyter post hoc interdictum ausus fuerit Chrisma benedicere, aut Eccl. aut Altare consecrare, a suo officio deponatur; nam & antiqui hoc Canones vetuerunt.* Sed propius ad rem nostram Concilium Hispalense secundum, cui anno 619. præfuit S. Isidorus, aperte docet, non posse Episcopos simplicem Sacerdotem delegare ad Ecclesiarum Consecrationem perficiendam. Splendidi hujusce monumenti verba sic habent: *Septimo examine relatum est Nobis, venerandissimum quondam Agapitum Cordubensis Urbis Episcopum frequenter Presbyteros destinasse, qui, absente Pontifice, Altaria erigerent, Basilicas consecrarent. Quod quidem non est mirum id præcepisse virum Ecclesiasticis disciplinis ignarum, & statim a seculari militia in Sacerdotale Ministerium deligatum. Ergo, ne ultra talis Nobis licentia usurpetur, communi sententia statuendum oportuit: scientes, quia sicut Presbytero illicita Consecratio est Altaris, ita & constitutio.*

§. 6. Codices nonnulli, in quibus præfati Canonis verba exscribuntur, nedum Presbyteros, sed & Chorepiscopos nominant, quibus Ecclesiarum dedicatio, etiam si Episcopi delegatio faveat, pari jure denegatur. Verum Cardinalis de Aguirre in *Collectione maxima Conciliorum Hispaniæ tom. 2. pag. 464.* accuratiorum Codicum fidem secutus, Chorepiscoporum nomen, aliena manu additum, expungit; non enim de Chorepiscopis, sed de solis Presbyteris, Hispalensis Concilii Canon sermonem habet. Præterea doctus idem scriptor loco citato pag. 473. postquam satis probavit, Epistolam 88. quæ S. Leoni a nonnullis tribuitur, tanti Pontificis factum non esse, sed illam ex Canone septimo Hispalensis Concilii fuisse desumptam; tandem concludit, Chorepiscoporum nomen Canoni insertum, in ipsam Epistolam, quæ ex Canone illo concinnata est, facile descendisse.

§. 7. Et si vero daremus, Hispalensis Concilii Canonem Presbyteros atque Chorepiscopos una sociasse, nihil inde conficitur; jam enim nostra ætate communis eruditorum opinio est, Chorepiscopos, si paucos excipias Episcopali charactere decoratos, puros putosque Sacerdotes fuisse. Qua de re consulendi Bellarminus *lib. 1. de Clericis cap. 17.*, Hallier *de Sacris Ordinationibus sect. 5. cap. 2.*, Morinus *Exercitat. 3. cap. 2.* Thomassinus *de Ecclesiastica disciplina part. 1. lib. 2. cap. 1.* Carolus de Prene in *verb. Chorepiscopi*, Vvitasse in *Appendice ad diff.*

Juxta Canones Ecclesiasticos dicenda est ab Episcopo in cuius Territorio edificat.

Neque officit Sidonii exemplum.

Exiisdem Sacris Canonibus aperte denegatur Presbyteris in secundo Bracarensi Concilio anno Christi 563. sub Pontifice Joanne III. In memorata Collectione Patris Labbe tom. 5. pag. 842. recitatur Can. 19. hisce verbis conceptus Item placuit, ut, si quis Presbyter post hoc interdictum ausus fuerit Chrisma benedicere, aut Eccl. aut Altare consecrare, a suo officio deponatur; nam & antiqui hoc Canones vetuerunt. Sed propius ad rem nostram Concilium Hispalense secundum, cui anno 619. præfuit S. Isidorus, aperte docet, non posse Episcopos simplicem Sacerdotem delegare ad Ecclesiarum Consecrationem perficiendam. Splendidi hujusce monumenti verba sic habent: Septimo examine relatum est Nobis, venerandissimum quondam Agapitum Cordubensis Urbis Episcopum frequenter Presbyteros destinasse, qui, absente Pontifice, Altaria erigerent, Basilicas consecrarent. Quod quidem non est mirum id præcepisse virum Ecclesiasticis disciplinis ignarum, & statim a seculari militia in Sacerdotale Ministerium deligatum. Ergo, ne ultra talis Nobis licentia usurpetur, communi sententia statuendum oportuit: scientes, quia sicut Presbytero illicita Consecratio est Altaris, ita & constitutio.

Dubium, an Hispalensis Concilii Canon etiam de Chorepiscopis meminere.

Chorepiscopi fere omnes Sacerdotes dumtaxat fuerunt.

rationem de Episcopis art. 3., Le Droit lib. 8. sect. ult. Hoc in sensu Hispalensis Concilii Canon commode accipitur, ut nimirum de iis Chorepiscopis, qui Presbyteratus metam non excedunt, sit intelligendus. Juvatur hæc interpretatio ex alia lectione ejusdem Canonis, quem ex Concilio Hispalensi supra recitavimus, si editionem Conciliorum, quæ anno 1585. sub auspiciis Sixti V. Prædecessoris Nostri Venetiis procusa est, consulamus. Enim vero vol. 3. pag. 35. num. 7. in ipso Canonis contextu, Chorepiscopi, ac Presbyteri una sociantur, ita tamen, ut par utrique tribuatur auctoritas. Canonis verba hic atteximus: *Septimo examine relatum est Nobis, venerandissimum quondam Agapitum Cordubensis Urbis Episcopum frequenter Chorepiscopos, vel Presbyteros ordinasse, qui tamen juxta Canones unum sunt &c.*, qua verborum additione, nullum, ut cuique patet, Chorepiscopos, inter ac Presbyteros, statuitur discrimen.

§. 8. Cardinalis Bellarminus lib. 2. de Confirmat. cap. 12. docet, inesse Episcopis integram, absolutam, & quæ a nullo dependeat, auctoritatem ministrandi Confirmationis, atque Ordinis Sacramenta, quibus Nos addimus & ipsam Ecclesiarum Consecrationem. Ex quo fit, ut possint Antistites in propria Diocesi ejusmodi jurisdictione pro libito uti; quamvis, si forte qui Episcopis præest, id prohibeat, vel impediat, hoc in casu actus Superioris vetante exercitus, illicitus quidem sit, non etiam frustraneus. Verum, eodem Bellarmino teste in loco cit. longe dissimilis, ubi de simplici Sacerdote sermo est, militat ratio. Etsi namque Ordinis potestas, quæ ex vi characteris Sacerdoti tribuitur, plena, integra, atque absoluta, sit in Baptismi, atque Eucharistiæ Sacramentis conficiendis; inops tamen, inchoata, atque a Superioris nutu dependens habenda est Sacerdotum potestas, quod ad collationem Confirmationis, ac Minorum Ordinum, atque ex pari ratione quoad ipsam Ecclesiarum Consecrationem. Hinc sequitur, ut, nisi Superioris accesserit delegatio, mutila hæc, atque infirma Sacerdotum auctoritas, neque in licitum, neque in validum actum erumpere possit.

§. 9. S. Thomas, Theologorum faciles princeps, in lib. 4. Sententiar. dist. 7. quæst. 3. art. 1. quæstiunc. 3. asserit, Episcopatum, nihil Sacerdotio per relationem ad Corpus Domini verum, sed multo potius jurisdictionem conferre, habito respectu ad Corpus Domini mysticum. Ex quo infert, Summum Ecclesiæ Pontificem, Episcoporum omnium caput, in quo potestatis omnimoda residet plenitudo, eam, qua pollet absolutissimam auctoritatem in Corpus Christi mysticum hoc est in Ecclesiam, exercere posse, ideoque ad ea perficienda, quæ ad mysticum Christi Corpus quomodocumque pertinent, summo jure Sacerdotibus, qui ex Ordinis, ac præcipuo quodam jure Eucharistiæ Sacramentum conficiunt potestatem conferre, quod tamen Diaconis, qui non habent perficere Corpus Domini verum, jure ac merito denegantur. Huic nixus fundamento S. Doctor affirmat, simplicem Sacerdotem, a Summo Pontifice delegatum, Sacramentum Confirmationis, ac minores Ordines rite ministrare. Quidni ergo & Ecclesias poterit consecrare? Simples Sacerdotes in extraordinarios Confirmationis, ac minorum Ordinum Ministros pluries fuisse designatos, satis probavimus in prælaudato Tractatu Nostro de Synodo Diocesana. Illud ergo inquirendum superest, quonam tempore delegatam ad consecrandas Ecclesias jurisdictionem in usum revocaverint.

§. 10. Ad id demonstrandum nonnulli proferunt Diplomata Stephani II. quem putant jus tribuisse S. Anselmo Abbati Monasterii Nonantulani in territorio Mutinensi, ut *Altaria simul, & Ecclesiam Apostolica auctoritate consecraret*, verba sunt Pontificii Diplomatis apud Ughell. Ital. Sac. tom. 2. in serie Episcoporum Mutinensium pag. 84. postremæ editionis, cujus item Diplomatis seriem exhibet Abbas Muratorius tom. 1. part. 2. scriptor. rer. Italicar. in Opuscul. de Fundatione Monasterii Nonantulan. pag. 190. ac Bullarium Romanum Romæ excusum anno 1739. tom. 1. Constitut. 2. inter eas, quæ Stephano II. adscribuntur, pag. 150. Verum, si Apostolicæ Constitutionis verba paulo accuratius perpendantur, legenti patebit, Stephanum Pontificem Sergio Ravennateni Archiepiscopo, non etiam Abbati Anselmo, Sergii dumtaxat confocio, auctoritatem contulisse, ut S. Silvestri, aliorumque Sanctorum Reliquias deferret Nonantulam, ibique Ec-

Episc. nati.
va potestas
in Ecclesia.
rum consec-
ratione: sim-
plicium
Sacerdot.
nulla.

Cum tamen
hi potestatem
habeant in
Corpus
Christi ve-
rum.

Exemplis
agitur: illud
Steph. II.
de consecra-
tion. Eccle-
siæ Monast.
Nonantula-
ni ad rem
non facit.

clesiam, ac Altaria initiaret; quandoquidem ea ætate vigeat adhuc mos, & disciplina, quæ insequentibus item temporibus aliquandiu obtinuit, ut nimirum nefas esset Episcopis Ecclesias, inconsulto Pontifice, consecrare. Quo pertinent verba illa Nicolai I. ad Consulta Archiepiscopi Vefonfionensis, relata in cap. 5. tom. 1. *Spicilegii* Lucæ d' Achery pag. 597. *Quomodo autem Chorepiscopos posse dicimus Ecclesiam consecrare, quam nulli Episcoporum licet sine Nostro præcepto secundum sanctas regulas dedicare?* Vetustam hanc Ecclesiæ disciplinam colligimus ex Can. de locorum 4. de Consecrat. dist. 1., atque ex iis, quæ edisserunt Gonzalez in Cap. Ad hæc, de Consecrat. Eccles. n. 11. in fin. Granæta ad lib. 3. Decretal. tit. 36. in notis ad Cap. Ad hæc, de Religiosis Domibus, num. 3. & seq., & Garnerius in notis ad lib. Diurn. Romanorum Pontificum cap. 5. pag. 91. Cæterum, ut in viam, a qua paulatim deflectimus, regrediamur, Abbatiz Nonantulanæ Ecclesiam a Ravennatenfi Archiepiscopo fuisse initiatam, Auctor est Pater Mabillonius part. 1. sæcul. iv. *Sanctorum Ordinis Benedictini* tom. 2. pag. 146. n. 62. editionis Lucensis, ubi refert geminam in territorio Nonantulano, Stephani Papæ II. iussu, peractam Eccl. Consecrationem, alteram quidem a Geminiano Mutinensi Episc. alteram vero ab Archiep. Ravennatenfi Sergio, qui post absolutum sacris ritus ministerium, tridui spatio cum Anselmo Abbate, ejusque Monachis commoratus est.

Ecclesiam
consecr. si
polluatur
sacerdotib.
ex priv. A
postol. re-
conciliari
posse exem-
pla prebant
quampluri-
ma.

§ 11. Hoc igitur monumento posthabito, ad alia progrediamur. Constat cum primis, soli Episcopo jus competere Ecclesias consecratas, si polluantur, reconciliandi; contra vero simplici Sacerdoti id omnino vetitum, quamvis Episcopalis intercesserit delegatio. *Aqua per Episcopum benedicta Ecclesiam reconciliari posse per alium Episcopum, non negamus: per Sacerdotes simplices, hoc fieri de cætero prohibentes: non obstante consuetudine Provinciæ Bracarenfis, quæ dicenda est potius corruptela: verba sunt Gregorii IX. in cap. Aqua, de Consecratione Ecclesie.* Posse tamen Summum Pontificem ejusmodi auctoritatem vel simplici Sacerdoti conferre, fatetur Abbas in dicto cap. Aqua; quodque rem plane conficit, eandem auctoritatem pluries contulisse, testatur Innocentius ad præfatum Caput. Aqua, ita scribens: *audivimus ante, quod Papa pluribus Episcopis indulset, quod per simplices Sacerdotes possent reconciliare Ecclesias, aqua tamen per Episcopum benedicta.* Nec desunt e Regularium numero, qui de hujusmodi privilegio sibi plaudant, adhibita tamen aqua ab Episcopo benedicta, ut scite animadvertit P. Bremond Ordinis Prædicatorum Generalis Magister tom. 8. *Bullarii Ordinis Prædicator. tit. 1. quæst. 4.* Eadem Basilicæ Vaticanæ Canonicis, nimirum Priori, ex Constitutione Innocentii VI. quæ in nupero Bullarii Vaticanæ tom. 1. pag. 361. late exscribitur, nec non Altaristæ, ex privilegio Urbani V., cujus autographum in Archivio ejusdem Basilicæ servatur, tribuitur facultas, ut Basilicam ipsam, ejusque Cappellas, ac Cœmeteria polluta, aquæ ab Episcopo benedictæ usu, valeant reconciliare. Hæc tamen in iis dumtaxat Ecclesiis, quas consecratio distinguit, locum habent; secus pollutas Ecclesias, quas sola benedictio, non etiam consecratio sanctificavit, reconciliare, cuique Sacerdotum conceditur, adhibita lustrali aqua, citra ullam delegationis necessitatem: si Ecclesia non consecrata, (inquit Gregorius IX. cap. Si Ecclesie, de Consecratione Ecclesie) *cujuscumque seminis fuerit, aut sanguinis effusione polluta, aqua protinus exorcizata lavetur, ne Divinæ Laudis organa suspendantur.*

Facultas
Altaria
consecr. ex
Indulto Pii
IV. Abba-
rib. Cassi-
nens. con-
secra.

§ 12. Sicuti Ecclesiæ pollutæ reconciliatio, ita & solemnis consecratio a Summo Pontifice vel simplici Sacerdoti jure demandatur; esto nec ad expiandam pollutam, neque ad consecrandam novam Ecclesiam, fas sit Episcopis simplicis Sacerdotis ministerio uti. Ita censent Azorius *Institut. Moral. tom. 1. lib. 10. cap. 27. quæst. 4.* & Anacletus ad lib. 3. Decretal. tit. 40. §. 2. n. 32. & 33. *Dis* *is* facta respondent; cum multa suppetant exempla Romanorum Pontificum, qui Abbatibus Regularibus auctoritatem consecrandi Altaria in eorum Ecclesiis erecta, concesserunt. Quod ad Cassinenses Abbates pertinet, luculentissimum privilegium suppeditant Constitutiones Prædecessoris Nostri Pii IV. consulendæ in tom. 1. *Bullar. Ordinis Benedictini* sub n. 173. & 176.

§. 13. Ab aliis abstinemus exemplis, cum illorum meminerit notissimus Auctor Mira Con- Clericatus decis. 13. de Sacrificio Missæ n. 18. & seq. & n. 26. Pari silentio secratio Sa- missa facimus, quæ de celeberrimo Einsfeldendi Monasterio narrantur in Opere, celli in Mo- cujus titulus: *Idea Congregationis Helveto Benedictinæ*, quod Opus Typis Mona- nast. Einsfel- sterii S. Galii anno 1702. editum hæc habet pag. 18.: *Ad annum 948. a S. Eber-* den. si vera, *hardo Conradus Constantiensis Episcopus Sacellum consecraturus invitabatur. At* in exempl. *prævenit illum in benedictionibus summus e Cælo Sacerdos, illudque Divina ma-* proferri ne- *nu sacravit, humana, nisi oleum & operam perdere mallet, a Consecratione ces-* quit. *sare jussa. Quidquid enim sit de veritate historiæ, nihil inde, quod Nostram ju-* vet causam, licet colligere.

§. 14. Illud vero ratum, indubiumque est, Paulum III. Prædec. Nostrum Ab- Diplom. bati Ludovico, ejusque in Einsfeldensi Abbacia Successoribus copiam fecisse, ut quidem Pau- quaudiu hæreses obtinerent, Ecclesias, Oratoria, ac Cœmeteria dedicarent. Pon. li III. & Pii tificium Diploma ann. 1542. die 19. Decembris evulgatum est, quod rursum Pius IV. Einsfeld. IV., Noster item Prædecessor, suis Litteris Apostolicis ann. 1562. nova sanctio Monast. Ab- ne roboravit, servato eodem verborum tenore, qui sic habet: *Quod ipse Ludovi-* barib. jus- *cus, & pro tempore existens Abbas Monasterii hujusmodi, durantibus dictis hæ-* tribuunt *resibus, præfatum Monasterium, & quæcumque ad illud pe tinentia, Ecclesias,* Ecclesias *Oratoria, Cœmeteria, & loca hætenus consecrata & benedicta, quovis modo per* consecr. *tempore polluta, reconciliare, & nondum consecrata, & benedicta, nec non Ca-* *lices, Patenas, Libros, vestimenta, & alia mobilia, ac etiam Tabernacula cu-* *stodie Eucharistiæ, consecrare & benedicere.*

§. 15. Neque ejusmodi privilegia ignota delituere; quo enim tempore Rhodio, Eadem di- rum Archiepiscopus Nuncii Apostolici munere in partibus Helvetiorum funge- plomata batur, Diplomatum Authographis in judicium delatis, atque iis probe discussis, Nuncii Apo- præfatus Archiepiscopus, Partibus hinc inde contradicentibus, hanc contra Mi- stol. senten- nistros Curia Episcopalis Constantiæ sententiam tulit, visis documentis exhibitis, tia probata. ex quibus constat manifeste, Reverendissimos Abbates Einsfeldenses pro tempore, a biscentum circiter annis, usque ad moderna tempora, quamplurimos, & varios actus solemnes ac publicos Consecrationis hujusmodi, gessisse, & exercuisse &c. dicimus, decernimus, & definitive pronunciamus, Reverendissimum Abbatem præ- dictum manuteneundum, conservandum, ac defendendum fore & esse in quiete, & in pacifica possessione Juris consecrandi Ecclesias, & Cappellas suo Monaste- rio subiectas, & incorporatas, pro ut Nos ipsi manuteneamus, conservamus, at- que defendimus. Quæ quidem sententia viget adhuc. Quod si forte eveniat, ut ea in Judicii prosecutione aliquando revocetur, non jam ob defectum Apostolico- rum Diplomatum, quæ Abbatibus concessa fuere, id eveniet, sed potius privi- legiorum abusus, qui præfinitos limites excessit, damnabitur.

§. 16. Præterea extat Elenchus, quem Nos ipsi perlegimus, in quo Ecclesiæ, Aliud argu- ment. ex Abbat. Cor- bejenis mo- numentis petitum. quas Corbejenis Abbas dicavit, enumerantur dumtaxat, sed insuper momenta ad- duntur, ac probationes compulsatæ in actibus Tribunalis Romanæ Rotæ, occasio ne litis, quæ inter Paderbonæ Episcopum, & memoratum Abbatem exarsit; quam deinde sequuta est decisio Rotalis coram Millino, nunc Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali, die 5. Februarii 1743. Porro Corbejenes Abbates, Aposto- licis privilegiis destituti, ad ejusmodi consecrationes perficiendas manum profecto non admovissent; ex quo indubia redditur sententia, quæ docet, Romanum Pontificem posse Sacerdotibus, iis potissimum, qui in Abbates eva- serunt, auctoritatem ad Ecclesias consecrandas conferre: quodque caput est, ejusmodi auctoritatem a Nostris Prædecessoribus reipsa in usum fuisse re- vocatam.

§. 17. Quo tandem spectent, quæ huc usque narravimus, atque in hac Epistola quam tibi damus, collegimus, a Nobis si quæras, ingenuos animi Nostri sensus aperire non Hujus dedignabimur. Ad Nostras pervenit manus Libellus hoc eodem anno Campidonæ edi. Epist. con- tus cujus titulus: *Triplex Triumphus Campid.* quod nempe circa consecrationem Ab- scribendæ- batialis Ecclesiæ ex Apostolico privilegio a te peractam, totus occupetur. In causa & oc- hoc Libello auctoritas a Nobis tibi collata usque adeo extollitur, ut inaudita di- casio.

catur; ejusmodi privilegii nullum in Monachorum cartis extare vestigium tuto asseritur; tandemque concessio tibi facta facilis nimirum indulgentiæ portentum nominatur quod Germaniam universam in sui traxit admirationem. Equidem putamus, hæc atque his similia, magnificis verbis ideo jactari, ut beneficii magnitudo extollatur, atque ut majores Benefactori grates referantur. Haud temere tamen suspicari licet, posse nonnullos, ex iis, quæ liberius scribuntur, in eam adduci opinionem, ut credant. Nos hac in re aliquid, quod Prædecessores Nostri intactum reliquere, tibi exequendum demandasse. Et si vero a graviore censura immune sit opus, quod Romanus Pontifex ex indicta sibi auctoritate, quam in præsentis casu nemo inficiatur, in actum revocat; nihilominus ad quascumque ambages tollendas, illud tibi significandum duximus, morem hunc designandi Abbates, qui Ecclesias Chrismate per Episcopum benedictio consecrent, nec novum esse, nec a Nobis primo fuisse introductum.

Privileg.
Abbati
Campid.
concessum,
nec novum,
nec sine
causa.

§. 18. Equidem Tamburinus hac in re versatissimus, in Opere & loco a Nobis supra memorato, ait, se nescire, fuerit ne unquam Abbatibus collata potestas, qua Ecclesias initiarent. Si hac verborum servata mensura Libellus loqueretur, jam nullus Nostre huic Epistolæ fuisset locus: verum, cum in exaggerationem effusus, modum excesserit, oportuit, ut de iis, quæ & Nostrium Diploma vindicant, & præposteram, quam ex Libello quis haurire posset, interpretationem evertunt, hic una colligeremus. Quocirca, ut rem hanc paucis conficiamus, fatemur, te ad consecrandam Abbatialem Ecclesiam a Nobis electum, magno utique, & eximio privilegio fuisse decoratum. Ejusmodi tamen privilegii alia succurrunt exempla, quæ a Nostis Prædecessoribus ad Nos permanarunt. Multa item ac gravia Nobis præsto fuerunt argumenta, ut petitam delegationem tibi concederemus. Horum nonnulla in Litteris Nostis Apostolicis die 12. Martii præsentis anni editis indicavimus; alia, multo item in pretio habenda, præterire malimus; cum nulla (Nos adigat ratio, ut imos animi Nostri recessus tibi, si veli aliis manifestemus.

Altera Ab-
batis Cam-
pid. peti-
tio, ut aut
solus, aut
una cum
Ep. aliam
Ecclesiam
consecraret
rejecitur
Assertur
ratio, cur
privileg.
alterius
consecr.
Ecclesiæ
denegetur.
Exponit.
quoque, cur
consecratio
ab Episc.
ac Abb.
insimul non
fit pera-
genda.

§. 20. Consecratione peracta, ac Libello, cujus supra meminimus, evulgato, cum jam nulla tibi ad aliam consecrationem peragendam facultas superesset, quandoquidem pro una dumtaxat vice, privilegium concessimus, esto, in cæteris Prædecessorum Nostrorum Diplomatum favore Abbatum, ejusmodi limitatio nulli occurrat, iterum oblatis tuo nomine precibus postulasti, ut Ecclesiam Ordinis S. Francisci intra jurisdictionis tuæ limites erectam, aut solus, aut una cum Episcopo consecraret. Verum postulata rejecimus; nec Nobis grave erit in postrema harum Litterarum parte rationem, ac causas attexere, ob quas privilegium duximus denegandum.

§. 21. Et primo, quod ad Ecclesiæ Ordinis S. Francisci consecrationem attinet, jam, ut putamus, eam, quæ Nobis difficultatem ingerit, rationem facile assequeris. Quod si ea adhuc tibi impervia sit. Nos ultro dabimus. Solida nimirum Nos urget suspicio, ne, beati animi impetu abreptus, eadem repetas, & majori fortasse verborum vi, ac amplitudine ingemines, quæ in Libello de triplici Triumpho nuper conscripta sunt. Quod vero alteram postulati partem attingit, de consecrationis ritu ab Episcopo ac Abbate insimul peragendo, in Ecclesiæ moribus, ac disciplinæ nullatenus Nobis consonare videtur. Porro si de Sacerdotum degradatione casus incidat, possunt sane, ex præscripto Synodi Tridentinæ Sess. 13. cap. 4. de Reform. Episcopi atque Abbates ad id exequendum una convenire. Si privilegia, quæ summi Pontifices electis Episcopis nonnunquam concessere, inspicimus, haud inficiamur, Episcoporum consecrationem, quæ a tribus Episcopis perficienda esset, ab eorum uno, ac duobus sive Abbatibus, si ve aliis in Ecclesiastica dignitate constitutis, impleri posse, cum aliquando difficile admodum sit, tres Episcopos una convenire; nec invalida, sed solum illi-cita sit Episcopi consecratio, quam unus peragit Episcopus citra Apostolicam dispensationem, ut ex communiori opinione docent Cabassutius in Nolit. Ecclesiast. sæculi IV. ad Can. 3. Nicenum, Christianus Lupus ad Concilia Generalia & Provincialia t. 1. p. 29. & p. 33. Juvenin de Sacramentis dissert. 9. de Ordini-
bus

bus in specie quæst. 1. de Episcopatu cap. 4. Cardinalis Gotti de Eucharistia t. 15. de Episcopatu dub. 4. §. 1. & 2.

§. 22. At vero nullum suppetit exemplum, quod in Ecclesiarum consecrationibus, Episcopum atque Abbatem una componat. Desunt Pontificum Privilegia; Episcoporum dispensationes frustra quærentur, cum nequeant Episcopi Abbates in consecrationum Commiñistros designare. Nec mirum subeat, si nulla occurrunt exempla, quæ hac in re Abbates Episcopis addant consocios, cum possint Episcopi, seculo alterius ministerio, consecrationis munus obire. Neque Abbatum ministra manus Episcopo, qui Ecclesiam consecrat, pondus addit, aut numerum, ut in Sacerdotum degratione, aut Electi consecratione revera superaddit. Mirari quoque non debet, si asseramus, Episcopis jus nullum esse, ut in Ecclesiis dicandis, Abbates in Commiñistros assumant; quandoquidem Abbates & simplices Sacerdotes pari in numero habendi. Nequit Sacerdos in Commiñstrum eligi ab Episcopo; nec Abbas igitur poterit in Commiñstrum designari. Hæc sunt, quæ, rerum circumstantiis ita suadentibus, tibi duximus significanda. Interim vero tibi, tuisque Confratribus Apostolicam Benedictionem impartimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 16. Novemb. 1748. Pontificatus Nostri Anno Nono.

Dat. 16.
Nov. 1748.
Pont. IX.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI
BENEDICTI PP. XIV.

Epistola secunda, ad R. P. Engelbertum Abbatem Monasterii Campidonensis, de Consecratione Ecclesiæ S. Apollinaris Romæ Sanctitate Sua peracta.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Peracta a Nobis est Consecratio Ecclesiæ S. Apollinaris, electo in Commiñstrum Cardinale Gentili Episcopo Prænestino, & universo Cardinalium adstante Collegio. Sacris Ritibus, qui cum intra, tum extra Ecclesiam præscribuntur, initium Nos ipsi dedimus, iidemque supremam manum imposuimus; quæ vero ab initio ad exitum intercurrent opera, Cardinalis Commiñster implevit, Ara Major Nostro sumptu erecta, Nostri item manibus dicata est; nec alius, præter Nos, Græcas, Latinasque Alphabeti Litteras super cineres exaravit. Iterum vero Cardinalis Consocius, & Coadjutor, Pontificalibus indumentis ornatus, Faldistorio insidens, expleto consecrationis ritu, Missam ad Altare a Nobis pridem dicatum, de more celebravit; fas enim Episcopo consecranti, Romano Pontificali id permittente Missam alteri Sacerdoti celebrandam committere, ni pares ad id agendum suppetant vires; ut Nobis plane contigit, qui idcirco in privata Apostolici Palatii Nostri Cappella sacrum pridem obivimus. Quo item tempore solemnem Altaris Consecrationem peregrimus, Dilectus Filius Noster Carolus Albertus Cavalcini primo Episcopus, mox Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, in Ecclesia Beatæ Virginis dicata, ac S. Apollinari Templo ita contermina, ut unum veluti Corpus cum illo constituat, Nostro jussu Altare Sacro Ritu iniciavit.

Quomodo
dedicatio
Ecclesiæ S.
Apollina-
ris peracta
fuerit, enar-
ratur.

§. 2. Cumque ad Nostram devenerit notitiam, prædictam methodum adhibitam, a nonnullis fuisse reprobam; eo sub obtentu, quod integra Ecclesiæ Consecratio aut a Nobis fieri, aut integra Ecclesiæ Consecrati aut a Nobis fieri expostularetur, aut integra alteri demandari debebat, non inopportunitatem esse arbitrati sumus.

Ratio ad-
diti in de-
dicatione
Communi-
stri expo-
nitur.

mus, tibi, Dilecte Fili, in hac secunda epistola aperire consilii Nostri rationes, ob quas Ecclesie Sancti Apollinaris Consecrationem peregrinus modo supra exposito; tibi enim hac ipsa die aliam scripsimus epistolam de Ecclesiarum Consecratione tractantem.

Dedicatio-
num ritus
in Ecclesia
perantiquis,
ac myste-
riis refer-
tur.

§. 3. Cardinalis Bona *Rev. Liturgicar lib. 1. cap. 20. num. 3.* affirmat, Sacrum Ecclesiarum dicandi Ritus e veteri in novum Testamentum, atque ab Apostolis in eorum Successores fuisse translatus. Non eadem tamen Ecclesie disciplina in Consecrationibus peragendis ubique semper obtinuit. Eusebius, qui veterem dedicationum Ritus exhibet, neque Benedictiones aquæ lustralis usui, neque Cruces Sacro inungendas Chrismate, unquam commemorat: ex quo Dallæus in *Tract. adversus traditiones Latinorum lib. 3. cap. 15.* perperam infert, sacros hosce Ritus tunc temporis nondum obtinuisse: Imo vero Dallæo adhuc deterior Josua Arndius in *Lexico Ecclesiasticarum antiquitatum pag. 1085.* non veretur asserere, veteres Ecclesiarum consecrationes solis precibus, concionibus, atque hymnis fuisse institutas: quam sententiam sibi adoptavit Gotsfredus VVidius de altaribus *cap. 11. num. 15.* Hæc tamen, quæ ab Hæreticis insano ore jactantur, inania sunt, nec ulli lubnixa fundamento. Si enim, ut scite ratiocinatur Sinesius in *Epistola 67. pag. 212. juxta editiones Parisien. anno 1633.* sola precum prolatio par est ad Ecclesias dicandas, jam locus nullus, non Oppidum, non Castrum occurreret, cui dedicationis prerogativa non conveniat; quandoquidem vix, ac ne vix quidem ullus poterit inveniri locus in quo aliquæ preces, hymni, laudes ad Deum effusæ aliquando non fuerint. Quod igitur hæc in re inoffenso pede affirmari potest, illud est, Ecclesiarum consecrationes Sacrum Opus esse, quod solemnibus Ritu, precibus, aliisque ab Ecclesia præscriptis actionibus, Episcoporum ministerio perficitur; quamvis lateat adhuc, quo primum tempore multiplices illi dedicationum Ritus incoperint. Vetustos tamen esse fateri oportet, ac repletos mysteriis, quæ a sacris Nostri Scripturis elucidantur; quo inter primos loco eminere undecimo Ecclesie sæculo Ivo-Carnotensis in *Sermone 4. de Sacramentis Dedicationis* ubi de Crucibus, quæ Sacro inunguntur Chrismate, sermonem habens, ita loquitur: *De consecrato Altari chrismantur in parietibus illæ duodecim Cruces, quæ Typum gerunt Apostolicum; qui & primitias spiritus acceperunt, ut Crucis mysterium populis & gentibus manifestare studuerunt.* De Crucibus item, ac de candelis, quæ coram iisdem Crucibus in Ecclesie consecratione accenduntur, disserit Gretlerus de *Cruce lib. 2. cap. 7. §. Sacra hæc Dedicationis &c.*

Consecra-
tionem Ec-
clesie vel
ab uno
Episcopo,
vel a plu-
ribus in-
simul per-
fici posse,
scriptorum
auctoritate
comproba-
tur.

§. 4. Ecclesiarum consecratio duobus modis peragitur: vel etenim ab uno consecratur Episcopo; quod ut plurimum contingit, uti etiam adnotavit Vanespen. *Juris Ecclesiastici, par. 2. tit. 16. num. 10.* vel a pluribus insimul Episcopis, Garnerius in *Notis ad lib. Diurn. Romanorum Pontificum tit. 5. cap. 16. ea* Textus verba expendens, petique, ut eadem Ecclesia solemniter debeat consecrari, animadvertit, geminum consecrationis Ritus obtinuisse, alterum quidem communem, quem unus operabatur Episcopus; solemnem alterum, ad quem vicini Episcopi conveniebant: *Observa*, inquit Garnerius, geminum consecrationis modum, communem unum, de quo superiores formulæ, alterum solemnem, ad quem vicini Episcopi convocantur. Talis fuit dedicatio Basilicæ, quæ Synodo secundæ Arauxicane causam dedit. Consulendus in rem hanc Bellottus de *Ritibus Ecclesie Laudunensis pag. 859. num. 5. & seqq.* Neque profecto credendum est, Ecclesiam ab uno Episcopo fuisse consecratam, cæteris tantum assistentibus; cum certum sit, omnes fuisse Communiistros, & omnes sociam manum adhibuisse. Audiendus P. Martene de *antiquis Ecclesie Ritibus tom. 2. postrema editio- nis Antuerpiensis lib. 2. cap. 13. num. 5.* ita scribens: *Cæterum non solum ut spectatores, & testes, quod forte existimabit aliquis, sed ut Coadjutores, & Ministri, ad ejusmodi Ecclesiarum Dedicationes convocabantur Episcopi, in quibus suas quique adimplebant.* Idem repetit Sacerdos Joseph Catalani in *suis ad Romanum Pontificalem Operosis Notis tom. 2. tit. 2. num. 9.* Ut hanc, quam tractamus, materiam magis adhuc illustret, eruditus Martene nonnulla producit exam-
empla

empla cuique consulenda; quibus Nos duo superaddimus, unum ex Venantio Honorio, cui etiam Fortunati nomen tribuitur, excerptum in lib. 3. ad Felicem Episcopum de dedicatione sue Ecclesie, ubi Euphronium, Victorium, Donulum, Domitianum, & Macarium consecrationis Communiſtros expresse nominat, quos omnes Episcopos revera fuisse probat Broverus in Notis ad Venantii Honorii Opus lib. 3. cap. 4. Alterum vero longe illustrius exemplum consecrationis Ecclesie Sancte Mariæ de Valle, quæ contigit anno 1608. suppeditat d' Achevrius t. 6. Veter. edition. pag. 44. ubi sic legimus: Dominus Willhelmus Carpentoratenſis Episcopus, sive Dominus Willhelmus Tolonenſis Episcopus, moniti vice Domini Rostagni Aquenſis Metropolitan Episcopi, anno Incarnati Verbi 1663. indiſt. 6. sub die 6. Idus Januarii hanc dedicaverunt Ecclesiam.

§. 5. Concordant ipsorum Romanorum Pontificum gesta. In actis Concilii Rhemenſis sub Leone IX. legitur, ab eo fuisse peractam consecrationem Basilicæ S. Adduntur in eandem Rhemigii hoc, qui sequitur, modo: Dominus Papa, convocatis Episcopis . . . rem Romanorum Pontificum gesta, & primm Leonis IX. Rhemensem Archiepiscopum cum Lisoſenſi Episcopo ternam circuitiorem cum Crucibus & Sanctorum Reliquiis, secundum Ecclesiasticum Ordinem, exterius constituit agere, ibique consecrationis officium adimplere; ipsi vero cum sibi necessariis remanens, interius Divini Tabernaculi sanctificationem strenue diligenterque exequitur.

§. 6. Gelasius II. consecravit Metropolitanam Ecclesiam Pisanam, &, uti legitur in Codice apud Ughellium in Italia Sacra tom. 3. pag. 377., consecrationem Gelasii II. ni adjuutores & consecratores interfuerunt quamplurimum Episcopi.

§. 7. Calixto II. facta fuit Ecclesie consecratio, de qua tom. 4. Gallie Chriſtiane pag. 794. editionis anni 1656., & Pontifex consecravit Altare Dominicum, idest Majus, alique tres Episcopi Ecclesie consecrationem perſecerunt Tunc Pontificis ipsius jussu Ecclesiam dedicarunt.

§. 8. Alia plura cumulari possunt exempla; sed iis omiſſis, sufficere posse videtur illud Summi Pontificis Urbani VIII., qui die 18. Novembris 1626. Basilicam Vaticanam consecravit. De hoc solemnī Ritu loquuntur Bonanni tom. 2. Numismatum Romanorum Pontificum pag. 574, Paullus Alaleon Cæremoniarum Basilicæ Vaticanæ Magister in Diario, ac Liber Turnarius Capituli S. Petri, qui in Archivo Basilicæ Vaticanæ diligentē servatur. Omnium tamen accuratissimam historiam exhibet Diarium Vaticanum a Sacerdote Francisco Speroni Romano ejusdem Basilicæ Mansionario, concinnatum, quod inter manuscripta celeberris Bibliothecæ, quam Cardinalis Renatus Imperialis in publicam Eruditorum instituit utilitatem, numeratur. Ita vero in hujusce Diarii pag. 353. rei series attextitur, Summus Pontifex Porticus Ecclesie benedictionem exorsus, sed Cardinalibus Episcopali characterē insignitis, nimirum Ginnasio, Peretro, Madruzzo, Sabellio, Lanti, ac Leni demandavit, ut extimos Templi parietes circumirent, ac illis benedicerent; quod in ea, quæ cuique obtigerat, Molis parte peractum est. Pari methodo, ut legimus pag. 359. interioribus Ecclesie muris collata benedictio; unam siquidem Templi partem ipsemet Pontifex dicandam suscepit; aliam vero sex iisdem Cardinalibus perficiendam reliquit. Ab Altaris consecratione Urbanus abstinuit; jam enim, ut in Alaleonis Diario, & Basilicæ Vaticanæ adnotatur, Clemens VIII. Urbani Prædecessor Aram maximam Vaticani Templi consecraverat.

§. 9. Quodque notatu dignum est, apud Scriptores Moralis Theologiæ adeo Moraliū certa est Ecclesiarum dedicatio plurium Episcoporum ministerio obeunda, ut nullam de ea instituant dispensationem; sed ea supposita & admissa, ad alias quæſtiones progrediantur. Quærunt hi apud Henriquez de Indulgentiis cap. 32. §. 1., an Episcopi, qui ad unum idemque dedicationis opus perficiendum conveniunt, Indulgentiam dispensare possint majorem, & potiorem ea, quam unus Episcopus consecrationis Minister conferre solet, anni scilicet unius, iis, qui consecrationis die, aut dierum quadraginta, iis, qui anniversario dedicationis die recurrente, Ecclesiam visitaverint, ex cap. Cum ex eo, §. Ad hæc, de pœnitentiis & remissionibus, & cap. ad hæc, eod. tit. in sexto. Porro hæc Theologorum disquisitio

sitio consecrationem Ecclesiarum plurium Episcoporum opere peragi posse, non tam affirmat, quam præsupponit: uti bene observat Pasqualig. *de Sacrificio novæ legis quæst. 514. numer. 3.* ubi proposita quæstione, an possit Ecclesia consecrari a pluribus Episcopis, retentaque affirmante opinione, hæc habet: *Secunda sententia asserit, posse consecrari a pluribus Episcopis simul concurrentibus ad consecrationem. Ita supponunt potius, quam disputent, plures Doctores, dum quærunr, an, quando plures Episcopi consecrant Ecclesiam, possint singuli concedere illum annum indulgentiæ, quam potest concedere, quando unus tantum consecrat.*

Munus benedicendi, unguendique Cruces inter plures Episcopos consecrantes parti fas est.

§. 10. Non ab uno ergo tantum, sed a pluribus Episcopis ejusdem Ecclesiæ dedicatio fieri potest. Sed, cum adhuc examinandum supersit, ut in hypothesi, in qua a pluribus Episcopis ejusdem Ecclesiæ fieret dedicatio, alter ex eis solus duodecim juxta morem Cruces benedicere & ungere debeat, vel hoc ministerium inter eosdem dividi possit, ita ut decem ex. gr. Cruces ab uno consecrari possint, & reliquæ duæ ab altero, quemadmodum a Nobis factum est in consecratione Ecclesiæ Sancti Apollinaris, in qua decem Cruces a Cardinali Episcopo Communiistro, & reliquæ quæ a Nobis ipsis consecratæ sunt, alia subdim exempla, quæ suadent, licite fieri posse quicquid a Nobis factum, & modo expositum est.

Urbanus ex- §. 11. Urbanus Papa II. sæculo undecimo Ecclesiam Majorem consecravimus Mo-
emplum in nasterii Turonensis, Sacri Ritus historiam describit Anonymus apud Patrem Ma-
id affectus. billonium tom. 5. suorum Annalium pag. 364. Editionis Parisiensis anno 1713.

Ea vero sic habet Rodolphus Turonensis Archiepiscopus, Urbanus jussu, Sancto-
rum Reliquias, quæ ad Ecclesiam translatae fuerant, sub Altari collocavit. Ita
textus Anonymi: *A Rodulpho Turonum Archiepiscopo, sub Dominico Altari, ju-
bente Papa (Reliquiæ) fuerunt collocatae.* Eodem die Summus Pontifex una
cum Rangerio Rhegiensi Archiepiscopo Communiistro, Græcum ac Latinum Alpha-
betum conscripsit, Cruces inunxit, ac postremo Aram dicavit. *Qua die idem
(Pontifex) ita prosequitur Anonymus, cum Rangerio Archiepiscopo Rhegiensi
duplex Alphabetum Græcum & Latinum in Basilica descripsit, & ipsius Basili-
cæ parietibus Crucis signum ex oleo imposuit, atque Altare Crucifixi sacravit.* Si
ergo Pontifex una cum Archiepiscopo Alphabetum exaravit, si Cruces inunxit,
oportet fateamur, aliquas Alphabeti Litteras, atque e Crucebus nonnullas, ipsius
Archiepiscopi manu fuisse obsignatas. Ita namque ipsa textus docet Littera; ita
historica suadet narratio, quæ Sacros Ritus a Pontifice, atque Episcopo conjun-
ctim peractos, ab iis segregat, quos Pontifex, nullo in Communiistro adhibito,
solus perfecit. Hi vero sic ab Anonymo explicantur: *Denique Pontifex ipse Do-
minicum Altare, in quo ineffabile Corporis Christi Sacramentum cum multis San-
ctorum Reliquiis collocatum est, ipsamque Basilicam consecravimus in honorem San-
ctæ Crucis, ac Beatissimæ Dei Genitricis Mariæ.*

Alterum
Urbanus III.

§. 12. Urbanus Papa III. in districtu Veronensi Ecclesiam dedicavit Sancti Ju-
liani de Lepia, seu Lepida. Duo Altaria in ea dedicatione consecrata fuerunt:
unum in Cappella subterranea Sanctæ Mariæ; aliud in Ecclesia superiore Sancti
Juliani. Inter Pontificem, & alios duos Episcopos Communiistros ministeria divi-
sa sunt, & Episcopi Cruces benedixerunt & unxerunt: cumque id alio modo pe-
ragi non potuerit, nisi alter ex Episcopis aliquas Cruces, & alter alias benedi-
xerit; si enim alter Crucem unxisset, & alius verba benedictionis protulisset,
vel alter benedixisset & unxisset eandem Crucem, quam alius benedixerat, &
unxerat, res undequaque absorta, & ritibus Ecclesiæ adversa fuisset. Exemplum
hoc satis aptum esse videtur rei, de qua nunc agitur, & ut ostendatur, non
novum esse, ut in dedicatione Ecclesiæ, quæ fiat a pluribus Episcopis, ministe-
rium etiam benedictionis & consecrationis Crucem inter eos modo prædicto di-
vidatur.

Monumen-
tum dedica-
tionis Eccle-
siæ S. Julia-
ni ab Urba-
no III. pe-
ratæ.

§. 13. Ughellus tom. 5. *Italia Sacra* pag. 808 Instrumentum exhibet dedica-
tionis memoriæ Ecclesiæ Sancti Juliani. En ejus verba: *D. Jonathan Concordiensis
Episcopus, & D. Aldemarinus Xantonensis Episcopus. . . intraverunt in supra-
scriptam Ecclesiam, & fecerunt aquam benedictam cum sale, cinere, & vino,
& sanctificaverunt Altaria B. Mariæ Virginis, & S. Juliani Martyris cum a-*
qua

qua benedicta, & iverunt de intus per circuitum Supraſcriptæ Eccleſiæ tribus vicibus, & fecerunt fieri quadrivium in prædicta Eccleſia cum cinere, & ſcriperunt litteras quadrivior de cinere, & unxerunt pedes prædictorum Altarium, & menſas cum oleo exorcizato, & Chriſmate, & fecerunt duodecim Cruces de intus per circuitum iſtius Eccleſiæ. Deſcribitur deinde delatio SS. Reliquiarum in Eccleſiam, & poſtremo hæc adduntur: Hoc factò, D. Papa conſecravit, & confirmavit propriis manibus Altare Sanctæ Mariæ, quod eſt intus Truina, cum Chriſmate, & collocavit de Reliquiis prædictis in Altari, & confirmavit menſas altarium cum oleo & Chriſmate, fecit ardere quinque grana Incenſi ſuper illam menſam, & præcepit Episcopo Concordienſi, ut collocaret Reliquias S. Juliani cum aliis Reliquiis in Altare, quod eſt foris, & conſecraret illud in honorem Sancti Juliani, qui ſtatim fecit præceptum Domini Apoſtolici. Hicque per tranſennam adnotare fas ſit, Truinæ nomen, cujus du Cangius non meminit in ſuo Gloſſario, ſignificare inferiorem Cappellam ad Sepulchra Sanctorum: in ſupracitato quippe Inſtrumento Altare S. Juliani, quo erat Foris, contraponitur Altari S. Mariæ intus in Truina. Interpretationem confirmat inſcriptio ad ſepulchrum SS. Benigni, & Chari in Agro Veronenſi, quam exhibet Ughellius tom. 3. pag. 864. B. anno Domini 1314. Indic. 13. de Menſe Maii . . . incæptum fuit opus huius Truinæ, & eodem anno perfectum, & de menſe Novembris Ven. Pater D. Fr. Theobaldus Dei gratia Episcopus Veronenſis diligenter reſepuit Reliquias, ſeu Corpora SS. Benigni, & Chari &c. Derivatur forte a Trua, quæ, apud Varionem, ſubterraneum meatum, ſeu cuniculum ſignificat ad exonerandas aquas; ex qua, Truinæ ſubteranenum ſpecus, Naſcondiglio. Hinc in Vita Sancti Cæſarii Arelatenſis trueri, pro abſcondi, legitur lib. 1. num. 26. : An ille publica voce, elevatis oculis, & manibus in Cælum, dixit: Domine Jeſu Chriſte, ne in locum ultra Apri acceſſum habeant; & eadem hora uſque in præſentem diem nunquam ibi truerunt: id eſt abſconditi ſunt; quamquam Mabilonius interpretetur; deſtruxerunt: & ejus ſocii Maurini Patres, inventi ſunt, a Truir aatiquo Gallico invenire.

Truina nomen quid ſignificet, explicatur.

§. 14. Qui dedicationis materiam tractant Morales Theologi, pari fere methodo Eccleſiarum conſecrationem, atque ſacramentorum naturam explicant; eſto non niſi in latiori quadam ſignificatione Eccleſiarum dedicatio Sacramentis adnumeretur; quatenus ſcilicet aut Cœleſtis Templi, aut animæ, quam gratia ſanctificat, ſignum eſt myſticum. Itaque docent, Sacram Chriſma, quo Cruces inunguntur, conſecrationis materiam eſſe; formam vero conſtituunt in hiſce verbis, quæ in ipſa Chriſmatis unctiōe proferuntur; ſanctificetur, & conſecretur hoc Templum in nomine Patris, & Spiritus Sancti; nec diſſentur, Eccleſiæ conſecrationem ab Archiepiſcopo una cum Suffraganeis perfici poſſe; modo unus, idemque ſit Archiepiſcopus, qui & Cruces inungit, & formam pronunciat. Conſulendus Clericatus de Sacrificio Miſſæ deciſion. 41. numero 24. & ſequentibus.

Morales Theologi pari fere ratione Eccleſiarum conſecrationem & Sacramentorum naturam explicant.

§. 15. Nolumus hic ſententiam modo propoſitam de materia, & forma dedicationis Eccleſiarum impugnare. Illud tantum addimas, fieri aliquando poſſe, ut vel in ipſa Sacramentorum adminiſtratione, ſi partes ſubjecti ab invicem ſejunctæ ſint, uni parti ab uno Miniſtro, alteri ab altero, materia ac forma ſeorſim applicetur, & validus & licitus ſit actus. In Eccleſia Græca Extremæ Unctiōnis Sacramentum a pluribus Sacerdotibus adminiſtratur, de quo plura apud Arcudium de concordia Eccleſiæ Occidentalis, atque Orientalis lib. 3. cap. 6., & etiam hodie modus hic adminiſtrationis Sacramenti Extremæ Unctiōnis admittitur quo ad Italo Græcos, dummodo credant, illud Sacramentum, ſervata debita materia & forma, ab uno Presbytero valide & licite confici, ut in Noſtra Conſtitutione Epiſt. Paſtoralis, la 57. §. 5. num. 3. & 4. Bullarii Noſtri tom. 1. In Eccleſia quoque Occidentali hoc ipſum olim factum fuit, quemadmodum legi poteſt in Noſtro Tractatu de Synodo Diœceſana lib. 7. cap. 18. num. 9. & verimile admodum eſt, rem tunc ſic peractam fuiſſe, ut idem organum ſenſus non fuerit a pluribus Sacerdotibus inunctum, nec unus Sacerdos materiam ſenſui

Plures Com miniſtri Sacramentum Extremæ Unctiōnis valide conſecerunt.

applicaverit, & altor super eo formam protulerit, sed quod singuli diversos sensus unxerint, & verba unctioni correspondentia effuderint. Legi possunt Chardont in *Historia de Sacramentis* tom. 4. cap. 1. de Sacramento Extremæ unctionis, Cardinalis Gottus in *Theologia Scholastica Dogmatica* tom. 4. in 3. part. D. Tho. mæ, tom. 15. Operis quæst. 3. de Ministris Extremæ unctionis dub. 2. §. 2. num. 12. Benedictus de Gaetanis in *Tractato de Suprema unctione* cap. 11. in fine. Favet modus hic administrationis Sacramenti Extremæ unctionis, Ecclesiarum dedicationi, in qua alter ex Episcopis aliquas Cruces inungat, & insimul preces proferat, & alter alias Cruces inungat, eaque inungendo, super ipsis effundat, proferatque preces; quemadmodum bene argumentatur Pasqualig. de *Sacrificio novæ Legis* quæst. 514. num. 6. Quod si subdatur, modo in Ecclesia Occidentali ab uno tantum Presbytero valide & licite administrari Sacramentum Extremæ unctionis; id libenter admittetur, cum sic in Ritualibus Ecclesiæ statutum sit; dummodo tamen admittatur, quod, legitima concurrente causa, et si Ritualia obtent, nedum valide, sed etiam licite hodie in Occidentali Sacramentum Extremæ unctionis administraretur a pluribus Sacerdotibus, quorum unus unum organum sensus inungat, proferatque formam, alique idem præstent super aliis sensuum organis: quod satis est pro re, de qua nunc agitur. Si aliquæ partes jam fuerint unctæ ab uno Sacerdote, qui ob morbum deficiat, potest alter Sacerdos unctiones reliquas prolequi; in quo, licet dividatur ministerium, adhuc valide & licite conficitur Sacramentum. Ita expresse S. Thomas in 4. *Sentent. dist. 23. quæst. 1. artic. 1. quæstiuncula 2. ad 3. Dicendum*, quod, quamvis in Eucharistia, si post consecrationem Panis moriatur Sacerdos, alius Sacerdos possit ad consecrationem Vini incipere, ubi ille dimisit, vel etiam incipere a capite super aliam materiam; tamen in Extrema unctione non potest a capite incipere, sed debet semper procedere, quia unctio bis in eadem parte facta tantum valet, ac si consecraretur bis eadem Hostia, quod nullo modo faciendum est: Ita etiam Durandus ibi quæst. 1., Petrus de Palude quæst. 2. in fine, Sotus quæst. 1. §. Aliud tamen, Suarez tom. 4. in 3. part. disput. 43. sect. 2. num. 4. & 5., asserens, esse communem sententiam; Toletus lib. 7. cap. 2. num. 3. Ludovicus Meratius tom. 3. de Extrema unctione sect. 1. num. 4. atque ita fieri statuisse Ecclesiam, scribit Platelius cap. 3. num. 471. tom. 7., ubi forte nomine statuti Ecclesiæ, intelligit generalem consuetudinem. Posse etiam modo dicto dividi unctiones inter duos Sacerdotes ob instans periculum vitæ infirmi, ut sic citius ungatur, non pauci Theologi admittunt, Toletus, Suarez num. 8. alios citans; in quo casu, Sacramentum esse validum pro certo affirmat: Quia, ait, unitas personæ ministrantis non est essentialis; negat vero extra necessitatem licite fieri, quia contra unum Ecclesiæ. Concordat Cardinalis de Lauræa in 4. *Sentent. tom. 3. disp. 11. art. 9. num. 114.*, cui Nos etiam adhæsimus in citato *Tractatu de Synodo Diocesana* lib. 7. cap. 19. num. 5.

Resolutio-
nem in
Causa Ulyf-
spon. a
Congrega-
tione Ri-
tuum edi-
tam, non
obstare, de-
monstra-
tur.

§. 16. At repones, fuisse olim a Congregatione Rituum resolutum, Consecrationem Ecclesiæ ab uno Episcopo inchoatam, si ex aliqua causa non perficiatur ex improvviso casu, debere ab alio Episcopo denuo inchoari & perfici. Resolutio edita est in causa Ulyssipponensi die 12. Aprilis 1614., ex qua intulit Episcopus Pax Jordanus tom. 1. *Lucubrat. lib. 5. tit. 9. num. 7.*, unum & solum Episcopum debere totam consecrationem perficere. Resolutio, de qua mox sermo habitus est, refertur a Barbola in *Collect. decis. Apostolic. verb. consecratio*. At idem Barbola alibi, part. videlicet 2. *Juris Ecclesiastici* lib. 1. cap. 2. num. 52. factum narrat, cujus occasione declaratio emanavit. En ejus verba: Cum in Diocesi Ulyssipponensi quidam Suffraganeus Archiepiscopi, de ejus ordine & mandato, Ecclesiam quamdam consecrare inceperit cum omnibus Cæremoniis descriptis in Pontificali Romano, & circa medium consecrationis improvise accidenti correptus ipse Episcopus defecerit, & Ecclesiæ consecrationem perficere non potuerit: pro parte ipsius Archiepiscopi a S. Rituum Congregatione quæsitum, an ab alio Archiepiscopo Ecclesiæ prædictæ incepta consecratio continuanda sit, vel potius de novo inchoanda? Quæ quidem S. Congregatio commisit prius hujusmodi articuli examina-

minationem Illustrissimo E. Cardinali Bellarmino: qui in alia Congregatione sententiam suam declaravit, posse utroque modo sine scrupulo fieri, nempe, vel novo inchoare a principio, vel ipsam captam continuare, & perficere: sed melius sibi videri, ut de novo ab alio Episcopo inchoaretur &c. Et prosequitur narrando, quod sub die 12. Aprilis proposito dubio in Congregatione ordinaria, S. C. censuit, iterum totam Ecclesiam a principio consecrandam, quia credebatur Episcopus defecisse antequam ullam Crucem inungeret.

§. 17. Censuit ergo Cardinalis Bellarminus, Consecrationis partem ab Episcopo deficiente factam, posse sine scrupulo continuari cum ea, quam secundus prosequeretur Episcopus. Addidit deinde, fore melius, si Consecratio de novo ab alio Episcopo inchoaretur, prout etiam Congregatio censuit: non quia timuerit, multipliciter Ministri oblituram valori Consecrationis, sed quia in casu proposito notabilissima intercedebat temporis interruptio; erat enim expectanda Congregationis responsio, quæ non nisi post aliquot menses ad Archiepiscopum Ulyssiponensem poterat pervenire. Concurrente autem notabili temporis intercapedine, partes Consecr. factæ nedom a duobus Episc. sed etiam ab uno & eodem, coalescere non possunt in unam & integram Consecrat. idque facit, ut Consecratio fieri debeat perinde ac si numquam cœpta fuisset; uti docent auctores ipsi, qui admittunt, plures Ministros concurrente legitima causa, posse inungere infirmum Oleo infirmorum: quemadmodum videri potest apud Ludovicum Meratium tom. 3. de Sacramentis disput. 10. de Extrema Unctione num. 8., nec non concordant alii, qui admittunt, dedicationem Ecclesiarum fieri posse a pluribus Episcopis, quemadmodum legi potest apud Pasqualigum de Sacrificio novæ Legis quæst. 314. nu. 9.

§. 18. Quod si quæretur, qua de causa, Nobis annuentibus, decem priores Cruces fuerunt in Consecratione Ecclesiæ Sancti Apollinaris benedictæ & consecratæ a Cardinali Episcopo Communi, & ultimæ duæ a Nobis; ingenue respondebimus, de nostrorum genium stabilitate timuisse in toties repetito ascensu & descensu per scalas, etsi tali nunquam timore fuimus correpti, dum in viridi ætate constituti Ecclesias in Diocesi & Civitate Bononiensi consecravimus, quas semper soli peregrinamus. Sed quæ in una ætate fiunt, in alia fieri non possunt. Ea tibi, Dilecte Fili, tota rei series, post quam tibi tuisque Confratribus Apostolicam Benedictionem impertimur.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 16. Novembris 1748. Pontificatus Nostri Anno Nono.

Cœptæ pri.
dem conse-
crationis
partes non
possunt
cum extre-
mis, si
longum in-
tercedat
temporis
interval-
lum, in
ullam &
integram
consecra-
tionem coa-
lescere.
Quid in
causa fue-
rit cur
Pontifex in
dedicatione
Templi S.
Apollina-
ris, non
omnes so-
lus Cruces
benedixerit
& consecra-
verit.
Dat. 16.
Nov. 1747.
Pont. anno
IX.

LETTERA CIRCOLARE

Della Sagra Congregazione della Disciplina, diretta a' Superiori Regolari d'Italia, e dell' Isole Adjacenti, sopra il dubbio; se li Confessori Regolari, non Curati, siano obbligati ad intervenire alla Conferenza dei Casi Morali, ordinata dalli Vescovi nelle loro Diocesi?

ALTRE volte è stata esaminata nelle Sagre Congregazioni l' Istanza di alcuni Vescovi, di potere astringere i Confessori Regolari, non Curati, a dove intervenire alla Conferenza de' Casi Morali, da detti Vescovi in certi giorni della Settimana destinati, e varie furono le Risoluzioni, secondo la diversità de' i Casi, & quali nelle medesime furono proposti. Essendosi poi conosciuto il pregiudizio, che recava all' Osservanza della Disciplina Regolare il dovere assistere alla detta Conferenza in quel tempo, in cui dovevano i Regolari adempire i di loro Officj Claustrali, e l' abuso, che si era introdotto tra i Confessori suddetti, i quali col pretesto di dovere assistere alla detta Conferenza, non volevano indi intervenire all' altra stabilita dalla sa. me. di Clemente VIII., e dalle loro Costituzioni dentro i Chioftri: per potersi in tanto dare l' opportuno rimedio a questi inconvenien.

Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. X.

E

nien..

nienti, molti Procuratori Generali, specialmente quelli de i Minori Conventuali, hanno stimato cosa necessaria il dover far ricorso in questa S. C. della Disciplina, per poterne sentire la finale risoluzione, colla quale si potessero in avvenire togliere i contrasti. Riferitasi perciò questa Causa in essa S. C. dall' Eminentissimo Signor Cardinal Guadagni Prefetto della medesima sotto il seguente Dubbio:

Dubbio proposto in Congregazione della Disciplina Regolare. Se li Confessori Regolari, non Curati, siano, o non, obbligati ad intervenire alle Conferenze de i Casi di Coscienza da i Vescovi nelle di loro Chiese Secolari stabilite?

S. 2. Et essendosi, prima di dare la risposta al Dubbio suddetto, considerato, che questa materia era stata già magistralmente esaminata, e risolta a favore delli Regolari nella S. C. del Concilio, nel tempo, in cui la Santità di Nostro Signore PP. BENEDETTO XIV. era Segretario della medesima, in una Causa d' Acquapendente — *Vistationis Sacrorum Liminum* 12. Martii 1718., inserita nella Notificazione 15. — al S. De i Confessori Regolari, nel Com. 5. delle Notificazioni, & Editti della Santità Sua, quando era Arcivescovo di Bologna. Fu di comun consenso risposto al Dubbio suddetto nel dì 29. Maggio del corrente Anno 1752.

Negative, & dantur Decreta alias in re hac emanata. Scilicet, a S. C. Concilii in una Aquipendii *Vistationis Sacrorum Liminum* 12. Martii 1718. & in Forosempronien. 12. Maji 1685. Riferita nel Foglio della citata Causa d' Acquapendente. Et ex S. C. super statu Regularium, in una Maceraten. 15. Januarii 1681. Quali tutte si danno per extensum nel fine della presente Lettera.

S. 3. Passò poi essa S. C. nel dare l'opportuno Provvedimento sopra l' abuso introdotto in alcuni Conventi, ne i quali o per negligenza, o per ignoranza de i Decreti suddetti, non vi si tiene la lezione della Morale, nè vi si fanno le Conferenze de i Casi giusta il Decreto di Clemente VIII., e delle di loro Costituzioni Regolari, con ordinare, siccome colla presente ordina a tutti i Superiori Regolari d' Italia, e delle Isole adjacenti, l' esatta, e puntuale osservanza del citato Decreto di Clemente VIII., e delle di loro Costituzioni circa la Lezione della Morale, e la Conferenza de i Casi di Coscienza, da farsi impreteribilmente in tutti i Conventi del di loro Ordine, tanto in quelli nelli quali vi è la sufficiente Famiglia di Religiosi, quanto ne i piccioli Conventi, dove però vi sono Confessori Regolari approvati da i Vescovi per ascoltare le Confessioni dei Secolari. E coll' espressa condizione, che qual' ora dentro i Chiosfri non venissero eseguiti ad unguem i Decreti di Clemente VIII., e le Costituzioni del loro Ordine, le quali prescrivono la Lezione della Morale, e la Conferenza dei Casi di Coscienza, da farsi dentro i loro Conventi, e Monasterj, in detto caso siano tenuti, ed obbligati i Confessori suddetti Regolari d' assistere, & intervenire alla Conferenza dei Casi stabilita dai Vescovi. S' incarica intanto a' detti Superiori Regolari, di fare eseguire quanto nella presente Lettera si contiene, acciò con effetto restassero adempiti i Decreti di Clemente VIII., e le Costituzioni dei loro rispettivi Ordini, le quali hanno prescritta, e stabilita la detta Lezione di Morale, e Conferenza di Casi, come un Punto principale dell' osservanza della Regolare disciplina dentro i Chiosfri: E di dover trasmettere la presente Lettera in tutti i loro Conventi, e Monasteri, con farla ivi leggere due volte l' anno, tenerla affissa nel luogo solito, e registrarla nelle loro Segretarie, acciò non si possa allegare causa d' ignoranza in contrario. Per essere così, e non altrimenti, l' intenzione di Nostro Signore, a cui essendo stata fatta da Monsignor Segretario la Relazione di tutto il contenuto nella presente Lettera, si è benignamente degnato di approvarlo, e di confermarlo. Dato dalla nostra solita Residenza questo dì 8. Novembre 1752.

F. G. A. Card. Guadagni Prefetto.

F. Solazzi Arcivescovo di Tebe Segretario.

D E.

D E C R E T U M

S A C R Æ C O N G R E G A T I O N I S

C O N C I L I I

In una Aquipendii Visitationis Sacrorum Luminum editum 12. Martii 1712.

IN relatione Status Ecclesiæ, de more ab Episcopo Aquipendii ad hanc Sacram Congregationem transmissa, legitur, ab eodem institutas fuisse in sua Diœcesi Conferentias, siue Congregationes pro discutendis Casibus Conferentiæ, quæ singulo quoque Mense coguntur, cuique diligentissime interveniunt omnes Parochi, & Sacerdotes, quibus fidelium Sacramentales Confessiones commissæ sunt, & reliquis Ecclesiasticorum Cætus.

Decret. S. Congreg. Conc. del. quo sup.

In eadem Relatione habetur, quatuor esse Conventus Regularium in Civitate Aquipendii, Augustinianorum videlicet, Minor. Conventualium, & PP. Minorum Observantiæ, & Religiosos in iisdem degentes sæpe sæpius non esse in numero à Sanctionibus Apostolicis præscripto.

Rursus in citata legitur Relatione, alios quinque esse Religiosorum Conventus in Diœcesi, duos PP. Minorum Observantiæ, alterum in Terra Canini, alterum in Terra Farnesi, ubi pariter extitit Conventus Capuccinorum: quartus Conventus est ille Servorum B. M. V., qui est in Terra Ischia; & postremus est Conventus Carmelitarum in Oppido Cellularum, qui est Episcopali Visitationi subiectus.

Tandem in Relatione, aliis prætermis dubiis, quæ specialem non merentur discussionem, proponit Episcopus, an, Regularibus, qui suorum Subditorum Confessiones audire cupiunt, liberum sibi sit & licitum, conditionem in concedendis facultatibus injungere, interesset: videlicet mensuris Disceptationibus, & Congregationibus Casuum Conscientiæ?

Pro parte affirmativa ponderari posse videtur, id non esse novum: clar. etenim mem. Card. de Luca in adnotationibus ad Concilium Tridentinum Idiscurs. 2. num. 12. dixit, id futurum esse maximopere proficuum, tum, ut Episcopus perspectas habeat opiniones omnium suorum Confessariorum, tum, ut quantum possibile est, uniformis sit Confessariorum doctrina in materia morum, & signanter Contractuum, in qua sæpe sæpius Theologi dissident a Theologis, & a Canonistis: quibus addi posset, Collationem hanc omnium Confessariorum, tam Sæcularium, quam Regularium, futuram esse non inutilem pro animarum unione; juxta ea, quæ habentur in actis Ecclesiæ Mediolanensis tom. 4. part. 4. in Instruct. Confess. pag. 647. Ideo Regularium Superiores Confessarios suos sæpius moneant, & ad hanc animorum unionem in Fidelium ædificationem adhortentur, curentque in primis, ut dum in Casuum resolutione, diversa inter eos, & Parochos sententia fuerit, prudenter in eos se gerant, & ad Laicorum notitiam id non veniat, sed ad Nos pro Decisione recurrant.

Negative e contra favent opinioni ea, quæ sequuntur. Primo, quod Episcopus Confessariorum Regularium Doctrinam perspectam habere potest in examine, quod illorum approbationem præcedit, ad terminos Sacri Concilii Trident. sess. 23. cap. 15. de Reformat. Secundo, quod in Decretis pro Reformatione Regularium editis a Clemente Octavo præscribitur, quod in singulis Monasteriis, & Conventibus bis in hebdomada habeatur lectio Sacræ Scripturæ, vel Casuum Conscientiæ, ad quam Fratres omnes convenire tenentur: Tertio, quod hic in Urbe, in decem & septem Conventibus sunt Congregationes Casuum Conscientiæ, illisque interveniunt Parochi tantummodo, & Confessarii ex Clero Sæculari, non vero Regulares, in quorum Conventibus prædictæ casuum lectiones habentur: Quarto tandem, quod ab hac Sacra Congregatione die 12. Maji 1685., uti habetur lib. Decretorum 35. fol. 253., prodiit hæc resolutio in quadam Causa Forosempronien. accessus ad Congregationem Casuum Conscientiæ.

Episcopus exponit, in Civitate Forosempronien. duo adesse Regularium Cœnobîa, unum scilicet Minorum Conventualium S. Francisci, alterum vero Barnabitarum, quæ propter exiguum Religiosorum numerum inibi degentium, subiecta sunt jurisdictioni Ordinarii ex Decreto San. mem. Innocentii X. incipien., *Ut in parvis*, & licet dicti Religiosi huiusmodi subjectionem agnoscant, atque patiantur, quo tamen ex eis Sæcularium Confessiones, eodem Ordinario approbante, excipiunt, ad Congregationem Casum Conscientiæ, quæ singulis Mensibus habetur, cuique Confessarii omnes interfunt, accedere renuunt; quo circa petit declarari, an prædictos Confessarios Regulares cogere possit ad interessendum præfatæ Congregationi Casuum Conscientiæ? Sacra Congr. &c. Respondit: Negative.

His positis, onus erit EE. VV.

An in casu, de quo agitur, permissum esse valeat Episcopo concedendi Sacerdotibus Regularibus facultatem audiendi Confessiones Sæcularium, injungere, ut intersint Congregationibus Casuum Conscientiæ?

Negative: & decretum in Forosempronien. 12. Maji 1585.

DECRETUM

SACRÆ CONGREGATIONIS

Super Statu Regularium in una Maceraten. 15. Januar. 1682. editum.

Alterum
S. Cong.
super statu
Regularium.

CUM Conventus suppressi, & postea restituti, in quibus non degunt de Familia duodecim Religiosi, sint vigore Decreti: Ut in parvis *fel. rec. Innocentii X. subiecti Visitationi, correctioni, & omnimodæ Jurisdictioni Ordinarium Locorum, contigit dubitari, an Religiosi Confessores, & non Parochi, in huiusmodi Conventibus degentes, compelli possint ab eisdem Ordinariis, ut accedant ad Conferentiam Casuum Conscientiæ?*

Proposito hoc Dubio in Sac. Congregatione super Statu Regularium habita in Palatio Vaticano die 15. Januarii 1682., Eminentissimi PP. censuerunt, Ordinarios Locorum posse quidem hortari, non autem compellere prædictos Religiosos Confessores, non Parochos, ad accedendum ad Conferentiam Casuum Conscientiæ.

DECRETUM

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

BENEDICTI PAPÆ XIV.

IN CAUSA

POLONA, SEU LUCEORIEN.

Beatificationis, seu declarationis Martyrii Ven. Servi Dei ANDRÆ BOBOLA Sacerdotis Professi Societatis Jesu.

Dubium
primo in
Congreg.
Rituum
propositum.

PROPOSITA in Congregatione Generali Sacrorum Rituum coram Nobis habita die 13. Maji 1749. Causa Beatificationis, seu Declarationis Martyrii Ven. Servi Dei Andræ Bobola Sacerdotis Professi Societ. Jesu, disputatoque dubio sequentibus verbis concepto — *An constet de Martyrio, & causa Martyrii, nec non de Signis, seu Miraculis, in casu, & ad effectum &c.* — sequens a Nobis editum fuit responsum die 22. ejusdem mensis, & anni: Non constare videlicet de Martyrio, & causa Martyrii, per probationes directas, per Testes videlicet de

de visu testes idoneos, & aptos, juxta Congregationis praxim, & Sedis Apostolicæ institutum. Sed insimul Postulatoribus concessum est, ut in alia Generali Congregatione dubium supradictum iterum proponere possent, & causam, in eo quod attinet ad Martyrium, & causam Martyrii, prosequi per viam subsidiariæ probationis in suo genere perfectæ: & in eodem supradicto responso nonnulla alia addita fuerunt, quæ fuerant a Postulatoribus omissa, & quæ demandatum fuit, ut ab iisdem supplerentur.

§. 2. Ad prædicti responsi tramites, derelicta a Postulatoribus via directa probationis, aliaque inita subsidariæ probationis super Martyrio, & causa Martyrii, cæterisque adamussim adimpletis, quæ adimplenda in supradicto responso præscripseramus; cum in alia Congregatione Generali Sacrorum Rituum coram Nobis habita die 26. Novembris 1754. ab ipsis fuerit iterum proposita Causa Beatificationis, seu Declarationis Martyrii Ven. Servi Dei Andreæ Bobola Sacerdotis Professi Soc. Jesu, & iterato fuerit disputatum dubium — *An constet de Martyrio, & causa Martyrii, nec non de Signis, & Miraculis in causa &c.* — etli ante accessum ad Congregationem tum Scripturæ Postulorum, tum etiam Consultorum omnium suffragia, Nobis juxta morem scripto exhibita, a Nobis diligenter perfectæ fuissent, & singula rationum momenta a Procuratoribus, & Advocatis viva quoque voce coram Nobis exposita propriis auribus exceperissemus, & Congregationi deinde dicta die interessentes, omnia & singula, quæ a Venerabilibus Fratribus Nostis Cardinalibus prædictæ Congregationi additis deducta sunt, audivissemus, a Nostra tamen promenda sententia tunc abstinuimus, & interessentes rogavimus, ut suis precibus a Patre luminum humiliter peterent, ut Nobis præsto esse, mentemque Nostram illustrare dignaretur, antequam super proposito dubio responsum a Nobis ederetur.

§. 3. Post hæc, aliorum precibus Nostris, quoque conjunximus, resumptoque negotio, & omnibus iterum mature perpensis, habitaque potissimum ratione tertentorum fere Testium in Processibus tum Ordinariis, tum Apostolicis juridice examinatum, qui de Martyrio, causaque Martyrii, & perseverantia finali, et si uno, aut altero exceptis, qui sunt de visu, de auditu deponentes, moralem constituant certitudinem, quæ, si non impossibile, imprudens tamen redderet iudicium de opposito; inhærentes etiam suffragiis Consulutorum, & Cardinalium Congregationi Sac. Rituum adscriptorum, qui in mox exponendam, in sufficienti, juxta morem ejusdem Congregationis, numero, sententiam devenerant, Divino iterum in Sacrosancto Missæ Sacrificio ferventissime implorato præsidio, Decretum edimus, quod Secretario Congregationis propriis manibus consignamus, in quo statuimus, & declaramus, Martyrium, & causam Martyrii Ven. Servi Dei Andreæ Bobola Sacerdotis Professi Societatis Jesu ita probari, ut tuto procedi possit ad ulteriora, nimirum ad discussionem, & approbationem quatuor Miraculorum, juxta formam Decreti Generalis die 23. Aprilis 1741. enunciati in super memorato responso Nostro edito 22. Maji 1749.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 9. Februarii 1755. Pontificatus
Nostri Anno Decimoquinto.

D. F. Card. Tamburinus Præf.

Loco ❖ Sigilli.

M. Marefufcus S. R. C. Secy.

EPI

PISTOLA SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI BENEDICTI PAPÆ XIV. ad
Reverendissimum Dominum Vincentium Card. Malvetium Bononiensem Ar-
chiepiscopum, de S. Philocali Martyris Corpore.

Dilecto Filio Nostro Cardinali Vincentio Malvetio Bononiæ Archiepiscopo.

B E N E D I C T U S P A P A X I V.

Dilecte Fili Noster, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Sororis
Imeldæ de
Lamberti-
nis pia vo-
ta pro ali-
cujus San-
cti Corpore
obtinendo,
collocando,
que in in-
teriore Mo-
nasterii
Ecclesia.

Soror Imelda de Lambertinis Monialis Professa in isto S. Mariæ Novæ Mo-
nasterio, utpote Filia Nostri quondam Fratris Joannis Lambertini Senatoris,
Nostra etiam Neptis est secundum carnem ut Pontificio dicendi genere utamur.
Ea cum a Nobis, ex religioso animi studio postulasset, ut alicujus Sancti Cor-
pore in interiori Monasterii sui Ecclesia collocando donaretur, haudquaquam
respondimus perinde, ut duo ex Prædecessoribus Nostri Gregorius IV., & Cle-
mens idem IV. responderunt, se videlicet non habere, unde piis hujusmodi
precibus satisfacerent. Tunc enim Romæ non omnia sacra Cœmeteria fuerant
detecta, quæ deinceps alia aliis temporibus detecta sunt; quemadmodum Ipsi Nos
post celeberrimum Virum Joannem Mabillonium animadvertimus in Nostro Ope-
re de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 27. num. 11. & 12. Sed cum
feliciter accidisset, ut nonnullæ apud Custodes haberentur insignes Reliquiæ,
nonnullaque Sanctorum Corpora ex Cœmeteriis, seu Catacumbis prædictis eruta,
num selegimus quod in Urna sacra sigillis clausa honorifice, ut par est, re-
conditum, & non sine multa diligentia custoditum, Bononiam transmitti jussi-
mus, ut in prædicta Ecclesia decenter reponeretur; quam quidem Urnam ad
hunc finem in tuas manus prius deferendam curavimus, ut tu eam postquam re-
ceperis, ad præfatum Monasterium mittas cum debita veneratione; simulque præ-
esse velis, quando eadem in loco sibi destinato collocabitur. Cultus enim sacra-
rum Reliquiarum una est ex Pastoralibus curis, quas Sacra Tridentina Synodus
Episcoporum solertia vult esse commendatas. Cum tu cætera Pastoralis officii
munera diligentissime adimpleas, id quod Nobis est maximæ causa lætitiæ, non
dubitamus, quin idem facturus sis in hac quoque re, quam nunc tuæ sedulitati
committimus. Ut autem ea, quæ de hoc Sancto Corpore sciri potuerunt, om-
nia comperta habeas, ne tibi grave sit legendo percurrere, quas contigit No-
bis in hoc argumento sive conjecturis, sive librorum studio notitias coadunare.

Cœmeteri-
um, ex quo
illud eru-
tum fuit.

§. 2. Sanctum Corpus, quod isthuc transmittimus, erutum fuit ex antiquo Pon-
tiani Cœmeterio foris Portuensem Portam quingentis circiter passibus procul ab
Urbe, quod alio nomine appellatur nunc Cœmeterium SS. Abdon, & Sennen,
nunc vero etiam ad Ursam Pileatum propter quamdam Urbi Statuam ibidem olim
erectam. De hujus porro Cœmeterii sive antiquitate, sive religioso cultu, agunt
satis superque tum celebris vir Paulus Aringhius in sua Roma subterranea Tom.
1. lib. 2. cap. 19., cum diligentissimus Canonicus Marcus Antonius Boldetrus in
suo Opere, cui titulus: Osservazioni sopra i Cimiterj de SS. Martiri, e d'altri
Antichi Cristiani, Tom. 2. pag. 540. Cum autem sacrum Corpus, de quo sermo
est, repertum sit cum Vase sanguine resperso, nihil certius desiderari potest,
ut, juxta rigidioris Criticæ leges vel severissimas, tuto affirmari queat, Corpus
hoc, sive Ossa, procul dubio esse Corpus, atque Ossa unius alicujus, qui pro
Christi Fide Martyrium passus est: de qua re uberius & fufius disseruimus tum
in citato Opere Nostro de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 27. a
num. 22. usque ad finem; tum etiam in Epistola Bononiæ typis edita, quam 12.
Kalend. Maji anno 1745. ad istius Ecclesiæ Metropolitanæ Capitulum dedimus,
simul cum S. Proci Corpore, quod in S. Thrasonis Cœmeterio repertum fuerat.

§. 3. Nomen huic Sancto Philocalus est, quod perinde sonat atque amans pul-
chrum;

LETTERA DELLA SANTITA' DI NOSTRO SIGNORE BENEDETTO PA.
PA XIV. al Signor Cardinal Vincenzo Malvezzi Arcivescovo di Bologna, so-
pra il Corpo di San Filocalo Martire.

Dilecto Filio Nostro Cardinali Vincentio Malvetio Bononia Archiepiscopo.

B E N E D I C T U S P A P A X I V.

Dilecte Fili Noster, salutem, & Apostolica Benedictionem.

LA Madre Suor Imelda Lambertini Monaca Professa in codesto Monastero di Pio desiderio di Suor Santa Maria Nuova, come figlia del fu Senatore Giovanni Lambertini Nostro Fratello, e Nostri Nipote *secundum carnem*, usando il linguaggio Pontificio. Avendoci essa fatta una divota premura per avere un Corpo Santo da collocare nella Chiesa interiore del suo Monastero, non le abbiamo risposto, come risposero i due Nostri Predecessori Gregorio IV., e Clemente IV., che non avevano il modo di compiacere simili richieste: imperocchè nel tempo loro non erano scoperti tutti i Sacri Cimiterj, o siano Catacombe, che dipoi si sono andate scoprendo; come dopo il celebre Padre Mabillon, è stato da Noi osservato nella Nostra Opera *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 27. num. 11. e 12.* Ma essendosi per buona sorte ritrovate appresso i Custodi alcune insigni Reliquie, ed alcuni Corpi estratti dai Luoghi predetti, ne abbiamo scelto uno, che abbiamo fatto rinchiudere in una Sacra Urna, che mandiamo ben custodita a Bologna, acciò sia decentemente collocata nella predetta Chiesa. L'indirizziamo a Lei, acciò abbia la bontà di riceverla, e di trasmetterla colla dovuta decenza al Monastero, pregandola anche ad assistere alla collocazione della stessa nel luogo, che sarà preparato, essendo la decente collocazione delle Reliquie una parte delle Pastoral sollecitudini imposta dal sacro Concilio di Trento al Vescovo. Siamo sicuri, che adempiendo Ella con tanta esattezza le altre cure Pastorali, il che è di una nostra grandissima consolazione, non lascerà di fare lo stesso in quella, che ora le commettiamo. Ed acciò non le manchi veruna notizia di quanto appartiene al Corpo Santo, che trasmettiamo, avrà la sofferenza di leggere quanto in questo proposito abbiamo potuto considerare, e radunare.

§. 2. Il Corpo Santo, che trasmettiamo, è stato estratto da un Cimiterio, Cimiterio che è fuori di Porta Portese un mezzo miglio in circa, e che è l'antico Cimiterio detto di Ponciano, altre volte anche chiamato Cimiterio *SS. Abdon & Sennen*, ed altre volte *ad Usum Pileatum* per la Statua di un Orso ivi collocata. Quanto all'antichità, e venerazione di questo Cimiterio, basta vedere il celebre Paolo Arringhi nella sua *Roma Sotterranea al t. 1. lib. 2. cap. 19.*, ed anche il diligente Canonico Marco Antonio Boldetti nelle *Osservazioni sopra i Cimiterj de' Santi Martiri; e d'altri antichi Cristiani di Roma al Tom. 2. pag. 540.* Ed essendosi ritrovato il sacro Corpo, che trasmettiamo, col Vaso tinto di sangue non v'è cosa più certa, anche aderendo al parere de' Critici più severi, per poter sicuramente asserire, che il Corpo, o siano le Ossa, sieno il Corpo, e le Ossa di uno, che per la Fede di Cristo ha sopportato il Martirio. Di tutto ciò si è da Noi diffusamente trattato nella citata Nostra Opera *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 27. dal num. 22. sino al fine*, ed anche nella Nostra Lettera dei 20. di Aprile 1745. stampata in Bologna, ed indirizzata al Capitolo di cotesta Metropolitana, quando trasmettemmo il Corpo di S. Proco, ritrovato in questo Cimiterio di San Trifone.

§. 3. Il nome del Santo è *Filocalo*, che significa Amante del bello, non di quel.

Quæritur
num Philo-
calus,
quod huic
Sancto Cor-
pori nomen
est, appella-
tivum
sit, an ve-
re pro-
prium.

chri, non quidem in eo sensu, quatenus pulchrum apud Latinos idem est ac formosum, sed quatenus pro decoro sæpe explicatur apud eosdem, & indecoro seu turpi contrarium est. Atque hinc fortasse quis dubitare queat, utrum *Philocali* nomen sit huic Sancto proprium, an potius appellativum? Sanctis enim Corporibus, quæ a Catacumbis extrahuntur, solet interdum nomen aliquod appellativum imponi, *Iusti* videlicet, *Candidi*, *Victoris*, & similia. Nos non ignoramus laudabilem huiusmodi consuetudinem. Nos de illa egimus in *supradicto capite 27. & seq.* Nos adversariorum oppositionibus satisfacimus, qui falso criminabantur id legitimo Sanctorum cultui obesse, & magno pietati ac Religioni detrimento esse; Nos superius allatam huius vocis *Philocalus* explicatio- nem ultro recipimus: *Erat autem illis in diebus archimedicus regionis Hollandiarum, vir Philocalus, ac devotorum pauperum zelator magnus, nomine Godfridus, cognomine Sonderdank:* ut habetur in Vita S. Liduini a Bollandianis edita Tom. 2. Aprilis, die 14. nihilo tamen minus affirmare omni cum veritate possumus, nomen *Philocali* haudquaquam appellativum esse in hoc casu, sed omnino proprium huius Sancti; neque enim raro contingere solet, ut idem nomen alias appellativum sit, alias proprium. Atque id non aliunde, præterquam ex circumstantiis erui potest, utro modo scilicet, appellative ne, an proprie, accipi debeat. Ut cætera exempla silentio prætereamus, perspicuum est & hoc, & evidenter constat in supra indicatis nominibus *Iusti*, *Candidi*, & *Victoris*, quæ cum sint appellativa, Sanctisque ignotis, sive Baptizatis, quorum Corpora ex Cæmeteriis eruantur, imponi communiter soleant, sunt etiam peculiariter propria multorum Sanctorum, qui sub hoc non appellativo, sed proprio eorum nomine, *Iusti* videlicet, *Candidi*, & *Victoris*, in Martyrologio Romano enunciantur.

Philocali
profana monu-
menta, in quibus
facile occurrere
potest tanquam
proprium Philo-
cali nomen, ut
videre est in
clarissimi Muratorii
Thesouro Inscriptionum
Tom. 2. & stando
intra limites
historiæ tantum
sacræ, animadvertimus,
unum ex
Episcopis, qui anno
325. in prima Nicæna
Synodo Fidei definitioni
contra Arium
subscripserunt, fuisse
Philocalum quemdam
Episcopum Paneadis in
Provincia Phœniciæ
primæ, ut constat ex
Tom. 1. Concilior.
Collectionis Harduini
col. 314. D. & ex P.
le Quien Tom. 2.
Orientis Christiani
pag. 831. B. Notatum
invenimus inter
Episcopos, qui anno
449. in pseudo-Concilio
Ephesino, seu latrocina-
li, subscripserunt
condemnationi Sancti
Flaviani, Philocalum
alium Zagilensem
Episcopum in Lybia,
ut constat ex Actis
prædicti Concilii
Tom. 2. col. 86. D,
col. 268. C, col. 272.
B. ejusdem Collectionis,
atque ex citato P. le
Quien pag. 365. C.
Legimus denique S.
Philocalum Martyrem
Alexandrinum die 21.
Martii enunciatum in
celebri Martyrologio
per Florentinum edito,
atque illustrato.
Consonant cætera D.
Hieronymi Martyrologia
apud Bollandianos
Tom. 3. Martii
pag. 329. die 21.,
qua etiam die consuli
potest Francisci Mariæ
de Aste Archiepiscopi
Hydruntini *Disceptatio in
Martyrologium Romanum*,
nota E.

Non idem
nomen no-
ster Philo-
calus cum
illis.

§. 3. Ex eo quod reperiatur, ut ostendimus, in relatis Martyrologiis S. *Philocali* nomen, non propterea inferre volumus, Corpus S. *Philocali*, quod nunc Bononiam transmittimus, esse idem cum Corpore S. *Philocali*, de quo mentio fit in mox laudatis Martyrologiis. Sanctus enim *Philocalus* noster Romæ obiit, utpote qui in uno ex Romanis Cæmeteriis sepultus condebatur cum signo Martyrii; alter vero, de quo mentionem faciunt supra citata Martyrologia, procul ab Urbe Roma, nempe Alexandriæ in Ægypto, passus, procul item sepultus fuit. Sed nomina Episcoporum, qui Concilio Nicæno, & Ephesino Concilio subscripserunt, sub hoc nomine *Philocali*, nomen quoque S. *Philocali* M., de quo præfata Martyrologia sermonem habent, ideo recensere placuit, ut innotesceret, nomen *Philocali*, etsi aliquando appellativum, apud Christianos fuisse

quello, che i Latini dissero *pulchrum*, ma piuttosto di quello, che chiamarono *decorum*, e che si oppone all'*indecorum*, o sia *turpe*. E da ciò qualcheduna potrebbe essere indotto a sospettare, che il nome di *Filocalo* non fosse nome proprio del Santo, ma nome appellativo; essendo cosa praticata, che ai Corpi de' Santi, che si estraggono dalle Catacombe, s'imponga qualche volta qualche nome appellativo, come di *Giusto*, di *Candido*, di *Vittore*. Noi siamo informati di questo costume; Noi ne abbiamo trattato nel *Nostro sopradetto cap. 27. num. 12. e seq.* Noi ne abbiamo esposti i fondamenti, ai quali è appoggiata questa disciplina: Noi abbiamo risposto alle obbiezioni di chi falsamente diceva, che ciò pregiudicava al Culto de' Santi; Noi ammettiamo l'intelligenza di sopra riferita della parola *Filocalo*. *Erat autem illis in diebus Archimedicus regionis Hollandrinorum, vir Philocalus, ac devotorum pauperum zelator magnus, nomine Godefridus, cognomine Sonderdank*: come si legge nella Vita di S. Lidivina, stampata nel tom. 2. dell' *Aprile* de' Bollandisti al giorno 14. ma, tutto ciò non ostante, possiamo assicurare, che il nome di *Filocalo* è nome proprio del Santo, e non è in veruna maniera nome appellativo; essendo frequenti gli esempi di uno stesso nome, che alle volte è proprio, ed altre volte è nome appellativo: dipendendo dalle circostanze lo stabilire, a quale delle dette due classi debba il nome riferirsi. Ciò si vede, per lasciare tanti altri esempi, nei nomi di *Giusto*, *Candido*, e *Vittore*, che sono i nomi appellativi di sopra indicati, che si mettono ai Corpi estratti dalle Catacombe, e che però volgarmente si dicono Santi Battezzati: essendovi nel Martirologio Romano molti Santi col nome di *Giusto*, di *Candido*, e di *Vittore*, che era nome proprio di loro, e non appellativo.

Si cerca se il nome di *Filocalo*, con cui chiamasi questo Santo, sia proprio, o appellativo.

§. 4. Ma, restringendo il discorso al nome di *Filocalo*, non vogliamo entrare nel nome di ne' monumenti profani, ne' quali ci sarebbe facile il ritrovare il nome di *Filocalo*, come nome proprio, nel qual proposito basta dar mano al tom. 2. del *Te- soro delle Iscrizioni* raccolte dal celebre Muratori. Ci restringeremo ai monumenti sacri, e diremo, ritrovarsi fra i Vescovi, che nel primo Concilio Niceno tenuto l'anno 325. sottoscrissero la definizione della Fede contra Ario, *Filocalo*. Il Vescovo de' Paneade nella Provincia di Fenicia prima, come può vedersi nel tom. 1. de' *Concilj* della Collazione dell' *Arduino* col. 314. D., e nelle Opere del P. Quien tom. 2. *Orientis Christiani* pag. 331. B. Diremo, ritrovarsi fra que' Vescovi, che nell'anno 449. nel secondo Concilio latrocinale Efesino si sottoscrissero alla condanna di S. Flaviano, un certo *Filocalo* Vescovo Zagitense nella Libia, come può vedersi negli Atti del detto Concilio nella Raccolta dell' *Arduino* tom. 2. col. 85. D., col. 268. C., col. 272. B., e nel citato le Quien pag. 635. C. Diremo finalmente, ritrovarsi ai 21. di Marzo nel celebre Martirologio pubblicato ed illustrato dal Fiorentini un S. *Filocalo* Martire in Alessandria: e concordano gli altri Martirologj Geronimiani nel tom. 3. de' Bollandiani nel Mese di Marzo pag. 529. al giorno 21. del detto Mese: e sopra lo stesso giorno 21. di Marzo può vedersi l'Arcivescovo d'Otranto Francesco Maria d'Asse nella sua *Dissertazione sopra il Martirologio Romano sotto la nota E.*

Il nome di *Filocalo* si trova ne' monumenti Ecclesiastici.

§. 5. Coll'aver Noi osservato nei predetti Martirologj il nome di S. *Filocalo*, non intendiamo di asserire, che il Corpo di S. *Filocalo*, che ora trasmettiamo a Bologna, sia di quel S. *Filocalo*, di cui si fa menzione ne' citati Martirologj; essendo morto il nostro in Roma, essendo stato il suo Corpo ritrovato colle divise del Martirio in uno di questi Nostri Cemiterj, ed essendo stato l'altro, di cui parlano i citati Martirologj, martirizzato lungi da Roma, e lungi da Roma sepolto, cioè in Alessandria di Egitto. Ma abbiamo commemorati i nomi de' Vescovi sottoscritti al Concilio Niceno, ed al Conciliabolo Efesino, col nome di *Filocalo*, ed il Santo Martire *Filocalo*, di cui si fa menzione ne' Martirologj indicati, per far vedere, che se alcune volte il nome di *Filocalo* ha fatta la figura di nome appellativo, appresso i Cristiani è stato altre volte

Non è però il medesimo il nostro.

se quandoque etiam proprium cum nimis a veritate alienum sit, quod quis alio nomine, quam proprio, Conciliis se subscribat; & quod in Martyrologiis alicujus Sancti nominatim mentio fiat, proprio nomine non indicato.

Non adhuc satis probatum Philocali nomen proprium esse Sancto de quo res est.

§. 6. Fatemur quidem, non satis esse hoc ad plenam Nostri argumenti probationem faciendam; neque enim sufficiens ratio est ad hoc probandum, quod nomen *Philocali* sæpe usurpatum sit in significatione propria & nullo modo appellativa; sed necesse est præterea illud evincere, quod nomen hoc non tam proprium re vera illius Sancti sit, cujus Corpus Bononiam transmittimus; quod putamus comprobari posse evidenter.

Id tamen evincit inscriptum Sepulchro, quo sacrum Corpus condebatur appositum.

§. 7. Corpus hujus Sancti non fuit repertum in Catacumbis sine nomine, neque *Philocali* nomen illi impositum est, ne remaneret sine nomine. Sepulchro ubi sacrum Corpus tumulabatur, inscriptum erat nomen *Philocalus* hiscemet verbis; *Philocalus in pace*. Cum autem nomina sepulchris inscribantur ad indicandam personam, quæ ibi sepulta est; facile intelligitur, nomen *Philocali* inscriptum sepulchro hujus martyris esse non posse appellativum, sed esse nomen proprium ejusdem, adeoque Sanctum Corpus, quod Bononiam mittimus, esse Corpus *s. Philocali*, qui pro Christi Fide Martyrium passus est; quod non solum probant illa verba *in pace*, quæ, ut habent veteres Inscriptiones in Catacumbis reperiuntur, Martyribus communia sunt æque ac Christianis ibidem sepultis; sed eruitur ex Vase sanguinis, signo indubitato Martyrii, quod pro Christo martyr sustinuit, ut Nos quoque adnotavimus in Nostro Opere de *Canonizatione Sanctorum* lib. 4. part. 2. c. 27. num. 26.

Quæstio de Theophili nomine, quod in Actis Apostolorum legitur.

§. 8. Divinarum Scripturarum explanatoribus, & Cornelio a Lapide in primis, Augustino Calmet, Joanni Baptistæ du Hamel, Nostro quoque bonæ memoriæ Vincentio Ludovico Cardinali Gotti in tom. 5. *Veritatis Catholicæ Religionis* cap. 3. par. 2. num. 2. investigandum relinquimus, utrum Theophilus ille, de quo sermo habetur in cap. 1. Act. Apostol. *Primum quidem sermonem feci de omnibus, o Theophile, quæ capit Iesus facere & docere* esset unus aliquis hoc proprio nomine insignitus; an potius sub Theophili appellativo nomine intelligi debeat quisquis cum Deo charitate conjungitur. Nobis satis est potuisse demonstrare, *Philocali* nomen hic proprium omnino esse, non appellativum. Propterea te paterno cordis affectu etiam atque etiam complectentes, tibi, Dilecte Fili Noster, tuoque Gregi, quem tanta cum laude moderaris, & cui tamdiu præesse Nobis quoque contigit, Apostolicam Benedictionem imper-
timur.

Datum 20. Maji 1755. Pont. XV.
Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 20. Maji 1755. Pontificatus Nostri anno Decimoquinto.

adoprato come nome proprio: essendo impossibile, che chi si sottoscrive ad un Concilio, non si sottoscrive col nome proprio: e che ne' Martirologj, volendosi far menzione di un Santo, indicando chi era, non si faccia coll'esprimere il di lui nome proprio.

§. 6. Conosciamo, che ciò non basta per la compiuta ed adeguata prova del nostro assunto, non bastando per l'effetto, di cui si tratta, l'aver dimostrato, che il nome di *Filocalo* è stato più volte usurpato come nome proprio, e non come appellativo. E' assolutamente necessario, che si dimostri esser nome proprio, ed esser tale quello, con cui vien chiamato il Santo, il di cui Corpo trasmettiam a Bologna. Ma Noi crediamo poterli ciò evidentemente comprovare.

§. 7. Non è stato ritrovato il Corpo Santo nelle Catacombe senza nome, nè il nome di *Filocalo* gli è stato dato, per non lasciarlo senza nome. Il nome di *Filocalo* era impresso nel Sepolcro, in cui giaceva il Sacro Corpo, e le parole erano le seguenti. *Philocalus in pace*. E mettendosi i nomi ne' Sepolcri per adattare chi in esso è sepolto, vi vuole poco a comprendere, che il nome di *Filocalo* posto nel Sepolcro del nostro Martire, non può essere nome appellativo, ma che è vero nome di lui proprio, e che il Corpo, che trasmettiamo a Bologna, è il Corpo di S. *Filocalo* martirizzato per la Fede di Cristo: comprovandosi il di lui Martirio non già dalle sole parole *in pace*, che nelle antiche iscrizioni, che si trovano nelle Catacombe, sono comuni ai Martiri, ed ai Cristiani in esse sepolti; ma dal Vaso intinto di Sangue, che è la certa divisa del Martirio sofferto per Cristo: il che anche da Noi è stato avvertito nella Nostra Opera *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 27. num. 26.*

§. 8. Lascieremo agl' Interpreti delle Divine Scritture, e particolarmente a Cornelio a Lapide, al Calmet, al du Hamel, ed anche alla buona memoria del Nostro Cardinale Gotti nel rom. 5. della *Verità della Cattolica Religione al cap. 3. pag. 2. n. 2.* l'investigare, se quel Teofilo, di cui si parla nel cap. 1. degli Atti degli Apostoli = *Primum quidem sermonem feci de omnibus, o Theophile, quæ cepit Jesus facere, et docere* = fosse una particolare persona, che avesse il detto nome, o pure se quel Teofilo fosse nome appellativo, indicante chiunque è amico di Dio, e ci contenteremo d'aver provato, che *Filocalo* nel caso Nostro è nome proprio. Ed abbracciandola con pienezza di cuore paterno diamo a Lei, ed a quel Grege, che ella con tanta edificazione governa, ed a cui per tanti anni Noi stessi abbiamo presieduto, l'Apostolica Benedizione.

Data li 20.
Maggio
1755. del
Pontificato
XV.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 20. Maji 1755. Pontificatus Nostri anno Decimoquinto.

APPENDIX DECRETUM

SANTISSIMI DOMINI NOSTRI.

BENEDICTI PAPÆ XIV.

IN CAUSA

NEAPOLITANA

*Beatificationis & Canonizationis Ven. servi Dei PAULI BULARIS
S. R. E. Cardinalis de Aretio nuncupati.*

Dubium
in Congre-
gatione Ri-
tuum pro-
positum.

Congregatio Generalis Sacrorum Rituum habita fuit coram Nobis die 27. præteriti mensis Januarii, & in Causa Beatificationis, & Canonizationis Venerabilis Servi Dei Pauli Bularis S. R. E. Cardinalis de Aretio nuncupati propositum fuit dubium sequentibus verbis conceptum: *An constet de Virtutibus Theologalibus Fide, Spe, & Charitate, & Cardinalibus Prudentia, Justitia, Fortitudine, & Temperantia, earumque annexis in gradu heroico in casu, &c.*

Omnia pri-
mum a Pon-
tificis ante
Congrega-
tionem sunt
diligenter
expensa.

§. 2. Congregationi interfuimus, nec ad eam imparati accessimus; accessimus enim post perfectas Scripturas & Informationes tum Postulatorum, tum Fidei Promotoris, post lecta Consultorum Congregationis suffragia Nobis præcedenter juxta morem in scriptis exhibita, post auditas Advocatorum Causæ verbales informationes. In ipsa Congregatione propriis auribus audivimus sententias Dilectorum Filiorum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregationis Sacrorum Rituum adscriptorum, quas super prædicto dubio oretenus protulerunt; sed nullum a Nobis editum fuit responsum, ut, secundis adhibitis curis, porrectisque Deo Optimo Maximo jugibus precibus, opportuniori tempore Nostram ederemus super proposito dubio sententiam.

Sed respon-
sum in a-
liud tempus
rejecit.

Validitas
processuum
auctoritate
Ordinaria
confecto-
rum in hac
causa, haud
levi ejus de-
trimento,
numquam
examinata.

§. 3. Dum in minoribus Promotoris Fidei munere fungebamur, animadvertimus, plures in Causa Venerabilis Servi Dei Pauli Bularis confectos fuisse Processus auctoritate Ordinaria, & Apostolica, nec unquam fuisse examinatos, multoque minus approbatam validitatem Processuum auctoritate Ordinaria confectorum Cajetani videlicet, Placentini, & Neapolitani, ex quo non exiguum integritati, & valori probationum damnum derivabat; Testes enim in dictis Processibus examinati, qui, attento eorum numero, fide ipsorum dictis debita, adminiculis, quibus eorum attestations erant roboratae, consonantia cum Testibus examinatis in Processibus Apostolicis, probationis gradum attingere potuissent, si validitas Processuum, in quibus fuerunt examinati, fuisset discussa & approbata; Cessantibus discussione & approbatione validitatis, solius adminiculi vim & robur poterant obtinere, juxta Congregationis praxim, de qua in Nostro Opere de Canonizatione Sanctorum lib. 2. cap. 5. Sed, cum in toto Causæ decursu nulla de validitate Processuum promota fuisset indago, necessarium esse existimavimus sedulo inspicere, an validi re vera essent memorati Processus auctoritate Ordinaria confecti, & an omisso examinis involuntariæ quodammodo negligentiae esset adscribenda, vel potius derivasse dicenda esset ex metu, quod eorum validitas approbari non posset.

Eam ipse
Pontifex ad
examen re-
vocavit, &
Decretum
pro validi-
tate tulit.

§. 4. Ut id autem in aperto tandem poneretur, prædictos Processus ad Nos affferri mandavimus, & quamvis longa, quinquagenaria videlicet, & ultra, in examine Causarum Beatificationis, & Canonizationis experientia, potuissimus Nobis ipsis blandiri de Nostrarum virium sufficientia in examine validitatis prædictorum Processuum, advocari nihilominus fecimus Dilectum Filium Benedictum Veteranum Sacrae Consistorialis Aulae Advocatum, diligentissimum Fidei Promotorem a Nobis constitutum, cui prædictos Processus consignavimus, & ipsius sententia tum voce, tum scriptis Nobis exposita, communicato cum ipso consilio, Decretum edidimus.

dimus die 1. currentis mensis Februarii, Secretario Congregationis Sacrorum Rituum consignatum, in quo constare decrevimus de validitate Processuum Cajetani, Placentini, & Neapolitani, Ordinaria auctoritate confectorum in Causa Venerabilis Servi Dei Pauli Bularis S. R. E. Cardinalis de Aretio nuncupati.

§. 5. Aliæ præterea post Congregationem habitam die 27. præteriti mensis Januarii adhibita sunt scrupulosæ diligentia, ne in re tanti momenti aliquid prætermisum dici posset, quod videri & examinari potuisset. Deum Optimum Maximum jugibus precibus obsecravimus, ut Nobis præsto esse, & mentem Nostram illustrare dignaretur: post quæ, inhærentes unanimibus suffragiis Cardinalium, qui Congregationi Sacrorum Rituum habitæ die 27. præteriti mensis Januarii interfuerunt, proposito in ea dubio sic respondemus, auditoque Sacro, perceptaque Eucharistica Communionem, cum præ impedimento podragæ Missam celebrare non potuerimus, sic respondum decernimus, *Ita constare de Virtutibus Theologalibus Fide, Spe, & Charitate, & Cardinalibus Prudentia, Justitia, Fortitudine, ac Temperantia, earumque annexis in gradu heroico, ut tuto procedi possit ad ulteriora, ad discussionem videlicet quatuor Miraculorum.*

§. 6. Venerabilis Dei Servus Paulus Bularis vixit in statu seculari usque ad annum quadragesimum sextum suæ ætatis. Nomen deinde dedit Congregationi Clericorum Regularium, qui Theatini nuncupantur, & in dicta Congregatione permansit spatio annorum undecim. Ad dignitatem Episcopalem deinde evehctus, præfuit primum Ecclesiæ Placentinæ, & Collegio Cardinalium S. R. E. adscriptus, translatus deinde fuit ad regimen Archiepiscopalis Ecclesiæ Neapolitanæ, quæ omnia spatio fere decem annorum implevit; ponderatisque sedulo omnibus, quæ in unoquoque prædictorum statuum ab eo gesta sunt, constat, ipsum in gradu heroico eas omnes Virtutes frequentibus actibus exercuisse; quæ unicuique prædictorum statutum erant proportionatæ & propriæ, cum eximia semper charitate erga Deum & proximum, spectabili humilitate, & eximia undequaque prudentia.

§. 7. At, cum ea omnia, quæ pertinent ad statum secularem, & sic ad longum vitæ ipsius cursum, & pleraque alia, quæ statum Regularem respiciunt, in quo non modicum suæ ætatis cursum perfecit, non sint probata Testibus de visu, sed Testibus aut de auditu a videntibus, aut de auditu auditus, & ea tantum, quæ statum Episcopalem, & Cardinalitiam respiciunt dignitatem, sufficienti numero Testium de visu innixa sint, locus factus est Decreto a Nobis edito die 23. Aprilis 1741. & impresso in Nostro Opere de Canonizatione Sanctorum lib. 3. cap. 3. n. 25. in quo statutum est, ut in Causis etiam procedentibus per viam non Cultus, si Virtutes probatæ sint per Testes de auditu, & sic per probationes subsidiarias, dilata, prout in casu, absque culpa & dolo Postulatorum, confectio Processuum longe post obitum Dei Servi; si de validitate Processuum post dictum tempus confectorum abunde constet, prout in casu; si, Testium numero, & qualitate, cæterisque attentis adminiculis, moralis, prout in casu, confurgat certitudo, quæ, si non impossibile, imprudens saltem iudicium reddat de opposito: proposito de Virtutibus dubio nullatenus respondeatur *Constare*, de sufficiente videlicet probatione directa per Testes de visu, sed respondeatur, *Ita constare: ut tuto procedi possit ad discussionem quatuor Miraculorum*, aucto videlicet Miraculorum numero, a duobus, quæ olim sufficiebant pro obtinenda Beatificatione, ad alia duo, & sic ad quatuor Miracula, ut quod ex humano defuit Testimonio, Divino compensetur.

Præsens Decretum manu Nostra subscriptum, Nostroque Sigillo munitum, Secretario Congregationis Sacrorum Rituum consignamus, inter Acta ejusdem Congregationis asservandum.

Datum hac die 8. Februarii 1756.

BENEDICTUS PAPA XIV.

D. F. Bard. Tamburinus Præf.

Loco Sigilli.

M. Marefusus S. R. E. Secr.
ACTA

Aliis adhibitis quoque diligentis, supra relato dubio, deinde responsum datum.

In omni, quem retinuit, vitæ statu Venerabilis Paulus Bularis omnes virtutes in gradu heroico exercuit.

Non tamen omnia testibus de visu comprobantur.

Atque hinc propterea proposito de virtutibus dubio congrua ratione responsum.

Dat. 8. Dec. 1756.
Pont. XVI.

Pro Concessione Pallii Patriarchæ Antiocheno Syro Maronitarum.

In Consistorio Secreto habito die 28. Martii 1757.

A R G U M E N T U M.

DIE duodecima Februarii, Anni 1756. cum *o* vivis excessisset Reverendissimus Dominus Simon Petrus Evodius, Patriarcha Antiochenus Syrorum Maronitarum: is nimirum, quem Sanctissimus Dominus Noster BENEDICTUS XIV. Pontifex Maximus datis die 16. Martii 1743. Litteris, ad compescendas dissensiones in Electione Patriarchæ subortas, Patriarcham Auctoritate Apostolica constituerat; die autem 13. Julii 1744. in Consistorio Semipublico, ad complementum Patriarchalis dignitatis, Pallio Pontificio donaverat: Peractis de more Novendialibus, Archiepiscopi & Episcopi ejusdem Nationis Syrorum Maronitarum, quibus eligendi Patriarchæ jus competit, convenerunt in Chesroano apud Anturam in Æde Sancti Josephi: & unanimi omnium consensu, die 28. ejusdem mensis Februarii, elegerunt in Patriarcham, Reverendissimum Dominum Tobiam Gazenium, Cypri Archiepiscopum: quemadmodum ex hoc Synodico ipsorum Decreto perspicuum redditur.

Archiepiscoporum & Episcoporum Decretum Electionis Reverendissimi Domini Tobiae Gazenii, Archiepiscopi Cypri, in Patriarcham Antiochenum Syrorum Maronitarum.

L A U S D E O S E M P E R.

PRæsentibus Literis pateat, Nos infra scriptos in Æde Sancti Josephi apud Anturam convenisse, ibique juxta Sacros Canones, præscriptasque in Sanctis Synodis Constitutiones, elegisse Reverendissimum Dominum Tobiam Gazenium, in Beatissimum Patriarcham Sedis Theopolis Antiochiæ, plenaque omnium nostrorum libertate, atque unanimi consensu, eundem in Patriarcham nostrum, nostræque Nationis Patrem adscivisse; debitam ipsi obedientiam, subjectionemque secundum Statuta Sanctorum Synodorum exhibituros; dummodo idem ipse Formulam Professionis suæ, Pontifici Sanctæ Romanæ sedis exhibeat, Fidemque Catholicam usque ad sanguinis effusionem conservet. In quorum fidem Sancto nostro Concilio hanc syngrapham a nobis subscriptam dedimus die vigesima octava Februarii, Anno 1759.

Archiepiscopi & Episcopi.

Philippus Listræ.
Stephanus Botri.
Gabriel Ptolemaidis.
Joannis Laodiceæ.
Germanus Tripolis.
Michael Damasci.
Antonius Arcæ.
Josaphat Tyri.
Petrus Pancadis.
Joseph Sidonis.
Joseph Beryti.
Joachim Eden.
Arsenius Tagriti.

Postea, tum ab Electo Patriarcha Tobia, tum ab Archiepiscopis & Episcopis Elechoribus, ad Ss. Dominum Nostrum PP. BENEDICTUM XIV., & ad Sacram Congregationem de Propaganda Fide, una cum R. P. D. Arsenio Heliopolitano Archiepiscopo, ipsius Electi Patriarchæ Oratore & Procuratore, Literæ missæ sunt, quibus demississime Sanctitatem Suam rogant, ut electum Patriarcham confirmare, eique Pallium, plenitudinis Pontificiæ Potestatis insigne, concedere dignetur. Sunt autem hujusmodi.

I.

Epistola Electi Patriarchæ Tobiae Petri Gazenii ad Sanctissimum Dominum nostrum Benedictum Papam XIV.

SANCTISSIME PATER.

EGO Tobias Gazenius Sanctitatis Tuæ servus, Cypri olim Archiepiscopus, nunc vero miseratione divina Antiochenus Patriarcha, licet indignus, coram sanctis pedibus Tuis procumbens, eosque submisit ac reverenter, sicuti Christi Domini Vicarium decet, deosculans, Sanctitati Tuæ expono, duodecima die Februarii, hujus anni, Simonem Patriarcham Antiochenum, decessorem meum, ad Deum migrasse: cui ut requiem donet Dominus, suffragio sanctorum tuarum pretium contingat. Die autem vigesima octava ejusdem mensis, fratres meos, tuosque famulos, Archiepiscopos & Episcopos, in Aede Sancti Josephi apud Anturam, Patrum Societatis Jesu, in Ghelroano, convenisse, ibique secundum Statute Sacri Libanensis Concilii, lati ad eligendum novum Patriarcham cum plena libertate, nullaque vi adhibita suffragiis, me tamen immerentem, Patriarcham constituisse: quemadmodum Sanctitati Tuæ palam faciunt datæ ab ipsis ad Sanctam Apostolicam Sedem & ad Sacram Congregationem de Propaganda Fide Literæ. Quoniam vero, Sanctissime Pater, Beati Petri Apostolorum Principis es Successor, cui dictum est: & Tu conversus confirma fratres tuos: ideo coram pedibus tuis provolutus, enixis precibus a Te peto, ut Pallium mihi Pontificium concedas, meque in Sede Antiochena confirmes: sicuti decessores Tui felicis recordationis cum meis antecessoribus facere consueverunt: idque mihi præstare digneris per fratrem meum, servum autem tuum, Arsenium Heliopolis Archiepiscopum, quem tamquam Procuratorem meum misi ad deosculandum pedes tuos, & ad impetrandam a Te confirmationem: Virum virtutibus ornatum: prudentia, pietate, & patientia in excitatione adversus ipsum ex invidia persecutionibus præditum: quem, quum adhuc Monachus esset, ego autem ipse Patriarchalem nondum inissem, ex longa consuetudine probe cognovi, dignum proinde censui, ut illum ad Apostolicam Sedem ablegarem. Decebat sane, ut egomet ad Sacra Apostolorum Limina visitanda accederem: Verum ab hoc me proposito detinuit, primum quidem immensa locorum distantia; deinde, quia vereor, nequid detrimenti res Maronitarum publicæ, me absente, capiant. Itaque paterna Tua benignitate fretus, etiam atque etiam rogo, ut meis, meæ Nationis, atque Ablegati ejusdem Votis obsecundans Pater Beatissime, & Pallium mihi transmittas, & reliquis me spiritualibus temporalibusque beneficiis cumulare digneris: quæ quantulumcumque sint, in summum tamen mihi honorem cessura reputabo. Meæ autem erga Te, & Sanctam Sedem Tuam demissæ obedientiæ argumentum habes Orthodoxæ Fidei professionem, manu mea subscriptam, quam Tibi Nuncius meus exhibebit. Voveo enim, & promitto, coram Deo & Angelis ejus me Sedi Apostolicæ & Romano Pontifici usque ad extremum vitæ spiritum semper & ubique obtemperaturum: operam insuper omnem collaturum, ut huic meæ Nationi, quæ perpetuis erga Sanctam Sedem obsequii & reverentiæ documentis claruit, Deo favente, Teque annuente, amputatis dissensionibus, pacem ac tranquillitatem restituiam. Inverim Tuis sanctis pedibus iterum demississime oscula desigens, ut ad mul-

multos Te annos incolumen servet, precibus a Deo Optimo Maximo quam possum studiosissime condo. Datum die 20. Martii, 1756.

Sanctitatis Tuae Servus
Tobias Petrus Gazenius,
Patriarcha Antiochenus.

I I.

Epistola ejusdem Electi Patriarchæ Tobiae ad Sacram Congregationem
de propaganda Fide.

Eminentissimi, ac Reverendissimi Domini.

Certiores Vos facio, die duodecima Februarii, hujus anni, Simonem Evodium Patriarcham Antiochenum e vivis excessisse; die autem vigesima octava ejusdem mensis congregatos juxta Decreta Sacrae Libanensis Synodi in Aede S. Josephi Anturensi Patrum Societatis Jesu in Chelroano Archiepiscopos & Episcopos fratres meos, latis libere suffragiis, me licet immerentem, in Patriarcham Antiochenum elegisse: quemadmodum ex Litteris ipsorum ad Sanctissimum ac Beatissimum Pontificem Maximum & ad Sacram Congregationem Vestram datis perspicere potestis. Quum igitur æquum decensque sit, ut optimis traditionibus sacrisque consuetudinibus mos geratur; idcirco vestigiis Decessorum meorum ego insilens, a Sanctitate Sua petere decrevi & Pallium Pontificium, & Apostolicam in sede Antiochena confirmationem; signum autem, & pignus obedientiae meae ac reverentiae erga Sanctam Romanam Sedem, patebit Sacrae Congregationi Vestrae ex Formula Professionis Fidei, mea manu subscriptæ, ac sigillo firmatæ, quam ad Apostolicam Sedem transmittito. Quamobrem Eminentias Vestras Reverendissimas rogo, ut a Sanctissimo Patre Pallium mihi Pontificium, & Confirmationem Apostolicam impetretis, una cum gratiis, & privilegiis, quæ meis Decessoribus concedi consueverunt: eidem insuper Beatissimo Patri significetis, quod, nisi me locorum distantia, & imminens Nationi meae ex mea absentia periculum detinerent, per me ipsum ad visitanda Sacra Apostolorum Limina, & ad accipiendum e manibus Sanctitatis Suae Pallium accederem. Quam vero sim Sedi Apostolicæ Romanisque Pontificibus obsequentissimus, id palam faciet frater meus Arsenius Archiepiscopus Heliopolitanus, quem Nuncium meum, Oratorem, ac Procuratorem ablegavi, ut pro me obedientiam exhibeat, & Pallium petat. Illum siquidem ad hoc obeundum munus idoneum existimavi, utpote Virum bonis moribus præditum, virtutibus ornatum, mihi probe notum, antequam ad Patriarchalem dignitatem evectus essem. Vos igitur post Deum obsecro, Eminentissimi Domini, ut quas ipse nomine meo porriget, ne patiamini irritas esse & inanes preces. Interim Deum Optimum Maximum oro & obtestor, ut totusterrarum Orbis ditioni vestrae subdatur, & obductæ ab adversariis nebulæ dissipentur. Datum die 20. Martii 1756.

Tobias Petrus Patriarcha
Antiochenus.

I I I.

Epistola Archiepiscoporum & Episcoporum ad Sanctissimum Dominum
Nostrum BENEDICTUM Papam XIV.

SANCTISSIME PATER.

Post oscula Liminum Apostolicorum, sanctorumque pedum tuorum, Nos in frater scripti exponimus, quod die 12. mensis Februarii, servus tuus Simon Petrus Patriarcha Antiochenus ex hac luce ad Dominum migravit: oramus, ut Deus

Deus Sanctitatem Tuam nobis conservet: post illius autem decessum, congregati apud Anturam in Chesroano in Aede Sancti Iosephi, quæ Patrum Societatis Jesu est, die 28. ejusdem mensis, latis secundum Decreta Sanctæ Libanensis nostræ Synodi suffragiis, eligimus servuum tuum, fratrem nostrum, Tobiam Gazenium, Cypri Archiepiscopum, nobili genere natum, eumque unanimi consensu, spontanea voluntate, omnique vi remota, nostrum Patriarcham constituimus. Itaque coram Apostolicis pedibus tuis procumbentes, supplices petimus, ut eidem Reverendissimo Domino Patriarchæ nostro Tobiae Pallium Apostolicum, & Pontificiam in Sede Antiochena Confirmationem concedere digneris: aliis insuper eundem cumulare velis rum consuetis gratiis, cum etiam majoribus, quam quibus prædecessores ipsius Patriarchæ ab Apostolica Sede sunt ornati: idque tam propter ipsius generis nobilitatem, morum honestatem, in rebus agendis solertiam, religionis fervorem; quam propter eximiam, quam Apostolicis mandatis tuis semper exhibuit obedientiam, impensolque ab eodem in Sedis Patriarchalis beneficium, Patriarcharumque obsequium & in procuranda Pontificiarum Tuarum Literarum executione, labores. Rogamus quoque paternam Tuam Clementiam, Pater Beatissime, ut oculos tuos ad Sedis nostræ Patriarchalis favorem benigne convertas non enim Sanctitatem Tuam latere arbitramur, quantis illa malis ob tyrannicam Infidelium oppressionem hætenus succubuerit. Demum sanctis tuis pedibus iterum oscula defigentes. Deum oramus, ut Beatitudinem Tuam diu incolamem tueatur. Datum apud Anturam die 29. Februarii 1756.

Archiepiscopi & Episcopi.

Philippus Lystræ.
Stephanus Botri.
Gabriel Ptolemaidis.
Ioannes Laodiceæ.
Germanus Tripolis.
Michael Damasci.
Antonius Arcæ.
Jofaphat Tyri.
Petrus Paneadis.
Joseph Sidonis.
Joseph Beryti.
Joachim Eden.
Arsenius Tagriti.
Abdalla Cypri.

Aliæ præterea ab iisdem Archiepiscopis & Episcopis Maronitis, necnon a Proceribus Gazeniis, & Habaisciis, in idem argumentum scriptæ sunt Epistolæ, tum ad sacram Congregationem de Propaganda Fide, tum ad Eminentissimos ac Reverendissimos Dominos Cardinales Protectores Nationis, & Monachorum Maronitarum: quibus Epistolis Electi Patriarchæ Tobie merita, omnium assensu & plausu, enunciantur.

Totius igitur negotii examine per Sanctitatem suam ad Eminentissimos Patres ejusdem Sacræ Congregationis de Propaganda Fide remisso, in Congregatione Generali habita die 8. Martii, currentis anni, editum est hujusmodi Decretum.

D E C R E T U M

Sacrae Congregationis Generalis de Propaganda Fide,

Habita die 8. Martii 1757.

Referente bon. mem. Nicolao Lercario Archiepiscopo Rhodiensi, Secretario, postulationem ab Episcopis & Clero Maronitarum de more factam R. P. D. Tobiae Gazeni Archiepiscopi Cyri, viri zelo, doctrina, & prudentia, cæterisque virtutibus plurimum commendati, in Patriarcham Antiochiæ ejusdem Nationis, in locum R. P. D. Simonis Petri Evodii nuper defuncti, necnon preces eorumdem Episcoporum, Cleri, & Populi Maronitarum, pro supradictæ postulationis admissione, & Patriarchæ confirmatione; Sacra Congregatio censuit, consulendum esse Sanctissimo pro admissione prædictæ postulationis, & confirmatione ejusdem R. P. D. Tobie Gazeni in Patriarcham Antiochenam nationis Maronitarum.

Quam Sacrae Congregationis sententiam, Sanctissimo Domino Nostro relata ab Eminentissimo & Reverendissimo Domino Domino Josepho Cardinali Spinelli Præfecto, in Audientia habita die 18. ejusdem mensis, Sanctitas Sua in omnibus approbavit, & in Consistorio ad ulteriora procedi mandavit. Datum ex Aëlibus dictæ Sacrae Congregationis die 19. Mensis & Anni, quibus supra.

N. Antonellus Secretarius.

His præmissis, die 27. Martii, ejusdem anni 1757. indicto de more Secreto Consistorio, postquam in eo Propositiones Ecclesiarum, & alia occurrentia negotia fuerunt absoluta, Sanctissimus Dominus noster de Pallio Latino Patriarchis Orientalibus, quoties illud, positis omnibus necessariis conditionibus, postularent, concedendo, deque Maronitis, eorumque ritibus Latino simillimis, & eximio in Sanctam Sedem obsequio præfatus, quid in Electione tum hujus novi Patriarchæ Tobie, tum decessoris ejus Simonis Petri Evodii gestum fuerit, luculentissima hac Allocutione exposuit.

V E N E R A B I L E S F R A T R E S.

Quadragesima jam, & ultra, effluerunt anni, ex quo, suborta controversia, num Patriarchæ Alexandrino Græci ritas indulgeri posset Latinum Pallium, quantumvis idem opportunis prolatis monumentis comprobaret, se schisma ejurasse, suumque legitimum Procuratorem ad Urbem ablegasse, qui humiles enixasque preces suas ad ipsam Pallium obtinendum afferret, coacta fuit coram sanctæ memoriæ Clemente XI. Prædecessore nostro satis frequens S. R. E. Cardinalium, ac Prælatorum Congregatio, cui Nos quoque interfuimus, & in qua statutum fuit, ut expetitur Latinum Pallium concederetur; Nobisque ipsis contigit, pro Advocati Consistorialis munere, quo tuncungebamur, ipsam Pallii petitionem in Consistorio exponere 1: quod magnæ postmodum consolationi Nobis extitit, quam scilicet in manus nostras subinde pervenit vetus decretum, seu resolutio multos ante annos edita 2, per quam ad propositum dubium, an Patriarchis Græci ritus Latinum Pallium esset concedendum. quoties illud, positis omnibus necessariis conditionibus, postularent, affirmative responsum fuit; quæ quidem resolutio ignota tunc erat, quum Patriarchæ Alexandrino facta est Latini Palli concessio 3.

Ex quo autem Nos nullis nostris meritis ad Summum Pontificatum evecti fuimus, nostris ipsi manibus Patriarchæ Armeniæ minoris, & Ciliciæ, confirmata prius illius Electione, Latinum Pallium imposuimus 4. Atque id ipsum in Con-

1. Vide acta Consistorialia impressa inter consistoriales Orationes ejusdem pontificis pag. 319. & seq.

2. Videlicet die 9. Junii 1642.

3. Ut in nostro Opere De Synodo Diocæs. i 13. s. 5. n.

istorio semipublico, concedendum, transmittendumque decrevimus Cyrillo Patri-
archæ Antiocheno Græcorum Melchitarum, postquam examini subiecta, proba-
taque fuerat illius electio, ipseque per legitimum ad id constitutum Procurato-
rem, enixis precibus sibi Latinum Pallium concedi postulaverat 3. Quod ipsum
Latinum Pallium aliis duobus Patriarchis Armenis, subsequentibus temporibus,
a Nobis ipsis datum est 6.

Quod autem ad Maronitas pertinet, compertum unicuique est, eos uti Azy-
mo, non secus ac utitur Occidentalis Ecclesia, & sacra adhibere indumenta no-
stris simillima 7. Nostis præterea, Venerabiles Fratres, Nos olim, ad compe-
scendas dissensiones in eorum Patriarchæ Electione subortas Patriarcham Antio-
chenum Maronitarum illis constituisse Simonem Petrum Evodium, atque hunc
fuisse a Maronitis libentissime exceptum, eidemque subinde concessum a Nobis
fuisse Latinum Pallium, pro quo legitimus ipsius Procurator necessariis documen-
tis instructus, in Consistorio insisterat 8.

E vivis nuper excessit præmemoratus Simon Petrus Evodius: quumque Maro-
nitæ elegerint ipsi successorem, is plane est, qui per suum Alegantem, opportu-
na quæque documenta proferentem, Pallium sibi concedi postulat, quemadmo-
dum mox ipsi audietis ex ipsius legitimo Procuratore, quem jam nunc in Consi-
storium ab eo, cui id munus est, induci mandamus.

*Expleta Sanctissimi Allocutione, Aula Consistorialis foribus apertis per unum
ex D.D. Cæremoniarum Magistris R. P. D. Philippus Maria Cirelli Prælatus
Domesticus Pontificis, Signaturæ Justitiæ Auditor, & Sacri Consistorii Advoca-
tus, & R. P. D. Arsenius Heliopolitanus Archiepiscopus, Electi Patriarchæ To-
biæ Procurator, introducti fuere, & e regione Pontificis in Lecto sedentis, fle-
nis genibus, prædictus R. P. D. Cirelli Sacri Consistorii Advocatus Sanctitatem
suam sic allocutus est.*

Antiochena Maronitarum Ecclesia, Sanctitatis Vestre auctoritate & provi-
dentia maximis olim perturbationibus liberata, enixe petit, ut Pallium e
B. Petri Corpore sumptum, in quo est plenitudo Pontificalis Officii, nunc tradi-
tur suo nuperrime electo Patriarchæ R. P. Tobie Gazenio Archiepiscopo Cy-
pri: quem non minus Gentis Maronitarum merita, quam sua pietas, & proba-
ta in Sanctam Sedem fides, & observantia commendant, ut hunc honorem obti-
neat, quem habuit decessor suus, quemque, uti est eximia Sanctitatis Vestre & in
omnes late populos, qui Christiano censentur nomine, digna Pontifice Maximo
beneficentia, Orientalis Ecclesiæ Patriarchæ, parum ulitato antea exemplo,
hoc tempore quinquies impetraverunt.

Ea de re R. P. Arsenius Archiepiscopus Heliopolitanus Procurator ad Ur-
bem missus, demississime rogat, ut religiosissima, quæ nunquam ad partes fa-
tiosorum, aut errantium declinavit, Ecclesia, constanti Romanæ Cathedræ ju-
dicio, diuturna hujus decoris accessione fruatur; atque id ipsum in genua pro-
volutus, Tobie Patriarchæ nomine & verbis, instanter postulat, instantius, &
instantissime.

Post hæc Sanctissimus intermissam Allocutionem prosequens, Electionem ipsius
Patriarchæ Tobie quam libenter, & qua clausula se confirmasse, eidemque op-
tatum Pallium benigne concedere, emissa prius tam hic in Urbe ab ipsius Pro-
curatore, quam in Monte Libano ab ipso Patriarcha Fidei professione; totam
denique Stirorum Maronitarum nationem, ne unquam obliviscantur sinceram suam
adhesionem Catholicæ Fidei & Sedi Apostolicæ, monendam esse, eisque simul no-
mine Pontificio Apostolicam Benedictionem impertiendam, ornatissimis hisce verbis
exponere dignatus est.

19.4 Cit. lib.
13. ejusd.
Operis cap.
15. sub. n. 4.
5. In no-
stra Consi-
storiali Al-
locutione
die 3. Febr.
1744. & im-
pressa Tom.
2. nostri
Bullarii in
Appendic.
sub. n. 6.
6 Scilicet in
Consistorio
habito die
23. Sept.
1750. & in
Consistorio
habito die
23. Julii
1754.
7 Vide no-
stra Episto-
la Encycli-
ca ad Mis-
sionarios
per Orien-
tem consi-
tutos, quæ
est 47. nostri
Bullarii
Tom. 4. n.
23. 25. & 31.

ALLOCUTIO SANCTISSIMI.

Audistis, Venerabiles Fratres, expositam a legitimo Electi Patriarchæ Procuratore, pro Pallio instantiam. Audistis præterea, quibus illa fundamentis innitatur. In Congregatione negotiis Propagandæ Fidei præposita, jam expensa fuerunt Electionis validitas, Electi merita, quique peractam Electionem consequutus est, omnium assensus & plausus. De his omnibus ad Nos accuratissime relatum fuit: Nosque exhibitum a Congregatione consilium sequentes, Electionem ipsam libenter confirmavimus. In ipsa Confirmatione clausulam illam prætermisimus, per quam aliæ nonnunquam Electiones validari solent, etiam quoad substantialem; quom nihil in ea desideretur ex iis, quæ ad validitatem actus, juxta Orientalem disciplinam, necessaria existimantur; neque vero affirmari pro certo valeat, Occidentalis Ecclesiæ leges, quibus atque inductæ fuerunt substantiales Electionum nullitates, Orientalem quoque Ecclesiam afficere, de qua in ipsis legibus nulla occurrit mentio. Quæ quum ita sint, annuentes precibus ab Electi Patriarchæ Procuratore expositis, libenti animo episcopatum Pallium ipsi concedimus; ita tamen ut idem legitimus Procurator, nomine illius, a quo constitutus est, priusquam ipsi fiat Pallii traditio, Professionem Fidei emitat, juxta formulam ab Urbano VIII. Prædecessore nostro statutam; & id ipsum subinde fiat ab ipso Patriarcha: cui impense injungimus, ut suos Maronitas moneat, ne unquam obliviscantur sinceram Nationis suæ adhesionem Catholicæ Fidei, & Sedi Apostolicæ, quæ tanto eos amore amplexa est, & completitur; eidemque simul nostro nomine Apostolicam Benedictionem impertiatur.

9. Vid. citata nostri Encyclica quæ est 47. Tom. 4. nostri Bullarii n. 44.

Postquam absolutum est Consistorium, quoniam præmemorati Patriarchæ Tobie Procurator R. P. Arsenius Heliopolitanus Archiepiscopus desiderio flagrabat, quo singulari impertito beneficio, Sanctitati suæ, ejusdem Patriarchæ nomine, gratias saltem privatim redderet, quum in publico id facere ei non licuerit: ideo post Consistorium voti compos a Pontifice perhumaniter factus, in intimo sub Cubiculo flexis genibus, hunc in modum verba fecit Arabice, quæ deinde Latine a R. P. D. Joseph Simonio Assemano, Bibliothecæ Vaticanæ Præfetto, Sanctissimi Domini Nostri Prælato Domestico, & utriusque Signaturæ Referendario, redditæ sunt.

BEATISSIME PATER.

Tot, ac tanta sunt eximie Tuæ in Antiochenum Electum meum, atque a Te in hoc Augustissimo Consensu confirmatum Patriarcham Tobiam Petrum Gazenium, benevolentie, charitatis, ac benignitatis argumenta, ut fateari ultro compellar, vires mihi non suppetere, quo dignas Sanctitati Tuæ grates rependam. Conabor tamen genuinos ipsius Patriarchæ sensus, sinceræque grati animi significationes pro modulo meo palam contestari. Est enim, Sanctissime Pater, est meus Patriarcha, obsequentissimus Apostolicæ Sedis filius, suæque erga Sanctitatem Tuam obedientie signa minime dubia, non verbis tantum, sed illustribus etiam factis, dedit: tum nempe, quum nullam interposuit moram, quin facto a Te judicio de controversa olim Patriarchali dignitate, statim acquiesceret, constitutoque Auctoritate Tua Patriarchæ Simoni Evodio, suo proximo Decessori, sese submitteret. Qua agendi moderatione, quantum virtutis suæ opinio omnibus accreverit, datis ad ipsum humanissimis Literis, Beatitudo tua declaravit. Itaque idem ipse, qui jussis Tuis obtemperans, ut teterrimum illud schisma ex duplici in Patriarcham Electione constatum extingueretur, delata sibi dignitate se confestim abdicavit, facile erit unicuique animo concipere, quam sit in posterum luculentiora erga Sanctam Sedem observantiæ suæ documenta præbiturus, posteaquam & Patriarchalis dignitatis, unanimi Antistitem Maronitarum suffragio collatæ, Confirmatione, & honore Pallii de Corpor. Bea-

ti Petri sumpti, ipsam honorificentissime cumulasti. Quamobrem sicuti hactenus habuisti, Pontifex Optime Maxime, Ecclesiarumque Orientalium amantissime, ita nunc, & semper habebis Antiochenum Patriarcham Tobiam, & beneficiorum Tuorum gratum memoremque, & Pontificiorum mandatorum observantissimum.

B R E V I A

S A N C T I S S I M I D O M I N I N O S T R I

Ad Patriarcham, Archiepiscopos, Episcopos, & Proceres Maronitarum.

I.

Venerabili Fratri Tobiae Petro Patriarchae Antiocheno Maronitarum.

B E N E D I C T U S P A P A X I V .

Venerabilis Frater, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

ET Venerabilem Fratrem Arsenium Archiepiscopum Heliopolis a Fraternitate Tua ad Nos, atque Apostolicam hanc Sanctam Sedem omnium Ecclesiarum Catholici Orbis Matrem & Magistrum ablegatum, & humanissimas literas praeclaris tuae erga Nos observantiae, & debitae erga eandem Sanctam Sedem reverentiae, obedientiaeque documentis insignes Nobis inscriptas, Nobisque a memorato Arsenio Archiepiscopo redditas, ea, qua Praedecessores nostri Romani Pontifices, Nosque ipsi alias prosecuti fuimus, Pontificia benignitate & Apostolica caritate excepimus. Quemadmodum autem Nobis permolestum accidit nuntium, viam nimirum universae carnis ingressum, & uti in iusto remuneratore supremo Pastorum Principes JESU CHRISTO sperare decet, ad aeterna beatitudinis in Caelis tabernacula receptum fuisse cl. mem. Simonem, dum in humanis ageret, Patriarcham Antiochenum multis nominibus commendatum; ita ingenti laetitia in Domino exultavimus, quod Tu, Venerabilis Frater, in ipsius locum & Patriarchalem Sedem per unanimem Venerabilium Fratrum Antistitum suffragantium concordiam electus, suffectusque fueris. Nobis sine compertum, exploratumque erat, Fraternitatem Tuam Sacerdotalibus, Pastoralibusque virtutibus insignitam, in excolenda Christi Vineam Tibi commissa laudabiliter adlaborare; atque adeo Nobis pro certo pollicetur, Te, Venerabilis Frater, majori dignitate, auctoritate, & honore cumulatum, majori sollicitudine, vigilantia, operaque fore adnixurum, ut istam inclytam Maronitarum Nationem, de qua districtam aeterno Judici JESU CHRISTO rationem reddere debes, Apostolicae huius Sanctae Sedi semper addictissimam, & veluti solem inter offusissimas rotarum tenebras, & caligines lucidius praefulgentem, magis magisque confirmes, illustres, adaugeas, & promoveas. Porro quod ad Electionem tuam a Nobis probandam, confirmandamque, Palliumque de Corpore Sancti Petri Apostolorum Principis sumptum Tibi mittendum, enixis precibus expolis, Fraternitati Tuae persuasum esse cupimus, Nos, a gravissima diuturnaue infirmitate sensim per ineffabilem divinitatis abundantiam convalescentes, ubi Nobis integrum fuit, ne quidquam per Nos moraretur, e lecto Secretum cum Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus Consistorium habuisse. In hoc itaque Consistorio Electionem tuam approbavimus, & Apostolica auctoritate nostra confirmavimus, Palliumque de more Tibi tradendum mandavimus, prout ex aliis nostris Apostolicis Literis plenius intelliges. Nec dubitamus, quin idem Arsenius

A.

Archiepiscopus Ablegatus tuus, a quo & Pallium accipies, de omnibus per Nos in hoc negotio actis, gestisque Fraternitatem Tuam fusius edoceat. Præterea Fraternitatem Tuam, quam plurimi facimus, magnoque honore prosequimur, & Apostolica caritate in vinculo unitatis complectimur, vehementer rogamus, atque in Domino hortamur, ut nostram imbecillitatem in ferventioribus tuis apud Deum obsecrationibus commendatam habere satagas. Cæterum, Venerabilis Frater, bono animo esto, prædica verbum, inste opportune, importune, argue, obsecra, increpa in omni patientia & doctrina, vigila, in omnibus labora, opus fac Evangelistæ, ministerium tuum imple, certa bonum certamen Fidei, apprehende vitam æternam cum corona justitiæ, quam repositam digne laborantibus in Cælo reddet Tibi quoque Dominus in illa die justus Judex. Nos interim ad prosperi successus, divinique præsidii auspiciis, & studioz nostræ ad Fraternitatem tuæ, universæque Maronitarum Nationi, cum opportuna sefe dederit occasio, gratificandum voluntatis pignus, Apostolicam Benedictionem uberrima cum cælestium charismatum copia conjunctam, Tibi, Venerabilis Frater, eidemque Maronitarum Nationi tuæ, peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXX. Aprilis MDCCLVII. Pontificatus nostri Anno Decimoseptimo.

Cajetanus Amatus.

II.

Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis Patriarchatus Antiocheni Nationis Maronitarum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

NON possumus sane satis aptis verbis explicare, Venerabiles Fratres, & dolorem, quo affecti sumus ob interitum clar. mem. Simonis, dum viveret, Patriarchæ vestri Antiocheni meritis laudibus nominandi, & ingentem Pontificii cordis nostri lætitiā inde conceptam, quod Fraternitates Vestræ tanta cum animorum alacritate & consensione, tantaque cum celeritate & sollicitudine, ne quidquam detrimenti interea temporis viduata Pastore suo Patriarchalis Sedes Antiochena pateretur, legitime & canonice eligere, & in Patriarcham vestrum constituere studueritis Venerabilem Fratrem Tobiam Petrum Cypri Archiepiscopum. Nos autem, statim atque faustum de Electione hujusmodi nuntium ad Nos perlatum fuit per humanissimas & ipsius Tobie Petri electi, constitutique Patriarchæ, & Fraternitatum Vestrarum, ac dilectorum filiorum Procerum Maronitarum literas, Supremo Pastorum Principi JESU CHRISTO, cujus vices in terris plane immerentes gerimus, immortales agere gratias non omisimus. Nulla igitur gravissimæ, diuturnæque infirmitatis nostræ ratione habita, lecto etiam decumbentes, Secretum cum Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus Consistorium habere volumus, ut quamcitissime peragerentur de more omnia, quæ ad Electionem hujusmodi Apostolica auctoritate approbandam, confirmandamque, & ad Pallium de Corpore S. Petri Apostolorum Principis sumtum laudato Tobie Petro Patriarchæ vestro mittendum, tradendumque, semper servata fuere. Quamobrem Vos, Venerabiles Fratres, de hisce per Nos actis certiores facientes, Vobiscum ex animo gratulamur; atque insimul bonorum omnium largitorem Deum, qui dat assuenter omne donum optimum, & ad æternam animarum salutem semper profuturum, supplices exoramus, ut Fraternitates Vestras nova virtute induat ex alto, quo de virtute in virtutem crescatis in Templo Sancto Dei, & magis magisque satagatis vigilare, custodire, ac per viam mandatorum Dei ducere populos pastoralis curæ vestræ commisos. Hinc profecto

factum fore in Domino confidimus, ut consentanea virtutibus laboribusque vestris merces tribuatur a justo remuneratore Deo. Interea hujus voti nostri auspiciem, & Pontificiæ nostræ erga Fraternalitates Vestras benevolentia testem esse cupimus Apostolicam Benedictionem, in populos quoque vestræ curæ creditos redundaturam, quam Vobis, Venerabiles Fratres, peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXX. Aprilis MDCLVII. Pontificatus Nostri Anno Decimoseptimo.

Cajetanus Amatus.

III.

Dilectis Filiis Proceribus Maronitis.

B E N E D I C T U S P A P A XIV.

Dilecti Filii, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Q Uam præclaram de vestra omnisque inclytæ Maronitarum Nationis Catholica sinceraque Fide, & constanti Apostolicæ huic Sanctæ Sedi adhæsiōne opinionem Prædecessores nostri Romani Pontifices, Nosque ipsi semper habuimus, magis magisque confirmaverunt humanissimæ vestræ literæ, quas una insimul cum literis Venerabilium Fratrum tum Tobia Petri Archiepisc. Cypri in Patriarcham Antiochenum vestrum electi, tum cæterorum Nationis vestræ Antistitum conjunctas ad Nos attulit Venerabilis item Frater Archiepiscopus Helio-
polis. Per ipsas sane literas vestras explicare studuistis, & filialem vestram erga Nos, & Apostolicam hanc Sanctam Sedem observantiam, reverentiamque, & Electionem de eodem Tobia Petro in Patriarcham unanimi memoratorum Antistitum consensu, Vobisque plaudentibus factam. Nos autem Vobis omniumque studiis benigne annuentes, nihil omisimus, quod ad hujusmodi negotium Apostolica auctoritate nostra peragendum, conficiendumque requirebatur. Quamobrem hoc unum superest, ut Vobis, dilecti Filii, quos paterna Pontificiaque caritate complectimur, ab Omnipotenti Deo bonorum largitore uberrimam cælestium charismatum copiam apprecemur; atque vestram pietatem religionemque meritis laudibus celebremus. Interim, Dilecti Filii, Vobis Apostolicam Benedictionem, perenne nostræ erga Vos præcipuæ benevolentia, dilectionisque testimonium, peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXX. Aprilis MDCLVII. Pontificatus Nostri Anno Decimoseptimo.

Cajetanus Amatus.

APPENDIX ALTERA

A D T O M U M X.

EPISTOLA SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI BENEDICTI PAPÆ XIV. ad Reverendissimum Dominum Ignatium Realem primum Pontificiarum Cæremoniarum Magistrum de celebratione Missæ a sedente.

Dilecto Filio Magistro Ignatio Regali Apostolicarum Cæremoniarum præfeco.

B E N E D I C T U S P A P A X I V.

Dilecto Filio, salutem & Apostolicam Benedictionem.

Astas anni 1756. proxime præteriti variis corporis afflictationibus Nos oppressit, quas, ætas nostra gravis admodum, atque non intermissi a prima juventute labores progignere videbantur. Morbi initium, prout fieri assolet, leviozem vim exerebat; hinc a Nobis ipsis Episcopatus Ordine insigniendum esse reputavimus Reverendissimum Dominum Carolum Tamucium Justinopolis, sive Ægidæ Antislitem, cui rei perficiendæ Tu utpote primus Cæremoniarum Magister opportuna quæque disposuisti, & de qua Nos die 20. Octobris 1756. epistolam dedimus ad Præsulem ordinandum, quam typis impressam quartus Bullarii nostri Tomus propediem lucem publicam visurus numero LXIV. exhibebit.

II. Malum, quod in suo exortu levius videbatur, progressu suo exasperatum est haud mediocriter; insequentibus quippe mensibus bis morientium viatico muniti, bis extremum inuncti, & bis pariter, juxta Romanorum Pontificum probatum morem fidem sumus professi. E gravissimis hisce discriminibus erutos Domini benignitas in eam nos constituit corporis habitudinem, qualis nunc est, quæque intelligentiæ facultatem adeo Nobis non eripuit, minuitve, ut divino beneficio eam in ipso augeſcentis morbi furore conservaremus immotam: Exteris non minus, quam publicarum rerum curam gerentibus nos alloquendi facultatem concedimus, opportuna mandata singulis imponentes: Inter sumus Confessui, quem Consistorium dicunt, & S. Officii congregationi semel in hebdomada sub nostro obtutu haberi solite: Scriptorum calamus pro exigentia, & more quæ occurrunt necessaria excipit: Basilicas quoque Romanæ Urbis invisimus quandoque, nusquam tamen a sede gestatoria, qua suslinemur descendentes.

III. Dies erat 27. Octobris Divis Simoni, & Judæ Apostolis sacra, & Justinopolitani Antislitis consecratione celebrata, ex qua Sacris amplius operati non sumus, pedibus nulla ratione Nos suslinere valentibus; diebus vero, quibus alioqui Sacra facere consueveramus, sacram Eucharistiam recepimus sedentes, aut sedentis in modum lecto incubantes, neque sub id temporis Missam a Nobis celebrari posse sperabamus, quod Medici spem Nobis fecissent mitigatæ æstatis beneficio interea compensatum iri. Verum nibilo firmiores effecti temporis illa vicissitudine etiam annua, videbamur per reliquam vitam omnem pedum juvenamine, & spe simul augusta mysteria celebrandi excidisse, jamque huic necessitati lubentes obtemperabamus. Id porro solum, est reliquum, ut disquiramus, semperne Sacra Communionem simus reficiendi, aut vero Missa sit celebranda sedentibus?

d'un anno ; ci sembra d'aver avuta la sentenza , da Noi ben volentieri accettata , di dover nel rimanente di nostra vita esser impediti , come ora siamo , e non potere per conseguenza reggerci in veruna maniera su i piedi . Per lo che è necessario il vedere , che partito dobbiamo prendere ; cioè , se dobbiamo continuare ricevendo la santa Comunione ; o se dobbiamo procurare di celebrare la Messa stando a sedere .

IV. Si è detto , aver Noi ben volentieri accettata la sentenza ; non avendo mai pregato Dio nella nostra grave malattia di vivere , o di guarire dal male . Ci siamo sempre con pienezza , e sincerità di cuore rimessi in tutto e per tutto nella sua santissima volontà ; ben sicuri , che non sarebbesi scordato dell'anima nostra , nè tampoco del governo della Chiesa , e di questa Santa Sede Apostolica quando la sua Divina volontà fosse stata , che dovessimo anche per qualche tempo sopravvivere . Si è detto , esser venuto il tempo di dover risolvere , se dobbiamo continuare ricevendo l'Eucaristia , come abbiamo fatto sin ora , o pure dire la santa Messa sedendo . Ma , perchè Salomone nel capit. 3. de' Proverbj dice = *Ne innitaris prudentia tua* = parole ancora , che si leggono ne' la Decretale *Ne innitaris , de Constitutionibus* ; e Gianfenio sopra i proverbj così soggiunge = *Verat niti sue prudentie , quod est sic illi fidere , quasi illa sufficiat ad directionem actuum nostrorum , & provisionem rerum necessariorum* = ed il Salazar sopra il detto testo de' proverbj al numer. 26. osserva con S. Gio: Grisostomo , che a questa legge sono ancora sottoposti i vecchj , non ostante la lunga esperienza degli affari , e che abbiano un bastone , a cui si possono appoggiare = *Baculus , inquit Chrisostomus , senectutis sustentatio est . Quapropter dixerim , eo spectasse Salomonem , ut his verbis suadeat , sapientie , vel prudentie propria non inniti . Nam , si qui possent certo propriis consiliis & prudentie fidere , maxime senes , & grandævi , propter experimentum , & canis . At ergo : ne prudentie , quasi baculo , innitaris : id est , etiamsi ad senectam perveneris , cum opus est baculo , ne tunc quidem tua prudentia quasi baculo utaris* = Quindi è , che dopo aver Noi dedotte in questa Lettera , per l'una , e l'altra parte le ragioni che possono assistere o al proseguire la Comunione , come infino ad ora si è fatto , o al celebrare la Messa sedendo , siamo risoluti di confidare queste nostre fatiche a varj uomini da bene , e dotti , per prendere poi risoluzione , dopo aver inteso il loro consiglio . Il Cardinal Enea Silvio Piccolomini , che dipoi , fatto Papa prese il nome di Pio II. nella sua celebre Lettera scritta a Martino Mayer Cancelliere dell' Arcivescovo di Magonza , e stampata ne' Commentarj dell'edizione di Roma del 1584. espone la necessità che ha il Papa di prendere consiglio , colle seguenti parole : *Papa etsi doctus , & sapiens est , non tamen tam verbo suo sapit , quam consilio assistentium , & deciperetur forsitan aliquando , nisi assarent viri sapientes qui multa noscant* . Questo è un grande avvertimento per Noi , che non siamo nè dotti , nè sapienti , e che abbiamo alle mani un affare , che non è affare d'altri , ma nostro , ed in cui senza il lume dell'altrui consiglio l'amor proprio potrebbe far travedere .

R I F L E S S I O N I

Sopra il proseguire a ricevere la Comunione , come si è fatto fino ad ora , lasciando il celebrare la Messa sedendo .

V. Per camminare con ordine , esporremo in primo luogo quanto riguarda il continuare la santa Comunione nel modo fin ora praticato , lasciando di celebrare la messa sedendo ; per far poscia passaggio all'altra parte , in cui si ammette la celebrazione della Messa sedendo , lasciando da parte il costume di ricevere sempre la sacra Comunione , come fin ora si è fatto .

VI. L'Angelico Dottore S. Tommaso 2. 2. *quest. 93. art. 1. Ad secundum* insegna , che avanti il tempo della Legge i gentili pel mezzo d' un interiore istinto erano istruiti del modo d' onorare Iddio , a cui poscia gli altri aderivano ; *Ante tempus Legis iusti per interiolem insi inctum instruebantur de modo co-*

adfecta fuisse præcepta externa, quibus ad ea perficienda, & instruebantur, & adstringebantur homines: postmodum vero exterioribus præceptis pergit Angelicus Doctor, circa hoc homines sunt instructi quæ paterire pestiferum est.

VII. Abrogata postmodum per Christi adventum Mosaicæ Legis observantia, & Evangelio promulgato, non quidem omnes ritus ad Sacramentorum administrationem, Missæque celebrationem pertinentes ab Apostolis fuisse instituti, sed eorum plerique ab Ecclesia præscripti, quod tamen minime evincit, quin omnes ad amissum sint observandi; Suarez Tom. 3. in 3. part. D. Thomæ quæst. 81. art. 5. disput. 84. sect. 1. post relata S. Pauli Apostoli verba 1. ad Corinth. 14. omnia secundum ordinem fiant in vobis: inquit, adactam fuisse Ecclesiam ad constituendum ordinem stabilem circa res etiam minutissimas spectantes ad ritum administrandi Sacramenta, & Missæ celebrandæ; & ideo oportet in his omnibus, etiam minutissimis, certum ordinem ab Ecclesia constitui: si namque cuiusque arbitratur id fuisse relictum, multa indecore, & imprudenter fierent: quid quod eadem omnium rituum ratio & Ecclesiæ unitatem commendat, & intentam Pastorum sollicitudinem? Hæc uniformitas, quæ in his omnibus servatur, ad splendorem officii Ecclesiastici spectat, & unitatem Ecclesiæ commendat, & Pastorum ejus curam, ac sollicitudinem.

VIII. Jam vero ut ad materiæ robis propositæ fundum mittamus solidum; Generales regule, rubricæ dicunt, Romani Missalis Tit. 17. vetant sessionem in Missis privatis, quam tamen concedunt in solemnibus, dum Kyrie, Gloria, & Credo decantatur. Tridentinum vero Concilium Sess. 7. de Sacramentis in genere can. 13. omnem quantulumcumque mutationem rituum prohibet, & S. Pii V. Bulla Missali præfixa rubricarum observationem exigit omnimodam. Ex quibus perspicuum videtur, quod, si quis alio modo, quam sedendo celebrare missam nequeat, Communionem Laicorum more contentus a celebratione abstinere teneatur.

IX. Quid vero, si quis ad sedentariæ Missæ celebrationem dispensetur? Verum, cum Rubricæ sessionem prohibeant, videtur illa irreverentiam continere, quæ dispensationis remedio non tollitur. Theophilus Raynaudus in opere inscripto: Sacrum Christianum Acatistum, seu sessionis expetit Tom. 6. pag. 498. §. 4. & seqq. dilucide illam irreverentiam docet. Extat quoque opusculum S. Petri Damiani num. 39. editionis anni 1743., in quo Episcopum Bisuntinum hortatur ad arcendum a sua Diocesi opprobrium ignominiosæ sessionis: In Decreto etiam Gratiani gemini hanc in rem Canones adducuntur 57. videlicet, & 68. de Consecrat. dist. 1. primus ita habet: Nullus Episcopus, Presbyter, aut Diaconus ad Missarum solennia celebranda præsumat cum baculo introire. Alter vero ita sonat; Apostolica auctoritate mandamus, dum sancta Evangelia in Ecclesia recitantur, ut Sacerdotes, & ceteri omnes præsentés, non sedentes, sed venerabiliter curvi in conspectu Evangelii stantes, Dominica verba intente audiant, & fideliter adorent.

X. Neque sermo nobis est de dispensatione ad celebrandam Missam a sedente, qui tamen Canonem stans absolvat, quod alias concessam scimus, sed agitur de integra Missa sedendo celebranda, cujus exemplum haud extare dicitur: Quisquis de Sacrificio novæ Legis Tom. 1. quæst. 227. querit: An sacerdos dum celebrat, sedere possit? atque negative resolvens propter obstantem irreverentiam, ad Pontificiam dispensationem descedens quæstionem, ait, illam non oportere concedi ad integram Missam; convenientius fore, si Sacerdos ob pedum debilitatem integram Missam absolvere nequeat intermisso tantisper continuo ordine, sedendo vires resumat. Satiùs esset, quod potius interromperet Missam, & sedens quiesceret ad recuperandas vires quam sedendo celebraret. Id quod fieri vidimus ab hmi

lendi Deum, quos alii sequebantur: e che poi nella Legge furono stabiliti i precetti esteriori, de' quali restarono gli uomini a sufficienza istruiti, ed obbligati all'adempimento d'essi: *postmodum vero exterioribus praeceptis*, prosegue S. Tommaso, *circa hoc homines sunt instructi quae praeterire pestiferum est*.

VII. Terminata poi l'osservanza della Legge Mosàica, e l'obbligo di adempirla per la venuta di Cristo, e fattosi luogo al Vangelo, benchè non ogni rito spettante all'amministrazione de' Sacramenti, ed alle Messe, sia stato istituito dagli Apostoli, ma molti e molti s'iano stati istituiti dalla Chiesa, ciò non toglie, che questi pure debbano adempirsi ed osservarsi. Il Suarez nel tom. 3. in 3. part. D. Thom. quæst. 83. art. 3. disp. 84. sess. 1. dopo aver portato le parole dell'Apostolo S. Paolo nella 1. ad Corinth. 14. *Omnia secundum ordinem fiant in vobis*: dice, essere stata la Chiesa necessitata a costituire ne' sacri riti spettanti all'amministrazione de' Sacramenti, ed alla celebrazione della Messa, un ordine fisso anche alle cose più minute: *Et ideo oportet in his omnibus, etiam minutissimis, certum ordinem ab Ecclesia constitui*: riflettendo, che, se le cose si fossero lasciate all'arbitrio di cialcheduno, *multa indecore & imprudenter fierent*. e che l'uniformità nelle predette cose serve per lodare l'unità della Chiesa, e la cura e sollecitudine de' Pastori: *Hæc uniformitas, quæ in his omnibus servatur, ad splendorem officii Ecclesiastici spectat, & unitatem Ecclesie commendat, & Pastorum ejus curam ac sollicitudinem*.

VIII. E però, venendo al caso nostro, se nelle Rubriche generali del Messale Romano al tit. 17. non si ammette il sedere nella Messa privata; ma bensì nella Messa solenne, quando si cantano dal Coro il Kyrie, la Gloria, ed il Credo, se quanto ivi è prescritto, deve esattamente eseguirsi esclusa qualsivisia mutazione, secondo la definizione del sacro Concilio di Trento alla sess. 7. de Sacrament. in genere can. 13., e la Bolla di S. Pio V. prefissa al Messale, in cui si comanda un' esatta osservanza di quanto è prescritto nelle sopradette Rubriche; sembra restar chiara la conseguenza, che non essendo permesso il sedere nella Messa privata, chi senza sedere non la può celebrare, dee contentarsi di ricevere la sacra Comunione *more laicorum*, lasciando di celebrarla.

IX. Ben vediamo, che si può replicare, che l'argomento prova, non doverli celebrare la Messa senza l'opportuna dispensa, non escludendo il celebrarla colla dispensa. Ma subentra la replica; ed è, che il celebrare la Messa sedendo, quando la Rubrica non lo permette, è una specie di disprezzo, che non può levarsi pel mezzo della dispensa. Teofilo Raynaudo nella sua Opera intitolata: *Sacrum Christianum Acathismus, seu sessionis experts*, al tom. 6. pag. 498. §. 4. e seg. pone in chiaro il sopradetto disprezzo. Evvi pure un Opuscolo di S. Pier Damiano, che è il 39. al tom. 3. della stampa del 1743. in cui persuade al Vescovo Bisuntino, che dalla sua Diocesi tenga lontano *opprobrium ignominiosæ sessionis*. E nel Decreto di Graziano sono registrati due Canoni, il 57. ed il 68. de Consecratione dist. 1. nel primo de' quali così si legge: *Nullus Episcopus, Presbyter, aut Diaconus ad solemnia Missarum celebranda presumat cum baculo introire*; e nel secondo si ritrovano queste altre parole: *Apostolica auctoritate mandamus, dum sancta Evangelia in Ecclesia recitantur, ut Sacerdotes, & ceteri omnes presentes, non sedentes, sed venerabiliter curvi in conspectu Evangelii stantes, Dominica verba intente audiant, & fideliter adorent*.

X. Tanto più che ora non si parla d'una dispensa di celebrare la Messa sedendo, stando però in piedi in tutto il tempo del Canone, come altre volte è stato concesso; ma di celebrare la Messa intera stando a sedere; e così ancora nel tempo del Canone, della qual dispensa si dice non ritrovarsi esempio. Il Pasqualigo de Sacrificio novæ Legis tom. 1. quæst. 227. propone la questione, *An Sacerdos, dum celebrat, sedere possit*: e dopo aver risposto di no pel motivo dell' irreverenza, parlando in ultimo della dispensa Papale: dice, che non sarebbe conveniente il concederla, quando la dispensa dovesse comprendere tutta intera la Messa; ma che piuttosto sarebbe cosa praticabile, se, non potendo il Sacerdote stare in piedi tutto il tempo del Canone, interrompesse la Messa, e

homine pio, & docto Inquisitore Perusino, qui juxta tenorem obtentæ dispensationis omne absolvendo Canonis tempus explere stando non poterat, pedibus officium suum denegantibus.

XI. Superflua forte videbuntur hætenus adducta contra Missam sedentariam, præsertim si de Canonis pariter sermo instituat; cum sessionis prohibitio non a Lege Naturæ, aut DEI, sed positiva solummodo inducta sit: Pontifex autem Romanus omni positivo jure sit superior, facillime eidem derogando veniam facere poterit Missam omnem, ipsumque adeo Canonem sedendo absolventi.

XII. At vero meminisse oportet, esse casus nullo aut naturæ, aut Divino jure prohibitos, in quibus tamen Pontifex nequiquam dispensare consuevit, quamvis soli positivæ Legi derogaturus.

XIII. Non convenit inter Theologos, an matrimonium inter fratrem & sororem, jure naturali, Divino, vel humano prohibeatur: Certe S. I. Thomas, Gonzalez, Pontius, Parisius, & Aversa solam juris positivi prohibitionem agnoscunt; neque tamen ullo probato testimonio evincitur, a quopiam Pontifice admissas fuisse preces fratris, & sororis matrimonii vinculo invicem ligari petentium: quæ enim a Sanctæ Sedis hostibus proferuntur exempla, falsa sunt. Institit equidem Henricus VIII. Angliæ Rex vehementer apud Clementem VII. ut spurio ipsius filio Duci Richemundensi ducere liceret Mariam, e legitimo Henrici, & Catharinæ thoro progeneratam, repulsam vero tulit illico; similiter dispensatio illa, cujus obtentu Dux Armeniacensis Sorori suæ nupsit, subreptitia omnino erat, cum Calixtus III. constanter eam concedere recusaverit. Hæc uberius relata, & comprobata reperies apud Rigantium in Reg. 49. Cancellariæ a num. 13. ad 17. Nosque viri hujus mentionem honorificam eo facimus libentius, quod nostram, dum in minoribus essemus constituti, amicitiam peculiarem singularibus animi dotibus, & utilissimo illarum usu sibi vendicaverit.

XIV. Matrimonium in primo affinitatis gradu lineæ rectæ jure tantum positivo interdicitur, asseritque Silvius magni nominis Theologus Pontificem dispensare posse cum vitrico, & privigna; ad hunc vero diem Pontificum nullus exiit, qui ex causa etiam gravissima dispensaverit in primo affinitatis gradu lineæ rectæ, prout ostensum a Nobis est lib. 9. de Synodo Diocesana cap. 13. num. 4. edit. noviss.

XV. Impedimentum criminis secuta etiam conjugis occisione a positivo jure est stabilitum, quod patet ex Hebraica Lege matrimonium post copulam, & conjugis occisionem irritum non agnoscente: atque Ipsi probe meminimus, rejectam esse a Tribunali Sancti Officii, cui in minoribus a consiliis eramus, petitionem judæi cujusdam criminis impedimentum Hebræorum matrimoniis opponere volentis, si post conjugis occisionem fuissent contracta. Sane nemo Davidis cum Bethsabea matrimonium irritum tradidit, quamquam adulterium præcesserit, & Uriæ interfectio. Cum itaque matrimonium ejusmodi jure solum positivo prohibeatur, adeo difficulter dispensatio concedenda nec fuisset, nec esset, concurrente præsertim causa legitima, si generalis illa regula subsisteret, facile dispensari in prohibitis jure tantum positivo: neque tamen exemplo ullo constat, Pontificem dispensasse in impedimento hujusmodi publico. Videantur quæ hanc in rem congescit Migliorucci in Institutionibus Canonicis ad lib. 2. tit. 12. in explicationibus ad num. 9. & 10. ubi conjugis occisio secuta sit, nunquam dispensatur, non quia Pontifex non possit: si impedimentum sit occultum, Major Pœnitentiarius dispensat in matrimoniis tum contractis, tum contrahendis pro foro interno, commisso adul.

andasse a sedere, prendendo in quella maniera il necessario riposo: *Satius esset, quod potius interrumpere Missam, quam sedens quiesceret ad recuperandas vires, quam sedendo celebraret*: il che Noi abbiam veduto praticare da un uomo dotto e da bene, che era Inquisitore di Perugia, e che non poteva stare in piedi tutto il tempo del Canone, come doveva fare, a tenore della dispensa, per la gran debolezza, a cui era sottoposto.

XI. Sappiamo, parere superfluo a taluno quanto finora si è detto contra il celebrare la Messa sedendo, e particolarmente quando il sedere comprende ancora il tempo del Canone; poichè derivando la proibizione del sedere nel detto tempo dal jus positivo, e non dalla Legge Divina, o naturale, ed essendo il Romano Pontefice superiore al jus positivo, può con ogni facilità derogare ad esso, e per conseguenza concedere di poter sedere celebrando la Messa o fuori del tempo del Canone, o anche nel tempo del medesimo.

XII. Ma chi la discorre così, non ha presenti que' casi, ne' quali il Romano Pontefice non concede dispensa, ancorchè, concedendola, non deroghi, che al jus positivo, nè offenda il Jus Divino, o naturale.

XIII. Si controverte fra i Teologi, se sia proibito dal Jus Divino, o naturale, o pure dal solo jus positivo il matrimonio tra fratello e sorella, e S. Tomaso, il Gonzalez, il Ponzio, il Parisio, l'Aversa riducono la proibizione al solo jus positivo: e ciò non ostante, non si ritrova esempio di verun Pontefice Romano, che abbia ammesse le suppliche del fratello che voleva maritarsi colla sorella: essendo falsi gli esempj, che dagli inimici della Santa Sede si portano per la concessione della dispensa; ed essendo solamente vero quello d' Arrigo VIII. Re d'Inghilterra, che avendo con gran premura domandato al Pontefice Clemente VII. che il Duca di Richemont suo figlio bastardo potesse maritarsi con Maria figlia legittima di lui e della Regina Caterina, ebbe una pronta risposta, ed essendo pur vero l'altro esempio del Conte d'Armagnac, che si maritò colla sorella col mezzo d'una dispensa, ma falsa, di Calisto III. che sempre ricusò di concederla. Vedasi il tutto pienamente riferito e comprovato dal Riganti, che volentieri nominiamo, per essere stato da Noi trattato in *minoribus* con amicizia, confidenza, e stima del suo valore, e sue virtuose fatiche. Vedasi il citato Riganti ne' *Commenti sopra la Regola 49. di Cancelleria dal num. 13. sino a tutto il num. 17.*

XIV. Il matrimonio in primo grado di affinità in linea retta non è proibito, che pel jus positivo; ed il Silvio, celebre Teologo, sostiene, che, concorrendovi causa di gran rilievo, può il Romano Pontefice concedere la dispensa fra patrigno, e figliastri: ma insino ad ora non si è ritrovato Papa, che abbia concessa anche con causa di gran rilievo dispensa in primo grado d'affinità di linea retta; come Noi abbiaino dimostrato nel *nostro lib. 9. de Synodo Diocesana dell' ultima edizione al cap. 13. num. 4.*

XV. L'impedimento *criminis*, ancor quando sia seguita l'uccisione del conjugé, è impedimento di jus positivo. Ciò si vede nella Legge Ebraica, che non riconosce nullità di matrimonio, ancorchè sia preceduta la copula coll'uccisione del conjugé: e Noi ci ricordiamo, essersi nel Tribunale del Sant'Officio, quando in *minoribus* n'eravamo Consultore, rigettata l'istanza d'un Giudice Ebreo, che voleva introdurre l'impedimento *criminis* ne' matrimonj, che si facevano fra gli Ebrei, quando v'era stata l'uccisione del conjugé, essendo troppo chiaro il fatto di Davide, il di cui matrimonio con Berabea si ebbe per valido, ancorchè prima avesse colla medesima commesso adulterio, e macchinato nella morte di Uria di lei marito. Essendo la proibizione del matrimonio nel caso predetto di jus positivo, se fosse vera la regola generale della facilità di dispensare, quando la proibizione discende unicamente dal jus positivo, non vi dovrebbe essere stata, nè tampoco essere oggidì tanta difficoltà di dispensare, concorrendo causa legittima: e pure non v'è esempio, che da verun Romano Pontefice sia stata concessa simile dispensa, quando il fatto sia pubblico. Vedasi quanto in questo proposito è radunato dal Migliorucci nelle *sue Istituzioni Canon.*

adulterio, sed neutro machinante; Verum si impedimentum oriatur ex adulterio, utroque vel altero machinante, sitque occultum, habet quidem Major Pœnitentiarius facultatem dispensandi, raro tamen, & semper pro foro tantum interno, his quoque servatis, ut gravis concurrat necessitas, aut grave imminet periculum, & casu in plena Congregatione, aut Pœnitentiariæ signatura proposito. Videatur Constitutio nostra XCIV., Pastor bonus Tom. 1. nostri Bullarii §. 44.

XVI. Hactenus in medium allata abunde commonstrant non temere pro regula statuendum, quod prohibitis Lege solum positiva, non vero naturali vel Divina, derogandi plena & non circumscripta sit Pontifici Romano libertas: imo exemplis adductis illud adjungi potest de Missa sedentaria una cum Canone celebranda: namque Missæ hujus oppugnator concessionis similis memoriam haud extare contendit.

XVII. Neque dictis obest, quod dispensationis ejusmodi denegatio impediat magnum bonum, ædificationem nimirum populi ex Episcopi celebratione, qualicumque demum valeret modo, peracta, proventuram; namque ædificatio illa neutiquam obtinetur, cum dispensationes istæ celebrandi sedendo, excepto tempore Canonis, clausulam contineant, ut Missa in privato Oratorio celebretur ad evitandam populi mirationem; atque cum bonum illud obtineri possit, præscindendo a motivo præmisso, non videtur illius consecutio querenda novitatis hujus in Ecclesiam intrusione; Episcopi siquidem pietas nutriri potest per Communionem more Laicorum sumptam, qui autem pro populo sacrificium offerat, substituere sibi potest Sacerdotem alium.

XVIII. Magnum beneficium est, si infirmo, quod petit Sacrum Viaticum a Sacerdote porrigatur: Verum si nequidem una habeatur candela, si vestes sacræ desint, si alio profectus esset Sacerdos casum haud prævidens, clavesque tabernaculi secum ferens; tum enim vero infirmus Viatici Sacri munimine carebit quidem, docebitur tamen sufficere desiderium, & Sacramenti perceptionem in spe, cum nequiverit recipere in re: Similiter, & in Sacerdote sufficet prompta ministrandi infirmo Viaticum voluntas, cum Missæ celebratio absque luminibus aut sacris indumentis licita non sit, nequidem pro ministrando Viatico, juxta probatioris opinionem, qua de re actum est in nostro Tractatu de Ss. Missa Tom. 2. cap. 1. §. 3. edit. Ital. Sess. 2. num. 52. edit. Latina.

COM M E N T A T I O

De celebratione Missæ etiam sub Canone a sedente, quin obligetur Sacerdos stare non valens ad recipiendam semper Communionem more Laicorum.

XIX. Asserens bene concedi licentiam, ut Sacerdos debilitate pressus sedendo Missam, ipsumque adeo Canonem absolvere possit, contendit, sessionem inter Divinas preces nec indecentem esse, nec opprobrio plenam. In Actis Apostolorum cap. 2. legimus, Divinum Spiritum descendisse super Apostolos in conaculo sedentes: & reple.

noniche al lib. 2. tit. 12. nelle Spiegazioni al num. 9. c. 10. *Ubi conjugis occisus secuta sit, nunquam dispensatur, non quia Pontifex non possit*: e quanto al caso, che l'impedimento sia occulto, il Maggior Penitenziere concede la dispensa tanto ne' matrimonj contratti, quanto in quelli che debbono contrarsi, pel foro interno, se l'adulterio è seguito *neutro machinante*; ma, se l'impedimento nasce dall'adulterio, *utroque, vel altero machinante*, essendo occulto l'impedimento, il Maggior Penitenziere ha la facoltà di dispensare, *raro tamen*, e sempre pel detto foro interno, e concorrendo una grave necessità, o sia qual- zione, o sia Segnatura della Penitenzieria. Vedaſi la noſtra Costituzione XCV. che incomincia *Pastor bonus*, nel tom. 1. del noſtro Bollario, al §. 44.

XVI. I sopraddeſſi eſempj pienamente comprovano, non doverſi correre alla cieca, e ſtabilire per regola, che, quando una coſa non è, che proibita dal juſ poſitivo, e non dal juſ naturale, o Divino, ſia in piena libertà del Romano Pontefice uſare il diritto di derogarvi: anzi agli eſempj poc' anzi riſeriti può aggiungerſi ancor quello del celebrare ſedendo in tutto il tempo della Meſſa, e così anche nel tempo del Canone; giacchè, per quanto dice chi è contrario alla celebrazione della Meſſa nel modo predetto, non ſi trova eſempio di ſimile conceſſione.

XVII. Nè a quanto ſi è eſpoſto, può in veruna maniera oſtare, ſe mai ſi replicaffe, impedirſi un gran bene, ſe non ſi concede la detta diſpenſa: sì per- chè, conſiſtendo il bene nell'edificazione che dà il Veſcovo celebrando la Meſſa in quella maniera che può, queſto gran bene non avrebbe luogo, ogni volta che ſi concedeffe la diſpenſa; inferendofi in ſimili diſpenſe, ed anche in quella di poter celebrare ſedendo, purchè nel tempo del Canone ſi ſia in piedi, la clauſula, che la Meſſa ſi celebri in Oratorj privati, per non cagionare ammi- razione e biſbiglio nel popolo: sì per- chè, quando, preſcindendo dal motivo poc' anzi addotto, ſi poteſſe l'accennato bene ottenere, non ſembra doverſi conſe- guire con introdurre nella Chieſa un eſempio nuovo; potendo il Veſcovo ſod- diſfare alla ſua divozione comunicandoſi *more laicorum*; e potendo ſoddiſfare alle Meſſe che deve offerire pel popolo, commettendo ad altri il celebrare in ſua vece.

XVIII. E' un gran bene, che un povero ammalato, che chiede il ſantiſſimo Viatico, lo riceva: è un gran bene, che il Sacerdote glielo amminiſtri. Ma, ſe non ſi ritrova almeno una candela per celebrare la Meſſa, o ſe mancano gl' indumenti ſacri, eſſendo partito, ſenza prevedere il caſo, chi li tiene ſotto chiave, che ha ſeco portata, nè l'ammalato riceve il Viatico, nè il Sacerdote glielo amminiſtra: ma s' inſinua all'ammalato il contentarſi del deſiderio, che ha avuto, ed ha, di ricevere *in re* il Sagramento, baſtandogli in queſto caſo il riceverlo *in ſpe*; ed al Sacerdote ſi dice pure, che ſi contenti della prontez- za che aveva di celebrare la Meſſa per poter amminiſtrare all'ammalato il Via- tico; non eſſendo permeſſo pel bene di conferire il Viatico all'ammalato, il celebrare la Meſſa o ſenza i lumi, o ſenza i ſacri indumenti, ſecondo la più vera opinione, della quale da Noi ſi è parlato nel noſtro Trattato della S. Meſ- ſa al tom. 2. ſez. 2. cap. 1. §. 3. dell'edizione Italiana, e nell'edizione Lati- na alla ſez. 2. num. 52.

R I F L E S S I O N I

Sopra il celebrare la Meſſa ſedendo anche nel tempo del Canone, ſenza eſſer diretto di ſempre ricevere la ſacra Comunione, come la ricevono i Laici.

XIX. Chi crede, eſſer ben fatto il concedere la diſpenſa di celebrare la Meſ- ſa anche ſedendo nel tempo del Canone, per la gran debolezza in cui ſi ritro- va il celebrante, e per la quale ſenza pericolo di gravi ſconcerti non può ſta- re in piedi nel tempo del Canone, premette, non eſſere il ſedere nel tempo del-
Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. X. I del.

replevit totam domum, ubi erant sedentes. Ideoque Cardinalis Cajetanus in *Acta Apostolorum* ita commentatur: non horreo sessionem corporalem cum nihil indecens inducat: additque Navarrus in *Manuali de Oratione* cap. 4. num. 12. *sedentarii* Missæ Patronus, indecens esse Missam celebrare a sedente; attamen causa legitima concurrente, puta pedum debilitate, nequidem Canonem stando perficiendum permittente, sufficiens motivum haberi ad concedendam sessionem per totam Missam, non quidem singulis, sed spectabilioribus & Clero propter dignitatem suam Ecclesiasticam, multoque magis Episcopis ad celebrationem ex munere suo adstrictis. S. Petrus Damianus aversabatur vehementer sessionem in precibus, sub finem tamen prælaudati opusculi cap. 4. pag. 336. hæc addit: Nemo sedeat, nisi corporis eum valetudo compellat. Nec pacatior sessionis in orando esset Theophilus Raynaudus loc. cit. pag. 503. col. 1. ita habet: Quis sedere coram Deo audeat injussu ejus? at adest Dei nutus, vel iussum de libi assidendo, si ablit ægritudo corporis sessionem deposcens, ea enim corporis imbecillitas Divinæ indulgentiæ ad sedendum concessæ tessera est ex natura rei. Cumque in *Canone* 131. *Concilii Aquisgranensis* legamus: Nec cum baculis in Choro, exceptis debilibus, sed religiosissime illic standum, & psallendum est. Eruditus Pater Haestenius in *doctis suis disquisitionibus monasticis* Lib. 7. *disquis.* 1. pag. 705. ita Canonem explicat. Quod autem debilibus hic legimus baculum indulgeri, ceteris negari, id factum eo modo, quo de Zebina scribit Theodoretus in *Philoth.* cap. 24. Postquam autem non permittebat senectus, ut circa molestiam stare posset assidue, sustentaculum ei præstabat baculus, cui innixus Dominum & laudabat & orabat.

XX. Et sane, si media omnia adhibentur, ut Sacerdos ad Missæ celebrationem ineptus effectus, dispensationis remedio ad eam celebrandam reddatur idoneus, si conatus omnis intenditur, ut auferantur impedimenta Laicos a Sacramentorum perceptione arcentia: mirari nemo debet, si non solum aliquibus pedum debilitate laborantibus concedatur facultas Missæ sedentariæ *Canone* excepto: sed si dignioribus Ecclesiæ Ministris Episcopis præsertim eadem pedum infirmitate oppressis permittatur sessio sub ipso quoque Canone, & Consecratione

XXI. Si Parochus, aut Sacerdos alius videndi facultate privatus non sit, licentia ei conceditur celebrandi in festis solemnioribus, & duplicibus Missam votivam de Beatissima Virgine, diebus autem serialibus Missam Defunctorum: multæ vero clausule huic concessioni adjiciuntur, illa præsertim, ut non sit omnino cæcus, nec recitet membriter; injungiturque Episcopis, ut si cæcus omnino reddatur, omni celebrandi facultate privetur. Atque si Sacerdos cæcus efficiatur post susceptum Presbyteratus ordinem, hic illum defectus non ordine ipso, sed ordinis executione privat, & quidem tantum quoad consecrationem Eucharistiæ, non item quoad alias functiones visum non exigentes, qualis esset confessionis auditio, prædicatio &c. prout optime observat S. Thomas 3. part. quæst. 82. art. 10. ad 3. Non vero desunt exempla concessæ cæcis Episcopis licentiæ Missam celebrandi. Aimonius sane refert in *Actis Concilii Tricastini* anno 878. habiti apud Baronium, & Natalem Alexandrum, Joannem VIII. in eodem Concilio ad instantiam Episcoporum Hincmare Laudunensi cæco, nepoti Hincmari Rhe-

delle Divine preci, cosa indecente o piene d'obbrobrio. Negli Atti Apostolici al cap. 2. si legge, che lo Spirito Santo discese sopra gli Apostoli che sedevano nel cenacolo: *Et replevit totam domum, ubi erant sedentes*. Onde il Cardinale Gaetano così scrive sopra gli Atti degli Apostoli commentando il detto testo: *Non horreo sessionem corporalem, cum nihil indecens inducat*: ed il Navarro nel Manuale de Oratione al cap. 4. num. 12. soggiugne, che il predetto sito del corpo non è incongruo per quelli che pregano. Passando poi oltre, chi è parziale della dispensa, ammette, che da ciò deriva l'esser cosa mal fatta e condannata, che chi celebra la Messa, stia a sedere; ma soggiugne, che, concorrendo una causa legittima, qual è quella della debolezza del corpo, questa tal debolezza, che non permette lo stare in piedi, ancorchè lo stare in piedi si restringa al tempo del Canone, deve averfi per una causa bastante e legittima per accordare la dispensa di celebrare, sedendo, tutta la Messa, non ad ognuno, ma a quei rispettabili Sacerdoti, che per le dignità che ottengono, fanno una gran figura nella Chiesa, e molto più ai Vescovi, che per debito del loro ministero sono obbligati a celebrarla. S. Pier Damiano, che come poc' anzi si è avvertito, fu capitale nemico del sedere nelle preci, nel fine del citato Opusculo al cap. 4. pag. 436. così soggiugne *Nemo sedeat, nisi corporis eum valetudo compellat*. E Teofilo Raynaudo, inimico del sedere nelle sacre preci al pari di S. Pier Damiano, nel luogo citato pag. 503. col. 1. così scrive: *Quis sedere coram Deo audeat injussu ejus? At adest Dei nutus, vel jussum de sibi assidendo, si adsit egritudo corporis sessionem deposcens; ea enim corporis imbecillitas, Divinae indulgentiae ad sedendum concessa tessera est ex natura rei*. Et leggendosi nel Canone 131. del Concilio Aquigranense. *Nec cum baculis in Choro, exceptis debilibus, sed religiosissime illic standum, et psallendum est*. L'erudito Padre Haefreno nelle sue dotte Disquisizioni Monastiche lib. 7. disquisit. 1. pag. 705. così lo spiega e commenta: *Quod autem debilibus hic legimus baculum indulgeri, ceteris negari, id factum eo modo, quo de Zebina scribit Theodoretus in Philoth. cap. 24. Postquam autem non permittebat senectus, ut circa molestiam stare posset assidue, sustentaculum ei praestabat baculus, cui innixus Dominum et laudabat et orabat*.

XX. E per vero dire, se, inabilitandosi qualche Sacerdote a poter celebrare la Messa, si prendono tutte le misure per concedergli la dispensa di poterla celebrare, non ostante il difetto in cui è incorso, se si fa quanto si può, acciò i laici, e gli altri non restino senza ricevere i Sacramenti, superando colle diligenze ed i mezzi termini le difficoltà, che ad essi impediscono di riceverli; non deve a chi si fa parer cosa strana, se oltre il concedere a chi non può per lungo tempo stare in piedi, il celebrare la Messa sedendo, eccettuato il tempo del Canone, si concede ai Personaggi qualificati per le dignità Ecclesiastiche, che hanno nella Chiesa, e molto più ai Vescovi, che non possono stare in piedi nel tempo del Canone, il celebrare sedendo sempre, e così anche nel tempo del Canone, e della Consecrazione.

XXI. Quando il Parroco, o il Sacerdote non è affatto cieco, se gli concede licenza di celebrare ne' giorni festivi, e doppi la Messa votiva della Beatissima Vergine, e ne' giorni feriali la Messa da morto; ma con molte clausule, e particolarmente con quella, che non sit omnino cæcus, nec recitet memoriter; ordinando al Vescovo, che, diventando affatto cieco, gli neghi si la licenza di celebrare. Ma, se si tratta d'un Sacerdote diventato affatto cieco, questa malattia, che gli sopravviene dopo ricevuto l'Ordine Sacerdotale, non lo priva dell'Ordine, ma dell'esecuzione dello stesso in ciò che appartiene alla consecrazione dell'Eucaristia, ma non agli altri uffizj che non richiedono la vista, come sarebbe il confessare, o il predicare; conforme molto bene riflette S. Tomaso nella 3. part. quest. 82. artic. 10. Ad tertium. Non mancano esempj di dispense date a Vescovi ciechi di poter celebrare la Messa: leggendosi nell'Aimonia negli Atti del Concilio Tricassino dell'anno 878. appresso il Cardinale Baronio, ed appresso Natale Alessandro, che il Pontefice Giovanni VIII. accordò nel

Rhemensis facultatem Sacris operandi fuisse elargitum. Soto quoque in 4. Sentent. dist. 9. quest. 1. art. 2. testatur visum a se in Concilio Tridentino Episcopum cæcum ex Pontificis dispensatione quotidie celebrantem. Cum Nos in minoribus munere fungeremur Secretarii Congregationis Concilii, mature discussa materia, excussisque Auctoribus allegatis a Nobis, in folio desuper confecto, & Tom. 4. Thesaur. Resol. Congreg. pag. 101. & seqq. edit. Urbin. Parocho Florentino cæco omnino, sed magnorum meritorum intuitu circumstantiarum variarum in ejus favorem concurrentium licentia concessa est Missam celebrandi sub assistentia alterius Sacerdotis; causa hæc proposita est 2. Augusti 1727 & ejusdem anni, mensisque die 33. terminata. Neque recentiora desunt exempla similium concessionum.

XXII. Non est celebranda Missa aperto capite. Canones id prohibentes adduci a nobis sunt in Notificatione 14. Tom. 2. quæ 34. est Latinæ editionis §. 2. edit. Ital. Latinæ vero Sect. 1. num. 53. Inter alios vero Canones ad litteras id habet Can. Nullus Episcopus de Consecrat. dist. 1. Nullus Episcopus, Presbyter, aut Diaconus, ad solemnia Missarum celebranda præsumat cum baculo introire, aut velato capite Altario Dei assistere. Quidquid autem sit de eo, quod Vasquez Tom. 3. in 3. part. Disput. 232. cap. 4. refert, in Polonia Sacerdotes etiam Regulares in hyeme aperto capite Missam dicere usque ad Consecrationem; consuevit dari licentia capite aperto Missam legendi excepto Canone, si testentur Medici ex capitis nudatione sanitatis periculum imminere. Paulum V. concessisse legitur in aliquibus Orientis Ecclesiis Missas integras una cum Canone aperto capite celebrari, cum in regionibus in urbana habeatur capitis denudatio. Raymundus citat. Tom. 6. pagin. 499. columna 2. & Henaus Tom. 2. de Sacrificio disput. 27. section. 2. numer. 10. admittunt, aperto capite Missam, & Canonem dici posse, si alias timeatur saluti Sacerdotis, in regionibus præsertim frigidis. Ideoque Navarrus lib. 3. de celebrat. Missarum, Consil. 7. num. 5. edit. Venet. 1621. hæc adfert: Non desinunt Sacramenta Divina reverenter tractari, eo quod ex justa causa, & necessitate vitandi frigoris, vel doloris capitis, pileolo aliquo honesto caput tegatur. Concordat Salmero Tom. 14. in ep. 1. ad Corinth. cap. 11. disput. 18. pag. 144. edit. Colon. 1614. & Heanus cit. sect. 2. num. 20. ita cum Arriaga concludit: Non est censendum, Deum malle omitte Sacrifcium, aut quod graviter Sacerdotes de salute periclitentur, quam quod habeant tecta capita; cum hoc ipsum, quod extra necessitatem esset irreverentia, desinat esse talis in similibus casibus. Præterea Sacerdotibus veritum est deferre fœlita capillitia, prout liquet ex documentis a Nobis congestis in Tractatu de Synodo Diœcesana edit. noviss. lib. 11. cap. 9. maximeque ea prohibitio se extendit ad celebrationem Missæ, attamen per speciem aliquam tolerantia, ut Clericis concedatur etiam Missam celebrare sic coopertis, dummodo corona, seu tonsura clericalis aperta semper maneat.

XXIII. Agendum jam est de modis excogitatis, quibus facilius redditur Laicis Sa.

nel detto Concilio ad istanza de' Vescovi ad Incmaro Vescovo di Laon, cieco, nipote d' Incmaro Remense, il celebrare la Messa; ed attestando il Soto in 4. *Sent. dist. 9. quest. 1. art. 2.* di aver veduto nel Concilio di Trento un Vescovo cieco, che celebrava quotidianamente la Messa colla dispensa del Papa. Ma nel tempo che in *minoribus* eravamo Segretario della Congregazione del Concilio, dopo essere stata ben discussa ed esaminata la materia, dopo essersi veduti gli Autori più gravi, allegati da Noi nel foglio, che in quell'occasione pubblicammo, e che si ritrova stampato nel *tom. 4. del Tesoro delle Risoluzioni della detta Congregazione pag. 102. e seg. dell'elezione d'Urbino*, fu concessa ad un degno Paroco Fiorentino affatto cieco, al di cui favore concorrevano varie rilevanti circostanze, la grazia di poter celebrare la Messa coll'assistenza d'un altro Sacerdote, essendo stata proposta la causa ai 2. di Agosto del 1727. e risolta nel giorno 23. dello stesso mese ed anno. Nè mancano altri simili esempi di concessioni di dispense fatte dipoi.

XXII. Non si può celebrare la Messa col capo coperto. I Canonici che ciò vietano, sono da Noi allegati nella nostra notificazione decimaquarta del *tom. secondo che è la trentesimaquarta nell'edizione Latina, al §. quarto*, il che pure vien comprovato da Noi nel nostro *tom. primo della Santa Messa alla sezione prima cap. quarto §. secondo dell'edizione Italiana e alla sez. prima n. cinquantestimo terzo dell'edizione Latina*; essendo, oltre gli altri Canonici, letterale quello che incomincia *Nullus Episcopus, de Consecrat. dist. 1. le di cui parole sono le seguenti: Nullus Episcopus, Presbyter, aut Diaconus, ad solemnia Missarum celebranda præsumat cum baculo introire, aut velato capite Altario Dei assistere.* E, ciò che siasi di quello che racconta il Valquez nel *tom. 3. sopra la 3. part. disp. 232. cap. 4.* che nella Polonia i Sacerdoti anche Regolari dicono la Messa nel tempo d'inverno tenendo il capo coperto sino alla consecrazione; è introdotta l'usanza di concedere il celebrare la Messa col capo coperto, tenendolo però scoperto nel tempo del Canone, e della Consecrazione, quando vi concorra l'attestazione de' Medici della necessità in cui si trova il Sacerdote di tener coperta la testa celebrando la Messa per non recar pregiudizio alla sua salute. E del Pontefice Paolo V. si legge, che in alcune Chiese Orientali concesse il celebrare la Messa col capo coperto anche nel tempo del Canone, e della Consecrazione; riputandosi in quelle regioni cosa incivile il tenere il capo scoperto. E il Reynaudo nel *cit. tom. sesto pag. 499. col. 2.* e l'Henao nel *tom. 2. de Sacrificio disputat. 27. sez. 2. numer. 10. e numer. 20.* ammettono il tenere il capo coperto anche nel tempo del Canone, e della Consecrazione, pel timore del detrimento della salute, a cui sarebbero sottoposti i Sacerdoti che dicono la Messa ne' paesi soggetti al gran freddo, ancorchè lo tenessero scoperto nel solo tempo del Canone, e della Consecrazione. Onde il Navarro nel *libr. 3. de celebrat. Missar. consil. 7. n. 5. dell'edizione Veneta del 1621.* così la discorre: *Non desinunt Sacramenta Divina reverenter trattari, eo quod ex justa causa & necessitate vitandi frigoris, vel doloris capitis pileolo aliquo honesto caput tegatur.* Concorda il Salmerone al *tom. quattordici nell'epistol. prima ad Corinthios capitolo undecimo disput. decima ottava p. 144. della stampa di Colonia del 1614.* E l'Henao nella *cit. sess. 2. num. 20.* così conclude coll' Arriaga *disp. 55. sez. 4. num. 19. Non est censendum, Deum malle omitti Sacrificium, aut quod graviter Sacerdotes de salute periclitentur, quam quod habeant testa capita; cum hoc ipsum, quod extra necessitatem esset irreverentia, desinat esse talis in similibus casibus.* In oltre è proibito agli Ecclesiastici il portare la parrucca, come può vedersi ne' monumenti da Noi raccolti nel nostro Trattato de *Synodo Diocesana dell'ultima stampa al lib. 11. cap. 9.* e molto più l'andare con essa all'Altare, e celebrare con essa la Messa: e, ciò non ostante, si è introdotta una specie di tolleranza a prò di quelli che hanno la licenza di portare la parrucca, di portarla anche all'Altare celebrando la Messa, purchè sempre resti scoperta la corona Clericale.

XXIII. Succede il discorrere delle facilità ritrovate, acciò i laici, non ostenti
le

Sacramentorum perceptio, non obstantibus quibusdam difficultatibus. Notum cuique est, celebratam olim in mari Missam, quæ sicca dicebatur, quæque prohibita est; nunc autem facultas conceditur Missæ veræ celebrandæ, si tamen navis securæ sit, remota a litore, mare tranquillum, & præter Sacerdotem celebrantem adsit Presbyter, aut Diaconus alius, qui exurgente forte quopiam motu calicis effusionem prævertat: singula videri possunt Tom. 2. de Sacrificio Missæ Sess. 2. cap. 1. §. 3. pag. 256. edit. Ital. Latine vero Sess. 2. num. 49. & seq. Atque ne prolixior sit oratio, indicare sufficiet, modum quoque adinventum esse ministrandi Sacram Eucharistiam infirmo, consecratam particulam deglutire non valenti, nec minus peste laboranti, quin Sacerdos ministrans eam contrahendæ periculum subeat; quoad primum videatur in Tract. de Sacrificio Missæ Tom. 2. Sess. 2. cap. 6. §. 4. edit. Ital. & Sess. 2. num. 170. edit. Latine. Secundum habetur in Tractatu de Synodo Diocesana edit. noviss. lib. 13. cap. 19. num. 21. & seq. Ex quibus omnibus confirmantur superius dicta, nimirum si omni ratione prospectum est Sacerdotibus simplicibus celebrare non valentibus, ut possint nihilominus Sacris operari: si omni possibili modo Laicis sacramenta ministrantur, non debent accumulari scrupuli & subtrahere ad arceus Presbyteros in dignitatibus Ecclesiasticis constitutos, & Episcopos præsertim a celebranda Missa sedentaria, si debilitate pedum laborent: cum præcipuum Episcoporum officium sit, offerre Deo sacrificium pro populo curæ suæ concredito, & pro seipso.

XXIV. Id sane disertis verbis docet S. Paulus Epist. ad Hebr. cap. 5. vers. 1. & seq. Omnis namque Pontif. ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis, quæ sunt ad Deum, ut offerat dona, & sacrificia pro peccatis, qui condolere possit iis, qui ignorant, & errant: quoniam & ipse circumdatus est infirmitate & propterea debet, quemadmodum pro populo, ita etiam & pro semetipso offerre pro peccatis: & in ejusd. epist. cap. 8. vers. 3. Omnis enim Pontifex ad offerendum munera, & hostias constituitur. Inde post prolixum sermonem in idem caput 5. concludit Joannes Gagneus: Munus ergo assumpti Pontificis est orare, & pro suis, & pro populi delictis sacrificia offerre, & agnoscere se peccatorem, atque ita populi peccatis condolere. Gagneo assentiuntur Guilelmus Estius, Salmero, & Cornelius a Lapide in Commentariis in citatum caput 5. Neque regerenda hic est superius allata obiectio, cessare motivum edificandi populum per celebrationem, cum hæc perfici nequeat a sedente nisi in Capella, aut Oratorio privato ad evitandam populo demirationem; neque enim populi edificatio princeps causa celebrandi est, sed oblatio sacrificii pro populo, quæ obtinetur æque per celebrationem in Oratorio. Præterea populus videns Episcopum suum celebrare, quo potest, modo, sciensque sedentem celebrare ex confessione Pontificia, tantum abest, ut offendatur, quin potius edificetur.

XXV. Bene omnia haberent, inquit, si prout exempla habentur concessæ Episcopis licentiæ, sedendo Missam celebrandi, illa ad Canonem quoque, adeoque ad rotam, & integram Missam se extenderet, in hoc enim cardo rei vertitur. Antiquitatis sacræ monumento evolventi occurrit S. Lucianus Martyr, qui in persecutione Maximiani fidelium eodem secum carcere detentorum desiderio Sacro Missæ Sacrificio assistendi facturus satis, ipso Epiphaniæ festo die in terram extensus, & pectore tanquam ara usus Sacris est operatus, prout videre est in Actis apud

le difficoltà che s'incontrano, possano ricevere i Sacramenti: E' noto ad ognuno, che, sebbene una volta in mare celebravasi unicamente la Messa, detta lecca, che poi fu proibita, oggidì si concede il privilegio della celebrazione della Messa vera, acciò i laici e gli altri, che sono della nave, non restino senz'assistere al Divin Sacrificio, quando però la nave sia sicura, sia molto lontana dal lido, il mare sia tranquillo, ed oltre il Celebrante, vi sia un altro Sacerdote, o Diacono il quale sia pronto ad occorrere colla mano, nel caso che insorgesse qualche moto, per cui potesse temersi, che il Calice si rovesciasse; come può il tutto vederli nel nostro tom. 2. della Santa Messa sez. 2. cap. 1. §. 3. pag. 256. dell'edizione Italiana, e nell'edizione Latina sez. 2. num. 49. e seg. E per non dilungarci di soverchio accenneremo, non essersi tralasciato di pensare al modo, con cui può amministrarsi il Sacramento dell'Eucaristia all'ammalato che non può inghiottire la sacra Particola, ed ancora al modo d'amministrare il Sacramento dell'Eucaristia agli appestati, senza che il Sacerdote, che l'amministra, contragga la peste, come quanto al primo capo, può vederli nel nostro Trattato della Santa Messa al tom. 2. sez. 2. cap. 6. §. 4. dell'edizione Italiana, ed alla sez. 2. num. 170. dell'edizione Latina, e quanto al secondo capo del nostro Trattato de Synodo Diocesana dell'ultima stampa al lib. 13. cap. 19. num. 21. & seg. Per le quali cose tutte ripiglia vigore quanto poc' anzi si detto, che essendosi pensato a dare ogni possibile aiuto ai semplici Sacerdoti inabilitati a celebrare la Messa, acciò la possano celebrare, ed ai laici impediti a ricever i Sacramenti, acciò li possano ricevere, non debbasi poi con tanti scrupoli e sottigliezze procurar d'impedire ai Personaggi costituiti nelle più sublimi dignità Ecclesiastiche, e molto più ai Vescovi che non possono reggersi su i piedi, il celebrare la Messa sedendo in tutto il tempo della celebrazione, essendo particolarmente ufficio del Vescovo l'offerire a Dio il Sacrificio della Messa pel popolo alla sua cura commesso, ed anche per se stesso.

XXIV. Ecco le parole di S. Paolo nell'epistola agli Ebrei al cap. 5. vers. 1. e seg. *Omnis namque Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis quae sunt ad Deum, ut offerat dona & sacrificia pro peccatis: qui con dolore possit iis, qui ignorant & errant: quoniam & ipse circumdatus est infirmitate: & propterea debet quemadmodum pro populo, ita etiam & pro semetipso offerre pro peccatis:* e nel cap. 8. della stessa lettera al vers. 3. *Omnis enim Pontifex ad offerendum munera, & hostias constituitur.* Per lo che Giovanni Gagneo sopra il detto capitolo 5. dopo un lungo discorso così conchiude: *Munus ergo assumpti Pontificis est orare, & pro suis ac pro populi delictis sacrificia offerre, & agnoscere se peccatorem, atque ita populi peccatis condolare.* E col Gagneo concordano Guglielmo Estio, il Salmerone, e Cornelio a Lapide ne' Commenti sopra il cit. cap. 5. non meritando d'esser valutata la riflessione addotta di sopra, che dovendosi celebrare dal Vescovo sedente la Messa, non in Chiesa, ma nell'Oratorio privato, per non recar maraviglia al popolo che la vedesse celebrare nel modo predetto, cessa il fine della predetta celebrazione, che è l'edificazione del popolo; imperocchè non è l'edificazione del popolo la causa principale della celebrazione della Messa, ma è l'offerire il Sacrificio per esso, il che si fa celebrando anche la Messa nell'Oratorio: oltre di che il popolo che sta intento alle operazioni del Vescovo, sapendo, che il Vescovo celebra la Messa in quella maniera che può, dee restar edificato del proprio Pastore, e non scandalizzato; tanto più, quando sa, che così celebra, avendo ottenuta dal Papa la dispensa.

XXV. Tutto va bene, dirassi; ma a buon conto non si ritrova esempio, che di dispense concesse anche ai Vescovi di celebrare la Messa sedendo, ma non nel tempo del Canone, e della Consecrazione; nè si ritrova esempio di dispense di celebrare la Messa sedendo in tutto il tempo della celebrazione che è il punto della presente indagine. Scorrendo la sacra antichità, ritrovasi, che S. Luciano Martire nella persecuzione di Massimiano, per soddisfare alla divozione de' Cristiani, che seco rinchiusi in carcere bramavano d'assistere al Sacrificio della

apud Bollandistas Tom. Januarii pag. 361. num. 14. Theodoretus Cypri Episcopus in gratiam Sancti Eremicolæ, qui Missæ nunquam interfuerat, allatis in ipsius tugurium sacris vasis, manibus Diaconorum pro altari usus Sacram consecravit Eucharistiam, prout ipsemet refert in Philotheo cap. 20. Uranius in epistola de obitu Paulini apud Bollandistas Tom. 4. Junii pag. 168. num. 2. testatur, quod cum ad decumbentem S. Paulinum Nolanum Episcopum alii duo Præsules inviserent, ægrotus licet, cum aliis Missam celebraverit erecta prope lectum ara: Et quasi profecturus ad Dominum, jubet, sibi ante lectulum suum sacra ministeria exhiberi: scilicet ut una cum Sanctis Episcopis oblato sacrificio, animam suam Domino commendaret: quod & factum indicatur, num. 3. Et cum hæc omnia Sanctus Episcopus læto, ac perfecto ordine celebrasset: Neque, quod alii contendunt, illa Uranii verba de perceptione Sacræ Eucharistiæ, non item de celebratione Missæ intelligenda sunt, huic enim suffragantur Tillemontius Tom. 14. in Actis Sancti Paulini art. 52. pag. 139. edit. Venet. doctissimusque Pater Magister Orsi Magister Sacri Palatii Apostolici Tom. 12. Hist. Eccles. lib. 18. num. 76. pag. 375.

XXVI. Speciosa quidem sunt exempla superius allata, præsentique casui optime conveniunt; verum antiqua sunt, & præcedentia tempus illud, quo in modernos ritus fuit reducta Missæ forma. At vero S. Tarasius Patriarcha Constantinopolitanus mortuus est sub initium sæculi noni; Ignatius vero Episcopus Nicænus, Tarasii discipulus & illius vitæ scriptor videndus apud Baronium ad annum 806. & apud Bollandistas Tom. 3. Februarii pag. 586. num. 47. hunc in modum describit celebrationem Missæ a Sancto Patriarcha graviter decumbente peractam: Ingruens morbus, & valde gravem ei dolorem afficiens, non persuasit, ut oblivisceretur perpetui, & Divini Officii. Nam & morbo, & senio laborans, nequaquam satiabatur sacrosancti Mysterii celebratione, sed intenso amore ad Deum ardens, & morbi nullam ducens rationem, pectore innixus mensæ ligneæ, quæ ponebatur ante Aram Divinam, Sancta peragebat, infirmus videlicet: quod est, ventre, & pectore adniti tabulæ, partemque corporis reliquam, pedibus sustentando. De S. Ivone Presbytero, & Parocho Britannicæ Armoricæ anno 1303. defuncto legitur, quod pedibus insistere non valens hoc Missam celebraverit modo: Fuit adeo infirmus, & debilis, quod se non poterat sustinere; immo interdum sustentabatur per aliquos assistentes, & sic Missam celebravit in Cappella sua: prout videre est tom. 4. Maji apud Bollandianos pag. 541. A. num. 17. atque testis de visu fatetur apud eosdem Bollandianos loc. cit. pag. 560. C. num. 65. Mauritius vero Gaufridus in prolixa descriptione vitæ S. Ivonis in cit. tom. 4. Bollandistarum pag. 594. A. cap. 5. num. 59. rem omnem ita complectitur: Erat autem adeo tunc infirmus, ut præ debilitate corporis nec induere, nec exuere per se sufficeret sacras vestes, sed nec alia pro Missa necessaria præparare, ad Altare se sustinere, aut ad elevandum Corpus Domini se juvare, nisi ab assistentibus Abbatibus Belliportus, & de Begar, & Archidiacono Trecorensi cum aliis præsentibus fulciretur.

XXVII. Propius jam ad scopum accedimus, sed cum disciplina illius ævi, cujus exempla in medium attulimus, necessitatem dispensationis Apostolicæ ad Missæ sedentariæ celebrationem necdum induxerit, quæ tam sapienter admodum est inventa, ne quisque infirmitatem sibi fingens sedendo celebrare augusta Mysteria auderet: adferemus porro exempla concessarum a Romanis Pontificibus dispensationum pro celebratione Missæ a sedentibus, excepto tempore Canonis, id quod haud

della Messa, si stese in terra, e nella Festa dell' Epifania, si servì del proprio petto, come d' un Altare, per celebrarvi la Messa: come si vede negli Atti appresso i Bollandisti nel tom. 1. di Gennajo pag. 361. num. 24. Ritrovassi, che Teodoro Vescovo di Ciro, per far cosa grata ad un santo Romito, che stando nella sua solitudine, non era mai stato presente alla Messa, portatosi al di lui tugurio coi sacri vasi, fece, che le mani de' Diaconi servissero d' altare, e sopra esse fece la consecrazione della sacra Eucaristia; come esso stesso racconta nel Filoteo al capo 20. Uriano nella lettera de obitu Paulini, appresso i Bollandisti al tom. 4. di Giugno pag. 168. num. 2. attesta, che essendo infermo S. Paolino Vescovo di Nola, vennero altri due Vescovi per visitarlo, e che con essi celebrò, benchè infermo, la Messa, avendo fatto alzare un Altare vicino al letto: *Et quasi profecturus ad Dominum jubet, sibi ante lectulum suum sacra ministeria exhiberi; sc. ut una cum Sanctis Episcopis oblato Sacrificio animam suam Domino commendaret*; il che anche fu pontualmente eseguito, come si vede nel tom. 3. *Et cum hac omnia Sanctus Episcopus lato ac perfecto ordine celebrasset*: non potendosi ammettere l' intelligenza data da alcuni alle citate parole d' Uriano, cioè, che debbono intendersi, non della celebrazione della Messa, ma del ricevere la sacra Eucaristia, essendo contrarij a questa intelligenza, e favorevoli all'altra della celebrazione della Messa, il Tillemont al tom. 14. nelle Gesta di S. Paolino art. 52. pag. 139. della Veneta edizione, ed il dotto Padre Maestro Orsi, Maestro di questo Sacro Palazzo Apostolico, nel tom. 12. della Storia Ecclesiastica lib. 28. num. 76. pag. 375.

XXVI. Sono senza dubbio speciosi i sopradetti esempj, e possono anche servire per l' assunto presente: ma sono antichi, e sono seguiti, prima che la Messa fosse ridotta al sistema dell' ordine, in cui presentemente si ritrova. Morì S. Tarasio Patriarca di Constantinopoli nel principio del secolo nono, ed Ignazio Vescovo Niceno di lui discepolo, e che scrisse le di lui gesta, come può vedersi appresso il Cardinale Baronio all' anno 806. ed appresso i Bollandisti al tom. 3. di Feb. pag. 586. num. 47. così descrive la celebrazione della Messa, che il Santo faceva nel tempo della sua grave malattia: *Ingruens morbus, & valde gravem ei dolorem asserens, non persuasit, ut oblivisceretur perpetui & Divini Officii. Nam & morbo & seniolaborans, nequaquam satiabatur sacrosancti Mysterii celebratione, sed intenso amore ad Deum ardens, & morbi nullam ducens rationem, pectore innixus mensæ lignæ, quæ ponebatur ante Aram Divinam, sancta peragebat, infirmus videlicet: che vuol dire, appoggiando il ventre, ed il petto alla tavola di legno, e sostenendo coi piedi l'altra parte del corpo. Morì nel 1303. S. Ivo Sacerdote e Parroco nella Bretagna Armorica; e di esso si legge, che, non potendo stare in piedi, celebrava la Messa nel modo seguente: *fuit adeo infirmus, & debilis, quod se non poterat sustinere; immo interdum sustentabatur per aliquos assistentes, & sic Missam celebravit in Cappella sua*: come può vedersi nel tom. 4. di Maggio dei Bollandisti pag. 541. A. num. 17. e lo depone un Testimonio de visu nel Processo fatto sopra le di lui Virtù appresso gli stessi Bollandisti nel luogo citato pag. 560. C. n. 65. e Maurizio Gaufrido nella lunga Vita che scrisse di S. Ivo, nel cit. tom. 4. de' Bollandisti pag. 449. cap. 6. n. 59. così descrive il tutto: *Erat autem adeo tunc infirmus, ut præ debilitate corporis nec induere nec exuere per se sufficeret sacras vestes, sed nec alia pro Missa necessaria preparare, ad Altare se sustinere, aut ad levandum Corpus Domini se juvare, nisi ab assistentibus Abbatibus Bellipontus, & de Begar, & Archidiacono Trecorensi cum aliis presentibus fulciretur.**

XXVII. Incominciano le cose ad accostarsi al suo dovuto segno; ma, non essendo in que' tempi introdotta per anche la disciplina della necessità della dispensa Apostolica per potere sedendo celebrare la Messa, disciplina saviamente introdotta, acciò non sia in petto di ciascheduno il figurarsi una malattia, e celebrare la Messa sedendo: porteremo gli esempj delle dispense de' Romani Pontefici, concesse ai Personaggi qualificati nella Chiesa, ed ai Vescovi infermi, e che non possono reggersi su i piedi, non già di celebrare la Messa sedendo, Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. X.

haud est controversa, sed de integra Missa a sedentibus celebrata, de qua in presentiarum potissimam questio agitur.

XXVIII. Joannes Renna Venetus factus 3. Novembris 1534. Episcopus Algeriensis, indeque anno 1538. die 13. Maji ad Sedem Pampelonis Novae translatus varias a Paulo III. gratias petiit. Inter alia exposuit, se podagræ morbo omni propemodum membrorum usu esse privatum: Diversis infirmitatibus podagræ detentus, quibus fere ad membrorum invaliditatem redactus es: ideoque Missam stando celebrare non valens, petiit facultatem Sacris operandi in sella eo confecta artificio, ut illi insidens, stare videretur: Ac tibi, qui propter infirmitatem prædictam, Missam stando celebrare non vales, & zelo devotionis accensus Missam celebrare desideras, tibi, ut sedendo in quodam artificio sedis per te facti, in quo sedendo stare videris, quoties tibi placuerit, Missam celebrare, benedictionem elargiri, & alia, quæ ad Episcopalem Ordinem pertinent, etiam sedendo exercere.... tenore præsentium de speciali gratia indulgemus: proviso, quod Divinum Sacramentum debita cum reverentia tractetur, & scandalum non sequatur, & si celebratione tua in artificio prædicto astantes scandalizari verisimiliter credi possit, celebrationem hujusmodi non publice, sed privatim facias. Breve Cardinalis Hieronymi Gbinucci manu subscriptum reperitur; ille enim scripta roborandi munereungebatur, prout Giacconius Tom. 3. pag. 569. refert, adjectum quoque est nomen Secretarii Apostolici breviori nota signatum. Ipsum vero Breve habetur in schediis autographis Brevium Pauli III. in Archivio secreto anni 1538. num. 466. integrumque exhibebitur ad calcem hujus epistole, ut cujusque judicium convincatur. Nos quidem mechanicarum rerum ignari sedis hujus, in qua sedens stare videbatur, examen haud instituimus: Id exinde deduxisse sufficiet, Paulum II. Episcopo Pampelonensi facultatem fuisse per omnem Missam sedendi, ne Canonis quidem, & Consecrationis tempora excepto.

XXIX. Pontifex S. Pius V. primo Pontificat. sui anno Francisco Ferrerio Cardinali tituli S. Agnetis ob podagræ molestias stando Sacris operari non valenti veniam fecit, ut in privata Capella sedens Sacram Liturgiam perageret: Nos specialem gratiam tibi facere volentes, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, circumspectioni tuæ, ut, quotiescumque devotionis gratia Missam celebrare volueris, si eam pedibus stando ob ipsas indispositiones commode celebrare nequiveris, illam sedendo in Oratorio domus tuæ, seu Cappella tua privata, coram familiaribus, & domesticis tuis duntaxat, ita ut exinde nullus scandalum, aut offendiculum capere possit, alias tamen rite celebrare valeas, Auctoritate Apostolica tenore præsentium, licentiam concedimus, & facultatem. Schediasma autographum firmatum manu Reverendissimi Cæsaris Glorierii Senioris Secretarii, in Archivio secreto inter diagrammata archetypa S. Pii V. anni 1566. num. 572. asservatur. Hoc quoque Breve integrum subjiciemus, tum ut cuique innotescat, tum, ut levitatis convincantur asserentes, rei cuiuspiam exemplum non extare, quod ipsi illud ignorent; ex quo fit, ut dum talium assertionum facilitas laboris molestiam in alios transfert, ipsis grave accidat, si quæ existere negaverant, in lucem protrahantur.

eccettuato il tempo del Canone e della Consacrazione, del che non si questiona, ma di sedere in tutto il tempo della Messa, al qual punto si riduce il presente esame.

XXVIII. Giovanni Rena Veneziano, che fu ai 3. Novembre del 1534. fatto Vescovo d'Alghieri, e da questo Vescovado fu trasferito a quello di Pamplona ai 13. Maggio 1538. domandò al Pontefice Paolo III. varie grazie. Fra le altre espone, ch'era maltrattato dalla Podagra, in tal maniera che i suoi membri erano quasi resi affatto inabili: *Diversis infirmitatibus podagræ detentus, quibus seve ad membrorum invaliditatem redactus es*, per lo che non potendo celebrare la Messa stando in piedi, desiderava poterla celebrare in una sedia, che aveva fatto fare, ed in cui sedendo, pareva, che stesse in piedi. *Ac tibi, qui propter infirmitatem prædictam Missam stando celebrare non vales, & zelo devotionis accensus Missam celebrare desideras, tibi, ut sedendo in quodam artificio sedis per te factò, in quo sedendo stare videris, quoties tibi placuerit, Missam celebrare, benedictionem largiri, & alia, quæ ad Episcopalem Ordinem pertinent, etiam sedendo exercere . . .* tenore præsentium de speciali gratia indulgemus, proviso, quod Divinum Sacramentum debita cum reverentia tractetur, & scandalum non sequatur: &, si celebratione tua in artificio prædicto astantes scandalizari verisimiliter credi possit, celebrationem hujusmodi, non publice, sed privatim facias. Il Breve si ritrova sottoscritto dal Cardinale Girolamo Ghinucci, che era quello che aveva l'incombenza di sottoscriverli, come può vedersi nel Ciacconio al tom. 3. pag. 569. e da uno de' Segretarij Apostolici, il di cui nome è abbreviato. Il Breve poi si ritrova fra le minute originali de' Brevi di Paolo III. nell' Archivio segreto all'anno 1538. num. 466. ed intiero si trascrive nel fine di questa Lettera, acciocchè ognuno, leggendolo, possa soddisfarsi. Noi qui non ci inoltreremo a discorrere della sedia artificiosa, in cui sedendo chi celebrava Messa, pareva, che stesse in piedi; non ave do Noi pratica di simili cose: ma diremo, essere stata da Paolo III. concessa la facoltà al Vescovo di Pamplona di celebrare la Messa stando sempre a sedere, e senza l'obbligo di stare in piedi nel tempo del Canone e della Consacrazione.

XXIX. Il Pontefice S. Pio V. nel primo anno del suo Pontificato concesse al Cardinale Pietro Francesco Ferreri del Titolo di S. Agnese il celebrare la Messa nella sua Cappella privata sedendo, mentre per la grave indisposizione della podagra non poteva celebrare in piedi: *Nos specialem gratiam tibi facere volentes, tuis in hac parte supplicationibus inclinatis, circumspeditioni tuæ, ut quotiescumque devotionis gratia Missam celebrare volueris, si eam pedibus stando ob ipsas indispositiones commode celebrare nequiveris, illam sedendo in Oratorio domus tuæ, seu Cappella tua privata, cum familiaribus & domesticis tuis dumtaxat, ita ut exinde nullus scandalum, aut offendiculum capere possit, alias tamen rite celebrare valeas, auctoritate Apostolica tenore præsentium licentiam concedimus & facultatem.* La minuta originale del Breve è sottoscritta da Monsignor Celare Glorieri antico Segretario de' Brevi, ed è nell' Archivio segreto fra le minute originali de' Brevi di S. Pio V. dell'anno 1566. num. 572. Si dà pure nel fine di questa Lettera il Breve intiero, acciò non solamente possa ognuno soddisfarsi, ma resti ancora persuaso, dirsi da taluni con molta facilità, che non v'è esempio della tal cosa, perchè essi non ne hanno notizia: ed il comodo che si riceve dalla sopraddetta asserzione, che trasfonde in altri il peso di faticare, liberandone l'asserente, suol finire in amarezza, comparando ciò, che lo stesso asserente aveva detto o non esservi, o non ritrovarsi.

Factorum Romanum Pontificem attingentium, quorum notitia necessaria videtur præsentem quæstionem dijudicaturus.

XXX. *Supervacanea videri potuerunt, quæ deinceps in medium erimus allaturi; si enim Summus Pontifex aliis impedimento laborantibus facultatem elargitur Missam celebrandi sedendo, mirarine subibit, si eadem ex causa eadem ipse utatur æconomia? At vero universim loquendo non videtur Pontificiæ dignitati convenire usus licentiæ aliis concessæ. Hinc ut dispiciatur, an indecens sit a Pontifice sedente Missam celebrari, disquirendum, fuerintne Pontifices, qui omnem Missæ celebrationem sedentes perfecerint. Haud equidem magni Nobis moliminis hæc res est, cum concessuri bonæ memoriæ Cardinali de Rohan podagra impedito licentiam celebrandi Missam sedendo excepto Canone, & Consecratione, omnia ad id argumentum facientia solcite conquisserimus. Neque jam illa congerere valeremus, tum senii onere gravati, & ab ægritudinis molestiis nondum plene liberi; tum vero maxime carentes libris Nobis longo usu notissimis, quos cum omni nostra bibliotheca selecta Instituto Bononiensi dedimus: quanto vero & laboris, & temporis, cujus penuria laboramus, impendio illa in libris, quibus necdum assuevimus, inquireremus?*

XXXI. *Honorius IV. anno 1285. in Pontificem electus, Diaconus erat, utique Presbyterio, & Episcopatu primum insigniendus. Historiographi infirmitatis habitu adfectum testantur: Martinus e Minorum cœtu in Floribus temporum Joannes Vitoduranus, Andreas Ratisbonensis, & Hermannus Cornerus in suis Chronicis apud Joan. Geog. Eccardum in corpore Historico medii ævi tom. 1. pag. 1631. pag. 1758. pag. 2088. & tom. 2. pag. 936. Affirmant alii Honorium ea pedum debilitate laborasse, ut nequidem incedere potuerit: Riccobaldus Ferrariensis in Historia Romanorum Pontificum ad annum 1285. in tom. 9. Rerum Ital. Script. pag. 182. Alii, ea chyragræ, podagræque vehementia afflictabatur, ut digitum jungere nequiret, teste Muratorio Annalium Italiæ tom. 7. pag. 460. Missam sine instrumentorum quorundam adminiculo celebrare haud valebat. Ptolomeus Lucensis lib. 24. Hist. Eccles. cap. 13. in tom. 11. Rer. Ital. Script. pag. 1191. Raynaldus ad annum 1235. num. 14. Fleuryus tom. 28. Hist. Eccles. pag. 371. & in vita ejusdem Pontificis Ciacconius tom. 2. pag. 247. Burius, Pagius tom. 3. pag. 455. num. 3. auctor vitæ Pontificum Hagæ Comitum editæ tom. 3. pag. 289. Porro Instrumenta quibus ad perficiendam celebrationem utebatur, describit P. Franciscus Pipinus ex Ordine Prædicatorum in Chronica lib. 4. cap. 22. Pedibus erat ita ægrotus, ut nec ambulare, nec stare posset: manus autem sic contractas habebat, ut digitos, exceptis pollicibus, unum ad alterum jungere non posset; immo etiam carne superexcrecente fere unus ab altero secerni non poterat. Et, cum celebraret, ponebatur Corpus Domini inter ipsos pollices & quodam instrumento ligneo, quo insidebat, volvebatur ad populum; videri cuncta possunt cit. tom. 9. Rer. Ital. Script. pag. 727.*

XXXII. *In Commentariis Pii II. anno 1458. ad Pontificatum evecti, post prolixam narrationem institutæ supplicationis in translatione Capitis S. Andree Apostolice.*

Di fatti che risguardano il Romano Pontefice, che sembrano necessarie a chi dee dare il suo giudizio sopra il caso che è in questione.

XXX. A taluno sembrerà superfluo tutto ciò che or ora riferiremo: imperocchè, se il Sommo Pontefice concede ad altri impediti, e che non possono stare in piedi, il celebrare tutta la Messa sedendo, cosa mai potrà dirsi, se, concorrendo la stessa causa, prende per sè quel comodo, che dà agli altri? Ma la riflessione in tutto e per tutto non soddisfa; potendovi essere alcune cose che non accordino colla dignità Pontificia, ancorchè il Papa ad altri le conceda. E però, acciò si veda, se disdica al Papa il celebrare sedendo, è d'uopo vedere, se vi siano esempj de' Sommi Pontefici, che non potendo stare in piedi abbiano celebrata la Messa sedendo in tutto il tempo d'essa. Ciò a Noi non sarà di gran fatica, avendo radunato quanto potemmo radunare in questo proposito, quando dammo alla buona memoria del Cardinale di Rohano, Vescovo d'Argentina, la licenza di celebrare la Messa sedendo, eccettuato il tempo del Canone, e della Consecrazione, per l'impedimento della podagra, che non l'avrebbe lasciato stare in piedi tutto il tempo della Messa, ma unicamente in quello del Canone, e della Consecrazione. L'unione delle notizie, che allora facemmo, non ci sarebbe oggi riuscito di fare, non solo pel grave peso degli anni, e della nostra non perfetta guarigione; ma perchè avendo destinata la nostra copiosa, e scelta libreria all'Istituto di Bologna, ed avendo ad esso trasferita una gran parte de' Libri, de' quali avevamo tutta la pratica, ciò ci astringe a chiedere ad altri que' Libri più rari, de' quali abbiamo bisogno; il che ci è di non piccolo incomodo, e perdita di tempo, di cui poscia abbiamo gran carestia.

XXXI. Onorio IV. fu eletto Sommo Pontefice nel 1285, e non era, che Diacono, in tal maniera che fu d'uopo consecrarlo Prete, e Pontefice. Gli Storici attestano, ch'era abitualmente infermo. Martino Minorita nel suo *Flores Temporum*, Giovanni Vitodurano nella *Cronaca*, Andrea di Ratisbona pure nella *Cronaca*, Ermanno Cornero parimente nella *Cronaca*, appresso Gio: Giorgio Eccardo nel suo *Corpo istorico del medio evo al tom. 1. pag. 1631. pag. 1758. pag. 2088. ed al tom. 2. pag. 936.* Altri, ch'era talmente infermo ne' piedi, che non poteva camminare: Riccobaldo Ferrarese nella *Storia de' Pontefici Romani all'anno 1285 nel tom. 9. Rer. Ital. Script. pag. 182.* Altri, ch'era talmente oppresso dalla gotta, che non poteva unire un dito coll'altro: Muratori negli *Annali d'Italia tom. 7. pag. 460.* Altri, che non poteva celebrare la Messa, se non coll'ajuto d'alcuni istrumenti: Tolomeo Lucente al lib. 24. della sua *Stor. Eccles. cap. 13. nel tom. 11. Rer. Ital. Script. pag. 1191.* il Raynaldi all'anno 1285. numer. 14. il Fleury al tom. 18. della *Storia Ecclesiastica pag. 371.* e nella *Vita del detto Pontefice il Giacconio al tom. 2. pag. 236.* il Burio, il Pagi al tom. 3. pag. 455. num. 3. l'Autore delle *Vite de' Papi* stampate all'Haya al tom. 3. pag. 289. Non manca poi chi descrive ancora gli istrumenti coll'ajuto de' quali sedendo celebrava la Messa. Questi è il P. Francesco Pipino di Bologna, dell'Ordine de' Predicatori, che nella sua *Cronaca al lib. 4. cap. 22.* così lasciò scritto: *Pedibus erat ita egrotus, ut nec ambulare, nec stare posset: manus autem sic contractas habebat, ut digitos, exceptis pollicibus, unum ad alterum jungere non posset; immo etiam carne superexcrecente fere unus ab altero fecerni non poterat. Et cum celebraret, ponebatur Corpus Domini inter ipsos pollices, & quodam instrumeto ligneo, quo insidebat volvebatur ad populum: conforme si può vedere nel cit. tom. 9. Rer. Ital. Script. alla pag. 727.*

XXXII. Ne Commentarj di Pio II. che fu eletto Sommo Pontefice l'anno 1458. alla pag. 203. dopo una lunga narrativa della Processione fatta nel trasferimento del

foli ex Achaia eidem Pontifici dono missi, hæc adduntur: Die Sabbathi, quæ fuit Aprilis 17. celebrato grandi Officio, cum benediceret populo Pontifex Maximus, promisit in crastinum, ob reverentiam Resurrectionis, in Ecclesia Principis Apostolorum sese rem Divinam facturum, portaturumque eo Sacrum Andree Caput, ut iterum, atque iterum videretur, quod ex altari Beati Petri abductum, in Palatio clauserat. Res nova, & insperata fuit. Nam propter ægritudines & absentiam Pontificis ante quatuor annos, non viderant Romani suum Pontificem Divinam Hostiam offerentem. Cumque suis pedibus stare Pius Præsul nequiret, excogitata ingenia sunt, ut quasi sedens celebraret.

XXXIII. Pius III. in Pontificem anno 1503. electus nonnisi Diaconus erat, atque lethali ulcere impediiebatur, ne pedibus posset insistere. Sedens itaque Sacerdotio est initiatus a Cardinali Tituli S. Petri in Vinculis 30. Septembris, 1. vero Octobris ejusdem anni Episcopus consecratus; octavo postea die diademate Pontificio insignitus sedens Missam Pontificalem celebravit in Basilica Vaticana. Omne id habetur libro ultimo ephemeridum Joannis Burcardi Ceremoniarum Sacrarum Magistri pag. 56. 58. & 59. quem codicem Bibliotheca habebat Cardinalis Silvii Valentis nostri quondam Status Secretarii, jam vero tenet Reverendissimus Ludovicus Valenti ipsius Nepos.

A N N O M D I I I.

Die Veneris 29. Septembris ordinavi sedem pro Papa, in qua sedens cruribus extensis ordinaretur, & celebraret, & mensam longam pro Altari, ut pedes subtus extendi possent.

Die Sabbathi .... Cardinalis S. Petri ad Vincula ordinavit Papam ... accessit in Planeta ad Papam in illa sede ordinata ad omnia sedentem &c.

Die Dominica 8. Octobris, S. D. N. delatus in sede ad hoc ordinata, de qua per totum officium non descendit. Sed in ea post introitum Ecclesiæ ... accepit in ea Pallium, & portatus in ea super solium, deinde in ea celebravit.

XXXIV. Dum Romanus Pontifex solemniter celebrat, peracta ad Altare consecratione, ad solium suum reversus, recipit sacram Eucharistiam sub speciebus panis, & vini; stans, neque sedendo communicat prout per errorem scripserunt aliqui, viderique id potest Tom. 2. Tract. nostri de Sacrificio Missæ sess. 1. cap. 20. §. 1. edit. Ital. Latine veræ sess. 1. num. 339. In ceremoniali autem libro Cappellæ Papalis liberum est Summo Pontifici porrigendi Sacram Communionem Cardinalibus Diaconis, aliisque solio assistentibus sedendo; qua Nos libertate usi sumus numquam, Augustissimum Sacramentum stando semper distribuentes. Electi Pontificis in Episcopum consecrandi scapulis a Cardinali consecrante Evangeliorum liber, capitiq; manus imponuntur, inde caput, manusque Sacro Chrismate inunguntur, Pontifice interea semper sedente. Similiter si electus Pontifex Suddiaconatu, Diaconatu, aut Presbyteratu esset insigniendus, Episcopus Cardinalis Subdiaconatus Ordinem ei collaturus Sedenti calicem vacuum cum patena, & uinceolos cum vino, & aqua, bucale, & manutergium, librumque Epistolarum porrigit. In collatione Diaconatus Cardinalis ordinans stans Pontificis sedentis capiti manum imponens dicit: Accipe Spiritum Sanctum: sedentique Pontifici aptat paramenta, & porrigit librum Evangeliorum. Tandem in collatione Sacerdotii sedens Pontifex manuum impositionem, Olei sancti, quod Catechumenorum dicitur, unctionem, calicem cum vino & aqua, atque patenam cum hostia recipit. Quæ omnia luculenter ostendunt, haud inconveniens esse, sedere Pontificem in functionibus sacratissimis, atque eo ipso Missam totam a sedente posse celebrari, præsertim si pedibus debilitatus insistere non valeat.

porto del Capo di S. Andrea Apostolo, venuto dall' Acaja in dono allo stesso Pontefice, si leggono le seguenti parole: *Die Sabbathi, quæ fuit Aprilis 17. celebrato grandi Officio, cum benediceret populo Pontifex Maximus, promissit in crastinum, ob reverentiam Resurrectionis, in Ecclesia Principis Apostolorum se se rem Divinam facturum, portaturumque eo sacrum Andreæ Caput, ut iterum atque iterum videretur, quod ex Altari Beati Petri abduclum, in Palatio clauserat. Res nova & insperata fuit. Nam propter egritudines, & absentiam Pontificis ante quatuor annos, non viderant Romani suum Pontificem Divinam Hostiam offerentem. Cumque suis pedibus stare Pius Præsul nequiret, excogitata ingenia sunt, ut quasi sedens celebraret.*

XXXIII. Pio III. fu eletto Sommo Pontefice nel 1503., e non era, che Diacono, ed aveva in una gamba una piaga mortale in tal maniera che non poteva stare in piedi. Sedendo fu ordinato Prete dal Cardinale di S. Pietro in Vincoli ai 30. di Settembre 1503. e dallo stesso fu consecrato Vescovo nel giorno 1. Ottobre: e nel giorno 8. dello stesso mese fu coronato, e celebrò sedendo la Messa Pontificale nella Basilica Vaticana. Il tutto si vede nel libro ultimo dei Diarj di Giovanni Burcardo, Maestro delle sacre Ceremonie, alla pag. 56. 58., e 59., che era nella Libreria del fu Cardinale Silvio Valenti nostro Segretario di Stato, e che oggi è nelle mani di Monsignor Luigi Valenti di lui Nipote.

A N N O M D I I I.

Die Veneris 29. Septembris ordinavi sedem pro Papa, in qua sedens cruribus extensis ordinaretur, & celebraret, & mensam longam pro Altari, ut pedes subtus extendi possent.

Die Sabbathi.... Cardinalis S. Petri ad Vincula ordinavit Papam.... accessit in Planeta ad Papam in illa sede ordinata ad omnia sedentem &c.

Die Dominica 8. Octobris, S. D. N. delatus in sede ad hoc ordinata, de qua per totum officium non descendit. Sed in ea post introitum Ecclesiæ.... accepit in ea Pallium, & portatus in ea super solium, deinde in ea celebravit.

XXXIV. Celebrando Pontificalmente il Romano Pontefice, dopo la Consecrazione fatta all' Altare, ritorna al Soglio ed ivi riceve l' Eucaristia sotto le specie del pane e del vino, ma stando in piedi; non essendo vero ciò che da alcuni viene scritto, che si comunichi sedendo: come può vedersi nel tom. 2. del nostro Trattato della Santa Messa sez. 1. cap. 20. §. 1. dell' edizione Italiana, e nell' edizione Latina alla sezione 1. numer. 339. Ma nel Cerimoniale della Cappella Papale si lascia il Sommo Pontefice in libertà di comunicare i Cardinali Diaconi, e gli altri Personaggi del Soglio, sedendo; il che da Noi mai è stato fatto, avendo sempre comunicato i predetti stando in piedi. Dovendosi il Papa eletto consecrar Vescovo si dice, che dal Cardinale Vescovo che fa la Consecrazione, gli s' impone il libro degli Evangelj sopra le spalle, e le mani sopra il capo, e successivamente se gli fa la sacra unzione col Crisma, tanto nel Capo, quanto nelle mani, stando in tutte dette azioni il Papa a sedere. Parimente, se il Papa eletto non fosse Suddiacono, o non fosse Diacono, o pure non fosse Sacerdote, nel Suddiaconato il Cardinal Vescovo, che conferisce l'Ordine stando in piedi, dà al Sommo Pontefice eletto *sedenti Calicem vacuum cum Patena, & urceolos cum vino & aqua, bucale, & manutergium*; e gli consegna il Libro Epistolario, seguitando esso a sedere. Conferendogli il Diaconato, il Cardinale che ordina, sta in piedi, pone la mano sopra il capo del Papa sedente, dicendo: *Accipe Spiritum Sanctum*, ed al Papa sedente si consegnano i sacri paramenti, ed il Libro degli Evangelj. E finalmente nell' Ordinazione Sacerdotale s' impongono le mani dall' Ordinante sopra il capo del Papa sedente, che pure sta sedendo quando il detto Ordinante gli unge le mani coll' Olio santo de' Catecumeni, e gli consegna il Calice coll' vino e l'acqua, e la Patena coll' ostia, cose tutte, che dimostrano, non di dire al Sommo Pontefice nelle più sacre azioni lo stare sedendo, e rende più facile a quan-

XXXV. Atque hæc sunt, quæ in hac epistola exponenda duximus, eorumque disquisitioni proponenda, quorum consilia expectamus, priusquam, quid agendum, decernamus. Et si quidem sedentes Missam celebrare statuamus, tuum erit, præparare mensam Altaris cum consecrato lapide, imagine Salvatoris cruci affixi, luminaribus, aliisque ad Sacra peragenda necessariis; vacuumque subius Altare spatium relinquatur extendendis pedibus idoneum. Confidentes singula dexteritate tua singulari perficienda, Apostolicam tibi Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die III. Octobris 1757. Pontificatus Nostri Anno Decimo octavo.

PAULUS PAPA III.

VENERABILI FRATRI

JOANNI EPISCOPO PAMPILONI.

Venerabilis Frater, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Cupientes commodis tuis, qui diversis infirmitatibus podagræ detentus, quibus fere ad membrorum invaliditatem redactus es, Limina Apostolorum Petri & Pauli visitare personaliter de triennio in triennium commode, ut jurasti, non vales, providere, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, tibi, ut tua vita durante, per Procuratorem tuum ad hoc a te specialiter constitutum dicta Limina visitando, ad ea aliter visitandum minime tenearis, nec ad id invitatus a quoquam compelli possis: ac tibi, qui propter infirmitatem prædictam, Missam stando celebrare non vales, & zelo devotionis accensus Missam celebrare desideras, tibi, ut sedendo in quodam artificio sedis per te facto, in quo sedendo stare videaris, quoties tibi placuerit, Missam celebrare, benedictionem largiri, & alia, quæ ad Episcopalem Ordinem pertinent, etiam sedendo exercere; & Horas Canonicas, diurnas, & nocturnas, cum uno, vel duobus Capellanis juxta ordinem Romæ Curie per dilectos filios nostros Cardinalem Sanctæ Crucis, vel alios antiquitus institutum, prout tibi placuerit, libere & licite dicere ac easdem Horas antepone, & postponere, & cumulative unico contextu recitare sine scrupulo conscientie libere & licite possis & valeas, tenore præsentium de speciali gratia indulgemus: proviso, quod Divinum Sacramentum debita cum reverentia tractetur, & scandalum non sequatur; & si celebratione tua in artificio prædicto astantes scandalizari verisimiliter credi possit, celebrationem hujusmodi, non publice, sed privatim facias. Non obstantibus Apostolicis in Provincialibus & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum in Domo Sanctæ Crucis extra muros Nicen. sub Annulo Piscatoris 6. Junii MDXXXIII. Pontificatus Nostri Anno quarto.

Hieronimus Card. Ghinuccius.

Fab. Vigil.

quanto di sopra si è detto, discorrendo del celebrare la Messa sedendo anche nel tempo del Canone, non potendo reggerli su i piedi in tutto il tempo del Canone, e della Consecrazione.

XXXV. Ed ecco quanto abbiamo creduto bene d'esporre in questa nostra Lettera, che comunichiamo anche a quelli, il consiglio de' quali desideriamo d'avere, prima di prendere veruna risoluzione. E quando si arrivasse a prendere la risoluzione favorevole alla celebrazione della Messa, sarà suo pensiero il far preparare una tavola d'Altare colla Pietra sacra, coll' Immagine del Crocifisso, coi lumi, ed ogni altra cosa che si richiede per la Messa, lasciando vacuo ciò che resta sotto l'Altare, per potervi distendere i piedi; essendo securissimi, che il tutto sarà fatto ed eseguito colla solita sua inarrivabile diligenza. E Noi intanto di vero cuore le diamo l'Apostolica Benedizione.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 11. Octobris 1757. Pontificatus Nostri anno decimo octavo.

P I U S P A P A V.

DILECTO FILIO NOSTRO

P E T R O F R A N C I S C O

Tituli Sanctæ Agnetis in Agone

PRESBYTERO CARDINALI RERRERIO VOCATO.

Dilecte Fili noster salutem, & Apostolicam Benedictionem.

EXimia virtutum dona, quibus personam tuam illarum largitor illustravit Altissimus, promerentur, ut votis tuis, præsertim quæ ex devotionis fervore prodire dignoscuntur, benigno annuamus affectu. Cum itaque, sicut Nobis nuper exposuisti, tu adeo frequenter gravibus tui corporis indispositionibus, & præsertim podagra, quæ te assidue impeditum tenet, laborare solitus sis, ut quando devotionis tuæ causa Missam celebrare desideras quoniam pedibus stare non potes, id facere nullo modo valeas; quare Nobis humiliter supplicasti, ut tibi in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur: Nos igitur specialem gratiam tibi facere volentes, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, circumspeditioni tuæ, ut, quotiescumque devotionis gratia Missam celebrare volueris, si eam pedibus stando ob ipsas indispositiones commode celebrare nequiveris, illam sedendo in Oratorio domus tuæ, seu Cappella tua privata, coram familiaribus & domesticis tuis dumtaxat, ita ut exinde nullus scandalum, aut offendiculum capere possit, alias tamen rite celebrare valeas auctoritate Apostolica tenore præsentium licentiam concedimus & facultatem. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris die 28. Septembris 1566. Pontificatus nostri Anno primo.

Cæsar Glorierius.

Am cuncta congesseramus, quæ ad celebrationem Missæ sedendo, etiam Cano- nis, & Consecrationis tempore, spectare videbantur, jamque iis, quorum de- super consilium opperiebamur, erant mittenda, cum Altissimi Providentia nova nos infirmitate probare est dignata; in rem itaque, & ad formandum plenius judicium fore judicavimus, si quæ Nobis acciderunt, subjungeremus.

Dies erat 14. Mensis Octobris, cum vehemens nos aggressa est dysuria in mix- tam sanguine distillationem degenerans; Medicum ea res multum non movit qui- dem, Nobis vero timor exinde proveniens febrem attraxit: cui obviam itum phlebotomia, & corticis Peruviani sumptione; neque exciderat Nobis tum gra- vis nostra senectus, & illud Psalmi 89. Dies annorum nostrorum in ipsis se- ptuaginta anni. Si autem in potentatibus, octoginta anni: & amplius eorum labor & dolor. Quo innuitur: dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta an- nis, id est, tempus vitæ nostræ in seipso conclusum, & definitum, non trascen- dit ultra septuaginta annos: in robustioribus autem ad octuaginta annos exsur- git. Quod vere octoginta annos excedit, infirmitatibus plenum est, & doloribus, prout Nobis contingit: & si quid ultra erit, erit labor, & dolor, ætas vi- delicet infirma, & variis malis, & ærumnis obnoxia. Verba sunt Venerabilis Bellarmini in eundem Psalm.

Sed resumendum narrationis filum: urina naturali colori restituta, sanguinis apparentiam omnem exclusit, Nosque tam quoad capitis vivacitatem, quam quoad laborandi facultatem restituti sumus in eum statum, quo ante assultum prædi- tum fruebamur, unum si excipias, necessitatem nimirum extrahendi urinam opæ syringæ; quod si ultra duas horas cum dimidia omitteremus, ingenti Nos dolo- ri subiceret.

Cum itaque intra temporis hujusmodi intercapedinem commode satis Missæ Sa- crificium absolvi possit, quisque desuper in consilium vocatus libere mentem pan- det suam, debeatne Missam totam una cum Canone sedendo celebrare, an vero secus. Id, ut grave nemini accadat, rogantes, id sibi molestiæ sumentibus Apo- stolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 28. Octobris 1757. Ponti- ficatus Nostri Anno Decimo octavo.

Terminata l' unione delle notizie appartenenti al celebrare , o non celebrare la Messa , sedendo anche nel tempo del Canone e della Consecrazione , mentre si stava per trasmettere il tutto a chi doveva somministrarci il proprio parere e consiglio , essendo piaciuto al grande Iddio di visitarci con una nuova susseguente infermità , abbiamo stimato necessario soggiugnere quanto in appresso ; ad effetto che , considerato ed avvertito quanto è di poi seguito , possano i nostri consiglieri darci sopra il tutto un adeguato consiglio .

Fummo dunque nel giorno 14. del corrente mese di Ottobre molestamente afflitti da un gravissimo bruciore d' urina , che comparve mista e tinta di sangue ; il che benchè non desse veruna apprensione al Professore , non lasciò però di riempirci di spavento , e di tirarci addosso una febbre risentita ; alla quale fu poscia riparato con una cavata di sangue , e con repetite prese di China China : nè in quella congiuntura punto ci scordammo della nostra grave età , e di quanto si legge nel *Salm. 89. Dies annorum nostrorum in ipsis , septuaginta anni. Si autem in potentatibus , octoginta anni : & amplius eorum labor & dolor : indicandosi nelle accennate parole , che dies annorum nostrorum in ipsis , septuaginta anni ; id est tempus vite nostrae in ipso conclusum & definitum , non transcendit ultra septuaginta annos ; e nelle persone più robuste arriva agli ottanta : & in robustioribus usque ad octoginta , e che , se si trapassano gli ottanta , come in noi succede , tutto deve esser malattia , tutto disgrazie ; & , si quid ultra , erit , erit labor & dolor , etas videlicet infirma , & variis malis & aerumnis noxia . Sono tutte parole del Venerabile Cardinal Bellarmino sopra il *Salm. al. legato* .*

Proseguendo poi la narrativa di quanto è seguito , ritornata l' urina al suo color naturale , escluso in tutto e per tutto il colore sanguigno , ci ritroviamo e quanto alla testa , e quanto al lavoro , in quello stato , in cui eravamo prima che fossimo afflitti dal nuovo male : e quello che ora v' è , e che una volta non v' era , si è , che siamo necessitati ogni due ore e mezza in circa a far estrarre dalla vescica colla siringa l' urina , che , passato il detto tempo , e non estratta , ci cagionerebbe dolori insopportabili .

Potendosi dunque nel termine delle due ore e mezza poc' anzi accennato celebrare comodamente la santa Messa ; dovrà ognuno chiamato a consiglio , accennare liberamente quanto crede a proposito o per la parte affermativa , o per la parte negativa , rispetto al celebrare la Messa sedendo anche nel tempo del Canone e della Consecrazione . Compatirassi , come preghiamo , il nuovo incomodo : dando con pienezza d' affetto a chi se lo prenderà , l' Apostolica benedizione .

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die 28. Octobris 1757. Pontificatus Nostri Anno decimo octavo .

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI
DIVINA PROVIDENTIA
BENEDICTI PAPÆ XIV.

LITTERÆ APOSTOLICÆ,

Q U I B U S

Nummularii, seu Campfores Civitatis Ferrarien., a tertio, ad secundum ordinem Consiliariorum dictæ Civitatis transferuntur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Q Uamvis a Majoribus pleraque sint consulte sapienterque pro temporum conditione statuta; complura tamen inveniuntur, quæ propter immutatam diuturno ætatum curriculo rerum faciem, reformatione aliqua, vel etiam emendatione indigere noscuntur. Quod ubi in iis maxime legibus & ordinationibus de reſeñdi contingat, quæ publicorum munerum administrationem, simulque communem privatorum hominum utilitatem concernunt; nihil est in quo Principis cura laudabilius exerceri valeat, quam ut Prædecessorum leges, & antiqua Statuta, præſenti Reipublicæ ſtatui, ac Subditorum commodis ſtudeat attemperare.

Sane exhibita Nobis nuper pro parte Dilectorum Filiorum modernorum Nummulariorum, seu Campſorum Civitatis Noſtræ Ferrarienſis petitio continebat, quod alias, ſelicis recordationis, Clemens Papa VIII. Prædeceſſor Noſter, ut rectum illius Civitatis Regimen conſtitueret, per ſuas Litteras ſub Annulo Piſcatoris data Ferrariæ die 13. Junii Anni Domini 1598. Pontificatus Sui Anno ſeptimo, unum Concilium centum Virorum, de triennio in triennium renovandum, & immutandum, Apoſtolica auctoritate, ſub certis modo, & forma tunc expreſſis, perpetuo erexit, & inſtituit; ipſumque Conſilium univerſam Civitatem, & Communitatem Ferrarienſem repræſentare voluit, & ſtatuit, pro renovatione vero dicti Conſilii de triennio in triennium faciendâ, nec non occurrente quomodolibet infra triennium alicujus loci vacatione, vigintiſeptem Conſiliariorum primi Ordinis electionem, Sibi, & Succelloribus ſuis Romanis Pontificibus perpetuo reſervavit; Aliorum vero Quinquagintaquinque Secundi Ordinis, ipſiſmer Concilio, ac reliquorum Octodecim Conſiliariorum reſpective electionem, ſex Univerſitatibus, ut infra nuncupatis, nempe Artiſtarum Serici, Drapperiorum, Merciariorum, Nummulariorum, Aromatariorum, ac Fabrorum, & Aurificum inſimul, in perpetuum pariter conceſſit, opportunaſque ſuperaddidit ordinationes, ad rectam Inſtituti hujusmodi Conſilii directionem, ac moderationem aſſerendam; prout in dictis Litteris plenius continetur.

Cum autem ſicut, eadem petitio ſubjungebat, etſi pro illorum temporum conditione nummulariæ negotiationis exercitium inter præſatas artes non immerito forſan adſcribi, & recenſeri potuerit, nihilominus ſucceſſivis temporibus, & potiffimum hac noſtra ætate, adaucto ubique commercio, & honeſtioribus quibusque viris ejuſmodi inſtitutum amplectentibus, cum alibi, tum præſertim in dicta Ferrarienſi Civitate, nummularia exercentes, longe ampliorem ſibi exſtimationem ſupra alias præmemoratas artes comparaverint: Ideo pro parte dicti

rum Nummulariorum, seu Campforum Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus in eorum decoris honestatque complementum, ipsiusque commercii profectum, tam ipsos exponentes, quam alios pro tempore in dicta Civitate Nummulariam exercentes, e tertio, ad secundum præfati Consilii ordinem perpetuo transferre dignaremur.

Nos igitur attendentes, quam æquum sit opportunumque ad commercium in Civitatibus, & Provinciis fovendum, ampliandumque, Personas in ipsum diligenter, honesteque incumbentes congruis honoribus non fraudari, & Pontificiæ munificentiae favoribus attoni; ac etiam inhærentes Constitutioni felicitis etiam recordationis Clem. Pap. X. Prædecess. pariter Nostri, per quam Nobilib. quoque personis in tota Pontif. temporali Ditione expresse permissum fuit, ut absque Nobilitatis læsione, mercaturis, negotiationibus, & commerciis vacare possint; dictorum Nummulariorum, seu Campforum, quamvis Nobilit. gradu, & iuribus nequaquam gaudentium, votis in hac parte annuere, eisque specialem gratiam facere volentes, eosque a quibuscumque excommunicationis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati exsint, ad effectum præsentium tantum consequendum, harum serie absolventes; & absolutos fore censentes, de consilio etiam Dilecti Filii Nostri Joannis Francisci Sancti Adriani S. R. E. Diaconi Cardinalis Bincheri nuncupati: Nostri, & Sedis Apostolicæ in Civitate & Provincia Ferrariensi Legati, nunc existentis, audito quoque desuper Dilecto pariter Filio Marchione Francisco Calcagnini moderno Judice Sapientum, ejusdem Civitatis Nostre Ferrariensi, hujusmodi supplicationibus inclinati: Omnes, & singulos Campfores in Civitate Ferrariensi prædicta, Domi suæ nummulariam, & Cambia honeste exercentes, vulgo Bancheiros nuncupatos, a dicto Tertio Ordine, seu a tertia Classe Consiliariorum ad secundam Classem eorundem Consiliariorum, ita ut deinceps ipsi Campfores inter Quinquaginta quinque dicti secundi Ordinis, seu secundæ Classis Consiliarios, servata tamen in reliquis omnibus dicti Clementis Prædecessoris Constitutione prædicta, eligi, & respective subrogari libere, & licite possint, & valeant; Apostolica auctoritate, harum serie perpetuo transferimus & elevamus, ac transferri, & elevari volumus, & mandamus.

Ne autem propter hoc minuatür numerus Octodecim Consiliariorum Tertiæ Ordinis, in primodicti Clementis Prædecessoris Litteris præfixitus, & respective numerus artium, ex quibus, & a quibus iidem Octodecim Consilarii assumi, atque eligi debent, per eandem præsentem, statuimus, volumus, & mandamus ut duæ Fabricarum & Aurificarum Universitates, quæ hactenus pro una tantummodo Arte ad præmissam effectum, ex præscripto earundem Litterarum habebantur, in posterum, relicto hujusmodi communionis vinculo, duæ Artes reipsa sint, & censeantur, ad eundem effectum, videlicet, ut unaquæque ex illis seorsim, & separatim jus habeat eligendi tres viros, ex propriæ artis gremio, in tertiam Consiliariorum Classem, servato in reliquis earundem Litterarum tenore, referendos, & cooptandos.

Decernentes, eandem præsentem, & in ea contenta quæcumque, etiam ex eo, quod quicumque in præmissis forsan interesse habentes, seu habere prætendentes illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati vel auditi fuerint, aut ex alia quacumque quantumvis justa, legitima, & privilegiata causa de necessitate juris vel facti exprimenda, nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostre, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in jus vel controversiam revocari, aut ad terminos Juris reduci posse: sed semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios effectus sortiri, & obtinere, dictisque Campforibus, seu Nummulariis pro tempore existentibus in Civitate prædicta, in omnibus, & per omnia plenissime suffragari debere.

Sicque, & non alias in præmissis, per quoscunque Judices, Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, ac Vicelegatos, cæterosque quoslibet, judicari, & definiti debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus prædictis primodicti Clementis Prædecessoris Litteris, aliisque quibulvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Civitatis Ferrariensis, prædictæ, illiusque Communitatis, & Hominum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia reboratis statutis, & consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis, eidem Civitati, vel illius Communitati, & Hominibus, aut aliis quibuscumque, sub quibuscumque verborum tenoribus, & formis ac cum quibulvis clausulis & decretis, etiam motu proprio & ex certa scientia, & potestatis plenitudine, ac Consistorialiter per Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, vel alias quomodolibet, in contrarium præmissorum forsitan concessis, confirmatis, & approbatis, ac pluries innovatis: Quibus omnibus, & singulis etiam pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium & singulorum tenores, formas, causas, & occasionem præsentibus pro plene & sufficiente expressis, insertis, & servatis respective habentes, illis alias in suo robore permanens; ad præmissorum effectum, specialiter, & expresse, ac plenissime & amplissime derogamus, & derogatum esse volumus cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat, paginam hanc Nostre absolutionis, translationis, elevationis, statuti, mandati, decreti, derogationis, & voluntatis infringere: Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, Anno Incarnationis Domini cæ Millesimo, Septingentesimo, Quinquagesimoseptimo, Octavo Idus Decembris, Pontificatus Nostri Anno Decimo octavo.

N. Sub-Datarius.

V I S A

De Curia J. C. Boschi.

Loco Plumbi.

Pro D. Card. Passioneo
Joannes Florius Substitutus.

L. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

B E N E D I C T U S P A P A X I V .

Ad futuram rei memoriam.

E Manavit nuper a Congregatione Particulari venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium a Nobis Deputata, super octo Dubiis vertentibus inter Venerabilem Fratrem Archiepiscopum Limanum ex una, & Dilectos Filios Presbyteros Seculares Congregationis Oratorii Sancti Philippi Neri Civitatis Limanæ ex altera Partibus, Resolutio tenoris sequentis, videlicet. Limana, = Die Veneris xxx. Decembris MDCCLVII. in Aedibus Eminentissimi, & Reverendissimi Domini Cardinalis Sacripantes Varutti, habita fuit Congregatio Particularis, a Sanctissimo Deputata. ejusdem Eminentissimi Domini, atque Eminentissimorum, & Reverendissimorum Dominorum de Matthæis, & Argenvellieres, in Causa Limana inter Venerabilem Congregationem Oratorii Sancti Philippi Neri Civitatis Limæ, & Reverendum Dominum Promotorem Fiscalem Curie Archiepiscopalis ejusdem Civitatis; & in ea fuerunt proposita, & discussa sequentia Dubia. I. An Congregatio sit omnimode subiecta Reverendissimo Archiepiscopo, in modo, forma, assumptis, & materiis? II. An Congregatio teneatur tradere Archiepiscopo visitanti quatuor Libros. quos juxta constitutiones debent habere Patres Oratorii; nec non Libros, seu Indices Archivii, & Bibliothecæ, & Inventarium supellectilium Ecclesiæ? III. An asserta Exemptio ad exhibitionem prædictorum Librorum cesset, dum Archiepiscopus uti Apostolicus Delegatus visitet? IV. An interiores Economie Congregationis, quoad Expensas, & Computa, necnon Electiones Præpositorum, Nominationes, Admissiones, & Expulsiones Presbyterorum, sint subordinatæ directioni Archiepiscopi? V. An casu quo Congregatio Oratorii de Urbe, necnon aliæ Congregationes, sint a prædictis exemptæ: idem ferri debeat Judicium de Congregatione Limana, cujus Præbyteri a Fundatione usque ad præsens, sunt valde pauci, vivuntque & aluntur, non tam ex proprio Patrimonio, quam ex Bonis relictis in commune Congregationi; & ex emolumentis Ecclesiæ Hospitalis, pro funeribus, Missis Capellaniarum, Confraternitatum, & ex aliis causis? VI. An destinatio Procuratoris pro Curia Matriti, aut Romæ, fieri a Congregatione debeat, cum interventu Archiepiscopi, sique Is certiorandus de Causis ipsius destinationis, valeatque eas improbare? VII. An Archiepiscopus sit Judex competens in Causa Nullitatis Electionis ad Præposituram, & Promotor Fiscalis de ea Jure agere valeat; prout etiam, pro Observantia omnium Constitutionum? VIII. An Adimplementum Capellaniarum, aliorumque Piorum Operum existentium in Congregatione, & Ecclesia Hospitalis, pertineat ad internum Regimen, itaut sit extra Visitationem Archiepiscopi, in casu &c. Eisdemque Dubiis responsum laic. Ad primum. Affirmative; exceptis ejus Institutis, sive iis, de quibus loquuntur Constitutiones Congregationis. Ad secundum. Negative, exceptis Inventario Supellectilium Ecclesiæ, necnon eorundem Visitatione. Ad Tertium. Non esse locum in præmissis, Juri Delegato. Ad Quartum. Negative in omnibus. Ad Quintum. Affirmative in omnibus. Ad Sextum. Negative in omnibus, ad Septimum. Affirmative quo ad primam partem; quo vero ad secundam, Promotorem Fiscalem agere non posse ex Officio, & nullo ex Sacerdotibus Congregationis instante pro Nullitate Electionis; quo ad tertiam, negative. Ad octavum. Negative, servata tamen quo ad Ecclesiam Hospitalis Dispositione Brevis Sanctissimi Domini Nostri Tertia Augusti MDCCLVII. Factaque per me infrascriptum Relatione Sanctitati Sux omnium, & singularum supradictarum Resolutionum in Audientia habita die viii. Januarii MDCCLVIII. eas dignatus est in omnibus approbare, mandavitque desuper expediri Literas Apostolicas in forma

Bre.

Brevis. In quorum fidem &c. Datum Romæ ex Palatio nostræ solitæ Habitationis hac die nona Mensis Januarii MDCCLVIII C. M. Cardinalis Sacripantes Vitutii. Loco † Sigilli. Cum autem sicut dicti Præsbyteri Sæculares Nobis subinde exponi fecerunt, ipsi Resolutionem hujusmodi quo firmitus subsistat, & servatius, exactius, Apostolicæ confirmationis Nostræ Patrocinio communiri, summopere desiderant; Nos igitur ipsos Exponentes, specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulares Personæ a quibuscumque Excommunicationis, Suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, Censuris, & penis a Jure, vel ab Homine quavis occasione, vel Causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium tantum consequendum, harum serie absolventes, & absolutas fore censentes, Supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati; præinsertam Resolutionem a memoratis Cardinalibus, ut præfertur, super dictis Dubiis eaptam, Auctoritate Apostolicæ, tenore Præsentium confirmamus, & approbamus, illique inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, omnesque, & singulo Juris, & Facti defectus, si qui deluper forsan intervenerint, supplemus, & sanamus. Decernentes eandem præsentem Literas, firmas, validas, & efficaces, existere, & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere, ac illis, ad quos spectat, & pro tempore quancumque spectabit, plenissime suffragari, & ab eis respective inviolabiliter observari; Sicque in præmissis per quoscumque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his, a quoquam, quavis Auctoritate scienter vel ignoranter contrigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annullo Piscatoris die XXI. Januarii Millesimo septingentesimo quinquagesimo octavo Pontificatus nostri Anno Decimo octavo.

Pro Domino Card. Passioneo.

Joannes Florius Substitutus.

Loco † Sigilli.

B E N E D I C T U S P A P A XIV.

Venerabilis Frater, salutem, & Apostolicam Benedictionem,

Exponi Nobis nuper fecit Dilectus Filius Vincentius de Amil Feixoo, Presbyter Secularis, ac Procurator in Romana Curia Congregationis Oratorii Sancti Philippi Neri Congregationis Limanæ, quod tam ipsa Congregatio Limana, quam alia Valentina, Hispalensis, Biacensis in Diocesi Giennen, & Conchen-sis, atque in Ditionibus Charissimi in Christo Filii Nostri Ferdinandi Hispaniarum Regis Catholici existentes, ita sunt institutæ, ut Alumni in illis recipi, seu admitti minime possint nisi annuas præstationes, aut alias certas, & idoneas facultates, certoque annuos redditus habeant, quarum titulo ad Sacros Ordines suo tempore promoveri valeant. Cum autem sicut eadem Expositio subjungebat non omnes Sacro Presbyteratus Ordini adscribi cupientes, tantum Patrimonii habeant, ut de proprio vivere queant, necessitati vero Congregationis Limanæ hujusmodi numerus Sacerdotum in ea existentium minime congruens reperiatur, & defectus iste sentibilior, seu verius perniciosior existat, etenim in easatis novis Orbis perampla Civitate abundant quidem Fideles, at non minor est Paganorum, aut

aut de recenti ad Fidem reductorum frequentia, unde sequitur, ut illius Sacerdotes, etiam numero tredecim, præter Laicos, extremos impendant labores, pauperes minime sunt spiritualibus Populi necessitatibus; debent namque excipere Christianidelium Confessiones magnæ devotorum multitudinis, qui quotidie ad eorum Ecclesiam ad id conveniunt: quotidie quoque Verbum Dei, & Catholicæ Legis Præcepta docent, & prædicant; occurrunt etiam quacumque hora invitentur, ut auxilium, & assistentiam præstent in supremo Agone constitutis; & demum famulantur, & subveniunt Pauperibus Sacerdotibus Infirmis se recipientibus in Hospitali, cujus cura, & administratio eisdem credita, & demandata existit; ac proinde, dictus Vincentius ad augendam Dei Gloriam, & ipsius Instituti incrementum, animarumque salutem promovendam, Superioribus earundem Congregationum facultatem excipiendi singulis annis in memoratas Congregationes, seu Domos octo, vel sex ad minus idoneos viros cæteris qualitatibus præditos, licet rerum temporalium inopes, quive ad Sacros etiam Presbyteratus Ordines ad Titulum Missionis, & Mensæ Communis per Ordinarios Locorum promoveri possint, sibi a Nobis concedi plurimum desideret. Nos igitur ipsius Vincentii Votis hac in re, quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibuscumque Excommunicationis, & Interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, Censuris, & pœnis a Jure, vel ab Homine quavis occasione, vel causa laetis si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium tantum consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, Supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati: Fraternitati tuæ per præsentem committimus, & mandamus, ut ex Alumni memoratæ Congregationis Oratorii Sancti Philippi Nerii Civitatis Limæ, quos Divino Cultui promovendo, & Animarum salutem procurandæ, juxta datam tibi a Domino Prudentiam aptiores, & sincera mente alacriores deprehenderis, singulis annis aliquot ad Titulum Missionis, & Mensæ Communis ad Sacram Ordinationem admittere, eosque ad omnes etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines, servatis alias servandis, promovere libere, & licite pro tuo arbitrio, & Prudentia Auctoritate Nostra Apostolica possis, & valeas, quotquot scilicet re ipsa ad superscriptas enunciatas causas, & indigentias, necessarios in Domino judicaveris; ita tamen, ut si hujusmodi Promoti ad Titulum Missionis, vel Mensæ Communis, a prædicta Congregatione quandocumque discesserint, vel dimissi fuerint, Suspensionem a Divinis ipso facto incurrant, eo usque duraturam, donec sufficiens Beneficium Ecclesiasticum in Titulum, seu Ecclesiasticam Pensionem obtinuerint, vel Patrimonium Sacrum a Te, seu pro tempore existente Archiepiscopo Limano approbandum, sibi constituerint, abque eo quod Congregatio prædicta, ullius præstationis onere gravetur, plenam, & amplam facultatem eadem Auctoritate tribuimus, & impertimur. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, & Synodalibus Conciliis editis Generalibus, vel Specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus; ac dictæ Congregationis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Statutis, & Consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus & singulis illorum tenore præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permanens, ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die xxiii. Januarii MDCLVIII. Pontificatus Nostri Anno Decimo octavo.

Pro Domino Gard. Passioneo.

Joannes Florius Substitutus

Loco † Sigilli.

DAMNATIO, ET PROHIBITIO.

Operis, cui Titulus: *Storia del Popolo di Dio, dalla Nascita del Messia, sino alla fine della Sinagoga &c. Parte Seconda: con Raccolta di Dissertazioni, & in fine la Difesa della medesima seconda parte &c.*

B E N E D I C T U S P A P A X I V.

Ad futuram rei memoriam.

CUM ad Congregationem Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Indici Librorum prohibitorum, & expurgandorum præpositam nonnullis ab hinc annis denuntiatum fuisset Opus Gallico Idiomate conscriptum, hoc Titulo = *Histoire du Puple de Dieu, depuis la naissance du Messie, jusqu'à la fin de la Sinagoge*; Hujusmodi Opus maturo examini subjectum, & consequenter proscriptum fuit, Decreto edito die 17. Aprilis Anni 1755., & a Nobis ipsis confirmato. Sed quum nihilominus aliquis repertus fuerit, qui nimia audacia illud ipsum Opus in Italicam linguam converterum Typis edere non dubitavit sequenti titulo: *Storia del Popolo di Dio dalla Nascita del Messia, sino alla fine della Sinagoga, tratta da soli Libri Santi dal Padre Isacco Giuseppe Ferruyer della Compagnia di Gesù: Seconda Parte: tradotta dal Francese da un Religioso della medesima Compagnia: in Venezia 1756. nella Stamperia Remondini*, adjectis ad calcem versionis hujusmodi non solum Mantissa Dissertationum ab Auctore latine conscriptarum, sed etiam, Apologia ipsius operis, cujus Titulus & = *Difesa della seconda parte della Storia del Popolo di Dio del Padre Ferruyer, tradotta dal Francese &c.* Vix dici potest, quantum inde offensionis, & scandali conceperint boni, ac Deum timentes cujusque gradus, & conditionis homines, quorum iustas ea de re querelas ad Apostolatam Nostrum delatas debita consideratione pensantes, ne officio Nostrum deesse videremur, adacti sumus committere Venerabilibus Fratribus Nostris ejusdem S. R. E. Cardinalibus in tota Republica Christiana Generalibus Inquisitoribus adversus hæreticam pravitatem auctoritate Apostolica deputatis, ut ad iteratum, ac rigorosum examen revocarent tum ipsum opus Gallice editum, tum ipsius versionem in Linguam Italicam; etiam si dubitari nequeat, quin Opus uno aliquo Idiomate primitus editum, atque ita proscriptum, quacumque alia Lingua postmodum exhiberi contingat eadem proscriptione notatum intelligatur, tum demum Collectionem illam Dissertationum Operi adjectarum, & Apologiam Italicæ versioni, ut præfertur, subjectam. Ut itaque mandatis Nostris fieret satis, convenientibus primum inter se Theologis ad novum examen deputatis, iisque in pluribus sessionibus ea de re habitis, rem omnem diligenter scrutantibus, & ponderantibus, suæque sententias, & scripto, & voce pandentibus, visum est, Opus præfatum, sive Gallico, sive Italico, sive alio quocumque Idiomate conscriptum, translatum, atque editum una cum prædictis Dissertationib. & Apologia prohibendum esse tanquam continens propositiones respectu falsas, temerarias, scandalosas, faventes hæresi, atque hæresi proximas, communique & unanimes Sanctorum Patrum & Ecclesiæ consensui in Divinarum Scripturarum interpretatione minime congruentes. Post censuram Theologorum, ut supra, deputatorum delata res est ad secundo dictam Congregationem Generalium Inquisitorum, & coram Nobis habitam die 29. Decembris elapsi Anni 1757. in qua, quum judicium eorundem Cardinalium Inquisitorum relatæ Consultorum Sententiæ omnino conforme fuerit; Nos demum, lectis atque perpensis dictorum Theologorum Consultationibus scripto exaratis, auditisque eorundem Cardinalium consiliis, per has Nostras Apostolicas Literas sæpeditum Opus tam Gallico, quam Italico, aliove quolibet Idiomate conscriptum, translatum, aut Typis impressum nec non Dissertationes, & Apologiam superius enuntiatas, propterea quod

quod in illo, & in illis continentur Propositiones respective falsæ, temerariæ, scandalosæ, faventes hæresi, atque hæresi proximæ, & a communi, & unanimi Sanctorum Patrum & Ecclesiæ sensu in divinarum Scripturarum interpretatione alienæ, damnamus, & reprobamus, ipsumque Librum legi, retineri, & quocumque Idiomate denuo Typis imprimi prohibemus; Mandantes omnibus & singulis Christianis, qui ejusmodi Librum penes se habuerint, seu in quorum manus subinde pervenerit, ut illum, statim ac præsentibus Literæ eis innotuerint, hæreticæ pravitate Inquisitoribus, seu eorum Vicariis, ubi Inquisitores peculiare adint, alioquin Episcopis, seu Ordinariis locorum, tradere, & consignare teneantur, sub pœna excommunicationis majoris, quoad personas Seculares, quo vero ad personas Ecclesiasticas etiam Regulares, hujusmodi mandato Nostro non obediens, & contrafacientes sub pœna suspensionis a Divinis ipso facto absque alia declaratione, incurrendis; quarum absolutionem, & respective relaxationem Nobis, & Successoribus Nostri Romanis Pontificibus pro tempore existentibus reservamus; excepto dumtaxat, quoad excommunicationem prædictam uniuscujusque mortis articulo; quo nimirum Confessarius quilibet ab hujusmodi censura, ut præfertur, incurra absolvere poterit. Ut autem eadem præsentibus Literæ ad omnium notitiam facilius perducantur, nec quisquam illarum ignorantiam allegare possit, volumus, & auctoritate prædicta decernimus, illas ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum, ac Cancellariæ Apostolicæ, nec non Curiae Generalis in Monte Citatorio, & in Acie Campi Floræ de Urbe per aliquem ex Curatoribus Nostri, ut moris est, publicari, illarumque exempla ibi affixa relinqui; sic vero publicatas omnes, & singulos, quos concernunt, perinde afficere, ac si unicuique illorum personaliter notificata, & intimata fuissent: ipsarum autem præsentium Literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in Ecclesiastica Dignitate constitutæ munitis eandem prorsus fidem tam in judicio, quam extra illud ubique locorum haberi, quæ haberetur eisdem præsentibus, si exhibitæ forent, vel ostensæ.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 17. Februarii 1758. Pontificatus Nostri Anno Decimo octavo.

D. Card. Passioneus.

EPISTOLA

R. P. ANTONII TAVEIRA

ARCHIEPISCOPI GOANI

A D

SANCTISSIMUM DOMINUM NOSTRUM

BENEDICTUM PAPAM XIV.

ET SANCTITATIS SUÆ

A D E U M D E M

R E S P O N S I O.

SANCTISSIME PATER AC DOMINE.

Anguſtiis, quibus acriter tribulor, circumſeptus, ob aliquarum ovium mihi concreditarum a recto tramite ſeceſſum, operæ pretium duxi Tibi, Sanctiſſime Domine, tanquam omnium potentiſſimo Patri, has preces humiliter effundere, ut ea pietate commotus, qua ſedulo uteris erga omnes, remedium præbeas opportunum, quo ab hac animi aſſiſtatione reddar indemnis, illasque in viam veritatis reducam, atque damna inſtantia, ac futura penitus avertantur.

Cum hanc Goanam Diœceſim Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia regere cœpi, magna judicialis movebatur contentio circa cujuſdam matrimonii validitatem. Nam, licet inter illud contrahentes nonniſi impedimentum impediens ex ſponſalibus cum alio antecederet contractis ortum extaret, attamen, ſolemnitatibus Tridentini ſpreſis, non coram proprio Parocho cujuſlibet contrahentium contractum fuerat, ſed coram uno ex Apoſtolicis Viris, quos Miſſionarios appellamus, qui ad aliquos fideles inſtruendos in infidelium loco, vulgo Sunda, limitibus hujus Diœceſis vicino commorabantur, ad quem doſe ſe tranſulerunt, dicentes, ſe velle ibi novum domicilium conſtituere; ſed, contracto matrimonio, ſtatim ad patriam convolarunt. Hoc idem in loco, vulgo Quittur, qui ultra hujus Diœceſis fines intra unam, aut duas dietas ad plurimum diſtat, non ſemel poſtea inter impedimenta dirimentia habentes ſimiliter contigit.

Ratio, cur aliquibus videtur, matrimonia, in his, ſimilibusque locis contracta, valida eſſe judicanda, impedimentiſque dirimentibus ſecluſis, in eo fundatur, quia in illis Tridentini diſpoſitio non viget, cum ibi publicatum non fuerit, nec receptum, quapropter, ad diſta loca extendendum non eſſe, aſſerere non dubitant, ex plurium ſententia cum Sanchez *lib. 3. de matrimon. diſput. 18. quæſt. 4. a. num. 27.* qui acriter pro validitate pugnat. Hoc autem in Indiis Orientalibus, præcipue in hac Diœceſi, cum ſit proxima prædictis locis, nullatenus ſervandum eſt, ne illicitis, ac peccaminolis conjunctionibus locum præbeat, prout experientia docet.

Igitur ad ſedandas controverſias, malaque ex ſimilibus matrimoniis orta obvianda, opus eſſe mihi videtur, Sanctitatem tuam, meis precibus inclinam, declarare, nulli eſſe talia matrimonia; prout olim declaratum fuit a Sacra Congregatione Cardinalium, approbante Sanctiſſimo Domino Urbano VIII. 14. Auguſti 1621. ad inſtantiam Archiepiſcopi Colonienſis, ut reſert Schmalzgrueber.

ber lib. 4. Decretal. tit. 3. num. 112. Aperte tamen constituendum est, incolas hujusmodi Diœcesis ad talia, & similia infidelium loca, etiam cum animo mutandi domicilia migrantes, ad matrimonia contrahenda admittendos non esse per Missionarios, nisi cum Ordinarii licentia secundum Diœcesis consuetudinem obtenta, præcedentibus tribus denuntiationibus in propriis Ecclesiis, atque in iis, quarum domicilia reliquerint, solum enim tunc similia peccata cessabunt.

Die 14. Januarii 1749. indulgentia Oratoria privata concedendi per decennium Antecessori meo per Tuam Sanctitatem benigne permissa fuit. Eandemmet gratiam humiliter exposco, consequique spero, cum causæ finales illius concessionis adhuc vigeant. Nam ea deficiente, quamplurimi Nobiles præceptum audiendi Sacrum certe non adimplebunt, tam ob distantiam a propriis Parochialibus Ecclesiis, quam ob paupertatem qua laborant. Pro his, & aliis beneficiis Deo gratias agam, enixe deprecans, Te per plures annos ad Ecclesiæ utilitatem incolumem servare.

Goa 16. Decembris 1754.

*Antonius Taveira Archiepiscopus Goanus
primas Orientalis.*

VENERABILI FRATRI

A N T O N I O

ARCHIEPISCOPO GOANO.

B E N E D I C T U S P A P A X I V.

Venerabilis Frater, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

PAUCIS ab hinc hebdomadis Fraternalitatis Tuæ literas accepimus, die 16. Decembris 1754. datas, nescientes usque adhuc, quænam diuturnæ hujus moræ fuerit causa. Exposuisti autem in iis, quod, cum receptum fuerit in Diœcesi tua Tridentinum Concilium, servatur ad amissum ibidem sanctio illa, quæ nulla declarat matrimonia, quæ sine præsentia Parochi sponsi, vel sponsæ, & sine duobus testibus celebrantur. Cum vero Diœcesi tuæ finitimus sit locus quidam, Sunda vocatus, ubi nonnulli Missionarii Sacerdotes inhabitant ad regionis incolas ad Fidem Catholicam pertrahendos, edocendosque, contigit aliquando, atque nunc etiam contingit, ut quispiam difficultates prænoscentes, quæ matrimonium fortassis impedirent, quotiescunque in tua Diœcesi contrahendum foret, ab eadem discedit una cum muliere, atque Sundam pergit, ubi neque receptum, neque promulgatum fuit Concilium Tridentinum, ibique matrimonium coram Missionario contrahit, ac subinde regrediens ad Diœcesim tuam, validum esse contendit, eo quia matrimonium non alibi nullum esse reputatur, præterquam iis in locis, in quibus Concilii Decretum receptum, ac promulgatum fuit. Hæc est quæstio, de qua Nos interrogasti, ut normam præstiterimus, quæcum in ejusmodi matrimoniis gerere te oporteat. Quamvis autem ob longævam, quin immo decrepitam ætatem, quam agimus, Nos a laboribus excusare liceret, eosdemque aliis committere, ultima Nobis definitione servata; nihilominus, cum Divinæ placuerit Majestati sanam Nobis, ac integram mentem servare, etsi, præter senium, binæ gravissimæ infirmitates, quas perpepsi sumus, Nos eo perduxerint, ut sacro Viatico, & extrema Olei unctione semel, ac iterum muniremur, petitionibus tuis recta responsum dare non emitemus, cum ob experientiam, quam in ejusmodi controversiis nacti sumus, ut videre est in nostra Fe-

clesiastica Institutione, in lucem edita, dum in Archiepiscopali Bononiensi Cathedrala sedebamus, quæ est la 33. Latinæ editionis sub num. 9. tum vero etiam ob munus exercitum pluribus annis a Secretis Congregationis Tridentini Concilii, dum in minoribus agebamus, ubi similia ne otia tractantur.

In integra Decretali Alexandri III. nostri Prædecessoris, sexta sub titulo de homicidio, quæ in Collectione Decretalium, qua utimur in scholis & foro, non integra est, sed decurtata, sequentia leguntur verba, quæ nostræ favent intentioni: Sicut dignum, & omni rationi consentaneum est, graves, & difficiles quæstiones ad examen Apostolicæ Sedis deferri: ita etiam nobis ex ministerio susceptæ sollicitudinis imminet easdem quæstiones, prout nobis Dominus dederit, solvere, & singulis a nobis consilium posulantibus respondere: ut providentia Romanæ Ecclesiæ, quæ ubique terrarum obtinet, disponente Domino principatum, quæstiones solvantur, & removeatur in his ambiguitas singulorum de cordibus. Licet autem super quæstionibus, quas nobis discretio tua solvendas direxit, te non dubitamus providum, & circumspexitum existere; cogimur tamen ex suscepto servitutis ministerio, juxta discretionem, & providentiam nostram, tibi exinde respondere.

Thomas Sanchez, qui quidem, nemo ignorat, qualem sibi famam conciliaverit in controversiis ad matrimonium spectantibus, quæstionem hanc agit in suo Opere de Matrimonio lib. 3. disp. 17. & seq. ubi sub num. 19. defendit validum matrimonium initum in loco, ubi promulgatum non fuerit Tridentinum Concilium, quamvis ille, qui contrahit, domicilium habeat in loco, ubi Concilium receptum est, indeque discesserit, ut eas difficultates aufugeret, in quas incidere, vel incidere se posse rebatur, si matrimonium ibidem contrahere voluisset: cum vero opponitur, intercedere fraudem, tunc respondet, vel nullam inesse fraudem, ubi quis jure suo utitur, quoniam vetitum non est a loco, in quo receptum fuit Concilium, transire ad alium, ubi non sit receptum; vel, etiam si fraus intercessisse credatur, ejusmodi fraudem illicitum quidem, non sic vero matrimonium efficere; Pontius, qui non tam facile Sanchezii opinionibus adhæret, in hac tamen eidem consentit: ut videri potest lib. 5. de Matrimonio cap. 9. Et Diana in coordinata editione tom. 1. tract. 3. resolut. 116. & 117. Sanchezio, & Pontio subscribit. Eiusdem sententiæ sunt Bonacina de Matrimonio quæst. 2. punct. 7. num. 2. tom. 1. Castropalaus part. 5. disput. 2. de Sponsal. punct. 13. & 3. num. 4. Leander part. 2. tract. 9. de Matrimonii Sacramento disp. 7. quæst. 11. Filliucius tract. 10. de Matrimonio part. 1. cap. 6. num. 199. Robignolus de Matrimonio 1. contract. 15. prænot. 21. num. 8.

Ne vero plus quam par est sermonem protrahamus in aliorum Doctorum, atque Theologorum nominibus cumulandis, tantummodo innuemus, non deesse, qui contrariam sententiam tueatur, doceatque, nullum esse matrimonium ab eo contractum, qui ad evitandas difficultates, in quas incidit, vel incidere se posse veretur, si matrimonium ineat in loco domicilii, ubi viget Tridentina lex, transsit ad alium, ubi promulgata non fuit, adeoque neutiquam recepta, & post initum matrimonium, domum suam revertitur: qua de re observari poterunt Gobat in Theologia experimentalis tract. 9. num. 481. Cardinalis de Lauræa de Matrimonio disp. 22. num. 138 & seq. Clericatus de Sacramento Matrimonii decis. 34. num. 14. Giribaldus tract. 10. de Matrimonio cap. 7. numer. 22. Scobar in Theologia radicali tract. 116. de Matrimonio num. 51. Schmalzgrueber ad tit. de clandestina dispensatione num. 112. Piehler in eundem titulum num. 14. Boekhn ad tit. de Constitutionibus §. 3. num. 4. Elbel in Theologia Morali part. 3. num. 301. & seq. Pontas verb. Impedimentum clandestinitatis, cas. 3. §. Ceterum ad casum. Et ipse Diana, qui secutus fuerat in locis supra memoratis Sanchezii, & Pontii sententias, in eadem editione coordinata tom. 2. tract. 6. resolut. 74. ab iisdem recedit, ut hanc posteriorem amplectatur. Sylvius vero tom. 5. Operum suorum edit. Antuerpien anni 1698. inter varias resolutiones verb. Matrimonium num. 8. sapienter animadvertens, matrimonium esse validum, si quis, admissa etiam fraude, patriam suam deserens, ubi Tridentinum Concilium

promulgatum fuit, illud contrahit in loco, ubi non est promulgatum, postquam tamen ibidem novum quasi domicilium acquisierit; ex eo inferre, nullum esse matrimonium, quotiescumque ille, qui contrahit, regreditur illico ad locum unde discessit, quin speciem quamdam domicilii adeptus fuerit in loco, ubi matrimonium contraxit.

Sedente felic. record. Urbano VIII. Pontifice Maximo, Archiepiscopus Coloniensis Elector tria hæc dubia proposuit coram Congregatione Concilii: *Queritur humiliter a Sacra Congregatione, an incolæ tam masculi quam femine loci, in quo Concilium Tridentinum in puncto matrimonii est promulgatum, & acceptum, transeuntes per locum, in quo dictum Concilium non est promulgatum, retinentes idem domicilium, valide possint in isto loco matrimonium sine Parocho & testibus contrahere.*

Secundo. Quid, si eo prædicti incolæ tam masculi, quam femine, solo animo sine Parocho, & testibus contrahendi, se transferant, habitationem non mutant.

Tertio. Quid, si iidem incolæ tam masculi, quam femine, eo transferant habitationem illo solo animo, ut absque Parocho, & testibus contrahant.

Hoc autem Congregatio dedit responsum die 5. Septembris 1626. *Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum ad primum, & secundum respondit, non esse legitimum matrimonium inter sic se transferentes, & transeuntes cum fraude.*

Ad tertium respondit, nisi domicilium vere transferatur, matrimonium non esse validum.

Instituerunt postmodum Archiepiscopi Coloniensis Procuratores, ut Congregationis responsum Pontificio Brevi confirmaretur, siquidem Archiepiscopus Elector cupiebat illud Decretanæ Synodo, quam habiturus mox erat, adnectere. Petitioni Urbanus VIII. indulgit, iussitque expediri Breve, cujus prima præscriptio authorographa, ab eodem subscripta, reperitur inter ejusdem Brevia anni 1627. pag. Summa vero ejusdem ita se habet: *Confirmatio resolutionis nonnullorum dubiorum super contrahendis matrimoniis a Sacra Congregatione Concilii emanatæ: est juxta ejusdem Congregationis decretum.* Hujus vero definitionis contextu bene perpenso, facile intelligitur, matrimonia primo, ac secundo loco exposita, irrita ac nulla ab eadem Congregatione decerni, eo quia fraus intercessit; validum autem censeri matrimonium tertio loco positum, in quo licet fraus intercesserit, nihilominus is, qui matrimonium contrahit, antequam illud iniret, domicilium adeptus erat eo in loco, ubi matrimonium inivit. *Nisi domicilium vere transferatur.* Siquidem novum non est, neque inusitatum, quod quis domicilium habeat aliquo in loco, & quasi domicilium adipiscatur in alio: in quo rerum statu si versetur, tunc eidem liberum erit, matrimonium contrahere coram illo Parocho, intra cujus Parochiæ fines tunc inhabitat, cum matrimonio jungitur, juxta communem sententiam, a Nobis relatum, sancitamque in superius memorata Institutione nostra Ecclesiastica in 33. Latinæ editionis.

Firmiter ejusmodi principis semper adhæsit eadem Congregatio, quotiescumque materiæ hujus discutiendæ se se dedit occasio: etenim in quadam *Abulen.* proposita sub die prima Decembris, 1640. lib. 16. *Decretor.* pag. 370. a terg. & pag. 472. ita respondit; *Sacra &c. censuit, non valere matrimonium contractum coram Parocho loci, ubi contrahentes reperiuntur non animo ibi domicilium contrahendi.* Dum in minoribus fungeremur munere a Secretis Congregationis ejusdem, irritum ac nullum pariter declaratum fuit matrimonium ab eo contractum, qui, ut declinaret difficultates, quas proprius Parochus objiciebat, ad alium locum transferat, atque connubium fecerat coram Parocho ejus loci, a quo postmodum, contracto matrimonio, statim discesserat, ut ad pristini domicilii locum rediret; uti videri potest in *Lauretana* proposita, ac definita die 13. Julii 1725. tom. 3. *Thesauri Resolutionum Congregationis edit. Urbinaten.* de anno 1739. pag. 185. Ex adverso eadem Congregatio validum censuit matrimonium ab eo contractum, qui discesserat a loco proprii domicilii, ut difficultates

aufugeret, nisi quas offendisset, si matrimonium coram ejusdem loci Parocho ini-
re voluisset, atque illud inierat coram Parocho alterius loci, postquam tamen
legitimum ibidem quasi domicilium adeptus fuerat, eodemque in loco, etiam
post matrimonium contractum, ad aliquod tempus permanerat; quæ definitio la-
ta fuit die 20 Februarii 1723. in *Casertan. seu Forolivien. Matrimonii*, que-
madmodum videre est tom. 2. *Supradicti Thesauri Resol. pagin. 274. & seq.* ubi
alias quoque similes observare licebit, quas tum diligenter collegimus. Demum
ne prolixior evadat oratio, in celebri *Leopoli. Matrimonii*, proposita sub die
9. Junii 1725. Congregatio principia eadem ad amissim rerinuit, quemadmo-
dum legere fas est tom. 3. *Thesauri ejusdem pag. 161.* quibus pariter in eadem
causa omnimode insisterat Rota Romana in *decisione 1298. tom. 6.* coram ho-
norabilis memoriæ Linetta Romæ Decano, & Sacræ Pœnitentiariæ Regente.

Exposita Congregationis sententia, operæ pretium erit modo referre quid Ur-
banus VIII. pro illius confirmatione peregerit. Equidem innuimus, jam tum ab
eodem Pontifice roboratam fuisse Pontificio Diplomate: cujus cognitio cum tem-
poris decursu ad spectabilis memoriæ Cardinalem Joannem de Lugo pervenisset,
curavit is, exhiberi sibi ab Administris Colonienfis Archiepiscopi authenticum
Brevis exemplum; quod cum obtinisset, Operibus suis adnexum typis edidit *lib.*
1. dub. 36. Respons. Moral. Id ipsum quoque alii fecerunt Scriptores a Nobis
collecti in superius memorata Ecclesiastica Institutione 33. Latine editionis; at-
que hoc ipsum Breve nuperrime in lucem vulgatum reperitur in *Bibliotheca Ca-*
nonica P. Ferrarii: adeo ut ex sententia communiter hodie recepta, atque ob-
servata, nullum atque irritum habendum sit matrimonium, in fraudem proprii
Parochi, coram Parocho alterius loci contractum, dummodo tamen ille, qui
contrahit, antequam matrimonio jungatur, legitimum domicilium, vel quasi do-
micilium revera in hoc altero loco adeptus non fuisset, atque inibi fortassis post
matrimonium contractum ad aliquod tempus commoratus non esset. Consulantur
Salmanticenses in *curfu Theologiæ Moralis tom. 2. tract. 9. de Matrimonio cap.*
8. punct. 2. num. 31.

Mittimus interea Fraternitati Tuæ Urbani VIII. Breve, quod Apostolicæ au-
thoritatis robore confirmamus, jubentes una simul, ut confirmationis nostræ do-
cumentum asservetur in Actis Congregationis Concilii, atque in nostro secreto-
ri Vaticano Tabulario, quemadmodum Fraternitas Tua sub finem hujus nostræ
Epistolæ animadvertere poterit; tibi quoque propterea, tuisque successoribus manda-
mus observantiam, & implementum ejusmodi Brevis in ista Diocesi, ubi fre-
quenter ejusmodi quæstiones incidunt, quibus per idem Breve opportune prospici-
tur: atque hoc pacto satisfacisse Nos arbitramur petitioni, quam proposuisti in
epistola diei 18. Decembris 1755. ubi normam, quam sequereris, demonstrari
tibi cupiebas, si contingant, uti paulo ante dicebamus, matrimonia eorum, qui
ad evitandas difficultates, in quas vel offenderant, vel offensus erant, si ma-
trimonium in tua Diocesi celebravissent, transeunt ad finitimum locum, in quo
coram aliquo Missionario matrimonium contrahunt, deinde vero ad eam regio-
nem, ubi verum domicilium habent, revertuntur.

Post hæc, necessarium fore censem nonnihil adjungere, ut in propatulo sit,
quidnam requiratur ad quasi domicilium adipiscendum. Verum hac in re non
alio pacto responderi potest, nisi quod, antequam matrimonium contrahatur,
spatio saltem unius mensis ille, qui contrahit, habitaverit in loco, ubi matri-
monium celebratur. Definitiones Congregationis Concilii hac de re observari
poterunt apud Fagnanam in *Cap. Significat, de Parochiis*, ubi, earumdem con-
textu perpenso, hæc habet sub num. 39. *Vir, & Mulier Trajectenses timentes*
impedimentum a parentibus, cum ad vicinam urbem Aquisgranam se contulissent,
& ibi aliquandiu morati matrimonium contraxissent, Sacra Congregatio, consul-
ta super validitate, censuit exprimendum tempus, quo contrahentes Aquisgra-
næ manserunt; quod si fuerit saltem unius mensis, dandam esse decisionem
pro validitate. Natalis Alexander in *Theologia Dogmatica & Morali liber 2.*
de Sacramentum Matrimonii cap. secund. articul. secund. regul. sexta animad-
ver-

vertit, ad acquirendum quasi domicilium, oportere, ut contrahentes, antequam matrimonium celebrent, tanto tempore eo in loco, ubi copulantur, fuerint commorati, ut ibidem cogniti jam sint, atque perspecti. Dubitari autem posset, num ad quasi domicilium acquirendum matrimonii causa, uti diximus, non solum requiratur præcedens habitatio, verum etiam subsequens ad aliquod temporis spatium: verum, cum observaverimus, subsequentem habitationem ab iis Auctoribus, qui hanc tractarunt materiam, tamquam magni momenti administriculum reputari, ut novum domicilium quæsitum dicatur, nihil vero de illa præscriptum fuisse a Concilii Congregatione in adducta paulo ante definitione penes Fagnanum, nolumus hac de re quidquam novi decernere.

Quod vero mox sequitur, respicit matrimonium initum alio in loco, ubi jam sequebatur epistola Fraternalitatis Tuæ. Verum de hoc sermonem habere nequimus, nisi prius a proposito paulisper digredientes, quidquam opportune præmittamus. Odo de Soliaco, vigilantissimus Parisiensis Antistes, qui vixit sub initium sæculi decimi tertii, promulganda statuit in suæ Dioceseos Parœciis matrimonia, priusquam inirentur; ut scilicet hoc pacto dignosci posset, num inter contrahentes impedimentum nullum subesset: atque inde denuntiationum manavit exordium, quæ tum *Bannum* nuncupatæ fuerunt. A Diocesi Parisiensi mos iste laudabilis ad alias quoque per Galliam permeavit; uti colligitur ex rescripto Innocentii III. ad Episcopum Beluacensem in *Cap. Cum in tua de Sponsal. 19. Matrim.* Idem Innocentius in Concilio Lateranensi quarto ad universam Ecclesiam ejusmodi denuntiationum morem propagavit, ut videre est in *Cap. Cum inhibito, de clandestina desponsatione*. Atque sacra Tridentina Synodus sess. 24. de reformat. matrim. cap. 1. Lateranensis Concilii vestigiis inhærendo, id ipsum præcepit. Quamvis vero denuntiationes ad matrimonii validitatem neutiquam pertineant, adeo ut matrimonium, iisdem omis, celebratum, illicitum quidem sit, quod tamen validum; non idcirco denuntiationum omisio gravi caret culpa, neque propterea negligi impune queunt in Parœciis, in quibus contrahentes inhabitant; quod si velint matrimonium extra Diocesim, quam incolunt, celebrare, tenetur is, qui matrimonio interest, exigere prius, ut denuntiationes factæ jam fuerint in loco prioris domicilii, quamvis sit alterius Diocesis, ad hoc ut tuto interesse possit matrimonio, quod in sua Diocesi celebratur. Observetur Concilium Aquisgranense anni 1585. a Sixto V. Pontifice Maximo confirmatum, sicuti etiam Rituale Romanum. Quod si vetustiora monumenta præ manibus sumere opus esset, in secunda Collectione Decretalium *Cap. primo de clandestina desponsatione*, reperitur Decretalis Alexandri III. relata etiam per Gonzalez in *Cap. Cum inhibito, sub num. 10. de clandestina desponsatione*, ubi fit mentio oneris, quod districte incumbit ei, qui matrimonio interest in sua Diocesi contracto, ne scilicet interesse debeat, nisi requisierit antea ab episcopo loci, ubi contrahentes inhabitant, prævium denuntiationum edictum, unde appareat, nullum inter eosdem impedimentum obistere.

Constat igitur, presbyterum Missionarium, coram quo matrimonia, de quibus sermo est, Sundæ celebrantur, iisdem interesse neutiquam debere, nisi prius exhibeantur sibi denuntiationum edicta promulgata in sua Diocesi, ubi contrahentes domicilium habent, e quibus pateat, nullum inter eosdem impedimentum reperiri. Quod si missionarius objiciat, Tridentinum Concilium Sundæ promulgatum non esse, tum fac ipse, ut bene percipiat, quod, si onus ejusmodi repetere, ac derivare nolit a Tridentini Concilii lege, non potest, quin illud fateatur, ac noscat sibi a Lateranensi Concilio impositum. Postquam vero, qui Sundæ matrimonio juncti fuere, ad Diocesim tuam redierint, si Fraternalitas Tua iusserit fieri tum denuntiationes, ut pateat, num inter eosdem impedimentum ullum interfit, non tam muneri tuo satisfacies, verum, sic agendo, paulatim e medio tolles pravum nonnullorum morem adeundi Sundam, ut matrimonio copulentur, ob metum difficultatum, in quas inciderent, si tua in Diocesi, ubi domicilium habent, nubere voluissent.

Decretum sacri Tridentini Concilii, quo clandestina matrimonia irrita ac nulla declarantur, illud ipsum est, de quo plulquam de ceteris aliis in sacro illo conventu dilceptatum fuisse legitur, propter diversas Patrum sententias: quemadmodum testatur Cardinalis Pallavicinus in *Historia Concilii lib. 22. cap. 4.* atque idem referunt P. Joannes Stoz. in *succincta Relatione de gestis in Concilio Trid. sess. 4. art. 24 §. 10. punct. 1. num. 548.* Ernestus Salomon Cyprianus in libro, cui titulus *Tabularium Ecclesiæ Romanæ seculi xvi. num. 159. & numer. 180.* & Mutius Calinus, Jaderensis Archiepiscopus, in epistola diei 11. Novembris 1563. ad Cardinalem Aloylium Cornelium Camerarium, cui quidquid in Concilio eveniret, feliciter referebat, ut ex manuscripto ejusdem epistolarum Codice.

Dubitabatur primo utrum Ecclesia abrogare posset clandestina conjugia, propterea quod legitimus contractus, materia insimul, ac forma est Sacramenti matrimonii; mutua nempe, ac legitima corporum traditio, verbis, ac nutibus interiorum animi assensum exprimentibus, materia, & mutua pariter, ac legitima corporum acceptatio, forma: ex quo nonnulli arguebant, quod, legitima traditione, & acceptatione simul conjunctis, subest materia, ac forma, quæ non ab alio imminuari potest, præterquam ab eo, qui divinæ gratiæ est auctor, quæ per Sacramenta confertur: verum, reponentibus aliis, Ecclesiam posse conditionem quamdam præscribere, quæ prius non aderat, sine qua contractus in posterum neque legitimus, neque validus foret, quemadmodum etiam neque legitima, neque valida traditio, & acceptatio corporum, id sacris erat, ut clandestina matrimonia irrita fieri possent, quod quidem potestatis Ecclesiasticæ limites non excedit. Desumitur responsum hoc ex doctrina S. Thomæ Aquinatis, *Quodlibet. 5. quæst. 8. art. 15. Ad primum.* Non desistit quidam scriptor Paulus Sarpinus in *Historia Concilii Tridentini*, quin contradicentium partes amplecteretur; veruntamen tanta est vis veritatis, ut Petrus Franciscus Courayer, qui Sarpium quæcumque sequitur, hoc tamen loco eum deferat, atque impugnet, uti observari potest in adnotationibus ad eandem Historiam Concilii *lib. 8. §. 86. num. 88. & seq. & præsertim num. 90.*

Asserta Ecclesiæ potestate, alia successit dubitatio, num scilicet legitimæ intercederent causæ ad clandestina conjugia, quæ secundum Canones erant dumtaxat illicita, ut inferitur ex Canone *Aliter*, aliisque subsequentibus, quorum unus incipit *Nullus*, alter *Nosstrates*, *quæst. 1. caus. 30.* nulla in posterum discernenda. Verum, cum demonstratum fuerit, ex clandestinis conjugiiis frequenter evenire, ut qui uxorem duxerat, eam dereliqueret, atque superinduceret alteram, quodque interdum nonnulli uxorem habentes ad Sacros Ordines ascenderent, & una cum uxore Ecclesiastica Beneficia retinerent, quibus gravissimis malis Ecclesiastici Judices mederi nequibant, cum matrimonii contracti necessariæ probationes deessent, hoc satis superque valuit ad evincendam necessitatem infringendi clandestina connubia, ut colligitur ex littera ipsius Concilii *Decreti*, advertitque sagaciter Natalis Alexander in *Theologia Dogmatica & Morali de Sacrament. Matrim. lib. 2. cap. 2. part. 2. proposit. 1.*

Injiciebat scrupulum aliis consideratio illa, ne scilicet clandestinis conjugiiis abrogatis, iis nempe, quæ sine Parocho viri, aut mulieris celebrantur = *hujusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos in præsentì Decreto irritos facit, & annullat* = sunt verba Concilii, posset id exasperare graviter hæreticorum animos, quorum matrimonia fuissent nulla, & consequenter illegitima soboles, quoniam coram Catholico Parocho ac binis testibus nequaquam celebrata fuisset. Verum, Concilii Patribus sapienter in hunc modum statuentibus = *Decernit insuper, ut hujusmodi Decretum in unaquaque Parochia suum robur post triginta dies habere incipiat a die primæ publicationis, in eadem Parochia factæ, numerandos* = sicuti credibile non erat, Decretum ejusmodi ab ipsis promulgandum, inde sequebatur, quod eorum matrimonia sine præsentia Parochi, & duorum testium facta, irrita nunquam dici potuissent: ut prolequitur Cardinalis Pallavicinus loco citato *cap. 8.*

Tandem cum prævideretur, facile deperditum iri probationes, unde constaret de promulgatione Tridentini Decreti in qualibet Parœcia, atque exinde orituras plerumque dubitandi causas, num executioni demandata fuisset præscripta Conciliaris Decreti promulgatio, numque propterea vim suam obtinere deberet, approbante Pontifice Maximo, sancitum fuit a Congregatione Concilii, ad eandem promulgationem comprobendam, sufficere diuturnam observantiam ejusdem Conciliaris Decreti, cujus publicatio inducitur ex diuturnitate temporis, quo matrimonia in Parœciis coram Parocho, ac duobus testibus celebrata fuerunt: ut videre est in *Tricar. 26. Septembris 1602. lib. 10. Decretorum*, quæ existunt in Secretario ejusdem Congregationis pag. 47., & in quadam *Polonia 13. Novembris 1638. lib. 16. Decretorum eorundem pag. 117.* atque Nos ipsi observavimus in Opere nostro de *Synodo Diœcesana* novissimæ editionis *lib. 12. cap. 3. num. 6.*

Fatemur autem, postrema hæc, quæ respiciunt Decretum abrogans clandestina conjugia, materiam quidem, non sic vero propositam quæstionem attingere. Verum, cum in epistola tua summam diligentiam perspexerimus, ingratum Fraternitati tuæ neutiquam fore arbitrati sumus, si hæc omnia oculis tuis enucleate subjicerentur. Quod si nonnulla capita hucusque persecuti sumus ad materiam potius, quem ad petitionem, spectantia, Epistolam nostram eo cum responso concludimus, quod, non materiam, sed aliam petitionem tuam pertingit. Cum igitur tuis in litteris mentionem facias de facultate prædecessori tuo ad decennium tributa, concedendi nempe Oratoria privata debitis cum cautelis, spectato videlicet loci decore, & personarum merito, atque insimul postules, eandem tibi facultatem largiri, libenter annuimus ad annos decem, eo prorsus modo, quo illam prædecessori tuo fuimus impertiti. Atque interea Fraternitatem Tuam amantissime complectentes, tibi, ac universo gregi sollicitudini tuæ concredito Apostolicam Benedictionem de plenitudine cordis largimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem 19. Martii 1758. Pontificatus Nostri Anno decimo octavo.

D E C R E T U M

B E N E D I C T I P A P Æ X I V.

CUM Venerabilis Frater Archiepiscopus Goanus Apostolatum nostrum consulendum censuerit super quibusdam dubiis respicientibus validitatem matrimoniorum, quæ aliquando a fidelibus illius Civitatis, aut Diœcesis oriundis, contrahuntur extra ipsius jurisdictionis fines, non servata forma a sacro Tridentino Concilio statuta, propterea quod ejusdem Concilii Decretum de *Reformatione Matrimonii* in illis Diœcesi finitimis nunquam promulgatum rite fuerit; Nos quidem ad proposita dubia per Epistolam nostram eidem Archiepiscopo directam prolixius respondere non detrectavimus; eamque in rem, inter alia, usi sumus auctoritate quarumdam Litterarum fel. record. Prædecessoris nostri Urbani Papæ VIII. quæ cum a privatis Scriptoribus relatæ dumtaxat legantur, sed neque communibus Bullariis hæcenus insertæ, nec alia solemnî ratione publicatæ reperiantur, Nos earundem tenorem, cum authenticis hujus Apostolicæ Sedis regestis collatum, subjicimus, qui talis est, videlicet.

URBANUS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

„**E**Xponi Nobis fecit Venerabilis Erater Archiepiscopus Colontensis, quod ha-
 „bito nuper per eum ad Venerabiles Fratres nostros S. R. E. Cardinales,
 „sacri Concilii Tridentini Interpretes, recursu super infrascriptis dubiis, vide-
 „licet: primo, An incolæ tam masculi, quam fœminæ loci, in quo Concilium
 „Tridentinum in puncto matrimonii est promulgatum, transeuntes per locum, in
 „quo dictum Concilium non est promulgatum, retinentes idem domicilium, vali-
 „de possint in isto loco matrimonium sine Parocho, & testibus contrahere? Se-
 „cundo. Quid, si eo prædicti incolæ tam masculi, quam fœminæ, solo animo si-
 „ne Parocho, & testibus contrahendi se transferant, habitationem non mutan-
 „tes? Tertio, Quid, si iidem incolæ tam masculi, quam fœminæ, eo transfe-
 „rant habitationem illo solo animo, ut absque Parocho, & testibus contrahant?
 „Iidem Cardinales ad primum, & secundum, non esse legitimum matrimonium
 „inter sic se transferentes, ac transeuntes cum fraude: ad tertium vero du-
 „biorum hujusmodi, si domicilium vere transferatur, matrimonium esse vali-
 „dum, responderunt, & resolverunt, prout in Decreto desuper emanato plenius
 „continetur. Cum autem, sicuti eadem expositio subjungebat, dictus Archiepisco-
 „pus responsum, seu dubiorum prædictorum resolutionem hujusmodi, pro illius
 „subsistentia firmiori, Apostolicæ nostræ confirmationis robore communiri summo-
 „pere desideret, Nos eundem Archiepiscopum specialibus favoribus, & gratiis
 „prosequi volentes, supplicationibus illius nomine Nobis super hoc humiliter por-
 „rectis inclinati, responsum, seu dubiorum prædictorum resolutionem hujusmodi
 „auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illisque
 „inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus: decernentes, illud, seu il-
 „lam, necnon præsentis Litteras, valida, firma, & efficacia existere, & for-
 „te, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, sicque, & ju-
 „xta illa per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum
 „Palatii Apostolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & ina-
 „ne, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter
 „contigerit attentari: Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apo-
 „stolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.“

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 14.
 Augusti anno 1627. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Ut autem de hujusmodi Litterarum auctoritate dubitari miuime valeat, Nos
 iterum eos Apostolica auctoritate nostra, & præsentis Decreti tenore, in omni-
 bus, & per omnia approbamus, & confirmamus, ac novo hujusmodi approbatio-
 nis, & confirmationis robore communitas, ad prædictum Archiepiscopum trans-
 mittimus; mandantes eidem, ut in occurrentibus casibus circa personas ex ip-
 sius Civitate, aut Diocesi oriundas, seu alias in causis ejusdem generis ad il-
 lius judicium legitime delatis, juxta earundem Litterarum continentiam, &
 tenorem decernat, judicet, atque definat, contrariis quibuscumque non obsta-
 tibus.

Volumus autem, ut, in nostræ hujus approbationis, & confirmationis monu-
 mentum, præsentis Decreti nostri exempla, a Nobis subscripta, in Actis Con-
 gregationis Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium prædicti Con-
 cilii Tridentini Interpretum, necnon in secreto Archivo nostro Vaticano repo-
 nantur, ibique perpetuo asserventur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 19. Martii 1758. Pontifi-
 catus Nostri Anno Decimo octavo.

Ita decernimus, & mandamus.

BENEDICTUS PP. XIV.

SANA

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

B E N E D I C T I P A P Æ XIV.

Litteræ in forma Brevis, quibus Eminentissimus ac Reverendissimus D. Franciscus S. R. E. Diaconus Card. de Saldanha motu proprio constituitur, & deputatur in Visitatorem, & Reformatorem Clericorum Regularium Societatis Jesu in Regnis Portugalliæ & Algarbiorum & in Indiis Orientalibus & Occidentalibus Regi Fidelissimo subiectis.

*Dilecto Filio Nostro Francisco Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diacono
Card. de Saldanha nuncupato.*

B E N E D I C T U S P A P A XIV.

Dilecte Fili noster salutem, & Apostolicam Benedictionem.

IN specula supremæ dignitatis divina dispositione, meritis licet insufficientibus, constituti, inter multiplices rerum, negotiorumque, quibus in hac nostra ingravescente ætate, & parum firma valetudine obruimur curas, ad eam etiam ex debito Pastoralis officii nobis commissi sollicitè advigilare debemus, per quæ Religiosa loca, illorumque personarum divinis mancipatæ obsequiis, in pacis & quietis tranquillitate ac Regularis vitæ, & Ecclesiasticæ disciplinæ norma, coadjuvante Domino, perenniter conservari valeant, & quæ his contraria esse noscuntur, per nostræ providentiæ, auctoritatisque Apostolicæ studium penitus evellantur, prout personarum, rerum & locorum qualitate pensata, conspiciamus in Domino salubriter expedire. Cum sicut pro parte charissimi in Christo Filii nostri Iosephi Portugalliæ, & Algarbiorum Regis Fidelissimi nobis expositum fuit, haud levia suborta sint inconvenientia, & abusus in Provincia, seu Provinciis Clericorum Regularium Societatis Jesu tum Portugalliæ & Algarbiorum, tum Indiarum Orientalium & Occidentalium existentibus dominio ejusdem Iosephi Regis subiectis, de quibus omnes fere nationes, Regionisque certiores factos esse existimatur propter parvum volumen typis impressum, & tum nobis, tum Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus distributum, ac propterea ipse Iosephus Rex summopere cupiat ut scandala, quæ ex præmissis deinceps oriri possunt quam celerrime removeri de benignitate, providentiæque Apostolica dignaremur; Nos qui Societatem præfatam Paternis complectimur affectibus; nil aliud proprium, ac decens in hoc rerum statu esse ducimus, quam juxta laudabile Romanorum Pont. Prædecessorum nostrorum institutum & consuetudinem, unum ex S. R. E. præfatæ Cardinalibus deputare, & nominare, qui primum de omnibus & singulis hujusmodi negotiis accurate expensis plenissime instructus eadem ad Nos deinde referat, aperiatque ut postea matura consideratione adhibita, quidquid statuendum sit, opportune, & saluberrime decernamus. Motu itaque proprio, ac ex certa scientia, & matura deliberatione, Nostræque Apostolicæ potestatis plenitudine Circumspectionem tuam, de cujus singulari fide, prudentia, integritate, dexteritate, vigilantia, & Religionis Zelo plurimum in Domino confidimus, in Visitatorem Apostolicum, ac Reformatorem Clericorum Regularium Societatis Jesu in Regnis, ditionibus, & Provinciis etiam Indiarum memorato Iosepho Regi subiectis existentium, tenore præsentium constituimus, & deputamus, ac circumspectioni tuæ ut cum assistentia unius, seu plurium personarum in ecclesiastica dignitate constitutarum, si seculares fuerint, seu Regularium cujusvis ordinis, seu instituti a sede Apostolica approbati a Te, ad hujusmodi effectum, pro tuo arbitrio eligendæ, & assumendæ seu eligendarum & assumendarum probatæ vitæ, & circa statuta, & mores Re-

gulares versatarum, Provinciam, seu Provincias Societatis Jesu præfatæ in Regnis, dominio, ditionibus, & Provinciis etiam Indiarum præfatarum eidem Josepho Regi, ut præfertur, subjectis, existentes, illiusque, seu illarum domos professas, seu Novitiatui destinatas Ecclesias seu Collegia quæcumque, Hospitia, & missiones, aliasque loca quocumque nomine nuncupata a Societate præfata dependentia, & ad illam spectantia & pertinentia etiam exempta & quocumque privilegio, ac indulto suffulta, nec non illorum Superiores, Rectores, Administratores, Clericos Regularum, cæterasque personas quascumque cujuscumque dignitatis, superioritatis, status, gradus & conditionis existentes tam in capite, quam in membris, auctoritate nostra semel visites, & reformes, ac in earumdem personarum statum, vitam, mores, ritus, disciplinam aliamque vivendi rationem, tam conjunctim, quam divisim diligenter inquiras; nec non evangelicæ & Apostolicæ doctrinæ, sacrorumque Canonum, & Generalium Conciliorum Decretis & SS. Patrum traditionibus, atque Regulari dictæ Societatis instituto, & Apostolicis constitutionibus præsertim recol. memor. Urbani PP. VIII. Præd. Nostri die 22. Februarii 1633. incipien. ; *Ex debito Pastoralis officii &c.* & a nobis per quasdam nostras in simili forma Brevis die 20. Decembris 1741. expeditas Litteras quarum initium est: *Immensa Pastorum Principis &c.* editis inherendo, & prout occasio, rerum qualitas & necessitas exegerit quacumque mutatione, correctione, emendatione, renovatione, revocatione, ac etiam ex integro editione indigere cognoveris juxta datam tibi a Domino Prudentiam corrigas, emendes, renoves, revoces, ac etiam de novo condas, condita sacris Canonibus & Concilii Tridentini Decretis non repugnantia confirmes, abusus quoscumque tollas, regulas, institutiones, & Ecclesiasticam, Regularemque disciplinam, ac in primis divinum cultum & obedientiam huic Sanctæ Sedi, & observantiam memoratarum Constitutionum Apostolicarum, si fortasse exciderint, juxta præscriptum dictæ Societatis institutum modis congruis restituas, & reintegres; si aliquos in aliquo delinquentes reperiis, eos juxta canonicas sanctiones punias & castiges, ipsosque per personas etiam, ut præfertur, assumptas, ad debitum & honestum vitæ modum ac ad statum sacris Canonibus & Concil. Trident. præfatis conformem revoces, ac quidquid statueris, & ordinaveris, absque dilatione & appellatione quæ executionem quoque modo ullatenus impediat, omnino observari facias; quoscumque domorum, & collegiorum hujusmodi Rectores, aliosque ministros, quos juxta datam tibi a Domino prudentiam, & tibi expediens videbitur, ab eorum respectivè officiis amovendos esse judicaveris, amoveas, ac illos sic amotos, aliosque Clericos Regulares dictæ Societatis de una ad aliam domum, seu de uno ad aliud Collegium transmittas, inobedientes, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, suspensionem a divinis, aliaque opportuna juris & facti remedia cogas & compellas. Nos enim tibi præmissa, & quæcumque alia circa visitationem, & reformationem, aliaque supra expressa hujusmodi necessaria, & quomodolibet opportuna faciendi, gerendi & exequendi auctoritate præfata plenam, liberam, & amplam facultatem & auctoritatem concedimus, & impertimur; & si contingat te aliqua legitima de causa detineri ut visitationem præfatam per te ipsum extra civitatem Lisbonensem minime facere valeas, alias Ecclesiasticas personas tibi benevisas cum simili, vel limitanda potestate in tui locum ad visitationem & reformationem habendam, etiam in Indiarum provinciis præfatis deputandi facultatem pariter tribuimus. Si quæ autem graviora in hujusmodi visitatione repereris, ea omnia sub tuo sigillo clausa ad nos quam primum diligenter transmittas ac nobis referas, & patefacias quæcumque ad hanc causam pertinere arbitraveris: ex re enim & tempore consilium capiemus, & effusus lacrymis omnipotentem Deum clamore valido orabimus, atque obsecrabimus, ut, quod inde statuendum sit, matura deliberatione decernamus: mandantes propterea omnibus, & singulis Superioribus, Ministris, Clericis Regularibus, aliisque personis Provinciarum, seu Provincialiarum, domorum, Collegiorum, aliorumque locorum Societatis Jesu prædictis, in præfatis Regnis, ditionibus, & Provinciis etiam India-

rum ipsi Josepho Regi subiectis sicut præmittitur, existentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ nobis & Romanis Pontificibus successoribus nostris reservatæ, præterquam in mortis articulo, ac suspensionis a divinis, & privationis suorum officiorum aliisque arbitrio nostro infligendis pœnis ipso facto incurrendis, ut tibi, ac personæ seu personis per te, ut præfertur, deputandæ, seu deputandis in præmissis omnibus, & singulis prompte pareant & obediant, tuæque, & illius, seu illorum salubria monita, humiliter suscipiant, & efficaciter adimplere procurent; alioquin sententiam sive pœnam, quam rite tuleris, seu statueris in rebelles ratam habebimus, & faciemus auctore divino usque ad satisfactionem divinam inviolabiliter observari. Decernentes præsentis Litteras firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere, tibi que & personæ seu personis, nominandæ, seu nominandis plenissime suffragari, & ab illis ad quos spectat & spectabit in futurum inviolabiliter observari, sicque in præmissis per quoscunque iudices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores ac sedis Apostolicæ nuntios, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari: non obstantibus quibuscvis Apostolicis, ac in universalibus, Provincialibusque, & Synodalibus Conciliis generalibus, vel specialibus Constitutionibus & ordinationibus, ac Societatis præfate illiusque domorum, Collegiorum & aliorum locorum regularium, etiam juramento, confirmatione Apostolicæ quoque, indultis & litteris Apostolicis, eorumque superioribus prædictis, & aliis personis præfatis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibuscvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu proprio, vel consistorialiter, & alias in contrarium præmissorum quomodo libet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus & singulis etiam si pro sufficienti illorum Derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata exprimerentur, & infererentur, præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permanfuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 1. Aprilis 1758. Pontificatus Nostri Anno Decimo octavo.

Pro D. Card. Passioneo.

Joannes Florius Substitutus.

B E N E D I C T I P A P Æ XIV.

In Causa Neapolitana Beatificationis, & Canonizationis Venerabilis Servi Dei Francisci De Hieronymo Sacerdotis Professi Societatis Jesu. Super Dubio: *An constet de Virtutibus Theologicalibus Fide, Spe, & Charitate in Deum, & Proximum, ac de Cardinalibus Prudentia, Justitia, Fortitudine, & Temperantia, earumque annexis in gradu heroico, in casu, & ad effectum, de quo agitur.*

Felici exitu absolutis, quæ juxta Sedis Apostolicæ praxim præcedere debebant antequam locus esset discussioni Dubii super Virtutibus heroicis *Venerabilis Servi Dei Francisci de Hieronymo Sacerdotis Professi Societatis JESU*, habitaque super eodem Dubio virtutum Congregatione cum Antepreparatoria, tum etiam Preparatoria, diem tandem indiximus, qua Congregatio Generalis coram Nobis cogeretur. Qua tandem adveniente, post lecta, seduloque perpenſa triginta sex suffragia Consultorum scripto Nobis exhibita, luculentas Cardinalium Congregationi Sacrorum Rituum adscriptorum, & coram Nobis prolatas, Sententias audivimus, easque raro exemplo, nec adeo facili omnium animorum consensione ferri intelleximus, ad asserendam, & strenue propugnandam Virtutum ejusdem *Venerabilis Servi Dei* heroicitatem. Idipsum accidit etiam ex Sententia Nostra, qui pridem Postulatorum Scripturas, & eorundem Consultorum scripto tradita suffragia, quo decebat studio, & diligentia libravimus; adeout in eadem Generali Congregatione potuissemus pro earundem Virtutum heroicitate Decretum Nostrum ex tempore pronunciare.

Verum cum, juxta Prædecessorum Nostrorum bene, sapienterque institutum morem, cautum sit, ne Decretum Virtutum approbativum edatur in eadem Generali Congregatione; huic disciplinæ in hærentes resolutionem in aliam opportunior diem rejecimus, ut interim ad Causam secundæ adhiberentur curæ, & Patrem luminum exoraremus, ut educeret tanquam lumen Justitiam suam, & Judicium suum tanquam meridiem.

Quod cum abunde præstitum sit, Nosque, Deo sic disponente, in vitæ discrimine positos noverimus, hac Die S. Athanasio sacra, qua Sacrosanctam Eucharistiam per modum Viatici accepimus, ad Nos advocatis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus Tamburino S. R. C. Præfesto, & Cavalchino hujus Causæ Relatore, nec non Benedicto Veterani Fidei Promotore, & Divino iterum implorato præsidio a luminum Patre, proposito Dubio *Affirmativum responsum* dedimus, hoc est *Constare de Virtutibus Theologicalibus Fide, Spe, & Charitate erga Deum, & Proximum, ac de Cardinalibus Prudentia, Justitia, Fortitudine, & Temperantia, earumque annexis in gradu heroico, in casu, & ad effectum, de quo agitur.* Et præsens Decretum in Acta ejusdem Sacræ Congregationis referri, & publicari mandavimus, hac ipsa die 2. Maji 1758. Pontificatus Nostri Anno Decimo octavo.

D. F. Card. Tamburinus Præfessus.

Loco ✠ Sigilli.

M. Marefusus Sac. Rit. Congreg. Secret.

I N D E X

163

Rerum, & Verborum.

Numerus Romanus denotat Tomum; Arabicus autem indicat paginam.

A

ABBATES alique Prælati inferiores jurisdictionem ordinariam habentes Limina Apostol. statutis temporibus visitare, & Ecclesiarum suarum statum exponere debent. I. 18. Abbates simplices aliquando præcedere possunt Superioribus sui Ordinis. II. 73. Abbatum aliorumque Prælatorum Regularium, Jurisdictionem temporalem & spirituales in subditos seculares habentium, Residentiæ exemptæ sunt a visitatione & correctione Episcoporum, etiam quoad Curam animarum. 144. Nisi Episcopi sint in quasi possessione majoris juris. 146. Item Residentiæ ordinariæ principales Abbatum Generalium. 144. Vid. *Generales*. Non autem Abbatum simplicium Jurisdictionem, ut supra, non habentium. *Ibid.* ubi vide veram lectionem Textus Concilii Trid. *Sess. 25. Cap. 11. de Regularib.* Abbatibus in Ecclesiis sui juris licet populo solemniter benedicere, si Apostolico privilegio id ipsis concessum fuerit. V. 7. Neque id tamen nisi post Missam solemnem, aut Vesperam Officii. *Ibid.* Cæterum non possunt alibi, maxime per vias, benedictionem impertiri, nisi id etiam expresse in privilegio contineatur. 19. Et quod in Missis privatis trinam benedictionem impertiri nequeant, ex Decreto Alexandri VII. *Ibid.* Abbates & alii Pontificalibus utentes, si exempti sint, in Conciliis Provincial. & Diocesanis uti possunt Mitris aurifatis. IV. 181. Si exempti non sint, licet Pontificalium usum habeant, puris tantummodo Mitris albis & planis uti debent. *Ibid.* Abbatis eligendi facultas non probat necessario exemptionem Monasterii ab Ordinaria Episcopi jurisdictione. IV. 187. Abbati Monasterii Campidunensis in Svevia conceditur a Pontifice indultum perpetuum conferendi Sacramentum Confirmationis. V. 205. Vid. *Campidunense*. Abbates Monasteriorum S. Basilii Missam græco ritu celebrare jubentur sub gravi pœna. VII. 42. Abbates quandocumque possint suis subditis Regularibus conferre Tonfuram & Minores Ordines. VIII. 67. Abbati Generali Ordinis S. Hieronymi Congregationis Italici locus in Pontificiis Capellis conceditur ac designatur. 244. Quibus insignis idem utatur. *Ibid.*

ABBATIA Cryptæ Ferratæ. Vid. *Crypta Ferrata*. Abbatia Farsensis. Vid. *Farsensis*. Abbatia S. Barbari de Pollutro Prov. Teatini. *Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. X.*

næ unica fuit Sacrario Basilicæ Vaticanæ. VII. 194. Abbatia S. Martini de Fara, & S. Salvatoris de Majella ejusdem Prov. Mensæ Capitul. Vaticanæ fuerunt attributæ. *Ibid.* Abbatia S. Martini ex conventionem cum Archiep. Teatino, Capituli Vaticani jurisdictioni subest. Abbatia vero S. Salvatoris subjecta est eidem Archiep. certis utrimque pactis conventis quoad collationem Benefic. Parochialium & simplicium, quoad Economorum deputat. nem, visitationem, exactiones &c. *Ibid.* Abbatia S. Rufilii Foripompilii, S. Martini in Montibus, & aliæ cum omnibus ad ipsas spectantibus, attributæ sunt eidem Mensæ Capitulari Vaticanæ. 196. Cum exemptione a jurisdictione Ordinar. in quorum Diocesis existunt. 197. Capitulum Vaticanum jurisdictionem quasi Episc. in eas habet. *Ibid.* & 198. Quindemnia & alia onera pro ipsis non solvit. 197. Abbatia Fuldensis in Episcopatum erigitur. VIII. 32. Recensentur insignes illius prærogativæ. 31. Verus regularis status præservatur. *Ibid.* Episcopus, Cathedralis, & Capitulum designantur. 33. Penitentiarii & Theologi munus quibus demandandum? *Ibid.* Vid. *Fuldensis Episcopus*. Abbatia Sublac. Vid. *Sublacum*.

ABBATISSA Burgenfis in Hispania ab Episcopi jurisdictione exempta est; Capitulum generale celebrat, & in plura Monasteria jurisdictionem habet. V. 216.

ABBREVIATORIBUS de Parco majori conceditur usus Redimiculi Galeri coloris violacei. I. 7.

ABLUTIONES. Vid. *Lavacra*.

ABSOLUTIONIS forma a Græcis Confessariis proferenda. I. 147. Absolutio impertita a Sacerdote non approbato ab Ordin. loci nulla declaratur. II. 79. Vid. *Confessarius*. Impertita personæ complici in peccato turpi, extra casum extremæ necessitatis, irritatur. I. 44. Impertita hujusmodi personæ complici in mortis articulo constitutæ etiam absque necessitate, aut infamiz, vel scandali periculo, valida est. 189. Sed Sacerdos ita absolvens incurrit pœnas & censuras Sum. Pontifici reservatas. *Ibid.* Absolutio Sacramentalis deneganda est ignorantibus mysteria fidei, tenenda necessitate mediæ. 95. Quid cum ignorantibus quæ scienda sunt necessitate præcepti. 96. Absolutio a censuris publicatis die Cænæ Domini Rom. Pontifici reservatur. 33. Absolutio calumniatorum quoad sollicitationem in Confessio-

fessione Sum. Pontifici reservatur. 44. Absolutio Sacerdotis excipientis confessionem complicitis in peccato turpi, Sum. Pontifici reservatur. *Ibid.* Absolutio a censuris incuris ob merita super eleemosynis Missarum Sum. Pontifici reservatur. 48. Absolvendi facilitas a casibus reservatis & censuris tribuitur Cancellario Militiæ S. Januarii. 50. & Confessariis in vim Bullæ Cruciatæ concessæ militibus S. Joannis Hierosolym. ejusque Militiæ Subditis. II. 20. Absolvendi facultas ex verbi proprietate refertur ad peccata & censuras proprie dictas; non vero ad irregularitates. VI. 125. Vid. *Censura*. Absolutio in Sacramentali Confessione caute danda, vel deneganda, aut differenda. 77. Absolutio datur a censuris nominatim latis a iudice, ad solum effectum consequendi indulgentias Jubilæi, cum reincidentia in eisdem, & obligatione parendi sententiæ ipsius Iudicis, & petendi absolutionem ab eo. 83. Facultates absolvendi pro anno Sancto. 81. 166. & 173.

ABSTINENTIA in Ecclesia Græca servari solita. II. 24. Abstinentia a carnibus diebus Sabbati non semper ubique fuit de præcepto. 186. Abstinentia a sanguine & suffocato, nec non distinctio ciborum in mundos & immundos, diu viguit in Ecclesia Latina, vigetque adhuc in Græca. IX. 124. Quomodo licere potuit antiquitus, vel nunc quoque possit. *ibid.* Vid. *Ciborum distinctio*.

A. C. Auditor Camera solus habet cumulativam jurisdictionem cum Card. Urbis Vicario in Causis Clericorum Romanorum, & Locorum Priorum ejusdem Urbis. II. 174. Vid. *Auditor Generalis Camera Apostolicæ*.

ACACIUS Constantinop. Episcopus Eutichianæ hæresis Fautor, primus Rom. Pontificis nomen a sacris Diptychis abscisit IX. 236.

ACADEMIA, seu Gymnasium ad exercendos erudiendosque Picturæ & Sculpturæ tyrones in Capiolio erigitur. VIII. 170.

ACCORAMBONI Joseph Cardinalis, Episcopus Tusculanus, causam proponit pro Ecclesiæ suæ jurisdictione adversus Abbatem Cryptæ Fervatæ. IV. 125. Sacram Sacelli sui domestici supellectilem hæredi Sacello per testamentum legavit. Vid. *Sacellum*.

ACHARS de la Beaume. Vid. *Hallicar-nassensis*.

ACTA coram Vicario Foraneo novæ Civitatis Pergulæ asservanda sunt apud Notarium publicum ejusdem Civitatis, indeque desumpta exempla authentica fidem obtinere debent. VII. 210. Acta Consistorialia in Confirmatione Tobiz Petri Gazeni electi Maronitarum Patriarchæ, factaque ipsi concessione Latini Pallii X. 46.

ACTORUM transportatio. Vid. *Causa jam contestata*.

ACTUS Fidei, Spei, & Charitatis populo tradendi, & publice in Ecclesiis frequentandi. I. 97. Actus moraliter bonus in statu peccati fieri potest, quamvis ad æternæ vitæ meritum nihil prosit. VI. 144. Actus externi, excepto Sacrificio, Latriæ cultum per se non inducunt, sed animi mentisque affectio hujusmodi actus efficientis. IX. 110.

ADSCRIPTUS servitio alicujus Ecclesiæ in Urbe non poterat juxta veterem disciplinam, ea deserta, ad alias Ecclesias transire. IX. 201.

ADVENÆ in Sacris constituto non licet Ordines exercere, nisi Literas exhibeat sui Ordinarii, testantis de susceptione Ordinis, & exemptione ab omni Censuræ vinculo. VIII. 92.

ADULTERIUM præcedens, seclusa machinatione & fide futuri matrimonii, non est impedimentum dirimens. II. 161. Nec habebatur pro impedimento dirimente temporibus S. Augustini. 164. Ubi asseritur læstio Textus S. Augustini contra Cujacium; nec erat impedimentum dirimens, tempore Gratiani. *Ibid.* Nec tempore Innocentii Tertii. *Ibid.* Vid. *Filii ex adulterio geniti*.

ADVOCATORUM Consistorialium privilegia & jura in unum colliguntur. II. 106. Eorum Collegii antiquitas & decus: in quo Sum. Pontifex locum obtinuit. 98. Advocatorum numerus duodenarius ex quibus constare debeat. 99. Munus Advocati Consistorialis quomodo vacet. 100. Eorum Collegio reservatur jus præsentandi tres Advocatos Sum. Pontifici in casu vacationis. *Ibid.* De antianitate & de jure optandi ad Decanatum. *Ibid.* Advocati Consistoriales sunt veri Papæ Familiares. 101. De eorum præcedentia, habitu &c. *Ibid.* Ad eos pertinet Causas Consistoriales pertractare. 102. In Causis Beatificationis & Canonizationis scribere in jure; eisdemque Causas in Consistorio perorare. *Ibid.* In Solemnis Canonizationum instantiis proponere. 103. Pallium petere pro Archiepiscopis aliisque. *Ibid.* Ad ipsos spectat regimen Archigymnasii Urbis. *Ibid.* Quid in concursibus & examine Lectorum. *Ibid.* Privativa facultas in Urbe doctorandi in utroque vel altero jure, ipsis asseritur, cum extinctione litis inter eosdem & Protonotarios Apostolicos. 104. Eorum Collegio perpetuo addicta sunt Munera Promotoris Fidei, Advocati Pauperum, Advocati Fisci, & Camera Apost. Advocati Fabricæ S. Petri, Advocati S. P. Q. R. & Commissarii Conclavis Sede Apostolica vacante. 108. Eisdem conceditur Oratorium domesticum. 109. Et facultas condendi Statuta, ac removendi Officiales Collegii. *Ibid.* Eorum Decanus in actibus Collegialibus præcedit omnibus de Collegio, etiam personali dignitate præstantibus. 73. Advocati Fisci, & Camera Apost.

Apost. Officium incompatible in posterum decernitur cum Officio Promotoris Fidei. 108.
 Advocatus Fisci & Cameræ Apost. abstinere debet a patrocinandis alterius generis causis. 109. Idem de Advocato Pauperum. *Ibid.* Is interponit Decreta in contractibus & obligationibus mulierum, minorum, & pupillorum, domi suæ tantum, & in carceribus. 180. Vid. *Pauperum Advocatus*. Advocati olim ab Ecclesiis & Monasteriis electi, ut eorum iura in foro defenderent, Causarum cognitiones assumere, & jurisdictionem sibi arrogare ceperunt. IV. 187. Ipsi vetitum erat in Disciplinæ Ecclesiasticæ negotiis se immiscere. *Ibid.* Sed cum tandem Ecclesiis & Monasteriis nimia præjudicia irrogarent, seculo XIV penitus aboliti sunt. *Ibid.* Advocatum eligendi & dimittendi facultas non probat exemptionem Monasterii ab Episcopi Diocesani jurisdictione. *Ibid.*

ÆGROTUS. SS. Sacramentum non est ad ægros deferendum adorationis vel deosculationis causa tantum, si illud sumere nequeant. IX. 64. Nec pro iis exponitur, sed intus Tabernaculum adaptato ostiolo relinquitur. *Ibid.*

ÆGYPTII alique Catholici Coptici subijciuntur jurisdictioni Episcopi Hierosolym. ejusdem ritus. I. 53. Ægyptiæ Missionis Præfetto conceditur ad tempus facultas extraordinaria conferendi Sacram. Confirmationis cum Chrismate ab Episcopo benedicto. VI. 193.

AER insalubris. Vid. *Residentia*.

ÆREI Lacunaris reliquias a Pantheo eductas quibus usus destinavit Urbanus VIII Pontifex. IX. 232.

ÆTAS in Ecclesia Occidentali requisita ad recipiendos Ordines II. 211. Quoad Græcos eadem ætas requiritur ac pro Latinis. 151. Ætas legitima ad contrahendum matrimonium in feminis est 12 annorum. V. 28. Dispensatio super ætate cum iis qui copulæ nondum idonei sunt, sed tamen rationis usum habent, a Sede Apost. privative concedi potest. *Ibid.* Quando autem malitia suppleat ætatem, ex legum & Canonum dispositione licitum est matrimonium contrahere. *Ibid.* Super hoc, an malitia suppleat ætatem, tam a Judice ordinario, quam ab Apost. Sede pronuntiari potest, & consequenter facultas ad contrahendum concedi. *Ibid.* Tamen pro majori actus solemnitate, & ne de validitate contractus Matrimonii propter minorem ætatem hæsitari contingat, Apost. dispensationis literæ impetrari solent. *Ibid.* Formula harum literarum. *Ibid.* Vid. *Matrimonium*. Ætas ad professionem emittendam alia præscripta est a Conc. Trid. alia a peculiaribus Ordinum Institutionibus. 14.

AGAPÆ quid fuerint, in primitiva Ecclesia sancte frequentatæ, & quare sublata. III. 13. & VII. 12.

AGATHA (S.). Vid. *Doctrina Christiana*.

AGELTONENSIS Diocesis assignatio facta Archiepiscopo Tyri, a Conventu Marianitarum confirmatur. II. 83.

AGENTES Communitatum ab ipsismet Communitatibus eligantur. VIII. 138.

AGGREGATIONES Ecclesiarum aliorumque piorum locorum quomodo a Capitulo Lateranensis Basilicæ fieri possint. VII. 46. 47. Aggregatis Ecclesiis quænam Indulgentiæ & privilegia competant. 47. Aggregationes similes quomodo a Capitulo Basilicæ Vaticanæ fieri possint. 192. Aggregatis Ecclesiis, & piis locis plures indulgentiæ conceduntur. 193.

AGNES imperio & pietate conspicua Confessionem Sacramentalem apud D. Petrum Damiani nulla sibi ab eo imposita satisfactione peregit. VI. 78.

AGNUS DEI, seu cereæ formæ, quarum usus antiquissimus est, ex cera munda aliisque rebus aliquid significantibus conficiuntur. VII. 252. A Sum. Pontifice benedicuntur, ob cuius benedictionem & preces plura beneficia a Deo obtinentur. *Ibid.*

AGREDA (de) Ven. Maria a Jesu. Illius Beatificationis Causa quo in statu sit, refertur. IV. 223. Ejus liber cuius titulus *Mystica Civitas Dei*, post decretum a Congreg. S. Officii editum an. 1681, peculiari Congregationi examinandus remittitur ab Innocen. Undecimo. *Ibid.* sed a Clemente XII illius examen iterum eidem Congreg. S. Officii demandatur. *Ibid.* Pontifex in Causa Beatific. ipsius Servæ Dei ad ulteriora processurus, hujusmodi examen committit Congregationi particulari SS. Rituum coram S. S. habenda. *Ibid.* Idque agit inhærendo Decretis Urbani VIII circa revisionem Operum Servorum Dei, & præxi Congregationis SS. Rituum. *Ibid.* Nomina Cardinalium ex eadem Congreg. selectorum ad hunc effectum, necnon Consultorum ipsis adjunctorum. 224. Liber prædictus post mortem Servæ Dei editus a Typographis fuit; neque probari potest, illum ab eodem revera conscriptum fuisse, nisi autographum exhibeatur. 227. Hujus probationis rigor declinari nequit ex eo, quod Postulatores fateantur, illum Servæ Dei opus esse, quum id ipsum Apost. Sedi constare debeat. 226. Exemplum in Causa S. Jacobi de Marchia. *Ibid.* Episcopus Tirasonenfis Processum auctoritate ordinaria conficiens super fama &c. ejus Libri autographum recognovisse testatus est. *Ibid.* Id ipsum dixerunt tres alii testes, asserentes se habere notam manum Ven. Mariæ a Jesu. 227. Hujusmodi probatio, nisi legitimis fulciatur adminiculis satis plena censeretur nequit. *Ibid.* Sed oportet præsentis autographi characterem per peritos comparare cum aliis indubiis chirographis Ancillæ Dei

& tam in Hispania, quam in Urbe. 228. Item illius libri stilum comparari cum aliis ejusdem Operibus & Scriptis. *ibid.* Eoque magis, quod non defuerunt qui dubitaverint, materiam libri aliunde suppeditatam ipsi fuisse. *ibid.* Præterea cum afferatur, idem opus ab Ancilla Dei fuisse conscriptum, & quidem mirabiliter eodem exemplo; prioris autem combusti copia extare præsumatur, de hoc etiam per utriusque comparationem videndum est. 229. His præmissis, tunc denique judicium fiet de contentis in ipso Opere ad formam Decretorum generalium Urbini octavi. 231. Liber ille a P. Croiset Ord. Minor. ex Hispanico in Gallicum sermonem conversus fuit, sed de versionis fide dubitatur. *ibid.* Censuræ ejusdem libri factæ ab Academicis Salmantic. Complut. Loyan. & Tolosana, a Facultate Sorbonica, & ab Eusebio Amort, item Apologia Cardin. de Aguirre, & Didaci Gonzalez Matheo expendæ. *ibid.* Interim Pontifex indulget, ut in Beatificationis Causa procedatur ad examen aliorum Operum Servæ Dei, ad constructionem Processuum Apostolicorum superfama & super virtute, & miraculis in specie, & ad processuum approbationem, dummodo non proponatur dubium de virtutibus in specie, nisi Liber, confitito quod sit opus Ancillæ Dei, approbatus fuerit, una cum aliis ejusdem Scriptis. 229.

AGRICOLÆ. Vid. *Spicarum Collectio*. Tempore belli non sunt pars Reipublicæ nocentis, ideo non cadendi. VII. 125. 126. Iis facile indulgeri consuevit, ut diebus festis, audita Missa, laboriosis operibus incumbant. V. 124. Agricultura necessitatibus in Regno Poloniæ consulitur, translatis Festis occurrentibus infra hebdomadas mensium æstatis, in dies Dominicos. III. 15. Agricultura Consularis præservatur jurisdictio. I. 104. Vid. *Consules*.

AGUIRRE (de) Cardinalis laudatur. V. 231.

ALBANENSES. Vid. *Græci*. Albani Concilii Decreta in Regno Servæ & finitimis Regionibus observanda. II. 32. Albanæ Episcopis facultas sit concordandi, transigendi, atque etiam relinquendi Bona Ecclesiastica Albanis, licet injustis detentoribus, ad præcavenda deteriora incommoda. VIII. 184. Vid. *Papa Bona Ecclesiastica*.

ALBERGATUS. Vid. B. Nicolaus.

ALEXANDER IV turbas & dissensiones Græcos inter & Latinos exortas petitus eradicare curavit. IX. 28.

ALEXANDER V, antea Franciscanus, Bononiæ, non Græcæ, ortus, ibidem Rosam Auream benedixit, & Marchioni Estensi dedit, ibique obiit. VII. 24.

ALEXANDRI Saulii Formalis Beatificationis. I. 39.

ALEXANDRINUS Patriarcha. Vid. *Metropolitani*.

ALIENATIO. Vid. *Bona Camera Apostolica*. Alienatio Bonorum Jerosolym. Religionis inconsulto Magistro, est ipso jure nulla. VIII. 78. Vid. *Jerosolymitani Ordinis*. Alienationes Redituum Beneficiorum. Vid. *Cessiones commodi exigendi*.

ALMEYDA Thomas, Cardinalis, Patriarcha Lisbonensis, laudatur & confirmatur. III. 110.

ALTARE. Eorum numerus in Ecclesiis Græcorum augeri permittitur. I. 147. Altaria plura in Ecclesiis Græcorum Melchitarum erigi permittuntur. II. 25. Altaris Pontificii prærogativa II. 182. Altaria Pontifice consecrato plura privilegia adnectuntur. *ibid.* Altaria privilegiata conceduntur Ecclesiis Cathedralibus & Parochialibus Maronitarum. I. 224. Super Altari, in quo Missæ celebrantur, juxta Rubricæ & Pontificalis præscriptum Crux collocari debet. III. 71. Amplius, etiam si in ipso Altari asservetur SS. Eucharistia in Tabernaculo. 173. At si expositum sit in ipso Altari SS. Sacramentum, servetur consuetudo loci. 174. Si vero in Tabula Altaris Crucifixi imago depicta aut cæolata sit, eaque potiore locum in ipsa Tabula obtineat, omitti potest Crux inter candelabra. 173. Ad Altare, in quo SS. Sacramentum asservatur, an Missam celebrari deceat. 174. Altare totum consecratum, vel lapidem consecratum superimpositum habens, requiritur apud Latinos pro Missæ celebratione VII. 40. Quoad Græcos Vid. *Antimenson*. Altare unicum olim erat in Græcorum Ecclesiis, super quo unica per diem Missa celebrari poterat. 58. Ad Altare majus Consecrationis S. Petri, sine obtenta per Literas Apost. Rom. Pontificis licentia, nemini Missam celebrare licet. 152. Ibi Rom. Pontifex recens electus Consecrationem & Palium recipere debet. *ibid.* Altaria Basilicæ Vaticanæ, & Ecclesiarum illi subjectarum, a quo consecrari possint. 147. Altare majus Basilicæ Liberianæ a Sum. Pontificibus olim erectum & consecratum, nuper a Benedicto XIV munificentius restitutum, & in honorem B. M. Virginis ad instar veteris dedicatum est. VI. 211. Allocutionem ea occasione a Pontifice habitam vide VII. 231. Idem Altare Pontificium declaratur, interdicta cuilibet ibi celebrandi facultate, sine peculiari indulto. *ibid.* Expleta Consecratione permittit Pontifex, ut in eo Missam celebraret Cardinalis Gentili. *ibid.* Nequit simplex Sacerdos celebrare ad Altare, ad quod Episcopus eo die Sacrificium obtulit, nisi prius obtenta ab eo licentia. IX. 204. Ad Altaria Pontificia Basilicarum Urbis nemini licet Missam celebrare, nisi obtenta ad id per Literas Apost. opportuna facultate. *ibid.* Idem privilegium nonnullis Altaribus ex-
tra

tra Urbem sitis concessum reperitur sub certis tamen modificationibus. 205. Altaria plurima, ante potius unum tantummodo juxta veterem disciplinam extiterit in Basilicis Ecclesiarum Occidentalis, disputant Eruditi. 45. Unum tantum extitisse in Ecclesiis Orientalibus acceptum. *ibid.* Unamque Missam ad singula Altaria celebrari licere. *ibid.* Falsa hac de re opinio in vulgus irrepta. *ibid.* Nunc tamen in Ecclesiis Græcis secundum Altare plerumque cernitur erectum pro Latinis Presbyteris. 47. Altaria Græcorum sacro lapide destituuntur. 44. Altaria spoliandi lavandique ritus feria VI Majoris hebdomadæ an in Latinam Ecclesiam a Græca promanarit. 38. Usurpatur in aliquot Latinis Ecclesiis, & præcipue in Vaticana Basilica. 39. Quinam de Ritu hujusmodi differuerint. *ibid.* Altaria erecta in Basilica S. Francisci Assisientis, & in Parochialibus Ecclesiis eidem annexis perpetuo privilegio donatur. VIII. 179. & 181.

ALTARIS portatilis seu Viatici privilegio gaudent Episcopi, super quo Missam celebrare, vel celebrari facere possunt, etiam extra propriam diocesim in ædibus suæ habitationis, vel in quibus hospitio recipiuntur. VII. 56. Non tamen in aliis laicorum domibus, in quibus actu hospitati non fuerint. 57. Altaris portatilis privilegium Regularibus sublatum est. 63. Altare privilegiatum personale duobus diebus per hebdomadam concessum Canonici Veronensibus. 270. Vid. *Veronense*.

ALUMNI Collegii Wilnensis, Episcopis & Archiepiscopis Ruthenis commendantur, ut propositis consuetis virtutis præmiis ad studia alliciantur. VIII. 117.

AMANUENSES sæpe in nominibus describendis literas immutant, ipsaque nomina corrumpunt. X. 18.

AMASIEN. Archiepiscopatus in part. infid. unitur Ecclesiæ Papiensi. I. 206.

AMBITUS in Episcopatu conquirendo maxime damnandus. VIII. 92.

AMENTES in odium Christi occisi, an sint Martyres? VIII. 240.

AMERICANI Musicam facile addiscunt. V. 182. Vid. *Indos*.

AMORT Eusebius, Auctor Libri de Revelationibus & Visionibus IV. 231.

AMPHITHEATRUM Florium, seu Coliseum inscriptionibus & monumentis ad denotandam Martyrum fortitudinem ornatum fuit, quæ Benedicto XIV. jubente, marmore incisa sunt, ne perirent. VI. 47. Profana spectacula in eo edita Divinam ultionem concitarunt. *ibid.*

AMPULLA Sanguinis indubium est percelli Martyrii signum. VIII. 225.

ANCONA etiam *Ancon* ab antiquis vocata, IV. 148. Unde rudioribus sæculis Anco-

nitani etiam *Anconenses* appellati sunt. *ibid.* Anconitanæ Ecclesiæ a Martino V ad preces Astorgii Agnesii Episcopi, unita fuit Ecclesiæ Humanatenfis an. 1422. *ibid.* & 142. Unionis Bulla a Dominico Georgio primum edita refertur. 144. In ea injunctum est, ut Episc. Anconitanus simul & Humanatenfis appelletur. *ibid.* Quod ita servatum fuisse docent plura testimonia & exempla. 145. Recentioribus temporibus Episcopi Anconæ, Comites Humanæ appellari consueverunt. *ibid.* & 140. At Pontifex Episcopos Humanæ simul & Anconæ appellandos esse statuit. 148. Non obstante extinctione Capituli Cathedralis Humanæ, cum ab ea non pendeat Essentia Episcopatus. *ibid.* Anconæ Episcopis adnumerandus est Stephanus quidam *Anconensis* nuncupatus in subscriptione Bullæ Joannis XIX dicti XX ab Ughellio, aliisque prætermisiss, sed a Pontifice observatus. *ibid.* Anconitanæ Inquisitionis simplices Familiares Fori privilegio antiquissima probataque consuetudine gaudent. IX. 20.

ANDREAS (B.) de Papo Rhinensi, triennis, a Judæis in odium Christi occisus. VIII. 217. Quinam historici de eo scripserint? *ibid.* In ejus honorem concessum est Officium proprium, Missa, & Indulgentia plenaria. 218. Vid. *Canonizatio*.

ANDREÆ (Ven.) Bobola Causa Beatificationis, seu declarationis Martyrii, quibus decretis incepta & absoluta? X. 36.

ANDRONICUS Constantin. Imperator Michaelem Palæologum patrem extra locum sacrum sepeliri passus est, quod unionem Græcæ Ecclesiæ cum Latina curasset. IX. 102.

ANGELI (S.) Vid. *Arcis Præfekt*.

ANGELORUM apparitio Abrahamo facta, a SS. Patribus & Interpretibus varie explicata. III. 28.

ANGLICANÆ Missiones. Vid. *Missionarii Regulares Missionibus Anglicanis*.

ANGLICANARUM Virginum a patria ob catholicam fidem expulsarum Institutum a Congreg. Concilii Trid. approbatum, atque hæc approbatio a Clemente XI confirmata fuit, pluribus Germaniæ Principibus petentibus. V. 210. Conservatoria iis constituit Bavarix Dux. *ibid.* Earum Institutum non est idem ac Jesuitissarum. 211. Vid. *Jesuitissæ*. Nec ipsis licet Mariam Warth, tamquam suam Institutricem agnoscere. 213. Multo minus publicum cultum illius memoriæ exhibere. *ibid.* In puellarum instructione se exercent. 211. Constitutiones a Clemente XI confirmatas solummodo observare debent: possunt tamen S. Sedem super aliis edendis consulere. *ibid.* & *seq.* Earundem Institutum utile censetur, & Episcopis commendatur. 215. Earum Conservatoria a Sede Apost. non approbantur tamquam vera Monialium Mo-

naſteria, ſed tolerantur. 217. Non ſunt veræ Religioſæ, earumque vota ſunt tantum ſimplicia. 218. Ordinariæ Episcoporum auctoritati ſubſunt, & ab iis Conſeſſarios & Directores ſpirituales accipere debent. 214. Plura earum Conſervatoria in Germania duas habent Superioriſſas generales. 215. Harum auctoritas in ſua Conſervatoria coarctatur, & Episcopis ſubditur. *ibid.* Superioriſſis iſdem non licet Virginem ullam ad profeſſionem admittere inconſulto Episcopo. 217. Poſſunt ſua Conſervatoria viſitare, & Virgines de uno in aliud transferre, conſulto ſemper Episcopo. *ibid.* Cujus ſubjectione non eximit juramentum obedientiæ a Virginibus Superioriſſæ generali præſtitum. 218. Harum Conſervatorum Auguſtæ Vindellicorum erectum ordinariam Episcopi juridiſtionem agnoſcit; alterum Mindelſenſis exiſtens tenuit. 208. Pontificia auctoritate permittitur, ut in hujus Eccleſia, dummodo Virgines Episcopo obediant, ſs. Eucharistiæ Sacramentum conſervetur, ſine præjudicio jurium Parochialium. 218.

ANIMALIA ad paſcendum introſiſſi nequeunt in prædia, e quibus frumenti meſſis collecta eſt, per eos dies, qui pauperibus ad ſpicas reliſtas colligendas permitti jubentur. VII. 49. Animalia Eccleſiaſticorum & Laicorum in Cauſis de damno dato, quænam intelligantur, & quomodo dimittenda. VI. 219. Animalium extractio de una in aliam Provinciam, Legationem, aut Civitatem Status Eccleſiaſtici permittitur omnibus etiam non ſubditis in perpetuum. V. 30. & ſeq. Exera ſtatum vero arbitrio Legatorum, Præſidum, & Gubernatorum Provinciarum. *ibid.*

ANIMARUM Cura. Vid. *Cura*.

ANNIVERSARIORUM reductiones Capitulo & Clero Vaticano conceſſæ, confirman-
tur. VII. 157. Anniverſariæ exequiæ pro defunctis poſſunt ab eodem Capitulo in ſeriam 2 per annum, in Sabbatum vero per quadrageſimam anticipando transferri, licet Officium duplex tunc occurrat, niſi certa dies a Benefactoribus ſub pœna caducitatis assignata ſit. 158.

ANNONA. Vid. *Introductio*. Annonæ Præſectus de pecuniis Cameræ Apoſt. a ſe adminiſtratis quotannis rationem reddere tenetur. III. 99.

ANNULUS aureus recens inventus quibuſdam ſignis indicat, filios impuberes olim Statu Clericali a parentibus oblatos. VII. 92.

ANNUS Sanctus. Vid. *Jubilæum*.

ANTIBARENSIS Civitas nonnullis abhinc ſæculis condita in Albania, cur ita appelletur. VII. 122. Othomanis ſubeſt, nec a Venetis recuperari potuit. *ibid.* Antibarenſis Archiepiſcopatus qua occasione conſtitutus. *ibid.* Archiepiſcopus modernus laudatur, qui Dioceſi viſitata, multa Congregationi de Prop. ſide ſignificavit quoad bona Eccleſiaſtica a

Chriſtianis uſurpata poſtquam Turcæ Albaniam occuparunt, & quid agendum eſſet requiſivit. *ibid.* Quomodo in his procedendum. 141.

ANTIMENSIA, ſive Throni Græcorum quid ſint. VII. 40. Eorum uſus prohibetur Presbyteris Latinis. I. 147. Iis permittitur in Ruſſia Polonica, ut ſuper Antimeſiſ Miſſam celebrent. VII. 141. Sub quibuſdam conditionibus. *ibid.*

ANTIOCHENUS Patriarcha. Vid. *Tournonius*. Antiochenus Patriarchæ Maronitarum. Vid. *Maronita*, & *Evodius*. Antiochenus Patriarcha Græcorum Melchitarum generalem diſpenſationem edidit circa jeſunia, quæ revocatur. II. 24. Eidem conceditur facultas diſpenſandi cum ſingulis Univerſitatibus in caſibus particularibus. *ibid.* Ejus juridiſtio adverſus attentata Prælatorum Maronitarum aſſeritur. 25. Nullam juridiſtionem habet in Miſſionarios Latinos, ſed tantum petere ab iis poteſt notulam animarum græci ritus ſibi ſubjecti. *ibid.* Idem curare debet, ut ſuis Græcis ubique præſto ſint Paſtores Catholici. *ibid.* Juridiſtionem mediatam exercet in Monachos ſui Patriarchatus, Ordinariis immediate ſubjectos, ſive immediatam, deſiciente catholico Episcopo. 26. Item quoad Monasterium Monialium in Keſruano exiſtens, jure tamen delegato a S. Sede. 27. Antiocheni Patriarchæ Cyrilli laudes. 23. & 41. Ipſi conceditur Pallium cum conditionibus opportunis. 41. Antiochenæ Eccleſiæ prærogativæ. III. 216. Antiocheno Melchitarum Patriarchæ Pallium conceditur. *ibid.* Antiochenus Maronitarum Patriarcha Simon Petrus Evodius a Sum. Pontifice eleſtus, ab univerſa natione in Synodo recognitus. 220. Acta Conſiſtorialia pro hujusmodi Synodi approbatione, & pro conceſſione Pallii eidem Patriarchæ. *ibid.*

APOLLINARIS (S.) Eccleſia, qua ſervata methodo fuerit a Pontifice conſecrata. X. 27.

APOSTATÆ nullatenus admittuntur ad allegandam quamcumque cauſam ſuper nullitate Profeſſionis Regularis, ſed ad Monasterium redire coguntur. V. 10. Apoſtatæ declarantur illi qui poſt unicam ſententiam latam pro nullitate Profeſſionis, etiam appellationem non interpoſita, habitum abjecerunt. 11. Item ii, qui poſt ſibi indultam reſtitutionem in integrum, e Religionis clauſtris migrare præſumant. 13. Apoſtatis ſeu fugitivis cujuſcumque Ordinis Regularis, anno Jubilæi, indulgetur ut ad ſuos Ordines intra præſcriptum tempus redire poſſint, condonata illis omni pœna propter apoſtaſiam debita. VI. 169. Apoſtaſiæ periculum quandoque juſtam exhibet cauſam diſpenſationibus relaxandis. VIII. 189. Apoſtatæ & fugitivi quomodo abſolvantur. II. 50. Vid. *Penitentiaria Apoſt.* APO-

APÓSTOLORUM (SS.) Petri & Pauli Festum, & Octava ut solemnius in Urbe celebrantur statutum est. VII. 150. Olim Episcopi plures conveniebant ad illud cum Summo Pontifice celebrandum. VI. 68. Ad eorum Sepulchrum Magni Principes accesserunt, & frequentes fuerunt peregrinationes ad Limina Apost. 66. Omnes ad illud invitantur anno Jubilæi. 68. Sacros eorum Cineres S. Joannes Chrysost. præfens venerari peroptabat. 69.

APPALTATORES Camerales quid præstare debeant in fine anni. III. 103.

APPARITIO S. Petro ab Urbe fugienti facta a Christo dicente *Venio iterum crucifigi*, certa ex testimonio præsertim S. Ambrosii reputatur; sed apparitionis locus incertus remanet, licet Sacella ad id extructa conspiciantur. VI. 42. Ab his Sacellis instaurandis Benedictus XIV. consulto abstinuit, & quare. *ibid.*

APPELLATIO admitti nequit nisi legitime interposita, & in casibus a Jure permittis. I. 120. Appellatio a gravamine admitti nequit nisi probato gravamine non reparabili per definitivam. *ibid.* Appellatio in suspensivo non admittitur in Causis, quarum executio a Conc. Trid. demandata est Ordinariis appell. remota. 115. In his permittitur solum recursus, & appellatio in devolutivo. 118. Excipiuntur casus aliqui particulares a Judice superiore expendendi, in quibus præscribitur forma concedendi inhibitiones. *ibid.* Notarii non servantes præmissam formam, infamiam & inhabilitatem incurrunt, cum poenis pecuniariis. 119. Appellatio suspensiva, ubi locum non habet, non intelligitur inducta per ea, quæ disposita sunt circa valorem Citationum Cameralium in partibus. II. 173. Appellatio ab irrationabili judicio Episcopi a Pio V. permittitur in devolutivo. III. 87. Hæc appellatio propriis dirigitur regulis, quæ non applicantur appellationi a mala relatione examinatorum. *ibid.* Appellatio ab irrit. Jud. infra decem dies a die Collationis interponenda. I. 120. Forma transferendi acta coram Judice ad quem. *ibid.* Appellatio ab irrit. Jud. Episcopi prosequi non permittitur non probato gravamine tam quoad doctrinam ex actis, quam quoad reliqua, saltem extrajudicialiter. *ibid.* Intellige ubi servata fuerit in concursu & examine forma ibi præscripta. *ibid.* Vid. *Examen*. In hujusmodi appellationis judicio, Juxta ad quem non pronunciet nisi comperto gravamine, & secundum acta, tam quoad doctrinam, quam quoad reliqua. 192. In iis vero quæ Episcopus a quo, ex informata conscientia, ipsi revelaverit, omnimodam fidem ei habebit, & secreti legem custodiet. *ibid.* In hujusmodi judicio duæ conformes faciant rem judicatam. 193. Appellatio a sententia lata super nullitate matrimonii, in quacunque instantia semper suspendit executionem.

I. 71. Appellatio in Causis matrimonialibus præcludi nequit per acta poenalia inter partes inita. II. 14. Appellantes ad futurum Concilium excommunicantur, & respective Interdicto subjiciuntur. I. 30. Appellatio Pseudo-Archiepiscopi Ultrajectensis, & Pseudo-Episcopi Harlemensis ad futurum Concilium generale damnatur. II. 223. Appellantes a gravamine vel futura executione Lit. Apost. ad Potestatem sæcularem excommunicantur. I. 31. Appellatio a judicio Episcopi super Parochiali liberæ Collationis, admittitur in devolutivo tantum. III. 86. Appellatio a judicio Episcopi instituentis, si id conforme sit judicio Patroni præsentantis, non admittitur nisi in devolutivo. *ibid.* Si vero Episcopus postponendum censuerit eum, quem Patronus Ecclesiasticus tamquam digniorem prælegerat, hujus appellatio admittitur etiam in suspensivo. 87. Appellatio a sententia pro nullitate Professionis Regularis prolata, a Defensore Professionum est interponenda & prosequenda. V. 11. Appellatio ab unica sententia lata pro nullitate Professionis, semper suspendit executionem. *ibid.* Et licet non interposita fuerit res non dicitur judicata, nec Professus exire potest e Claustro. *ibid.* Appellatio in Causis de damno dato ad eos Judices deferenda, ad quos pertinet aliarum Causarum criminalium cognitio in secunda & ulterioribus instantiis. VI. 222. Appellatio in Causis Civilibus & Criminalibus Peregrinorum & Advenarum ann. Sancto, ipsis solis conceditur, & quomodo faciendâ. 159. Appellationis Commissiones in Congreg. Boni Regiminis quomodo signari debeant. VIII. 141. Appellatio in Causis Criminalibus interposita a sententiis sive Decretis Ordinariis, an & sub quibus cautelis recipi debeat ab Auditore Camera. 147. Vid. *Res.* Appellare an & quomodo liceat a decretis vel sententiis Proto-Archimandritæ Congregationis Ruthenæ, Ordinis S. Basilii Magni. IX. 139. Appellatio a decretis seu sententiis Rectoris Carpentoratenf. ad Vicelegatum Avenion. quando & quomodo interponi possit. VIII. 119. Appellatio suspensiva ab electione in Bajulivos Magnæ Crucis Ordinis Jerosolym. non admittitur. 81.

APPLICATIO Missæ. Vid. *Missæ Parochialis, Conventualis, Concelebratio*.

APPODII jus inter ædificia Centumcellarum statuitur. IV. 180.

APPROBATIO Cultus immemorabilis B. Joannæ Valesiæ olim Reginæ Franciæ. I. 158. Approbatio Cultus B. Nicolai Albergati. II. 136. Approbatio Cultus alicujus Beati solemnizari non debet eo modo, quo in Canonizationibus fieri solet. *ibid.* Approbatio ad audiendas Confessiones nil prodest extra Diocesim Episcopi approbantis. VIII. 99. Idque etiam si Sacerdos approbatus exigere vellet Confes-

sessionem personæ subditæ Episcopo, qui ipsum approbavit. *ibid.* Approbatio ad Curam animarum, vel ad audiendas Christi-fidelium Confessiones quomodo faciendæ in locis subiectis Monasterio Monialium Ordin. S. Benedicti Aquilejensis. IX. 191. & seq.

AQUÆ benedictæ usus apud Græcos, & in Latinis Ecclesiis usurpatus. I. 147. Aquæ tepidæ infusio in Sacrum Calicem apud Græcos usitata permittitur. *ibid.* Ruthenis Sacerdotibus Ritus hic novissime interdicitur. IV. 37. Aquæ frigidæ vel tepidæ usus in Baptismo æque permittitur. I. 144. Aqua Baptisterii. Vid. *Baptismus*.

AQUILEJENSI Ecclesiæ Patriarchatus denominatio accessit sæculo sexto, in schismate occasione damnationis trium Capitulorum confecto. VII. 234. Aquilejensis Civitatis conditio misera est, & Patriarcha alibi diu residit. 72. Patriarchatus iste plurimum sæpe perturbationum & calamitatum causa extitit. *ibid.* Aquilejensis Diocesis pars Austriaco Dominio subiecta, plura in rebus spiritualibus incommoda diu sustinuit, & quare. 234. Diversa remedia multoties tentata fuerunt, sed frustra. *ibid.* Ad hæc tollenda Vicarius Apost. pro illa parte constitutus fuit cum opportunis facultatibus. 246. Salvis Ecclesiæ Patriarchalis juribus. 243. Vid. *Vicarius Apostolicus*. Partes olim dissentientes, de futuro statu Patriarchatus Aquilejensis in pluribus inter se convenerunt, & pro rerum conventionum effectu, auctoritatem Apost. concorditer impetrarunt. 70. Ubi conventionis articuli inseruntur. 71. Conventiones communi plausu receptas Sum. Pontifex approbavit. 73. Aquilejensis Patriarchatus, & Cathedra penitus extinguuntur, & in ejus locum duo Archiepiscopatus, Utinensis nempe, & Goritienfis eriguntur; quibus Dioceses & Suffraganei assignantur, remissive. 73. & 235. Aquilejensis Civitatis, utpote in Austriaca Ditione constitutæ spirituale regimen ad Goritiensem Archiep. pertinebit. 75. Parochia in Patriarchali olim Ecclesia constituta supprimitur, & spirituale populi regimen alteri ejus Civitatis Parochiæ adnectitur. *ibid.* Patriarchalis quondam Ecclesia ab omni Archiepiscopali & Episcopali jure eximitur, & Sedi Apost. immediate subicitur, ejus Cura Apostolico Delegato ibi jampridem ad Monialium regimen constituto committitur. *Ibid.* Aquilejense Monasterium Monialium B. M. V. Ord. S. Benedicti amplissima exemptione fruitur, tum in personis, tum in bonis, adnexisque membris a jurisdictione Ordinariorum. IX. 186. Quænam sint adnexa loca hujusmodi exemptione donata. 190. Monasterii regimen adnexorumque locorum & Ecclesiarum a Sede Apost. committitur suo Delegato. 183. Quanta sit hujusmodi Delegati Apostolici jurisdictio, qui-

buscumque in rebus & causis distinctim explicatur. 191.

ARAGONIA. In hoc Regno quilibet Sacerdos Sæcularis die omnium Defunctorum celebrare poterat duas Missas; Regularis vero tres. V. 111. Pontifex indulget, ut tam Sæculares, quam Regulares in posterum ea die ter Missam celebrare possint. 113. Vid. *Defunctorum*.

ARCHIDIACONI officium olim in Ecclesia gravissimum, nunc minus necessarium. IV. 109. Archidiaconi & Diaconi antiquitus maximam sibi partem in administratione Episcopatus & Pontificatus sumebant. IX. 208.

ARCHIEPISCOPUS in tota Provincia benedictionem super populum impertiri potest. V. 17. Vid. *Benedictio*. Archiepiscopi Bononiensis, Ferrariensis, Ravennat. & Urbinat. una cum Cardinale S. R. E. Camerario, executores deputantur pro libertate mutui commercii inter subditos Ditionis Ecclesiasticæ. 37. Archiepiscopatus Utinensis & Goritienfis, suppresso Aquilejensi Patriarchatu, erecti. VII. 73. Archiepiscoporum, qua Metropolitānorum, commemoratio non fit a Latinis Sacerdotibus in Sacrificio Missæ. IX. 104.

ARCHIGYMNASIUM Urbis ab Advocato Consistor. regitur & administratur. II. 103. Vid. *Lectores*. In eo duæ a Pontifice eriguntur Cathedræ, una Mathematicæ, altera Chinæ prævio concursu conferendæ. V. 119.

ARCHIHOSPITALI S. Spiritus in Saxia de Urbe præservantur Canones debiti a Conventibus ejusdem Ordinis in Hispaniis & Polonia. I. 35.

ARCHIMANDRITÆ, seu Abbates Congregationis S. Basilii M. Ruthenæ Nationis, in quibus Metropolitano, in quibus itidem Proto-Archimandritæ subiciantur. IX. 139.

ARCHIPRESBYTER solus, absente Episcopo, benedictionem olim super populum impertiri poterat. V. 17. Archipresbyteri Basilicarum Patriarchalium Urbis sunt S. R. E. Cardinales; nec tamen dignitas Cardinalatus inferior judicatur dignitate Archipresbyteri. IV. 157. Idem nulla jurisdictione in iudiciis potiuntur post reformationem tribunalium ab Innocentio XII. editam, sed solum paternam & æconomicam auctoritatem habent in iis quæ pertinent ad servitium Ecclesiæ, disciplinam, & mores. 158. Inter eos solus Archipresbyter Basilicæ Vaticanæ Dimissoriales Literas subditis suis dat ad Ordines suscipiendos, iisdemque Confirmat. Sacramentum confert. *Ibid.* Idem ordinariam in spiritualibus jurisdictionem seu Dignitati annexam habet in eandem Basilicam, ejusque Seminarium & adnexa ædificia, ac in personas Canonicorum, Beneficiorum, aliorumque inservientium Basilicæ in his quæ ad illius ser-

vicium pertinent. VII. 146. Potest per se, vel per alium Episcopum Ordines Sacros absque licentia conferre Canonicis & aliis Basilicæ inservientibus, sine Dimissoriis & examine Ordinarii eorum originis; quæ tamen requirantur quoad Convictos Seminariorum. *Ibid.* Potest pro iisdem Ordinandis Examinatores e Canonicorum cœtu deputare, super interstitiis dispensare, & Ordinatis licentiam celebrandi concedere. 147. Potest per se, vel per alium idoneum, consecrare Altare Basilicæ, Ecclesiæ illi subjectas, utensilia & vestimenta benedicere, & Pontificalia in eadem Basilica celebrare. *Ibid.* Archipresbyteri Basilicæ semper fuerunt præfecti Fabricæ ejusdem, & Congregationis Fabricæ. 37. Archipresbyter, & Archipresbyterorum Basilicarum Urbis jurisdictio aboletur. I. 104. præterquam in his quæ concernunt servitium Ecclesiæ, & correctionem morum. *Ibid.*

ARCHIVIA penitentiariæ: eorum administratio, visitatio &c. II. 64. Archivii Scriptorum Collegium a Julio II. erectum fuit cum privativo jure scribendi in Causis Commissariis coram prælatis Romanæ Curie. IV. 7. Quod a Pio V. extensum fuit ad causas commissas S. R. E. Cardinalibus. 8. Facultatem habet deputandi unum seu plures Notarios, quibus prædicti uti debent. *Ibid.* Vid. *Notarius Archivii*. Inter Collegium Archivii Scriptorum, & Notarios Rotæ orta lis super pertinentia Causarum, & jure scribendi in illis. *Ibid.* Definuit a Pontifice facta distinctione Causarum inter Rotaes & Prælatitias. 9.

ARCIS S. Angeli præfecto nulla jurisdictio competit nisi in Balistarios & auxiliares, & in concernentibus eorum ministeria. I. 106.

ARGENVILLIER Clemens, Auditor Sanctissimi laudatur. IV. 125.

ARMA & alia ad bellum apta deferentes ad hostes Christianorum, excommunicantur. I. 30. Arma vetita deferentes quibus poenis subjecerit Alexander Octavus. VIII. 43. Iisdem obnoxii sunt tam Clerici Sæculares, quam Regulares cujuscumque Ordinis, Instituti, sive militiæ. *Ibid.* Nihil ad eas declinandas prodest excipere, quod non constet de dolo, vel patentes litteras, aut privilegia proferre. 44. Pœnas ob armorum delationem promeritas per Judices remitti, aut emolliari vetuit Clemens Duodecimus. *Ibid.* Sed cum casus ille expostulare videretur, Sum. Pontificem adiri præcepit. *Ibid.* Evulgatas prædecessorum Pontificum Constitutiones innovat Pontifex. 45. Insuperque declarat, Fisco id oneris tantum incumbere, ut factum delationis comprobet, a reo autem probandas circumstantias, quibus locus fieri moderationis poenæ contendatur. *Ibid.* Arma offensiva & de-

fensiva Officiales Sac. Inquisitionis, sub certis tamen exceptionibus, deferre permittuntur. IX. 15. Arma sive insignia Sac. Inquisitionis nequeunt Patentati, etiam cum privilegio, ad eorum domos, apothecas, aliaque loca suspendere. 16. Armorum Commissarius rationes peculiares non reddit de sumptibus factis ex pecuniis Cam. Apostol. III. 100.

ARMENI & Maronitæ azymo utuntur in conficiendo Euchar. Sacramento. IV. 127. Armenis Natalis Christi die non licet tres Missas more Latinorum Sacerdotum celebrare. IX. 110. & seq. Idem plane statuitur tam de Armenis per Orientem, quam de aliis in Occidentalibus regionibus commorantibus. *Ibid.* Contrarius usus celebrandi dicto die tres Missas, unde inter Armenos Orientales probabiliter invaluerit. *Ibid.* Armeni Presbyteri complures olim Regulam & Institutum Ordinis Prædicatorum professi fuerunt; & quomodo *Ibid.* Vid. *Missa*.

AROMATARIORUM officinæ in Urbe reductæ sunt ad sexaginta. I. 15. Aromaticarum artis exercitium in Urbe Regularibus prohibetur. 13.

ARTIUM liberalium præstantia. VIII. 169. In Republica excolendæ ac promovendæ. *Ibid.*

ARX Ecclesiæ Lauretanæ. Vid. *Lauretanæ* &c.

ASGULANI Episcopi Jurisdictioni subduntur plures Ecclesiæ intra ipsius Diocesis fines existentes, quæ alias a Farfens. Abbacia dependebant. IV. 116.

ASSEMANUS, Joseph Simonius, ablegatus a S. Sede ad Maronitarum Nationem. I. 64.

ASSESSORUM jurisdictio in Urbe abrogatur. I. 105.

ASSISIENSIS Episcopi jurisdictioni variæ subduntur Ecclesiæ & loca ex Farfens. Abbatis jurisdictione dismembrata. IV. 117. Assiensis Basilicæ prærogativæ, honores & privilegia a compluribus Sum. Pontificibus oblata distinctim recensentur. VIII. 173. Jam inde a fundatione fuit S. Sedi immediate subiecta. *Ibid.* Privilegia hujusmodi & exemptiones quæcumque, modo non abrogatæ, confirmantur & innovantur. 175. Ipsaque Basilica a jurisdictione & visitatione Ordinarii exempta. *Ibid.* In Basilicam Patriarchalem & Capellam Papalem erigitur. *Ibid.* Pontificius Thronus & Altare in ea designantur. 176. Quinam cæremoniales Ritus in ea servandi. *Ibid.* Non cogitur expectare signum Campanarum Cathedralis in Sabbato Sancto. *Ibid.* Jubilæo indicto, publicisq; precibus, perpetuo designatur pro una ex visitandis Ecclesiis. *Ibid.* Assiensis Episcopus nullam obtinet sive ordinariam, sive delegatam jurisdictionem in Basilicam S. Francisci Assis. *Ibid.* Non pro-

prohibetur tamen ex speciali delegatione, reos ab eodem extrahere, servata forma Constitutionum Apostol. 180.

ASSISTENTIA matrimoniis non temere deleganda Sacerdotibus extraneis, qui non sint contrahentium Parochi. II. 15. Delegandi facultas adimitur Nuntio Apost. in Polonia commoranti. 16. Assistentia matrimonio non inducit cognationem spirituales. *Ibid.*

AUBUSSON Petrus Jerosolymitanæ Militiæ Magister, & S. R. E. Cardinalis Romam nunquam accessit. VII. 264. Albam Crucem tamquam Ordinis sui habitum supra Mozzetam semper gestavit. *Ibid.*

AUCTORIS Catholici Liber, quibus præmissis cautionibus, sit proferendus. VII. 111.

AUDITOR GENERALIS CAMERÆ APOSTOLICÆ. Vid. A. C. Ejus Commissiones pro Causis Criminibus expedire potest expensis Accusatoris, five Adhærentis Fisco, facto nimirum ab hoc congruo deposito pro viaticis, cibariis &c. & data fidejussione pro reliquo. IV. 210. Deficiente autem accusatore seu adhærente, Commissiones expedire nequit, sed demandare debet inquisitiones Ordinariis Ecclesiasticis locorum, seu aliis ibi existentibus in Dignitate Ecclesiastica constitutis. *Ibid.* Quod si expedire judicetur, commissiones ex Officio ab Urbe mittere, vel eas injungere Judicibus extra locum delicti existentibus, reportare tenetur Commissionem specialem manu Papæ signatam, & ab Auditore Sanctissimi subscriptam, sub poena solvendi expensas de proprio. 211. Locum habet in visitatione carcerum. V. 222. Amplissima fruitur jurisdictione non solum in civilibus, sed etiam in Causis Criminalibus. VII. 145. Criminales Causas quandoque cognoscit in prima instantia, inhibendo, easque advocando ab Ordinariis. *Ibid.* Pontifex amplissimam illius jurisdictionem, prærogativas, & præeminentias illimitatè confirmat. *Ibid.* In Causis Criminalibus designandis duos Prælatos Ponentes Sacræ Consultæ eidem adjungit. *Ibid.* Votum decisivum in Congregatione Criminali A. C. quinam obtineant, & qui consultivum? 146. Processus Criminales, a quibus, & quomodo efformandi. *Ibid.* Congregatio Criminalis in singulas quindecim dies coram Auditore ipso convocanda. 146. Et quindecim itidem ante diebus Causæ propositio indicanda, allegationes vero triduo ante propositionem distribuendæ & parti communicandæ. *Ibid.* Executionem Constitutionis ad militantis Ecclesiæ curare debet Auditor Cameræ in suo Tribunali. 147. Vid. Locumtenens. Processus. Reus.

AUDITOR CRIMINALIS. Vid. Criminales.

AUDITOR PAPÆ, tamquam Secreta-

rius Congregationis Economicæ, examinare & approbare debet causas mittendi Commissiones Criminales ex Officio a Tribunalibus Cardinalis Vicarii Urbis, & A. C. IV. 210. Executioni Legum a Pontifice statutarum pro Tribunali viarum invigilare jubetur. V. 154.

AUDITORES ROTÆ. Vid. Rota.

AVENIONENSIS, Vicelegati, ejusque Congregationis jus in Causis Criminalibus subditorum Universitatis. III. 37. Vid. Vicelegatus Avenionensis. Rector Carpentoratis. Avenionensis Curia Auditor Generalis, Judex privativus in Causis personarum Universitatis subiectarum. *Ibid.* Avenionensis Universitatis merita & decora. 32. Ejus Professores, Doctores, Scholares &c. gaudent privilegio fori, & habendi Conservatores & Judices particulares. 36. Quod ipsis a Pontifice in Causis Civilibus passivis in prima instantia asseritur. *Ibid.* Et in Criminalibus levioribus. *Ibid.* Primicerius Universitatis inter conservatores adjectus a Leone Papa X cum facultate subrogandi &c. 33. Eiusdem Primicerii & Conservatorum jurisdictio in præmissis privativa declaratur. 37. Primicerius seu alias Conservator interesse potest Congregationi Criminali Vicelegati Avenion. cum voto consultivo, ubi agatur de Causis passivis subditorum Universitatis. *Ibid.* Primicerius importat titulum Nobilitatis transmissibilis ad descendentes. 35. Eiusdem Primicerii & Conservatorum jurisdictio in præmissis privativa declaratur. 37. Reservata Auditori Generali Curia Legationis secunda instantia. *Ibid.*

AUGUSTANO Episcopo scribitur de causis servandis in faciendis Processibus super fama Sanctitatis Servorum Dei, & de recta ratione representandi Imagines Spiritus Sancti, & SS. Trinitatis. III. 23. Augustanæ Episcopalis Curia ordinaria jurisdictio asseritur in Conservatoria Virginitatis Anglicana. V. 208.

AUGUSTINUS (S.) ad suavem hymnorum cantum in Ecclesia pælacrymabatur. V. 189. Ejus Textus in Can. Denique 31. quæst. 1. quomodo legendus adversus Cujacium. II. 164. Ejus interpretatio de apparitione trium Angelorum Abrahamo visa expenditur. III. 28. S. Augustini Fratribus Eremitis facultas conceditur eligendi Priorem Generalem ad vitam in Officio mansurum. II. 202.

AVIA sub appellatione parentum continetur, & ad tutelam admittitur. VII. 106. Vid. Tutela. Patriam tamen potestatem non habet. 98. & 102. Avia neophyta jure obtulit ad Baptismum nepotes ex Filio defuncto, etiam contradicentibus eorum matre Judæa, & tutoribus a patre relictis. 102. & seq.

AVOCANTES Causas spirituales a Judicibus Ecclesiasticis excommunicantur. I. 31.

Avocatio Causarum ab Ordinariis in prima instantia prohibetur. 120. Privilegia de non *avocando* præservantur in Bulla de non impedienda executione Citationum seu Mandatorum Romanæ Curie. 113. Nec intelliguntur sublata per ea, quæ disposita sunt circa valorem Citationum Cameralium in partibus. II. 173.

AUREA Rosa benedicta. Vid. *Rosa*.

AUREOLA in Sanctis Martyribus quid sit. VIII. 240. Eam non consequuntur pueri ante usum rationis in odium Christi occisi. *ibid.*

AUSTRIÆ Archidux, Maria Theresia, Hungariæ, & Bohemiæ Regina, Romanorum Imperatrix electa, in Aquilejensis Patriarchatus negotio, summa religionis & prudentiæ laude se gerit. VII. 70. & 236.

AUTHENTICA folia pro identitate Vellorum B. M. V. Lauretanæ quis dare possit. VI. 22. Vid. *Lauretana*.

AVUS paternus in potestate habet nepotes, eosque ad Baptismum offerre potest, etiam dissentientibus eorum genitoribus. IV. 54. & VII. 90. 97. Avus & Avia ad curam filiorum & nepotum jus habent. VII. 109.

AUXERENSIS Episcopo delegantur Ordinationes Græco-Ruthenorum a schismate ad Ecclesiam redeuntium. I. 180.

AZEVEDO, Emanuel, Soc. Jesu Presbyter, Sac. Rit. Consultor creatur. V. 21.

AZYMI & Fermentati usus in Ecclesiis Latinis & Græcis respective retinendus. I. 143. Vid. *Græco-Latini*. Azymi disciplinam in Missa, in Ecclesia Occidentali ab Apostolorum tempore investam, & deinceps inviolate servatam, a multis Scriptoribus contenditur. IV. 127. Azymi & fermentati promiscuum usum in Ecclesia Latina post decimum Ecclesiæ sæculum nunquam obtinuisse apud omnes est in confesso. 128. In azymo Mysteria efficiunt in Orientali Ecclesia Maronitæ & Armeni. *ibid.* Item nonnulli Græci Italiæ, inter quos Monachi Cryptæ Feratæ. *ibid.*

F

BACCHANALIUM honesta remissio toleratur. IV. 216. Abusus tamen in eorum frequentatione investiti ab Ecclesia reprobantur. 220. Iisque opponuntur specialia pietatis exercitia, quæ a Septuagesima ad Quadragesimam statuta sunt. *ibid.* Quibus etiam plura per Zelantes Episcopos addita fuerunt, & addenda sunt. *ibid.* Exempla SS. Caroli Borromæi, & Philippi Neri. *ibid.* Pontifex concedit Indulgentiam plenariam per omnes Ecclesiasticæ Ditionis Dioceses acquirendam

ab iis, qui SS. Eucharistiæ Sacramentum sumperint, & expositum viderint tempore Bacchanalium. 222. Peculiares quidam abusus per id tempus investiti damnantur, & in tota Ecclesiastica Ditione prohibentur. 218. Præcipue vetatur, ne personati homines incedant diebus festis de præcepto & feriis sextis, juxta Disciplinam in Urbe Roma vigentem. *ibid.* Item ne choreæ ultima nocte ante feriam IV Cinerum, ultra mediam noctem producantur. 216. Ne quis habitu bacchanalicio indutus mane ipsius feriæ IV incedat, multoque minus Ecclesiam ingrediatur. *ibid.* Ne Circulatores & Scurræ festis diebus in plateis & publicis viis spectacula edant. 218. Et potissimum matutinis horis, ac tempore Officiorum Vespertinorum, & Doctrinæ Christianæ. *ibid.* Bacchanaliorum nonnullæ consuetudines præve in Ditione Pontificia emendatæ sunt. VII. 7. De Vigilia S. Mathiæ ultimo Bacchanaliorum die occurrente. Vid. *Vigilia*.

BALBINÆ (S.) Prioratus de Urbe a Pio IV unitus fuit Mensæ Capitulari Basilicæ Vaticanæ. VII. 196.

BALDACHINUS in Processionibus Pontificiis a quibus deferri debeat. II. 101.

BALNEUM. Vid. *Lavacra*.

BALSAMUM Apoplecticum, & Theriaca vendi possunt a Regularibus. I. 13.

BALSERA seu Bassora Civitas, celebre emporium. IX. 25.

BANCHUM Publicum Depositorium Archiepiscopalis S. Spiritus in Saxia de Urbe Paulus V erexit, ejusque administratores designavit. VI. 200. Ubi referuntur ejus Literæ Apost. super hac institutione. 201. Banchum idem etiam a Sæcularibus administrari potest. 204. Ejus Capite Claves a quibus sint custodiendæ. 206. Banchi debitorum, etiam si loca pia aut religiosa sint, obligati in forma Cameræ remanent ex Brevi Innocentii undecimi. 204. Banchi Ministri Statuta & Ordinationes facere & mutare possunt, sub quibusdam tamen conditionibus, & quinam sint Ministri. 206. Emolumenta pro Ministris unde detrahenda. *ibid.* Congregationes duæ super Banchi statu habendæ sunt, & quando, & qui intervenire debeant. *ibid.* Computorum collatio, vulgo *Bilancio*, singulis annis mense Januario fieri debet, ejusque exemplaria duo speciali modo conficienda, & custodienda, quorum unum erit Sum. Pontifici exhibendum. 205. Apud Caplarium Banchi relinquenda est pecunia pro solutionibus sufficiens ad arbitrium Commendatarii. 206. Pecunia in hoc Banchio deposita in locorum Montium non vacabilium imptionem dumtaxat converti potest. 200. Si in alios usus convertatur, præceptor & Ministri ad restitutionem etiam de proprio obligantur. 205. Nisi Pontifex id permittat: & tunc in Chirographis manu Pontificis signandis specialis

mentio, & derogatio hujus Constitutionis Benedicti XIV est facienda sub pena nullitatis. *ibid.* Pecunia ejusmodi per literas & cedulas solvi potest. 20. De hoc Bancho quæ a Paulo V, & Innocentio XI statuta sunt, confirmantur sine præjudicio actionum, quæ Archiepiscopali & Bancho eidem contra alias personas & loca ob Statutorum inobservantiam competere. *ibid.*

BANNITUS propter homicidium præmeditatum non gaudet immunit. Eccles. in Statu Ecclesiæ &c. II. 29.

BAPTISMUS extra casum necessitatis conferri non debet aqua communi, vel ea quæ pro lustratione benedicuntur. II. 35. Baptismi conferendi ritus & caeremoniæ in Rituali præscriptæ, sine gravi causa non omittantur, vel cito suppleantur. *ibid.* Baptismi conferendi ritus apud Græcos. I. 144. In Baptismo conferendo omitti non debent Sacramentalia, & signanter saliva, sal, & insufflatio. II. 120. Attamen Clemens XII concedit Missionariis Regnorum Maduren. Maysur. & Cornaten. ut in casu necessitatis, & salva fide salivam omittant, & insufflationibus occulte utantur ad decennium. *ibid.* Quæ dispensatio prorogatur a Sanctiss. Dom. Nostro ad aliud decennium. 130. Absque spe ulterioris prorogationis, & cum conditionibus & præceptis opportunis. *ibid.* Baptizatis imponenda non sunt nomina Idolorum, aut falsæ Religionis poenitentium, sed Sanctorum in Martyrol. Romano descriptorum. 133. Baptismus infantibus potest non debet ultra præfixum tempus ab Ecclesia. *ibid.* A Baptismo excluduntur qui de Sacramentalibus caeremoniis ab Ecclesia præscriptis perperam sentiunt. 130. Baptismus quando conferri debeat filiis mulierum Christianarum ex Turcarum contrabernio genitis. 35. Baptismus quo ritu, Græco nimirum an Latino conferri debeat Græcorum filiis. I. 145. Baptismus Græcorum filiis collatus in casu necessitatis ritu Latino non imponit obligationem sequendi ritum Latinum. II. 26. Baptismus infidelium filiis sine consensu parentum conferre, est contra iustitiam, & contra Ecclesiæ consuetudinem. IV. 45. & VII. 98. Limita, si in extremo mortis discrimine reperiuntur. IV. 48. Item si a parentibus projecti & destituti inveniantur. 49. Vid. *Judeorum infantes*. Alterutro tamen parentum consentiente, quantumvis patris potestatis jura matri non competant, baptizari possunt. 53. & seq. Item si Avus, nepotes ad Baptismum offerat, eorum patre & matre invit. IV. 54. & VII. 99. Idem jus habent Tutores. VII. 100. & Domini quoad filios servorum poenitentium. VII. 100. & 110. Non idem procedit quoad filios servorum civilium. 100. Baptismus conferri non debet infidelium filiis, quos christiana educatione

fraudandos fore, & infidelitatem parentum sequuturos esse dignoscatur. IV. 58. Nec infidelium filiis, qui a parentibus offeruntur, non ut originalis culpa ex eorum anima deleatur, sed ut a malignis spiritibus, vel a morbo aliquo liberentur. 56. Quod intellige ubi infans in parentum infidelium potestatem rediturus, in eorum infidelitate educandus fore dignoscatur. 60. Sed si perversionis periculum abest, tunc habita potius ratione intentionis Ecclesiæ, ejusque Ministri, quam voluntatis parentum infidelium, ex sententia S. Augustini baptizandus est. *ibid.* Baptismus infantibus collatus sine consensu parentum, quamvis illicitus, validus tamen censendus est. *ibid.* Ubi præclara afferitur auctoritas S. Augustini. *ibid.* Et Resolutiones afferuntur Congregationis S. Officii. 62. Baptizans illicite, & absque parentum consensu infidelium filios, puniendus est. 64. Baptismus adulto conferri non debet, nisi antea instructus fuerit in Mysteriis fidei quæ sunt necessaria necessitate medii. 73. Baptismus sine baptizari adulti voluntate collatus est invalidus. 75. Ideoque in adultis voluntas est investiganda. 76. Baptismus si quis neutra voluntate susceperit, idest neque volens, neque nolens, non erit valide baptizatus. 78. Quid si Baptismus violenter, & animo palam contrario suscipiatur. *ibid.* Baptismus valide in febris ardore, infania, somno, vel furore confertur iis, qui ante præmissa illius postulantur. 77. Baptizatus si post Baptismum negat sufficientem habuisse voluntatem, quid faciendum. 79. Baptismus ab adulto susceptus animo accipiendi lavacrum, tamquam Ecclesiæ Christianæ proprium, erit validus. 75. De Baptismi collati validitate quoties si ve in jure si ve in facto dubitetur, adultus sub conditione iterum baptizari debet. 80. Baptismus sub conditione conferri debet adulto, qui de sua intentione in recipiendo primitus eodem Sacramento certum quid affirmare nequit. *ibid.* A laicis aut faminis administrari nequit, nisi in necessitatis casu. 64. Idem de nutricibus in specie. *ibid.* A Bigamo administrari non debet, etiam in necessitatis casu, si alius adsit magis idoneus. *ibid.* Baptismus quomodo infanti collatum fuisse probetur. 65. Baptismi collatio unius testimonio comprobatur. *ibid.* Sed illius testimonio non deferendum, nisi eum probatæ fidei esse constet. *ibid.* Itaque non creditur Chartulæ anonymæ, cum qua infantes aliquando projecti reperiuntur. *ibid.* Baptismi Sacramentum est janua cæterorum. V. 168. Baptismus ab hæreticis collatus validus est nec iterandus, & sic baptizatus fit Ecclesiæ membrum, ejusque legibus subditur. *ibid.* Ab unitate Ecclesiæ repellitur si ad usum rationis perveniens, hæresi adhæret. *ibid.* Baptismo offerre infantes & impuberes potest quisque patria potestate præ-

præditus est. VII. 102. Idipsum in favorem Religionis aliquando potest qui patria potestate caret. 104. Id admittitur in Avia neophyta quoad nepotem ex filio defuncto, etiam contradicente matre. 109. Vid. *Avia*. Baptismo offerri infantes & impuberes possunt a parentibus Neophytis Ethnicis & Judæis, dummodo id bona fide fiat, & baptizatus apud Christianos remaneat. 98. Et a patre, etiam si mater infidelis dissentiret, & contra. *ibid.* Baptismo offerri Judæorum filii in mortis discrimine constituti, aut a parentibus derelicti, possunt a quocunque, licet parentes contradicerent. 100. Baptismus solemniter olim in Basilica Vaticana in Sabbato Sancto administrabatur. 131. Nunc etiam obtinet, ut quicunque & quodocunque in eadem Basilica baptizentur. *ibid.* Parochis Romæ sub penis interdicitur, ne suos Parochianos ab hoc avertant, & mandatur, ut schedulas necessarias certa forma conceptas baptizandis tribuant. *ibid.* Baptismus in privatis Oratoriis quando administrari possit. 61. Baptismus non esse validum, nisi simul Christum & Eucharistiam baptizato infanti tribuantur, tamquam hæreticum dogma damnavit Benedictus duodecimus. IX. 35. Vid. *Eucharistia*. Baptismus sub conditione esse ministrandus iis, de quibus dubium subest, an fuerint, vel an rite fuerint baptizati. 148. Baptizati ab hæreticis debitam materiam & formam adhibentibus, nec sub conditione iterato baptizari debent. 149.

BARBADICUS (Ven.) Gregorius Cardin. Episc. Patavinus, in concedendis Confessariis extraordinariis pro Monialibus nunquam nimis rigidum se præbuit. V. 92.

BARBERINUM Euchologium. Vid. *Euchologium*.

BARONCELLO Urbis assignantur mille scuta annua pro onere, quod ipsi imponitur, translationis damnatorum ad triremes a Civitate Castellana Romani, & ab Urbe ad Centumcellas. IV. 211. Ut ille, & alter qui appellatur *di Campagna*, integrum satellitum & equorum numerum alere non omittant, Gubernatoris Urbis vigilantia committitur. V. 223.

BARONIUS Cardinalis, Martyrologii Romani editioni sub Gregorio XIII præfuit. V. 62. Ejus sententia B. Siricii Pontificis sanctitati parum æqua, refellitur. *Ibid.* & seq.

BARRATI (S.) Abbatia. Vid. *Abbatia*.

BARTHOLOMÆUS & Idilus (SS) natione & ritu Græci, Monasterii Cryptæ Ferratæ Fundatores. IV. 127. B. Bartholomæus a Bononia Dominicanæ Familiz, Apostolus Armenorum. IX. 93. P. Bartholomæus Gavanti de re ad Sacros Ritus pertinente optime meritis. 76.

BASILICÆ Patriarchales Urbis. Earum Capitulis & Cleris concessum, ut omnia Sum.

Pontificum Roman. Officia cum lectionibus propriis recitent. V. 61. Vid. *Archipresbyter*. Basilicæ quatuor Urbis pro luerando subilato designatæ sunt, & successive visitari possunt. VII. 46. Quot vicibus visitari debeant. *Ibid.* Basilicæ a Benedicto XIV reparatæ & ornate recensentur. 47. Vid. *Lateranensis*. *Libertiana*. *S. Maria Majoris*. *Vaticana*. *Vicentina*.

BASILII (S.) Græco-Melchita subesse debent immediate Ordinariis, & mediate Patriarch. Antiocheno. II. 27. S. Basilii Ruthenorum Ordo laudatur. 70. S. Basilii Monachorum Ruthenorum unio in unicam Congregationem promoveretur. I. 185. Eorum prima unio sub Urbano VIII in Congregationem Titulo SS. Trinitatis insignitam. II. 70. Eodem modo unienda esse reliqua Monasteria decernitur in Synodo Zamosca an. 1720 habita. *Ibid.* Quare in Capitulo generali Leopoli habito an. 1739 nova Congregatio constituitur sub invocatione Patrocinii BB. Virginis. *Ibid.* Sed ex Decreto SS. Domini Nostri duæ Congregationes in unam conflantur, habito Dubri Capitulo generali an. 1743, in quo unicus eligitur Proto-Archimandrita. 71. Unio, electio, & Statuta in Capitulo condita confirmantur. *Ibid.* Congregationi assignatur denominatio Ordinis S. Basilii M. Ruthenorum, Provincia vero Lithuaniz Titulus SS. Trinitatis; Poloniz autem Protectionis B. M. Virginis. *Ibid.* Nonnulla Monasteria ad pauperatatem redacta, vel unienda esse, vel supprimenda decernitur. 76. De jurisdictione Proto-Archimandritæ in Abbates, & de præcedentia inter eos. 73. De Visitatione Monasteriorum. 75. De jure passivo Abbatum ad munus Proto-Archimandritæ. 72. Procurator Generalis ex duabus provinciis alternatim eligatur. 75. De regimine Ordinis defuncto Proto-Archimandrita. *Ibid.* De his qui suffragium habent in Capitulo generali. 76. 77. Basilianis Monachis ad Capitulum generale convocatis mandatur, ut catholicum Græcum ritum custodiant. VII. 42. Basiliani Abbates Monasteriorum Græci ritus Missam eodem ritu celebrent. *Ibid.* Statuta in eodem Capitulo ad Sum. Pontificem deferant confirmanda. 43. Græcam linguam perfecte addiscant. *Ibid.* Basiliani Monachi Ruthenæ Nationis, Episcopatibus & Archimandritis illius Nationis privative præsciuntur. VIII. 87. Eorum votum non recipiendi hujusmodi Dignitates, nisi præhabito Superiorum assensu, tollitur. 88. In unam Congregationem sub uno Proto-Archimandrita sunt redacti IX. 138. Quam jurisdictionem in eos exerceat Proto-Archimandrita, quamve Metropolitanus. *ibid.* Vid. *Cura animarum*.

BATGAO. Vid. *Thiber*.

BAVARIÆ Dux S. R. I. Elector instituit militem S. Georgii Martyris, & in ea sex.

sex Ecclesiastica Officia. I. 67. *Ipsi Duci Bavariz, Magno Magistro dictæ Militiæ conce- ditur nominatio Episcopi Titularis in eadem Militia.* 69.

BEATI. Horum cultus est tantummodo permissus & restrictus. III. 24. Hic cultus quomodo a Sede Apost. per gratiam augeri permittitur. 22. Eorum Imagines non ubique publicæ venerationi exponi possunt. *ibid.* Beatorum honores. Vid. in *Brevibus Beatificationis.* Beati Titulus apud antiquos Scriptores non semper ad morum probatam sanctimoniam refertur. V. 52. Nulli tribuendus absque auctoritate Sedis Apost. V. 223.

BEATIFICATIO quid sit, quidve Canonizatio. VIII. 235. Beatificationum Causæ non patiuntur ut testes de auditu auditus, alati in Processu Apostolico, conjungantur in linea coequalis probationis cum testibus de visu, existentibus in processu ordinario. X. 5. An saltem vim adminiculi dare possint, quæve exinde promanet in hujusmodi Causis absolvendis differentia. *ibid.* Beatificationes & Canonizationes aliquando in Basilica Lateranensi celebrantur. I. 79. Sed deinceps in Basil. Vaticana celebrantur. *ibid.* & VII. 153. Beatificationum Causæ quomodo introducantur. III. 22. Beatificatio B. Alexandri Saulii. I. 39. B. Camilli de Lellis. 124. B. Hieronymi Emiliani Fundatoris Cleric. Regul. Congregationis Somaſchæ. IV. 204. B. Josephi Calasantii Fundatoris Cleric. Regul. Pauperum Matris Dei. V. 103. B. Joannæ Franciscæ Fremiot de Chantal. VII. 83. B. Josephi a Cupertino Ordinis Min. Conventual. S. Francisci. VIII. 70. Ejus virtutes commemorantur. *ibid.* In Causa Beatificationis, seu declarationis Martyrii Ven. Servi Dei Andreæ Bobola Sacerdotis professi Soc. Jesu, Decretum. X. 36. In Causa Beatificationis Ven. Servi Dei Pauli Card. Buralis Decretum. 44. Vid. *Approbatio Cultus.*

BEAUME (de la) de Achars. Vid. *Harlicarnassen.*

BEGUINARUM Secta in Concilio Vienneſi abolita fuit; toleratis postea quibusdam honeste viventibus. V. 212. Beguini seu Bizoſchi, habitum proscripti sui Instituti perperam a quibusdam Præsulibus susceperunt. 209.

BELLARMINUS S. R. E. Cardinalis. Ejus libri quamvis præviis approbationibus in lucem emissi, & postea in Congreg. Indicis examinati; tamen cum de illius Beatificatione & Canonizatione agendum esset, iterum a Sacra Rituum Congr. examinati fuerunt. IV. 224. Ejus Liber de Doctrina Christiana commendatur. I. 96.

BELLUGA Ludovicus Cardinalis laudatur. II. 183. & III. 78.

BELLUM a Turcis illatum Christianis rapinæ cupidine injustum est; ideo Turcæ resti-

tuere debebunt. VII. 125. In bello injusto rapina est quidquid occupatur, adeoque restituendum. 124. Ubi vide nobile exemplum ex antiquis Romanis. Res occupatæ an possint ab aliis emi, & emptores teneantur restituere accepto pretio. 125. In bello justo quæ occupantur ad victorem pertinent; mobilia ad primum occupantem, immobilia ad Supremum Principem. 124. In bello non sunt laudendi Ecclesiastici, peregrini, mercatores, & agricolæ, & quare. 125. Bello sacro interfecti pueri ab hostibus fidei, Martyres a Theologis agnoscuntur. VIII. 236. Vid. *Pueri Canonizatio.*

BENEDICTIONES, præter eas, quæ in Ecclesia receptæ sunt, in Sacris. Ritibus non admittuntur. II. 35. Benedictio super populum actus sollemnis est Rom. Pontifici competens in quacunque Orbis terræ parte, Episcopis in eorum Diocesis & locis earum exemptis, Archiepiscopis in suis Provinciis. V. 17. Vid. *Abbate.* Benedictionem impetiri non licebat olim simplicibus Sacerdotibus, nunc autem ipsis permittitur in fine Missæ. *ibid.* Ante benedictionem quæ datur in fine Missæ, ab Ecclesia discendens, Concilii Agathensis judicio habetur ac si Missæ non interfuisset. *ibid.* Quid præstare debeat Sacerdos, si præſente Episcopo benedictionem populo impertiatur. 18. Benedicendi Ritus, cum benedictio datur jure proprio, ex Rubricis Missalis petendus est. *ibid.* Cum benedicendum est jure delegato, ad delegantem pertinet Ritus præscribere. *ibid.* Benedictio auctoritate Pontificis cum *Indulgentia plenaria*, quo Ritui dari debeat a Regularibus, quibus talia privilegia concessa sunt. 17. Benedictionem cum *Indulgentia plenaria in articulo mortis* impertiendi facultas conceditur omnibus Episcopis & Ordinariis locorum. IV. 134. Et quidem per indulta ad eorum vitam. *ibid.* cum facultate subdelegandi Sacerdotes sive Sæculares, sive Regulares in Civitatibus & Diocesis, etiam de die. *ibid.* Benedictionis hujusmodi impertiendi Ritus & forma. 137. Trina benedictio ab Episcopis & Archiepiscopis dumtaxat dari potest in locis sibi subjectis. V. 17. De Abbatis Vid. *Abbas.* Benedictio Pallii. Vid. *Pallii benedictio.* Benedictionem Apostolicam elargiendi populo in aperiendis & claudendis Portis Sanctis anno Jubilæi facultas conceditur Cardinalibus de Latere Legatis ad hoc designatis. VI. 164. Benedictionem solemnem post Missam vel trino ductu cum SS. Sacramento dare prohibentur Canonici Urbinaſes, licet habentes Indultum Pontificalium. VII. 114. Nec ullo modo permittuntur benedictionem dare post Vesperas aut Matutinum, etiam in Pontificalibus celebratum. *ibid.* Benedictio Rosæ aureæ. Vid. *Rosæ.* Benedictiones utensilium & vestium Basilicæ Vaticanæ, & Ec-

Ecclēsiarum illi subiectarum, a quo sint peragenda. VII. 147. Benedictio aquarum in Epiphania, Ritus est a Græca in Latinam Ecclēsiam translatus. IX. 38.

BENEDICTUS VIII. de Ecclēsiastica Disciplina Ecclēsiarumque decore sollicitus erat. V. 174. Et erga Purgatorii animas piissimus. VI. 106. Ejus Constitutio super Immunitate Ecclēsiastica confirmatur & declaratur. 185. Ejusdem Indultum pro usu Pontificalium Canonici Urbinat. concessum, declaratur. VII. 112.

BENEDICTUS XIII. Lateran. Basilicam sub annum 1727 solemnī ritu per se consecrauit. IX. 155.

BENEFICIA Ecclēsiastica Sæcularia conferri nequeunt Canonici Regularibus Lateranensibus, aut SS. Salvatoris absque Apost. indulto. III. 1. Vid. *Canonici Regulares*. Beneficia Curata aut Residentiā conferri nequeunt Presbyteris aut Clericis Congreg. Missionis. I. 195. Simplicia de jurepatr. Laicorum erigi possunt in Commendas Militiæ SS. Mauricii & Lazari & quomodo. II. 91. Beneficiorum Resignationes cum reservatione pensionis & pacto eam cassandi prohibentur & annullantur. I. 61. Beneficiorum fructus. Vid. *Cessiones commodi exigendi*. Ad Beneficia & Officia Urbis Doctoratum requirentia non suffragantur Gradus in externa Universitate in posterum adepti. II. 107. Beneficiorum vacatio inducitur per Solemnem professionis emissionem. IV. 32. Vid. *Presentatio*. Resignatio. Beneficia ad Archihospitale S. Spiritus spectantia a quo conferri debeant. V. 196. Exempla sunt a spolio. 197. *Vid. S. Spiritus*. Beneficia perpetua in Basilica Vatic. existentia & alia dependentia a Monasteriis & Abbatibus & Prioratibus eidem Basilicæ unitis, & Archipresbytero, & Canonicis Basilicæ per assignatum turnum sunt de more conferenda, salvo S. Sedis & Datarie jure quoad reservata & affecta. VII. 159. & seq. Beneficia a Monasterio S. Rufilli Foro-Pompilii dependentia, ab eodem Capitulo Vatic. conferenda sunt Clericis illius territorii. 201. Beneficiorum Collatio in parte Diocesis Aquilejens. Vicario Apost. commissa, reservantur Sedi Apost. 244. Exceptis iis quæ spectant ad Collationem Capituli Aquilejens. & relicta Vicario Apost. facultate instituendi in Benef. de jurepatr. & habendi Concursum super vacantibus Ecclesiis & Præbendis, quibus imminet animarum Cura. 245. Beneficiorum Collatio seu Vicariorum deputatio, & respectu approbatio & institutio in locis a Præpositura S. Mariæ de Pomposia dependentibus, deputato Vicario Apost. iis reservatur, ad quos antea spectabat. 247. Beneficia Ecclēsiastica erecta in locis subiectis Monasterio Aquilejens. Monialium B. M. V. Ordinis S. Be-

nedicti, ab ipso Monasterio conferuntur. IX. 188. Beneficia jam obtenta retinendi, quin & alia consequendi quandoque potestas facta est Simoniacis. VIII. 191.

BENEPLACITUM. Gratiæ concessio aut suspensio duratura ad beneplacitum Sedis Apost. non expirat morte Pontificis concedentis aut suspendentis. VI. 101. Secus, si Pontifex alia quid indulgeat aut suspendat usque ad suam voluntatis beneplacitum. *ibid.* Quomodo dari possit virtualis revocatio hujusmodi concessionum, aut suspensionum. 102. Ad beneplacitum Sedis Apost. semper fieri solent deputationes Vicariorum Apost. nec alterius nominationi permittitur eorum electio. VII. 240. Arque id factum fuit in deputatione Vicarii Apost. in parte Diocesis Aquilejens. *ibid.* Tum Vicarii Apost. in locis a Pomposiana Præpositura dependentibus. 247. Beneplacito Sedis Apost. non indiget Capitulum Basilicæ Vatic. pro faciendis & renovandis locationibus bonorum Basilicæ & Mensæ Capitularis ad novennium. 156. Neque pro condonandis caducitatibus ante captam possessionem. 157.

BERNARDUS (S.) Willelmum Aquitanie Ducem objecta consecrata hostia emendavit. IX. 56.

BERTRANDO (B.) Aquilejensi Patriarchæ cultus ab immemorabili præstitus fuit in Utinensi Metropoli. Ecclesia, in qua ejus ossa asservantur. IX. 185. Missa de S. Sancto die emortuali ipsius Beati, in eadem Ecclesia celebrari, certis adjectis orationibus, conceditur. *ibid.*

BESSARION antea S. R. E. Cardinalis creatus ab Eugenio IV, deinde a Pio II Patriarcha Constantin. IV. 160. Idem, primus Commendatarius Monasterii Cryptæ Ferratæ ab Apost. Sede indultum obtinuit, ut ejus Monasterii Monachi, sicuti Maronitæ & Armeni, in azymo consecrarent, & Sacris Latinorum vestibus in Missa uterentur. 127.

BETHLEEMITICI infantes. Vid. *Infantes Bethleemitici*.

BIGAMIA tam propria quam similitudinaria prohibetur Diaconis Ecclesiæ orientalis. II. 213. Bigamusideoque irregularis recte censetur is etiam qui unam uxorem ante Baptismum aliam post Baptismum habuit. V. 65. Idque contra opinionem S. Hieronymi definitum fuit, non quidem a S. Siricio, sed a S. Innocentio primo. *ibid.* Bigamus abstinere debet ab administrando Sacramento Baptismi, etiam in casu necessitatis, si alius adsit ab hac nota immunis. IV. 64.

BILANCIO seu collatio computorum Ban- chi S. Spiritus quando & quomodo fieri debeat. VI. 205.

BIRRUARIORUM numerus præscriptus pro servitio Tribunalium Urbis ne imminuat-
tur, eorum census a Gubernatore Urbis idem-
tatem habendus præcipitur. V. 226.

BIT-

BITTIA. Vid. *Tibet*.

BIZOCHI. Vid. *Beguini*.

BLASII (S.) della *Pagnotta* muncipati Monasterium in Via Julia, ab Eugenio IV. unicum fuit Basilicæ Vaticanæ. VII. 191. Vid. *Parochialis*.

BOCK (de) Hieronymi Pseudo-Episcopi Harlemi. electio damnatur & annullatur. I. 176. Idem illicite consecratus excommunicatur & suspensus declaratur. 197.

BONA. Camera Apostolicæ bona: eorum locationes quibus legibus confici debeant. I. 182. Bona de directo dominio Ecclesiæ cadentia sub Concurſu pendente in Curia Laicali contra Laicum debitorem, quomodo executari, subhastari, & deliberari debeant. II. 175. Bona Camera Apost. devoluta in emphyteusim aut secundum iterum concedi nequeant ab ullo, præterquam a solo Rom. Pontifice. V. 21. Neque restitutiones in integrum adversus caducitates incursas, nec purgatio moræ, nec condonationes aut compositiones super responsionibus non solutis, ab aliis concedi possunt. 23. Signanter a Cardinalibus Provinciarum Legatis. *ibid.* Si tamen Investituræ ea lege concessæ sint ut renoventur post certum tempus, Legati & Provinciarum Præsides, adveniente termino, valent renovationes concedere. 22. Item si possessoribus indultum reperitur, ut ea bona alienare possint de consensu Camera, iisdem conceditur, ut consensum, nomine Camera, præstare valeant. 23. In casibus dubiis decisio Rom. Pontificis expectanda est. *ibid.* Bona Christianorum mobilia a Piratis infidelibus rapta, possunt alii Christiani tam liberi quam captivi licite emere etiam vili pretio, & retinere etiam si bona sint Ecclesiarum mobilia. VII. 128. Animo tamen ea restituendi domino comparenti pro justo pretio. *ibid.* Bona immobilia & mobilia ab hostibus in bello injusto occupata & ab aliis emptæ, differentiam important in obligatione restitutionis. 131. Et quoad eorum emptores. 136. Bona Ecclesiarum in Albania a Turcis everſarum Christiani quidam usurparunt, alii a Turcis emerunt. 123. Congregatio de propaganda fide ab Archiep. Atribarensi requisita, modum insinuavit, quo possidentium conscientis consuleretur. *ibid.* Cautè in hoc procedendum. 140. Bona Ecclesiastica immobilia ab hæreticis & infidelibus occupata, & a Christianis emptæ, restituenda sunt cum fructibus perceptis, sine soluti pretii repetitione. 131. ubi referuntur Auctorum sententiæ. Bona ejusmodi multo magis tenetur restituere qui ea usurpavit; etiam in Regionibus occupatis ab infidelibus. 139. Bona Ecclesiastica ab hæreticis usurpata, nonnullis eorum una cum fructibus relinquenda esse censuit Apost. Sedes, eisdemque a Censuris absolvit, si ad Rom. Ecclesiæ sinum redirent. 141. Bona Ecclesia-

stica quænam intelligantur in Causis de dono dato. VI. 219. Bona derelicta quænam sint. VII. 139. Bona hospitalis S. Spiritus in Saxia obligata sunt Mensæ nummaria in eodem erectæ. VI. 200. Eadem a spolio exempta sunt. V. 199. Vid. S. Spiritus. Bona Ecclesiarum ex prudenti Rom. Pontificum dispensatione injustis detentoribus quandoque relinquenda. VIII. 184. Exempla Pontificum, qui id præstiterunt. 187. Bonorum Ecclesiæ an dispensator sit, vel potius dominus Rom. Pontifex. 87. *ibid.* Vid. Papa. Invasores bonorum Ecclesiæ excommunicatione ad restituendum adigit S. Nicolaus I. Pontifex. 191. Bonis suis non potest una Ecclesia privari ut iisdem dicitur altera. *ibid.* Sed ut bona in certos pios usus destinata, ad alios, quantumvis pios, tradantur, auctoritate Apost. opus est. 193. Bonæ Inquisitorum propria sunt Sedis Apost. ideoque exempta etiam a Decimis Papalibus. IX. 21.

BONA REORUM, statim ab initio inquisitionis, si indicia graviora suppetant, describi debent, eaque descriptio in processu inferi debet, & Commissario Camera intimari, ut Camera Apost. post eorum condemnationem, viatica, aliasque expensas repetere possit. IV. 210. Si id in Commissionibus Tribunalis Cardinalis Vicarii & A. C. neglectum fuerit, Judices & Notarii nihil pro viaticis & cibariis a Cam. Apost. repetere poterunt. *ibid.*

BONA FIDES ad inducendam præscriptionem necessaria est non solum in initio adeptæ possessionis, sed etiam in progressu & fine. VIII. 139. Qua in re per Sacros Canones correctæ est nimia laxitas Auctorum Juris Civilis. *ibid.*

BONI REGIMINIS Congregatio: ejus facultates reducuntur ab formam Constitutionis Innocentii Duodecimi. I. 106. Vid. *Congregatio. Firmum*.

BONITAS moralis actuum subsistit etiam cum statu peccati, quamvis hujusmodi actus æternæ vitæ meritorii esse nequeant. VI. 144.

BONONIÆ Civitas unum locum habet in Collegio Advocat. Confessor. II. 99. Bononiense Regimen licet contra Communitates Medicinæ & annexarum Terrarum, tam super solutione Ditionum, quam super earumdem Terrarum Gubernio, ad Pontificem defert. III. 165. Ea favore Bononiensium definitur. 166. Bononia Alexandri V. Pontificis patria asseritur. VII. 22. Ex eadem Civitate originem duxit S. Pius V. Pont. Max. VI. 51. Bononiensi Ecclesiæ Metropolitanæ Rosam Auream a se benedictam Pontifex dono mittit. VII. 24. Eadem Ecclesia a Gregorio XIII. simili munere donata fuerat. *ibid.* Bononiensem ad Metropolitanam Ecclesiam dono mittitur Corpus S. Proci Martyris, simulque ple-

ne de ejus nomine, martyrio, locoque, ubi repertum fuerat, erudite disputatur. X. 6. Bononiensis Cathedralis Ecclesia, an ea a quo fuerit primitus consecrata. IX. 146. Eadem antiquitus extra Civitatis muros extructa erat. 154. Subinde intra Civitatem fundata, iteratque ignis & terremotus casu vastata, a providis Præsulibus reparatur. 160. Quomodo, quibusve auspiciis ad id elegantiae & magnificentiae pertigerit. *ibid.* Quantam in id curam contulerit SS. Pontifex, etiam cum Bononiensis esset Archiepiscopus. 162. Ejusdem Consecratio Cardin. Malvetio Archiepiscopo delegatur Pontificio nomine peragenda. 170. Bononiensis Archiepiscopus Centi residere non cogitur. VIII. 213.

BONOSII Episcopi Macedoniae errores circa perpetuam virginitatem B. M. V. a S. S. ricio Papa damnati. V. 61.

BRASILIA Vid. *Indes*.

BREVIUM Magister. Vid. *Magister Brevium*. Brevium Secretorum Secretaria. Quznam gratiarum genera per Secretariam Brevium privative expediri debeant sub pœna nullitatis. III. 49. & seq. Quznam promiscue per eandem, & per Datariam Apost. 52.

BRUCHSAL. Ecclesia Collegiata B. M. V. in Bruchsal originem duxit a Monasterio in loco Odenheim erecto a Brunone Archiep. Trevirensi ann. 1123. IV. 183. Quod quidem Monasterium ab Alexandro VI ad statum sæcularum redactum fuit, cum erectione Collegiatae, quæ deinde ad Oppidum Bruchsal translata fuit. *Ibid.* Hujus Capituli Causa super prætenſa exemptione Episcopi Spirensis, a Pontifice dijudicatur, cum Voto Auditorum Rotæ. 184. Et definitur, prætenſam exemptionem nequaquam illi competere, salvis tamen conventionibus cum Episcopo alias factis. 190. Cujus sententiæ fundamenta. Vid. in ipsa Constitutione per totum. Bruchsalensi Proposito concessum fuit privilegium utendi Mitra & Baculo Pastoralis &c. nec non imperiendi benedictionem ad Missam, ad Vesperas, ad Matutinum, dummodo præſens non adſit Præſatus aliquis, aut Legatus Apost. 189.

BRUNO Archiepiscopus Trevirensis Monasterium Ordinis S. Benedicti fundavit in loco Odenheim Diœcesis Spirensis, ex quo deinde Collegiata Secularis erecta ad oppidum Bruchsal translata fuit. IV. 183. Hujus Brunonis testamentum expenditur. 185.

BRUSCIENSIS Archidiaconus, inſcio Cardin. Quirino Episcopo, Societ. Jesu ingressus, excusatur. IV. 26.

BUGIA. Usus Bugiæ seu Palmatoriae asseritur Canonicis & Vicario Basilicæ Vaticanæ. VII. 159. Idem conceditur Canonicis Veronensibus tam in solemnibus quam in privata celebratione Missæ, & tam intra quam extra Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. X.

Cathedralem. 270. Hujusmodi privilegium comprehendendi negatur in Indulto Pontificalium Urbinateſi Capitulo & Canonicis conceſſo. 114.

BULLA IN CœNA DOMINI Vid. *Censura*. *Processus*.

BULLA CRUCIATÆ. Vid. *Cruciata*.

BURGENSIS Abbatissa. Vid. *Abbatissa*.

BUSBEQUI dictum de Bacchanalibus. IV. 220.

C

CADUCITATES bonorum Basilicæ Vaticanæ quacumque causa incurſas poſſeſt Capitulum ejusdem Basilicæ abſque S. Sedis beneplacito condonare, per expreſſum tamen actum & conſenſum, dummodo actualem rei poſſeſſionem non apprehenderit: aliter requiritur beneplacitum ſub pœna nullitatis. VIII. 157.

CÆLIBATUS Sacris Miniſtris initio præſcriptus tam in Orientali quam in Occidentali Eccleſia. II. 213. Sed deinde ex indulgentia permiſſa fuit uxorum retentio Græcis, Maronitis, aliſque Orientalibus. 214. Vid. *Diaconi*. Cælibatus Græcis Subdiaconis, Diaconis, & Presbyteris ſuadet. I. 150.

CÆREMONIARUM Magiſtris emolumenta in promotione & obitu Cardinalium debentur. I. 204. Etiam non participantibus. *Ibid.* Ea emolumenta omnia a ſingulis Cardinalibus in ipſa promotione ſolvi debere decernitur. 205. Cæremonialis Congregationis Decreta pro Episcopis & Gubernatoribus Ditionis Eccleſiaſticæ approbantur. 40. Cæremonia Sinenſes. Vid. *Ritus*. Cæremoniales leges pro Provinciæ Præſidibus, Gubernatoribus, Prælatiſ, & Apoſtolicis Vicelegatis erga Archiepiscopos & Episcopos Eccleſiaſticæ Ditionis obſervandæ. III. 190. Cæremonialis Episcoporum Rubrica ſuper delatione Crucis Ordinum Militarium, limitatur quoad Fratres poſſeſſos S. Joannis Jeruſolym. VII. 262.

CALAGURITANO Episcopo ſcribitur ſuper reductione dierum feſtorum de præcepto. I. 178.

CALICES pro Sacrificio Miſſæ aurei, vel argentei, aut ſaltem ſtamnei a Græcis adhibendi. I. 147. Calices lignei & vitrei olim in uſu fuerunt pro Miſſæ celebratione. VII. 39. Calices ſtamnei Presbyteris Latinis in Ruſſia Plonica permittuntur, quibus etiam alibi Sacerdotes pauperes uti poſſunt. *Ibid.* Calicis oblatio. Vid. *Conſervatores Camera Capitoline*.

CALOGERI. Vid. *Monachi Græci*.

CALUMNIATORES Confeſſariorum quoad ſollicitationes privantur beneficio abſolutionis. I. 44.

CAMBIANI mulier Jeſuitiſſa, tamquam Inſti.

Insistenti Visitatrix, illius suppressionem a Sede Apost. decretam impedire studuit. Ad Urbem deducta, & in libera custodia detenta fuit. V. 208. & seq.

CAMBIORUM & censuum fructus a Communitatibus Ditionis Ecclesiasticæ conventi, ad æquitatis rationem reducuntur. III. 16.

CAMBODIÆ Regnum. Vid. *Campa*.

CAMERA APOSTOLICA. Hujus rationes quomodo confici & servari debeant. III.

99. Camera Depositaria in Montem pietatis translata. 91. Camera Computistarum in unicam colliguntur & uniuntur. 94. Camera Apost. rationes singulis annis a Ratiocinatore conficiendæ. 98. Omnes cum Camera interesse habentes, rationem annis singulis reddere tenentur. 99. Camera Apost. persolvendum quidquid a reis inquisitis debetur pro viaticis Commissionum, idque in compensationem oneris eidem Camera impositi, præstandi certa salaria & emolumenta Judicibus & Notariis Gubernii. IV. 210. Camera Apost. bona quibus legibus locari debeant. I. 182. Vid. *Bona*. Camera Apost. Tribunal coram Pontifice sententiam dicit in Causa Sacre suppellectilis Capellæ privatæ defuncti Card. Accoramboni. V. 200. Ejusque sententia a Pontifice confirmatur. *Ibid.*

CAMERA CAPITOLINA. Vid. *Conseruatores. Syndici*.

CAMERÆ AUDITOR. Vid. *Auditor Generalis Camera*.

CAMERARIO S. R. E. injungitur, ut curet ararium Apost. non gravari pro Commissionibus Criminalibus, vel pro deportationibus damnatorum ultra id quod statutum est in Constitut. IV. 210. Ipse una cum Archiepiscopis Bonon. Ferrar. Ravennat. & Urbinat. executor deputatur pro libertate mutui commercii inter subditos Ditionis Ecclesiasticæ. V. 38.

CAMILLUS (S.) de Lellis. Ejus ortus & adolescentia. III. 129. Instituit Congregationem Clericorum Regul. Ministrantium infirmis. *Ibid.* Ejus virtutes. 130. Mors. 133. Mandatur ejus Corpus elevari, & in nobiliorum locum collocari. *Ibid.* Ejusdem formalis Beatificatio. *Ibid.* Canonizationis Decretum. 134. Orationes a Sum. Pontifice in Consistorio habitæ pro illius Canonizatione. V. 234.

CAMPIDUNENSE Monasterium in Svevia a B. Hildegardæ fundatum inter præcipua Ordinis S. Benedicti Monasteria numeratur. V. 205. Sedi Apost. immediate subiectum est jurisdictionem habet in Parochiali Ecclesia S. Laurentii Oppidi Campidunensis, & pluribus privilegiis, Pontificia & Imperiali auctoritate concessis fruitur. 206. Campidunensis Abbas insignes gradus inter Principes S. R. E. obtinet; jurisdictionem temporalem habet;

eique indulta fuit facultas consecrandi quondam Ecclesiam. *Ibid.* Indultum perpetuum ipsi conceditur ministrandi Sacramentum Confirm. his, qui ejus jurisdictioni spirituali subditi sunt, accepto Sacro Oleo ab aliquo Catholico Episcopo. *Ibid.* Hæreticos Oppidi Campidunensis ad fidem Catholicam revocare satagit. *Ibid.*

CANCELLARIA APOSTOLICA. Vid. *Regula IX Cancell. Apost.*

CANONES licet actu per abusum neglecti, attendi debeant in conscientiarum directione. VII. 124. Canones penitenciales antiquos in praxi temperavit pia mater Ecclesia, quos tamen Confessarii præ oculis habere debent. VI. 77. Canones a Conciliis Provincialibus conditi Ecclesiam universalem non obligant. V. 166. Canon *Solemnitates*, & Canon *Eclesiæ de Consecr. dist. 1.* num genuini sint, an potius apocryphi? IX. 149. Vid. *Francan di facultas Canonum Causæ*. Vid. *Causa*.

CANONICI & Dignitates ubique ad psallendum tenentur, non obstante qualibet contraria consuetudine, aut præsumptis privilegiis. II. 90. 91. Canonici Ecclesiæ Patavinæ nonnulla indulta & privilegia conceduntur II. 39. 40. Canonici Basilicæ Vatic. cui sint subiecti. VII. 146. Et a quo possint ordinari. 147. Ex his deliguntur Examinatores Ordinandorum ab Archipresbytero Basilicæ, *Ibid.* Qui sunt Presbyteri, possunt, de mandato & delegatione Archipresbyteri benedicere testes & utensilia Ecclesiæ, in quibus Sacrum Oleum non adhibetur. *Ibid.* Protonotarii Apostolici sunt, aliisque honorificis titulis gaudent apud Apost. Sedem; & in quibuscunque Ecclesiis Palmatoria, vulgo *Bugia*, uti possunt dum Missam celebrant. 159. Consuetudo habitus Choralis uti possunt in functionibus & Processionibus ad Ecclesias Basilicæ Filiales peragendis. 158. Canonicus Altarista, vel antiquior, si Presbyter sit, potest Basilicam, si polluat, reconciliare, aqua tamen ab Episcopo benedicta. 147. Canonici fidem quomodo se immiscere possint Causis Criminalibus Locorum ipsi subiectorum. 201. Canonici alique a Capitulo deputati prohibentur sub quocunque prætextu, etiam assecurationis, invadere, seu apprehendere res ægrotantium Præsulum Neapolitani Regni, etiam si in extremis laborent. IX. 143. Quomodo Ecclesiarum indemnitati sit succurrendum. Vid. *Spolium*. Canonici Veronenses. Vid. *Veronenses*. Canonici Urinenses quibus insigniis utantur. VIII. 52. Qualis inter eos servetur præcedendi ordo. 48. Soli, exclusis Mansionariis & Capellanis, constituent Capitulum. *Ibid.* Vid. *Urinensis Ecclesia*. Canonici Præmonstratenses. Vid. *Præmonstratensis Ordinis*. Canonici Urbinates. Vid. *Urbinates*.

CANONICI REGULARES Lateranenses &

& SS. Salvatoris incapaces declarantur obtinendi Beneficia Sæcularia & Pensiones Ecclesiasticas & accedendi ad Concursus pro Ecclesiis Parochialibus, & Præbendis Theologali & Penitentiaria. III. 1. & 5. Veri Regulares sunt, & dispensatione indigent, ut Beneficia Curata & Residentialia obtineant. VII. 80. Provisi de Beneficiis Curatis aut Residentialibus prohibentur e Claustris discedere absque Indulto Apost. III. 5. Provisi de Beneficiis Simplicibus, aut Pensionibus Ecclesiasticis jubentur intra Claustra manere sub pœnis contra Apostatas. *ibid.* Quia tamen Regulæ inserviunt laxiori, Indulta Apost. facilius ipsis sunt concedenda. 6. Quomodo a Patronis præsentari valeant ad Ecclesias Curatas, & Canonicatus, seu Præbendas. 7. Quomodo ab Ordinariis provideri possint sine concursu. *ibid.* Quomodo ad Concursus admitti. *ibid.* Quomodo provideri de Parochia aut Præbenda Theologali, vel Penitentiaria extra concursum. *ibid.* Eorum Superiores qua ratione præstare debeant consensum pro hujusmodi provisionibus. 6. Resignationes, Coadjutorias, Beneficia simplicia & Pensiones Ecclesiasticas a Sum. Pontifice dumtaxat obtinere possunt. 8. Canonici Regulares obtinentes Parochias Sæculares aut Beneficia residentialia, non compelluntur habitum Religionis gestare, nec Socium sui Ordinis retinere. *ibid.* Nec a Superioribus Regularibus ad Claustra revocari possunt. *ibid.* Ad quæ nihilominus redire coguntur, si Parochiam aut Canonicatum resignaverint, vel de ipsis per sententiam privati, aut perpetuo suspensi, & inhabilitati fuerint. 9. Non vero si Coadjutorem acceperint, aut jubilationem obtinuerint. *ibid.* Canonici Regulares Ordinis Hospitalarii S. Spiritus, ejusdemque Ordinis Moniales in Hispaniis & Polonia existentes, subijciuntur Ordinariis locorum. I. 35. Canonici Regulares privilegium habent non utendi suis religiosi vestibus, si ad Episcopatum promoveantur, & quare. VII. 258. Canonici Archihospitalis S. Spiritus in Saxia sub Regula S. Augustini militant. VI. 200. Commendatario Archihospitalis subiecti sunt. V. 197. Canonici Regulares S. Augustini Monasterii Utiensis in Alpibus secularizantur. V. 134.

CANONISTA Consultor Penitentiariæ Apost. Ejusque officium. II. 59.

CANONIZATIO quid sit, quidve imperet Beatificatio. VIII. 234. Canonizatio quandonam primis Ecclesiæ sæculis facta censebatur. 239. Ad eam inducendum semper necessaria fuit Episcoporum & Rom. Pontificis auctoritas. 234. Canonizatio non inducitur ex recensione nominis in Martyrologium Romanum. *ibid.* Ad Canonizationem quænam sint necessaria præmittenda. 238. Ad eam quandoque non satis habentur quæ ad Beati-

ficationem sufficere visa fuerunt. *ibid.* Quatuor signa vel miracula quandonam desiderantur. *ibid.* Canonizatio pueri ante usum rationis occisi in odium Christi, exceptis Betleemiticis infantibus, nulla hætenus facta legitur. 236. An novum hoc Canonizationis exemplum induci expediat. *ibid.* An saltem peculiare quædam circumstantiæ quoad hujusmodi Causas Canonizationis sint requirendæ. 240. Vid. *Cultus*. Canonizandi gesta talia esse debent, ut omnibus per orbem Catholicis in exemplum proponi queant. 238. De Canonizatione Sanctorum Opus quem in finem a SS. Domino Nostro conscriptum fuerit. III. 22. Canonizationum Causæ quomodo introducantur. 23. Causæ istæ ab Advocatis Confessor. perorantur, referuntur &c. II. 102. In Canonizationis Solemnis instantiæ proponuntur ab Advocatis Confessor. 103. Canonizationes & Beatificationes aliquando in Basilica Later. celebratæ. I. 19. Sed deinceps in Basilica Vaticana celebrandæ. *ibid.* & VII. 153. Canonici & Clero Basilicæ in ejusmodi Solemnitate peculiaris locus est præservandus. VII. 153. Canonizatio S. Birgittæ in Sacello Palatii Pontificii peracta fuit. V. 201. Canonizatio S. Elisabethæ viduæ, Lusitanorum Reginæ, publicatur per Litteras Apost. I. 125. Canonizatio B. Fidelis a Sigmaringa, Sacerdotis Profess. Ord. Cappucin. III. 120. B. Camilli de Lellis, Fundatoris Clericorum Regul. Ministrantium infirmis. 128. B. Petri Regalati, Sacerdotis Profess. Ord. Minorum S. Francisci. 137. B. Josephi a Leonissa, Sacerdotis Ord. Cappucin. 146. B. Catharinæ de Ricciis Monialis Professæ Ord. Prædicatorum. 154. Orationes in Consistoriis habitæ pro dictorum Sanctorum Canonizatione. V. 234. & seq. Vid. *Cultus*. *Homilia*.

CANTUS ECCLESIASTICUS. Vid. *Psallendi debitum*. Canonici Cantus in Ecclesiis talis sit, ut verba distincte intelligantur. V. 186. Cantus Musicus. Vid. *Musica*. Cantum planum seu firmum S. Gregorius M. ordinare studuit. V. 174. Cantus hujusmodi ad pietatem excitat, a piis viris Musicæ præferatur, a Concilio Trid. commendatur, & in Choro rite servandus. 167. Cantum eundem Monachi a Presbyteris sæcularibus didicerunt, & diligenter tractant. 176. Cantum Romanum in Gallicanas Ecclesias Carolus M. invexit, accitis ab Urbe Roma Cantoribus. 194. Cantum Gregorianum in Choro aliisque Ecclesiasticis functionibus a Fratribus & Monialibus Ord. Minorum S. Francisci de Paula adhiberi præcipitur. VIII. 168. Cantum in Divinis Laudibus persolvendis, cæterisque Ecclesiasticis Functionibus obcundis adhiberi, perquam congruum est. 166.

CAPENA Porta Urbis, nunc S. Sebastiani, ab uno in alium locum translata fuit.

in eo Christus S. Petro Eugentii apparuisse dicitur. VI. 48.

CAPELLÆ nomine utrum & quando veniant Oratoria in privatis domibus erecta. V. 212. Vid. *Oratorium, Sacellum*. Capellarum privatarum supellex, ex Constitutione S. Pii V, ab Episcopis aliisque Beneficia Ecclesiastica obtinentibus, nemini legari potest, vigore cujuscunque Indulti, nec etiam inter Spolia Camera Apost. debita comprehenditur, sed pertinet ad eorum Ecclesias & Beneficia. 203. Hujusmodi Constitutionis observantia consulitur favore Sacarii Basilicæ Vaticanæ quoad Capellas Canonicorum, Beneficiatorum &c. VII. 155. Capellam Pontificiam haberi statuitur in exequiis S. R. E. Cardinalium. I. 82. Capellæ pro Octava SS. Apost. Petri & Pauli Romæ celebrandæ. II. 7. Capellæ Pontificiæ celebratio decernitur in Basilica S. M. Majoris die Feste Conceptionis B. M. V. III. 230. Locus in Pontificia Capella conceditur & designatur Abbati Generali Ord. S. Hieronymi Congregationis Italianæ. VIII. 214. Capella Pontificia Organum numquam recepit; tantum musicum, sed gravem admittit. V. 176. De juribus ipsius Capellæ plura vide in verbo *Sacellum*.

CAPELLANUS Pœnitentiariæ Apost. ejusque officium & emolumenta. II. 62. Capellanus Major Regii Sacelli solet esse Episcopus. IV. 152.

CAPITE Cum in distribuendis de temp. ordinat. an reipsa definitum sit Ordinatam a Papa non posse ab inferiore ad superiores Ordines promoveri. IX. 201. Vid. *Ordinatus*.

CAPITOLINÆ Curie quænam jurisdictio competat intra Districtum Urbis. II. 175. Quomodo & quatenus procedere possit contra bona de directo Dominio Ecclesiæ. *ibid.* Capitulinæ Camera Judex ab Innocentio XII suppressione exemptus. V. 127. Nec in simili Constitutione Benedicti XIV comprehensus. 128. De quo ne umquam dubitetur, Pontifex confirmat, & denuo concedit Conseruatoribus Urbis facultatem eligendi hujusmodi Judicem inter Prælatos Romanæ Curie. *ibid.* Qui Judex sit privativus in Causis activis & passivis, in quibus Fiscus & Camera Capitulinæ res agatur; cum privilegiis Judicum Cameralium quoad appellationes. *ibid.* Nec in abolitionibus Judicum particularium comprehendebatur. *ibid.* A Capitoli Curia advocari nequeunt Causæ ad illam pertinentes, & Auditorio Rotæ committi, nisi de partium consensu. IV. 11. Vid. *Causæ. Conseruatores*. Capitulinus Carcer. Vid. *Carcer*.

CAPITULA generalia Ordinum nimis frequentia, quibus incommodis aditum præbent. II. 202. Capitulo generali Fratrum Eremitarum S. Augustini Facultas conceditur eligendi Priorem Generalem ad vitam. 203. Cum

aliis facultatibus. *ibid.* Capituli extinctio non inducit suppressionem Cathedralis Episcopalis. V. 133. Quoad quædam Capitula, Vid. *Jurenacense. Laveranense. Terlitense. Veronense. Urbinatense*. Capituli Vaticani privilegia recensentur & ampliuntur. VII. 146. Vid. *Vaticana Basilica*. Quomodo congregandum pro acceptandis oneribus communibus. 158. Capitulo generali Monachorum S. Basilii nonnulla statuenda declarantur. 42. Capitulum generale a Pii Operarii celebrandum esse Romæ & Neapoli alternatim suadet. 205. Capitula Regni Neapolitani quoad Spolia Prælatorum. Vid. *Spolia*.

CAPITULATIONES, pactiones, seu Concordata ante electionem seu postulationem inita cum eligenda Abbatis vel Prioris, sive Monasterium & Capitulum ex solis Fæminis, sive utriusque sexus personis constet, Innocentiana Constitutione abrogantur. VIII. 201. Idque procedit, quantumvis per se iniqua non essent, seu etiam Ecclesiæ utilia. *ibid.*

CAPPÆ usus Capitulo & Clero Vaticano conceditur in Ecclesiis etiam Filiabus Basilicæ & in Processionibus circa eas occurrentibus. VII. 158.

CAPPUCINORUM Ordini perpetuo attribuitur munus Concionatoris Sac. Palatii. I. 208. Cappucinis permittitur, ut Sacerdotibus extraneis confiteri possint, ubi desint Confessarii ejusdem Ordinis. I. 123. Etiam quoad casus reservatos, præstita obligatione se præsentandi. *ibid.* Cappucini in Confessarios deputari non debent, ubi non solent Confessionibus audiendis operam dare. II. 54. Cappucinatorum Tertiarii. Vid. *Indulgentiarum Communicatio*. Cappucinatorum Ecclesiæ pauperes sunt, sed mundæ. V. 174. Cappucinarum Monialium Monasterium in Terra Meldulæ Territorii S. Rufilli subest jurisdictioni Capituli Vaticani privative quoad alios Ordinarios. VII. 198.

CAPRULARUM Ecclesia, vulgo *Caorle*, qua occasione fuerit fundata, in eaque posita Sedes Episcopalis. VIII. 105.

CAPTURE reorum denuntiatorum demandari nequit ab ullo Ministro inferiori cujuscunque Tribunalis, sed tantum ab ipsius Tribunalis Capite, seu illius Locumtenente Criminali, per mandatum in scriptis, in processu inferendum, sub pœnis. IV. 211. Nec ab ipsis Capitibus Tribunalium & Locumtenentibus demandari debet, nisi habitis indicis sufficientibus de accusationis veritate. *ibid.*

CARAFÆ Petrus Aloysius Cardinalis laudatur. II. 77.

CARCER Capitoli destinatur his qui jussu Senatoris & aliorum quorundam Judicum carceribus mancipantur. V. 225. Carcer Innocentianus, vulgo *Carceri novo*, iis servatur,

tur, qui in carcerem detruduntur jussu Cardinalis Vicarii, Gubernatoris, & aliorum Judicum qui memorantur. *ibid.* Quoad Carceratos in utrisque carceribus quid observandum in carcerum visitatione. 226. Vid. *Visitatio*. Carcerati ob crimina monendi sunt a Confessariis de obligatione aperiendæ veritatis. Judicibus legitime interrogantibus, ut rite confiteantur tempore Jubilæi. VI. 167. In carceribus detineri prohibentur rei damnati ad trime- IV. 211. Vid. *Damnati*.

CARDINALES aliique Ecclesiarum Prælati offendi prohibentur sub pœna Excommun. I. 31. Ad Urbem accedentes, Sum. Pontifici se sistere debent, nec ab Urbe discedere sine licentia ejusdem. II. 187. In Urbe non residentes, qualibet ex causa, excluduntur a participatione Rotuli. *ibid.* Accedentibus ad Urbem ex causa legitima tribuitur portio pro tempore moræ. *ibid.* Cardinalium exequiæ quomodo celebrandæ. I. 82. Vid. *Collegium Cardinalium*. Cardinales in Causis Commissariis judicantes, uti debent Notario Archi- VII. 4. Cardinales Episcopi olim sex tantum erant. 154. Cardinalis an sit ad Episcopatum promovendus. *ibid.* Ubi comparatur antiqua cum moderna Ecclesiæ disciplina. *ibid.* Cardinalium dignitati an consentaneum sit illos ad Episcopatum Titularem assumere. 156. Iis tribui potest Ecclesiæ Episcopalis in partibus infidelium. 158. Cardinalium, qui ad Episcopatus Titulares promoti fuere, exempla. 160. Expenditur eorum exemplorum vis ad probandam hujusmodi congruentiam. 162. Cardinales sunt etiam Archiepiscopi Basilicarum Patriarchalium. 156. Cardinalis Episcopus Residentiæ lege tenetur. 154. Cardinales Episcopi sub legibus de Residentia Episcoporum expresse comprehenduntur. III. 183. Cardinales Episcopi suburbicarii, qui aliam Episcopalem Ecclesiam obtinent, apud hanc residere tenentur. 178. Cardinales Episcopi per Ecclesiasticam Ditionem quibus honoribus prosequendi sint a Gubernatoribus, Vicelegatis, & Præfidentibus. 190. Cardinales tam in Urbe, quam in aliis Civitatibus degentes, quando visitari debeant a Prælati aliisque. 191. Cardinales ex indulto possunt de bonis, etiam ex proventibus Ecclesiasticis acquisitis testari. V. 202. Excepta Sacra Suppellectili, quæ ad Sacellum Pontificium pertinet in vim Constitutionis Urbani VIII. *ibid.* Vid. *Sacellum*. Idem altero speciali indulto gaudentes testandi de Sacra Suppellectili, hanc relinquere debent Ecclesiis, aut Capellis publicis, seu Locis Pii. *ibid.* Præcipue vero ipsis commendantur Ecclesiæ, quarum Titulum aut regimen obtinuerunt. 203. Cardinales hortantur Pontifex, ut suas Ecclesias imminente Jubilæo reparare & ornare studeant. VI. 49. Cardinales exem-

pri sunt a pœnis de damno dato. 204. Si ex Ordine equestri Jerosolymitano assumantur, Crucem octogenam Mozzetta adsumam deferre possunt. VII. 262. Exempla. 264. Id nuper concessum est Cardinali Portocarrero. 266. Cardinales in suis Titulis possunt conferre tonsuram & Minores Ordines personis additis ejusdem Ecclesiæ servitio. VIII. 66. Cardinales Episcopi Suburbicarii Suffraganeum non habentes, suos subditos promovendos ad Vicarium Urbis ablegare debent. 66. Quid si Suffraganeum habeant. 64. Possunt tamen per se, vel per alium Episcopum ordinare suos subditos, dum ipsi in Diocesi commorantur. *Ibid.* Possunt Tonsuram conferre suis subditis in Capella Palatii Urbis, irrequisito Urbis Vicario. 68. Nequeunt in Sacello Palatii Urbani Tonsuram insimul & Minores Ordines conferre suis subditis, irrequisito Cardinali Urbis Vicario. 60. 64. Dum Romæ commorantur, manent extra Diocesis suæ fines. 60. Cur a materiali residentia excusentur? 64. Eorundem Capella sita in Palatio Urbis an fictione Juris censeri debeat adhærens Episcopatu Suburbicario. *ibid.* Cardinalis Vicarius est Ordinarius Urbis. 60. Ejus auctoritas in externos Romæ degentes, & ad Ordines promovendos. 62. Vid. *Vicarius*. Cardinalis Præfectus Congregationis Boni Regiminis quosnam redditus Communitatum administret. VIII. 138. Vid. *Congregatio Boni Regiminis*. Cardinalis Sanctorii commendatio plurima. IX. 72. Rituale composuit plurimo studio & labore. *ibid.* Operis accurata historia ac censura. *ibid.* Vid. *Rituale*. Cardinalis Major Pœnitentiarius. Vid. *Pœnitentiarius*. Cardinales Episcopi. Vid. *Episcopi Cardinales*.

CARMELI. Vid. *Indulgentiarum communicatio*.

CARNISPRIVIVM ita dictum tempus ante Quadragesimam, quo scilicet Ecclesiastici & Religiosi a carnibus abstinere incipiunt. IV. 220. Vid. *Bacchanalia*. Absurda quædam eo tempore invalescentia a Pontifice sublata. VII. 6. De Vigilia S. Mathiæ ultimo die carnisprivii occurrente. *ibid.* Vid. *Vigilia*.

CARNIVM esus si cui concedatur tempore jejunii, is servare debet leges præscriptas de unica comestione, de non permiscendis epulis, de hora refectionis &c. II. 77. Carnes comedi nequeunt in Vespertina refectione. 78. Carnivm esus die Sabbati prohibetur Latinis in Græcorum famulatu degentibus. I. 142. Vid. *Sabbatum*. Diebus Sabbati per annum permittitur in Regnis Castellæ, Legionis, & Indiarum. II. 185. Carnibus humanis, & præsertim infantium quod vescerentur, cur inculati fuerint Christiani & Gentilibus. IX. 123.

CAROLI (S.) *ad Catenarios* Collegio octoginta loca Montium a Congregatione Dognina Christiana S. Agathæ de Urbe dismembrata conceduntur. IV. 201.

CAROLUS V Imperator a Julio III Pontifice facultatem obtinuit sumendi Eucharistiam post sumptum aliquod jentaculum. IX. 136. Idem resignatis Ferdinando Fratri Ditionibus Germanicis, aliis vero Philippo Filio, Monasticæ vitæ se addixit intra Monasterium S. Justii in Extremadura. *ibid.*

CAROLUS (S.) Borromæus Cardinalis, Concilii Trid. absolutionem plurimum juvat, ejusque observantiam in Mediolanensi Provincia non sine multis laboribus invexit. V. 78. Ejus liber adversus Bacchanaliorum abusus commendatur. IV. 218. Ejusdem sententia, & consuetudo in concedendis Confessariis extraordinariis pro Monialibus. V. 78. Fuit Ecclesiasticæ Disciplinæ instaurator. VI. 183. Ejus Monita ad Confessarios præ oculis habenda commendantur. 50. Quomodo se gesserit in præparandis populis ad Jubilæum consequendum. 70. & 183. Jubilæi Extensionem ad suam Diocesim a Gregorio XIII impetravit. 179. Quotopere adlaboraverit ut Fidei rudimenta rudes homines docerentur. VIII. 198.

CAROLUS Magnus Cantum in Gallicanis Ecclesiis reformavit. V. 194.

CARPENCTORACTENSIS Rector. Vid. *Rector Carpentoract.*

CARTHUSIANI Ordinis laudes. II. 139.

CASSINENSIS Ecclesiæ iterata subversio, restitutio, & consecratio. IX. 158.

CASTELLÆ, Legionis & Indiarum Regnis permittitur esus carniū diebus Sabbati per annum. II. 185.

CASUS qui reservari possunt, & atrociores quinam sint. VII. 69. Casus in antiquis Jubilæi indultis reservari soliti. VI. 116. Casus non comprehensi in Facultatibus ordinariis Cardinalis Majoris Pœnitentiarii. 118. Episcopis insinuat, ut Facultatem absolvendi a casibus sibi reservatis concedant Confessariis quoad quasdam personas. 168. Casuum Conferentiis an & quomodo interesse debeant Confessarii Regulares, non Parochi. X. 33. Casuum reservationes facere potest Delegatus Apostolicus Præpositus Regimini Monasterii Monialium Ord. S. Benedicti extra muros Civitatis Aquilejensis erecti. IX. 191. Vid. *Delegato Apostolico*. Casus sibi reservare, vel a reservatis absolvere nequit Capitulum Veronense. 181.

CATACUMBARUM origo qualis fuerit, quive eorum usus apud veteres Christianos. X. 2. In Catacumbis Christianorum quidem corpora solummodo sepeliebantur, at non & que certum; omnia corpora in illis sepulta, esse Martyrum corpora. *ibid.* Inter Catacum-

bas celebris est quæ in Martyrologio dicitur *Prætextati Cameterium*. *ibid.* De Catacumbis seu Cameteriis hujusmodi quis peregre scripserit? *ibid.*

CATHARINÆ (S.) de Rota Ecclesiæ Basilicæ Vaticanæ subjecta. VII. 191. Vid. *Parochialis*.

CATHARINA (S.) de Riccis inter Sanctas Virgines relata. III. 154. Ejus ortus. *ibid.* Religionem ingreditur. 155. Ejus virtutes. *ibid.* Miraculorum gloria claret. 157. Illius mors. 158. Virtutum & miraculorum approbatio. 159. Beatificatio ejusdem. *ibid.* Canonizationis Decretum. 161. Orationes in Consistoriis habitæ pro illius Canonizatione. V. 234. & seq.

CATHEDRÆ duæ eriguntur in Archigymnasio Sapientiæ Urbis, Mathesis una, altera Chymicæ. V. 120.

CATHOLICI cum hæreticis nupti quid præstare debeant. I. 75. Vid. *Hæretici. Matrimonium*.

CAUSÆ omnes in prima instantia ab Ordinariis cognoscendæ. I. 119. Exceptis privilegiatis, quæ ad Sedem Apost. pertinent. 120. In Causis tamen ultra montes, etiam privilegiatis Monitoria expediri prohibentur in Curia absque speciali Judicis rescripto. *ibid.* Causarum Commissiones ad partes, Judicibus Synodalibus dumtaxat dirigendæ. 58. Causæ de partibus non attingentes valorem centum scutorum, & non privilegiatæ, retineri nequeunt in Curia, sed delegandus est Judex in partibus cum clausula &c. II. 173. Causæ jam contestatæ & introductæ in partibus, si ob privilegium variandi forum deferantur ad A. C. reassumi debent in statu & terminis, resecdis sumptibus, & transportariis actis, expensis illius, qui variare voluerit. *ibid.* Causæ infra valorem scut. 25, & mercedis, judicari possunt a Card. Vicario Urbis, & a Gubernatore contra quoscunque, etiam si adsit obligatio Cameralis. 175. Causas Spirituales avocantes a Judicibus Ecclesiasticis excommunicantur. 31. Causæ Criminales Ecclesiasticæ solis Episcopis reservatæ fuerunt a Concilio Trid. exclusis Decanis, Archidiaconis &c. IV. 190. Causarum Criminalium cognitio Episcopo reservata, illius ordinariam jurisdictionem probat. *ibid.* Vid. *Criminales*. Causæ quæcunque per Commissionem manu Pontificis signatam, cuilibet Judici, Tribunali, aut Congregationi committi possunt. IV. 12. Causæ Rotaless a Prælatiis quomodo distinguantur. 9. Causæ graviore, & consequenter Rotaless, non autem Prælatiæ censendæ sunt illæ, in quibus agitur de jurisdictionibus, juribus Patronatus &c. & generaliter quoties earum valor citra montes ascendit ad scuta auri quingenta, ultra montes autem ad scuta mille hujusmodi. 10. Item Caus-

Causæ Beneficiales, in quibus agitur de Titulo Beneficii & Pensionum, & quorum redditus excedat summam vigintiquatuor Ducatorum de Camera; vel si agatur de prima Dignitate in Cathedralibus aut Collegiatis Ecclesiis. *Ibid.* Et Causæ matrimoniales tam super fœdere Matrimonii, quam super divorzio; nec non super nullitate Professionis Regularis. *Ibid.* Causæ minus graves, adeoque Prælatitæ, censentur illæ pecuniariæ, citramontanæ, quæ summam quingentorum scutorum aureorum, ultramontanæ, quæ mille scutorum aureorum similium æstimationem non attingunt. *Ibid.* Item Causæ Beneficiales, & Pensionum Ecclesiasticarum, ubi valor annuus Beneficii, aut Pensionis summam 24 Ducatorum auri non excedat. *Ibid.* In Causis Censuum, si agatur de Censibus redimibilibus, attendenda est quantitas, seu valor sortis, ut dicantur Rotaes necne. 11. In Causis servitutum tam realium quam mixtarum, considerandus prædii valor. *Ibid.* In Causis Canonum habenda erit ratio fundi, super quo Canon constitutus fuit. *Ibid.* Causæ tam graves, quam minus graves ad Forum Capitolinum spectantes, nunquam ab illius Curia advocari poterunt, nisi de partium consensu. *Ibid.* Sed de consensu Partium Causa Rotalis Prælato, & Prælatia Auditorio Rotæ committi potest. *Ibid.* Sicut etiam Causa ad Capitoli Curiam pertinens, tam Rotæ, quam alteri cuicumque Judici committi valet. *Ibid.* Exceptis Causis Matrimonialibus, & Causis super nullitate Professionum Regularium. *Ibid.* Et dummodo Causa Rotalis non committatur Auditori Rotæ tamquam Prælato. *Ibid.* Causæ Matrimoniales ad Auditorium Rotæ vel ad Congregationem Concilii omnino sunt deferendæ. 10. Vid. *Matrimonia*. Causæ super nullitate Professionis Regularis intra quinquennium, sive ex parte Religiosi Professi, sive ex parte Religionis proponantur, in prima instantia cognoscendæ sunt a Superiore Regulari simul cum Ordinario loci. Vid. *Superior*. Idem statuitur, si Causa intra quinquennium non prosecuta fuerit, & post quinquennium reassumpta. *Id.* Eadem in casu discrepantiæ inter Ordinarium & Superiorem Localem devolvuntur ad S. Sedem. *Ibid.* Vid. *Professo*. *Professus*. Causæ nullitatis Professionis Monialium, si fuerint Ordinario tantum subjectæ ab eo judicari debent. *Ibid.* Secus si Regularibus subjectæ sint. *Ibid.* Vid. *Superior*. Causæ nullitatis Professionis ex capite non expleti Novitiatus in Cœnobio ad institutionem Novitiorum designato, etiam intra quinquennium privative spectant ad Congreg. Concilii, etiam in prima instantia. *Ibid.* Causæ super nullitate Professionis, post primam instantiam, deferuntur ad Judices, ad quos de jure appellatio interponitur. 21. Qui tamen procedere debent una cum al-

tero Superiore Regulari. *Ibid.* Causæ prædictæ quomodo agitari debeant in ulterioribus instantiis. *Ibid.* Etiam intra quinquennium promotæ si devolvantur ad S. Sedem, judicari debent vel ab Auditorio Rotæ, vel a Congreg. Concilii, vel a Congreg. Episcop. & Regularium, sine interveni Superioris Regularis. 12. Quando absolute dicantur. 14. In gradu restitutionis in integrum adversus lapsum quinquennii, a S. Sede tantum cognosci possunt. 13. Sive ex parte Religionis sive ex parte Professi introducantur, & impedimentum ad reclamandum duraverit toto quinquennio. *Ibid.* Causæ in gradu restitutionis in integrum quandoque ex Apost. Sedis dispensatione Ordinariis, & aliis Superioribus commissæ fuerunt. *Ibid.* Causæ de damno dato, in quibus casibus, ratione personarum, locorum, & animalium, spectent ad Forum Ecclesiasticum vel ad Sæculare, & quomodo introducendæ, & cognoscendæ. VI. 205. Vid. *Dammum datum*. Causæ pertinentia. Vid. *Pertinentia*. Causæ graviores Episcoporum coram Rom. Pontifice tantum proponi & terminari debent. IX. 213. Causæ sive Civiles, sive Criminales Officialium Inquisitionis a quo Judice cognosci debeant. 16. Vid. *Fori privilegio*. Causæ judicio Congregationis Boni Regiminis examinandæ & decidendæ quales sint. Vid. *Congregatio Boni Regiminis*. Causas Civiles, Criminales & mixtas in Locis subjectis Monasterio Monialium S. Benedicti Prope muros Civitatis Aquilejensis cognoscit Delegatus Apostolicus. 192.

CECULÆ de pecuniis in Banco S. Spiritus creditum habere debent. VI. 204. Cédulas Montis Pietatis, vel Mensæ Nummarie S. Spiritus falsantes, corruptentes, vel corruptas scienter expedites, pena ultimi supplicii plectuntur. IX. 217. Hujusmodi pœna, ac reliquæ omnes statutz intendentes monetas aureas vel argenteas protenduntur ad quascunque personas Ecclesiasticas tam Sæculares, quam Regulares, præfatas cedulas falsantes, vel corruptentes, vel corruptas scienter expedites. *Ibid.*

CENCII Camerarii Liber censuum Ecclesiæ Rom. sub fine sæculi duodecimi conscriptus, minus integre typis editus. VII. 28.

CENSURÆ Sum. Pontifice reservatz publicantur die Cœnæ Domini. I. 29. & seq. Privilegium ne quis inconsulta S. Sede censuris irretiri possit, non afficit Ordinariorum sententias. IV. 139. Ideoque nec probat ab eorum jurisdictione exemptionem. 190. Censuræ nomine potissimum venit Interdictum, Suspendio, & Excommunicatio. VI. 124. An etiam Irregularitas ex delicto? *Ibid.* Habens facultatem absolvendi a Censuris non potest dispensare super irregularitate. *Ibid.* Vid. *Abolutio*. Qui habet facultatem absolvendi a Cen-

Censuris in Bulla Cœnz reservatis, non ideo potest absolvere a Censuris propter hæresim formalem externam, etiam occultam, incurris. 88. Censuras qui incurrit ob violatam clausuram ad turpem finem, & ob lectionem librorum prohibitorum, quomodo sit absolvendus anno Jubilæi. 85. Pœnitentarii eodem anno quomodo a Censuris absolvere possint. 82. Absolutio a Censuris cum serio consequendi Jubilæi proposito obrepta subsistit, etiamsi quis a proposito postea resiliat, sed is peccat mortaliter. 154.

CENSUUM & Cambiorum fructus Communitatibus Ditionis Ecclesiasticæ conventi ad æquitatis rationem reducuntur. III. 15. Censuræ solutio Apost. Sedi non inducit exemptionem ab ordinaria Episcopi jurisdictione. IV. 190. Censuræ non solum solvuntur ratione libertatis donatæ, sed etiam protectionis. *Ibid.* Censuræ autem solutæ ratione protectionis minime officit jurisdictioni Episcopi, seu Ordinarii. *ibid.* Censuum Liber Cencii Camerarii. *Vid. Cencii.*

CENTENARIA præscriptio dumtaxat adversus Ecclesiæ Rom. jura valere potest. VII. 156. Idipsum procedit quoad bona & jura Basil. Vaticanæ. *Ibid.*

CENTUM olim insigne Oppidum inter Bononiam & Ferrariam, nunc in Civitatem erectum. VIII. 212. Spirituale tamen & temporale gubernium nihil plane immutatum. *ib.* Nec Bononiensis Archiepiscopus nullo per annum tempore in eo residere cogitur. 213.

CENTUMCELLÆ. Ad Centumcellas Pontifex recedit. IV. 177. Ejus habitationem infrequentem agnoscit, indeque ingratam & insalubrem. *Ibid.* Ideo ad promovendam ædificationem plura statuit de visitandis ædificiis, deque cogendis Dominis ad reædificandum vel ad vendendum, quorum executionem committit Governatori cum Consilio Magistrorum viarum. 178. Ad restituendam vero commercii libertatem quoad domos, vel areas & fundos, hypothecis, aliisque vinculis obnoxia, nonnulla privilegia concedit. *Ibid.* Utque etiam in suburbiis frequentius ædificetur, alia privilegia ædificantibus concedit. 179. A Fisco immunes decernit domos, quæ ædificabuntur in suburbiis Centumcellarum. *Ibid.* *Vid. Commerciilibertas. Damnati ad tiremes.*

CERERÆ Formæ. *Vid. Agnus Dei.*

CERTITUDO non incertis vocibus & præsumptionibus, sed indubiis argumentis & probationibus constituitur. IX. 195.

CESSIONES commodi exigendi fructus Beneficiorum prohibentur sub pena excommunicationis & annullantur. I. 58. Cessiones commodi exigendi pensiones, factæ intra sex menses a die captæ possessionis Beneficii annullantur. 61.

CHANTAL. *Vid. Joanna Francisca.*

CHARACTER in Consecratione Episcopali impressus, an sit alius atque distinctus a characterem in Presbyteratu impressus, vel potius ejusdem extensio, disputant nonnulli. IX. 206. Characteribus Hieronymianis impressa Missalia, Breviaria, Tabellæ &c. adhibere debet Illiricus Clerus ritus Slavo-Latini. VIII. 205.

CHARTARIUS Carolus, Advocatorum Consistorialium Decanus, auctor plurium librorum, & præsertim Operis *de Rosa aurea*. VII. 24.

CHIMIÆ Cathedra in Archigymnasio Urbis erigitur. V. 120.

CHIRURGI & Periti, pro recognitionibus, quas faciunt pro servitio Tribunalis Gubernii, & Sacræ Consultationis in Commissionibus extra Urbem, unde solvi debeant. V. 210.

CHIZZOLA Leander Archidiaconus Brixienfis. IV. 28.

CHORDIGERI dicuntur qui lanceum cingulum S. Francisci de Paula portant. VII. 117. Cingulum benedictum ab aliquo ex Fratribus Minimis ad id deputato accipiunt; idque ab eodem S. Francisko institutum esse pie creditur. 118. A Tertiariis ejusdem Ordinis distinguuntur. *Ibid.* Chordigeris peculiare Indulgentiæ conceduntur. 119. *Vid. Indulgentia.*

CHOREÆ publicæ festis diebus prohibentur. I. 175. Choreas extrema die carnisprivii ultra mediam noctem produci vetatur. IV. 217.

CHOREPISCOPI an simplices Sacerdotes fuerint, vel potius ordine Episcopali insigniti, ante potuerit iisdem Ecclesiarum Consecratio a Diocesano Episcopo delegari. X. 22.

CHRISMA benedici nequit nisi ab Episcopo. I. 146. Chrisma pro Ecclesiis Græcis recipi debet ab Episcopo Catholico, & quidem ab Ordinario. *Ibid.* Singulis annis feria quinta in Cœna Domini renovandum est, nec licet uti veteri, nisi in necessitate. VI. 194. Ab Episcopo benedictum adhiberi debet a simplici Presbytero habente facultatem extraordinariam conferendi Sacramentum Confirmationis. 193. In Basilica Vaticana quotannis solemni ritu conficitur. VII. 148. Ejus consecrationi quinam interesse teneantur. *Ibid.* Ex oleo & balsamo, tamquam necessaria materia conficitur, licet apud Græcos alia quoque aromata admisceantur. IX. 117. In Chrismatis Sacramento administrando nulla apud Græcos mentio de impositione manuum. *Ibid.* Dissidentium Theologorum sententiæ de materia hujus Sacramenti recensentur, ac in sua probabilitate relinquuntur. *Ibid.* Deficiente vero balsamo quandoque Rom. Pontifices indulserunt, ut Chrismate conficiendo alius liquor pro

pro balsamo communiter acceptus adhibetur. 118. Græci præter oleum & balsamum quot aliis liquoribus utantur. *ibid.* Vid. *Confirmationis Sacramentum*.

CHRISTIANI capti in bello inter Christianos non sunt capientium servi. VII. 100. Christianorum bona. Vid. *Bona*. Eorum sepulcra quibus signis, sive inscriptionibus notari consueverint, & quænam ex ipsis sint indubia sanctitatis signa? X. 10. Christianorum olim facta distinctio in duas classes, & quæ? 12.

CHRISTUS quomodo Patrem pro nobis oret, nobisque proficua impetret. IX. 60.

CIAMPÆ & Cambodiæ Regna subsunt jurisdictioni Vicarii Apost. Cocinchinæ. II. 156. Permittitur Franciscanis Missiones habere in iis Regnis, sed non private. *ibid.*

CIBARIA Iudicibus & Notariis Gubernii ad Commissiones prodeuntibus de Mandato ipsius Curie, vel Sac. Consultationis præstari debent arbitrio Gubernatoris ex certa summa eorum cætui in annos singulos assignata. IV. 210. Vid. *Bona*. Quid si addit pars fisco ad hærens? *ibid.*

CIBORUM prohibitorum esus. Vid. *Dissensio*. Eorum esus tempore jejunii permittitur in Bulla Cruciatæ. II. 20. Ciborum distinctio in mundos & immundos fuit ceremoniale præceptum Legis veteris per adventum Christi sublatum. IX. 123. Apostolicum interdictum a sanguine & suffocato evulgatum fuit ad supprimenda dissidia inter fideles recent ex Judæis & Gentilibus conversos; adeoque sublata causa, & ipsum jamdiu obsolevit. *ibid.* Tamen in ipsa Latina Ecclesia diu servata est distinctio cibi mundi & immundi, nec non abstinencia a sanguine & suffocato non tamquam præceptum Legis veteris, sed uti religiosa a Patribus transmissa observatio & consuetudo. *ibid.* Nunc tamen in Latina Ecclesia, & apud Armenos penitus obsolevit; viger autem adhuc in Ecclesia Græca. 124. Licita est Græcis distinctio ciborum, ususque precum ad immunditiam legalem inde contractam abstergendam, & quare? 122. & seq. Vid. *Præcepta Ceremonialia*. Ciborum vetitorum indultum pro quadragesimalibus aliisque esurialibus diebus, Capitulum Veronense concedit degentibus intra Districtum subiectarum sibi Ecclesiarum. IX. 181.

CINERUM ex Vaccæ stercore confectorum usus & benedictio fidelibus & Missionariis Indiarum prohibetur. II. 115.

CITATIONUM Mandatorumque Curie Romanæ executio a nemine retardari potest sub pœnis &c. I. 111. & seq. Vid. *Executio*. Citationes Camerales etiam Typis impressæ & non subscriptæ in partibus attendi debent in Causis, in quibus A. C. est Iudex compellendus. *Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. X.*

tens in prima instantia. II. 171. Item Citationes similiter impressæ, & non subscriptæ coram Card. Præfetto Signaturæ justitiæ ejusque Auditore in certis casibus. 172. Quando non efficiant nec attendi debeant. 173. Nunquam suspendunt executionem, ubi appellatio suspensiva locum non habet. *ibid.* Una Citationem hujusmodi executæ, & attentæ, aliæ non attendantur. *ibid.* Citationes ad comparandum, vel pro adounda Signatura suppletis, vim inhibendi non habent. I. 120. Citationes interesse habentium pro delendis vinculis Locorum Montium quomodo exequi debeant. II. 178. Citatio Defensoris in omnibus actibus, necnon omnium interesse habentium in Causis nullitatis Professionis, necessaria definitur sub pœna nullitatis. V. 8.

CIVES Romani a Conservatoribus Cameræ Urbis creati, & inter Cives simpliciter relati, non ideo Nobiles Romani haberi debent. III. 55. Quidquid expressum fuerit in eorum diplomatibus, & non obstante qualibet consuetudine, & possessione. *ibid.* Civium Romanorum creationes ad formam Statutorum Urbis faciendæ. 59.

CIVITATIS Romanæ Diplomatum certa forma præfinitur. III. 61. Civitates & loca Ecclesiæ occupantes excommunicantur. I. 33.

CLARA (S.) quomodo Assisium a Saracenis incursione liberaverit. IX. 56.

CLAUDIOPOLITANO Episcopo scribit Congregatio de prop. fide super observantia Decretorum Card. Tournonii. II. 117.

CLAVES cubiculorum in quibus asservantur spolia Prælatorum Neapolitani Regni, penes quos debeant custodiri. IX. 143. Vid. *Spolia*.

CLAUSURA Monasteriorum virorum Regularium asseritur. I. 87. Clausuræ Monialium constabatur. 90. Facultates permittendi egressus Monialium e claustris, quibuslibet concessæ revocantur, & annullantur. I. 46. Ordo præscribitur pro introductione mulierum in Monasteria. IV. 36. Vid. *Ingressus*. Clausuram Monialium violantes quomodo absolvantur. II. 52. Vid. *Moniales*. Violantes Clausuram ad malum finem, sub quibus conditionibus absolviendi sunt a Censuris anno Jubilæi. VI. 136. Episcopo licitum est ad impertiendam benedictionem Moniali in mortis articulo constitutæ Monasterium intrare. IV. 132. Sed ad hunc effectum intra Monasterii septa se conferens, comites habere debet ordinarium Confessarium dicti Monasterii, aliumque Sacerdotem ipsius arbitrio eligendum. *ibid.* Clausuræ legibus non obstrictæ Religiosæ Mulierum Domus ab Apost. Sede non approbantur in statu veræ Religionis, nec ab Ordinarii jurisdictione eximuntur. V. 217. Vid. *Tertiaria*. Clausuræ custodia, visitatio, correctio Monasterii Monialium Ord.

R

S. Be-

S. Benedicti Aquilejens. Civitatis privative Delegato Apost. est reservata. IX. 190.

CLEMENS Alexandrinus. De ejus nomine in Martyrol. Romanum sub die 4 Decembris inferendo Controversia proponitur. V. 48. Ejus gesta strictim attinguntur. *ibid.* Referuntur veterum Patrum & Scriptorum testimonia de ejus doctrina & sanctimonia. *ibid.* Recentiorum quoque elogia indicantur. 49. Ussardi Martyrologium Clementis nomen inter Sanctos habet die 4 Decembris, ejusque exemplum recentiora quædam Martyrologia sequuntur. *ibid.* Clementis Operum Censuræ S. Gelasii Papæ Decreto indicatæ ex nonnullorum sententia causam dederunt Hæretici illius Operum corruptores. *ibid.* Alii duos fuisse Clementes Alexandrinos contendunt, alii aliis rationibus illius Operum defensionem instituunt. 50. Nihilominus Pontifex Clementem pro Sancto colendum non putat: 1. propter veterum Scriptorum silentium de illius vita, moribus, & morte. *ibid.* 2. quia nullum extat monumentum publici cultus ab Ecclesia eidem exhibiti. 51. 3. Ob errorum maculas, sive de industria, sive incaute in ipsius Operibus existentes, quas notant Cassiodorus, Photius, Peravius alique. *ibid.* Maxime quia relatum Gelasii Decretum illius Opera in genere notat, ex ipsis autem plura interierunt, de quibus judicium ferri non potest. *ibid.* Errores eidem objecti versantur circa Dogmata, quæ jam tunc ab Ecclesia Catholica definita fuerant. 52. Sancti & Beati Titulus Clementi tributus, ad vitæ sanctimoniam non refertur, ab aliis vero eidem consulto denegatus fuit. *ibid.* Eusebii textus græcus *Sacrum* potius, quam *Sanctum* exhibet, τοῦ ἁγίου. *ibid.* Martyrologia Ussardi antiquiora & graviora illius nomen omittunt. 53. Martyrologii Adonis Editiones & Codices probatæ fidei, ejusdem nomen non habent. *ibid.* Ussardus etiam in aliis quibusdam erravit. 54. Ex his omnibus inferitur, jure omisum esse Clementis nomen in editione Martyrol. Romani a Card. Baronio procurata, nec aliquid hac in re immutandum esse. *ibid.*

CLEMENS de Arostegui Ildefonsus Sacræ Rotæ Auditor, Auctor Tractatus sub titulo *Concordia Pastoralis* laudatur. IV. 125.

CLEMENS VIII. quid circa pœnas de damno dato constituerit. VI. 218.

CLEMENS XI. Ejus Decretum contra Altaris portatilis, & indebitæ celebrationis Missæ abusum. VII. 65. Idem Anglicanarum Virginum Regulas admisit. Vid. *Anglicana*. Ejus Constitutio de Ritibus Sinens. incip. *Ex illa die* refertur per extensum. I. 163. Ejusdem Decretum super iisdem Ritibus. 161. Illudque confirmatur in omnibus. 168.

CLEMENS XII. Literæ Apostolicæ con-

tra cœtus vulgo *de liberi Muratori* confirmantur. VII. 51. Ejusdem Constitutio super Immunitate Ecclesiastica confirmatur & declaratur. VI. 187.

CLERICI. Horum delectus & regimen Episcopis commendatur. I. 4. Clerici operam dare debent instruendis fidelibus in Doctrina Christiana. 94. Ipsi interdicitur qualibet negotiatio. 27. Vid. *Negotiatio*. Clericorum criminosa depauperatio ex cessione commodi exigendi fructus Beneficiorum præcaveatur. 59. Clerici in Minoribus non servantes præscripta Concilii Trid. non gaudent privilegio fori in Causis homicidii. II. 29. Atque etiam expleta pœna, eodem privilegio privati remanent, & debitum Clericalem reassumere nequeunt. *ibid.* Utrum præscripta a Concilio Trid. servaverint, ab Ordinariis declarandum, non retardata assecuratione personæ. *ibid.* Simpliciter vero Tonsurati non Beneficiarii etiam servantes præscripta Concilii, privantur privilegio fori post duo homicidia. *ibid.* Clerici a profanis Bacchanalium licentiis specialiter abstineri jubentur. IV. 222. Clericis Sæcularibus veteri non debet transitus ad Claustra Regularia. 30. Ecclesiæ servitium deserere non debent. *ibid.* Nihilominus possunt sanctioris vitæ statum, etiam contradicente Episcopo, amplecti. 31. Et ingredi Religionem non solum deditam vitæ contemplativæ, sed etiam vitæ activæ. 30. Clerici quando privilegia amittant. Vid. *Privilegium*. Clerici Regulares. Vid. *Theatini*. Clerici Regulares S. Pauli. Vid. *Caroli (S.) ad Catenarios*. Clerici Regulares Doctrinæ Christianæ. Vid. *Doctrina Christiana*. Clericorum Regularium Ministrantium infirmis Congregatio a S. Camillo de Lellis instituitur. III. 129. A Gregorio XIV approbatur. 130. Ejus Congregationis utilitas & fructus. *ibid.* Clericorum Regul. Pauperum Matris Dei Scholarum piarum Congregatio a B. Josepho Calasancio instituta. V. 104. Clericorum Regul. Somaſchæ Congregatio a B. Hieronymo Emiliano instituta. IV. 205.

CLESSELIUS Cardinalis contra Jesuitas plura Romæ egit. V. 208.

CLODIENSIS Ecclesia, vulgo *Chiozza*, ob submersam marinis fluctibus insulam Matemauci, vulgo Malamocco, fuit in Episcopalem Cathedram constituta. VIII. 105.

COADJUTOREM habens in animarum Cura, aut in Canonicatu, tenetur resideere in loco Parochiæ & Canonicatus, ut Coadjutoris impediti vices supplere possit. III. 9.

COCCO fructus ab Indis frangi solitus ad auspicia capienda, a Christianis non frangatur eam ob causam. II. 114. & seq.

COCINCHINÆ Missiones variis dissidiis agitatae. II. 150. Ad eas mittitur Visitator Apostolicus Episcopus Alicarnassensis. 154.

Hujus Decreta. *ibid.* Quæ primo confirmantur a S. Sede. 154. Mox revocantur quoad præjudicium irrogatum Franciscanis Observantibus. *ibid.* Et pro nova Districtuum divisione. 155. Cocinchinæ Vicario denuntiatur adventus Abligati Apostolici. 157. Cocinchinæ Vicarius Apost. jurisdictionem habet in Regna Ciampæ & Cambodiæ. 156.

CODELLIUS Augustinus, Goritiensis, pro Vicarii Apost. in ea Civitate constituendi residentia & sustentatione proprias ædes & certos fundos pia liberalitate donavit. VII. 237.

CODEX. In Codice & in Pandectis relatæ sunt Leges Imperatorum & Responsa Prudentum cum correctionibus, immutationibus &c. II. 161.

CÆLIBATUS Lex in Clero a S. Siricio Papa firmata, & pœnis indictis stabilita. V. 60.

CÆMETERIUM Pontiani, dictum quoque SS. *Abdon & Sennen* atque etiam *ad Ursum pileatum*, quam celebre habitum semper fuit. X. 38. De Cæmeteriis SS. Martyrum & veterum Christianorum eruditum Opus Marci Antonii Boldetti. VIII. 224. Vid. *Catacumbarum origo*.

CÆREMONIALE Augustini Piccolomini Christophorus Marcellus tamquam Opus suum edidit. V. 201.

COGNATIO Spiritualis non extendatur ultra gradus & casus a Concilio Trid. præscriptos. II. 35. Idem præscribitur pro Græcis. I. 153. Cognatio spiritualis non oritur ex assistentia Matrimonio præstita. II. 35. Neque ex Capillorum tonsura. *ibid.*

COLLECTAS, Decimas, aliqua onera imponentes personis Ecclesiasticis & eorum bonis, excommunicantur. I. 32.

COLLEGIUM extingui potest de facto & de jure: in quo differant hujusmodi extinctiones. IV. 140. Sacri Collegii Cardinalium Ministri quænam emolumenta capiant ratione promotionis & obitus Cardinalium. I. 204. Ea omnia in ipsa promotione solvenda ex Decreto Clementis duodecimi. *ibid.* Collegia Tertiariarum Clausuræ legibus non obstricta, a Parochi juribus exemptionem non obtinent. VI. 24. Collegiata Terlitienfis. Vid. *Terlitienfis*. Collegia ad erudiendos Clericos Sæculares pro Anglicanis Nationibus erecta. VIII. 91. Collegia pro Græcis, Armenis, & Maronitis in Urbe erexit Gregorius XIII ea lege, ut alumni proprios ritus retinerent. IX. 29. Collegii Wilnensis alumni commendantur Episcopis & Archiepiscopis Nationis Ruthenæ in Regno Poloniæ, ut prepositis iisdem Ecclesiasticis muneribus, ad studia laboresque alliciantur. VIII. 116. Collegium Wilnense erectum fuit a Gregorio XIII pro solis Ruthenæ & Moscovitæ. 24. Exclusis adolescentibus

Latini Ritus, Rutheni tantummodo & Moscovitæ in posterum recipi jubentur. 25. Si Moscovitæ ingredi nolint, subrogandi sunt Rutheni. *ibid.* Hi quibus ex Diocæsi cooptandi. *ibid.* Viginti adolescentes ad minus deinceps in Collegio alendi & instituendi. *ibid.*

COLOSSEUM. Vid. *Amphitheatrum*.

COLUMBA in Jordane visa super Christum cujus naturæ fuerit, remissive. III. 25.

COLUMNA Prosper, Cardinalis, laudatur. III. 55.

COMACLENSIS Episcopus in Vicarium Apost. deputatur ad spirituale regimen eorum locorum, in quæ Præpositi S. Mariæ de Pomposia jurisdictionem quasi Episcopalem sibi asserebant. VII. 242. Vid. *Vicarius Apostolicus*.

COMMEMORATIO Romani Pontificis & Episcopi Latini Diocæsani ab Italo-Græcis in Missa fieri præcipitur. I. 154. Non vero Patriarcharum vel Episcoporum orientaliū. *ibid.* Permittitur tamen Commemoratio Episcopi Græci exercentis Pontificalia in ea Diocæsi de licentia S. Sedis vel Ordinarii. *ibid.* Commemoratio Episcopi Diocæsani ejus Loci, in quo Sacerdos Latinus celebrat, facienda est, non autem alterius cujuscunque Episcopi, vel Superioris, Episcopali Ordine destituti. IX. 103. Commemoratio Metropolitanorum & Patriarcharum in Sacrificio Missæ, apud Græcos Orientales ex vetustissima consuetudine fieri consuevit. 109. Excipe, si Schismatici sint; nam tunc pro iis orare in Missa iteratis Decretis vetitum est. *ibid.* Commemoratio Imperatorum Regumque inter Missarum solemnia an eodem modo obtinuerit in Latina ac in Græca Ecclesia. 106. Quomodo Græcis licere possit etiam nunc orare in Missa pro Rege & Imperatore. 107. Antiquius tam in Latina quam in Græca Ecclesia inter Missarum solemnia oratio fiebat pro Imperatore & Regibus. 106. Quam disciplinam hac in re nunc servet utraque Ecclesia. *ibid.* Commemoratio Rom. Pontificis in Sacrificio Missæ apud Latinos antiquissima comprobatur. 100. Idem in Ecclesia Græca. *ibid.* Indubium est Catholicæ unitatis & consensionis signum, nec non agnitionis Rom. Pontificis in Vicarium Christi & Caput Ecclesiæ. 101. Ideoque occasione Schismatis semper intermissa, & in tractanda unione præ cæteris volita. *ibid.* Vid. *Missæ*.

COMMENDÆ Ordinis S. Joannis Hierosolym. sunt ab omnibus reservationibus exemptæ. VIII. 79. Ideoque semper omnino a Magno Magistro, vel alio ad id facultatem habente de iis disponi debet. *ibid.* Expectativæ Coadjutoriz, vel Mandata de providendo, sine consensu Magni Magistri obtenta, nulla declarantur. *ibid.* Commendarum Re-

signationes acceptare potest Magnus Magister. 80. Ac etiam reservare pensiones super illis perpetuas, & ad successores transitorias. *ibid.* Solis tamen militibus hujusmodi pensiones reservari possunt. *ibid.*

COMMENDATARIUS S. Spiritus in Saxia. Vid. *Ranchum S. Spiritus.*

COMMENDATITIAE Literæ olim dabantur peregrinantibus ad Limina Apostolorum, quarum formula exhibetur. VI. 66.

COMMERCIIUM. Mutui Commercii libertas inter subditos ejusdem Status est de natura civilis Societatis, & tam fertilibus, quam sterilibus locis, atque Provinciis necessaria & utilis. V. 30. Ea conceditur in perpetuum inter Provincias loca Ditionis Ecclesiasticæ. *ibid.* & VI. 17. Exceptis Districu Urbis, Provincia Sabinæ, & Guberniis Viterbii & Centumcellarum, sicut etiam Statu Avenionensi & Ducatu Beneventano. V. 32. Et quidem terra, mari, flumine &c. dummodo segetes & oleum per aquam conveyenda extra Statum Ecclesiasticum exportari nequeant. *ibid.* Qua de re præscribuntur cautela. *ibid.* Ideo revocantur & irritantur quælibet Edita, Statuta, & Consuetudines, quibus hujusmodi libertas ubicunque prohibita fuerit. 33. & VI. 18. Commercii mutui libertas nullum præjudicium inferre debet solutioni vestigalium pro transitu, introductione, extratione, & portorio legitime impostorum, tam favore Camera Apost. quam Communitatum & privatorum. V. 34. Vid. *Extractione.*

COMMESSATIONES in Ecclesiis fieri prohibentur. III. 13.

COMMISSARIUS Conclavis, Sede vacante, unus eligi debet ex Collegio Advoc. Consistorialium. II. 108. Commissarius substitutus Camera quid exequi debeat. III. 105. Vid. *Cruciata.*

COMMISSIONES Causarum ad partes Judicibus Synodalibus dumtaxat dirigendæ. I. 58. Commissiones Causarum Matrimonialium. Vid. *Matrimonium.* Commissiones Causarum contra distinctionem a Sum. Pontifice firmatam factæ nullæ censentur, nisi forte manu Pontificis signatæ fuerint. IV. 12. Commissionum Revisor quas clausulas apponere debeat in Commissionibus, ut discernantur Causæ Rotaes a Prælatiis. *ibid.* Quid in casu accessionis consensus partium. 13. Commissionum Revisor in officio delinquens, quas pœnas incurrat. *ibid.* Commissiones Criminales, quæ mittuntur a Tribunalibus Gubernii & Sacre Consultationis, exequendæ sunt a Judicibus & Notariis Gubernii, qui certa salaria & emolumenta percipiunt a Camera Apost. 210. Nec aliud prætere de possunt præter cibaria, taxanda a Gubernatore Urbis. *ibid.* Mitti possunt a Tribunalibus

Cardin. Vicarii, & Auditoris generalis Camera Apost. expensis accusatoris, sive adhzrentis Fisco, qui tamen congruum depositum pro viaticis & cibariis facere debent. *ibid.* Vid. *Auditor generalis.* Mitti etiam possunt ex officio, sed tunc solum, ubi adsit mandatum speciale Sanctissimi. *ibid.* Viatica & cibaria in his casibus solvantur a Camera Apost. quæ eadem repetit ab inquisitis. *ibid.* Vid. *Viatica. Cibaria.* Commissiones quæcumque & a quocumque Romanæ Curie Tribunali expediendæ ad partes quoad personas subditas nonnullis Abbatibus Capitulo Vaticano unitis, dirigendæ sunt Vicariis generalibus ab eodem constitutis. VII. 199. Commissiones appellationis in Congregatione Boni Regiminis quomodo signari debeant. VIII. 141.

COMMIXTIO Græci Ritus cum Latino quandam induci proprie dicatur. IX. 43.

COMMODUM exactionis fructuum Beneficiorum cedere non licet. I. 58. Commodum exigendi pensiones nulliter ceditur infra sex menses a die captæ possessionis Beneficii. 61. Vid. *Pensiones.*

COMMUNES Auctorum opiniones non tomere deferendæ. II. 160.

COMMUNICATIO Indulgentiarum & privilegiorum Ecclesiis aliisque locis Basilicæ Lateran. subditis aut aggregatis, facta aut faciendæ quomodo subsistat. VII. 44. Communicatio hujusmodi certo modo a Capitulo Vatic. fieri permittitur. VII. 192. Vid. *Indulgentia.*

COMMUNIO populi infra Missam non est de præcepto. I. 181. Et iustis ex causis prohiberi potest. *ibid.* Sub utraque specie toleratur pro Græcis, ubi viget consuetudo. I. 147. & IX. 36. Vid. *Eucharistia.* Quæ tamen consuetudo alibi introduci prohibetur. *ibid.* Communio Paschalis tempus prorogatur pro incolis Servie. II. 35. Ad primam Communionem admitti non debent pueri in Doctrina Christiana non satis edocti. I. 95. Communionem sumere nequit nisi qui naturaliter jejunos est a præcedenti media nocte. IX. 128. Vid. *Jejunium naturale.* Communio privilegiorum universi Ordinis S. Benedicti, & præsertim Congregationis Cassin. S. Justine Patavine Congregationi Olivetanæ conceditur. IX. 9. Communio alia Sacramentalis, alia Spiritualis, alia Sacramentalis simul & Spiritualis: & hanc Benedictus XIV. injungere intellexit pro Jubilæo lucrando. VI. 92. Pueris Jubilæum lucraturis non est necessaria, sed a Confessariis in aliud pium opus commutari potest. *ibid.* Communio Paschalis in Parochiali Ecclesia est faciendæ, nec alibi, nisi de Episcopi aut Parochi licentia. VII. 61. Qui eam facit in Ecclesiis Regularium, non satisfacit præcepto Paschali. *ibid.* Communio aliis temporibus non est faciendæ in privatis. *Oræ.*

Oratoris sine Episcopi licentia . 62. Communio Sacramentalis an sit necessaria pro Indulgentiis consequendis . VI. 150.

COMMUNITATUM onera seu gravamina quo ordine & qua ratione tolli debeant . VIII. 136. Vid. *Congregatio boni Regiminis* . *Lites* . *Manus Regia* . Communitativis oneribus realibus & personalibus exempti sunt Sac. Inquisitionis Officiales privilegiati . IX. 15. Item Equites Jerosolymitani . VIII. 76.

COMMUTATIO votorum a dispensatione differt . VI. 120. Commutare vota simplicia quomodo Pœnitentiarii possint anno Jubilæi . 118. Quomodo, & quæ alia pia opera ad Jubilæum consequendum injuncta . 126.

COMPLICEM peccati inhonesti nullus Confessarius absolvere potest, ne Jubilæi quidem occasione sub pœna nullitatis, & incurrendæ excommunicationis majoris Summo Pontifici reservatæ, excepto mortis articulo cum adjunctis circumstantiis . VI. 84. & 175. Complicis peccati nomen non licet Confessariis exquirere . 30. Vid. *Confessarius* .

COMPOSITIONES . Vid. *Bona Camera* .

COMPUTISTERIA Cameræ . Vid. *Camera* .

COMPUTORUM Congregatio . Vid. *Congregatio* .

CONCELEBRATIO plurium Sacerdotum Græcorum super eodem Altari quomodo permittatur . II. 25. Sacerdos rite concelebrans applicare potest Sacrificium pro offerentibus eleemosynas . *ibid* . Concelebrare non dicitur, nec Sacrificium applicare potest pro offerentibus eleemosynas, qui particulas tantum adjicit in præparatione panis ante Missam . *ibid* . Concelebrandi ritus qualis fuerit antea, & nunc obtineat in Ecclesia Latina & Orientali . IX. 46.

CONCEPTIO B. M. V. In hac Solemnitate statuitur Capella Pontificia in Basilica S. Mariæ Majoris quotannis celebranda . III. 230.

CONCESSIO . Vid. *Beneplacitum* .

CONCHÆ latifundium ab Apost. Camera avulsum Romanæ Inquisitionis Domui fuit a Pio IV concessum . IX. 23. Quibus privilegiis tum ipsum latifundium, tum Conductores, tum & ad colendum necessarii villici fruuntur . 21.

CONCILIUM . Conciliorum & Synodorum celebratio Episcopis suadet . I. 57. & 63. Appellantes ad futurum Concilium generale damnantur & excommunicantur . 30. Eadem appellatio interposita ab Antistitibus Schism. damnatur &c. II. 225. Concilium Tridentinum matrimonia clandestina irritavit . V. 170. Concilii Tridentini Decretum *Cap. II, Sess. 25, de Regularibus* expenditur . VIII. 96. Concilio Florentino Græcorum schisma sulatum, Armenorum Jacobitarumque Ecclesiæ

ad unitatem redactæ . IX. 26. & seq. Concilium Lugdunense sub Gregorio X celebratum Græcos habuit reduces . 28. Vid. *Tridentinum* . *Maronitarum* . *Tarraconense* . Concilii Congregatio . Vid. *Congregatio* .

CONCIONES in Ecclesiis de die habendæ . III. 13. In Capella Pontificia, & in Basil. Vaticana habentur inter Missarum solennia . 14. Concionatoris Apostolici munus Ordini Fr. Min. Capuccinorum perpetuo addicitur . I. 208. Concionatores pro locis inter Episcopum Comacensem, & Præpositum S. Mariæ de Pomposia controversis eligendi sunt ab eodem Præposito, sed a Vicario Apost. benedictionem petere debent . VII. 250. Concionatoris adprobatio in locis subjectis Monasterio Aquilejensi Monialium B. M. V. Ordinis S. Benedicti, Delegato Apostolico est privative reservata . IX. 197.

CONCLAVIS Commissarius Sede Apost. vacante unus eligi debet ex Coll. Audir. Confist. II. 108.

CONCURSUS habendi pro collatione Ecclesiarum Parochialium, leges præscribuntur . I. 190. Infra certum tempus indicendus est; & qua forma debeat . *ibid* . Vid. *Requisita* . *Appellatio ab irrit. iud. Episcopi* . Concursum pro collatione Ecclesiæ a Sede Apost. conferendæ ab Ordinariis iudici & compleri potest, absque peculiari licentia . 193. Qua ratione admitti possint ad Concursum Canonici Lateranenses aut SS. Salvatoris . III. 7. Concursum pro collatione Lecturæ seu Cathedræ Archigymnasii Urbis quomodo habendus . II. 104.

CONDUCTORES bonorum Cameræ . Vid. *Thesaurarii Provinciales & Appaltatores* .

CONFERENTIIS Casuum an & quando interesse debeant Regulares Confessarii non Parochi . X. 34.

CONFESSARIi sollicitantes ad turpia Canonicis pœnis subjiuntur . I. 43. Quibus in casibus hujusmodi pœnæ locum habeant . *ibid* . Sollicitati a Confessariis ad turpia, eos denuntiare tenentur, alias absolutionis incapaces se reddunt . *ibid* . Constitutio super Sollicitantes a Græcis quoque observari debet . 44. Calumniatores Confessariorum quoad Sollicitationes, privantur beneficio absolutionis . *ibid* . Confessarii sollicitantes, præter pœnas alias a Jure statutas, perpetuam inhabilitationem incurrunt ad celebrationem Sacrificii Missæ . III. 229. Confessarii privantur facultatibus quoad complices in peccato contra castitatem extra articulum mortis, & casum extremæ necessitatis, sub pœna excommunicationis &c. I. 44. Etiam tempore Jubilæi, & ratione cuiuscunque Indulti . 45. & VI. 85. 128. & 174. Confessarii jubentur abstinere ab audienda Confessione personæ complices in peccato turpi, etiam in articulo mortis constitutæ, ubi

ubi alius quilibet Sacerdos haberi possit. II. 189. Nisi tamen adsit verum & inevitabile periculum infamiae vel scandali ex huiusmodi accessu alterius Sacerdotis. *ibid.* Id vero periculum præverti, vel removeri pro viribus debet. *ibid.* Absolventes tamen personam complicem in huiusmodi articulo constitutam etiam absque tali necessitate, valide absolvent. *ibid.* Confessoriorum error & perversa praxis, exquirendi a poenitentibus complicum nomina, & denegandi absolutionem nisi illa manifestarent, damnatur & prohibetur sub poenis &c. II. 228. & VI. 30. Et declaratur, quod huiusmodi Sanctio generalis sit pro omnibus locis & personis. IV. 6. Confessarii hac in re delinquentes cum suspitione pravi dogmatis, denunciandi sunt Officio S. Inquisitionis ab iis, qui eorum delictum quoquo modo cognoverunt. III. 12. Poenitentes tamen in casibus & causis propriis non tenentur denunciare. *ibid.* Inquisitionis Officium contra huiusmodi delinquentes procedere debet ad formam suarum consuetudinum & facultatum. 112. & VI. 30. Poenae prædictis infligendæ. III. 113. Confessarii in præmissis delinquentes sine suspitione pravi dogmatis, judicandi sunt a suis Ordinariis. III. 112. & VI. 31. Eos autem denunciandos tribunali S. Officii aut ejusdem carceribus mancipatos, si Ordinarius contendat ad suum tribunal pertinere, dubium super causæ pertinentia in eodem tribunali S. Officii est discutiendum, aliter consequens processus erit nullus. VI. 32. Si reus ad S. Officium pertineat, illi relinquatur; si ad Ordinarium, est dimittendus ut Ordinarius contra ipsum procedat. *ibid.* Confessoriorum facultates tempore Jubilæi. I. 2. & II. 149. Eorum facultates in vim Bullæ Cruciatæ. II. 20. & seq. Confessarius electus in vim Bullæ Cruciatæ pro absolutione a Censuris & peccatis reservatis, approbatus esse debet ab Ordinario Locī, in quo Confessiones excipit. 80. Quod extenditur ad alia indulta similia. *ibid.* Et declaratur comprehendere omnes personas in indulto comprehensas, etiam Regulares. 81. Sub poena nullitatis absolutionis. *ibid.* Confessarius absolvens absque approbatione Ordinarii Locī poenam suspensionis incurrit. 79. Confessarii quotannis vacare debent exercitiis spiritualibus. I. 5. Confessarii Regulares non Parochi an cogi possint ab Episcopis, ut statutis Conferentiis Casuum intersint. X. 34. Confessarii ad audiendas Confessiones in Ecclesiis subiectis Monasterio Monialium Ord. S. Benedicti prope muros Aquilejæ, quomodo assumendi. IX. 191. & seq. Ad audiendas vero ipsarum Monialium Confessiones qui & quomodo cooptandi. 191. Confessoriorum onus est investigandi, num poenitentes ea teneant, quæ sunt ad salutem necessaria. VIII. 196. Confessiones Sæcularium

audire nequit Sacerdos, sive Sæcularis, sive Regularis, qui non fuerit prævio examine ab Ordinario approbatus. VIII. 92. Vid. *Approbatio Regularis*. Confessariis poenitentiariis, Jubilæo imminente instructiones & facultates præmittuntur, & Liber Monitorum S. Caroli Borromæi commendatur. 50. Confessarii plures a Cardinali Urbis Vicario deputandi sunt pro anno Jubilæi. VI. 82. Quibus amplæ facultates conceduntur, quæ recensentur. 86. Confessariis Regularibus eadem facultates tribuuntur quoad poenitentes suorum Ordinum, cum quibus dispensare etiam poterunt super irregularitate occulta ex Censurarum violatione contracta. *ibid.* Etiam si Confessarii Regulares non essent pro Anno Sancto deputati, sed solum a Cardinali Vicario approbati ad excipiendas Sæcularium Confessiones in Urbe. 156. Confessarii quinam eligi possint a Monialibus aliisque Mulieribus in Communitate conviventibus, & ab Anachoretis, carceratis, captivis, infirmis, & aliis, qui recensentur, ut Jubilæum Anni Sancti juxta Pontificium Indultum lucrentur. 187. A quibus peccatis & censuris iidem Confessarii absolvere possint. *ibid.* Confessariis aliis ordinariis Urbis, pro Anno Sancto non deputatis, nulla additur, neque demitur facultas. 156. Ideo suas facultates bene perpendant. 158. Confessarii quinam eligi possint occasione Jubilæi quod Romæ celebratum ad totum orbem extenditur, & quæ facultates illis dentur. 174. 181. Quinam eligendi a Monialibus. 182. Confessarium approbatum potest quisquis ex Capitulo & Clero Vaticano sibi eligere, a quo semel in anno &c. a casibus Sedi Apost. reservatis absolvetur. VII. 158. Confessarius ordinarius Monialium unicuique pro tota Communitate deputari debet. V. 77. Præterea extraordinarius iisdem concedi debet bis, aut ter in anno, ex Decreto Concilii Trid. 78. Quod intellige non de singulis Monialibus peculiariter, sed de tota Communitate. 91. Hic autem Confessiones omnium Monialium, quæ eidem confiteri velint, audire debet. 78. Moniales tamen non tenentur singulæ eidem peccata sua confiteri, sed sufficit, ut omnes in Monasterio degentes coram ipso se sistant. *ibid.* Confessarii extraordinarii electi pertinent ad Ordinarium loci pro Monasteriis sibi immediate subiectis; seu ad Superiorem Regularem pro iis, quibus de cætero Confessarium ordinarium deputare consuevit. 79. Confessarii tam ordinarii quam extraordinarii, Monialibus designandi, qualitates perpendendæ. *ibid.* Pro utrisque requiritur expressa approbatio Episcopi, seu Ordinarii localis. *ibid.* Prælati Regularis negligentia in deputatione Confessoriorum extraordinariorum suppleri debet ab Ordinario; Ordinarii vero incuria a

Cardinali Majori Pœnitentiario. *ibid.* Confessarius extraordinarius Monialibus denegari non debet in casu gravis infirmitatis, etiam post alteram aut tertiam Concessionem universo Monasterio indultam. 80. Et si a Prælato Regulari denegetur Moniali sibi subjunctæ, Ordinarius loci poterit eum deputare. *ibid.* Idem procedit in casu, quo Monialis aliqua firmiter recuset ordinario Monasterii Confessario confiteri. *ibid.* Si vero Monialis extraordinarium peculiarem Confessarium optet pro spiritali dumtaxat consolatione & profectu, suadetur Ordinariis & Regularibus Prælati, ut faciles se exhibeant in hujusmodi concessionibus. 91. Pœnitentiarii Majoris jura in præmissis firma intelliguntur. 92. Pro Monialibus, quæ Regularibus subjunctæ sunt, extraordinarius Confessarius deputari potest tam e Clero Sæculari, quam ex altero Ordine. *ibid.* Verum semel saltem in anno deputari jubetur Sacerdos vel Sæcularis, vel alterius Ordinis ab eo cuius est Monasterii Prælatus. 93. Hanc legem ab Innocentio Papa XIII, & Benedicto XIII, maturo præmissio examine statutam, Pontifex declarat generalem esse & ubique observandam, ipseque expresse extendit ad omnia Monasteria Regularibus subjuncta. 94. Et dat facultatem Episcopis, sive Ordinariis, supplendi hac in re Regularium Superiorem negligentiam & defectum. *ibid.* Vid. *Monialis. Conservatoria.* Confessarius extra ordinem alicui Monasterio vel Moniali deputatus, expleto officio suo abstinere debet ab accessu ad claustra, nec commercium etiam spiritalis causæ obtentu, cum Monialibus fovere. 95. Confessarius ordinarius Monialium Confectiones excipere nequit, durante officio & deputatione extraordinarii; nec alia ratione huic impedimentum afferre, ne munus suum implere valeat. *ibid.* Confessarius Regularis Monialium qui non est Monasterii Prælatus, iudex esse non debet in causis super nullitate earum Professionum. 9. CONFESSIO. Sacramentales Confectiones factæ Sacerdoti actu non approbato ab Ordinario loci, & absolutiones impartitæ nullæ declarantur. II. 80. Confectionem Sacramentalem audientes qui reperti fuerint ad Presbyteratum non promoti, Curia Sæculari traduntur etiam pro prima vice; prævia degradatione, si alium ordinem habuerint. 67. Dummodo absolutionis formam protulerint. *ibid.* Quam si non protulerint, mitiori poena damnari possunt. 68. Vid. *Ordinatio.* Confectiones Capuccinorum Confessariis extraneis permittuntur, deficiente Confessario ejusdem Ordinis. I. 123. Confectiones simultaneæ virorum & uxorū apud Græcos improbantur. 147. Vid. *Pœnitentiæ Sacramentum.* Confessio Sacramentalis generalis utilissima est, & omnibus commendatur. VI. 73. Con-

fessio invalida necessario est iteranda. Utile est peccata iterum confiteri. *ibid.* Confessio Sacramentalis Romipetis ante discessum commendatur. 79. Confessio actualis requiritur ad consequendam Jubilæi indulgentiam; quamvis nonnulli senserint sufficere *in voto*. 92. & seq. Potest sufficere *in voto* si Sum. Pontifex id expresse concedat sicuti concessit Missionariis *in partibus* pro consequendis indulgentiis. 94. Confectionis divinum præceptum sola peccata mortalia comprehendit. Pro consequendo tamen Jubilæo peragenda est etiam ab his qui venialiter dumtaxat peccarunt; cum Confessio inter opera præscripta recensetur. 146. Præmittenda esset Visitationibus Basilicarum, non tamen necessario. 142. Iteranda est ab eo, qui, illa jam facta, & Basilicis aliquoties visitatis, in lethale peccatum relabitur, aut alicujus peccati in prima Confectione oblitus fuit. 37. & 148. Confessio Sacramentalis quando in privatis Oratoriis & Domibus fieri possit. VII. 61.

CONFESSIO REORUM non requiritur quando convicti sunt per iudicia indubitata. I. 199.

CONFESSORES eo sensu quo a Martyribus distinguuntur, publico cultu in Ecclesia honorari ceperunt dumtaxat sæculo quarto. V. 51. Nihilominus aliquam cultus rationem antea quoque a fidelibus ipsis exhibitam fuisse, negari nequit. *ibid.*

CONFIRMATIO APOSTOLICA Erectionis seu Officiorum Ecclesiasticorum in Ordine Equestri S. Georgii in Bavaria. I. 67. Militiæ S. Januarii. 50. Et Synodi Nationalis Maronitarum. 63. Confirmatio Apostolica in forma communi nihil addit ei quod confirmatur. 212.

CONFIRMATIONIS SACRAMENTUM. Administratio hujus Sacramenti delegari potest simplici Sacerdoti per Indultum Apostolicum, ubi concurrat necessitas fidelium & difficultas habendi Episcopum. II. 208. Semper tamen adhiberi debet Chrisma ab Episcopo rite benedictum. 209. Hoc Sacramentum a Presbyteris Italo-Græcis conferri nequit. I. 146. Proindeque ab Episcopis conferendum est absolute iis, qui ab hujusmodi Presbyteris Chrismate consignati fuerint. *ibid.* Quando vero sub conditione. *ibid.* In Ecclesia Occidentali conferri nequit ante usum rationis. II. 209. Ne quidem a Græcis commorantibus in Italia & Insulis adjacentibus. I. 146. & II. 208. Aliud obtinet apud Græcos in oriente degentes, ex tolerantia Apost. Sedis. II. 208. Item apud Coptos. *ibid.* Ubi etiam idem simplex Sacerdos ministrare solet infantibus Baptismum & Confirmationem. *ibid.* Ecclesiæ Latinæ morem improbare non licet. 210. Conferri non debet pueris parum instructis in Doctrina Christiana. I.

95. Ministrare potest Episcopus in Ecclesiis Regularium tam Parochialibus, quam non Parochialibus, in Sacra Visitatione, & extra illam. II. 143. Conferri potest a P. Custode & Guardiano S. Sepulchri, absentibus Episcopis Latini Ritus. I. 24. Ab eodem potest sub conditione conferri Græcis-Melchitis a simplici Sacerdote confirmatis, absente Episcopo Græco-Catholico. II. 26. Conferri potest ab Abbatibus Cryptæ Ferratæ Episcopali Characterē præditis, semel singulis annis, in illius Monasterii Ecclesia, per seipsum. IV. 129. Olim statim post Baptismum conferebatur. VII. 150. Idque Græci faciunt, etiam cum infantibus. VI. 193. & seq. A Cardinali Archipresbytero Basilicæ Vatic. vel de ejus mandato in eadem Basilica, semper conferri potuit personis illius jurisdictioni subiectis. VII. 148. Quoad alias personas ipsi non subiectas, controversia mota fuit a Capitulo Basilicæ Lateranensis. 149. Ea lis, extinguitur, decernendo, Confirmationem quolibet tempore in Basilica Lateran. a Card. Urbis Vicario, aut ab ejus Vices-gerente vel alio Antistite ab eo deputato administrari posse. 150. Ac permittendo, ut etiam in Basilica Vatic. infra octavam SS. Petri, & Pauli a Basilicæ Archipresbytero, vel ab ejus Vicario, si sint Episcopi, vel ab alio Antistite de gremio Capituli, aut aliter deputando, omnibus id expetentibus conferri valeat. 151. De ritu & ordine ea occasione servando, deque conficiendo retinendoque Confirmationum Regesto. *ibid.* Confirmatio infantibus utriusque sexus in Archihospitali S. Spiritus expositis conferri potest a quocumque Catholico Episcopo, volentibus Commendatario, aut Canonicis Archihospitalis, ex privilegio Nicolai quarti. VI. 214. Infimis ætate proventis nondum Confirmatis ad idem Archihospitale accedentibus conferri posse conceditur tam a Commendatario, si sit Episcopus, quam ab alio Catholico Antistite, volentibus eodem Commendatario, aut Priore Archihospitalis. 215. Confirmationis administrandæ Indultum perpetuum conceditur Abbati Monasterii Campidunensis in Svevia quoad personas suæ ordinariæ jurisdictioni subiectas, adhibito tamen Chrismate ab Episcopo benedicto. V. 206. Eadem facultas datur Præfecto Missionum Ægypti, deficientibus in Ægypto Episcopis Catholicis, quoad baptizatos a Presbyteris Latinis septennes, aut minores in periculo mortis constitutos. VI. 193. Eiusdem Sacramenti administratio permittitur Vicariis Apostolicis Episcopali Characterē præditis, quoad personas eorum regimini subiectas, tam per se, quam per alios. VII. 242. Confirmatio statim post Baptismum in ipsa Ecclesia Romana olim conferri consuevit. X. 11. Illico post Baptismum pueris confertur

juxta Copticum Ritus. IX. 34. Confirmationis administratio ita est uni Episcopo reservata, ut ex sola Apostolica concessione possit simplici Sacerdoti delegari. X. 21. Confirmationis forma apud Græcos est: *Signaculum doni Sancti Spiritus*. IX. 119. Sacramentum hoc, sicuti & reliqua characterem imprimentia, iterari non potest. 117. Iteratio Sacramenti Confirmationis non fuit in Decreto S. Methodii demandata. 119. Canon septimus Concilii Constant. primi eos tantum hæreticos Sacro Chrismate reconciliari præcipit, apud quos nullo modo, aut nulliter Sacramentum Confirmationis ministrabatur. 120. Græca Euchologia, nec non Decretum S. Methodii corrupta probantur, qua parte iterationem Confirmationis inducere videntur. 101. Vid. *Chrisma*.

CONFIRMATIO privilegiorum. Vid. *Privilegia*.

CONFRATERNITATIBUS olim aggregatis Archiconfraternitati B. M. V. de Planctu suppressæ, omnes indulgentiæ præservantur. III. 10. Vid. *Aggregatio*.

CONFRATRES Societatis S. M. V. de Succursu contra Infideles Januæ erectæ omnibus Quadragesimæ diebus ovis & l. Eticiniis vesci permittuntur. VIII. 20. Idem gaudent privilegio eligendi Confessarium, qui eosdem a reservatis absolvat. *ibid.* Quomodo intelligendum hujusmodi indultum explicatur. 21. Vid. *Privilegium*.

CONFUCII cultus Christianis Sineasibus omnino prohibetur. I. 163.

CONGREGATIO particularis super delectu promovendorum ad Archiepiscopatus & Episcopatus erigitur. I. 10. Alia pro excipiendis examinandisque Relationibus Episcoporum &c. super Statibus Ecclesiarum. 20. Alia pro Reformatione Tribunalium Urbis deputatur. II. 171. Eius Decreta publicantur. *ibid.* Congregationis Firmanæ nova forma constituitur. I. 8. Congregatio particularis quorundam Cardinalium a Sum. Pontifice deputata, in controversia inter Episcopum Augustæ Vindelicorum, & Conservatoria Virginum Anglicanarum. V. 207. Plura decrevit, quæ ab eodem Pontifice approbantur. 212. & seq. Vid. *Anglicana*. Congregationum generalium S. R. E. Cardinalium facultates reducuntur ad terminos earum institutionis & veterum Decretorum. I. 106.

CONGREGATIO AUDITORIS CAMERÆ in criminalibus. Vid. *Auditor generalis Camera*.

CONGREGATIO BONI REGIMINIS. Ex tribus Cardinalibus fuit a Clemente octavo primum instituta. VIII. 135. Paulus V numerum Cardinalium duplicavit, Consultores & Secretarium addidit, ejusdem jurisdictionem definivit. 133. Insuper eidem Congre-

gregationi univit alteram pro sublevandis gravaminibus Status Ecclesiastici a Sixto V institutam. *ibid.* Subsecutæ ad hæc usque tempora mutationes discrete recensentur. *ibid.* Præfectum eidem primus præposuit Clemens XI, certis datis facultatibus. 134. Prælati Ponentes dicti, & Secretarius quamnam munera hæcenus obierint. *ibid.* Præsentem statum Congregationis, munera, jurisdictionem, ac statuta confirmat Pontifex. 135. Œconomica negotia levioris momenti expedienda in Congregatione particulari coram solo Card. Præfecto. *ibid.* Quando periculum est in mora, quomodo providendum. 136. Graviora vero negotia in Congr. generali proponenda & definienda; inde definitionis approbatio a Pontifice expectanda. 137. & seq. Nonnulla ex hujusmodi gravioribus negotiis in Congr. generali expediendis recensentur. 136. & seq. Tabellæ seu rationes dati & accepti quotannis a Communitatibus ad Congr. transmittendæ. 136. Extraordinariæ expensæ absque Congr. generalis licentia fieri non possunt a Communitatibus. *ibid.* Congregationis ejusdem est etiam agrorum culturam, artes, opificia curare atque urgere. 137. Non potest, etiam de consensu Partium, vel ratione connexionis, cognoscere eas causas, quæ non fuerint in Pontificiis Constitutionibus eidem delegatæ. 138. Cognoscit tamen Causas super exactione onerum Cameralium & Communitativorum, quæ sint in Tabella descripta. 139. Itidemque Causas super exactione Canonum, Livellorum, aliorumque proventuum Communitatum. 140. Si privilegium proferatur, aut appellatio interponatur, ubinam Causa cognoscenda. *ibid.* Si res sit contra Tertium, per se non obligatum, inhibitionem dotalem aut cautelam Angeli allegantem, coram Judice inhibente lis agenda. *ibid.* Cognoscit tamen Causas vertentes super natura & qualitate onerum. 141. Itidemque super electione Ministrorum Communitatum, & redactione rationum ab ipsis exhibenda. *ibid.* Utriusque generis Causæ, veluti graviores, primum coram Secretario, inde in Congregatione discutendæ. *ibid.* Eodemque ordine definiuntur lites excitatæ super locationibus bonorum & proventuum Communitatum. *ibid.* In rebus œconomicis Civitatis & Comitatus Firmi non aliter se ingerere debet, quam sicut institutum est in locis Provinciarum Cardinalibus Legatis subjectarum. IV. 4. Et ordinationes suas in vim specialis Commissionis pro tempore factas dirigere debet Congregationi Firmantæ, non vero Gubernatoribus aut Communitatibus dicti Comitatus. *ibid.* Non potest assumere judicium Causarum particularium de damno dato, sed tantummodo providere circa locationes proventuum inde obvenientium, seu circa Censum Cameræ Apost.

Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. X.

solvendum & pœnarum erogationem, rectamque justitiæ administrationem. VI. 222.

CONGREGATIO CAPITOLINA CRIMINALIS bis in mense a Conservatoribus Urbis habenda est super Causis Criminalibus locorum Feudalium Populi Romani. VI. 212. Quid in ea agendum, quinam intervenire debeant, & votum consultivum aut decisivum habeant. *ibid.* Potest approbare & corrigere quicquid Conservatorum antiquior super iisdem Causis in urgenti casu decrevit. *ibid.*

CONGREGATIO COMPUTORUM Cameræ Apost. quid servare debeat in Controversiis Appaltatorum Cameralium. III. 107.

CONGREGATIO CONCILII TRIDENTINI. Ad eam, vel ad Rotæ Auditorem privative spectant Causæ Matrimoniales ad Apostolicam Sedem delatæ. IV. 10. Ad eandem, & ad alteram Episcoporum & Regul. vel ad Rotam pertinent Causæ nullitatis Professionis Regularis per appellationem ad Apost. Sedem delatæ. *ibid.* Ad ipsam privative spectant Causæ nullitatis hujusmodi ex capite non expleti Tyrocinii in Cœnobio pro Novitiis destinato, etiam in prima instantia, etiam intra quinquennium propositæ. V. 9. Ejusdem Congregationis plura Decreta ad decisionem hujusmodi Causarum spectantia confirmantur. 8. Signanter Decretum in Causa Sicula Restitutionis in integrum super privato jure Apost. Sedis concedendi restitutiones in integrum adversus lapsum quinquennii. *ibid.* Alia Decreta ejusdem. Vid. *Regulares. Confessarii.* Ejusdem Congregationis instructio pro Episcopis aliisque Præsulibus, super modo conficiendi relationem Status suarum Ecclesiarum. III. 185. Quid senserit de Parochiis conferendis Clericis Sæcularibus in Indis Occidentalibus. VII. 80. Ejus Decretum, ut Tertiariæ Ordinis S. Dominici Civitatis Januensis subjiciantur jurisdictioni parochiali confirmatur. VI. 24.

CONGREGATIO CONSULTÆ non potest assumere Causas de damno dato, nisi actus fuerit ejusmodi, ut transeat in nomen alterius delicti, pro quo in Bannimentis Generalibus imposita sit pœna tiremis, aut mortis. V. 222.

CONGREGATIO EPISCOPORUM ET REGULARIUM. Ad eam, vel ad Congr. Concilii pertinent Causæ nullitatis Professionum Regularium ad Sedem Apost. delatæ. IV. 10. & V. 9.

CONGREGATIO FABRICÆ Basilicæ Vaticanæ loco Collegii Curialium olim pro eadem Fabrica deputati, instituta, pluribus Cardinalibus & Prælatibus componitur. VII. 86. Ejus Præfectus constanter esse solet Cardinalis Basilicæ Archipresbyter. *ibid.* Congregatio hæc examinat cursum Causarum, in quibus ordinarius Fabricæ Judex sententiam

tulit, & æconomicum Fabricæ regimen dirigit. 87. Congregatio ejusmodi generalis, quoad causas & lites saltem bis in singulos annos est convocanda a Card. Præfecto, & quid in ea præstandum sit. *ibid.* Sed pro æconomia Fabricæ Congregatio particularis instituitur, a Card. Præfecto, & tribus aliis designatis Cardinalibus constituenda, cui etiam ejusdem Fabricæ Æconomus & Judex ordinarius intersint cum voto consultivo. 88. Quater saltem in anno est convocanda, adstantibus ad Aula limen aliis Fabricæ Officialibus. *ibid.* Examinare debet omnes expensas pro Fabrica faciendas, excedentes summam 500 scutorum, ejusque resolutiones Sum. Pontifici referendæ a Præfecto, vel Secretario. *ibid.* Eidem exhibendæ sunt rationes & computa Fabricæ, singulis quatuor mensibus. *ibid.* Ipsi demandatur, ut quantocius visitet Fabricam, ejusque statum æconomicum, ac sua Decreta Sum. Pontifici referat. 89.

CONGREGATIO FIRMANA. Privativa jurisdictio ei asseritur quoad Gubernium tam politicum quam æconomicum, Civitatis & Comitatus Firmi. IV. 2. Controversia super hoc agitata in Signatura Gratiæ coram Sanctissimo. 3. Singulis mensibus in ædibus Card. Præfecti cogenda est. 4. Ejus Secretarius definitiva decreta interponere nequit sine Congregationis voto. 4.

CONGREGATIO GUBERNII URBIS singulis hebdomadis feria tertia & sexta coram Gubernatore haberi debet. V. 222. Quænam personæ in hujusmodi Congregationibus interesse debeant aut possint; quæque ex illis decisivum aut consultivum suffragium habeant; item divisiones rerum, quæ in una & altera Congregatione examinari, judicari, aut discerni debent. 223.

CONGREGATIO INDICIS a S. Pio quinto instituta. VIII. 108. Præcipuum ejusdem munus in proferendis noxiis libris. 110. Quibus præcipue constituatur. *ibid.* Congregationis distinctio in parvam seu præparatoriam, & generalem. *ibid.* Quandoque coram Pontifice habetur. 111. Idem in ea servandum silentium sive secretum, quod in Congr. S. Inquisitionis. 112. Quales esse debeant Revisores & Consultores in eam assumendi. *ib.* Regula in examine ac judicio de Libris ferendo ab ipsis servandæ, præscribuntur. *ib.* Vid. *Libri*.

CONGREGATIO INDULGENTIARUM approbante Pontifice respondit, Confessionem actualem requiri ad consequendas Indulgentias, quæ a confessis fidelibus acquirendæ conceduntur. VI. 94. Ejusdem Responsa quoad Indulgentias Fratrum tertii Ordinis S. Francisci. VII. 18. Ejus facultas requiritur ut Capitulum Lateranense possit duobus piis locis in una Civitate Aggregationem, & Indulgentiarum communicationem

concedere. 46. Item quoad Aggregationes per Capitulum Vaticanum faciendas. 192.

CONGREGATIO S. INQUISITIONIS libros quandoque proferibit. VIII. 108. Quinam Congregationem ipsam efformant. 109. Vid. *S. Officii*.

CONGREGATIO LAURETANA. Ejus Decretorum Synopsis; ubi plura de ejus auctoritate. III. 196.

CONGREGATIO ÆCONOMICA a Sum. Pontifice instituitur, & singulis mensibus semel haberi jubetur. III. 107. Ejus Officia, & nomina Cardinalium & Prælatorum eidem adscriptorum. *ibid.* Ejusdem Consilium super reformatione Tribunalium Urbis in Criminalibus. *ibid.*

CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE ab Archiepiscopo Antibarensi requisita modum insinuavit consulendi conscientis Christianorum, qui in Albania Turcis subiecti, vel usurparunt, vel emerunt a Turcis bona Ecclesiarum. VII. 24. Ejus Responsa ad dubia quædam a P. Francisco Longobardo Tuneti Missionario proposita. 127.

CONGREGATIO SUPER RESIDENTIA EPISCOPORUM alias instituta restituitur. III. 180. Eadem sæpius in anno habenda; & ejus praxis præfinitur. 181.

CONGREGATIO RESIDUORUM quando adunari debeat. III. 104. Quinam eidem interesse debeant & quomodo se gere. 105. Eadem denuntiare debet Pontifici debitores Cameræ. *ibid.*

CONGREGATIO SACRORUM RITUUM alia generalis, alia ordinaria. IV. 224. In illa coram Sanctissimo, intervenientibus Cardinalibus & Consultoribus, agitur de virtutibus, martyrio, aut Miraculis Servorum Dei. *ibid.* In hac vero soli Cardinales cum Officialibus Congregationis, de aliis pluribus agent, & inter ea, de revisione Operum Servorum Dei. *ibid.* Hujus revisionis methodus exponitur. *ibid.* Aliaque Decreta & consuetudines referuntur. 225. Congregationis Rituum Decreta de retinenda Crucifixi imagine super Altari. III. 174. In ea unus locus perpetuo assignatur pro uno Presbytero Societatis Iesu. V. 20. Hujus Congregationis Decreta quoad ornamenta & alia, quæ Capitulum Ecclesiæ Urbinatenfis sibi competere putabat vigore Indulti Pontificalium a Benedicto XIII sibi concessi, confirmantur. VII. 113.

CONGREGATIO VISITATIONIS CARCERUM. Vid. *Visitatio*.

CONGREGATIONES Clericorum Regularium. Vid. *Clerici Regulares*.

CONGREGATIONIS Monachorum Montis Oliverii privilegia confirmantur, ampliantur, novisque superadditis cumulantur. IX. 9. Vid. *Olivetana Congregatio*.

CON,

CONGRUI jus statuitur in Civitate Centumcellarum ad promovendam ædificationem. IV. 178.

CONJUGATI an peccent, & Jubilæum consequi possint accedentes Romam sine conjugis venia. VI. 138.

CONJUGIUM. Vid. *Matrimonium*.

CONSANGUINEI petentis Professionis nullitatem, citandi sunt in iudicio. V. 10.

CONSECRATIO sive distributio Corporis Christi in nonnullis veteribus monumentis attributa Diaconis, qualem sensum habeat. IX. 114. Consecratio Hostiæ sive Particulæ ex Sacro Repositorio seu Tabernaculo ex Sacra Pyxide aut Ostensorio subreptæ &c. non est probanda a Fisco, sed a Reo per legitimas probationes excludenda. 58. Vid. *Surripientes*. Consecratio Jo: Petri Meindarts Pseudo-Archiepiscopi Ultrajectensis damnatur. I. 25. Vid. *Ultrajecti*. Consecratio Hieronymi de Bock Pseudo-Episcopi Harlemensis illicita & illegitima declaratur. 197. Consecratio Joannis Van-Stiphout Harlemensis pariter Pseudo-Episcopi illicita & illegitima declaratur. III. 11. Vid. *Harlemensis*.

CONSECRATIO ALTARIUM Basilicæ Vaticanæ, Ecclesiarum illi subiectarum, earumque Altarium, a quo sit facienda. VII. 147. Consecratio aliorum Altarium & Ecclesiarum. Vid. *Altare. Dedicatio*.

CONSECRATIO ECCLESiarUM. Consecrationis seu Dedicationis Ecclesiarum vetustissimus usus unde in Ecclesiam inventus, quibusque Ritibus perficiatur. X. 28. Hujus Consecrationis quænam sit materia, & quæ forma, juxta sententiam Theologorum Moralium. 31. Hæc Consecratio est munus Episcopali Dignitati reservatum. 21. Diocesano Episcopo ita competit Consecratio Ecclesiarum suæ Diocesis, ut extraneo cuicumque Episcopo absque Diocesani delegatione licere non possit. *ibid.* Simplicii Presbytero ne quidem ex delegatione Diocesani Episcopi competere potest Facultas Consecrandi Ecclesias. *ibid.* Quid de Chorepiscopis hac de re statuendum sit. 22. Ex Pontificia tamen delegatione hujusmodi Consecrationis munus simplicii Presbytero competere potest. 24. Affertur nonnulla Pontificiæ hujusmodi delegationis exempla, eaque expenduntur. 23. Quid intersit discriminis inter facultatem consecrandi Ecclesias, Episcopo competentem, & facultatem simplicii Presbytero delegatam. *ib.* Consecratio Ecclesiarum numquam Episcopo simul cum simplicii Presbytero, vel Abbate delegata reperitur; & quare. 26. Vid. *Ecclesiæ*. Consecrationem Ecclesiæ, vel ab uno Episcopo, vel a pluribus simul, tamquam Communiſtris peragi posse, Scriptorum auctoritate & exemplis comprobatur. 28. Ipsum quoque munus benedicendi, ungendi que Cru-

ces, Episcopi Consecrantes inter se partiri possunt. 30. Demonstratur id pluribus allatis exemplis, nec non argumentis, ex administratione potissimum Extremæ Undionis desumptis. 31. Rescriptum Congregationis Rituum in Causa Ulyssiponensi, propositæ doctrinæ haud refragari probatur. 32. Consecrans Ecclesiam Episcopus potest ex iusta causa Missam Sacerdoti celebrandam committere. 27. Consecrationem Ecclesiæ ab uno Episcopo inceptam potest alter perficere, modo nimis longam temporis spatium non intercurrat. 33. Consecrari an debeat Ecclesia, de cujus Consecratione dubitatur. IX. 146. Consecratio jure peragitur ejus Ecclesiæ quam merito ambigimus umquam fuisse consecratam. *ibid.* & seq. Quibus Canonicis textibus sententia hæc innitatur. *ibid.* Romanæ Synodi sub Benedicto XIII celebratæ perspicua in id definitio. 150. Per actum Consecrationis olim fiebat, ut Consecrata Ecclesia Consecrantis jurisdictioni subiceretur. *ibid.* Consecrationis jam deperditæ Officium an adhuc liceat recitare. 164. Romani Pontifices a primis sæculis plures per Italiam & ultra montes consecrarunt Ecclesias. 168. Quanta fuerit sitque adhuc Rom. Pontificis auctoritas in consecrandis per se vel per suos Delegatos Ecclesiis ubicunque constitutis. 166. Historici Auctores ea de re assertio, rationi, auctoritati, & rebus gestis opposita convincitur. *ibid.* Consecratio exultæ Ecclesiæ an & quando iterari possit & debeat. 152. Ecclesia a prime lapide reedificata, vel etiam parietibus tantum renovata debet nova Consecratione dicari. 156. Quid si Ecclesiæ parietes non uno tempore, sed per partes diversisque temporibus fuerint reedificati. *ibid.* Exemplum complurium Consecrationum, quibus destructæ ac subinde restitutæ Ecclesiæ fuerunt inauguratæ. 153. Consecratio Bononiensis Ecclesiæ. Vid. *Bononiensis Cathedralis*. CONSECRATIO EPISCOPALIS suscipienda est intra trimestre a die confirmatæ electionis. IX. 200. Alioquin privatur Episcopatu electus Episcopus, & fructus restituere tenetur. *ibid.* Consecratio Episcoporum juxta vetustiore disciplinam a Metropolitana peragebatur, eoque tantummodo eam denegante, Rom. Pontifex Consecrationis munus impendebat. 210. Nunc temporis jus consecrandi Episcopos per se, vel alium, ad Rom. Pontificem est devolutum. 212. Consecrationis Episcopalis delegationem quomodo moderari voluerit Benedictus XIII, quasque in idipsum regulas præscripserit Benedictus decimusquartus. 210. Presbyter sive a Pontifice Maximo, sive a quocumque alio Episcopo ordinatus, consecrari nequit Episcopus sine speciali Mandato Rom. Pontificis. 212. Vid. *Episcoporum Consecratio*.

CONSENSUS parentum non requiritur quando filius rationis usu pollens, licet in potestate positus, Baptismum petit. IV. 68. Vid. *Baptismus*. Consensus partium efficit ut quælibet Causa cuicumque Judici aut Tribunali committi valeat. II. Exceptis Causis matrimonialibus & nullitatis Professionum. *ibid.* Et quod Causæ Rotaes committi nequeunt alicui Rotæ Auditori uti Prælato. *ibid.* De consensu Partium in distis casibus debet legitime constare a tergo commissionis. *ibid.* Consensus renovandus est post obtentam dispensationem, in matrimonio irritato. VI. 196. Cum autem definitum non sit, irrita esse matrimonia a Diaconis Orientalibus contracta post Ordinem Sacrum, si dispensatio illis concedatur, conditio renovationis consensus adicienda non erit. *ibid.* Vid. *Matrimonium*. Consensus in Resignationibus. Vid. *Resignationes*. *Notarii*. *Procure Mandata*. Consensus in alienationibus. Vid. *Bona*.

CONSERVATORES Camerae Urbis ex Nobilium Romanorum cœtu eligendi. III. 59. Conservatores Camerae Capitolinae Calicem valoris feutorum 60, cum octo cereis facibus Basilicæ Vatic. quotannis in festo SS. Petri & Pauli offerre tenentur. VII. 154. Ejus loco pretium persolvere possunt, in paramentis aliisque utensilibus erogandum, cum appositis Insigniis Senatus Populique Romani. *ibid.* Idem interesse debent visitationi carceris Capitolini. V. 223. Ipsi soli jurisdictionem habent in quatuor loca Populi Rom. feudalia, quæ recensentur. VI. 212. Congregationem Criminalem pro iisdem locis habere debent. *ibid.* Vid. *Congregatio*. Conservatorum antiquior in Urbe existens potest in urgenti casu provisionem capere super causis eorumdem locorum. 213.

CONSERVATORIO puellarum vulgo *zoccolette* conceditur jus ad unum Dotale subsidium. III. 69. In Conservatoriis mulierum & puellarum, quibus unicus ordinarius Confessarius designari solet, observari jubentur leges a Pontifice statutz super deputatione Confessariorum extraordinariorum. V. 60. & 95. Conservatoria Virginum Anglicanarum. Vid. *Anglicana*. Conservatoria Tertiariarum. Vid. *Collegia*. Conservatoria Privilegium. Vid. *Fori privilegium*.

CONSILIA Nobil. Romanorum extra consuetas occasiones congregari nequeunt absque assensu Pontificis. III. 59. Nec licet ulli præter solitos iis interesse. *ibid.* Consiliiarii Camerae Capitolinae Sede Apost. vacante ex Nobil. Romanorum cœtu eligendi. *ibid.*

CONSISTORIALIA ACTA pro concessione Pallii Patriarchæ Antiocheno Græco-Melchitarum. III. 216. Item pro approbatione Synodi Maronitarum, & pro concessione Pallii eorum Patriarchæ. 219. Consistoriales

Orationes pro Canonizatione quinque Sanctorum. V. 234. Consistoria Canonizationi prævia. Vid. in quinque Bullis Canonizationum. III. 120. & seq. Consistorialis Aulae Advocati. Vid. *Advocati*.

CONSISTORIALIS Provisio vim habet electionis & confirmationis. IX. 198. In Consistorio omnes petitiones, instantiæ, causarum perorationes ab Advocatis Consistorialibus fieri debent. II. 103.

CONSTANS Imperator æreum Panthei tectum aliaque ædificii ornamenta hostilem in modum abstulit. IX. 232. Vid. *Pantheon*.

CONSTANTINOPOLIS medio circiter sæculo decimoquarto fuit a Mahumete secundo occupata. IV. 160. Ut in Christianorum potestatem rediret, maximos sumptus plures Pontifices impenderunt. 156.

CONSTANTINOPOLITANUS Patriarchatus quando collatus fuit Cardinalibus Isidoro, Besarioni, ac Riario, non reputabatur tamquam Titularis, ut alii Episcopatus in partibus infidelium siti. IV. 160. Licet enim tunc Constantinopolis Turcarum potestati subesset, spes tamen erat Sum. Pontificibus eam recuperandi. 162.

CONSTANTINUS Imperator quasdam Ecclesias in Urbe construxit. VI. 47. Ejus memoria numquam in Martyrologio Romano fuit inserta, licet inveniat in Græcorum Menologiis, & de ejus Cultu in Orientali Ecclesia nullum suboriatur dubium. V. 52.

CONSTITUTA Regularium non recipit Auditor generalis Camerae Apost. VIII. 147. Constituta quibus in Causis recipiat Auditor Camerae. *ibid.* Vid. *Reus*.

CONSTITUTIO unius Pontificis non indiget Successorum confirmatione, ut subsistat. VII. 53. Nihilominus Constitutio Clementis XII adversus eos qui vulgo *Liberi Muratori* dicuntur, confirmatur. *ibid.* Constitutio Pii IV super exemptione bonorum, in Urbe & Curia decedentium, a spolio, limitatur quoad bona per negotiationem acquisita. I. 28. Constitutio ejusdem contra Clericos negotiatores confirmatur. 27. Constitutio Sixti V de Liminibus Apostolorum visitandis ab Episcopis &c. confirmatur, & ampliatur ad inferiores Prælatos jurisdictionem Episcopalem habentes. 17. & 20. Constitutio Innocentii XII super Reformatione Tribunalium Urbis confirmatur & innovatur. 102. Constitutio Clementis XI super Ritibus Sinensibus incip. *Ex illa die*, refertur & confirmatur in omnibus. 163. Constitutio Clementis XII contra homicidas, quoad immunitatem personalem & localem extenditur ad loca Dominiæ Reipublicæ Lucanæ. II. 28. Constitutio *Ad militantis Ecclesie* confirmatur, ejusque executio Auditori generali Camerae demandatur. VIII. 147. Constitutio *Unigenitus* tantam sibi vindicat auctoritatem.

authoritatem, & obsequium, ut eidem publice refragantibus, velut notoriis ac publicis peccatoribus denegandum sit SS. Viaticum. IX. 195. Publici & notorii Refractarii ad prænотatum effectum quinam dici debeant. *ibid.* In re dubia quam regulam sequi debeat Sacramentorum Minister. 196. Vid. *Refractarii*.

CONSUETUDO immemorabilis inducit presumptionem cujuscunque tituli aut privilegii. III. 79. Limita quoad illa, quæ adeo rationi adversantur, ut etiamsi postulentur, numquam concedi soleant. 80. Ut Consuetudo immemorabilis contra assistentiam juris allegari possit, requiritur ut nihil contra eam factum, auditum, aut dictum unquam fuisse constet. IV. 128. Consuetudo generalis Ecclesiæ vim legis habet. V. 166. Impedimenta matrimonium dirimentia inducit. *ibid.* Consuetudo peculiaris non tollit legem a consuetudine generali provenientem, sed dispensationes facilius indulgeri suadet. 171.

CONSULATUUM jurisdictiones extinguuntur. I. 104. Excepto Consulatu Agriculturae. *ibid.*

CONSULES Artis Agriculturae ex Nobil. Romanorum cætu eligendi. III. 59.

CONSULTÆ Congregatio. Vid. *Congregatio*. Consultæ Ponentes duo adjiciuntur, quorum munus in Tribunali Gubernii Urbis sen etiam dicere, & alia officia exequi. V. 222.

CONSULTORES & Revisores Congregationis Iudicis quales esse debeant indicatur. VIII. 112. Consultores S. Officii quomodo in unoquoque Tribunali Inquisitionis sint assumendi. IX. 19. Quibus oneribus subint, quibusque privilegiis fiantur. *ibid.*

CONTINENTIA servanda est a Græcis Presbyteris per hebdomadam, vel per triduum ante celebrationem Missæ. I. 149.

CONTRACTUS illiciti alii ob usuræ labem, alii ob excessum fructuum conventorum. III. 39. In Contractibus incundis quænam cautela servari debeant. 40. Contractus inter duas partes initus irritari potest vi legis, quæ unam dumtaxat ex contrahentibus partibus afficit. V. 165. Vid. *Lex*. Contractus Mulierum, Pupillorum, Minorum. Vid. *Decreta jurisdictionis voluntaria*.

CONTUMACIUM Causæ quamprimum expediri jubentur. IV. 214.

CONVENTIONES Imperatricem inter & Rempublicam Venetam super rebus Patriarchatus Aquilejensis referuntur & approbantur. VII. 72. Vid. *Aquilejensis*. Conventiones inter Catholicos Principes laicos & Heterodoxos initæ super possessione & detentione bonorum Ecclesiasticorum, ab Apost. Sede improbantur. 134.

CONVERSANI Episcopi jurisdictio in Oppidum Putiniani definitur. I. 213.

CONVICTI Rei per indicia indubitata, licet non confessi, ad pœnam ordinariam damnari possunt. I. 199.

COPHTICI Ritus fideles recens conversi subjiciuntur jurisdictioni Episcopi Hierosolymitani ejusdem ritus. I. 53. Cophtorum Nationis merita in S. Sedem. II. 208. Dabia ad Cophtorum ritus & causas pertinentia. *ibid.* Eorum mos conferendi Sacramentum Confirmationis infantibus statim post Baptismum; & quidem per ministerium simplicis Sacerdotis; item Ordinandi Diaconos in infantili ætate. *ibid.* & VI. 193. Super his Decreta quædam ad Præfectum Missionis transmittuntur. VI. 193. Vid. *Confirmatio. Ordinatio. Diaconi*.

CORBEJENSIS Abbas ab immemorabili tempore facultate Consecrandi Ecclesias uti consuevit. X. 16.

CORDIGERORUM Archiconfraternitas in Assisensi Basilica erecta, cum facultate aggregandi. VIII. 174.

CORPORIS Christi Solemnitas jam inde ab Urbano IV instituta. IX. 64. Vid. *Processio generalis*.

CORRECTOR Pœnitentiariæ Apostolicæ, ejusque Officium. II. 59. Correctores tam Generales, quam Provinciales Ordinis Minorum S. Francisci de Paula facultatem habent decidendi de electionibus aliisque negotiis, quæ ob paria post trinam scrutiny suffragia, ad Generale vel Provinciale Tribunal devolvuntur. VIII. 167. & seq.

CORCYRENSIS Episcopus Hilarius Costa, Vicarius Apost. in Regno Tunchini Orientalis, ablegatur in Cocinchinam. II. 151. Vid. *Cocinchina*.

CORSICÆ perturbationes memorantur occasione Beatificationis B. Alex. Sauli olim Aleriz Episcopi. I. 39.

COSTA. Vid. *Corcyrensis*.

COZZA Minister Generalis Ordinis Minorum ad Cardinalatum assumptus Ministerium idem simul retinuit. VII. 266.

CRESCENTIA Soror cum fama Sanctitatis defuncta Kauffauræ in Germania. III. 22. Ejus actiones expenduntur. *ibid.* & seq.

CRIMINALES AUDITORES Ordinariorum, & aliorum Romæ residentium, quas Causas criminales agitare possint, & quæ requisita habere debeant. VI. 14.

CRIMINALES CAUSÆ. Earum celeri expeditioni contulitur. V. 223. Harum agnatio, & criminalis professio iis solis permittitur, qui ad id examinati & approbati fuerint, & alia requisita habeant, exclusis aliis etiam actu professionem criminalem exercen-
tibus. 226. & seq. Ideo Gubernator Urbis elenchum omnium, qui professionem hanc exercere Romæ poterunt, conficere debet, exceptis his, qui Tribunali S. Inquisitionis in-

serviunt. VI. 15. Qui certas causas jam agitant, his permittitur, ut easdem prosequantur usque ad novum designatum examen. 14. Criminalium Causarum agitatio Procuratoribus pauperum contra reos, & Officialibus Fisci contra Fiscum, Judicibus vero omnimodo, sub gravi poena prohibetur. V. 231. & VI. 12. In Criminali Causa vorum non habet is, cujus Minister in eadem Causa Judicis officio functus est. V. 231. Criminalibus Causis Castri S. Petri in Formis, & aliorum locorum Capitulo Vaticano subsectorum poterunt Canonici quidam licite se immiscere, absque irregularitatis aut censuræ incurfu, dummodo a sententia sanguinis abstineant. VII. 201. Criminales Causas judicare potest Vicarius Foraneus in nova Civitate Pergulæ constitutus, sub quibusdam tamen limitationibus. 209. Criminales Causæ locorum feudalium Populi Romani quomodo discutiendæ sint. VI. 212. Criminales causæ in Tribunali Auditoris generalis Cameræ quo ordine cognoscendæ & decidendæ. VIII. 145. Criminales Causas subsectorum sibi personarum quandonam privative, vel cumulative cum Episcopo cognoscere possit Capitulum Veronense. IX. 181.

CRIMINALES JUDICES. Vid. *Judex.*

CRIMINALES OFFICIALES & Ministri cujuscunque Congregationis, aut Tribunalis Urbis, non debent sub proprio aut alterius nomine Causam criminalem, in cujus construendis processibus partem habuerunt, agitare pro reo, aut contra ipsum in Tribunali, cui inserviunt, vel ad quod possit dari appellatio, aut recursus in eadem Causa. VI. 12. Idipsum statuitur quoad Tribunalia Cameralia. 13. Criminalibus Relatoribus, substitutis, & aliis permittitur exercitium proprii Officii, quod antea habebant, sine prævio examine, post publicationem Constitutionis. 11.

CROCEUS succus superstitiosus apud Malabares. II. 114. Vid. *Ritus Malabarici.*

CRUCESIGNATI ad recuperandam Terram Sanctam proficiscentes Indulgentiam plenariam consequiebantur. VI. 98.

CRUCIATÆ Indulta conceduntur Militibus Hierosolymitanæ ejusque subditis. II. 19. Commissarius hujusmodi Cruciatæ deputatur, cum facultatibus. 31. Cruciatæ Bulla non tribuit Sacerdoti facultatem excipiendi Confessionem personæ complicitis in peccato turpi. I. 44. Cruciatæ Indultum quoad electionem Confessarii non derogat Concilio Trid. & Constitut. Apostolicis de approbatione Confessarii ab Ordinario obtinenda. II. 79. Non suffragatur Regularibus quoad electionem Confessarii pro absolutione a Censuris & peccatis reservatis. 81. Quomodo interpretandum in eo quod respicit jejunii leges. 78.

CRUCIFIXI Imago super Altari requiritur ad celebrationem Missæ. III. 172. Eaque non debet esse ita parva, ut celebrantem lateat. 174. Crucifixi Imago etiam apud Orientales super Altari ponitur. 172. Crucifixus pendens a Cruce an debeat in Altari constitui, etiam si in majori Altaris Tabula depictus, aut calatus appareat. 173. Crucifixi Imago utrum collocari debeat in Altari, in quo positum sit Tabernaculum cum SS. Eucharistia. 174. Crucifixi Imago in Altari, cum Sacrum peragitur, laudabiliter apponitur, etiam si SS. Eucharistiæ Sacramentum ibi publice sit expositum. *ibid.*

CRUX super Altari, in quo Missa celebratur, exponenda, non nuda, sed cum Imagine Crucifixi esse debet. III. 172. Usus invaluerat collocandi Crucem parvam super Altari ex quo apponi solebat alia minor Tabula inter candelabra. *ibid.* Pontifex id reprobabat, & prohibet. *ibid.* Cruces Consecrationis Indices in Basilica Liberiana jussu Benedicti XIV appositæ sunt. VII. 232. Crucis præferendæ mos a Sum. Pontifice ad Leptos & Antistites deductus est. 254. Hæc facultas conceditur Episcopo Warmiensi & Sambienfi in suis Civitatibus & Diocesi, dummodo non adsit Legatus aut Nuntius Apostolicus. 254. Crucis elevatio more Archiepiscopi conceditur Episcopo Eystetensi. II. 226. Crucem sublimem præferre sibi possunt Herbipolenses Episcopi. VIII. 36. Crucis adoratio feria sexta majoris hebdomadæ a Hierosolymitana Ecclesia in Latinam transivit. IX. 39. Crucis sublimis prægestatæ multiplices significationes ac saluberrimi effectus. *ibid.* Vetusior recentiorque praxis S. Sedis in hujusmodi concessione. *ibid.* Crucis fixio Græci Patriarchæ nomine, in fundatione Monasterii operatur, ut ab Ordinarii jurisdictione exemptum, & Patriarchæ immediate subiectum remaneat. II. 74.

CRUX OCTOGONA est verus habitus Fratrum Militiæ equestris Hierosolymitanæ, seu Equitum Melitenensium. VII. 256. & 262. Non aurea Crux a pectore pendens, quæ ipsis aliquando vetita fuit. 258. Crucem ejusmodi Melitenensis Episcopus Mozzettæ in Civitate Meliteni, Mantelletæ vero assutam Romæ deferre consuevit. 260. Nec illam deposuit Episcopus Molina, licet ad aliam Ecclesiam translatus, & quare. 262. Crucem eandem tamquam Religionis suæ habitum, supra vestes exteriores, & præcise supra Mozzettam deferre possunt Cardinales ex eodem Ordine assumpti. *ibid.* Plura exempla, ex quibus evincitur, id licitum esse Cardinali Portocarrero. 262. & 264.

CRYPTÆ FERRATÆ Monasterium Ordinis S. Basilii a duobus SS. Monachis Bartholomæo & Nilo sub initium sæculi undec-

Decimi fundatum fuit. IV. 127. In eo Ritus Græcus constanter servatus fuit. *ibid.* Cryptæ Ferratæ Abbatis controversia cum Episcopo Tusculano pendens definitur. 126. Cryptæ Ferratæ Abbas si jus Baronale habet, impediri nequit quoad illius exercitium ab Episcopo Tusculano. 125. Monasterio autem competit exemptio passiva ab Episcopo Tusculano. *ibid.* Ecclesia Parochialis est, illiusque Cura per Presbyterum ab Abbate nominandum exerceri debet. *ibid.* Cryptæ Ferratæ Monasterio Territorii separati iura cum qualitate Nullius non competere statuitur, & ex quibus. 126. Monasterium ipsum cum annexis, intra Diocesis Tusculanæ fines existere non dubitatur. *ibid.* Privilegia Monasterio ejusque Abbatis antiquitus concessa, passivam exemptionem dumtaxat præferunt. 127. Actus jurisdictionales ab Episcopo Tusculano exerciti in Territorio Cryptæ Ferratæ, destruant immemorabilem consuetudinem ab Abbate allegatam. 128. Ideo jurisdictio ordinaria in Territorium Cryptæ Ferratæ ejusque Clerum & populum, ad Episc. Tusculanum pertinere definitur. 129. Cryptæ Ferratæ Abbati varia privilegia Pontifex de novo concedit. *ibid.* Scilicet conferendi Sacramentum Confirmationis semel in anno: approbandi Confessarios pro Sæcularibus in perpetuum: recipiendi examina Testium super statu libero: judicandi Causas Civiles Mensæ Abbatialis &c. *ibid.* & seq.

CUJABAENSIS Prælatura erigitur ex divisione Diocesis Fluminis Januarii. IV. 15. CUJACII emendatio in Textu S. Augustini relat. in *Can. Denique* 31, *quæst* 1, refellitur. II. 164.

CULTUS publicus nemini tamquam Beato exhibendus, nisi Sum. Pontifex permittat. V. 213. Culcom publicum redolent actus privati, si ex iis sint quos Ecclesia pro Beatorum veneratione instituit. *ibid.* Cultus Servis Dei exhibitus sine auctoritate Apost. Sedis, non tamen ab immemorabili, aut centenario tempore, ex Decretis Urbani VIII sublatus fuit. IV. 94. Tempus centenarium, quo probatur exceptio ab hujusmodi Decretis, præcedere debet annum 1634. 96. Vid. S. *Lucei Casalius*. Cultus immemorabilis non sufficit, ut nomina Beatorum in Martyrologio Romano inferantur. V. 46. & seq. Cultus Publicus Servis Dei Martyribus aut Confessoribus a solo Rom. Pontifice nunc conceditur. VIII. 234. Sive sermo sit de Cultu præceptivo in universa Ecclesia, sive de Cultu permissivo in peculiaribus locis. *ibid.* Pueri in odium Christi ante usum rationis occisi qualem Cultum obtinuerint in Ecclesia. 230. Vid. *Pueri*. Cultus exhibendus non modo in ægris sanctorum corporibus, sed & exiguis particulis, idque etiam proprium nomen Sancti,

cujus sunt, ignoretur. X. 6. Cultum Patriæ constituunt non externi actus, excepto tantum Sacrificio, sed sensus animi actum elicientis & dirigentis. IX. 111. Cultus immemorabilis. Vid. *Approbatio Cultus*.

CUNHA (A) Cardinalis Inquisitor generalis in Portugallia Regno laudatur. III. 110.

CURA Animarum quibus demandari debeat. I. 5. Curam animarum exercentes in Ecclesiis Regularium, quamvis ipsi sint Regulares, subunt visitationi & correctioni Episcopi in his quæ pertinent ad dictam Curam & Sacram administrationem. II. 141. Vid. *Parochus*. Cura Animarum nemini committenda absque Ordinarii consensu & approbatione. III. 62. Nec per Regulares independentem ab Ordinariis exercenda. Vid. *Regulares*. Cura Animarum Regularibus in Titulum committi nequit sine dispensatione Apost. etiam si sint Canonici Regulares. VII. 79. Limita quoad Canonicos Regulares Præmonstratenses. VI. 208. Cura Animarum quoad Basilicam Vaticanam habitualiter penes Capitulum, quoad exercitium penes Vicarium Curatum residet. VII. 159. Olim ab uno ex Canonicis cum aliquot Presbyterorum auxilio exercebatur 160. Cura Animarum habitualis & actualis penes quos sit in Archiepiscopali Utinensi Ecclesia. VIII. 54. Cura Animarum Monachis Basilienfibus Congregationis Ruthenæ, in defectum tantum Clericorum Sæcularium, & sub certa methodo, committi permittitur. IX. 140. Monachi sic assumpti, in omnibus Curam Animarum respicientibus Episcopo sunt subiecti. *ibid.*

CURATI Ecclesiarum Basilicæ Vaticanæ filiarum aut subiectarum quid præstare debeantur. VII. 160. & seq. Vid. *vicarius*.

CURIÆ Romanæ Tribunalia fere omnia Benedictus XIV præsentia sua decoravit. V. 200.

CURSUS. Vid. *Lustræ*.

CUSTOS S. Sepulchri. Vid. *Guardianus*.

CYRILLUS Antiochenus Græco-Melchitarum Patriarcha. III. 216.

D

DÆMONES naturalibus remediis expelli nequeunt. III. 31.

DAMASUS (S.) Papa. Vid. *Hieronymus* (S.)

DAMNATI ad triremes in carceribus detineri prohibentur ultra tres dies; sed statim ad Centumcellarum Civitatem transmitti debent expensis Baroncelli Urbis. IV. 211. Exceptis tribus mensibus æstivis, ratione aeris insalubris. *ibid.*

DAMNATIO duorum Librorum errores continentium. VI. 215. Item folii continen-

tis

tis Theses erroneas in Sorbona defendendas. VII. 144. Vid. *Libellus. Theses*. Damnatio ac proscriptio Libri gallico idiomate absque Auctoris nomine & impressionis loco editi, ac duobus tomis constantis. VIII. 42. Damnatio seu proscriptio Librorum noxiorum. Vid. *Libri*.

DAMNI dati causæ in Statu Pontificio ad Forum Ecclesiasticum, vel Laicale pertinent, vel sunt mixti fori, ex diversitate personarum & animalium damnificantium, & bonorum damnificantium; ideo cognoscendæ a respectivis Judicibus, juxta diversos casus. VI. 218. Ad hunc effectum quænam dicenda sunt Bona Ecclesiastica, & quænam Animalia Ecclesiasticorum. 219. Damni dati Causa ad Forum Laicale pertinet cognoscenda est in prima instantia a Magistratu locali, si hanc facultatem ei tribuat Statutum, vel consuetudo, & Damnum sit simplex; aliter a Governatore. 220. Damna studiosa & manualia ad quem pertineant, & a quo judicanda sint. *ibid.* Damni dati Causæ quæcunque intra 40 dies expediantur; aliter ad Judicem superiorem devolvuntur. 221. Quid de Causis ante hujus Constitutionis publicationem introductis. *ibid.* Damni dati Causæ admittunt appellationem ad Judices Superiores. 222. Quænam sportulæ in his Causis exigendæ. *ibid.* Causæ eadem quando a Congregatione Consultæ sint cognoscendæ. *ibid.* Quando autem in negotiis hujus generis se ingerere possit Congregatio Boni Regiminis. *ibid.* Damni dati pænæ exigendæ sunt juxta Locorum Statuta & consuetudines etiam in Foro Ecclesiastico & quoad Ecclesiasticos. 221. Idem servandum quoad probationes. *ibid.* Damni dati pænæ Communitatibus Status Pontificii attribuantur. Olim aliter constitutum fuerat. 217. & seq. A Judice minui aut condonari non possunt, & cui, & quando solvendæ. 221. Damnificatus debet statuto tempore & modo damnum suum denuntiare; aliter querela non admittatur. 220. Poterit animalia damnificantia, aut pignus super pastorem capere in suo fundo tantum, eaque debet statim cum damni denuntiatione deferre ad Judicem, qui accepta fidejussione omnia dimittat. *ibid.*

DATARIA Apostolica. Quænam gratiarum genera per Datariam Apostolicam privative expediri debeant sub pænâ nullitatis. III. 52. Quænam promiscue per Datariam & per Secretariam Brevium expediri possint. *ibid.* Rationem reddere non tenetur Ratiocinatori Cameræ Apost. 100.

DATARIUS Penitentiaris, ejusque munus. H. 59. Vid. *Resignationes*.

DATIA. Vid. *Ferrariensium privilegia*.

DEBITORES Publici Aerarii, Mauricii Imperatoris Lege Monasteria ingredi sunt

prohibiti; quod a S. Gregorio reprehensum fuit; sed postea Sanctus Pontifex sententiam mutavit. IV. 29.

DECANUS Advocatorum Consistorialium in actibus Collegialibus præcedit omnibus de Collegio, etiam Episcopatu vel Prælatura insignitis. II. 73. Vid. *Advocati Consistoriales*. Decani Collegii S. R. E. Cardinalium jurisdictionis, ratione Episcopatum Ostiensis & Viterbensis præservatur in suppressione Tribunalium particularium Urbis. I. 107.

DECIMÆ Papales non præstantur ex bonis Inquisitionum. IX. 22.

DECLINATORIA Fori quomodo proponenda ab Officialibus Inquisitionis, ut Causa ad Tribunal S. Officii avocetur. IX. 17.

DECRETA jurisdictionis voluntariæ in contractibus pupillorum, minorum, mulierum &c. quænam interponere valeant in partibus. II. 179. Quænam in Urbe. *ibid.* Quibus cautelis interponenda, sub pænâ nullitatis, & refectionis damnorum. 180. Decreta in contractibus, renuntiationibus &c. Regularium & Monialium Urbis, solus interponere potest Card. Vicarius. 175.

DECRETALES Gregorii IX habent vim legis ita ut jacent. II. 161. Amplia, etiam si in aliquo discrepare cognoscerentur a Decretalibus integris, prout a præcedentibus Pontificibus editæ fuerant. 162. In Decretalibus, in Sexto, in Clementinis multa rescata sunt auctoritate Pontificum. 160. Decretales explicatæ, conciliatæ, illustratæ. *Cap. Cum haberet. De eo quid duxit in matrim. &c.* 165. *Cap. Præpositum. De eo qui duxit in matrim. &c.* 166. *Cap. Significasti. De eo qui duxit in matrim. &c.* *ib.* *Cap. Tanta. Qui filii sint legitimi.* 164. & 167. *Cap. Quod Dei timorem. De statu Monachorum.* III. 1.

DECRETUM, quod SS. Apostolorum Principes Petrus & Paulus Urbis Romæ Patroni principales nuncupentur. III. 213. Decretum Gratiani, utpote auctoritate privata compilatum, auctoritatem per se non tribuit his quæ continet. V. 166. Decretum Clementis XI contra abusus celebrandi Missam in Laicorum domibus, & adhibendi Altare portatile, refertur. VII. 65. Decretum Congregationis super jurisdictione Parochi in Tertiarias in sua Parochia conviventes confirmatur. VI. 24. Decreta Congregationis SS. Rituum circa usum Pontificalium Capitulo Urbinate concessum, confirmantur. VII. 112. Decreta in Causis Beatificationis seu Canonizationis Andreæ Bobola Sacerdotis Professi Socii Jesu, nec non Pauli Card. Buralis afferuntur. X. 36. & 44.

DEDICATIO nova Ecclesiæ renovatæ faciendæ est. VII. 231. Ritus Consecrandi Ecclesias ex veteri Testamento in novum traductus, ipsi prioribus Ecclesiæ sæculis in usu fuit.

fuit. Non autem constat, quando Cruces Consecrationis indices apponi cœperint. 232. Dedicatio Basilicæ S. Mariæ Majoris a S. Sixto III facta creditur; Dedicatio vero indicia apponi, & Dedicatio Officium certa die ab ejus Clero celebrari Benedictus XIV jussit. *ibid.* Dedicatio Ecclesiæ ob incendium, terræmotum aliudve simile infortunium dirutæ, & subinde restitutæ, quando iterari debeat. IX. 152. Vid. *Consecratio*. Dedicatio Ecclesiæ S. Juliani de Lepia seu Lepida quomodo peracta fuerit ab Urbano tertio. X. 30.

DEFENSOR Matrimonii constitui debet in singulis Diœcesibus, & adesse judiciis omnium Causarum Matrimonialium. I. 70. In Romana Curia a quo sit eligendus. 72. In judiciis secundæ instantiæ quinam esse debeat. 71. Defensori Matrimonii salarium unde constitui debeat. 72. Juramentum præstare debet in limine judicii, & in suscipiendo officio. 71. In omnibus actibus citari & intimari debet, sub pœna nullitatis. *ibid.* Semper appellare debet a prima sententia pro nullitate Matrimonii lata. *ibid.* Vid. *Matrimonii Defensor*.

DEFENSOR Professionis. Vid. *Professo*.

DEFENSORES excedentes modum vel contra se invicem, vel contra ordinarios horumque Officiales, in defensione reorum, pro ratione delicti puniri jubentur. VIII. 150. Defensores recurrentium ad Sedem Apost. offendi prohibentur sub pœna excommunicationis. I. 31.

DEFERENTES arma vetita quibus pœnis fiant obnoxii. VIII. 44. Vid. *Arma*.

DEFUNCTI. In die Commemorationis omnium Defunctorum in Aragonia a quolibet Sacerdote Sæculari duæ Missæ celebrantur; a Regularibus vero tres. V. III. Sed nunc a Pontifice nova Constitutione conceditur Indultum pro tribus Missis celebrandis tam a Sæcularibus, quam a Regularibus per totam Hispaniam & Lusitaniam, aliasque Regiones ab his dependentes. 113. Defunctorum cultus Christianis Sinensibus prohibetur. I. 163. Et de Tabellis eorum nominibus inscriptis. *ibid.*

DEGRADATIO Sacerdotum fieri potest ab Episcopo una cum Abbatibus. X. 26.

DEI nomen apud Sinenses Christianos quale permittitur. I. 163.

DELEGATO Apostolico semper committitur consuevit regimen & jurisdictio Monasterii Monialium Ordinis S. Benedicti prope muros Civitatis Aquilejensis sitæ, & amplissima jurisdictione donari. IX. 188. Quanta sit hujusmodi Delegati jurisdictio quibusque in rebus & causis distinctim explicatur. 191. Vid. *Aquilejense Monasterium*. Delegatus Apost. ad regimen Monasterii Monialium *Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. X.*

Aquilejensium independentem ab Ordinario constitutus, ex Austriacorum Principum subditis in posterum eligendus, Curam quoque Ecclesiæ olim Patriarchalis, nunc autem Apost. Sedi immediate subjæctæ gerere debet. VII. 76. Delegatus S. Sedis potest subdelegare. VIII. 95.

DENUNTIARI debent Sanctæ Inquisitionis Officio Confessarii exquirentes a pœnitentibus complicitum nomina &c. cum denegatione absolutionis &c. si adsit suspicio pravi dogmatis. VI. 30. Hoc tamen denunciandi præceptum non obligat pœnitentem in causa propria. *ibid.* Denuntiari jubentur eidem Tribunali in Portugallia etiam Confessarii in eadem materia delinquentes sine suspitione pravi dogmatis; ut, omnibus rite perpensis, judicari possit de pertinentia causæ ad ipsum Tribunal, vel potius ad Ordinarium. 31. & seq. Denuntiationes frumenti & similium in Provinciis Status Ecclesiastici exigi prohibentur. 18. Denuntiari tamen jubetur quantitas frumenti extrahendi a Statu, etiam a privilegiatis. 19.

DENUNCIATIONES Matrimonii sine gravi causa non omittendæ. I. 77. Super trina denuntiatione Matrimonii non facile dispensandum. II. 15. Dispensandi facultas admittitur Nuntio Apostolico in Poloniæ Regno commoranti. 16. Denuntiationum lex pro contrahendis Matrimoniis in Servia & finitimis Regionibus servanda. 34.

DEPOSITARIA Cameræ Apostolicæ quæ mandata exequi debeat. III. 103. Vid. *Camera Apostolica*.

DEPOSITIONIS pœna ordinato a Pontifice an irrogari possit per Ordinarium disputant, nec conveniunt Doctores. IX. 214.

DEPOSITUM. Vid. *Vincula*.

DEPUTATI Ecclesiastici in singulis locis Ditionis Pontificiæ pro negotiis ad Ecclesiasticos etiam pertinentibus in publicis Consiliis agendis, eligendi sunt duo, unus ex Clero Sæculari, alter ex Regulari. Si Regulares defint, ambo ex Sæculari assumi poterunt. VII. 213. Deputati isti interpellandi sunt ubi aliquid ad Ecclesiasticos pertinet pertractetur: Si adesse neglexerint, quidquid decretum fuerit, validum erit. *ibid.* Suffragium dumtaxat consultivum habent, cum facultate recurrenti ad Superiores, si laici contrarium resolverint. *ibid.* Deputati iidem vocandi sunt, dum ratio redditur expensarum, quæ ab Ecclesiasticis etiam tolerantur, iisque communicandi sunt libri computorum, & competit facultas recurrenti ad Superiores, si quid injustum deprehenderint. *ibid.*

DERELICTA bona quænam sint. VII. 138.

DEVOLUTIO Bonorum jurisdictionalium spectantium ad Monasterium & Abbatiam

Sublacenſem, exiſtentiam intra fines Ditionis Pontificiæ, ex quacunque cauſa contingat, Camera Apoſt. adjicitur. VIII. 153. Vid. *Sublacum. Bona Camera.*

DIACONALIS oblatio ad Protheſim juxta Græcam Liturgiam an & quomodo licita defendi poſſit. IX. 113.

DIACONATUM pueris in ætate infantili conferunt Cophiti. VI. 197. Sic ordinati tamen non cenſentur ante 16 ætatis annum ratam habuiſſe Ordinationem, & obligationibus Ordini adnexis ſe devinxiſſe, etiamſi in Ordine ſuſcepto, & in ſtatu cælibi miniſtraverint. 194. & ſeq. Ideo cum ad eam ætatem devenerint interrogandi ſunt a Præſecto Miſſionum Ægypti, utrum velint in ſuſcepto Ordine perſeverare. 195.

DIACONI Orientalis Eccleſiæ qui ordinati fuerunt in ſtatu cælibi, non poſſunt matrimonium contrahere. II. 214. Et ſi quod contraxerint, non modo illicitum eſt, ſed etiam nullum. *ibid.* Diaconi apud Cophitos ordinati in infantili ætate, poſtquam Ordinationem ſuam ratam habuerint matrimonium inire nequeunt. 215. Etiam poſt ejuratum ſchiſma. *ibid.* Quid ſi in Schiſmate degentes Ordinationem ratam habuerint, deindeque matrimonium contraxerint; an redemptibus ad Eccleſiam indulgenda ſit diſpenſatio, ut uxores valeant retinere. *ibid.* Exempla hujusmodi diſpenſationis. 216. Diaconis olim Dominici Sanguinis diſtributio fuit commiſſa, & ſubinde adempta ex juſtis cauſis. IX. 114. Diaconis non ea omnia delegari poſſunt quoad Corpus Chriſti myſticum, quæ delegantur Sacerdotibus. X. 23. Diaconos aliquando fuiſſe conſecratos Episcopos vel Pontifices, non ante ſuſcepto Preſbyterali Ordine, ſatis liquido non probatur. IX. 206.

DICTATUM S. Gregorii VII Pontificis, genuinumne ſit an ſuppoſititium opus quaſtio eſt inter eruditos. IX. 104. Decretum quod in eo legitur, *Ut Papa ſolius nomen in Eccleſiæ recitetur*, quomodo accipiendum. 105.

DIES feſti de præcepto. Vid. *Fepi dies.*

DIGESTA. Vid. *Pandecta.*

DIGNIORES ad Eccleſiaſticas Dignitates nominandi ſeu præſentandi ſunt ab iis, qui legitimam ad hoc facultatem habent. I. 12. & VIII. 89. Dignioris electio. Vid. *Parochiarum Proviſio.*

DIGNITATES & Canonicatus Capituli Veronenſis vacantes in menſe ordinario, quomodo providendi. IX. 178. Vid. *Veronenſe Capitulum.*

DIMIſſORIALES Literæ Ordinarii originis pro Ordinatione Regularium non requiruntur. IV. 38. Dimiſſoriales Literæ Superiorum Regularium ad alium Antiftitem dirigi nequeunt, præterquam ad Ordinarium loci. *ibid.* Si tamen Episcopus Diœceſanus

extra Diœceſim commoretur, vel Ordinationem conſuetis temporibus non ſit habiturus, ad alium dirigi poterunt. *ibid.* Sed ſi illis juncta non fuerit legitima atteſtatio de abſentia Episcopi, vel quod Ordinationes non ſit habiturus, pro nullis haberi ſtatuitur. *ib.* Dimiſſoriales Literas, ſeu celebrandi licentias ubique recipiendas poteſt Archipreſbyter Baſilicæ Vaticanæ concedere hiſ, qui apud ipſum ordinati ſunt. VII. 147. Dimiſſoriales ad Clericalem characterem omneſque Ordines ſuſcipiendos poteſt Capitulum Vaticanum concedere ſuis ſubditis ratione quarundam Abbatiarum, ſeu Monafteriorum eidem Capitulo unitorum & ſubjectorum. 196. & ſeq. Dimiſſoriales Literas concedere prohibetur Delegatus Apoſt. perſonis quocunque titulo ſubjectis Monafterio Monialium Ordinis S. Benedicti Civitatis Aquilejenſis. IX. 192.

DIŒCESES dividere & unire ad Rom. Pontificis auctoritatem pertinet. VII. 73. & 235. Diœceſis Aquilejenſis dividitur. 73. Diœceſes Urinenſis & Goritienſis determinantur. 73. & ſeq. Diœceſum diſtributio pro Episcopis Maronitis. I. 100.

DIONYSIUS Petavius Soc. Jeſu Sacerdos plurima eruditione commendatur. IX. 97.

DIPLOMATA Civibus Romanis expedita cum expreſſione Patriciatus vel Nobilitatis, contra formam Decreti annullantur. III. 56. Vid. *Formula.*

DISCIPLINA Eccleſiaſtica mutationes aliquas recipit; quæ ſi ſiant auctoritate Superiorum, & juſtis de cauſis, reprehendi non poſſunt. V. 125.

DISMEMBRATIONI, ſuppreſſioni, & erectioni Eccleſiarum, etiam Metropolitanarum, juſtam cauſam ſuppeditare poſſunt diſſidia, quæ aliter componi non poſſint. VIII. 7.

DISPARITAS cultus, Vid. *Impedimentum.*

DISPENSATIONES nec frequenter, nec ſine juſta cauſa concedendæ ex Concilio Trid. I. 108. & II. 219. Diſpenſationes ab obſervantia Eccleſiaſtica Diſciplinæ levibus de cauſis non concedendæ. II. 222. Diſpenſationum expediendarum ratio. I. 108. Diſpenſationes pro Regularibus non conceduntur niſi de Superiorum Regularium conſenſu, vel ad eorum preces. V. 14. Diſpenſatio non conceditur Regulari, ut ad animarum Curam in Eccleſia ſæculari adminiſtrandam deputetur, niſi inſtante Episcopo, pro neceſſitate aut utilitate Eccleſiæ. VII. 80. Amplia, ut ea diſpenſatione indigeant etiam Canonici Regulares Lateranenſes, & SS. Salvatoris. *ibid.* Limita quoad Præmonſtratenſes *ibid.* Diſpenſationes ab Apoſt. Sede conceſſæ hæreticis ad fidem converſis, ut bona Eccleſiarum pridem occupata retinere poſſint. 140 Diſpenſationi

ni quandoque justam causam exhibet probabilis timor ne quis in apostasiam prolatur. VIII. 188. Dispensandi facultates Pœnitentiariis minoribus concessæ occasione Jubilæi. VI. 83. Confessariis vero a Card. Vicario designatis. 86. Et Confessariis Regularibus. *ibid.* Confessariis autem eligendis extra Urbem in vim Bullæ extensionis ejusdem Jubilæi. 174. Dispensatio in votis diversa est a commutatione. 120. Dispensatio super Irregularitate non comprehenditur in facultate absolvendi a Censuris. 124. De Dispensationibus quoad opera injuncta. 126. Dispensationes cum serio lucrandi Jubilæi animo obtentæ subsistunt, licet postea animus mutetur; sed mutans peccati reum se constituit. 154. Dispensatio super Irregularitatibus reservatur Sedi Apost. I. 151. Dispensationes ab observantia Quadragesimæ concedendæ non sunt nisi adjecto præcepto de unica comestione, & de non permiscendis epulis. I. 140. & II. 77. Dispensatio a Quadragesimali jejuniō nemini concedatur sine legitima causa, nec Universitatibus absque urgente necessitate. I. 42. Dispensationes generales ab observantia Quadragesimæ pro integris populis concedi nequeunt absque gravi causa. II. 219. Quæ causæ legitimæ haberi debeant. 220. Non ciborum caritas. *ibid.* Non militum stationes. *ibid.* Justa causa reputatur deficientia piscium, olei &c. 221. Et morbus epidemicus. *ibid.* Medicorum sententiæ exquirendæ, eorum attestaciones exhibendæ. 222. Alias dispensatio denegabitur. *ibid.* Dispensationes generales super observantia Quadragesimæ aliarumque abstinentiarum, pro Communitatibus Patriarchatus Antiocheni, quomodo concedendæ. 24. Super Ritibus Ecclesiasticis a S. Sede petendæ sunt, nec ea inconsulta ab alio quolibet concedi possunt. 119. Adversus Ritus & Canones Ecclesiæ Græcæ non conceduntur a Missionariis Latinis. 26. Dispensationum matrimonialium causæ veraciter exponendæ, & ab executoribus omnino verificandæ. I. 108. Earum executores verificare debent causas in Literis expressas. 109. Dispensationes matrimoniales non concedantur occultantibus fidei professionem cum simulatione Mahumetismi. II. 34. Nec iis, qui matrimonium contrahere intendunt contra formam in Ecclesia statutam. *ibid.* Quænam concedi possint a Pœnitentiaria Apost. 53. Dispensationes a Dataria nulliter obtentæ quomodo revalidari possint. *ibid.* Super matrimonio rato & non consummato quomodo concedendæ. I. 73. Dispensatio convalidans in radice matrimonium incestuosum, quibus in casibus concedatur. II. 167. Ea obtenta, proles jam suscepta legitima sit. *ibid.* Dispensatio cum Neophytis ad effectum contrahendi matrimonium cum fidei, absque in-

terpellatione prioris conjugis, in infidelitate relicti. II. 183. Dispensatio cum Diaconis Ecclesiæ Orientalis, qui matrimonium contraxerint post adeptum Ordinem Sacrum, ut ad Ecclesiæ unitatem conversi uxores valeant retinere, a Sede Apost. alias concessa fuit. 216. Dispensationes matrimoniales vel a Dataria Apost. vel a Pœnitentiaria, vel a S. Inquisitionis Officio conceditur. V. 105. Super gradibus prohibitis ad effectum contrahendi cum hæreticis, regulariter a S. Sede non conceduntur nisi cum clausula, *abjurata prius hæresi.* 27. & 106. Dispensationes hujusmodi exequendæ non sunt, nisi exequutori constet de veritate eorum, quæ in precibus exposita fuerunt. 27. Et nisi per authentica documenta constet, quod abjuratio hæresis matrimonii celebrationem reipsa præcesserit. 27. & 106. Dispensatio seu licentia pro contrahendo matrimonio cum hæreticis, non adjecta abjurandæ hæresis conditione, nonnisi raro, & ut plurimum favore Supremorum Principum, & ob publicam & gravem causam, ab Apost. Sede concessa reperitur. 27. Et tunc plures cautelæ præscribi consueverunt, ne conjux catholicus perversionis periculum incurrat, neque proles hæretici parentis errores sequatur. *ibid.* Dispensationum Literæ ab Apost. Sede concessæ debent ab executoribus deputatis attente perpendi tum quoad eorum veritatem, tum quoad condiciones appositæ. 28. Item facultates dispensandi in genere concessæ, ne præscripti fines transiliantur. 106. Dispensandi facultas, quæ ab Apost. Sede datur Episcopis in remotis Regionibus degentibus, non excedit tertium gradum in contrahendis. 105. In contractis vero, si agatur de hæreticis conversis, ad secundum quoque gradum pertingit. 106. Hujusmodi facultas in usum deduci nequit cum hæreticis reipsa non conversis, etiam si conversionis spem aut promissionem obtendant. *ibid.* Dispensationes matrimoniales concedens vigore Indulti & Delegationis Apostolicæ debet delegationis mentionem facere, & indulti tenorem in dispensatione inferere, cum expressione temporis, ad quod fuit concessum; sub pœna nullitatis. *ibid.* Dispensatio super ætate ad contrahendum matrimonium quando malitia supplet ætatem, etiam ab Ordinario concedi potest. 27. Et hæc tam est dispensatio, quam declaratoria super casu, cui provisum est in Jure. 28. Quando autem contrahentes rationis usum habent, sed nondum copulæ apti sunt, hujusmodi Dispensatio ab Apost. Sede dumtaxat impertiri potest. *ibid.* Quia nemo præter Papam derogare potest Juri Canonico, quod requirit in contrahentibus hujusmodi actualem potentiam. *ibid.* Dispensandi facultas super matrimoniis inter Orientales initis post Ordinem Sacrum, Apost. Sedi reservatur.

tur. VI. 196. Si hujusmodi dispensationes aliquibus ex eis concedantur, renovatio consensus exigenda non erit. 197. Dispensationes Matrimoniales aliæque Apostolicæ Commissiones pro subditis quorundam Monasteriorum Capitulo Vaticano unitorum, Vicariis generalibus ibidem constitutis sunt dirigendæ. VII. 198. Dispensatio matrimonialis super tertio & quarto gradu simplici non se extendit, nec tollit impedimentum duplicis tertii & quarti gradus. IX. 80. 83. Dispensatio matrimonialis obtenta super remotiori, obtrito proximiori, est valida, modo hic primum gradum nullatenus attingat. 83. Dispensatio in radice matrimonii a solo Rom. Pontifice, & quidem nonnisi ex causis admodum urgentibus conceditur. *ibid.* Quis sit hujusmodi dispensationis effectus. *ibid.* Dispensatio in radice matrimonii ab altero obtenta, sub narrativa, quod alter conjux impedimentum ignoraret, nulla est, si alter demonstrat, se impedimenti conscius fuisse ante petitam obtentamque dispensationem. 82. Scientia tamen & dissensus post dispensationem superveniens non attenditur. *ibid.* Dispensatio super impedimentis matrimonii, an, & quando, & ad quos effectus concedi possit a Sacerdotibus Soc. Jesu Missionariis per Indias Orientales & Occidentales. 224.

DISTRACTIO rerum quarum sint de spolio defuncti Præsulis in Neapolitano Regno, interdicitur usque ad captam a Successore possessionem, quatenus res tamdiu servari possint. IX. 144. Vid. *Spolia*.

DISTRIBUTIONES non lucrantur Canonici Choro interessentes, qui cum cæteris non psallunt. II. 90.

DISTRICTUS Urbis ad quadragesimum milliare pertingit. II. 174. Episcopi & Ordinarii in districtu Urbis existentes plenam & privatam habent jurisdictionem in suos subditos in prima instantia intra fines suarum Diocesium & Territoriorum. *ibid.* Quid competat Card. Vicario Urbis in iis Diocesium & Territoriis. Vid. *Vicarius*. Quid Curie Capitoline. Vid. *Capitolina Curia*.

DIVORTIA Græcorum, quoad vinculum, irritantur, & fieri deinceps prohibentur. I. 153.

DOCTORATUS laurea in utroque vel altero Jure a nemine conferri potest in Urbe, præter Advocatos Consist. II. 104. Excepto Collegio Protonotariorum Apost. participantium. 106. Doctoratus in externa Universitate in posterum adeptus non suffragatur ad obtinenda Officia aut Beneficia in Urbe & Curia Rom. pro quibus obeundis requiritur Doctoris gradus. *ibid.* Exceptis Officiis alicui Nationi, vel Universitati a Sede Apost. concessis. 107. Doctoratus necessitas quoad eligendos in Vicarios generales sive Capitulares,

sublata est pro iis Missionum Religionibus, in quibus Vicarios ita qualificados reperire perdifficile est. IX. 78.

DOCTORES in absentia nulliter promoti de præterito a Collegio Protonotariorum, habilitantur, ut hujusmodi gradus eis suffragetur ad omnes effectus; cum prohibitione in posterum. II. 105. Doctores sex quolibet anno creari possunt in Urbe a Collegio Protonotariorum Apost. etiam non pauperes, neque familiares. 106. Eorum tamen numerus uno anno non completus reintegrari nequit in subsequenti. *ibid.* Ipsique promoti non gaudent privilegiis sibi competentibus antequam rogatus eorum promotionis in Archivum relatus fuerit. *ibid.*

DOCTRINA CHRISTIANA fidelibus populis tradenda ab Episcopis. I. 93. A Parochis aliisque animarum Curam habentibus. 94. Item a reliquis Ecclesiasticis, a Magistris, a patribusfamilias, a sodalibus huic operi addictis, & a reliquis invicem viris & mulieribus. *ibid.* Tradenda est etiam in Ecclesiis ruralibus non parochialibus. 96. Non solum pueris, sed & adultis est necessaria. 95. Quæ ratione providendum institutioni fidelium omnis ætatis & gradus. *ibid.* Prescribitur uniformitas in methodo & ratione docendi Doctrinam Christianam. 96. Doctrinæ Christianæ Archiconfraternitas in Basilica S. Petri a Paulo V erecta sub regimine Card. Vicarii Urbis. III. 67. Ecclesiæ tunc illi concessæ, sicut & alia a Clemente XII eidem unita, nimis angustæ, & ab Urbis centro nimis distat erant. 68. Item ejusdem reditus nimis tenuis pro oneribus piorum operum illi incumbenibus. *ibid.* Ideo Pontifex eidem concedit Ecclesiam S. Mariæ de Planctu, & assignat reditus alterius Archiconfraternitatis in dicta Ecclesia existentis, quam supprimit. 71. Cum onere adimplendi pia legata aliæque onera. *ibid.* Et injuncta lege erigendi Congregationem adolescentum, qui in uberiori Catechismi explicatione exerceantur. *ibid.* Doctrinæ Christianæ quomodo tradenda rudibus præsertim hominibus. VIII. 198. Quid præstare debeant Episcopi, ut ea a nemine ignoretur. *ibid.* S. Carolus Borromeus quantopere hac in re adlaboraverit. *ibid.* Christiana Doctrina erudiuntur ii, qui in Basilicis Urbis se exercent servilibus operibus ad obtinendas dispensationes super impedimentis matrimonialibus. 196. Ei tradendæ quibus potissimum onus incumbat. 198. Doctrinas in Occidentalibus Indiis soli Regulares obtinebant. VII. 79. Vid. *Parochia*.

DOCTRINÆ CHRISTIANÆ Congregatio Clericorum Sæcularium a Pio V erecta, a Gregorio XIII in Ecclesia S. Agathæ de Urbe constituta; & a Paulo V, & a Gregorio XV confirmata. IV. 199. Hanc Cong-

gregationem Pontifex invenit ad deteriore-
statum redactam, absque spe majoris incre-
menti, ideoque eam uniendo subiecit Provin-
ciæ Romanæ Congregationis Doctrinæ Chri-
stianæ Avenionensis. *ibid.*

DOHANARUM Præles quotannis ratio-
nes reddere tenetur. III. 99.

DOMINICA quarta Quadragesimæ dici-
tur, & est dies Lætitia, & quid in ea enun-
tiatur. VII. 32. In ea Rom. Pontifex non
solet Missam Pontificaliter celebrare. 26. Sed
Rosam Auream benedicere consuevit. 34. *Vid.*
Resa.

DOMINICI (S.) Archiepiscopo scribitur
super legitimatione filiorum ex adulterio pro-
creatorum. II. 158. S. Dominici Insulæ ha-
bitatoribus quomodo concessa fuerit dispen-
satio ab observantia Quadragesimali. 221. In
S. Dominici Civitate in Insula Hispaniola
Collegium Soc. Jesu in publicam Universita-
tem studiorum a Pontifice erigitur, & ejusdem
Societatis Præpositi generalis curæ & regimini
subjicitur. IV. 170. Ejusque Ministris, Ma-
gistris &c. cumulativa Privilegiorum aliarum
Universitatum indulgetur. 171. Necnon Re-
ctori tribuitur facultas conferendi Gradus,
servata forma Decretorum Vien. & Trid.
Conciliorum. *ibid.* Quæ tamen facultas de
consensu partium cumulative quoque compe-
tit Priori Conventus Fratrum Prædicatorum
ejusdem Civitatis. *ibid.*

DOMINIUM ab uno ad alium transfertur
vel dispositione Juris, vel prioris Domini vo-
luntate. VII. 136. Voluntas hæc concurrere
cenetur, ut bona mobilia per vim hostilem
amissa transeant in Dominium illius, qui
ea a raptoribus emerit, sed in non præsumi-
tur quoad immobilia. *ibid.* Dominium rerum
in bello iusto captarum in victorem trans-
fertur; mobilia scilicet in primum occupan-
tem; immobilia vero in supremum Princi-
pem qui bellum intulit. 124. *Vid. Bona. Servus.*
Dominium, an vero sola dispensatio Bono-
rum Ecclesiæ sit penes Rom. Pontificem. *Vid.*
Papa.

DOMUS. *Vid. Congruus Centumcella.*

DOTARE filiam mater debet, impoten-
te patre. VII. 106. Amplia quoad matrem
infidelem erga filiam christianam, etiam si pa-
ter christianus ad eam dotandam impotens non
probetur. *ibid.*

DUBIA circa jurisdictionem Episcopi Lau-
retani, & Gubernatores ipsius Civitatis &
Almæ Domus, a Sum. Pontifice resoluta.
III. 196. Dubia a P. Francisco Longobardo
Tuneti Missionario transmissa ad Congr. de
Propaganda fide, & ab hac ad Congr. S. Of-
ficii remissa. VII. 126. Quædam ex iis pro-
posita fuerunt coram Urbano VIII, qui Re-
sponsa edidit. De aliis non adsunt nisi Responsa
Theologorum & Consultorum earumdem Con-

gregationum. *ibid.* Dubium ubi occurrit, in
favorem fidei est resolvendum. 110.

DUCUM Neoburgii factum, & obsequium
erga Rom. Pontifices laudatur. VIII. 192.

DUELLUM committentes quibus pœnis &
censuris fiant obnoxii juxta Trid. Concilii
prædecessorumque Pontificum Sanctiones. VIII.
38. Hujusmodi pœnas a solemnibus ad privata
duella protendit Gregorius duodecimus. *ibid.*
Et Clemens VIII. ad provocantes, suaden-
tes, opera consiliumve præstantes, spectato-
res quoque atque permittentes duellum. *ibid.*
Propositiones de Duello damnatæ ab Ale-
xandro septimo. *ibid.* Quinque propositiones
nuper evulgatæ, tamquam falsæ & scandalo-
sæ proscribuntur. 39. Duello publico seu pri-
vato alium interficiens immunitatis Ecclesia-
sticæ beneficio privatur. 40. Idque etiam vi-
vente adhuc saucio, si ex recepto vulnere gra-
ve imminet vitæ periculum, & percussorem
ex ipso loco immuni evadere posse prospicia-
tur. *ibid.* Sepultura vero Sacra denegatur cui-
que, qui in Duello, vel ex vulnere in Duel-
lo accepto obierit etiam ante sententiam Ju-
dicis, ac licet datis non dubiis pœnitentiæ si-
gnis. *ibid.* Duellorum prohibitive Sanctioni-
bus Hierosolymitani Fratres eorumque sub-
diti subjiciuntur. *ibid.*

DURANDI opinio de nullitate Baptismi
infantibus collati sine consensu parentum, re-
probatur. IV. 60.

DUUMVIRORUM Neapolitano Hospi-
tali S. Angeli a Nido Præpositorum aucto-
ritas & exemptio a jurisdictione Archiepisco-
pi. IX. 85. *Vid. Hospitale.*

E

ECCLESIA. Nobilibus & plebeis communes
esse debent Ecclesiæ. II. 131. Ecclesia-
rum Germaniæ secularizatio a quibusdam
proposita in antecessum damnatur, & nun-
quam toleranda edicitur. II. 38. Ecclesiæ
omnes quæ in Diocesi reperiuntur, Episcopo
sunt subjectæ. IV. 184. Ecclesiis & locis piis
Centumcellæ Pontifex indulget, ut in Subur-
biis ædificando, in evidentem Ecclesiæ utili-
tatem pecunias erogasse censeantur. 180. Ec-
clesia S. Mariæ de Planctu de Urbe concedi-
tur Archiconfraternitati Doctrinæ Christi-
anæ. III. 68. Ecclesias summo opere decet cul-
tus atque mundities licet pauperes sint. V.
174. Item cantus gravis, & universa Musica
ratio a profana & theatri omniño diversa.
191. Ecclesiis debentur supellex & alia Orna-
menta Sacra Episcoporum aliorumque Bene-
ficia possidentium. 203. *Vid. Supellex.* In Ec-
clesia quondam Patriarchali Aquilejensi extin-
guitur Cathedralitas, Capitulum &c. ac etiam
Parochialitas supprimitur, & transfertur ad
aliam Parochialem Ecclesiam ejusdem Civi-

tatis . VII. 75. Ipsa vero Ecclesia a cuiuslibet Ordinarii jurisdictione exempta, Apostolica Sedi subiecitur, a Delegato Apostolico regenda . 76. Ecclesiarum Basilicæ Vaticanæ filiarum consecratio ad ejusdem Basilicæ Archiepiscopatum spectat . 148. Ecclesiæ quæcumque Capitulo Vaticano subiectæ interdici nequeunt ab Ordinariis locorum, inconsulta Sede Apost. nisi quando generale fuerit interdictum . 192. Ecclesia una eademque quandoque communis fuit Græcis & Latinis . IX. 44. In Latinis Ecclesiis an unum vel plura Altaria fuerint antiquitus, disputant eruditi . 45. Quid de Græcis . Vid. *Altaria*. Ecclesia per Consecrationis actum, juxta vetustiorē disciplinam Consecranti subiciebatur, etiam si fuisset alienæ Diocesis . 153. Ecclesia de cujus Consecratione dubitatur, an consecrari debeat . 146. Ab hæreticis consecratæ Ecclesiæ an & quando sint iterum consecrandæ . 148. Vid. *Consecratio*. Ecclesia Sancti Blasii Venetiarum per diu communis fuit Græcis & Latinis . 44. Ecclesia Lucensis . Vid. *Lucensis Respublica*. Ecclesiæ Cathedralis in partibus infidelium sitæ, habentes populum fidelem, quomodo providendæ . 219. De earum statu quomodo inquirendum sit, ac conficiendi Processus . *ibid.* Vid. *Processus*. Ecclesiarum Bona . Vid. *Papa Bona*. Ecclesias inconsulto Rom. Pontifice, juxta vetustiorē Ecclesiæ Disciplinam, ipsis Episcopis consecrare non licebat . X. 24. Vid. *Consecratio*.

ECCLESIASTICI in bellis non sunt pars Reipublicæ nocentis, ideo non Cædendi . VII. 125. & seq. Ecclesiasticorum bona & animalia quænam intelligenda sint in Causis de damno dato in Ditione Pontificia, & ad quid teneantur . VI. 218. Ecclesiastici ejusdem Ditionis suos Deputatos eligere debent . VII. 213. Vid. *Deputati*. Ecclesiastici homicidæ immunitate non gaudent: eorum tamen Causa a Judice Ecclesiastico cognosci debet . VI. 187. Vid. *Homicidæ*. Ecclesiasticas personas siue Collegia trahentes ad Tribunalia Laicalia excommunicantur . I. 32. Ecclesiastica Officia obtinentes in Ordine Equestri S. Georgii Martyris quomodo jurare debeant circa defensionem fidei . 68.

EDICTA a Præsidibus Provinciarum Status Ecclesiastici publicata de denuncianda quantitate frumenti & similium irritantur . VI. 18.

EDUCANDARUM puellarum admisso in Monasterium fieri nequit sine Apostol. licentia, & Ordinariorum examine . IV. 35.

EINSILDENSIS Monasterii Abbatibus, iterato Pontificio indulto concessa facultas consecrandi Ecclesias, easque pollutas reconciliandi . X. 25. Einsildensis Sacelli mira

Consecratio, prout ab aliquibus narrata, recensetur . *ibid.*

ELECTIO. Pacta, seu Capitulationes, ante electionem stipulata, irrita sunt, et si æqua videantur: idque obtinet etiam quoad Collegia, Capitula, seu Monasteria feminarum, vel quæ mixta dicuntur . VIII. 23. Electiones num iisdem legibus peragantur in Orientali ac in Occidentali Ecclesia . X. 36. Electiones aliaque negotia in Ordine Minorum S. Francisci de Paula, post tertium scrutinium non absoluta, judicio Correctoris Generalis vel Provincialis dirimuntur & perficiuntur . VIII. 168. Electionis & confirmationis vim habet Consistorialis Provisio . IX. 198. Electionis & Confirmationis Episcoporum locum supplet provisio Consistorialis a Pontifice facta . IV. 158. Electio Jo: Petri Meindarts pseudo-Archiep. Ultraject. nulla . I. 176. Hieronymi de Bock Pseudo-Episcopi Harlemi. nulla declaratur . *ibid.* Joannis Van-Striphout in Episcopum Harlemens. nulla . 223. Duorum Patriarcharum Maronitarum a dissidentibus Antistitibus illius Nationis facta, cassatur, & annullatur . I. 216. Electio Dignioris . Vid. *Parochialium Collatio*.

EISTETENSI Episcopo conceditur privilegium elevandi Crucem more Archiepiscoporum . II. 226.

ELEEMOSYNÆ pro celebratione Missarum oblatae integre & fideliter in id erogandæ . I. 48. Vid. *Mercimonia*. Pro expeditione adversus infideles collatae ne in aliam quamlibet causam impendantur . II. 22. A Regularibus fieri & distribui possunt, opportunis facultatibus obtentis . IV. 34. Eleemosynarum scandalosi Quæstores in tribus Ecumenicis Conciliis proscripti sunt . V. 212. Tolerantur alii sub quibusdam legibus, dummodo *Petitores*, non *Quæstores* dicantur . *ibid.* Vid. *Missæ*.

ELEEMOSYNARIUS *Regius*. Vid. *Capellanus Major*.

ELEVATIO Corporis B. Camilli de Lellis . I. 110. Elevatio Corporis Ven. Servi Dei Josephi a Matre Dei committitur Promotori fidei . V. 16. Vid. *Joseph*.

ELIÆ Archiepiscopi Nicosenis Decreta Synodalia de Græcis Ritibus retinendis . IX. 28.

ELISABETHÆ (S.) Vid. *Ilustanorum Reginae virtutes, miracula &c.* I. 125.

EMOLUMENTA a temporali jurisdictione provenientia in Districtu ad Sublacensem Abbatiam spectante distincte indicantur in Motu proprio . VIII. 152. Vid. *Sublacum*.

EMPHYTEUTICA bona Basilicæ Vaticanæ & Ecclesiarum & Locorum ab ea dependentium, ubicunque sita, si devolvantur, non sunt necessario reinvestienda, sed ante

mensari possunt, quibusque non obstantibus. VII. 156. Caducitates ab Emphyteutis incurse possunt a Capitulo ejusdem Basilicæ, ante captam realem possessionem, condonari sine Beneficito Apost. 157. Emphyteutis. Vid. *Bona*.

EMPTIO segetum, leguminum &c. ad exercendam super iis mercaturam fieri nequit, nisi in publicis foris. V. 32. Res autem ita emptæ statim alio exportari, ibique venales proponi debent. *ibid.* Emptio bonorum Ecclesiasticorum ad hæreticos occupatorum an justum tribuat titulum Emptori eadem retinendi. VIII. 184. Vid. *Bona*. Emptor rei mobilis a pyratibus aliisque injustis hostibus rapta eam retinere, & in suos usus convertere potest, dummodo paratus sit priori Domino illam pro justo pretio reddere. VII. 129. Emptor fundi immobilis in bello injusto ab hostibus occupati, nec illum invito Domino retinere, neque pretium ab eo repetere potest. 131. Emptor rei furtivæ, ignarus furti, comparente legitimo Domino rem restituere tenetur. 135. Multo magis si sciebat, vel dubitabat, aut suspicabatur furtivam rem esse. 137.

ENERGUMENI quomodo exorcizari debeant. VIII. 31.

ENGELBERTUS Abbas Monasterii Campidenensis hæreticos ad fidem Catholicam revocare studuit, & facultatem ministrandi suis subditis Sacrament. Confirmationis obtinuit. V. 206.

ENUNTIATIVA in Lege non habet vim legis. II. 166. Enuntiativa expressiones non sufficiunt ad probandam omnimodam exemptionem a jurisdictione Ordinarii. IV. 192.

EPISCOPATUS. Episcopalis Ordo, ratione ipsius Ordinis, præstat Dignitati Cardinalis Presbyteri aut Diaconi, quia multa facit Episcopus ratione Ordinis, quæ Cardinales facere non possunt. IV. 158. Episcopatus cum Cardinalatus Officio incompatibilis olim censebatur, nec alii Episcopi inter Cardinales erant præter septem prius, postea vero sex suburbicarii. 154. Dein tamen usus invaluit, ut etiam Cardinales Cathedralibus Ecclesiis præficerentur, idque approbatum fuit a Concilio Tridentino, dummodo ipsi Cardinales apud suas Ecclesias residerent. *ibid.* Episcopatus non extinguatur per extinctionem Capituli. 146. Episcopatus Titulares Ecclesiarum in partibus infidelium laudabiliter conferuntur ubi hujusmodi Episcoporum opera aliquam Ecclesiæ utilitatem afferat. 150. Episcopatus Titulares quando Cardinalibus conferendi sint. 152. Episcopatus erigere, suppressere, dividere & unire ad jura Rom. Pontificis pertinet. VII. 73. & 234. Ubi vide Aquilejensis Patriarchatus suppressionem, ejusque Diocesis & Provinciæ divisionem, nec

non erectionem Archiepiscopatum Utinensis & Goritienensis, cum respectiva Diocesium & Provinciarum attributione, Episcopatus Terlitienensis erectio, ejusque unio Juvenacen. VI. 34. Episcopatus Suffraganei Metropolitani Ecclesiis Utinensi & Goritienensi nuper erectis subiecti. VII. 73. Episcopatus quosdam in remotissimis Regionibus Rex Portugallie creavit. 215. Episcopatu indignus est qui illum petit vel appetit. VIII. 89. Episcopatus nihil superaddit Sacerdotio per relationem quoad Corpus Domini verum, sed multo majorem jurisdictionem quoad Corpus Domini mysticum. X. 23. Episcopatus an & quomodo distinctus sit a Presbyteratu, disputant Theologi. IX. 206. Episcopalis Consecratio. Vid. *Consecratio Episcoporum*.

EPISCOPI omnes excitantur ad sui muneris implementum. I. 4. Episcoporum Residentia in certis & fixis Diocesium necessaria. 97. Episcoporum delectus Congregationi particulari demandatur. 10. Et examen Causarum pro eorumdem translatione de una ad aliam Ecclesiam. 11. Episcopis commendatur Ministrorum delectus. II. 17. Sacrorum Ministrorum adjumenta petere debent pro recta suarum Diocesium institutione. III. 19. Ipsi exemplo præire, Dioceses visitare, & in eis residere suadentur. 21. Excitantur ad evellendos abusos contra Ecclesiastici jejunii observantiam invehos. I. 55. Eorum vigiliæ potissimum commendata est a Concilio Trident. observantia jejuniorum. II. 217. Ad Episcopos pertinet publicas preces indicere & designare. 5. Episcopi alique Ecclesiarum Prælati offendi prohibentur sub poena excommunicationis. I. 31. Episcoporum jurisdictio in Ecclesias Parochiales Regularium & personas curam animarum subditorum Sæcularium in eis exercentes. II. 141. Et in subditos Ecclesiarum exemptarum ab ipsius jurisdictione & visitatione, ratione residentie ordinariæ principalis Superioris Generalis. 145. Episcopi jurisdictioni, visitationi, & correctioni subsunt omnes animarum curam gerentes, vel Sacramenta administrantes in Ecclesiis Regularium in his quæ ad dictam Curam & administrationem pertinent. 141. Quod intelligitur de jurisdictione ordinaria, non vero delegata. 144. Vid. *Regularis*. Episcopus cognoscere potest de vita & moribus Parochi Regularis, iis exceptis, quæ pertinent ad observantiam Disciplinæ Regularis. 143. Debet præcipue inquirere de omnibus quæ spectant ab officio Parochi, quorum enumerationem vide. *ibid.* Delinquentem Parochum Regularem corrigere potest: in quo cumulative jurisdictionem habet cum Superiore Regulari. *ibid.* Cum præponderantia. *ibid.* Etiam remove absque consensu Superioris Regularis. 144. Parochianos vero Sæcula

culares corrigere & reformare ad Episcopum privative spectat. 143. Quænam visitare possit in Ecclesiis Parochialibus Regularium. *ib.* Ejus consensus & approbatio necessaria sunt, ut Regularis animarum curam assumere queat. 144. Etiam in Ecclesiis ab ipsius jurisdictione & visitatione exemptis, ratione Residentiæ ordinariæ Superioris Generalis. 145. Ministrare potest Sacramentum Confirmationis in Ecclesiis Regularium, sive Parochialibus, sive non Parochialibus, arbitrio suo. 143. Episcoporum aliorumque Ordinariorum judicio Pontifex multum defert in collatione Parochialium. I. 194. Episcopi alique Superiores Prælati non absolvuntur a Pœnitentiaria Apost. a Censuris, vigore Litterarum in Cœna Domini publice incurfis. II. 49. Episcopale jus cum jurisdictione in Clerum & populum non intelligitur cessum Prælato inferiori per verba generalia. I. 212. Vid. *Prælatus inferior*. Episcopi Cardinales Episcopatum suburbicariorum plenam & privativam jurisdictionem habent in prima instantia in suos subditos intra fines suarum Diocesium. II. 174. Episcopi intra Districtum Urbis. Vid. *Districtus*. Episcoporum & Gubernatorum per Dictionem Ecclesiasticam constitutorum controversiæ ex-remoniales definiuntur. I. 40. Episcoporum Latinorum jurisdictio ordinaria in Græcos & Albanenses in Diocesis suis commorantes, asseritur. 153. Vid. *Græci*. Episcopi Græci Latinos ordinare nequeunt, nec Latini Græcos, sub pœna suspensionis. 149. Episcoporum Græcorum Melchitarum jurisdictio asseritur adversus attentata Prælatorum Maronitarum. II. 25. Episcopi Regnorum Madurens. Massur. & Carnaten. jurare debent observantiam Const. Apost. Itemque alia ipsis præscribuntur communiter cum Missionariis. *ib.* Vid. *Missionarii*. Episcopus habet assistentiam juris pro omnimoda jurisdictione ejusque exercitio in omnes Ecclesias & loca sita intra fines suæ Diocesis. IV. 127. Amplia, ut etiam Monachi, eorumque Monasteria & Ecclesiæ jurisdictioni Episcopi Diocesani subjiciantur; nisi de eorum exemptione constet. 183. Actus jurisdictionis, etiam singularis, ab Episcopo exerciti in loco, aut territorio intra Diocesis fines constituto, totam ipsius ordinariam jurisdictionem probant & præservant. 127. Non potest in totum jus Episcopale dimittere, & propria auctoritate Ecclesiam aut Monasterium a sua ordinaria jurisdictione immunem efficere, sed opus est privilegio Apostolico. 184. Episcopi Diocesani consensus a Rom. Pontificibus exquiri consuevit ad concedendam Monasteriis plenam exemptionem ab eorum ordinaria jurisdictione. 187. Episcopis quanta obedientia & reverentia debita sit ab eorum Clericis. 31. Jurisdictionem habent in Civilibus in omnes Regulares III. 109. Item Regulares in extra claustra

degentes omnimodam jurisdictionem habent tamquam Sedis Apost. Delegati. 103. In Regulares animarum Curam exercentes in Indiis tam Orientalibus quam Occidentalibus, & in eorum Ecclesiis, tam in his quæ ad hujusmodi curam pertinent, legitimam jurisdictionem habent, ad formam Concilii Trid. & Constitutionum Apost. 64. Ab Episcopo Diocesano Ordines Regularibus conferri debent, prævio examine. IV. 37. Nec Regulares ad alium Episcopum recurrere possunt, nisi Diocesanus a Residentia sit absens, vel Ordinationes in Temporibus non sit habiturus. 38. Episcopi non arctantur privilegiis Regularium de Ordinibus suscipiendis extra Tempora. *ib.* Episcopi, qui Regulares contra præscripta in Decretis Concilii Trid. & Clementis VIII ad Sacros Ordines promovent, incurrunt pœnas in Jure statutas contra Ordinantes alienos subditos absque eorum Superiorum Dimissoriis. *ibid.* Vid. *Regularis*. *Ordinatio*. Episcopi approbatio specialis requiritur pro Confessariis tam ordinariis, quam extraordinariis Monialium. V. 79. Ad Episcopum spectat Confessarios tam ordinarios quam extraordinarios deputare pro Monasteriis Monialium sibi immediate subiectis. 80. Item extraordinarios deputare pro Monasteriis quæ Regularibus subsunt, si eorum Prælati neglexerint adimplere Decretum Concilii Trid. de hujusmodi deputationibus bis aut ter in anno faciendis. *ibid.* Item pro hujusmodi Monasteriis, quibus a Prælato Regulari semel saltem in anno oblatum non fuerit Confessarius e Clero Sæculari, vel alio Ordine Regulari, si ita expedire judicaverit. 93. Item pro Monialibus peculiaribus, quibus in gravi infirmitate a Prælato Regulari denegatus fuerit Confessarius extra ordinem. 95. Similiter pro iis, quæ insuperabili reluctantiâ affectæ sunt erga Confessarium ordinarium. *ibid.* Episcopus in deputandis Confessariis extra ordinem pro Monasteriis aut Monialibus sibi non immediate subiectis, in casibus sibi permisis, non tenetur eos eligere ex eo Ordine, cujus est Monasterii Prælatus. 94. Episcopis Pontifex suadet, ut nimis difficiles non sint in concedendo Confessarios extraordinarios Monasteriis & Monialibus sibi subiectis, id iuste petentibus, etiam ultra præscriptum in Concilio Trid. *ibid.* Item ut Regulam statutam pro Monasteriis Monialium in rigorosa Clausura viventium similiter servant, quoad Conservatoria, Domos, Monasteria sine clausura. 80. Episcoporum olim privativum jus erat benedictionem super populum impertiri. 17. Episcopo licet in tota Diocesi & locis ipsius etiam exemptis populo benedicere. *ibid.* Ei de jure compert benedictionem trino ductu impertiri. *ibid.* Vid. *Abbas*. In his quæ pertinent ad Missarum celebrationem procedere

dere possunt contra quoscunque etiam exemptos, tamquam Delegati S. Sedis. III. 172. Concedere nequit licentiam iterandi Sacrificium sine gravi necessitate. 80. Ad eum spectat licentiam concedere, ut SS. Sacramentum publice exponatur. 84. Episcopis ampliatur facultas impertiendi Benedictionem auctoritate Apost. cum indulgentia plenaria fidelibus in mortis articulo constitutis. IV. 131. Et adjicitur facultas subdelegandi Sacerdotes tam in Civitatibus, quam in Diocesis, qui eam applicare valeant etiam de die. 134. Episcopus tenetur sequi iudicium Patroni Ecclesiastici in electione dignioris inter approbatos ab examinadoribus, si nemo adversus Patroni iudicium reclamet. III. 32. Contra vero, si inter approbatos ab examinadoribus sit qui reclamet a praelectione Patroni. 34. Denegare nequit Clerico, atque etiam Canonico & Parocho licentiam ingrediendi Religionem. IV. 33. Juxta Innocentii IV sententiam revocare potest Sæcularem Clericum a Claustri Religionis, quando Ecclesia ex illius digressu gravius lædatur. 31. Quomodo providere debeat Animarum Curæ, dum Parochus Religionem ingressus nondum professionem emisit. 33. Quomodo etiam quoad Beneficia choralia. 34. Episcopi procedere possunt & debent adversus Confessarios exquirentes a penitentibus complicitum nomina, nisi in ipso delicto de pravo dogmate suspecti sint. III. 112. Episcopi Ecclesiasticæ Dictionis quibus honoribus prosequendi sint a Gubernatoribus Prælaris, Vicelegatis, & Præsidibus Provinciarum. 190. Episcopus electus & confirmatus consecrationem petere debet intra tres menses sub pena amittendi fructus, atque etiam Ecclesiam. IV. 158. Episcopi residentes in suis Diocesis a S. Sede beneficiis cumulantur. 176. Episcopi, etiam Cardinales, Residentiæ lege tenentur. 183. & IV. 156. Episcopis non licet abesse ab Ecclesia per tempora Adventus, Quadragesimæ &c. III. 177. Nisi forte eos Episcopalia munia in aliis Diocesis locis detineant. *ibid.* Post eorum promotionem, transacto mense, ad suam quisque Diocesim se conferre tenentur. *ibid.* Ratione visitationis Sac. Liminum quanto tempore a suis Diocesis abesse possint. *ib.* Episcopis postulantiibus licentiam abessendi a propriis Ecclesiis causa insalubritatis æris quid præcipiatur. 181. Quid petentibus hujusmodi licentiam aliis de causis. 180. Episcopis qua forma & quibus cautelis concedi debeat licentia abessendi a propriis Diocesis. *ibid.* Vid. *Residentia*. Denuntiare debent alios Episcopos non residentes. 181. Episcoporum onera & officia diversi generis enunciantur. IV. 133. Episcopus juxta Triad. Synodum quotannis si non totam, saltem aliquam suæ Diocesis partem lustrare tenetur. *Bellar. Rom. Bened. XIV. Tom. X.*

ibid. Ecclesiarum suarum Relationes qua methodo exhibere debeat Congregationi Concilii. 185. Episcopos Pontifex admonet, ut ad ægrotos personaliter accedant benedictionem cum indulgentia plenaria in articulo mortis eisdem collaturi. 135. Episcopos vehementer hortatur Pontifex ad exercenda publice pia opera, præcipue Bacchanaliorum tempore. 222. Utque eo tempore SS. Sacramentum per triduum exponi publice curent. *ibid.* Ideoque fidelibus visitantibus SS. Sacramentum Pontifex concedit indulgentiam plenariam. *ibid.* Episcopis in remotis degentibus quæ facultates concedantur a S. Sede circa Dispensationes matrimoniales. V. 105. Hi tamen in earum concessione mentionem facere tenentur de facultate a Sede Apost. sibi impertita, sub pena nullitatis. 106. Vid. *Dispensatio*. Episcopus duarum Ecclesiarum unitarum an die Cœnæ Domini, possit in utraque Missam celebrare. III. 77. Episcopi Suffraganei, annua præstatione super Mensa Episcopali ipsis constituta providendi debent de congrua sustentatione. IV. 167. Episcopi Titulares valide sed illicite Ordines conferunt sine licentia Ordinarii in cuius Diocesi degunt. 156. Episcopus Titularis jurisdictionem exercere potest in subditos Ecclesiæ sibi assignatæ, si ad Christianam Religionem convertantur. 158. Episcopi quamplurimi immutationem dierum Festorum a Pontifice postularunt. V. 123. Et plurimum consilia Pontifex exquisivit super substantia & modo hujusmodi reductionis. Vid. *Festi dies*. De Episcopi Lauretani jurisdictione in concursu Gubernatoris, Decreta edita, & dubia resoluta. III. 196. Episcopi in mystica Ecclesiæ militantis legione principem locum tenentes, doctrina & exempla plurimum prodesse possunt. VI. 184. Eorum plurimi hæreses & corruptelas extirpant. *ibid.* Eorumdem diligentia aut incuria in Ecclesiarum & Clericorum regimine, ex rerum Sacrarum cultu aut neglectu dignoscitur. V. 194. Quid ab iis requirat Pontifex, occasione Jubilæi universalis Romæ indicti. VI. 58. Et occasione ejusdem ad universum Orbem deinde extensi. 177. Ipsi etiam Episcopi ad Urbem invitantur, si absque Ecclesiarum suarum detrimento accedere possint. 68. Licentiam tamen petere & obtinere debent. 138. Episcoporum officium est, curare ut Canonice Leges & Synodales Prædecessorum suorum Sanctiones debitæ executioni mandentur. VII. 68. Qua ratione id obtinere valeant. 69. Ubi de reprimendis Judæorum excessibus in Polonia. *ibid.* Episcopi possunt Censuras statuere, & casus reservare ut publica & graviora ac atrociora delicta a suis Diocesis eliminent. *ibid.* Pontifex eos hortatur, ut Confessariis tribuant facultatem absolvendi a Casibus sibi reservatis illos, quibus conceditur, ut

ut Jubilæum extra Urbem consequi valeant. 168. Sine Episcopi seu Ordinarii localis examine & approbatione nemini licet, cujuscunque Ordinis aut Instituti Regularis existat animarum curam assumere & exercere. VII. 82. Ejusdemque Episcopi seu Ordinarii correctioni subsunt hujusmodi Regulares non solum in concernentibus exercitium Curæ animarum, & administrationis Sacramentorum, seu, ut ipsi vocant *in officio officiendo*, sed etiam in iis quæ pertinent ad eorum vitam & mores, quatenus relationem habent cum recto & utili eorum muneris exercitio. 81. Episcopi judicium, quoad hæc, prævalere debet judicio Superioris Regularis. *ibid.* Si Episcopus Regularem a Cura amovendum censet, non tenetur Superiori Regulari causas significare, & contra. *ibid.* Episcopis a Jure Canonico & Concilio Trid. commendata est custodia Clausuræ Monialium. VI. 27. Unde nemini licet sine eorum licentia ad Monasteria accedere. 23. Eorum directivæ auctoritatis & constitutionibus parere tenentur etiam ii qui a coactiva eorum jurisdictione exempti sunt, quantumvis pœnas & Censuras ab iisdem statutas non incurrant. *ibid.* Eorum ordinariæ auctoritati subsunt Conservatoria seu Collegia mulierum sine Clausura viventium. V. 215. Exemplum a. Domibus Magistrarum piarum & Magistrarum sanctarum. 217. Hoc peculiariter statuitur quoad Conservatoria Virginitatis Anglicanarum. 214. Vid. *Anglicana*. Episcopis a Concilio Trid. sublata est facultas concedendi erectionem Oratoriorum domesticorum in privatis Domibus. VII. 58. Et specialiter injunctum, ne permittant cuilibet, etiam Regulari, Missam celebrare extra Ecclesias & Oratoria publica. *ibid.* & 63. Quare in hac materia procedere possunt jure delegato etiam contra Regulares. *ibid.* Sine Episcopi licentia nemini, quantumvis exempto, licet exorcizare. 65. Episcopi licentia requiritur, ut quis in Oratorio domestico sibi aliquin permissio, Eucharistiæ Sacramentum percipere valeat. 62. Episcopi iisque superiores Prælati, exclusis Ordinariis inferioribus, privativum jus habent demandandi extractionem reorum e locis immunibus, in casibus per Constitutiones Apost. permittis; ita ut pro locis *nullius Diocesis* ad viciniorem Episcopum recurri debeat. VI. 188. Possunt tamen Vicariis Foraneis aliisve personis Ecclesiasticis committere, ut super iudiciis ad extractionem necessariis Processum conficiant. *ibid.* Quid maxime in hac materia præ oculis habere debeant. 189. Episcopi auctoritas necessaria est ad extrahendos e locis immunibus reos delictorum exceptorum, etiam pertinentium ad forum S. Inquisitionis Officii, dummodo non agatur de crimine hæresis. VII. 16. Si reus inquisitus sit

de hæresi, satis erit, ut honor Episcopo debitus servetur, eundem certiorare vel ante, vel post extractionem. 14. Eadem distinctio observanda est quod transfugas e carceribus, aut ex trirēibus, qui ad asylum confugerint; prout eorum crimen vel hæresis erit, vel aliud ex delictis exceptis. 16. Non possunt derogare aut dispensare in iis quæ in Apost. Constitutionibus & in Jure Canonico statuta sunt. 10. Ideo Vigiliam universæ Ecclesiæ præscriptam auctoritate ordinaria transferre nequeunt. *ibid.* Oratorium privatum in propriis Episcopalis ædibus habere possunt, non solum pro Missarum celebratione, sed etiam pro alia quacunque functione, eorum Officii & Dignitatis propria. 55. Altari portatili uti possunt tam in propria, quam in aliena Diocesi. 56. Quod tamen ipsis indistincte non licet, nisi in Domibus, in quibus vere moram traxerint, seu hospitati fuerint, occasione visitationis, itineris &c. 57. Super quibus vide Decretum Clementis undecimi. 64. ejusque interpretationem. 57. Episcopi ex Ordinibus Monasticis & Mendicantibus assumpti, habitum proprii Ordinis visibilem gestare debent. 258. Id non procedit quoad Canonicos Regulares & Clericos Regulares. *ibid.* Sed recte observatur a Fratribus Professis Militiæ equestris S. Joannis Jerosolym. & signanter ab Episcopo Melitensi, qui ab Ordine & statu Fratris Capellani assumptus, deinde qualitatem & gradum obtinet Procerum Magnæ Crucis. 260. Et quid si ad aliam Ecclesiam transferatur. 262. Quodque non obstat Rubrica Cæremonialis Episcoporum. *ibid.* Episcopis expedit, ut inventarium rerum propriarum conficiant cum primum ad suas Ecclesias accedunt, ne confundantur cum aliis rebus, quas ex earundem Ecclesiarum fructibus acquisituri esse præsumuntur. VI. 198. Episcoporum Familiæ seu Ministri, etiam laici, & coloni partiarum, in causis passivis de damno dato, apud Tribunal Ecclesiasticum privative conveniri debent. 218. Episcopi potissimum curam impendere debent in Cleri secularis institutione. VIII. 116. Episcopi etiam schismatici valide tamen ordinati, titulo *Venerabilis Fratris* a Papa compellantur. IX. 215. Episcopi ad Ecclesias in partibus infidelium sitas, & populum fidelem habentes, quomodo promovendi. 219. Vid. *Processus*. Episcopo ubique debitus honor & reverentia ab omnibus quantumcumque exemptis, præstanda est. 88. Eorum auctoritas in consecrandis Ecclesiis, Ordinibus conferendis, ac ministrando Confirm. Sacramento, an & quomodo differat a facultate isthac peragendi, simplici Presbytero per Pontificem delegata. X. 23. Eorum Causæ, in quibus, ob criminis objecti gravitatem comparere debent, coram Rom. Pontifice tantum proponi & termina-

minari debent. IX. 214. Eorum Consecratio ex indulto Apost. peragi potest ab uno Episcopo una cum duobus Abbatibus, vel aliis duobus in Ecclesiastica Dignitate constitutis. *ibid.* Eos deponere & suspendere spectat private ad Rom. Pontificem. 213. Episcopus die Dominico, vel Natalio Apostolorum consecrari debet, nisi dispensaverit Pontifex. 215. Eligi nequit qui antea saltem sex mensium spatio non fuerit in Sacro Ordine constitutus. 209. Episcopus an unquam factus fuerit Diaconus, non collato sibi Sacerdotali Ordine, disputant Doctores, in contrarias opiniones abeuntes. 208. Non constat, nec probatur perspicue, fuisse unquam Diaconum in Episcopum vel Pontificem Maximum consecratum, quin Ordinem Presbyteratus antea susceperit. 206. Episcopus Quinqueecclesiensis, ejusque Successores perpetua concessione usus Pallii, & gestandæ sublimis Crucis donantur. VIII. 207. Episcopus Veronensis. Vid. *Veronensis Episcopus*.

EPISTOLA Encyclica & Commonitoria ad omnes Episcopos. I. 4. Epistola Congregationis Concilii nomine scripta super Concurribus habendis pro Collatione Ecclesiarum Parochialium. 188. Epistola Pastoralis Patriarchæ Mediobari, qua octo permissiones circa Ritus Sineses edidit, refertur, & revocatur. 168. Epistolæ Pastorales Episcopi Pekinensis super observantia permissionum Patriarchæ Mediobari, cassantur & annullantur. 171.

EQUITES S. Joannis Jerosolym. seu Melitenses, sunt veri Religiosi, & solemnia substantialia vota emittunt. VII. 256. Vid. *Votum*. Qualis sit eorum habitus. 258. Vid. *Cruce. Habitus*. Si ad Episcopatum aut Cardinalatum Professi promoveantur habitum sui Ordinis deferre possunt, & quomodo. 260. Id autem ab Equitibus aliarum Militiarum in exemplum trahi nequit, & quare. 258. Equites S. Stephani. Vid. *S. Stephanus*.

EQUITII Titulus cur dicatur Ecclesia S. Martini in Montibus, cujus reparatio narratur. VI. 47.

ERECTIO Cathedralis Ecclesiæ Terlientis, ejusque unio cum Ecclesia Juvenacensis. VI. 34 erectio Archiepiscopatum Utinensis & Goritionis. VII. 73. Erecciones, suppressiones, divisiones Episcopatum, Diocesum & Provinciarum ad Romani Pontificis jura pertinent. *ibid.* & 234.

ERRORES circa dogmata nondum ab Ecclesia definita, excusandi sunt, & non offiunt Sanctitati, de qua aliunde constat. V. 52.

ESDRAS hebræos ab uxoribus alienigenis separavit. V. 164.

EUCHARISTIA in azymo aut fermentato respectu a Latinis & Græcis Presby-

teris ministranda. I. 147. Species Sacramenti Eucharistiæ iterum coqui prohibentur. *ibid.* Corruptioni non exponendæ. 148. Non retinenda Domi, nec deferenda in itineribus. *ib.* Quo cultu de loco ad locum deferri debeat. II. 36. Infantibus statim post Baptismum & pueris in Missa ministrari a Græcis Presbyteris prohibetur. I. 144. Eucharistiæ expositio non exigitur pro lucrands indulgentiis, visitantibus Ecclesiam concessis. III. 88. Requiritur vero, quando id injungitur in concessione indulgentiæ ut in Oratione quadraginta horarum. 89. Sed fieri non debet absque Episcopi licentia. *ibid.* An sit conveniens hujusmodi expositionis frequens usus. *ibid.* Eucharistia in azymo. Vid. *Azymum*. *Fermentatum*. Eucharistiæ Sacramentum non potest in Ecclesiis non Parochialibus retineri sine Apost. auctoritate. V. 218. Vid. *Communio*. Eucharistia illico post Baptismum fuit quandoque pueris tum in Latina, tum in Orientali Ecclesia ministrata. IX. 35. Quandoque is ritus in utraque Ecclesia obsoleverit. *ibid.* Sub utraque specie Laicis juxta Græcum & orientalem ritum tributa. *ibid.* Quænam nunc in pluribus Græcorum & Orientalium Ecclesiis vigeat disciplina. 36. Non nisi a naturaliter jejunis licite sumi potest. 128. Ex Pontificia dispensatione quandoque nonnullis concessum est, ut Eucharistiam etiam non jejuni sumere possent. 132. Simile indultum Jacobo III Magnæ Britannia Regi concedit Pontifex. 136. Vid. *Jejunium naturale*. Publicis peccatoribus, sive publice sive privatim eam petentibus denegari debet. 195. Publici & notorii peccatores qui revera dici debeant. *ibid.* In re dubia quomodo se gerere debeat Sacramentorum Minister. 196. Non est in medias flammis projicienda, ad incendium compefcendum. 62. Nec eadem ad experimentum quodcumque innocentia vel culpæ adhibenda. *ibid.* Iis tantummodo ritibus est colenda, quos non privata devotio, sed Ecclesiastica auctoritas probaverit. *ibid.* Eucharistiæ materia æque fermentatum est ac azymum. 29. & 34. Eam feria quinta in Cæna Domini consecratam Græci asservare consueverunt in annum integrum pro infirmis. 40. Ritus hujusmodi iteratis vicibus fuit proscriptus. *ibid.* Eucharistiam in azymo conficiunt Armeni, Maronitæ, ac nonnulli Italo-Græci. 33. Ritum hunc quandoque usurpare iidem ceperunt. *ibid.*

EUCHOLOGIIUM Græcum quid sit, opportuna definitione demonstratur. IX. 96. Ejus correctio quibus auspiciis primum cæpta, sub pluribus Pontificibus continuata, & sub Benedicto XIV absoluta. 97. Congregatio ad correctionem Euchologii ab Urbano VIII primum instituta, & a Benedicto XIV restituta, quibus viris confiterit. *ibid.* Euchologium

Græcorum quantis laboribus revifum emendatumque. 31. Euchologium Græcum una cum Latina verſione edidit circa ann. 1647 P. Goarius Ord. Prædicatorum. 98. Euchologii complura exempla in Vaticana Bibliotheca aſervantur. *ibid.* Barberinum Euchologium S. Marci antiquiſſimum eſt, & unde ſic dictum fuerit. *ibid.* Patriarchale Euchologium unde habitum, plurimæque ejuſdem auctoritas. *ib.*

EUGUBINUS Episcopus Vicarium Foraneum in nova civitate Pergulæ conſtituere debet. VII. 209. Quas facultates illi dare poſſit. 210. Diſpendium, quod inde patitur, reſciendum eſt a Magiſtratu Pergulæ, & quomodo. *ibid.*

EVODIUS Simon, Archiep. Damasci ad Patriarchalem Maronitarum Cathedralam tranſfertur auctoritate Apoſt. I. 217. Eidem tranſmittitur Pallium. II. 83.

EUTHYCHETIS hæreſis quando Sedem Antiochenam invaſerit. III. 217.

EXAMINIS pro collatione Eccleſiarum Parochialium habendi forma. I. 182. Examinis forma a Dataria Apoſt. ſervata proponitur Locorum Ordinariis. 189. Examinatores iudicium ferre debent non ſolum de doctrina, ſed etiam de aliis qualitatibus requiſitis in Parocho. 191. Examen iterari non conceditur in iudicio appellacionis niſi ex actis prioris examinis probetur gravamen quoad doctrinam. 189. Examinis acta. Vid. *Appellatio ab irration. iudicio Episcoporum*. Examine Diceceſani Episcopii ante Ordinationem ſubjici debent etiam Regulares. IV. 38. Examen Reorum inſpectorum, qui in Carceribus Urbis detinentur, diſſerri non debet ultra tres dies niſi de licentia Capituli Tribunalis, ſublata cuilibet Miniſtro inferiori facultate aliter permit-tendi. 213. Ideoque ad protrahendum examen requiritur cauſa gravis. *ibid.* Licentia autem dari non debet generalis pro tempore indefinito, ſed pro certis neceſſariis diebus dumtaxat. *ibid.* Examen ſubeundum eſt ab omnibus, etiam Regularibus, ad animarum curam aſſumendis. VII. 82. Item ab iis, qui profeſſionem criminalem exercere Romæ volunt. V. 230. Examinatores ex Capitulo Vaticano aſſumendi ſunt ab Archipreſbytero Baſilicæ Vaticanæ ad illos examinandos, qui ab eodem Archipreſbytero ſunt ordinandi. VII. 147. Examinatores Synodales Terlitienſes. Vid. *Terlitienſ.* Examen Operum Ven. Sororis Mariæ a Jeſu de Agreda. Vid. *de Agreda*.

EXCOMMUNICATIONES publicæ in die Cænæ Domini, & Summo Pontifici reſervatæ. I. 31. Excommunicationi Sum. Pontifici reſervatæ ſubjacent qui Conventiculas de *Liberi Muratori* frequentant aut recipiunt. VII. 51. Facultas Pœnitentiariorum circa excommunicationes anno Jubilæi. VI. 82. &

85. Pro excommunicatis publice in Miſſa aliæque Sacra actione orari non poteſt, licet pro eorum converſione privatas ad Deum preces fundere nemo prohibeatur. IX. 105.

EXECUTIO Citationum ſeu Mandatorum Curiz Romanæ impediri nequit ſub pœnis. I. 111. & ſeq. Executionem hujusmodi impediens, ſi ſint ipſi litigantes aut intereſſe habentes, cauſa cadunt, & jura amittunt. 112. Si vero ſint Judices, Magiſtratus aut alii Laici excommunicationem, Eccleſiaſtici ſuſpenſionem ab Ord. & Offic. incur-runt. *ibid.* Executores Diſpenſationum verificare debent Cauſas in Literis expreſſas. 112.

EXECUTORES. Vid. *Birruarii*.

EXEMPTIO. Exempti in Cauſis mercedum & miſerabilium perſonarum, ſubjiciuntur juridiſtioni Ordinariorum. I. 119. Et in omnibus ubi iudicem particularem non habeant. *ibid.* Exemptio paſſiva non tribuit juridiſtioneſi Ordinariis. 211. Exemptio a juridiſtione Ordinariis non præſumitur, ſed concludenter probari debet. IV. 185. A juridiſtione Episcopii non probatur per enun-tiativas expreſſiones. 183. Omnimoda a juridiſtione, correptione, & emendatione Ordinarii, non poteſt concedi ab ipſomet Ordinario, ſed a plenitudine dumtaxat Apoſtolicæ poteſtatis concedi poteſt. 183. Vid. *Ordinarius*. Ab Episcopii juridiſtione Monasterio tribui non poteſt a Fundatoribus ſine Diceceſani Episcopii conſenſu. 187. Exemptio licet a Rom. Pontificibus ex poteſtate abſoluta, etiam ſine conſenſu Episcopii concedi poſſit Monasteriis, tamen Episcoporum conſenſus ante conſeſſionem quaerere conſueverunt. *ibid.* Exemptionis concedendæ formula, quæ ab octavo uſque ſæculo in uſu erat, reſertur. 186. Exemptiones Monasteriis aliſque locis ſacris a juridiſtione Episcoporum, & Eccleſiis Cathedralibus a Metropolitanorum jure, plerumque a Sede Apoſt. conceſſæ ſunt propter Preſidentium inſeſtationes. 187. Simul tamen hujusmodi Monasteria & Eccleſiæ ſub immediata juridiſtione Sedis Apoſt. conſtituta ſunt. *ibid.* Exemptio ab ordinaria & ſpirituale Episcopii juridiſtione non inferunt ex conceſſione immunitatis a poteſtate ſeculari. 185. Exemptio Monasterii a juridiſtione ordinaria Episcopii non inducitur ex facultate eligendi Abbatem. *ibid.* Item non ex libertate eligendi advocatum & deſenſorem. 187. Aut ex facultate illum dimittendi. *ibid.* Exempti ab Ordinariis juridiſtione Apoſt. Sedi immediate ſubmitti debent; ut colligitur ex juridiſtione Nicolai quarti. 188. Exempti a juridiſtione Episcopii non ſunt, qui Apoſtolicas dumtaxat proteſtiones obtinent. 183. Item qui privilegia obtinuerunt, ne cenſuris irretiri poſſent ſine Mandato Sedis.

dis Apost. *ibid.* Exemptio ab ordinaria Episcopi jurisdictione ex solutione Censur Apost. Sedi minime concludi potest. *ibid.* Si enim census solvitur titulo tantum protectionis, nihil detrahatur jurisdictioni Episcopi. 188. Secus ubi solvitur ratione libertatis & exemptionis. *ibid.* Exemptio non inducit ex facultate condendi statuta, & coercendi contumaces. *ibid.* Exemptionem non inducunt privilegia honoris; ex gr. usus Pontificalium. *ib.* Nec privilegia recipiendi Ordines a quocunque. 189. Maxime si privilegium datum appareat in odium Episcopi fordida lucra captantis a rebus sacris. *ibid.* Nec Imperialia diplomata Privilegiorum Apostolicorum confirmatoria; nisi quatenus in ipsis Apostolicis privilegiis contineri conspiciatur. 191. Exemptio passiva valde differt a jurisdictione activa in Clerum, & populum. 126. Vid. *Jurisdic. Crypta Ferrate Monasterium. Territorium separatum.* Exemptione non gaudet ab Episcopali jurisdictione, & a juribus Parochialibus Collegia mulierum sine clausura viventium. V. 208. Exempti a jurisdictione coactiva Episcopi, directivæ nihilominus auctoritati ejusdem parere debent, & Constitutiones Diocesanas servare. VI. 27. Exempti servare debent Episcoporum ordinationes in his quæ pertinent ad Sacros Ritus, & Divinorum Officiorum celebrationem. V. 192. Contra exemptos procedere potest Episcopus jure delegato in his quæ pertinent ad observantiam Decreti Concilii Trid. quo prohibetur celebratio Missarum extra Ecclesias & Oratoria publica. VII. 63. Exemptionis privilegium concessit S. Leo IX Monasterio S. Crucis in Alfania. 28. Simile privilegium concessit Benedictus XIV Ecclesie Aquilejensi olim Patriarchali, quam Apostolico Delegato subjecit, nomine Sedis Apost. gubernandam. 75. Exempti ab Ordinariorum jurisdictione sunt Abbates plures unitæ Mensæ Capitulari Vaticanæ, & loca ad ipsas pertinentia. 194. & 198. Exemptione a quindenariis aliisque oneribus gaudet Capitulum Vaticanum ratione earundem Abbatiarum. 200. Exempti quicunque, a reverentia Episcopo ubique præstanda numquam eximuntur. IX. 88. Exemptio Monasterii Monialium Ordinis S. Benedicti prope muros Civitatis Aquilejensis adnexorumque ipsi locorum ab Utinensis & Goritienensis Archiepiscopi jurisdictione late recensetur. 187. Vid. *Aquilejense Monasterium.* Exemptio Canonorum Præmonstratensium. Vid. *Præmonstratensis Ordinis.* Exemptio a Datis. Vid. *Ferrariensium privilegia.* Exemptione amplissima ab ordinaria & delegata Archiepiscopi Neapolitani jurisdictione fruuntur Hospitale S. Angeli a Nido quoad Ecclesiam, Oratorium, Bonam, certumque Ministrorum numerum, 22.

EXEQUATUR, seu Beneplacitum Ministrorum, Baronum &c. non requiritur, nec opponi permittitur in Citationibus, Mandatis &c. Curiae Romanæ. I. 111. Exequatur Judicis particularis non requiritur pro executione Mandatorum contra Parentatos ser. ser. relaxat. ab alio Judice competenti. II. 176. Exequatur ad executionem sive realem, in domo Officialis Sacrae Inquisitionis, sive personalem contra Officium ipsum perficiendam, est ab Inquisitore obtinendum. 18. Et si executio personalis fieri debeat, superaddi debet *Opendatur sex dies ante. ibid.* Citationes in Curia Romana vel a Vice-Legato Avenionensi relaxatæ non indigent Exequatur. VIII. 119. Exequatur Rectoris Carpenteratensis. *ibid.*

EXEQUAE Cardinalium quomodo celebrantur. I. 82.

EXERCITIA Spiritualia quotannis peragi debent a Parochis & Confessariis. I. 5. Exercitia Spiritualia a Congregatione Piorum Operariorum habenda. VII. 205. Exercitia Spiritualia semel in anno potest Rector Hospitalis S. Angeli a Nido Neapolitanæ Civitatis præbere Ministris Hospitalis, clausis Ecclesie januis. IX. 88. Exercitium Religionis. Vid. *Occultatio fidei.*

EXOMIS. Vid. *Mozzetta.*

EXORCISMI in Sacris Ecclesie Libris non relati non admittantur. II. 35. Exorcizandi ratio in Rituali Romano præscripta exacte servari jubetur. III. 31. Exorcizare non licet Regularibus sine Episcoporum licentia. VII. 65. Exorcizatio obsessorum fieri non debet, admodum ad eorum corpus SS. Eucharistia. IX. 68. Exorcizari non possint res inanimæ & animalia irrationabilia. 60.

EXORCIZATUS conferendus est Subdiacono, Diacono, & Presbytero Græco, qui Ritu Latino ad Diaconatum, Presbyteratum, aut Episcopatum sint promovendi. I. 150.

EXPENSÆ quædam ab Ecclesiasticis una cum laicis tolerandæ cum sint in Statu Pontificio, de iis semel saltem in anno ratio reddenda est, & quomodo. VII. 213. Expensæ extraordinariæ a Communitatibus fieri nequeunt absque licentia Congregationis Boni Regiminis. VIII. 136. Expensæ & damna in Causis Criminalibus quandam contra Ordinarios eorumque Curias taxari debeant. 141.

EXPLORATIO voluntatis perseverandi in Ministerio Ecclesiastico. Vid. *Ordinatus in infanti ætate.* Exploratio voluntatis Matrimonii contrahentium a Parocho facienda. II. 15.

EXPOSITI. Vid. *Projecti.*

EXPOSITIO publica SS. Sacramenti semel in mense fieri potest in Ecclesia Hospitalis S. Angeli a Nido Neapolis irrequisito ejusdem Civitatis Archiepiscopo. IX. 88. De Expositio-

tionem SS. Sacramenti opus elucubratiſſimum compoſuit Jo: Baptiſta Thierſ. 56.

EXTENSIO Jubilæi Romæ celebrati ad univerſum catholicum orbem. VI. 172. Ea poſtulat a Principibus. 175.

EXTRACTIO Rei inſiſti, vel damna- ti, a loco immuni in caſibus &c. ſi Clericus ſit, fieri poteſt a Curia Episcopali ex officio; ſi laicus, nonniſi ad inſtantiã Curie Sæcu- laris. II. 30. Ad extractionem inſiſti a lo- co immuni, in caſibus &c. procedi poteſt ha- bitis indiſciſi delicti ſufficientibus ad tortu- ram. *ibid.* Ad extractionem vero banniti, ſeu damnati in contumaciã, in ſimilibus caſibus viſa ſententia contumaciali, & actis quibus illa fundatur. *ibid.* Extractionis & traditio- nis denegatio, aliæque decreta ſuper ejus com- petentiã, allegari nequeunt in judicio ſuper executione ſententiæ. *ibid.* Vid. *Immunitas*. *Episcopii*. *Inſiſtores*. Extractio frumenti aliorumque generum a Statu Eccleſiaſtico ne- mini, quantumvis privilegiato permittitur per eos meſes, quibus generaliter interdicta eſt extractio de una Provincia ad aliam. VI. 19. Nec unquam fieri poteſt ſine prævia de- nuntiatiõne, cujus documentum extrahentibus gratis tradendum, & reſpectively regiſtrandum præcipitur. 20. Extractio hujusmodi prædictis etiam privilegiatis prohibenda eſt iis annis atque temporibus, quibus Annonæ caritas in Provincia fuerit. *ibid.* Vid. *Privilegium*. Ex- tractio ſegetum, animalium, lignorum de una in aliam Provinciam, Legationem, aut Ci- vilitatem Status Eccleſiaſtici, ſub certis legi- bus permittitur omnibus etiam non ſubditis in perpetuum. V. 31. Inſiſtiones & proces- ſus pendentes, ſicut etiam ſententiæ latæ ſed nondum executioni traditæ adverſus extracto- res ſegetum &c. de loco ad locum Status Ec- cleſiaſtici, annullantur, & irritantur. 32. Et quoad triticum aliasque ſegetes, quæ men- ſe Junio colliguntur, libertas commercii de Provincia in Provinciam permittitur ab ini- tio Septembris ad finem Maji. 35. Quo ve- ro ad eas, quæ ſerius leguntur, permittitur ab initio Octobris ad finem Junii. *ibid.* In- terdicta quibuslibet, etiam privilegiatis, co- rumdem generum extractione a Provincia per tres meſes reſpectively intermedios. 136. Et ſublata cuilibet facultate concedendi licentiã extrahendi. *ibid.* Quod tamen non procedit quoad extractionem de loco ad locum ejuſdem Provinciæ. *ibid.* Extractio ſegetum, farinæ, & olei extra Statum Eccleſiaſticum ſine ſpe- ciali chirographo Papæ prohibetur ſub graviſ- ſimis pœnis, ſublata cuilibet facultate con- cedendi licentiã extrahendi. 37. Quo vero ad alias res mobiles aut ſemoventes, remit- titur arbitrio Legatorum, Præſidum, & Gu- bernatorum Provinciarum. *ibid.* Extractio ſe- getum aliorumque per aquam, etiamſi directæ

dicatur ad alia loca Ditionis Eccleſiaſticæ, niſi fiat cum præſcriptis cautelis, reputanda erit pro extractione a Statu, & ſtatutis pœ- nis puniendâ. *ibid.* Extractio cujuſque rei de Provincia ad Provinciam quocunque tempore, atque etiam extra Statum Eccleſiaſticum per- mittitur pauperibus, qui ſpicas a Meſſoribus relictas colligunt. *ibid.* Item Mercenariis, quibus pro mercede datur frumentum, vel quid ſimile. *ibid.* Mendicantibus, qui eleemoſynæ loco, & pro viſitu Cœnobii ea colligunt. *ibid.* Ac denique iis, qui pro eduliis ad fora delatis, ea loco pretii recipiunt. *ibid.*

EXTRACTUS ſive Regeſtum. Vid. *No- tarii*.

EXTRAVAGANTIBUS Communibus hon- nor debetur, ſicuti & aliis Decretalibus. VI. 100.

EXTREMA UNCTIO eſt verum Sacra- mentum a Chriſto inſtitutum, ſolis inſirmis miniſtrandum, non animæ ſolum, ſed etiam corporis ſaluti proſicuum. IX. 114. Sacra- mentum hoc apud Græcos & Latinos variis nominibus designatum reperitur. 115. Subje- ctum capax Sacramenti eſt Chriſtifiſidelis gra- viter ægrotans. *ibid.* Græcum Euchologium præſcribens, ut Sacro Oleo inungantur qui ad Eccleſiam ſe conferunt, non item Extre- mam Unctionem bene valentibus adminiſtra- ri permittit. *ibid.* Extrema Unctio an fuerit unquam a Græcis injuncta, & miniſtrata Sacramentaliter conſeſſis, in Sacramentali ſatiſfactionem. 116. In Græca Eccleſia a ſeptem Sacerdotibus ſimul miniſtratur. 115. Vid. *Oleum inſirmorum*. Quo ritu exhiberi debeat a Græcis Presbyteris. I. 146. Poteſt a pluribus Sacerdotibus Communiſtris, diver- ſas ægroti partes, vel ſenſus linientibus, va- lide & quandoque etiam licite miniſtrari. X. 31. Si Sacerdos inunctis ægri ſenſibus ſubito deficiat, alter Sacerdos non functionem ex integro incipere, ſed ſic inceptam complere debet. 32.

F

FABRICA Bafilicæ S. Petri. Vid. *Patentati*. Fabrica Bafilicæ Vaticanæ multo- rum Pontificum zelo cœpta & promotâ fuit. VII. 86. Pro ejus conſtructione Collegium multorum Curialium deputatum, & huic ſpe- cialiſ Congregatio deputata fuit. *ibid.* Vid. *Congregatio*. Fabricæ ejuldem œconomia quo- modo adminiſtranda. 87. Fabrica S. Petri in Cauſis ſuper executione Legatorum piorum Patentatos S. Officii, etiam privilegiatos, tra- hit ad ſuum tribunal. IX. 16.

FABRICERII duo, ex Nobilium Roma- norum cœtu aſſumendi pro conſervatione ædi- ficiorum publicorum Urbis a SS. D. N. inſti- tuti. III. 59.

FA-

FACTA aliena in æquiorē partem, quoad fieri potest, interpretari debemus. IX. 76.

FACULTAS absolvendi a reservatis etiam Sedi Apost. plerumque non completitur facultatem absolvendi a reservatis Ordinario. VIII. 20. Facultates plures Pœnitentiariis, & Confessariis tribuuntur anno Jubilæi. VI. 82. Quibus tamen uti dumtaxat possunt cum habentibus serium consequendi Jubilæi propositum, & in actu Sacramentalis Confessionis. 130. Vid. *Confessarii. Pœnitentiarii*. Facultates aliæ & indulta absolvendi, anno Jubilæi decurrente, suspenduntur, quibusdam exceptis. 64. Vid. *Suspensio*. Facultates Officii Pœnitentiariæ, & Majoris Pœnitentiarii. Vid. *Pœnitentiarii Majoris Facultates*.

FALSARIORUM malitia cavenda est Literarum Apostolicarum executoribus. V. 28. Falsificantes Literas Apostolicas, & Supplicationes signatas, excommunicantur. I. 30. Falsitas in expositione facti expressa, puniendā est ad formam Juris. 109. Falsitas in pluribus antiquis exemptionum privilegiis reperi-
ta. IV. 184.

FAMILIARES Episcoporum quinam gaudere debeant privilegio fori. II. 28. Vid. *Episcopi*. Familiarum in Civium Nobilium Romanorum Tabulas admissarum nomina. III. 231. Familiaribus Cardinalium & aliorum mercede conductis, & in Rotulo descriptis, jus asseritur quoad salarium certi temporis, & alia ipsis competentia post mortem Dominorum, dummodo intra præscriptum tempus actionem proponant. VI. 197. Familiares honorarii excluduntur. 198. Vid. *Honorarii*. Familiares Prælatorum Neapolitani Regni nequeunt molestari super usu rerum ad Præsules hujusmodi, licet in extremis laborantes, pertinentium, etiam sub prætextu asscuracionis. IX. 143.

FARFENSIS Abbatia ab Urbano VIII singularibus privilegiis, honoribus & præemi-
nentiis cumulata fuit. IV. 114. Ejus jurisdictio nimis ampla & extensa intra alienas Dioceses reperitur, ex eoque plura inconvenientia & lites ortum habuerunt. *ibid.* Ex Farfensis Abbatis jurisdictione Ecclesiæ, Monasteria, Oppida & Loca Pia in variis Diocesisbus existentia dismembrantur, eaque Diocesanorum jurisdictioni subiciuntur. 115. Hujusmodi dismembratio ampliatur per schedulam postea editam. 116. Dismembratio etiam plurium locorum, & Ecclesiarum a Gregorio XIII facta favore Archiepiscopus Firmani confirmatur. *ibid.* Abbati tamen reservantur jura Patronatus Ecclesiastici in Ecclesiis & Beneficia dismembrata. 119. Si Abbas fuerit S. R. E. Cardinalis, in mensibus alias non reservatis, nominabit coram Ordinariis; in mensibus vero reservatis seu in casibus alia-

rum reservationum & affectionum, nominabit coram Pontifice. *ibid.*

FARINÆ extractio de loco ad locum, de Provincia ad Provinciam Status Ecclesiastici, ac denique extra ipsum Statum, quomodo & quando permittatur. V. 35. Vid. *Extractio*.

FEBURE (le). Vid. *Noelensis*.

FERIA quinta Majoris Hebdomadæ in nonnullis Ecclesiis per Africam fideles Communionem sumebant non jejuni; qui usus subinde proscriptus fuit. IX. 130. FERIA sexta per hebdomadas Bacchanalium tempore occurrentes in Ditione Ecclesiastica vetitum est larva uti, & personatos homines incedere. VII. 6.

FERMENTATI usus in Missa, si quando in Ecclesia Occidentali viguit promiscuus cum azymo, nullibi tamen post sæculum decimum obtinuit. IV. 127.

FERRARIÆ civitas unum locum habet in Collegio Advocat. Consistor. ex concessione Clementis octavi ab Urbano octavo confirmata & aucta. II. 100. Ferrariæ Ducatus eo privilegio gaudet, ut bona de directo Dominio Cameræ ab utilibus possessoribus alienari possint per contractus inter vivos, de consensu tamen ipsius Cameræ. V. 22. Ferrariensium privilegia tum pro exemptione a Datis, tum pro libera extractione, Congregationi Camerali examinanda committuntur. VIII. 159. Eorum distinctio, in personales, ad certam generationem, & reales. 161. Approbantur ea solummodo, quæ ex contractu oneroso, vel in actu devolutionis Ducatus, concessa appareant. 160. Quæque uti talia descripta fuere in Catalogis Deputatorum, & Congregationis resolutionibus. 162. Moderantur tamen ea, quæ ad futura quoque acquirenda Bona pretendebantur. *ibid.* Hujusmodi approbata privilegia in Codices distribui, & approbari jubentur. 163.

FESTI DIES pie & religiose celebrandi. I. 175. In pietatis operibus, non in negotiis secularibus transigendi. III. 45. Non omnes æque solemnes. 43. Festorum dierum observantia ætiori præcepto in Lege veteri injuncta, quam nunc sit Ecclesiasticis Legibus. *ibid.* Festis diebus prohibentur Mercatus rerum venalium; Nundinæ vero tolerantur sub certis conditionibus. 44. Vid. *Nundinæ. Mercatus*. Festis diebus tempore Nundinarum occurrentibus, Divinorum Officiorum tempore, ab operibus servilibus abstinere, & religioni ac pietati operam dari præcipitur. II. 96. Festorum dierum imminutio, communiter expectata, absque Episcoporum consensu a Pontifice non statuetur. III. 41. Festorum dierum reductio pro nonnullis Diocesisbus Hispaniæ. I. 179. Pro Diocesi Niciensi cum conditionibus opportunis. II. 206. Festi dies æstivis mensibus occurrentes infra hebdomadas, ad dies

dies Dominicos transferuntur, pro nonnullis locis Regni Poloniæ, ob agriculturæ necessitatem. III. 15. Excepto festo Assumptionis B. M. V. *ibid.* Et nihil immutato quoad ordinem Divinorum Officiorum. *ibid.* Festorum dierum imminutio ab Urbano VIII olim facta. V. 123. Nova eorundem imminutio a multis Episcopis aliisque gravibus viris optata. *ibid.* Pontifex nihil decreturus sine consilio, rationes in utramque partem colligit, & varios illius exequendæ modos demonstrat in peculiari Dissertatione, quæ per Ecclesias transmittitur. *ibid.* Acceptis quadraginta diversis Ordinis Consultorum sententiis, ex consensione majoris partis nihil generaliter præcipere statuit, sed peculiarem Episcoporum instantiam expectare. 124. Modum vero illum sibi servandum proponit, quem Tarraconensis Concilii Patres excogitarunt, ipsique petentibus Benedictus XIII approbavit. 123. Ut scilicet firmum remaneat præceptum audiendi Missam, sed liceat in aliquibus Festis laboriosa opera exercere. *ibid.* Dissensiones inter doctos viros diversa sentientes exortæ, cum in Ecclesiasticæ pacis perturbationem vergerent, a Pontifice sedantur; interdicta Scriptorum quorumque publicatione super hujusmodi reductionis negotio. 126. Festorum aliquot dierum observantia in Regno Sicilia citra Pharam, & in Diocesisbus Messanenfi, & Paternitana reducitur juxta methodum sibi expositam. 129. Festi dies in Ecclesiis non Parochialibus ita celebrandi, ut non avertatur populus ab Ecclesia Parochiali. I. 96. Festi dies Ecclesiæ Latinæ observari debent a Græcis degentibus in Italia & insulis adjacentibus. 153. Festorum dierum distributio per annum juxta Calendarium Gregorianum ab Italo-Græcis servanda. 154. Festis diebus personatos incedere fideles in universa Ditione Ecclesiastica prohibetur. IV. 218. & VII. 6. Item circumforaneos saltatores, scurriones, & hujusmodi, saltem matutinis horis, & ante explera Officia Vespertina, populum detinere vetantur. VII. 6. Festis diebus qui Missam audiunt in Oratoriis privatis, cum non sint ex eorum numero, in quorum præsentia indultum est ut Missa celebretur, vel illi absint qui Missam celebrari facere possunt, Ecclesiæ præcepto non satisfaciunt. 59. Festi dies solemniores excipi solent in Indultis celebrandi, & celebrari faciendi in Oratoriis domesticis. *ibid.* Festum SS. Petri & Pauli, & Octavam solemnius in Urbe celebrari sancitum est. 150. Olim Episcopi plures ad illud cum Papa celebrandum conveniebant. VI. 52.

FEUDALIU Populi Romani locorum causæ criminales quomodo agitandæ. VI. 212.

FEUDUM. Vid. *Bona Camera Apostolica.*

FIDE constitutus. Vid. *Verba.*

FIDEI Christianæ occultatio cum simulatione Mahumetismi damnatur. II. 33. Vid. *Occultatio fidei.* In fidei causa conniventia locus esse nequit. 169. Fidei Professio. Vid. *Professio.* Fides plurium mysteriorum explicita requiritur necessitate medii, aliorum vero necessitate præcepti. I. 93. Fidei professio exposcitur a Græcis ad unitatem Catholicæ Ecclesiæ redeuntibus. IX. 31. Hujusmodi professionis formulæ duæ, quarum altera a Gregorio XIII, altera ab Urbano VIII edita. *ibid.* Fidei favendum est in rebus dubiis. VII. 108. Fidei Christianæ favor legum rigori congruas interpretationes adhiberi suadet. IV. 52. Fidem virtualiter negat Christianus, qui ad Religionem occultandam, & pœnam aliquam declinandam, aut captandam utilitatem, Mahumetianum nomen assumit. VIII. 203. Fidei, Spei, & Charitatis actus, an. e. vel post Missam Parochialem, a Parocho alta voce recitari debent, populo verba iterante. VIII. 198. Fides futuri matrimonii. Vid. *Promissa.*

FIDELIS (S.) a Sigmaringa, Sacerdotis Professi Ordinis S. Francisci Cappucinatorum nuncupatorum Canonizatio. III. 120. Ortus illius in Constantiensi Diocesi. *ibid.* Ejus virtutes. 121. Martyrium. 122. Beatificatio. 124. Canonizationis Decretum. 126. Pro ejus Canonizatione Orationes Consistoriales. V. 234.

FIDELISSIMI titulus Joanni V Portugaliæ Regi, ejusque Successoribus perpetuo attribuitur. V. 161. & VII. 215.

FILII ex matrimoniis occultis nati fraudari nequeunt bonis paternis & avitis. I. 78. Nati ex soluto & soluta legitimantur per subsequens matrimonium. II. 158. Vid. *Matrimonium.* Generati ex adulterio, & nati constante matrimonio, non legitimantur per subsequens matrimonium. *ibid.* Quid si generati ex adulterio, nati sint post mortem legitimæ uxoris. 159. In dubio favendum proli. *ibid.* Nati ex incestu legitimantur accedente dispensatione in radice matrimonii. 169. Quid requiratur ad concedendam hujusmodi dispensationem. *ibid.* Filii Græcorum. Vid. *Latinizantes.* Filii mulierum christianarum ex Turcarum contubernio geniti, quando ad Baptismum admitti debeant, necne. 33. Si baptizentur, curandum est, ut in Religione Christiana instruantur. 34. Filius an ingredi possit Religionem, cum parentes ab ipso deserti inopia sint laboraturi. IV. 30. Filii in potestate sunt patris, non vero matris. 52. Ubi tamen fidei Christianæ favor intercedit, potest mater, invito patre, filios ad Baptismum offerre. *ibid.* Vid. *Baptismus.* Filii Judæorum in parentum potestate sunt. 50. Non ideo tamen ipsis relinqui debent, quando con-

stat

stat baptizatos fuisse etiam illicite. 64. Vid. *Judei*. Filii infantes & impuberes olim agnitoribus poterant statui Clericali & Monastico offerri: quod postea temperatum est. VII. 92. Vid. *Impubes*. Quæ fuerit in filios potestas apud Romanos. 94. Filii ad Baptismum offerri possunt a parentibus, etiam infidelibus. 98.

FILIOQUE particula in Symbolo. Vid. *Spiritus Sancti Processio*.

FIRMANÆ Civitatis & Comitatus Gubernium Congregationis particulari demandatur. I. 8. & IV. 1. Firmanæ Congregationis nova forma constituitur. *ibid.* Firmana Congregatio non cognoscit Causas Civiles per appellationem ad Urbem delatas. I. 106. Eidem tribuuntur facultates, quæ circa reliquam Ditionem Ecclesiasticam competunt Congregationibus Sac. Consultationis, & Boni Regiminis. IV. 3. Ejus autem Secretario interdicuntur Decreta definitiva interponere sine Congregationis assensu. 4. Firmani Archiepiscopi jurisdictioni subjunguntur plures Ecclesiæ, & loca intra ipsius Diocesis fines constituta, quæ olim Abbatis Farsensis jurisdictioni subjecta erant. 116. Eidem tamen Abbati præservatur collatio Beneficiorum in hujusmodi Ecclesiis existentium, ad quæ scilicet ipse tamquam Patronus Ecclesiasticus præsentabit. Archiepiscopus vero Institutionem concedet. 117. Archiepiscopus tamen plenum jus conferendi jure ordinario obtinebit quoad Ecclesias & loca a Gregorio XIII olim ab eadem Abbacia dismembrata. 118.

FISCALIS Capitolinus quid agere debeat in Congregationibus criminalibus super Causis locorum Feudalium Populi Romani. VI. 212. Non potest Judicem agere in Causis ad forum Conservatorum spectantibus, neque citationes dare. 213. FISCALIS idem, & FISCALIS generalis Romæ, eorumque substituti, quando Causas criminales agitare possint. *ibid.*

FISCUS quid probare debeat adversus comprehensos armorum vetitorum delatores, ut statutas penas a reo repetere possit. VIII. 45.

FLORENTINA Metropolitana Ecclesia fuit sub annum 1436 ab Eugenio IV Pontifice maxima solemnitate dicata. IX. 167.

FLUMINIS Januarii Diocesis in quinque partes dividitur, & una earum antiquo Episcopatu relicta, ex aliis duo Episcopatus, & eisdem Prælatu eriguntur. IV. 15.

FÆMINARUM Monasteria & Capitula mixta subsumt Innocentianæ Constitutioni interdicens ne pacta vel concordata, quantumvis licita, ineantur ante electionem cum persona eligenda vel postulanda. VIII. 201. Fæmininum genus sub masculino comprehensum censetur in legibus, ubi ratio legis æque procedit pro masculis ac pro fæminis. V. 8.

Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. X.

Fæminæ medicantes, multo magis inhonestæ, nec die, nec nocte in diversoriis locis, & que frequentatis Urbis, aut extra, per tria milliaria, recipiantur: necessaria vero in publicis viis, debito modo, illis dentur. V. 230. Fæminæ mendicantes in locis apertis minime pernoctent, sed ante horam 24 ad locum tutum secedant. Nemo in hujusmodi locis fæminas, nisi honestas, recipi sinat. *ibid.* Fæminis contravenientibus si saveant Executores criminales, puniuntur: qui eas in vincula conjiciunt, præmium consequuntur. *ibid.* Fæminis suspectis quomodo faciendæ sint præcepta. 229. Vid. *Præcepta*.

FOLIUM continens theses in Sorbona defendendas, sub titulo *Cælesti Jerusalem* &c. damnatur & prohibetur, utpote continens propositiones falsas, erroneas &c. VII. 144.

FONTANINUS Præsul vir plane singularis in comparata sibi librorum notitia. IX. 72.

FONTEBRALDENSIS Ordinis Superiorissa ab Episcopi jurisdictione exempta dicitur. V. 216.

FONTIS Baptismalis benedictioni in Basilica Vaticana peragendæ debent per se vel per alios interesse Rectores Ecclesiarum illi subjectarum. VII. 148.

FORMULÆ publicarum precum ab Ecclesiastica auctoritate designandæ. II. 5. Formula juramenti præstandi ab Abbatibus aliisque inferioribus Prælati ordinariam jurisdictionem habentibus, super visitatione Sacrorum Liminum. I. 19. Professionis fidei a Patriarcha Maronitarum faciendæ. 219. Juramenti ab eodem emittendi. 221. Juramenti super observantia Constitutionum Apost. de Ritibus Sinenfibus. 186. Juramenti ab Episcopis & Missionariis Regnorum Madag. Mayssur. & Carnat. præstandi. II. 124. Juramenti præstandi ab Officialibus & Ministris Pœnitentiariæ Apost. 60. Diplomatum expediendorum in creatione Civis Romani. III. 61. Diplomatum expediendorum in creatione Nobilis Romani. *ibid.* Decretorum expediendorum in receptione Nobilis Romani conscripti. *ibid.* Benedictionis cum indulgentia plenaria super populum impertienda a Regularibus legitimam ad id facultatem habentibus. V. 18. Benedictionis cum indulgentia plenaria in articulo mortis impertienda auctoritate Apost. IV. 138. Benedicendi Pallia Archiepiscopalia in Vigilia SS. Apost. Petri & Pauli. 109. Formulæ, quibus concipiuntur Literæ Dispensationum Apostolicarum pro Regionibus, in quibus catholici cum hæreticis admixti habitant. V. 27. Item formulæ pro Literis Dispensationis super defectu ætatis. 28. Formulæ, quibus uti consuevit Sedes Apost. cum locum aliquem, seu Monasterium ab Ordinaria jurisdictione Episcopi

Diocesani totaliter eximere intendit. IV. 183. Formula juramenti præstandi a Procuratoribus Archiepiscoporum & aliorum, quibus a Sum. Pontifice Pallium conceditur. V. 110. Juramenti præstandi ab alumnis Missionariis Seminarii Ordinis Prædicatorum in Monte Mario. 101. Antiqua Literarum commendatitiarum pro peregrinis. VI. 66. Suspensionis indulgentiarum & facultatum anno Jubilæi. Vid. *Suspensio*.

FORUM. Privilegio fori non gaudent in Causis homicidii Clerici in minoribus non servantes præscripta Concilii. II. 29. Nec etiam post expletam delicti poenam habitum Clericalem reassumere possunt. *ibid.* Simples vero Tonsurati, non Beneficiati, etiam servantes præscripta Concilii, fori privilegio privandi sunt pro duobus homicidiis præmeditatis. *ib.* Fori privilegio non gaudent Patentati in Causis homicidii, exceptis Patentatis S. Officii, & Ordinariis. 28. Vid. *Patentati*. Fori & Conservatoriarum privilegium confirmatur Universitati Avenionensi pro Professoribus, Doctoribus, Scholaribus, aliisque eidem Universitati addictis. III. 32. Idque in Causis Civilibus passivis in prima instantia. 36. Et in Criminalibus levioribus tam activis quam passivis. *ibid.* Reservatis gravioribus Vice-Legato, ejusque Congregationi. 37. Fori privilegio quandonam, & quibus in Causis fruatur Patentati Sac. Inquisitionis in Causis Civilibus. IX. 16. Et quid de Causis Criminalibus statuendum. 18. Fori declinatoriam quando proponere debeat Patentatus privilegiatus Sac. Inquisitionis. 17. Fori privilegio gaudet non solum Patentatus ipse, sed & ejus uxor liberique, modo eadem domo & mensa utantur. 16. Fori privilegio in Causis Criminalibus per Patentatos renunciari non potest. 18. Forum eligendi variandique privilegio qualiter utantur viduæ & pupilli adversus Patentatos S. Officii. 17. Fori variatio. Vid. *Causæ jam contægate*. Forenses quinam intelligantur anno Jubilæi. VI. 138. & seq. Hanc vocem *Forenses* nonnulli Pontifices adhibuerunt in suis Constitutionibus, alii recentiores omiserunt. *ibid.*

FRANCANDI facultas circa domos & areas in Civitate Centumcellarum ad directum Ecclesiarum aliorumque dominium spectantes conceditur Gubernatori cum opportunis legibus & conditionibus. IV. 181.

FRANCISCANI Missionarii in Ægypto laborantes laudantur. II. 208. Franciscani Instituti spiritus quoad jurisdictionem Parochorum, ex documentis S. Francisci, & S. Bonaventuræ. 210. Franciscani Observantes Missionarii a quibusdam Ecclesiis & Missionibus Cocinchinæ discedere jubentur, decreto Visitatoris Apostolici. 152. Appellat ad S. Secem. 153. Decreta prius confirmata revocantur,

ipsique in pristinum restituntur. 154. Adjecta lege conservandi Missiones sibi adjudicatas, easque non deferendi. 156. Iisque permittitur prædicare in Regnis Ciampæ & Cambodiæ; non tamen aliis exclusis. *ibid.* Vid. *Minorita*.

FRANCISCI (S.) Assisensis, virtutes extolluntur. VIII. 173. S. Francisci tertius Ordo. Vid. *Tertius Ordo*.

FRANCISCUS (S.) de Paula, exemplum forsan S. Francisci Assisensis præ oculis habens, Tertium & ipse Ordinem instituit. VII. 117. Vid. *Tertius Ordo*.

FRANCISCUS (S.) Salesius B. Joannam Franciscam de Chanal laudavit, eique auditor fuit instituendi Ordinis Monialium a Visitatione S. Mariæ. VII. 84. Tertio Ordini S. Francisci de Paula adscriptus, se *Minimum* appellabat. 117. Non solum quater in anno indulgebat Monialibus Confessarium extraordinarium; verum etiam earum pro tempore Superioribus commendatum reliquit, ut singulis Monialibus, quæ iustis de causis Confessarium extraordinarium peterent, haud se difficiles in eo concedendo præberent. V. 91. Eisdem sensus fovebat Card. Barbadicus. 92.

FRANCISCUS (S.) Xaverius ad Indos missus uberrimos Apostolicæ prædicationis fructus collegit. VII. 215. Perente Portugalliæ Rege, & sæviente persecutione, Patronus principalior, & Protector Indiarum eligitur; cujus Festum sub ritu duplici primæ classis cum Octava celebratur. 272.

FRANCIS Macons quinam sint. VII. 52. Vid. *Liberi Muratori*.

FRUCTUS. Vid. *Usura*. *Mutuum*. Fructus Beneficiorum. Vid. *Cessiones Commodi exigendi*. Fructus male percepti non condonantur a Pœnitentiaria Apost. in casibus publicis: quomodo autem in occultis. II. 50. Vid. *Reditus Ecclesiæ*.

FRUMENTI & similium rerum commercium liberum de uno ad alium locum Status Pontificii stabilitur. VI. 17. Sublata penitus denuntiandæ quantitatis obligatione. 18. Omnibus tamen, exceptis privilegiatis, interdictur extra Statum. 19. Vid. *Extracitio*. *Privilegium*.

FUGITIVI a carceribus aut a triremibus, si ad Ecclesiam contugiant, aliquando Sedes Apost. permittit Episcopis, ut eos extrahi faciant. V. 16. Si ad Tribunal S. Officii pertineant, quomodo faciendæ sit eorum extracitio. *ibid.*

FULDENSIS Abbatia. Vid. *Abbatia*. Fuldensis Episcopus a quibus, & quam servata forma sit eligendus. VIII. 32. Utitur quoque titulo & jure Abbatis Fuldensis. *ibid.* Fuldensis Diocesis & Episcopatus Moguntinæ Archiepiscopali Ecclesiæ est subiectus.

IX. 198. Vid. *Moguntina Archiepiscopalis Ecclesia*. Fuldensem Abbatem inter, & Episcopum Herbipolensem inita transactio, ejusdemque confirmatio. VIII. 22. Fuldenfi Abbati territorium separatim, & Ordinario jurisdictione asseritur. 23. Forma Literarum, quibus Abbas suam electionem nunciat Episc. Herbipolensi. 24. Jura Abbatis Fuldenfis & Episc. Herbipolensis distinctius recensentur. 26. Transactio Apost. auctoritate confirmatur, excepto quinto capite. 29. Fuldensem Episcopum & Abbatem inter & Moguntinum Archiepiscopum inita concordia seu transactio confirmatur. IX. 234.

FUNCTIONES solennes græco ritu in Ecclesiis Latinis fieri prohibentur, absque licentia Ordinarii, & viceversa. I. 153.

FUNICULUS ex superstitioso florum numero compositus, & croco delinitus, Christianis mulieribus interdicitur. II. 113. & 119.

FURTUM Hostiæ consecratæ. Vid. *Surripientes*. Furtum de solis rebus mobilibus intelligi voluerunt Auctores Juris Civilis. VII. 138. Qui furatur res ob naufragii periculum projectas, lucrari vult. *ibid.* Furtivæ rei ulucapio non admittitur, ne Civili quidem Jure. *ibid.* Furtivæ rei emptor, si novit, aut suspicatus est, furtivam rem fuisse, non potest a Domino reperere pretium. 136. Amplia, ut etiam si bona fide rem emerit, eam Domino reddere teneatur, neque jus habeat pretium repetendi. *ib.*

G

GABELLAS & Pedagia nova imponentes excommunicantur. I. 30. Gabellas sive publica vectigalia fraudantes Officiales S. Inquisitionis an, & quomodo Fori privilegio fruuntur. IX. 19.

GALLIA. Galliarum Regis pacifica consilia laudantur & promoventur. II. 200. Gallicæ Ecclesiæ concordia fere restituta. *ibid.* Ejus Ecclesiæ veteres ritus, Græcis antiquariis, in Siciliam in vestri fuerunt sub Roberto Duce, & Comite Rogerio. IV. 98. Gallosiculum Officii Divini Breviarium a Mattheo Caldo reformatum ann. 1527. *ibid.* Galli Missionarii. Vid. *Parisiensis Seminarii*.

GANZANIGUM. Vid. *Medicina*.

GELASII (S.) Papæ Decretum de Libris apocryphis non ita intelligendum, ut Canonicos Libros dumtaxat a non inspiratis discernat; sed ut aliquam etiam sive falsitatis sive erroris censuram inurat libris, quos inter apocryphos rejicit. V. 51.

GENERALES Ordinum Superiores alii ad vitam, alii ad plures aut pauciores annos. II. 202. Unicam & certam Residentiam ordinariam principalem habere possunt, quæ

gaudeat exemptione a jurisdictione & visitatione Episcopi, etiam quoad animarum curam, & Sacramentorum administrationem. 145. Quænam ea esse debeat. 146. Generales Regulares non habent jurisdictionem in Parochianos sæculares subditos Parochiæ adnexæ ipsorum Residentiæ. 145.

GENNADIUS Patricius & Africa Exarchus bella pro Christiana Republica feliciter gessit; ideo a S. Gregorio M. laudatur. VII. 216.

GENTILI Antonio Xaverio Cardinali indultum conceditur celebrandi Missam super Altari Pontificio Basilicæ Liberianæ, post solemnem ejusdem Altaris Consecrationem a Pontifice factam. VI. 210.

GEORGII (S.) M. Militia a Duce Bavariz erecta. I. 67. Vid. *Militia S. Georgii*.

GERMANIÆ Episcopi & Prælati Principes ad observantiam Ecclesiasticæ Disciplinæ excitantur. II. 37.

GOJASIENSIS Prælatura erigitur ex divisione Diocesis Fluminis Januarii. IV. 15.

GORITIÆ statuitur Sedes Vicarii Apost. ad regendam partem Diocesis Aquilejensis deputati. VII. 234. Goritienfis Archiepiscopatus, suppresso Aquilejensi Patriarchatu erigitur, eique Diocesis & Suffraganei assignantur. 74. & VIII. 8. 9. Et Capitulum in ea Ecclesia constituitur, Dignitatibus constanti certoque Canonico numero. VIII. 9. Insignia Canonico-rum & Mansionario-rum. 16. Archiepiscopalis & Capitularis Mensæ, necnon cujusque Canonici dos, ex certis fundis, & in certa designata summa constituitur. 10. Jus patronatus Metropolitanæ Ecclesiæ, Dignitatum, Canonico-rum, Mansionario-rum &c. Regiæ Hungariæ, ejusque descendens tribuitur. VII. 74. & VIII. 16.

GOTTI Vincentius primum a Benedicto XIII Cardinalis creatus, dein Episcopus Ecclesiæ in partibus infidelium sitæ consecratus fuit. IV. 158.

GRADUS octavus consanguinitatis vel affinitatis apud Græcos respondet quarto gradui apud Latinos. I. 153. In hujusmodi gradu Matrimonia prohibentur. *ibid.* Gradus remotioris expressio satis est ad validitatem dispensationis, obtentis postea super propinquiore literis declaratoriis, modo tamen hic primum gradum nullatenus attingat. IX. 82. Graduum dupliciter est exprimenda, & obtinenda dispensatio, ut Matrimonia inter se conjunctos contrahi possint. *ibid.*

GRÆCI. Ecclesiæ Græcæ laudabiles consuetudines, jejunia ritusque immutari nequeant inconsulta Sede Apost. II. 23. Vid. *Ritus Græcos*. Græci Italiæ & Insularum adjacens subijciuntur ordinariæ jurisdictioni, visitationi & correctioni Episcoporum Latinorum, in quorum Diocesi-bus manent. I. 154.

Ita tamen ut iidem Episcopi Vicarium Græcum retineant pro negotiis & causis Græcorum. *ibid.* Quemadmodum Metropolitanus pro causis Græcorum vigore appellationis ad se delatis Judicem Græcum deputare debet. *ib.* Si vero proprium Ordinarium Græcum habeant, ab Episcoporum Latinorum jurisdictione & visitatione exempti esse debent. *ibid.* Græcorum filii quo ritu baptizari debeant. 145. Vid. *Latinizantes*. Et cuius Parochi jurisdictioni subesse debeant. *ibid.* Eorum Parochiz quibus conferendæ. 155. Græcorum Ordinationes in Italia duobus Episcopis delegantur. 152. Exclusis schismaticis Episcopis. *ibid.* Exclusis etiam Latinis, quantumvis Locorum Ordinariis. 151. Prædicti tamen Episcopi ad Ordinationes Græcorum deputati nullam habent ordinariam jurisdictionem. 155. Nec ordinare possunt aliquos absque Dimissoriis Ordinariorum, præter Alumnos Collegii Græci, & Collegii Corsini. 156. Tam ipsi quam alii quicumque Episcopi Græci Latinos ordinare prohibentur sub pœna suspensionis. *ibid.* Græci ordinati ritu Latino cum dispensatione Apost. promoveri possunt ad reliquos Ordines ritu Græco. 152. Si vero ordinati fuerint ritu Latino absque dispensatione, coguntur remanere in ritu Latino. *ibid.* Maxime si post susceptos Ordines Latine vixerint. *ibid.* Græcis Presbyteris, Diaconis, & Subdiaconis permittitur retentio uxoris, quam ante Ordinem Sacrum duxerint unicam & virginem. *ibid.* Si vero Bigami sint, ad Sacros Ordines promoveri non possunt. 153. Et si post Ordines susceptos matrimonium contrahant, separandi sunt, & ab Ordine deponendi. 152. Vid. *Calibatur*. Græci laici communicare possunt sub specie azymi in Ecclesia Latina, ubi desit Ecclesia Græca: numquam vero Latini sub specie fermentati. 147. Limica in certis casibus, ubi consuetudo viget. *ibid.* Græci quibus Libris Ecclesiasticis uti debeant in Missis, Officiis, & Sacramentorum administratione. 154. Græcorum abstinentiæ & jejunia. II. 24. Vid. *Jejunia*. Græcorum & Latinorum præcedentiæ desumantur a Dignitate personali, ab Ordine, & antianitate. I. 155. Græca lingua legitur Evangelium & Epistola in Missa Pontificali Papæ. IV. 127. Id olim fiebat per Monachos Basilianos Cryptæ Ferratæ, donec ad Alumnos Collegii Græci munus istud translatus est. *ibid.* Græci sine ullo proprii ritus detrimento Latinorum Antistitem jurisdictioni subsunt. 128. Græci Ritus in Sicilia obtinuerunt a sæculo octavo usque ad adventum Principum Normanorum, qui ejusdem Saracenis Divinum Cultum restaurarunt juxta Ritus Ecclesiæ Gallicanæ. 98. Græcam linguam ut addiscant Monachi Basiliani admonentur. VII. 43. Græcos ritus conser-

vare Ecclesia Latina semper studuit. 40. Græcis prohibitum est Missas & Divina Officia Latino ritu peragere, revocatis a S. Pio V Indultis alias super hoc concessis. 41. Græci uniti in Russia Polonica, si rerum opportunitas id ferat, Missam celebrant super sacris Latinorum Tabulis lapideis. 39. Græci quoad Sacramentum Confirmationis & Ordinis. Vid. *Confirmatio*. *Ordines*. Græci ritus olim ab imperitiis Theologis damnati. IX. 31. A Græcis & Orientalibus ritibus non licet ad Latinum transire absque dispensatione Apost. 33. Græci quandoque habuerunt Ecclesias communes cum Latinis. 44. In Latinorum Episcoporum Diocæsisbus commorantes impediri non debent, ne suis ritibus vivant. 29. Græci qui ritus suos ita sectantur, ut Latinos damnent tanquam improbos, sunt hoc ipso hæretici. 34. Non sunt a Latinis Ecclesiis arcendi, ubi præsertim propria carent Ecclesia. 47. Traditur methodus servanda, ne inde ob Ritus varietatem discordiæ Latinos inter & Græcos exoriantur. *ibid.* Græci an veteri, vel potius novo Calendario uti debeant. *ibid.* Vid. *Kalendarium*. Græcorum schisma, eorumque ad Apostolicam unitatem inconstans conversio. 26. Græcorum unio semper ita instituta & tractata, ut primum omnium Mentio Rom. Pontificis in Missa faciendâ statueretur. 202. Vid. *Commemoratio*. Græcos ritus quantopere servari cupiat Apost. Sedes, collectis innumeris Pontificum exemplis demonstratur. 27. Græco-Latinus Ritus. Vid. *Ritus Græco-Latinus*. De Græcorum Melchitarum rebus dubia & postulata ad S. Sedem referuntur, & decreta conduntur. II. 23. Vid. *Ritus Græcorum-Melchitarum*. Græco-Melchitæ Latino ritu baptizati de præterito eligere possunt quo ritu vivere velint. 26. In posterum vero sic baptizati Græcum ritum sequi tenentur. *ibid.* Græco-Melchitarum Patriarchæ transmittitur Pallium. 41. Vid. *Antiochenus Patriarcha Græcorum Melchitarum*. Græco-Ruthenorum a schismate ad Ecclesiam redeuntium Ordinationes Episcopo Auxerensi delegantur. I. 180.

GRAFFEO (del) Ecclesia S. Mariæ Melanenensis. Vid. *Protopapa*. *Ritus Græco-Latinus*.

GRATIAE per Datariam Apost. vel per Secretariam Brevium expediendæ. III. 49. Vid. *Dataria*. *Brevium Secretaria*.

GRATIANUS olim Amerinus Episcopus commendatur. IX. 75.

GREGORIUS (S.) Magnus Episcopo Viennensi scribit de Clerico non retrahendo a suscepto Monasticæ vitæ instituto. IV. 29. Item Imperatori Mauritio de non prohibendo militibus ingressu in Religionem. 34.

GREGORIUS IX. Vid. *Decretales*.

GREGORIUS X in Lugdunensi Concilio

cilio Græcorum unionem complevit . IX. 28.

GREGORIUS XIII. Ejus Constitutio de publicandis Beneficiorum Resignationibus . III. 116. Martyrologii Romani correctionem fieri curavit . V. 42. Jubilæum extendit ad Civitatem & Diœcesim Mediolanensem instante S. Carolo Borromæo . VI. 179. Idem Rosæ Aureæ munere decoravit Ecclesiam Metropolitā Bononiæ patriæ suæ . VII. 24. Kalendarium plurimum adhibito labore emendavit . IX. 48. Gregorianum Kalendarium . Vid. *Kalendarium* . Gregorianus Cantus . Vid. *Cantus Gregorianus* .

GUADAGNI Joannes Antonius Cardinalis laudatur . IV. 124.

GUARDIANUS S. Sepulchri quando conferre possit Sacramentum Confirmationis . I. 24. & II. 26.

GUBERNATORI Urbis nulla competit jurisdictio in Civilibus contra Clericos & Loca Pia . II. 173. Exceptis Causis mercedis , & summæ intra scuta 25 etiam si adsit obligatio Cameralis . 175. Gubernatori Urbis S. R. E. Vice-Camerario concessum est Rochetum per Urbem deferre , & lemniscos nigros equorum capiti appensos habere . III. 214. Gubernatoris Urbis Tribunal certo Judicium & Notariorum numero constare debet , quibus omnibus certa emolumenta assignantur . IV. 208. Iisdem certa summa annua tribuitur pro expensis commissionum , ex qua si quid reliquum fuerit in fine anni , inter omnes æqualiter dividendum erit . 210. Ei prohibetur ullum Judicem , Notarium , aut Substitutum admittere supra numerum a Pontifice statutum . 209. Cibaria taxare debet pro Judicibus & Notariis ad Commissiones prodeuntibus . 210. Idem annua scuta centum loco præmii partiiri potest inter eos , qui digniores se præstiterint . *ibid.* Gubernator Urbis est etiam S. R. E. Vice-Cancellarius . V. 222. Antiqua privilegia ipsi confirmantur . *ibid.* Plura pro recta justitiæ administratione & pro regimine Ministrorum Tribunalis Gubernii ab ipso præstanda recensentur . *ibid.* Eidem duo Prælatis Assessores , Consultæ Ponentes , adjiciuntur , quorum munera in Causarum judiciis , in visitationibus carcerum &c. designantur . *ibid.* In Congregationibus visitationum Carcerum , etiam Capitolii , primus sedere debet . 225. Eiusdem approbatio necessaria est , ut quis valeat Professionem Criminalem exercere . 226. Ad quem effectum Congregatio instituitur ex Prælati aliisque , qui cum eo votum decisivum , & respectivo consultivum habeant , composita ; & approbatorum elenchus fieri & publicari jubetur . *ib.* Gubernatore Civitatis aut Loci Ditionis Ecclesiasticæ decedente , non licet Magistratibus , sive Consiliis subrogare Pro-Gubernato-

rem . II. 204. Non obstante quacunque consuetudine , aut quasi possessione . 205. Nisi doceant de expresso privilegio a Sede Apost. sibi concessio . *ibid.* Gubernatoribus Prælati Civitatum Ditionis Ecclesiæ decedentibus subrogantur ipso facto eorum Locumtenentes , cum facultatibus & emolumentis . 204. Gubernatoribus non Prælati substituantur similiter Procuratores Fiscales . *ibid.* Gubernatoribus Præfatis sive aliis Gubernatoribus dependentibus subrogari jubetur aliquis Pro-Gubernator . 205. In Legationibus Romandiolæ & Ferrariæ hujusmodi subrogatio pertinet ad Card. Legatos , sive Præsides Provinciarum . *ibid.* In Legationibus Bononiæ & Urbini spectat ad eos , ad quos pertinet deputatio Gubernatoris . *ibid.* Gubernatorum per Ditionem Ecclesiæ constitutorum controversiæ ceremoniales cum Episcopis definiuntur . I. 40. & III. 190. Gubernatoris Lauretani jurisdictio certis in casibus præfinitur . III. 190. Gubernium Terræ Sublaci reliquorumque Oppidorum ab ea dependentium , ejusque forma determinatur . VIII. 152. Vid. *Sublacum* .

GUEVARA Ferdinandus Ninus a Clemente VIII Cardinalis creatus ; deinde cum Hispaniarum Inquisitor fuisset electus , ab eodem Clemente consecratus fuit Episcopus Titularis . IV. 166. Quo exemplo Pontifex Cardinalem delle Lanze in Statibus Regis Sardinie Magnum Eleemosynarium Nicosiæ Archiepiscopum consecrandum duxit . *ibid.*

H

HABILITATIO reorum per Urbem quandam ab Auditore generali Cameræ Apost. concedi possit . VIII. 148. Vid. *Reus* .

HABITUS viatorius conceditur Advocatis Consistorialibus . II. 98. Habitum proprii Ordinis deferre tenentur Regulares quicunque ad Cardinalatum vel Episcopatum promoti , exceptis Canonicis Regularibus & Clericis Regularibus . VII. 256. & 262. Hanc disciplinam aliquis ex Fratribus Minoribus evertere studuit . 258. Habitus proprius Equitum S. Joannis Hierosolymitani est sola linea Crux octogona . *ibid.* & 262. Olim præter Crucem , peculiare etiam vestes deferre tenebantur . 258. Crucem hujusmodi exterioribus vestibus assutam , tamquam proprium habitum deferre hi Equites possunt si ad Cardinalatum aut Episcopatum promoveantur . 260. Habitu Prælatitio utitur ex indulto Apost. Sedis Abbas Generalis Ordinis S. Hieronymi Congregationis Italiæ , etiam in Pontificia Capella . VIII. 214.

HÆRES illius qui Spolium commisit , quive mala fide alienam rem occupavit , quomodo ad restitutionem teneatur . VII. 136.

HÆRESIS abjuratio præcedens requiritur tam-

tamquam conditio necessaria in Literis Apostolicis Dispensationum, quæ super gradibus Consanguinitatis vel Affinitatis aliisve impedimentis petuntur, pro personis diversæ professionis. V. 27. Hæresis abjurandæ promissio non sufficit, ut hujusmodi Literarum Executor seu Episcopus dispensandi facultatem ab Apost. Sede habens, dispensationes ipsas ad effectum perducatur. 106. A Censuris propter hæresim formalem externam incurtis nullus Confessarius, quibusvis amplissimis facultatibus munitus, vel etiam tempore Jubilæi, absolvere potest, nisi expressam ad id facultatem habuerit. VI. 154. Etiam si occulta hæresis sit, & Confessarius facultatem habeat absolvendi a Censuris in Bulla Cenzæ reservatis. 88. Quomodo ab ea absolvere possint Pœnitentarii anno Jubilæi. 83. Hæresis crimen inter excepta numeratur, quorum rei immunitatis beneficio non gaudent. VII. 14. Vid. *Immunitas*.

HÆRETICI eorumque fautores excommunicantur. I. 30. Hæretici occulti absolvi possunt a Pœnitentia Apost. II. 49. Ad fidem redeuntibus qua charitas ab Ecclesia recipiatur. 210. Ratione suscepti Baptismi ad amplectendam fidem catholicam cogi possunt. V. 106. In locis tamen, in quibus toleratur ut hæretici mixti cum Catholicis habitent, videndum quid ferat usus & consuetudo. *ibid.* Hæreticorum conjugia ex perpetua Sedis Apost. disciplina, Catholicis interdicta sunt. 25. Ejus disciplinæ recentiora argumenta afferuntur. *ibid.* Si vero aliquando ex gravissimis causis permittuntur, opportune adjiciuntur cautelæ, quibus & conjugis catholici fides, & futuræ proles catholica educatio in tuto collocetur. 27. Hujusmodi conjugia in aliquibus locis, in quibus hæretici cum catholicis mixti vivunt, de facto inveniuntur, & a Potestate Ecclesiastica, ne majora mala proveniant, dissimulando tolerantur. 106. Verum dispensationes super gradibus, aut impedimentis, ab Apost. Sede pro ipsis non conceduntur, nisi adjecta conditione abjurandæ prius hæresis. *ibid.* & 27. Hæretici ad sinum Ecclesiæ invitantur, occasione Jubilæi Universalis. VI. 58. Valide baptizant, si Sacramentum ministrent in fide veræ Ecclesiæ, & sub forma præscripta in iis quæ pertinent ad validitatem. V. 168. Ecclesiæ legibus, & universalibus consuetudinibus tenentur, & juxta eas judicandum est in casibus etiam ad hæreticos pertinentibus. *ibid.* Ubi de matrimonii impedimentis dirimentibus. Vid. *Matrimonium*. Hæretici Magistratus & Ministri in Federati Belgii Regionibus, Catholicos matrimonium contrahere volentes cogunt ad contrahendum coram ipsis. VII. 268. Multa de hoc declarantur & statuuntur. *ibid.* Hæretici Ecclesiarum bona occupantes ad restitutionem

fundorum & fructuum inde perceptorum tenentur. 132. Hæreticis ad fidem catholicam revertentibus Sedes Apost. aliquando permittit, ut bona Ecclesiastica ab ipsis occupata retinere possent. 140.

HALLICARNASENSIS Episcopus, Eleazarus Franciscus de Achars de la Beaume, Visitator Apost. Missionum Cocinchinæ. II. 151. Vid. *Cocinchina*.

HARLEMENSIS Episcopatus restitutio a Schismaticis attentata, nulla & irrita declaratur. II. 223. Harlemensis Pseudo-Episcopi Hieronymi de Bock electio damnatur, & annullatur. I. 176. Ipse suspenditur ab exercitio jurisdictionis, cum inhibitione suscipiendi Consecrationem. 177. Ejusdem Consecratio illicita & illegitima declaratur. *ibid.* Atque excommunicatur & suspenditur ab exercitio etiam Ordinis. *ibid.* Harlemensis Pseudo-Episcopi Joannis Van-Striphout electio nulla & illicita decernitur, cum præceptis &c. II. 223. & III. 11. Ejusdem Consecratio illicita declaratur, ac suspensionis & excommunicationis sententia in ipsum edicitur. III. 11.

HASSIA (de) Darmstæd, Joseph Episcopus Augustanus, laudatur. III. 24. 30. & 31.

HEBDOMADÆ Sanctæ dies Musica valde dedecet; ideo in quibusdam locis vetita. V. 192.

HEBRÆI Beatum Andreæ Rhinensem, & Beatum Simeonem Tridentinum primæ ætatis infantes in odium Christi occiderunt. VIII. 216. & 218. Hebræorum crudelitate atque perditio in Christum odio plures infantes necati recententur. 226. Vid. *Judæi*. *Matrimonium*.

HERBIPOLENSES Episcopi jus habent præstendæ Crucis, & utendi Pallio. VIII. 35.

HIBERNIA Sanctorum Insula dicta. I. 54. Hiberniæ Episcopis inculcatur residentia in propriis Diocessibus. *ibid.*

HIERONYMUS (S.) Ecclesiæ Doctor florente ætate Romæ literis operam dedit, deinde in Orientem digressus, rursusque in Urbem reversus, sub Damaso Papa, ab hoc in Literarum Apostolicarum seripione adjunctor adhibitus fuit. V. 63. Extincto Damaso, cum eorum quorum vitia acriter insectatus fuerat, odia in eum erupissent, in Orientem iterum secessit, ubi in Sac. Scripturarum interpretatione & explanatione, Deo sic disponente, utilissimam Ecclesiæ operam navavit. *ibid.* & seq. Expulsus non fuit a S. Siricio Damasi Successore: an vero hic illius discessum prohibere debuerit, non nisi temere judicari potest. 64. Sine Hieronymi opera egregia a Siricio Epistolæ scriptæ fuerunt, summam doctrinam, majestatem, & pietatem redo-

redolentes. *ibid.* Inter Siricium & Hieronymum nulla simultas intercessit. 65. Quod enim contra priorem Hieronymi sententiam de Bigamia definitum extat ab Apost. Sede, id Innocentio potius quam Siricio tribuendum. *ibid.* Quæ vero Hieronymus in hæretico Joviniano culpavit, ea Siricius judicio suo damnassee dignoscitur. 66. Quod si, hoc judicio pendente, nimia Hieronymo visa est Siricii conniventia, id falsis rumoribus tribui debet, qui ex Italia in Palestinam haud ægre afferri potuerunt. *ibid.* & seq. Dum autem Hieronymus, Siricii simplicitati a Rufino illud narrat, nec dolum aut crimen illi objicit, nec probat, ita cognitam in Occidente fuisse Rufini malitiam ut ipsi perspecta erat. 66. & seq. Denique Hieronymus Siricius in Domino morientem cum honore commemorat. 68. Quod autem cum ipso Siricio de Pontificatus honore ambitiose decertaverit, id non nisi per calumniam ex quibusdam S. Doctoris verbis deduci potest. 67. Antiquis Romanis in suis Scriptis ob zelum multa exprobravit. Idem ab eorum posteris piissime colitur. VII. 233. Ejus agendi ratio erga S. Siricius a Pontifice explicata & vindicata. *ibid.* Ejusdem corpus in Antro Bethleemico sepultum, inde Hierosolyma a Saracenis capta, Romam translatum, in Basilica Liberriana ignotum quiescit. *ibid.*

HIERONYMUS (B.) Æmiliani Congregationis Somaſchæ Fundator. Ejus Beatificatio. IV. 204. Ejus vita, virtutes, & pia mors summam referuntur. *ibid.* Series Actorum in Causa illius Beatificationis, virtutum & miraculorum approbatio. 205. Beatificationis Decretum. *ibid.*

HIERONYMUS Baruffaldus. Archipresbyter in Collegiata Ecclesia S. Blasii Civitatis Centi laudatur. VIII. 212. Vid. *Centium*.

HIERONYMIANI Ordinis Abbas Generalis. Vid. *Abbas. Habitus*.

HIERSOLYMA a Gotifredo liberata Urbano II vivente, deinde sub Urbano III rursus in Barbarorum potestatem cecidit. IV. 162. Attamen Patriarchatus Hierosolymitanus adhuc a Sum. Pontificibus provideri consuevit, ut patet ex serie Patriarcharum hujusmodi, quam Pontifex refert. 166. Nec interim, donec spes reliqua erat recuperandæ Sanctæ Civitatis, pro Patriarchatu Titulari habebatur. *ibid.* Hierosolymitanorum Episcopo Ritus Coptici tribuitur jurisdictio in omnes Catholicos ejusdem Ritus recens conversos. I. 53. Hierosolymitana Militia. Vid. *Militia S. Joannis*.

HILARI Arelatenſis sanctitas propter suspicionem errorum circa dogmata nondum ab Ecclesia definita, non obscuratur. V. 52

HIMERIUS Episcopus Tarracoenſis S.

Damasum Pontificem consuluit de pluribus Ecclesiasticæ disciplinæ capitibus. V. 60. Sed Damaso interim sublato, Apostolica Rescripta accepit ab ejus Successore S. Siricio. *ibid.*

HISPANÆ Nationis religio & observantia in S. Sedem commendatur. II. 77. Hispanæ Ecclesiæ disciplinæ consulitur per Constitut. Innocentii XIII & Benedicti XIII. 80. Hispanæ Rex Ferdinandus VI Pontificis providentiam implorat quoad Parochias Indiarum Occidentalium, quæ solis Regularibus committi solebant. VII. 79. Hispaniarum Inquisitor Generalis a Pontifice eligitur ad nominationem Regis Hispaniarum. IV. 164. Episcopali charactere insigniri solet. *ibid.* In Hispaniarum & Lusitanæ Regnis atque Ditionibus permittitur, ut ab omnibus Sacerdotibus Sæcularibus & Regularibus, perpetuis futuris temporibus, in Commemoratione omnium fidelium defunctorum tres Missæ celebrentur. V. 113. Vid. *Missæ*. Hispaniarum Regis Catholici postulationes hac de re Pontifici oblatæ. 111. Rex instat pro ulteriori progressu Causæ Ven. Sor. Mariæ a Jesu de Agreda, & pro absolutione examinis illius Operum. IV. 222. Ejusdem Regis providentia in erectione Collegii Societatis Jesu in Civitate S. Dominici in Insula Hispaniola. 170.

HISTORICI facilius recipiuntur in Causa Beatificationis, quam Canonizationis. VIII. 220.

HOLLANDIA Vid. *Matrimonium*. Hollandicæ Schisma. Vid. *Utrajectensis. Harlemensis*.

HOMICIDÆ quamlibet privilegiati (salva exemptione Patentatorum S. Officii, & Cur. Episcopali) non gaudent privilegio Fori in Statu Ecclesiæ, aliisque ad quos extensæ fuerant Constitutiones hac de re editæ. II. 23. Si Tonsurati sint, non Beneficiati, licet servantes præscripta Concilii Trid., privantur privilegio Fori post duo homicidia. 29. Si sint Clerici in Minoribus, non Beneficiati, nec servantes præscripta Concilii, non gaudent privilegio Fori in hisce Causis, atque etiam expleta delicti poena eodem privilegio privati censentur. *ibid.* Homicidium deliberatum patrans Laici non gaudent Immunitate Ecclesiastica in Statu Ecclesiæ, aliisque ut supra. *ibid.* Item Ecclesiastici cujuscunque Ordinis. *ibid.* Item mandantes adjuvantes &c. tam Laici quam Ecclesiastici. *ibid.* Item inquisiti, banniti, & damnati de homicidio in contumaciam. *ibid.* Homicidium proditorie committentes, ac etiam dumtaxat animo præmeditato, & deliberato, Immunitate Ecclesiæ non gaudent. VI. 185. Amplia quoad Statum Ecclesiæ, ex Constitutione Clementis XII, & quoad alias Regiones ex Indultis aut Concordatis Specialibus, etiam si homi-

homicidium in rixa sequatur, dummodo non casualiter, vel ad propriam defensionem. 186. Et quoad Ecclesiasticos homicidium committentes, ex eadem Constitutione Clementis. 187. Quod etiam extendi decernitur ad Regulares cujuscunque Ordinis, & Instituti. *ibid.* Item ad Mulieres & Milites. *ibid.* Et ad eos, qui homicidium ita patraverint, baculo aut saxo. *ibid.* Vid. *Immunitas. Extra-ctio.* Homicida reputatur etiam qui proximum ita vulneravit, ut ex eo vulnere intra certum tempus moriatur; unde si periti grave vitæ periculum vulnerato imminere pronuntiant, percussor e loco immuni extrahi debet; restituendus tamen, si vulneratus ultra definitum tempus superstes viverit. 188.

HOMILIA a Sum. Pontifice habita intra Missarum solemnia in Basil. Vaticana die Natali Principum Apostolorum, in quinque Beatorum Canonizatione. V. 234.

HONORARII Familiæ Cardinalium, & aliorum Romanæ Curie Procerum plures esse student. VI. 196. Defunctis Dominis salarium, & alia sibi deberi contendunt. 197. Honorarii hujusmodi, si in peculiari Rotulo cum Honorariorum denominatione describantur, nulla ipsis actio in posterum suffragabitur contra defuncti hæreditatem, seu prominuendis Legatis, quæ veris Familiaribus relicta fuerint. 198.

HORÆ Canonice devote recitandæ sunt. Eas quotidie in Choro cantare debent ordinato modo & cantu qui Choro tenentur. V. 176. Obligationi non satisfacit qui illas sine debita attentione canit. *ibid.* Recitari debent a Græcis in Sacris Ordinibus constitutis. I. 150. Vid. *Officium Divinum.*

HOSPITALARII S. Joannis de Deo artem aromataria exercere possunt, & pharmaca vendere. I. 13. Hospitalarii S. Spiritus. Vid. *Canonici. Transitus.*

HOSPITALE S. Angeli a Nido Neapolitanæ Civitatis una cum omnibus bonis, juribus, necnon certo inservientium numero est ab omnimoda Archiepiscoporum tam ordinaria, quam delegata jurisdictione exemptum. IX. 85.

HOSPITIO Pauperum Invalidorum de Urbe applicantur redditus expeditionum Collegiorum Min. Gratiz, deductis expensis Pœnitentiariæ. II. 63.

HOSTIÆ Consecratæ furtum. Vid. *Surripientes.*

HOSTIENSIS Episcopatus subsistit, licet Capitulum extinctum sit. IV. 146.

HUMANA Civitas in Piceno olim existens, circa finem sæculi XIV destructa fuit. IV. 142. Humanatensis Civitatis & Diocesis situs indicatur. 146. Ejus Cathedra Episcopalis a Martino V unita fuit Ecclesiæ Anconitanæ. 142. Cujus unionis Bulla veteribus

incomperta, & a D. Greorio recens edita refertur. 144. Humanatensis Episcopi Titulus ab Episcopo Anconitano adhiberi præferitur in Bulla unionis. *ibid.* Sed cum intermissum fuerit, Pontifex id in usum revocari jubet. *ibid.* Humanatensis Comititis Titulus ab Episcopis Anconitatis usuratus. *ibid.*

HUNGARIÆ Regina. Vid. *Austria.*

I

JACOBI (S.) a Scoziacavalli Parochia. Vid. *Parochialis.* S. Jacobi Ecclesiæ in Civitate Leonina viginti loca Montium ad augenda Parochi emolumenta conceduntur. IV. 201. S. Jacobum de Marchia Dialogum adversus Fraticellos scripsisse, nequaquam probatum fuit. 226. Ideo, ommissis Disputationibus super doctrina in eo Dialogo contenta, ad ulteriora processum est in Causa illius Canonizationis. 227. De alia quæstione super ejusdem doctrina de Sanguine Christi, remissive. *ibid.* Jacobus Cardinalis Boncompagni Capellam intra Bononiensem Metropolitanam insigni opere construxit. IX. 146. Jacobus Goarius Ord. Prædicatorum plurimum Græcarum rerum peritia valuit; Græcumque Euchologium cum latina versione edidit. 98.

JACOBITÆ ad hunc diem vocantur hæretici Orientis in Eutychna hæresi, contra Chalcedonenſis Concilii decreta obſervati. III. 217.

JANUARI (S.) Militia a Rege utriusque Siciliæ erecta confirmatur. I. 50. Januarii mensis Kalendæ ab Ethaicis impie celebrari solebant ludis in honorem Jani & Streniæ. IV. 220. Hujusmodi impietates fidelibus prohibita & tandem omnino abolita. *ib.*

IDENTITAS personæ non satis concluditur ex identitate nominis. VIII. 131.

IDIOMA Slavo literale, Illinæ Nationis Clero in Divinis Officiis interdicitur. VIII. 205.

JEJUNIORUM ab Ecclesiâ præscriptorum scopus. II. 78. Jejuniorum observantia Episcoporum vigilantia potissimum a Concilio Trid. commendata fuit. 217. Jejunii quadragesimalis observantiæ prospicitur. I. 55. Vid. *Dispensatio.* Ejus origo, utilitas, & scopus. 56. Jejunii diebus unica comestio servari debet ab iis etiam, quibus ob peculiare causas permittitur usus carnis, ovorum &c. 42. & II. 78. Amplia, siue dispensatio fuerit personalis, siue generalis pro integra Civitate, aut Loco, siue Universitate. I. 42. Jejunii diebus epulæ licitæ cum viticis non apponantur, non obstante dispensatione super qualitate ciborum. I. 42. & II. 77. In vespertina refectiuncula carnes non apponendæ. II. 78. Horæ etiam jejunantibus præscriptæ servari debent. *ibid.* Quæstiones de jejunio cum elu

carnium jungendo Pontificis lege dirimuntur. 218. Pontificis sententia de hujusmodi questionibus. 217. Aliæ quæstiones deinde exortæ solvuntur per organum Penitentiariæ Apostolicæ. 218. Aliæ vero per Literas in forma Brevis solutæ fuerunt. *ibid.* Constitutiones de jejuniis editæ quomodo intelligendæ. I. 140. Jejunii leges æque observandæ sunt tempore Quadragesimæ, ac cæteris jejunii diebus per annum. II. 73. Servandæ sunt non obstante dispensatione quoad qualitatem ciborum in vim Bullæ Cruciatæ. 20. Jejunii dispensatio per alia opera pia compensari debet. I. 42. Jejunii Ecclesiastici leges, nec non naturalis ante sumptionem Eucharistiæ a Græcis servandæ. 143. Jejunia & abstinentiæ in Ecclesia Græca servari solita. II. 24. Jejunia & vigiliæ Ecclesiæ Latinæ observare non tenentur Italo-Græci servantes jejunia Orientalis Ecclesiæ. I. 154. Jejunia Ecclesiæ Græcæ observari debent a Monachis Ruthenis Ordinis S. Basilii. 155. Jejunium in Sabbatis Quadragesimæ, excepto Sabbato Sancto, non præcipitur Græcis, sed tantum abstinencia a carnibus. *ibid.* Jejunium Sabbati in Jubilæis, vel alias indicium, in alium diem transferri conceditur pro Græcis. *ibid.* Jejunium frangi a Sacerdote utente Sacris indumentis, quibus alius eodem die usus fuerit, incepta est quorundam de vulgo apud Græco-Melchitas opinio. II. 25. Jejunii præceptum ante sumptionem Eucharistiæ non est Juris Divini, sed Ecclesiastici. III. 79. Jejunium si in Festum Sancti Patroni alicujus loci, aut diem Dominicum incidat, anticipatur in præcedentem diem, & quare. VII. 8. Jejunium Vigiliæ S. Joan. Baptistæ incidens in Solemnitatem Corporis Christi, anticipatur in feriam quartam. *ibid.* Jejunium Vigiliæ in universa Ecclesia præscriptæ non possunt Episcopi auctoritate ordinaria anticipare. 10. Jejunium Vigiliæ S. Mathiæ Apostoli præcipitur in Decretali Innocentii tertii. *ibid.* Permittitur hujus jejunii anticipatio anno 1751, quo anno illud incidit in postremum Bacchanaliorum diem. 12. Ecclesiastici tamen monendi sunt, ne hac anticipatione utantur. *ibid.* Jejunium naturale Eucharistiæ Communioni præmittendum, non admittit parvitatem materiæ. IX. 128. Non solum licuit, sed etiam decuit, ut Ecclesia naturale jejunium Sacræ Communioni præmittendum sanciret. *ibid.* Ab hujusmodi lege jejunii solus Papa dispensare potest. 130. Dispensatio isthæc raro admodum, & non nisi magna causa urgente, solet concedi. *ibid.* Vid. *Naturale jejunium*. Jejunium apud Syros Armenosque servatur cum abstinencia a piscibus. IX. 25. & 49. Hunc jejunii rigorem apud eos semper integrum esse voluit Sedes Apost. *ibid.* Et non solum revocavit quæ secus fuerant attentata per Episcopos Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. X.

pos vel Patriarchas, sed ne dispensandi quidem facultatem Missionariis concedere voluit. *ibid.*

JEPHTE utrum peccaverit faciendo & adimplendo votum sacrificandi Deo primum e domo occurrentem sibi redeunti e prælio. VII. 94. Utrum filiam sacrificando vere occiderit, an solum perpetuæ virginitati addixerit. *ibid.*

JEROSOLYMITANI Ordinis tum spiritualia, tum temporalia privilegia ac Statuta nunc vigentia confirmantur. VIII. 73. Ordinem, res & personæ sunt immediate S. Sedi subjectæ. *ibid.* Ideoque sunt ab Episcoporum, Archiepiscoporum, & aliorum quorumcumque jurisdictione exemptæ. *ibid.* Novæ Domus & Præceptoriarum erigi possunt irrequisitis locorum Ordinariis. 75. Præsentati ad Parochiales aliasque Ordinis Ecclesias sine ulla exactione sunt ab Ordinariis instituendi. *ibid.* Fratres Capellani extra tempora, & a quocunque Catholico Antistite Ordines suscipere possunt. 76. Idem non obstante contraria consuetudine in Ecclesiis & Beneficiis Ordini adnexis deputantur ac remouentur a Magno Magistro. 80. Bona Religionis a quibuscumque Decimis aliisque oneribus Ecclesiasticis, ac etiam Laicalibus sunt exempta. 76. Patrimonialia vero Militum ab oneribus Communitativis. *ibid.* Jura, proventus, responsiones omnes indiscriminatim communi ærario præstari jubentur, abrogatis contrariis quibuscumque privilegiis. 77. Alienatio bonorum Religionis, inconsulto Magno Magistro facta, est nulla. 78. Vid. *Commenda Ordinis*. S. Joannis. Jerosolymam insignes viri & mulieres perrexerunt, ut Sacra Loca visitarent. VI. 66. Nonnulli ex his recensentur. *ibid.* Proficiscens ad recuperandam Jerosolymam olim Indulgentia Plenaria concessa fuit. *ibid.* Jerosolymitana Militia. Vid. *Equites Militia*.

JESU Societas a Pontifice laudatur. V. 20. Societatis Jesu Presbyteris unus locus inter Consultores Congregationis Sac. Rituum perpetuo assignatur. *ibid.* Societatis Jesu Collegium in Civitate S. Dominici in Insula Hispaniola in publicam Studiorum Universitatem erigitur. IV. 172. Ejusque Collegii Rectori tribuitur facultas conferendi gradus; cumulative tamen cum Priore Fratrum Prædicatorum. *ibid.* In Societate Jesu Congregationes Generales ex Brevis Innocentii X singulis novenniis haberi jubentur, & Officia ultra triennium exerceri prohibentur. 23. Societas Jesu variis temporibus instetit pro abrogatione hujusmodi Brevis. 24. Illud tantum quoad triennalem Officiorum durationem abrogatum fuit ab Alexandro septimo. *ibid.* Pontifex Innocentii legem quoad novennem Congregationem abrogat. 27. Et quoad præfinitionem

termini triennalis Officii, abrogationem jam factam confirmat. *ibid.* In Societate Jesu vacatio Beneficiorum non inducitur per emissionem votorum simplicium. 29. Sed in ipsius Congregatione Generali quinta decretum fuit, illius alumnos, expleto probationis biennio, Beneficia Ecclesiastica dimittere debere. *ibid.* Theologus Consultor Pœnitentiariæ Apostolicæ ex Societate Jesu assumi consuevit. II. 59. Societatis Jesu Missionarii potissimam operam navant in Missionibus Regnorum Madagascariæ, Mayssur. & Carnaten. 131. Vid. *Missionarii*. Ejusdem Societatis Missionarii in Cochinchinæ Regno Districtus & Ecclesiæ assignantur. 152. Jesuitis verita est Cura & regimen Monialium, ac Mulierum in Religiosis Domibus conviventium. V. 208.

JESUITISSAS pluribus in locis instituit Maria Warch anno 1619, ac Romam venit anno 1621 confirmationem hujusmodi Instituti postulatura. V. 208. Jesuitissas detrimento esse Missionibus exposuit Procurator Cleri Anglicani. *ibid.* Cardinalis Clesselius Viennæ Episcopus apud Congregationem de Propaganda fide conquestus est, Jesuitissarum Domum in ea Civitate, se inconsulto, apertam fuisse. *ibid.* Jesuitissæ a Jesuitis se directas esse jactabant. Earum suppressio Nuntiis Apost. demandata fuit. *ibid.* Obstitit Cambiani Mulier tamquam earum Visitatrix a Maria Warch Præposita Generali constituta. 209. Res ad Congregationem S. Officii remittitur, extirpatis in Italia earum Domibus. *ibid.* Jesuitissarum Institutum Urbanus VIII penitus ac perpetuo sub gravibus pœnis abolivit. *ibid.* Abolitio effectum habuit. 210. Earum Fundatrice & Visitatrice in custodiam datis. 209. Vid. *Maria Cambiani*. Jesuitissæ nonnulla sibi munera arrogabant, ingenii & sexus imbecillitati, ac muliebri modestiæ inconvenientia. *ibid.* Jesuitissarum Institutum revixisse, erectis Anglicanarum Virginum Conservatoriis, nonnulli perperam arbitrati sunt. 211. Veritum est asserere, Jesuitissas fuisse a Clemente XI restitutas. 210. Vid. *Anglicane*.

IGNATIUS (S.) a Sede Apost. obtinuit, ut suum Institutum a cura Religiosarum Mulierum perpetuo esset immune. V. 209. Ejus Constitutiones pro bono regimine Societatis Jesu laudantur. IV. 23.

IGNIS. Ad extinguendum ignem vetitum est SS. Sacramentum e Tabernaculo educere, & cum eo furentes flammæ benedicere. IX. 66. & 74. Quid hæc de re statuatur in Sacerdotali Romano, & Rituali Card. Sanctorii. 70. Vid. *Sacerdotale Romanum. Rituale. Incensium*.

IGNORANTIA in pœnitentibus attente a Confessariis discutienda. VI. 74. & seq. Ignorantia ætatis, quæ quis Professionem Re-

gularem emiserit, an integram præservet actionem ad reclamandum adversus Professionem emissam ante legitimam ætatem. V. 15.

ILARI nomen vereribus Christianis fuit perulitatum. X. 10.

ILLYRICA Natio quonam Ritu in Missis aliisque Divinis officiis uti debeat. VIII. 205.

IMAGINES Deum repræsentantes sub ea forma, qua ipse hominibus apparuit, licitæ sunt. III. 24. Imagines SS. Trinitatem repræsentantes sub certis formis licitæ sunt. 26. Quoniam illæ sint. 28. & seq. Non licet SS. Trinitatem pingere in utero B. Virginis. 27. Nec sub figura hominis tricipitis. *ibid.* An sub figura trium hominum æqualium & similium. *ibid.* Imagines Divinam Personam repræsentantes sub alia forma, quam quæ ab eadem assumpto fuerit, tolerari non debent. 26. Imagines Æterni Patris permittæ & approbatæ. 29. Imagines Æterni Filii. 28. Humana forma, & Cruci affixi & mortui. 29. Tum etiam in forma Agni. 30. Imagines Spiritus Sancti in forma Columbæ approbantur & permittuntur. 25. & 30. Item in figura Linguarum ignis, uti repræsentatur Mysterium Pentecostes. *ibid.* Imagines Spiritus Sancti sub humana Juvenis forma damnantur & reprobantur, & renovari jubentur. 26. & seq. Imagines insolitæ & erroris occasionem præbentes, damnantur & prohibentur. *ibid.* Imagines Servorum Dei, quorum cultus ab Ecclesia non est approbatus, publice distribui & venerari non licet. 31. Imagines Beatorum non ubique publicæ venerationi exponi possunt. II. 138. Imagines plurium Sanctorum apponi possunt super Altari, in quo Sacrum peragitur. III. 175. Vid. *Altare. Crucifixus*.

IMMEMORABILIS possessio solo rumore labefactatur. I. 210. Vid. *Possessio*. Immemorabilis Consuetudo. Vid. *Consuetudo immemorabilis*.

IMMUNDITIA Legis spectavit ad caeremonialia veteris Legis præcepta, sublata per adventum Christi. IX. 124. Vid. *Ciborum distinctio*.

IMMUNITATE Ecclesiastica non gaudet qui homicidium deliberate committit. VI. 185. Vid. *Homicidium*. Item rei aliorum criminum, quæ recensentur in Constit. Gregorii XIV, & Benedicti XIII. *ibid.* De crimine hæresis & apostasiæ specialiter. VII. 14. De Immunitate plura decrevit Clemens XII pro sola Ecclesiastica Ditione, quæ deinde ad alias Regiones extensa fuerunt per viam Indulti aut Concordati. *ibid.* His alia nonnulla adjecit Pontifex d. Constitutione. *ibid.* & seq. Vid. *Extrahio*. Immunitatis violata reatus & pœnas ubique incurrunt non solum qui reos per vim extrahunt e locis immunitatis,

bus, aut sine Episcopi auctoritate, sed etiam qui eos ibi obsident, & ad deditionem compellunt. VI. 189. Idem Ecclesiastici confugii beneficio perpetuo privantur. *ibid.* Immunitatis beneficio gaudere debent rei criminis ad S. Officii Tribunal spectantis, nisi crimen expresse exceptum dignoscatur. VII. 16. Etiam si post condemnationem, e. triremibus aliæ relegationis loco a ministrorum manibus liberi aufugerint. *ibid.* Nisi Episcopus Indultum habeat extrahendi ab Ecclesia fugitivos a triremibus. *ibid.* Immunitatem sive libertatem Ecclesiasticam publice violantes, a Pœnitentia Apost. nequeunt absolvi. II. 49. Immunitate Eccles. non gaudent homicidæ tam Laici quam Ecclesiastici, & homicidium mandantes, adjuvantes &c. & inquisiti banniti ac damnati in contumaciam de homicidio, in Statu Eccles. &c. 29. Ecclesiastici tamen a proprio Iudice Ecclesiastico judicari & puniri debent. *ibid.* Ordo servandus in extrahendis reis a loco immuni & in eisdem tradendis Curie Ecclesiasticæ, sive Sæculari, si Inquisiti tantum fuerint. 30. Si vero banniti seu damnati in contumaciam. *ibid.* Immunitas Basilicæ S. Francisci Assisensis circumscribitur ac definitur. VIII. 180. Vid. *Assisens Basilica*. Immunitate locali non gaudent domus, apothecæ, aliæque loca quorumcumque Officialium Sac. Inquisitionis. IX. 16. Perquisitiones tamen in domo Patentati privilegiati, non nisi cum interventu personæ ab Inquisitore deputatæ fieri permittuntur. 19. Immunitatem Ecclesiasticam moderantes Constitutiones, ad Militiam Jerosolymitanam, loca, & personas protenduntur. VIII. 77. Immunitatis Ecclesiasticæ beneficium quandocumque duello pugnantibus denegetur. 40. Vid. *Duellum*.

IMPEDIMENTUM dirimens Matrimonium non oritur ex præcedenti adulterio, si machinatio absit, & fides futuri matrimonii. II. 165. Vid. *Adulterium*. Impedimentum Justitiæ publicæ honestatis ex matrimonio rato non consummato, fortius eo quod ex Sponsalibus oritur. 35. Impedimenta matrimonii dirimentia Principis sæcularis lege induci nequeunt. V. 164. Impedimentis matrimonium dirimentibus ab Ecclesia statutis irritantur etiam Hæreticorum matrimonia. 168. Impedimentum disparitatis cultus matrimonium dirimit. 162. & 168. Impedimentum hoc non positivo aliquo Juris Canonici Decreto, sed communis Ecclesiæ consuetudine inductum. 166. Non afficit eos, qui nunquam Baptisma fuisseperunt, neque Baptizatos, licet alteruter sit hæreticus; sed ers, quorum unus baptizatus est, alter non, etiam si esset Carechumenus. *ibid.* & seq. Super impedimento hujusmodi dispensare possunt Vicarii Apostolici & Missionarii apud Sinas &

Japoniam, ex privilegio Apostolico. 170. Impedimentum clandestinæ desponsationis, matrimonium irritans, a Concilio Trid. indultum, non afficit matrimonia, quæ contrahuntur in locis, ubi promulgatum non est Concilii Decretum. *ibid.* Impedimenta matrimonialia quomodo a Pœnitentiariis anno Jubilæi dispensari possint. VI. 83. Impedimenta matrimonii an & quando tollere, seu dispensare super illis possint Sacerdotes Societatis Jesu Missionarii ad Indias tam Orientales quam Occidentales. IX. 225.

IMPERATORES Romæ non alibi coronari & ungi debent, quam in Basil. Vaticana. VII. 153. Imperatorum Regumque Commemoratio antiquitus habita & etiam nunc temporis fit a Græcis inter Missarum solemnias. IX. 106. Quomodo id nunc licere possit Græcis Orientalibus Dominos infideles patientibus. 107. Apud Latinos hujusmodi Commemoratio fit in locis, ubi ex antiqua consuetudine, vel Pontificio Indulto hujusmodi mos inolevit. 102.

IMPERATRIX. Vid. *Austria*.

IMPERIALIA Diplomata confirmatoria Privilegiorum Apostolicorum nihil plus probant quoad exemptionem, quam quod in ipsis Apostolicis privilegiis continetur. IV. 189.

IMPETRATIONES Beneficiorum collatorum a Cardinalibus jubentur admitti adversus non expeditentes Litteras Apostolicas. I. 26.

IMPUBERES & infantes filii olim poterant a genitoribus offerri permanenti Statui Clericali vel Monastico. VII. 92. Sic oblato, cum ad discretionis annos pervenerint, possunt ex posterioribus Statutis retinere statum vel relinquere. *ibid.* Hæc disciplina, salvis Religionum Constitutionibus & Concilii Trid. Decretis, adhuc viget, ita tamen ut pater non possit filium oblatum revocare, Religio autem possit illum dimittere, nisi aliter se obligaverit. *ibid.* Similis disciplina vixit & moderata est quoad Sponsalia impuberum. 94. Impuberis oblatio probabiliter subsistit, si a patre fiat, dissentiente matre, quam e contra. Samuel vero valide a matre in Templo oblatum fuit, quia pater consensit. 96. Jus tamen impuberes offerendi Monasterio non minus a patre quam a matre exerceri potest. 104. Impubes oblatum Baptismo, & baptizatus non potest Christianam Fidem deserere. 98. Impuberes infidelium filii a quibus offerri possunt ad Baptismum. *ibid.* Vid. *Baptismus*. *Ætas. Dispensatio*.

INCENDIUM an & quando canonicum titulum præstet consecrandi iterum Ecclesiam igne exustam. IX. 152. Vid. *Consecratio*. Incendium prope Ecclesiam S. Nicolai in Carcere exortum & quid ad illud extinguendum peractum fuerit. 54. Educta Sacra Pyxide

SS. Sacramentum includente, super populum & incendium versus benedixerat Sacerdos: an ita rite factum. *ibid.*

INCESTUOSUM Matrimonium quomodo & quando in radice sanari possit. II. 167. Incestuosa proles quomodo legitimetur. *ibid.*

INCOLARUM nomine quanam intelligantur. VI. 138.

INDIÆ. In Indiorum Regionibus Hispaniæ Regi subiectis permittitur usus carniurn diebus Sabbati per annum. II. 185. Indos Paraguariz & Brasiliz in servitutem redigere prohibetur. I. 85. India Orientalis. Vid. *Malabar*. In Indiis Maris Oceani S. Pius V. indulserat, ut animarum cura a Regularibus exerceretur independenter ab Ordinariis. III. 62. Idque a Gregorio XIV. confirmatum fuit. 63. Sed non constat privilegium executioni demandatum fuisse. *ibid.* Innocentius autem X. illud declaravit procedere in locis, in quibus esset defectus Parochorum. 64. In India Regulares ad Curam non admittuntur, nisi cum examine & approbatione Episcoporum. *ibid.* In Indiis tam Orientalibus quam Occidentalibus servari jubentur Decreta Concilii Trid. & Constitutiones Apost. de iurisdictione Episcoporum in omnes animarum Curam exercentes. *ibid.* Indiarum Parochiz, Doctrinz, & alia Officia ad animarum Curam spectantia solis Regularibus olim conferri solita, in posterum etiam Presbyteris Sæcularibus conferri posse statuitur. VII. 79. Indiarum Patronus principalior S. Franciscus Xaverius. 272. Indiarum Orientalium Missionarii Regulares quomodo se gerere debeant in administratione Sacramentorum. VIII. 94. Indiarum Orientalium & Occidentalium Missionarii ex Soc. Jesu an & quomodo dispensare possint super impedimenti matrimonii tam contracti quam contrahendi, & non minus pro interno quam pro externo foro. IX. 225. & seq. Indiarum Occidentalium Parochiz, sublato asserto privativo jure Regularium, Sæcularibus Sacerdotibus Canonice conferuntur. VIII. 103. Immo si ob defectum Sacerdotum Sæcularium iisdem præficiantur Regulares, hi tamquam amovibiles ad nutum possunt, nulla expressa causa, ab Ordinario, vel etiam a Superiore Regulari removeri. *ib.* Vid. *Regularer*. Indiarum Vicarii Apostolici. Vid. *Vicarii Apostolici Indiarum*.

INDICIA de patrato Delicto quanam sufficiant, ut reus Ecclesiastica immunitate indignus, e loco immuni extrahatur. VI. 186. Et a quo sint colligenda. 189.

INDICIS Congregationis præcipua cura est proscribendi libros noxios. VIII. 110. Vid. *Congregatio Indicis*.

INDULGENTIÆ per visum a Domino acceptæ non admittuntur sub fide referentis. III. 30. Indulgentiæ pro recitantibus quin-

quies Orationem Dominicam & Salutationem Angelicam, omnibus sextis feriis. I. 23. Concessæ visitantibus Ecclesias Urbis per Octavam SS. Apostolorum Petri & Pauli. II. 9. Concessæ euntibus aut mittentibus ad expeditionem contra infideles cum Classe aut exercitu Militiæ Jerosolymitanæ. 19. & seq. Concessæ Militibus S. Januarii. I. 51. Indulgentia plenaria pro Ecclesia Patriarchali Maronitarum quater in anno, pro aliis Cathedralibus ejusdem Nationis bis in anno. 224. Indulgentiarum communicatio inter Confratres B. M. Virginis de Monte Carmelo, & Tertiarios Capuccinorum S. Francisci, revocatur. II. 46. Indulgentiæ in tactu virgæ conceduntur a Majori Pœnitentiaro. 54. Indulgentiæ acquiruntur ab iis, qui recte dispositi sunt, adimplendo opera in earum concessione injuncta. III. 83. Indulgentiæ visitantibus Ecclesiam concessæ acquiri possunt absque eo quod SS. Sacramentum expositum sit. *ibid.* Indulgentiæ Orationem mentalem docentibus, & peragentibus, de novo conceduntur. IV. 22. Indulgentia plenaria Orationem mentalem quotidie per mensem peragentibus, ac Confessis & Sacra Communionem refectis conceditur. *ibid.* Indulgentia plenaria conceditur per omnes Ecclesiasticæ Ditionis Dioceses iis, qui Confessi & Sacra Communionem refecti SS. Eucharistiam expositam visitaverint diebus Bacchanalibus. 222. Indulgentia plenaria in articulo mortis applicari conceditur auctoritate Apost. ab Episcopis & Ordinariis, etiam per alios subdelegatos. 133. Ad eam acquirendam iungitur specialiter agris moribundis acceptatio mortis in spiritu resignationis. 136. Indulgentiæ Confraternitatum olim aggregatarum Archiconfraternitati B. M. Virginis de Planctu præservantur. III. 70. Indulgentiæ ex thesauro meritorum Christi & Sanctorum depromuntur, quarum Dispensator est Rom. Pontifex. VI. 54. & 72. Debitæ obrentæ aut applicatæ profunt vivis & defunctis ad delendam pœnam temporalem juxta dispensationis mensuram. 72. Indulgentiarum usu pœnitentia non tollitur, neque Christiani desides fiunt, aut a satisfactione pro peccatis debita avocantur; ut quidam impie opinati sunt. 79. Pia opera exercenda sunt tempore Indulgentiarum. *ibid.* Indulgentia plenaria primum concessa reperitur euntibus ad liberandam vel recuperandam Terram Sanctam. VI. 66. Indulgentia altera plenaria fuit Magni Jubilæi. *ibid.* Hanc singulis annis sæcularibus acquiri a visitantibus Limina Apost. ex antiqua traditione disseminatum est per Europam sub Bonifacio VIII, qui prout illam concessit. 70. Vid. *Jubilæum*. Ad Indulgentiam Jubilæi consequendam Opera injuncta. 54. Et declarationes super ipsis editæ. 56. 82. & seq. Indulgentia etiam Jubilæi per-

implemētum ultimi operis ex injunctis ad eam consequendam, acquiritur: quod proinde in statu gratiæ est faciendum. 86. & seq. Ad Indulgentiam consequendam non suffragatur opus, ad quod ex alio titulo quis obligatur. 126. Ut Indulgentia acquiratur, quæ concessa sit pro Confessione & Sacra Communionē refectis, requiritur Confessio actualis, & Communio Sacramentalis. 92. Et solis Missionariis in partibus infidelium commorantibus indultum fuit, ut hujusmodi Indulgentias lucrari possint, præmissis Contritionis actu. 94. Indulgentia plenaria in certos dies aliquam Ecclesiam visitantibus, aut aliud pium opus peragentibus concessa, semel dumtaxat in die obtineri potest. *ibid.* Indulgentiam plenariam populo concedendi facultas datur Cardinalibus de Latere Legatis ad aperiendas & claudendas Portas Sanctas anno Jubilæi deputatis. 171. Indulgentiæ quæcunque, decurrente Jubilæi anno suspenduntur, nonnullis exceptis. 63. Vid. *Suspensio*. De Indulgentiis nonnulla Clemens VIII & Paulus V statuerunt, etiam quoad Basil. Lateranensem. VII. 43. & seq. Indulgentiæ plures eidem Basilicæ concessæ confirmantur. 45. Communicatæ Ecclesiis aliisque locis huic Basilicæ subiectis aut aggregatis, suspenduntur, & aliæ determinatæ conceduntur. *ibid.* Indulgentiæ Basilicæ Vaticanæ jam concessæ confirmantur. 194. Indulgentiæ aliæ concedi & communicari possunt Ecclesiis, Altaribus, piisque Locis eidem Basilicæ aggregatis aut aggregandis. 193. Indulgentiæ hujusmodi quomodo concedendæ a Capitulo: quid observandum circa Literarum expeditionem & alia; quid advertendum a Rectoribus Ecclesiarum, & a Ministris Locorum, quibus conceduntur, in earum publicatione, elemosynarum receptione, & erogatione. 194. Indulgentiæ Ordinibus Mendicantibus & Tertio Ordini de Pœnitentia sub Regula S. Francisci Assisensis concessæ, quomodo a nonnullis Pontificibus & Congregatione Indulgentiarum declaratæ. 18. Indulgentiæ determinatæ Fratibus ejusdem Terti Ordinis tam in Conventibus sive alias Collegialiter, quam privatis domibus seorsim viventibus, conceduntur: aliæ olim controversæ abrogantur. 19. Indulgentiæ speciales, etiam plenariæ conceduntur personis utriusque sexus Tertium Ordinem S. Francisci de Paula profitentibus. 118. Et Cordigeris, qui nempe Cingulum ejusdem S. Francisci gerunt. *ibid.* & seq. Omnes animabus Purgatorii applicabiles. 119. Indulgentiæ aliæ abrogantur, si quæ prædictis omnibus concessæ circumferantur. *ibid.* Olim quoque aliæ sublata fuerunt, quæ Cordigeris concessæ dicebantur. 117. Indulgentiam plenariam aliquando concedere possunt Vicarii Apostolici in

Anglia. VIII. 100. Indulgentiarum Congregatio. Vid. *Congregatio*.

INDULTA Apostolica, præter mentem concedentis non extendenda. II. 79. Indulta eligendi Confessarium quomodo intelligenda. Vid. *Confessarius*. Indultum eligendi Confessarium conceditur in Jubilæo. I. 2. & II. 149. Item Militibus S. Januarii. I. 68. Et Militibus S. Joannis Jerosolym. ejusque Militiæ subditis in Bulla Cruciatæ. II. 20. Indulta eligendi Confessarium non tribuunt Sacerdoti facultatem excipiendi Confessiones personæ complicitis in peccato turpi. I. 44. Indulta conferendi, Cardinalibus concessa quam obligationem secum ferant. 26. Indulta habendi aut deputandi Judices & Notarios particulares, revocantur. 102. Indultum vacandi operibus servilibus. Vid. *Festi dies*. Indulta pro Canonicis Regularibus ad obtinenda Beneficia Sæcularia, a Sede Apost. conceduntur, concurrente Superiorum consensu. III. 6. Indulta dandi Benedictionem cum Indulgentia plenaria in articulo mortis Episcopis ad triennium concessa, prorogantur ad vitam, seu usquequo Episcopus Ecclesiam obtinebit. IV. 134. Ea in posterum perpetua concedi debere statuitur; addita facultate subdelegandi etiam per Dioceses, & de die. *ibid.* Similia etiam pro Ordinariis inferioribus expediri. 135. Indulta hujusmodi non expirant morte Pontificis concedentis. *ibid.* Indulto superveniente anno Jubilæi quomodo Basilicarum Visitationes jam factæ computandæ sint, aut quæ superaddendæ. VI. 150. Indultum Pontificium. Vid. *Pontificalia*.

INDULTARIÆ personæ, quarum præsentia requiritur, ut in privatis Oratoriis Missa celebretur, quarum sint. VII. 60. Cardinales Indultum habentes conferendi Beneficia Ecclesiastica reservata, & affecta, quomodo se gerere debeant in præsentationibus ad Beneficia de jure patronatus Ecclesiastico. IV. 118.

INFANTES aut impuberes quomodo possint a parentibus aliisque offerri ad statum Clericalem, vel Monasticum, aut ad Baptismum, contradicentibus aut non contradicentibus aliis. VII. 92. Vid. *Baptismus*. *Impuberes*. Infidelium filii infantes aut impuberes a quibus offerri possint ad Baptismum. 98. Patri ad Christianam fidem converso assignandus est filius, non matri in sua infidelitate permanenti, & e contra. 102. Infantum Matrimonia prohibentur. II. 113. & 120. Infantum Ordinationes. Vid. *Ordinatio*. *Ju. dai. Procelli*. Infans quis proprie dici possit. VIII. 226. Infantes Bertheemitici a bimatu & infra tantum fuerunt ab Herode occisi. 230. Improbabiles de eorum numero opinionones. *ibid.* Usus rationis non fuit ipsis accele-

celeratus. 222. & 240. Tamen revera Martyres sunt. 222. Cultum obtinent in Universa Ecclesia a primis sæculis. 230. Quare peculiari quodam cultu super reliquos pueros in odium Christi occisos colantur. 240. Nonnullæ horum infantium Reliquiæ ad Liberianam Basil. a Sixto V fuerunt translatae. 232. Infantibus illico post Baptismum fuit quandoque Eucharistia administrata. IX. 36. Non est iisdem ad salutem necessaria. *ibid.* Vid. *Eucharistia*.

INFERNI poenæ reis subeundæ statim post mortem. I. 144.

INFIRMI. Ad eos non est deferenda Eucharistia, ut eam tantummodo adorent, vel deosculentur, si eandem humere ipso morbo impediuntur. IX. 64.

INGRESSUS Ecclesiæ denegari nequit mulieribus menstruatis. II. 121. & 133. Vid. *Ecclesia*. Ingressus mulierum in Monasteria virorum prohibetur. I. 87. In casibus exceptis, ex gr. favore Mulierum Nobilium jus Patronatus habentium, quomodo permittatur. 89. Facultates permittendi huiusmodi ingressus revocantur & annullantur. 88.

INHIBITIONES vi ore appellationis concedi prohibentur in Causis, quarum executio a Concilio Trid. demandata est Ordinariis, appellatione remota. I. 115. Vid. *Appellatio*. Et si concedantur, non habent vim inhibendi, & impune sperni possunt. 118. Inhibitiones vigore appellationis in casibus permissis continere debent inscriptum tenorem sententiæ, aut decreti. 120. Et quid ubi tenor huiusmodi haberi nequit. *ibid.*

INNOCENTIANA Constitutio de non ineundis pactionibus seu concordatis ante electionem cum eligendo, complectitur quoque Monasteria seminarum, & Capitula quæ *Mixta* dicuntur. VIII. 201.

INNOCENTIANUS Carcer. Vid. *Carcer*.

INNOCENTIUS III ædificato in honorem B. M. Virginis Monasterio, potentissimum ejus auxilium moriens expertus fuit. VII. 232. Ejusdem, & Innocentii IV cura servandi Græcum Ritum. IX. 27. & seq.

INNOCENTIUS XII. Ejus Constitutio pro suppressione Tribunalium particularium refertur per extensum, & confirmatur. I. 102. Spolia Archiepiscoporum, Episcoporum reliquorumque Prælatorum per Regnum Neapolitanum addixit Ecclesiis, quibus illi, dum viverent, præstiterunt. IX. 141. Vid. *Spolia*.

INQUILINUS. Vid. *Prælatio*.

INQUISITI pro delictis tenentur solvere viatica pro commissionibus eorum causâ expeditis. IV. 100. In carceribus detineri non debent sine examine ultra tres dies. 213. Vid. *Examen*.

INQUISITIONIS Tribunal ad capturam non procedit, nisi post semiplenam delicti probationem. VII. 16. Tribunali eidem in Portugallia denuntiandi sunt Confessarii exquirentes in Confessione nomen complicitis. VI. 31. Vid. *Confessarius*. Sacre Inquisitionis Officium procedere debet juxta suas facultates & stilum, contra Confessarios exquirentes a poenitentibus complicitum nomina, si suspecti sint de pravo Dogmate. III. 112. Inquisitionis Generalis edictum contra Confessarios sollicitantes & Presbyteros abutentes Sacrificio Missæ ad sortilegia. 229. Inquisitiones in domibus honestis seu apothecis demandari nequeunt a Ministris inferioribus Tribunalium, sed tantum ab ipsis Tribunalium Capitibus, seu illorum Locatenentibus criminalibus, per mandatum in scriptis in Processu inferendum. IV. 212. Sed nec ab ipsis Capitibus Tribunalium, & Locatenentibus demandari debent, nisi habitis indicis sufficientibus de accusationis veritate. *ibid.* Inquisitiones & processus criminales, pendentes contra exactores segetum, animalium, lignorum &c. de loco ad locum Status Ecclesiastici annullantur & irritantur. V. 33. S. Inquisitionis Officiales & Ministri quor in unoquoque loco esse debeant. IX. 13. & 20. Eorum conditio & habilitas ad conceditum sibi munus obeundum. 14. A quibus, & quomodo singuli cooprandi. *ibid.* Alii privilegiati, alii vero simplices dicuntur. 13. & 19. Privilegiati amplissima exemptione, & Fori privilegio in Causis Civilibus & Criminalibus fruuntur. 15. Quid de non privilegiatis statuendum. 19. Vid. *Patentati*. Fori privilegio. S. Inquisitionis Congregatio. Vid. *Congregatio Romana Universalis Inquisitionis*.

INQUISITORIS Generalis Officium characterem Episcopalem postulat. IV. 164. Inquisitor Generalis Hispaniarum quomodo eligatur. *ibid.* Inquisitores possunt auctoritate propria ex locis immunibus extrahere hæreticos, certiorato tamen ante vel post Episcopo loci Ordinario. VII. 14. Item fugitivos e carceribus seu triremibus, aliove relegationis loco, ad quem ob hæresis crimen damnati erant. 16. Si agatur de reis aliorum criminum exceptorum, ad S. Officii Tribunal pertinentibus, communicanda erunt Episcopo indicia, ejusque Decretum pro extractione expectandum, aliaque in extractione servanda, quæ præscribuntur in Constitutionibus Apostolicis. *ibid.*

INSCRIPTIONEM de Basilica S. Mariæ Majoris a S. Sixto III consecrata apponi in eadem Benedictus XIV jussit. VII. 232. Vid. *Colossæum*. Inscriptiones Capituli & veterum Archipresbyterorum Terlitienium non sunt delendæ. VI. 33. Inscriptione sepulchrali probari ac distingui SS. Martyrum Corpora a

Corporibus reliquorum Christianorum indubium est. X. 10. Inscriptiones complures ex veteribus Christianorum sepulchris afferuntur, & congrua interpretatione explicantur. *ibid.*

INSTITUTIO & Installatio Abbatum seu Archimandritarum Congregationis Ruthenæ Ordinis S. Basilii ad quem pertineat. IX. 139.

INSTRUCTIO super dubiis ad Cophorum ritus & causas pertinentibus. II. 207. Instructio Sacre Congreg. Concilii pro Episcopis & Ordinariis super modo conficiendi relationis status suarum Ecclesiarum occasione Visitationis Sacrorum Liminum. III. 185.

INSTRUMENTA Musica. Vid. *Musica*.

INSUFFLATIO, Sacramentalis Cæremônia in collatione Baptismi. Vid. *Baptismus*.

INTENTIO contraria, quam quis habuisse asserit in emittenda Religiosa Professione, an actionem in foro externo tribuat ad impugnandam Professionis validitatem. V. 14. Assertioni quidem ipsius Professi, sive ad Sacros Ordines promoti, etiam jurata, non defertur in iudicio, nisi gravibus adminiculis fulciatur. IV. 80. De intentione requisita in recipiendo Baptismo. 76. & seq. Vid. *Baptismus*.

INTERDICTUM apponi nequit, inconfulto Rom. Pontifice, in Ecclesiis Basil. Vaticane subjectis, ubicunque sint, nisi Interdictum sit generale. VII. 192. Interdictum unde vi quomodo a Jure Canonico correctum. 159. Interdicti tempore quænam privilegia competant in vim Bullæ Cruciatæ. II. 19. Interdicti tempore conceditur Militibus S. Januarii, ut Missas celebrari facere, & Sacramenta recipere valeant &c. I. 51.

INTERPELLATIO a Neophyto fieri debet Conjugi in infidelitate permanenti, an converti velit, & cohabitare sine contumelia creatoris. IV. 175. Quod si id ab ea recusetur, liberum Neophyto est aliud Matrimonium contrahere. *ibid.*

INTERPRETATIO alieni facti in æquorem partem semper est facienda. IX. 76.

INTERROGATORIA super statu Ecclesiarum in partibus infidelium, populum fidelem habentium, ac super qualitatibus promovendorum, quomodo efformanda, ac conficiendi processus. IX. 210.

INTERSITIORUM Lex remittitur quoad Italo-Græcos & Albanenses. I. 150.

INTRODUCTIO segetum pro servitio Annæ Civitatum & Oppidorum, observanda, seu de novo statuenda decernitur, non obstante muri commercii libertate a Pontifice indulta. V. 34. Segetes & alia genera ita introducta, vel pro servitio ejusdem Annæ alibi asservata, intra annum consumi, vel pro justo pretio emi jubentur. *ibid.*

INTROITUS in Missa juxta Græcam Liturgiam duo sunt, alter major, minor alter dicitur. IX. 108. Varii utriusque Ritus, atque Doctores de iisdem differentes recensentur. *ibid.* Græcorum Ritus ad functionem majoris Introitus alii damnant, defendunt alii. 109. Quid de ejusmodi majori Introitu & Ritibus in eo adhiberi solitis senserit atque præscripserit Congregatio præposita Correctioni Euchologii. 110.

INVASORIBUS Bonorum Ecclesiasticorum fuerunt eadem quandoque per R. m. Pontifices, maximis urgentibus rationibus, relicta. VII. 186. Vid. *Papa. Bona*.

INVENTARIUM rerum propriarum nisi fiat ab Episcopis, difficile erit eas secernere ab aliis, quas ex proventibus Ecclesiæ acquisituri sunt, quæque juribus Spolii subesse debent. VI. 198.

INVESTITURÆ. Vid. *Bona Cameræ*.

JOANNA a Cruce. Quid obstiterit ejus Beatificationi. III. 30.

JOANNA Francisca de Chantal nobilissimis orta parentibus, admirabili sanctitate, teste S. Francisco Salesio, floruit in triplici statu virginitatis, matrimonii, & viduitatis. VII. 84. Votum emisit faciendi quidquid perfectius esse cognosceret. *ibid.* Sanctimonialia a Visitatione S. Mariæ instituit, eodem S. Francisco Duce. *ibid.* Ejus Beatificationem Sum. Pontifex, approbatis antea illius virtutibus in gradu heroico, & quatuor miraculis, decrevit, & celebrari mandavit, consuetis concessis honoribus. 85.

JOANNÆ (B.) Valesiæ, olim Reginæ Franciæ, Cultus approbatur. I. 158.

JOANNES (S.) Chrysostomus, an fateatur se Communionem ministrasse non jejunis in Epistola 125 ad Cyriacum Episcopum. IX. 130. & 132. Sepulchra SS. Petri & Pauli præfens venerari peroptabat. VI. 69.

JOANNES (S.) de Matha. Ejus Corpus olim Romæ in Ecclesia S. Thomæ in Formis Capituli S. Petri in Vaticano servabatur. V. 158. Idem anno 1686 in Hispaniis translatum, ac Matrioni repositum fuit. *ibid.* De cujus Corporis identitate tam anno 1669, quam 1715 controversia in Sac. Rit. Congregatione agitata fuit, & decretum fuit, non constare de identitate. *ibid.* Sed anno 1721 prodit resolutio, constare: eaque ab Innocentio XIII confirmata fuit. *ibid.* Deinde obtentus est assensus Capituli Vaticani, ne Fratres Ordinis SS. Trinitatis amplius teneantur illud Romæ reportare. *ibid.* Pontificis opera in præmissis, dum Promotoris Fidei munus & Canonicatum Basil. Vaticane obtineret. *ibid.* Idem Urnam marmoream, in qua Sancti Corpus diu jacuit, a Capitulo Vaticano sibi donatam, Ministro Generali dicti Ordinis dona

dono dat. 159. Et omnia præmissa suis Litteris Apostolicis confirmat. *ibid.*

JOANNES Morinus Presbyter Oratorii Gallicani plurimum sua eruditione contulit ad correctionem Euchologii. IX. 97.

JOANNES Palæologus nomen Rom. Pontificis in Sacris diptychis reponi iussit. IX. 102.

JOANNES quintus Portugallie Rex. Vid. *Portugallia.*

JOANNES Baptista Thiers Opus composuit commendatum de Expositione SS. Sacramenti. IX. 68.

JOANNIS (S.) Basilica. Vid. *Lateranensis Basilica.*

JOANNIS (S.) Jerosolymit. Ordo. Vid. *Militia. Equites.*

JOSEPHUS (Ven.) Calasantius, a Matre Dei, Scholarum Piarum Fundator. Ejus Corpus ex tumulo in Ecclesia S. Pantaleonis sito, in elevatum nobilioremque locum collocari mandatur. V. 76. Leges & cautela in ejusmodi elevatione observandæ, sub directione Promotoris Fidei. *ibid.* Ejusdem solemnitas Beatificatio. 103. Ubi plura de ejus vita, & virtutibus, de institutione Scholarum Piarum &c. Series Actorum in ejus Causa. 104. In B. Josephi Festo Missam & Officium celebrari permittitur in tota ejus Congregatione aliisque Ecclesiis. *ibid.*

JOSEPHUS a Cupertino Sacerdos Professor Ordinis Min. Conventualium Beatorum Catalogo accensetur. VIII. 70.

JOSEPHUS (S.) a Leonissa Ordinis Fratrum Minorum Capuccinorum inter Sanctos refertur. III. 146. Illius ortus. 147. Virtutes. *ibid.* Mors. 149. Virtutum & Miraculorum approbatio. *ibid.* Beatificatio. 150. Nova Miracula approbantur. *ibid.* Canonizationis Decretum. 151. Pro ejus Canonizatione Orationes Consistoriales. 234.

JOVINIANUS hæreticus a S. Hieronymo in debitam infamiam adductus, & a S. Siricio Pontifice damnatus. V. 66.

IRREGULARITAS utrum venire intelligatur sub generali nomine Censurarum. VI. 124. Irregularitatem incurrit, qui Sacris Ordinibus initiatus, & Censura ligatus suos exerceat Ordines. Controvertitur ab aliquibus de Clerico in Minoribus. *ibid.* Super ejusmodi Irregularitate occulta dispensare Pœnitentarii possunt anno Jubilæi cum Clericis tam majoribus quam minoribus. *ibid.* & 83. Et Confessarii Regulares cum suis Regularibus. 86. & 156. Item Confessarii eligendi occasione extensionis ejusdem Jubilæi ad universum Catholicum Orbem. 174. Irregularitatem dispensario Apost. Sedi reservatur. 150. Irregularitates & inhabilitates remitti nequeunt vigore Litterarum Jubilæi. I. 3. & II. 149. Irregularitates, super quibus Apost. Pœnitentia dispensare potest. II. 50.

ISAIAS Schismaticus quomodo ad Catholicam unitatem una cum suis discipulis conversus. IX. 94.

ISIDORUS Cardinalis ab Eugenio IV creatus in Græciam Legatus Apostolicus mittitur ad confirmandam Ecclesiarum unionem in Concilio Florentino sancitam. IV. 160. Dum Constantinopolis a Turcis capta fuit, mira arte mortem effugit, & a captivitate se subduxit. *ibid.* Idem a Pio II post mortem Patriarchæ Gregorii, qui anno 1459 Romæ decessit, ad Patriarchatum Constant. evectus fuit. *ibid.*

ISRAELITÆ ter quotannis ad Templum accedere debebant. VI. 66.

ITALO-GRÆCI quid credere debeant, & quos ritus servare. I. 143. Quoad libertates, privilegia &c. Latinis æquiparantur. *ib.* Constitutio pro Italo-Græcis edita nihil innovat quoad alios Catholicos Orientales sive Græcos, sive alterius Nationis & Ritus. 153. Vid. *Græci.* Italo-Græcis duo constituti sunt Græci Episcopi, qui eisdem ad Ordines promoveant. IX. 30. Constitutiones pro Italo-Græcis editæ Græcos Græcis Episcopis subiectos non afficiunt. *ibid.* Italo-Græcis an liceat, sine dispensatione Apost. ad Latinum Ritus transire. 33. Mentionem Rom. Pontificis in Missa facere debent. 103. Quoad Commemorationem in Missa habendam, Latinam disciplinam sequi tenentur. 104. Ideoque nec Episcoporum, nec Patriarcharum Orientalium Commemorationem facere debent in Sacrificio Missæ. *ibid.* & seq. An veteri, vel potius novo emendatoque Calendario uti debeant. 48. Vid. *Kalendarium.*

ITER agentes quomodo Jubilæum consequi possint. VI. 173. Itinerantes absolvi possunt a censuris a Pœnitentiaria Apost. cum reincidentia. II. 49.

JUBILÆUM Bonifacius VIII sub præsentia forma instituit, & recurrente centesimo anno indicendum constituit. VI. 46. Clemens VI ad quinquagesimum, Urbanus VI ad trigessimum tertium, Paulus II ad vigesimum quintum annum restrinxit, & a Bonifacio VIII septemdecim Jubilæi celebritates numerantur, imminente decimo octava a Benedicto XIV indicenda. *ibid.* Jubilæo originem dedisse dicitur fama sub Bonifacio VIII ex antiqua traditione mirabiliter vulgata, de Indulgentia plenaria quovis centesimo anno concessa adeuntibus Limina Apostolorum. 70. Jubilæum olim Feria quinta hebdomadæ Sanctæ, vel in Festo SS. Petri & Pauli, demum in Solemnitate Ascensionis Domini indictum fuit, qui postremus indicendi modus retentus est. 50. Secunda indictio ex Pontificio Palatio fit Dominica quarta Adventus. 162. Portæ Sanctæ aperiuntur. Vid. *Porta Sancta.* Jubilæi anno imminente, Ecclesiarum & sacræ supellecti-

lectilis nitor atque mundities omnibus Ditionis Pontificiae Episcopis commendatur. V. 172. Urbis Basilicae reparantur, & ornantur. VI. 46. Jubilaeo adventante praemittendae Missiones, Confessarii admonendi de pluribus, & ad Episcopos danda Litterae Encyclicae, ut Annus Sanctus prosper succedat. 50. Commendantur exactae Confessiones, praesertim generales. 72. Ad Jubilaeum invitantur Episcopi, Ecclesiastici Saeculares, & Regulares, Laici &c. 68. Jubilaei annus incipit Vigilia Nativitatis Domini. 54. Nonnulli Pontifices hunc annum indixerunt vel aperuerunt, sed non absolverunt morte praeventi. 46. Olim pro Jubilaeo lucrando visitabantur dumtaxat Basilica SS. Petri & Pauli, quibus Lateranensem, mox Liberianam alii Pontifices addiderunt. 70. Jubilaeum ut obtineretur olim Summi Pontifices Confessionem dumtaxat in suis Constitutionibus recenscebant; Benedictus XIV. Communionem addidit. 50. Jubilaeum lucraturi tam in itineribus, quam Romae laudabiliter se gerere debent. 79. Jubilaei annus sub Benedicto XIV. indicitur: monentur omnes, ut tantum Indulgentiarum thesaurum lucrari fatagant. 52. In huiusmodi indicatione elucet piae Matris Ecclesiae sollicitudo. *ibid.* Et Sum. Pontificum zelus & vigilantia. *ib.* Jubilaei Indulgentia ut obtineatur, Confessio Sacramentalis, Communio Eucharistica, Visitatio Basilicarum, & Visitationum numerus ac modus, & preces fundendae injunguntur. 54. Quomodo Jubilaeum consequi possint qui ex legitima causa nequeunt opera injuncta exequi. 56. Jubilaeum ut publicent, populosque verbo & opere edoceant, quid Jubilaei tempore agendum, admonentur Patriarchae & reliqui Catholici Antistites. 58. Principibus Catholicis commendatur Jubilaei progressus. 60. Jubilaei anno decurrende Indulgentiae aliae & facultates suspenduntur, quibusdam exceptis. 63. Vid. *Suspensio*. Jubilaei anno amplae facultates tribuuntur Poenitentiarum Ecclesiarum Urbis. 82. Tribuuntur & Confessariis. 86. Adduntur Instructiones. 84. Circa Jubilaeum dubia quaedam expediuntur quoad personas Romam venientes, tam Urbis incolas, quam exteras; quoad opera injuncta; quoad facultates absolventi, dispensandi &c. quoad indulta & preces. 86. Jubilaeum pluries in decursu Anni Sancti lucrari poterunt qui opera injuncta iteraverint. 110. & 152. Jubilaeum conceditur Monialibus aliisque mulieribus sub Clausura, vel in ipsis Domibus Collegialiter viventibus, item Anachoretis, Eremitis, infirmis, & in carcere aut captivitate detentis, & quomodo ab his omnibus obtineri possit. 164. Quinam eorum omnium nomine comprehendantur. 165. Quid de iis qui in carceribus S. Inquisitionis detinentur. *ibid.* Quid ab iisdem agendum pro Indulgentiis. *Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. X.*

tia consequenda. 166. Jubilaei Indulgentiam ii omnes Anno Sancto vertente bis lucrari poterunt. *ibid.* Jubilaeum consequi poterunt qui iter Romam versus instituerunt, vel illuc advenientes non potuerunt visitationes Basilicarum incipere, aut complere, dummodo confessi, & Sacra Communione refecti. 56. & 98. Hoc Indultum non comprehendit Romanos, quibus impeditis alia ratione consulitur. 100. Jubilaeum Magnum nonnulli Pontifices ad alia extra Urbem Loca extendere denegarunt, etiam si Reges petierint; alii quibusdam Principibus, Populis, & Ordinibus, alii singulis per Orbem Diocesibus diversimode concesserunt. 178. & seq. Jubilaeum a Benedicto XIV. ad totum Orbem Catholicum, peracto Romae Anno Sancto, extenditur, intra praefinitum tempus obtinendum. 164. Etiam ab his obtineri potest, qui illud Romae, vel alibi lucrari fuerunt. *ibid.* Jubilaeum hoc ut obtineatur quid agendum sit. 166. Quid de navigantibus, iter agentibus, Regularibus, Monialibus, Anachoretis, & similibus. 165. Quinam Confessarii ad hoc eligi possint, & quae facultates illis dentur. 174. Quid de iis, qui morte praeventi, aut post obtentas dispensationes &c. praescripta ad lucrandum opera non perfecerunt. *ibid.* Jubilaeum universale initio Pontificatus. I. 1. Vid. *Confessarius. Irregularitates. Vota*. Jubilaeum pro Italia & Insulis adjacentibus. II. 147. Extenditur ad Regnum Galliae. 199. A participatione Jubilaei excluduntur Refractorii Judicii Sanctae Sedis. 3. & 200. Jubilaei concessio non tribuit Sacerdoti facultatem excipiendi Confessionem personae complicitis in peccato turpi. 45.

JUBILATIONEM adeptus a servitio Chori potest pro libito Chorum frequentare, & pro necessitate Ecclesiae ad ipsius Chori servitium revocari. III. 9.

JUDAEIS Lege Mosaiica veritum erat matrimonium cum alienigenis; quod tamen praecipuum ipsi nonnunquam transgressi sunt. V. 162. Incertum tamen, utrum ea lege irritarentur matrimonia ab iis contracta cum alienigenis; & an praecipuum comprehenderet alias Nationes praeter Chananas. 164. Judaeis matrimonium cum Christianis vetuit Theodosius sub gravibus poenis. *ibid.* Matrimonium Judaei cum haeretica. Vid. *Matrimonium*. Judaei ad fidem Christianam conversi, & in apostasiam lapsi, Ecclesiastica immunitate non gaudent, & ab Inquisitionibus propria auctoritate e locis immunibus extrahi possunt, servato honore Episcopis debito. 150. VII. 14. Judaei sunt servi apud Christianos servitute non quidem poenali sed civili. 100. & IV. 50. Judaeus Christianam Religionem amplexus potest filium infantem vel impuberem eidem Religionis offerre, licet mater in Judaismo

mo persistens contradicat. VII. 90. Eandem potestatem habent mater & tutores; item avi paterni quoad nepotes, quamvis pater vel mater vel utrique in Judaismo obstinati contradicerent. *ibid.* Judæo patri ad Christianam fidem converso assignandus est filius, si mater in Judaismo permaneat, & e contra. 102. Judæi olim poterant filios certæ vivendi rationi destinare permanentes. 94. Ter quotannis Templum adire debebant. VI. 66. Judæi in Polonia Regno valde multiplicati multa ipsis non concedenda Officia exercere dicuntur, & acerbum dominatum exercere in Christianos, quorum plurimos affligunt, & tamquam famulos habent. VII. 66. Pecunias sænore accipiunt cum fidejussione suarum Synagogarum, & quare. *ibid.* Judæorum superbiam ut cohibeant, & absurda illa eradicari curent monentur Primas, Archiepiscopi, & Episcopi Poloniæ, & quomodo id præstandum sit. 68. Judæorum ingens numerus per Galliam & Germaniam delatus fuit, Radulpho Monacho contra eos prædicante; cui S. Bernardus, & Petrus Cluniacensis Abbas se opposuerunt. 66. Judæi persequendi non sunt, aut trucidandi, neque concessarum Legum præsidio spoliandi. 67. Judæorum servitio ne Christiani se addicerent prohibuerunt Summi Pontifices, & alia multa de Christianis inter Judæos degentibus statuerunt; quæ omnino servari jubentur. 68. Judæi cur a Pontificibus in sua Ditione tolerentur. IV. 52. Judæi sparsim per Ditionem Ecclesiasticam degentes, a S. Pio V, Sixto V, & Clemente VIII in varia loca ejusdem Ditionis restricti fuerunt. 50. Judæorum tolerantia efficit, ut nec vi, nec injuriis, contra Asylum, cum ipsis sit agendum. 52. Judæis Romæ semel in singulas hebdomadas Evangelium annuntiatur, ipsique hujusmodi prædicationi interesse coguntur. 86. Non vi, sed instructionibus & suasionibus ad fidem amplectendam adduci debent. 70. Sisebutus Hispaniarum Rex Judæos per vim ad Baptismum suscipiendum impulit. *ibid.* Quod non fuit commendatum. 72. Judæus septennio major, si Catholicam Religionem amplecti se velle ostendat, & de hoc denuntietur, evocari, & interrogari debet de causa qua motus est; & in Christiana fide est instituendus. *ibid.* In Judæorum conversione quænam diligentia adhiberi debeant, ut dignoscatur, quo spiritu ad Ecclesiæ societatem optandam adducantur. *ibid.* Judæus denuntiatus de voto suscipiendi Baptismum, non statim retinendus est, nisi indices sint duo saltem testes per omnia conformes, aut omni exceptione majores. 82. Modus servandus in dubio. *ibid.* Judæus puer, si Baptismum petiisse denuntietur, sed rationis usum non habere reperitur, parentibus est restituendus. 72. Si autem ratione

præditus invenitur, & Baptismum petat, si ve completo, si ve non completo septennio, baptizandus erit, etiam invitis parentibus. 66. Si dubitetur de perfectæ rationis usu, non statim restituendus erit, sed differri debet Baptismus, donec certa ratione utens, & auditis fidei christianæ documentis, voluntatem suam aperiat. *ibid.* Judæorum filii, liberi arbitrii usum non habentes, invitis parentibus baptizari non debent. 44. Confirmatur ex doctrina S. Thomæ, & Ecclesiæ consuetudine. *ibid.* Infantes Parentibus orbi, & sub tutela degentes, absque Tutoris assensu baptizandi non sunt. 52. Baptizari possunt, si in mortis periculo inveniuntur. 50. Item si crudeliter in modum a parentibus deserantur. 48. Quando autem infantes deserti dici debeant. *ibid.* Item si ad Baptismum offerantur a patre, etiam invita matre. 52. Et etiam si a matre offerantur sine Patris consensu. *ibid.* Et quod ab avo paterno, in cuius potestate sunt, ab Baptismum offerri possint, utroque genitore invito. 54. Oblati a parentibus, qui semel dixerunt, se catholicam fidem amplecti velle, etiam si parentes a proposito recedant, sunt baptizandi. *ibid.* Qui autem infantiam exceßerint, non cogendi, sed retinendi sunt ad tempus longe a parentum consuetudine, donec instructi, de statu suo deliberent. *ibid.* Judæi infantes si valide baptizati fuerint invitis parentibus, eis restituendi non sunt, etiam si spondeant, se eos Christianis reddituros cum ad convenientem ætatem pervenerint, nihilque illis contra fidem Catholicam tradituros. 64. Judæorum infantuli a nutrice aliove illicite sed valide baptizati, a Christianis educandi sunt; & cum ad rationis usum pervenerint, ad perseverantiam in fide Catholica cogendi. 62. Judæorum filii supra infantilem ætatem constituti, quibus non expresse petentibus collatum fuerit Sacramentum Baptismi, retineri debent, omnique ratione exploranda est eorum voluntas. *ibid.* Vid. *Baptismus*. Judææ mulieres a maritis aut sponsis ad Baptismum oblatae, quando retineri debeant. 84. Vid. *Sponsalia*. *Matrimonium*. Judæi si accepto Baptismo ad Judæorum scholam redeant, contra eos legibus agendum est, uti contra hæreticos judaizantes. 64. Judæus, qui se ad fidem convertit, conjugem hebræam interpellare debet, velit necne Christianam veritatem amplecti, & sine Creatoris injuria cohabitare. 175. Quod si ipsa recuset, maritus liber efficitur, non tamen potest ei libellum repudii judaico ritu mittere. *ibid.* Judæis conversis prohibetur, quovis modo, si ve in Judæorum vico, seu *Ghetto* si ve extra, coram Notario & testibus Christianis libellum repudii dare uxori- bus recusantibus se convertere. *ibid.* Eadem procedunt pro mulieribus conversis quoad mari-

maritos in Judaismo remanentes . 176. Vid. *Hebraei*.

JUDAIZANTES habentur , & contra eos de more proceditur , quicumque post baptismum repudii libellum judaicis ritibus dederunt conjugii non converso . IV. 175. Atque etiam si id fecerint coram Notario & testibus Christianis , licet tunc minori poena plectendi sint . *ibid.* Quod si intra vicum fiat , poenae statuuntur etiam contra Universitatem Judaeorum . 176.

JUDICES Causarum ad S. Sedem delatarum offendi prohibentur sub poena excommunicationis . I. 31. Judices & Magistratus Saeculares decernentes in criminalibus contra Ecclesiasticos excommunicantur . 33. Judices laici decernentes adversus sententias aut Decreta Judicum Ecclesiasticorum excommunicantur . 32. Judices particulares in Urbe abrogantur . 102. Judices Synodales in omnibus Dioecibus designari jubentur . 57. Et permittuntur eligi ab Episcopis extra Synodum cum consilio Capituli . 58. Eorum nomina Pontifici denuntianda , ut Causarum commissores ipsis dirigantur . *ibid.* Vid. *Recusatio Judicis*. Judex Ecclesiasticus in Statu Pontificio quando possit cognoscere causas de damno dato , & quando Judex Saecularis . VI. 218. Vid. *Dammum datum*. Judex nullus potest damni dati poenas , quamvis per edicta auctas , condonare vel minuere , neque sibi aut suis ministris addicere . 221. Pro se & ministris potest in his causis exigere emolumenta aliqua juxta taxationem statutariam , post partis damnificationem satisfactionem & poenae damni dati solutionem . 222. Judices Criminales Romae , praesertim Tribunalis Cardinalis Vicarii & Capituli , jubentur publicam exhibere audientiam diebus & hora statutis . V. 229. Constitutiones 71 , & 72 Pauli V observare debent quoad emolumenta percipienda . *ibid.* Judex ordinarius Fabricae D. Petri a Sum. Pontifice eligitur . VII. 86. Votum consultivum habet in Congregatione economica ejusdem Fabricae . 88. Judices a Capitulo Vaticano deputari pro territorio Abbatiae S. Martini in Montibus Dioecesis Viterbiensis , & pro Castro S. Petri in Formis , vulgo *Campomorto* , licet extra suum Districtum residentes , exercere possunt jurisdictionem in Civilibus & Criminalibus . 202. Judices Conservatores eligendi facultas militibus Jerosolymitanis indulgetur . VIII. 82. In causis passivis civilibus Equites Jerosolymitani coram suis Judicibus in prima instantia conveniri debent . *ibid.* Judex primae instantiae in Causis nullitatis Professionis intra quinquennium promoris , est Ordinarius loci , & Superior Regularis simul . V. 10. Judex secundae & ulterioris instantiae in iisdem , Antistes ille est , ad quem de jure appellatio

defertur , sed una cum alio Superiore Regulari . 11. Judices inferiores , non obstante qualibet consuetudine , nequeunt sibi arrogare auctoritatem concedendi restitutiones in integrum adversus lapsum quinquennii pro Regularibus . 12. Judices quae cavere debeant antequam sententiam proferant super Professionis nullitate . 13. Monentur ne a methodo praescripta recedant . *ibid.* Judicium nullitatis Professionis Regularis inniti debet rigorosis probationibus & processui juxta Juris ordinem confecto . 9. In judicio hoc citari debent omnes interesse habentes in sustinenda illius validitate . 10. Quandam tale judicium absolutum dicatur . 14. Judices peculiares ab Innocentio XII , & a Benedicto XIV suppressi . 127. Judex tamen Capitolinae Camerae , qui ab Urbis Conservatoribus nominatur , a suppressione exemptus declaratur , etiam in futuro , tamquam Judex ordinarius . *ibid.* Ejusque eligendi facultas Conservatoribus confirmatur . 128. Vid. *Capitolina Camera*. Judices omnes Romanae Curiae non Ordinarii olim utebantur ad scribendum Notario , quem maluissent . IV. 7. Judices Commissarii ex Constitutione Julii II uti debent Notario Archivi . *ibid.* Judicium & Notariorum Gubernii Urbis numerus & emolumenta praefiniuntur . 210. Vid. *Gubernatoris Tribunal*. Judices & Notarii Gubernii Urbis tenentur in Commissionibus inservire tam ipsi Tribunali , quam Congregationi super Status Ecclesiastici Consultationibus , nec quidquam praeter cibaria praetendere possunt . *ibid.*

JURAMENTUM pro defensione fidei quomodo concipiendum ab Officialibus Ecclesiasticis Militiae S. Georgii in Bavaria . I. 68. Juramenta praestanda diversis in casibus . Vid. *Formula juramenti*. Juramentum etiam obedientiae numquam juri Superioris officit . V. 216. & seq. Juramentum de secreto servando quoad suas Conventiculas interponitur ab iis , qui *Liberi Muratori* vulgo dicuntur . VII. 54. Juramentum solemne obedientiae & subjectionis Rom. Pontifici praestandum est a Praefulis , qui Pallii honore decorantur . VIII. 207.

JURISDICTIONEM Ecclesiasticam Ordinariorum & Judicum Ecclesiasticorum turbantes excommunicantur . I. 32. Item usurpantes jurisdictionem in Urbe . *ibid.* Item Jurisdictiones , fructus , & proventus Sedis Apost. & Ecclesiasticarum personarum usurpantes . *ibid.* Jurisdictio ordinaria activa non recte interitur ex privilegio exemptionis passivae . 211. Jurisdictio Ordinaria Praelato inferiori concessa dici nequit per verba generalia , expressam illius mentionem non facientia . *ib.* Nec per cessionem juris Episcopalis in genere ; utpote quod intelligi potest consentaneae ad exemptionem passivam . 212. Vid. *Praelatus*.

ius. Jurisdictio in Clerum & populum Monachis raro tributa; numquam vero ætate Alexandri tertii. *ibid.* Jurisdictio voluntaria. Vid. *Decreta jurisdictionis voluntaria*. Jurisdictio Episcoporum in Ecclesias Parochiales Regularium in Indiis Occident. & Orient. asseritur. III. 62. Jurisdictio Episcopi in omnes Ecclesias intra Diocesis suæ fines constitutas, in Jure fundata est. IV. 125. Vid. *Episcopus. Exemptio*. Jurisdictio activa in Clerum & populum valde differt ab exemptione passiva. *ibid.* Jurisdictio Græcis Prælati in populum Latini ritus numquam in Italia attributa dignoscitur. 128. Jurisdictio alia coactiva, & alia directiva. VI. 29. Jurisditionem ordinariam in Spiritualibus habet Archiepiscopus Basilicæ Vaticanæ in eandem Basilicam ejusque Seminarium, aliæque adnexa ædificia, & in personas Canonicorum, Beneficiatorum, Clericorum, aliorumque Basilicæ inservientium, in pertinentibus ad ipsum servitium. VII. 146. Jurisdictionem ordinariam & quasi Episcopalem habet Capitulum Vaticanum in plures Abbatis ipsi attributas, & in loca ad illos spectantia. 194. 197. & seq. Jurisdictio Rectoris Carpentoracensis in Causis criminalibus, civilibus & mixtis definitur. VIII. 118. Jurisdictio in Spiritualibus Monasterio Sublacensi, ut antea competeat, nunc quoque temporis competit, sine diminutione. 152. Jurisdictio temporalis Abbatæ Sublacensis. Vid. *Sublacum*. A jurisdictione ordinaria Episcopi sui non eximitur quis ex eo tantum quod ordinatus fuerit a Papa. IX. 212. Jurisdictioni Episcopi Consecrantis olim subiciebatur Ecclesia consecrata, quamvis aliena in Diocesi extructa. 152. Jurisdictioni & auctoritati Metropolitanæ, vel Protoarchimandritæ respective in quibus subjiciantur Archimandritæ Congregationis Ruthenæ Ordinis S. Basilii. 139.

JUS. Adversus Jus Divinum non præscribitur. III. 79. Nec adversus Jus Ecclesiasticum in his quæ præcepta sunt universalis Ecclesiæ. *ibid.*

JUS CANONICUM non ex solis Decretalibus Gregorii IX, sed ex aliis pluribus Pontificiis Sanctionibus coalescit. IX. 204.

JUS GENTIUM, quo capti in bello captivorum servi fiunt, locum non habet inter Christianos, sed tantum in bellis, quæ adversus Turcas aliosque infideles geruntur. VII. 100.

JUS METROPOLITICUM. Vid. *Metropoliticum jus*. Jus nominandi Archiepiscopum Utinensem, necnon Dignitates, certumque Canonicorum numerum, reservatum est Duci & Republicæ Venetæ. VIII. 52. Vid. *Utinensis Ecclesia*.

JUS NATURALE aliquando dicitur jus illud, quod quis habet a Natura derivatum;

alio autem sensu hoc nomine designatur Lex Naturæ aliquid præcipiens aut vetans. VII. 110. Et huic quidem numquam derogari fas est; at illud aliquando cedere debet Juri Gentium multoque magis Religionis causæ, & spirituali animarum salutari. *ibid.*

JUSPATRONATUS Ecclesiasticum reservatur Abbati Farfensi in Ecclesias & Beneficia olim ipsius jurisdictioni subiecta, quæ Pontifex subjecit Ordinariis, in quorum Diocibus sita sunt. IV. 122. Vid. *Farfensis. Patronatus. Presentatio*. Juspatronatus cujusque Altaris vel Capellæ existentis in Basilica Assisicensi, inconsulto Pontifice concedi non potest. VIII. 180. Nec jus sepulchri vel scanni apponendi. *ibid.*

JUSTITIARI. Vid. *Magistri Justitiarum*.

JUVENACENSIS Ecclesia quando in Cathedrali erecta fuerit. VI. 34. Controversiæ & dissensiones inde subortæ inter Juvenacensem Episcopum & Archiepiscopum Collegiatæ Terlitienis. *ibid.* Juvenacensi Episcopo multiplicem jurisdictionem Summi Pontifices supra eandem Collegiatam concesserunt, quibusdam juribus Archiepiscopato Terlitienensi reservatis. 35. Juvenacensis Episcopi nominatio ad utriusque Siciliæ Regem pertinet ex Apostolico privilegio. 36. Juvenacensi Cathedrali Terlitienis Ecclesia Concathedralis efficitur, pluribus eidem Ecclesiæ & Capitulo Terlitienensi reservatis, immutatis, & renovatis. 37. Vid. *Terlitienis*. Juvenacense Capitulum Terlitienensi præcedat in Synodo Diocesana. *ibid.*

K

KALENDARARIUM plurimo labore, adhibitaque opera præstantium virorum emendavit Gregorius XIII Pontifex. IX. 48. Eiusdem indicio an Orientales affecerit, valde dubium. Negarunt complures præstantes viri, qui de ea re disceptaturi simul conveniunt. *ibid.* Italo-Græcis injuncta illius observantia pro distributione festorum, jejuniorum &c. *ib.* & I. 155. Attamen quandoque expeculiaribus circumstantiis eisdem permissus est veteris Kalendarii usus. IX. 48. Orientales vero suasionibus quidem excitati, cæterum numquam inviti coacti sunt Kalendario emendato uti. 49. Immo Missionarii ipsi in iis Regionibus degentes, ab ejus observatione quandoque exempti fuerunt. *ibid.*

KAUFFBURA Germaniæ Civitas Imperialis. III. 22.

KESRUANI Monasterium puellis Nationis & Ritus Græcorum-Melchitarum private addicitur. II. 27.

KIDDUCIM vox hebraica, quæ a Judæis usurpatur ad denotandum Matrimonium de presenti cum sponsalia de futuro inter eos appellantur *Tenaim*. IV. 83.

KIOVIENS. Archiepiscopus. Vid. *Ruffa*
Motropolitanus. Velaminus. Szepitychi.

L

LÆSIO ultra dimidium irritat quemcum.
que contractum cum Camera Apost. ini-
tum. I. 184.

LÆTARE. Vid. *Dominica.*

LAICI Magistratus jus non habent indi-
cendi publicas preces. II. 5. Vid. *Magistra-
tus.* Laici in Orientali Græcæque Ecclesia
quomodo Communionem suscipiant sub utra-
que specie. IX. 36.

LAMBERTINUS Cæsar, Episcopus In-
sulanus, Judex delegatus a Leone X in Cau-
sa Conversana jurisdictionis. I. 213. Lamber-
tinæ Gentis devotio ac liberalitas in Fran-
ciscanæ familiæ jam inde ab hujus incunabulis. VIII. 175.

LANFREDINUS Jacobus olim S. R. E.
Cardinalis cum laude memoratur. IV. 188.

LANTES Federicus S. R. E. Cardinalis
laudatur. IV. 115.

LANZE (delle) Cardinalis, a Rege Sar-
dinie in Magnum Eleemosynarium electus,
an sit ad Episcopatum Titularem promovendus.
IV. 150. Idem Cardinalis ad Ecclesiam
Archiepiscopalem Nicosensem promovetur.
166.

LATERANENSES. Vid. *Canonici Regu-
lares.* Beneficia Curata obtinere nequeunt si-
ne Apost. dispensatione. VII. 80.

LATERANENSIS Basilica. In ea insti-
tuitur Capella Cardinalitia die octava nata-
lis SS. Apostolorum Petri & Pauli. II. 8.
In ea celebratæ fuerunt aliquando Beatifica-
tiones & Canonizationes. I. 79. & seq. Sed
deinceps in Vaticana Basilica celebrari jubentur.
80. Ejusdem Basilicæ Capitulo & Cle-
ro concessum fuit sub Clemente X, ut Offi-
cia propria Sanctorum Rom. Ecclesiæ Ponti-
ficum recitarent. V. 58. Iteratis vicibus igne
consumpta restituta, & novissime a Benedi-
cto XIII solemniter consecrata. IX. 154. A
duobus Sum. Pontificibus Auræ Rosæ mu-
nere donata fuit. VII. 24. In ea Sacramen-
tum Confirmationis ministrari potest a Card.
Urbis Vicario ejusve Vicesgerente, vel alio
Antistite ab eo deputato, toties quoties, qui-
busve temporibus atque diebus ipsi Vicario
opportunitate videbitur. 150. Eidem concessæ
indulgentiæ, quæcumque in ea, scientibus &
consentientibus Rom. Pontificibus proponi
consequerentur, licet concessionum monumenta
forte non extent, a Pontifice approbantur &
confirmantur. 45. Ejusdem Basilicæ filialibus
& subjectis Ecclesiis, Capellis &c. commu-
nicatas indulgentias suspendit, aliasque inte-
grum eisdem largitur, & respectu communi-
cari permittit. *ibid.* Lateranensæ Capitulum

diversas ubique constitutas Ecclesias, Capel-
las &c. Ecclesiæ Lateranensi subicere & in-
corporare consuevit, eisque non minus quam
aliis in solo Lateranensi erectis, varias in-
dulgencias & spirituales gratias communica-
re. 44. In quo Paulus V decrevit servandam
esse ab eodem Capitulo formam a Clemente
VIII pro hujusmodi subiectionibus & com-
municationibus alias præscriptam. *ibid.* Quo-
modo deinceps idem Capitulum se gesserit.
ibid. Pontifex certam formam ejusdem Capi-
tuli rationibus aptam præscribit in posterum
ab eo servandam. 46. Lateranensæ Sacellum
& Triclinium Benedictus XIV restituit. VI.
47.

LATIFUNDIUM Conchæ. Vid. *Concha*
Latifundium.

LATINI a Græcis Episcopis Græco ritu
& legibus ordinari nequeunt. I. 149. Latini
ritus plebs Episcopo Græco subesse non per-
mittitur intra Italiam. IV. 128. Latinis ve-
titum est Missas & Divina Officia celebra-
re, abrogatis a S. Pio V indultis antea super
hoc concessis. VII. 41. Latinis Presbyteris in
Russia Polonica degentibus permittitur, ut
deficientibus lapideis Altaribus consecratis,
Missam super Ruthenorum Unitorum Anni-
versariis celebrent, & ut eorumdem Calicibus
flammeis utantur. *ibid.* Latinus ritus est cæ-
teris omnibus præferendus. IX. 33. Latinis
etiam inter Græcos commorantibus non licet
a Latino ad Græcum ritum transire. *ibid.*
Immo ne Græcis quidem semel ad Latinum
ritum jure translatis permittitur ad Græcum
ritum regressus nisi ex gravioribus quibusdam
causis. *ibid.* Latinos ritus tamquam improbos
damnantes ac reprobantes, sunt hoc ipso hæ-
retici. 34. Latinorum Ecclesias in Jerosoly-
mitano Patriarchatu, ac alibi sitas, obferari
jussit Michael Cerularius. 27.

LATINIZANTES, hoc est Græcorum fi-
lii Latino ritu a Latinis baptizati, semel
profiteri debent quo ritu vivere velint. II.
26. Eorum filii parentum ritum sequuntur,
vel patris, si conjuges diversum ritum elegerint.
ibid. Qui vero in posterum, necessitate
cogente, ita baptizati fuerint, Græcum ri-
tum sequi & observare jubentur. *ibid.* Vid.
Ritus Græc. Melchitar.

LATRIÆ cultum non externi ætus per-
se, sed interni animi sensus constituunt. IX.
110. Excipe Sacrificium, vel alium quemli-
bet actum publica auctoritate ad hujusmodi
finem institutum. 111.

LAVACRA & ablutiones Paganorum ritu
a fidelibus & Missionariis non adhibenda. II.
113. & 119.

LAVARE se antequam Ecclesiam ingre-
derentur, & manus, dum librum Evangelio-
rum sumpturi erant, usitatum fuit primis
Christifidelibus. IX. 127.

LAURENTII (S.) Archiepiscopi Dublinensis insignia pietatis exempla . I. 54.

LAURETANÆ Civitatis origo, exemptiones & gubernium . I. 200. & seq. Lauretanæ Sanctæ Domus privilegia confirmantur, & approbantur resolutiones dubiorum & controversiarum jurisdictionalium in synopsim redactæ . *ibid.* Lauretani Episcopi & Gubernatoris facultates & jurisdictiones . 201. Lauretanæ Congregationis institutio & facultates . *ibid.* Lauretana Congregatio non cognoscit causas per appellationem ad Curiam delatas . 106. Lauretana Aedes amplis redditibus gaudet in Urbe, ex quibus annua scuta 500 attribuntur Basilicæ S. Mariæ Majoris pro factis rectis . II. 192. Lauretanæ Congregationis Decretorum Synopsis . III. 196. Lauretanæ Ecclesiæ Arx non est sub ditione Episcopi . *ibid.* Lauretanæ Domus armorum custodes subiecti sunt Gubernatori . *ibid.* Ad Lauretani Sanctuarii Parochum spectat baptizare infantes confluentium, & eorum corpora tumulare . 197. Lauretanæ Domus Ministri gaudentes Literis patentibus uni tantum famulo exemptionem participare possunt . 201. Reliqua Episcopi & Gubernatoris iura . 202. Lauretanæ Ecclesiæ Gregorius XIII. & Clemens VIII. Rosam auream benedictam donoderunt . VII. 26. Lauretanæ Sacræ Aedi & personis eidem inservientibus concessa privilegia confirmata sunt, sicut & Resolutiones editæ super controversiis inter Episcopos Lauretanos & Gubernatores ejusdem Civitatis . VI. 21. Lauretani Sacelli Custodibus tribus Presbyteris Sæcularibus præservatur privativa facultas vela admovendi Sacræ Statuæ Mariæ Virginis in eadem Aede existenti, eademque obligandi, & authenticis foliis muniendi . *ibid.* Simul autem Pœnitentiarii ibidem constitutorum Rectori permittitur, ut particulas ex dictis velis præcisas obfignet, verita tamen ipsi facultate alium subrogandi . 22. Authentica horum Velorum folia solam B. Mariæ Virginis Imaginem, receptamque attestationis formulam præferre debent . *ibid.* Sub gravibus pœnis statuitur, ut hujusmodi vela gratis omnino distribuuntur . *ibid.*

LAZARUS (S.) Vid. *Militia Hospitalis S. Lazari.*

LECTORES & Professores in Archigymnasio Urbis quomodo examinentur & eligantur . II. 104

LEGALIA præcepta Legis veteris . Vid. *Præcepta Cæremonialia.*

LEGATI & Nuntii Sedis Apost. offendi prohibentur sub pœna excommunicationis . I. 31. Legati Apostolici in Provinciis Ditionis Ecclesiasticæ nequeunt in emphyteusum aut feudum concedere Bona Cameræ Apost. devoluta . V. 22. Neque restitutiones in inte-

grum adversus caducitates incurfas, aut purgationes moræ, nec condonationes aut compositiones super responsionibus non solutis, concedere . 23. Possunt tamen renovationes concedere adveniente termino, de quo in prioribus Investituris conventum fuerit . *ibid.* Sed sub certis conditionibus, quibus servatis renovationes investiturarum, & concessionum a Legatis factæ, tantum roboris habebunt, ac si a Sum. Pontifice obtentæ fuissent . 24. Et contentum præstare nomine Cameræ Apost. in alienationibus Bonorum, ubi facultas i. a alienandi concessa est, ut in Ducatu Ferrariensi . *ibid.* Legati de Latere ad aperiendas & claudendas Portas Sanctas . Vid. *Porta.*

LEO (S.) Magnus. Ejus Corpus in Basilica Vaticana sepultum diuque ignotum precibus S. Sergii Pontificis inventum fuit . VII. 233. Quantum scientia claruerit . VIII. 211. Missa & Officium sub ritu Sanctorum Doctorum eidem decernitur . *ibid.*

LEO IX (S.) Monasterium Sanctæ Crucis in Alsatia a progenitoribus suis fundatum exemptione donavit, & Sedi Apost. immediate subjecit, imposito ipsi censu Auræ Rosæ quotannis mittendæ Rom. Pontifici ante Dominicam quartam Quadragesimæ, vel duarum unciarum auri ad eam conficiendam . VII. 28. Ideo ab aliquibus idem S. Pontifex creditus est Institutor Rosæ Auræ . *ibid.* Sed cum ipse enuntiet, Rosam hujusmodi dicta die a Rom. Pontifice consuecto portari, & eam præscribat factam esse debere sicut fieri solet, palam est eum ritum S. Leonis Pontificatu anteriorem esse . 30. Ejusdem Pontificis præclarum moderationis exemplum . IX. 27.

LEONICUS Michael Ap. Cæremoniarum Magister sub Paulo V ingentium Operum Mss. copiam reliquit . VII. 30 Hic Rosæ Auræ ritum S. Leone nono anteriorem agnoscit . *ibid.*

LEVEQUIUS de la Cassiere Ordinis Equestris Jerosolymitani Magnus Magister Romæ obiit . VII. 264.

LEX privata, quæ afflatu Spiritus Sancti in fidelium cordibus scribitur dignior est Legge publica . IV. 30. Vid. *Jur. Lex Naturæ.* Vid. *Jus naturale.* Lex Principis laici in matrimoniis vim non habet . V. 164. Lex Theodosii prohibens matrimonium inter Christianos & Judæos pœnam statuit, matrimonium non dirimit . *ibid.* Lex contractum prohibens uni ex partibus sub pœna nullitatis, contractum ipsum irritat indirecte etiam quoad alteram partem sibi non subiectam . 168. Diversus casus est, ubi Lex formam contrahendi duntaxat uni ex partibus præscribit, etiam sub pœna nullitatis, sed alteram partem adstringere consulto noluit . 170. & VII. 263.

LIBANUS Monf. Vid. *Maronitarum negotia*. Libanensis Synodus. Vid. *Synodus Libanensis*.

LIBELLUS quando a Pœnitentiariis dandus sit Pœnitentibus absolutis a Censuris, ut eum deferant ad Officium Pœnitentiariæ, & consuetum Breve in forma *Remissi absoluti* recipiant. VI. 83. Libellus inscriptus: *La Voix du Sage, & du Peuple &c.* damnatur, ejusque usus sub gravi pœna prohibetur. VI. 213. Habentes illum tradere debent Episcopis, aut Inquisitoribus comburendum. 216. Idipsum statuitur de Libro inscripto: *Lettres avec ces mots Latin, Ne repugnez &c.* *ibid.* Libellus repudii. Vid. *Repudii libellus*.

LIBER receptorum criminalium a Notariis Criminalibus ad quid retinendus sit. V. 229. Liber specialis bene dispositus retinendus est in Actis Criminalibus Conservatorum Urbis, in quo res criminales Locorum feudaliū Populi Romani scribantur. VI. 213. Libri duo bene dispositi retinendi sunt a Notariis Gubernii Urbis, in quibus denuntiationes criminales *sanguinis & relationis* scribantur. V. 222. Libri prohibiti Inquisitoribus aut Ordinariis tradendi sunt, ut quis a Censuris propter eorum lectionem incurris absolvatur anno Jubilæi. VI. 85. Libri Ecclesiastici a Græcis adhibendi in Missis, Officiis & Sacramentorum administratione. I. 154. Libri & Scripturæ de Ritibus Sinensibus publicari prohibentur. 162. Libri Gentilium de falsa Religione, seu de rebus obscenis & superstitiosis tractantes fidelibus prohibentur. II. 149. Librorum quorumcumque editio super argumento imminutionis dierum Fæstorum de præcepto, prohibetur sub pœnis &c. V. 123. Libri Rationum Cameræ Apostolicæ quot esse debeant, & quomodo retineri. III. 96. Libri Servorum Dei. Vid. *Scripta*. Liber duobus tomis constans Gallico idiomate, absque Auctoris nomine & impressionis loco editus, damnatur. VIII. 42. Liber, cui titulus: *Principes sur l'essence, la distinction, & les limites des deux puissances spirituelle & temporelle, Ouvrage posthume du Pere la Bords de l'Oratoire*, iterata censura proscrubitur, & sub certis pœnis haberi legique prohibetur. IX. 8. Libri noxii tam a Congregatione Universalis Inquisitionis, quam a Congregatione Indicis proscrubuntur. VIII. 108. & seq. Utraque summa maturitate & consilio utitur in proscrubione evulganda. *ibid.* Methodus a Congr. Inquisitionis servata in proscrubendis libris. 109. Si Auctoris Catholici liber proscrubendus, ultiores cautelæ adhibendæ. 110. In Congr. vero Indicis quomodo ad proscrubtionem librorum sit procedendum, discrete definitur. *ibid.* Clausula *donec corrigatur seu expurgetur*, quandonam sit Decreto proscrubtionis addenda. 111. Auctores Catholici in librorum proscrubtionem, non qui-

dem necessario, sed recte audiuntur, vel Defensor Operis ex officio designatur. *ibid.* A datis Regulis recedi permittitur, si liber hæretici Dogmata Catholica impetentis, vel bonis moribus aperte repugnans, sit proscrubendus. *ibid.* Quinque Regulæ a Relatoribus & Consultoribus in librorum examine ac judicio super iis efformando, servandæ proponuntur. 112. & seq. Libri, in quibus damnata aliorum Dogmata vel Systemata historice referuntur, nec reseruntur sunt proscrubendi. 113. Quid de Libris, in quibus Auctores contra bonos mores & Christianam Charitatem, conviciis & probris sese invicem petunt. *ib.*

LIBERI Muratori, seu *Francis Macons* vulgo dicti conventiculas & societates faciunt sub arcto secreto per iurjurandum firmato, quæ utpote suspectæ, perniciosæ, ac detestabiles damnatæ sunt, & sub gravibus pœnis veritatæ. VII. 51. A Principibus etiam Sæcularibus proscripti fuerunt: admonentur iidem Principes, ut contra illos severe procedant. 54. Quidam eorum pœnitentes a Censuris incurris absoluti sunt. 53.

LIBERIANA Basilica, seu Sanctæ Mariæ Majoris, a Liberio Pontifice erecta, & a Sixto III. restituta & consecrata fuit, in qua Theodorus Pontifex Cunas Domini collocavit. VII. 231. & IX. 150. Diversis nominibus appellari consuevit. VII. 232. Benedictus XIV. eandem restauravit, & magnifice ornavit. *ibid.* Vid. *Sanctæ Mariæ Majoris Basilica*. Ejus Altare majus. Vid. *Altare*.

LIBERTAS. Vid. *Exemptio*. Libertati Ecclesiasticæ contraria Statuta publicantes excommunicantur. I. 32. Libertatem Ecclesiasticam publice violantes non absolvuntur in Pœnitentiaria Apostolica. II. 49.

LIGNORUM extractio extra Ditionem Ecclesiasticam permittitur arbitrio Legatorum & Præsidentum Provinciarum. V. 36. Vid. *Commercii libertas*.

LIMANA Synodus Diocesana septima Parocho duarum Ecclesiarum præcipit, ut uno tantum loco celebret, si in alio adsit Sacerdos, qui possit Sacrum conficere. III. 75. Limana Synodus Provincialis prima Regularibus æque ac Sæcularibus verat animarum Curam suscipere sine Episcopi Auctoritate. 63.

LIMINA Apostolorum statutis temporibus visitari debent ab omnibus Episcopis. I. 17. Item ab inferioribus Prælatibus jurisdictionem quasi Episcopalem habentibus. 18. Quæ de re iuramentum præstare jubentur. *ibid.* Quibus temporibus id præstare debeant. *ibid.* Limina Apostolorum frequentibus Imperatorum, Regum & Principum, tum etiam Episcoporum & fidelium omnium ordinum visitationibus celebrari consueverunt VI. 66. & VII. 153. Vid. *Relatio Status Ecclesie*.

LITERAS Apostolicas falsificantes, aut falso publicantes, excommunicantur. I. 30. Item Literarum Apostolicarum executionem impediētes. 32. Literæ Apostolicæ super Beneficiis resignatis expediri debent post duos ad summum menses a Data Rescripti, quo admitta fuit Resignatio. III. 118. Et publicari debent ad normam Constitutionis Gregorii XIII intra sex menses a Data concessionis computandos, si Beneficia citra montes posita sint, vel intra novem si ultra. *ibid.* De Literarum hujusmodi expeditione docendum est in Officio Subdatarii, ad obtinendam prorogationem ad publicandum, etiam pro prima vice. *ibid.* Literæ Apostolicæ super dispensationibus matrimonialibus quomodo & quibus adjectis conditionibus concedi soleant. V. 27. Executioni tradendæ non sunt ab iis quibus diriguntur, si obreptionis aut subreptionis vitio aperte laborent, aut si deficere comperiatur conditio, sine qua concessæ non fuissent. *ibid.* Literæ A. . sepulchris inscriptæ quid significant. X. 10. Literæ Pi. M. sepulchris inscriptæ ad indicandam ætatem. *ibid.*

LITES instituere vel prosequi nequeunt Communitates Status Ecclesiastici absque licentia Præfetti Congregationis Boni Regiminis. VIII. 142. Quandonam hujusmodi licentiam concedere debeat Præfetus, vel denegare, aut cautionem præstandi indemnem Communitatem ab illius hominibus exigere. *ibid.* Lites interesse Communitatum respicientes, & in Congregatione Boni Regiminis introductæ, qua methodo definiendæ. 141. Vid. *Congregatio Boni Regiminis*.

LITUANI Monachi. Vid. *S. Basilii Ruthenorum Ordo*.

LOCA Montium. Vid. *Vincula*. Locorum Montium Administrator Ratiocinatori Cameræ denunciare debet Attergationes, Translationes &c. in quibus Camera Apost. interesse habeat. III. 104.

LOCATIONES Bonorum Cameræ Apost. qua ratione concedi debeant. I. 182. Semper rescindi possunt ex causa læsionis ultra dimidium. 184. Locationum Cameralium conditiones in præjudicium subditorum immutari nequeunt. *ibid.* Locationes omnes Bonorum Cameralium certis temporibus initium & finem deinceps habere statuitur. III. 91. Capitulum Vaticanum locare potest Bona Basilicæ ad novennium sine beneplacito Apostolico. VII. 156. Idem ad relocandum iisdem Conductoribus, aut eorum hæredibus, compelli nequit, etiam pro uberiori censu. *ibid.*

LOCUMTENENS Generalis in Criminalibus Auditoris Cameræ habet votum decisivum in Congregatione Criminali. VIII. 145. Substituti vero Locumtenentes tantummodo votum consultivum. 146. Coram Locumtenente generali fieri debent actus omnes præ-

paratorii iudicii. *ibid.* Ab ipsius Decretis ea occasione editis ad Auditorem Sanctissimi, vel Signature Justitiæ, non vero ad ipsam Signaturam vel Auditorem Cameræ est provocandum. *ibid.* Vid. *Auditor Camera*.

LOTIO Altarium in feria sexta majoris hebdomadæ. Vid. *Altaria*.

LUCÆ (S.) Casalii publicus cultus in Oppido Nicoliz præstatur. IV. 94. Hujusmodi Cultum ab Apost. Sede removeri frustra petitur, cum immemorabili usu firmatus appareat. 96. sed frustra etiam petitur illum augeri per concessionem Officii proprii, & confirmationem Patronatus Nicoliz, deficienti approbatione ipsius Cultus certaque notitia illius gestorum & solemnī Canonizatione. 194. De S. Lucæ Casalii vita obitu & sepultura disquisitio. 100.

LUCANA Respublica, Ad ejus Dominium extenditur Constitutio Clementis XII contra homicidas in his quæ pertinent ad immunitatem personalem & localem, II. 28.

LUCENSIS Episcopi Edictum, quo prohibebantur Musici concentus in Ecclesiis per hebdomadam Sanctam, a S. Pio V approbatur, & servandum decernitur etiam ab exemptis. V. 192. Lucensis Respublica de Apost. Sede optime merita. VIII. 193. Decem millia reorum tribuit in augmentum Dotis Archiepiscopalis Lucensis Ecclesiæ. 194. Ipsi Reipublicæ conceditur, ut in successivis Lucensis Ecclesiæ vacationibus tres viros idoneos nominet Romano Pontifici, ex quibus ipse eliget unum ad vacantem Ecclesiam. *ibid.*

LUCRUM. Vid. *Usura Mutuum*.

LUCTÆ, cursus, aliæque Spectacula verecundiæ adversantia prohibentur. I. 175.

LUDOVICUS (S.) Galliz Rex Judæos non observantes Statuta contra eos a Sede Apost. a suo Regno exterminare proposuit. VII. 68.

LUGDUNENSIS Ecclesia novitates respuit: organa aliæque instrumenta musica nunquam admisit. V. 178.

LUPERCALIA a S. Gelasio prohibita. I. 175.

LUSITANIÆ Rex novam Martyrologii Romani editionem in Urbe fieri mandat. V. 41. Vid. *Martyrologium*. In Lusitaniz Regno aliisque Regionibus ab eo dependentibus conceditur, ut in die Commemorationis omnium Defunctorum tres Missæ ab omnibus Sacerdotibus celebrari possint. 111. In Lusitaniz Regno quomodo procedendum sit sive ab Ordinariis sive ab Officio Inquisitionis contra Confessarios exquirentes a poenitentibus complicitum nomina. III. 111. Vid. *Portugallia*.

M

MACHINATIO si absit & promissio futuri matrimonii, adulterium simplex non inducit impedimentum Dirimens Matrimonium. II. 165.

MADURENS. Vid. *Malabar.*

MAGISTER Brevium, Officialis Dataria Apost. olim ad nominationem Collegii Secretariorum Apostolicorum. III. 49. Officium huiusmodi a Gregorio XV erigitur in Officium vacabile, cum adnexis Prælaturæ insigniis. 50. Sed ipsius redditus a Sum. Pontifice applicantur Camera Apost. *ibid.* Quænam gratiarum genera per ipsius organum expediti debeant. 51.

MAGISTRARUM *Piarum & Sanctarum* Institutum in Diocesi Montis Falisci conceptum, ad alia loca propagatum, & in duas Societates divisum, puellas instruit. V. 217. Magistrarum earundem quilibet Cætus proprium habet Directorem spiritualem. Superiorissas Generales sibi constituunt, quæ plura peragunt, sed Episcopi subsunt. *ibid.*

MAGISTRATUS & Iudices Sæculares decernentes in Criminalibus contra Ecclesiasticos excommunicantur. I. 33. Vid. *Laici.* Magistratus Locorum Ditionis Ecclesiasticæ judicare nequeunt in Causis damni dati, nisi id eis tributum dignoscatur a Lege Municipali, aut competere ex longa consuetudine, quæ minor non sit quadraginta annis. VI. 220. Et hi quoque solas cognoscere valent Causas damnorum simplicium, non vero audisforum, & multo minus manualium. *ibid.* Magistratus Pergulæ huiusmodi jure gaudet, aliisque prærogativis, quæ enuntiantur. VII. 207. Et amplificatur. 208.

MAGISTRI Cæremoniæ. Vid. *Cæremoniarum Magistri.* Magistri Justitiarum Urbis nullam jurisdictionem habent contra Clericos, & Loca Pia. II. 175. Magistri Viarum Urbis ex Nobil. Roman. Cætu eligendi. III. 59.

MAGNUS Magister Religionis Jerosolymitanæ potest acceptare resignationes Commendarum aliorumque Officiorum, ac pensiones perpetuas super illis reservare. VIII. 80. Privilegia quæcumque exemptiva a jurisdictione & subjectione Magni Magistri abrogantur 76. Vid. *Jerosolymitana Relig. Commende Ordinis Jerosolymitani.*

MILLARD. Vid. *Tournonius.*

MALABARIS Regna Christiana fide imbuuntur a Patribus Soc. Jesu. II. 113. Malabarici Ritus a Christianæ fidei puritate abhorrentes damnantur. *ibid.* Vid. *Missionarii Regnorum Madurens. &c. Ritus Malabarici.*

MALACHIA (de S.) Archiepiscopo Armachano testimonium S. Bernardi. I. 34. *Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. X.*

MALITIA. Vid. *Ætas.*

MANCIPIUM. Vid. *Servus.*

MANDATA in aliis Tribunalibus obtemperantia adversus Patentatos privilegiatos S. Inquisitionis quo ordine exequenda. IX. 17. & 18.

MANFREDONIA. Vid. *Sipontum.*

MANICHÆI in contemptum Resurrectionis Christi die Dominico jejunabant. VII. 8.

MANSIONarii & Capellani Ecclesiæ Utinensis sunt amovibiles ad nutum Capituli & Canonicorum. VIII. 54.

MANUS Regiæ Decretum quondam relaxandum contra debitores Communitatum. VIII. 139. Eiusdem exequutio per quascumque inhibitiones non suspenditur 140. Nec ex prætensione defalcationis; quamvis devolutiva appellatio concedatur, soluto integro debito. *ibid.* Allegatio privilegii exequutionem ipsam remoratur nisi Communitas sit in quasi possessione exigendi. *ibid.* Vid. *Congregatio Boni Regiminis.*

MANUUM impositio an sit materia Sacramenti Confirmationis quæstio est inter Theologos. IX. 117. De Manuum impositione in conficiendo Sacramento nulla mentio apud Græcos. *ibid.* Sola Manuum impositio non conficitur Sacramentum Confirmationis. 120. Vid. *Confirmatio. Chrisma.*

MARCELLUS II Papa Musicam ab Ecclesiis tollere proposuit, sed consilium mutavit. V. 178. Vid. *Musica.*

MARCHIA (de) Vid. *S. Jacobus.*

MARCI (S.) Congregatio Fratrum Ordinis Prædicatorum, in Conventu S. Mariæ de Rosario, in Monte Mario prope Urbem, habet Seminarium Missionariorum. V. 99.

MARCUS Archiepiscopus Ephesus auctor novi Schismatis post Concilium Florentinum. IX. 27.

MARIA (S.) ad Martyres. Vid. *Pantheon Urbis.*

MARIA Theresia Hungariæ Regina &c. Vid. *Austria.*

MARIA Warth seu de Guardia Jesuitissarum Fundatrix. V. 207. Tamquam Præposita Generalis, earum suppressionem impedire conata fuit per Literas Encyclicas ad suas sequaces. 208. Eadem Romæ in libera custodia detenta, in Belgium valetudinis causa ex permissione rediit. 209. In Angliam marte suo transit 210. Tamquam Fundatrix Virginum Anglicanarum immerito habitæ, & tamquam Beata perperam invocata fuit. 213.

MARIÆ (S.) in via lata Ecclesia. II. 3.

MARIÆ (S.) Cryptæ ferratæ. Vid. *Crypta Ferrata Monasterium.*

MARIÆ (S.) Majoris in Urbe Basilica insignibus Religionis monumentis decorata.

II. 190. A Sum. Pontifice instauratur, porticu & ædibus auctur. 191. Eidem attribuitur annuus census scut. 500 pro factis testis. *ibid.* In ea Basilica decoratur celebratio Capellæ Pontificiæ die festo Conceptionis B. M. Virginis. III. 230. Vid. *Liberiana*.

MARIÆ (S.) de Rosario & febr. Ecclesia in Monte Mario a Joanne Victorio de Rubéis dotata, a Fratribus S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis primum possessa, mox a quibusdam Presbyteris Sæcularibus, demum a Congregatione S. Marci Ordinis Prædicatorum. V. 96. Apud eam fundatur Seminarium Missionariorum ejusdem Ordinis sub dependentia a Congr. Cardinalium de Propaganda fide. 99.

MARIANNENSIS Episcopatus in Brasilia erigitur ex divisione Diœcesis Fluminis Januarii. IV. 16.

MARIS Commissarius excipitur ab obligatione reddendi rationem in Computisteria Cameræ, & qua de causa. III. 100.

MARITUS in potestate habet uxorem; & si is, Judæus cum esset, Christianam fidem amplectatur, potest uxorem ad Baptismum offerre. IV. 84. Quo casu mulieris voluntas per quadraginta saltem dies exploranda est. *ibid.* Vid. *Sponsus*.

MARIUS Mons. Vid. *S. Maria de Resa* & febr.

MARO (S.) veluti hæreticus temere ductus fuit a Patriarcha Græco-Melchita. VIII. 128. Ejusdem Sanctitas vindicatur. 129. Vita S. Maronis, scripta a Theodoro, plurimæ auctoritatis habita ab eruditioribus viris. *ibid.* S. Maronis Cœnobium plane insignis fuit. 130. Quæ scripserunt Wilhelmus Archiep. Tyri, & Eutychius Alexandrinus de Marone Monacho hæretico. *ibid.* Veritati consentanea non esse probatur. 131. Vel forte dicendum, duos Abbates Marones extitisse, & quare. *ibid.* Maronis hæretici errores de una in Christo voluntate atque operatione. *ibid.* Alius fuit a S. Marone Abbate, perenni cultu, plurimorumque insignium virorum scriptis & laudibus celebrato. *ibid.*

MARONITARUM Nationis erga S. Sedem observantia. II. 84. Maronitarum Synodus nationalis celebrata in Monte Libano anno 1736. I. 64. Quæ Synodus approbatur & confirmatur. 65. Patriarcharum Maronitarum præcipua jura & facultates enuntiantur. 100. Hi Patriarchæ purgantur ab avaritiæ & Simoniz nota. 99. Prohibetur ipsis collectio pecuniarum in distributione Sacrorum Oleorum. 100. Et attribuitur annuum charitativum subsidium pro alimentis. *ibid.* Maronitarum Episcopi certis Diœcesibus regendis ad dicuntur. *ibid.* Maronitarum Antistites diffidentes duplicem faciunt Patriarchæ electionem seu postulationem, quæ cassatur & annulla-

tur. 216. Maronitarum Patriarchalis Ecclesiæ provisio propter schisma & electionum nullitates, devolvitur ad S. Sedem. *ibid.* Ea fit a Pontifice in personam Simonis Evodii Archiep. Damasceni. 217. Et pro executione mittitur Commissarius Apost. cum facultate absolvendi, dispensandi, condonandi, sanandi &c. 222. & seq. Hujusmodi Commissarii allegatio denuntiatur Episcopis & populis Maronitis. *ibid.* Maronitarum Schisma feliciter extinctum. II. 83. Patriarchæ transmittitur Pallium. *ibid.* & III. 220. Maronitarum Antistitum jura quoad electionem Patriarchæ præservantur. I. 216. Maronitarum Patriarchæ & Episcopis inhibetur, ne jurisdictionem Episcoporum Græco-Melchitarum perturbent. II. 25. Maronitis permessa est uxorum retentio etiam post adeptum Ordinem Sacrum. 213. Maronitz in Sacro Ordine constituti tenentur quotidie recitare Horas Canonicas juxta consuetudinem suæ Nationis. 215. Maronitz Pontificales & Sacerdotales vestes adhibent ejus formæ, qua Latini utuntur. IX. 42. Latinum quoque ritum amplexi sunt quoad Missam Præsanctificationum. *ibid.* Utuntur azymo & sacris indumentis simillimis iis quæ adhibentur in Latina Ecclesia. X. 53. Maronitarum Episcopis carnibus veluti prohibetur. IX. 49. Maronitarum Patriarcha electus Tobias Gazenius confirmatur, & Latino Pallio donatur. X. 52. Maronitz an unquam a Catholica fide desciverint. VIII. 130. Vid. *S. Maro*. Maronitz & Armeni azymo utuntur in conficiendo Eucharistiæ Sacramento. IV. 128. Maronitarum Synodus, in qua agnitus fuit Patriarcha a Pontifice electus, confirmatur. III. 219. & seq.

MARTINI (S.) de Fara & in Montibus Monasteria seu Abbatiæ. Vid. *Abbatiæ*. S. Martini Ecclesia Romæ, Titulo *Equitii* nuncupata, a Benedicto XIV restaurata fuit. VI. 47.

MARTYRES sunt pueri ante usum rationis in odium Christi occisi. VIII. 222. Martyrum triplex distinctio. 228. Vid. *Pueri in odium Christi occisi*.

MARTYRII indubia signa quænam habeantur apud eruditos. X. 42. Martyrium quomodo a Theologis communiter definiatur. VIII. 222. Martyrii signum sive indubia nota est ampulla sanguinea. VIII. 224. 232. & X. 16.

MARTYROLOGII Romani editio nova Romæ fit de mandato Secretarii Portugalliæ Regis. V. 41. Ejus correctio prima a Gregorio XIII facta fuit, mox altera ab Urbano octavo. 42. Pontifex novam editionem, resecatis superfluis, aliisque necessariis adjecit, emendatissimam prodire curat. *ibid.* Plura Sanctorum nomina, quæ non paucorum pridem addenda fuerant, in Martyrologio inseri

feri jubet. 43. & 44. Martyrologio inferenda Sanctorum elogia, a Sacra Rituum Congr. examinari, nec sine Rom. Pontificis approbatione reipsa inferi debent. 42. Martyrologio inferenda non sunt eorum nomina, quorum sollemnis Canonizatio facta non fuit, sed tantum Beatificatio. 46. Nihilominus quorundam Beatorum Martyrum nomina in eo inferenda decernit Pontifex, ejusque rei causam affert. 43. Non tamen inferi vult eorum nomina qui per æquipollens Beatificati dicuntur, nimirum quorum cultus approbatus fuit tamquam exceptus a Decretis Urbani VIII, sed super virtutibus aut martyrio judicium formaliter prolatum non fuit. 47. Contra hanc regulam recentius inductam frustra allegantur veteris Disciplinæ exempla, in quibus observare licet majorem cultus generalitatem, eamque ab Apost. Sede vel expresse vel tacite approbatam. 47. & 48. Martyrologio Romano Canonizatorum nomina tantummodo inscribenda sunt. VIII. 218. Non tamen ex eo tantum Canonizatus quis fuisse probatur, quod ipse nomen fuerit in Martyrologio Rom. illatum. 224. In eo plura inscripta leguntur nomina infantium, qui in odium Christi fuerunt occisi. 224. Martyrologia celebriora recensentur. X. 16.

MASCULINUM genus etiam femininum includit, quando ratio legis eadem pro masculis ac pro feminis militat. V. 9.

MATER comprehenditur sub appellatione parentum. VII. 106. Jus naturale habet super educatione filiorum infantium. 108. Quod ita intelligendum, non ut hoc jubeat lex naturæ immutabilis, sed ut jus illud a natura originem habeat, & limitari valeat jure gentium, multoque magis favore Religionis. 110. Jus æquum habet cum patre quoad retinendum filium in sua societate. *ibid.* Sed voluntas matris fidelis offerentis filium ad Baptismum prævalere debet repugnantia patris propter spirituale commodum ipsius filii. *ibid.* Et præferri debet propter favorem Religionis. 102. Ad filiorum tutelam admissa est per *autb. Matris & Avia. Cod. quando mulier tutela off. fungi potest*, & quidem cum prælatione quoad aviam. 106. Quod autem ordo legis procedat tantummodo quoad illas, quæ catholicæ fidei sunt, eruitur ex Novella 118, *de hered. ab intest. venient.* ubi ordo ille etiam in successione statutus, quoad personas catholicas dumtaxat obtinere debere decernitur. *ibid.* Filiam dotare non tenetur, nisi in subsidium patris egentis. *ibid.* Limita ut mater infidelis filiam Christianam dotare debeat, quamvis pater Christianus pauper non sit. *ibid.* Filium filiamve ad Monasterium lebet ve offert. 104. Contradicendi jus non habet voluntati patris offerentis filium ad melioris vitæ propositum. 96. Signanter quoad

oblationem filii ad Baptismum. 98. & 102. Amplia, si oblatio ad Baptismum fieret ab Avo paterno. 98. Ac etiam, si mortuo patre oblatio fiat ab Avia paterna. 112.

MATHA (de). Vid. *S. Joannes.*

MATHATIAS an infantes tantum Judæos genere, an etiam Gentilium filios, invitis parentibus, circumciderit. IV. 46.

MATHELICA Oppidum in Piceno antiquissima fundacione, & præstantium virorum fama illustre. VIII. 126. Titulo, honoribus & juribus Civitatis jam inde a vetustioribus temporibus gavisa. *ibid.* Ad primævum Civitatis statum & jura redintegratum. 127.

MATHEMATICÆ Cathedra in Archigymnasio Urbis erigitur. V. 119.

MATHÆO Didacus Gonzales, Ord. Minorum, Apologiam scripsit pro opere Ven. Mariæ de Agreda. IV. 230.

MATHIÆ (S.) Vigilia cum jejuniis in universa Ecclesia ex præcepto in Corpore Juris clauso observatur. VII. 10. Ea anno 1751 cum in ultimum Bacchanaliorum diem inciderit, ad evitanda transgressionum pericula, anticipari permittitur in Sabbatum Sexagesimæ. 12.

MATRIMONIALES Causæ: Horum judicia coram quibus, & quo ordine ac forma peragenda sint. I. 69. Harum Commissiones Episcopis tantum dirigendæ, vel in eorum defectum Judicibus Synodalibus. 70. Causæ Matrimoniales Romam delatæ in secunda & tertia instantia, coram quibus disceptari debeant. 72. Et quid ubi pluries in judicium deduci debeant. *ibid.* Unica Sententia pro nullitate Matrimonii prolata, nemini licet ad alia vota transire. *ibid.* Appellatio a Sententia lata super nullitate Matrimonii in quacunque instantia semper suspendit executionem. *ibid.* Appellatio in Causis Matrimonialibus impediri nequit per pacta penalit. II. 13. & 14. Vid. *Pacta.* Sententia super nullitate Matrimonii nunquam transit in rem judicatam, sed ex noviter detectis quodcumque revideri potest. I. 71. Matrimoniales Causæ duabus saltem conformibus sententiis vel decretis definiri debent. IX. 81. Ex justis causis ab hujusmodi lege Pontifex Oratores quandoque absolvit. *ibid.* Matrimonialibus dispensationibus quandoque justam præstat causam probabilis timor, ne his denegatis Oratores in apostasiam prolabantur. VIII. 188. Matrimoniales Causas personarum degentium in Parochiis Capitulo Veronensi subiectis cognoscere, est privativæ jurisdictionis Veronensis Episcopi. IX. 181. Matrimonii impedimenta an & quando tollere, vel super illis dispensare possint Sacerdotes Soc. Jesu. Missionarii per Indias Occidentales & Orientales. 224. Matrimonium quoad dispensationem in radice. Vid. *Dispensatio Matrimo-*

monii. Matrimonialium Causarum tractandorum methodus a Pontifice præscripta operatos utilitatis fructus attulisse dignoscitur. V. 8. Matrimonii Defensor in singulis Diocesibus constitutus in omnibus actibus Judicii super nullitate matrimonii citandus &c. 10. Matrimonii nullitas satis canonizata non censetur, ad hoc ut partes transire valeant ad alia vota, nisi duæ saltem Sententiæ conformes super ea emanaverint. *ibid.* Matrimonii Defensor. Vid. *Defensor*.

MATRIMONIUM a Græcis contractum post susceptos Ordines Sacros nullum & irritum declaratur. I. 151. Vid. *Græci Presbyteri*. Contrahi nequit a Diacono Orientalis Ecclesiæ qui ordinatus fuerit in statu cælibi. II. 214. Vid. *Diaconi*. Inter contingentes se quarto gradu consanguini, vel affini, Græcis prohibetur. I. 153. Vid. *Græci*. *Dispensatio*. Matrimonia infantum prohibentur. II. 113. A Catholicis cum hæreticis contracta detestanda. I. 75. Contrahi a fidelibus cum neophytis ad fidem conversis in Loco pio Catechumenorum Venetiis, absque interpellatione prioris conjugis in infidelitate relictæ, permittitur arbitrio Nuntii Apost. Venetiis commorantis. II. 184. Idque matrimonium per adventum prioris conjugis non rescindendum esse decernitur. *ibid.* Matrimonio jungendi non sunt qui in Doctrina Christiana satis instructi non reperiuntur. I. 95. Secundæ, tertiæ, & ultiores nuptiæ damnari nequeunt. I. 153. & II. 213. Vid. *Impedimentum*. *Nuptiæ*. Matrimonii celebrandi forma a Concilio Trid. statuta observari jubetur. II. 14. Vid. *Assensio*. *Denuntiationes*. Decretum Concilii Trid. de Reform. Matrimonii Italo-Græcis rite publicari præcipitur. I. 133. Matrimonia inter subditos Principum Catholicorum in Provinciis Fœderati Belgii commorantes, & viceversa, quomodo contrahenda. 75. Matrimonia in Hollandia & Fœderato Belgio inter incolas contracta, non servata forma Concilii Trid. valida declarantur. 74. & seq. Item inter personas addictas Præsidii Locorum *di Barriera*. 75. Et inter incolas Civitatis Mosæ Trajectens. *ibid.* Matrimonia in Servia & finitimis Regionibus ad præscriptum Concilii Trid. celebranda, abrogatis Clandestinis, aut coram solo Judice contractis. II. 34. Nec renovari possunt coram *Caddi*, nequidem per Procuratores; nisi ritus hujusmodi renovationis sint mere civiles. *ibid.* Matrimonia inter fideles Malabares contrahenda sunt in congrua ætate, & juxta formam a Concilio Trid. præscriptam. 113. Intellige in locis, in quibus Decretum Conciliare rite publicatum fuerit. 119. Et quod hujusmodi publicatio fieri debeat. *ibid.* Matrimonia inter conjuges diversi ritus quomodo & coram quibus contrahi debeant. I. 153. Matrimonia

contrahentium voluntas a Párocho exploranda. II. 15. Publice & palam celebrari debent. I. 74. Matrimonia Conscientiæ sive occulta nonnisi gravissima de causa permitti debent. 76. Ea contrahere quibus non est permittendum. 77. Matrimonii occulte celebrati multiplices pravi effectus. 76. Matrimonia occulta celebrari nequeunt absque probatione status liberi. 77. Celebrari debent in præsentia proprii Párochi extra casum gravis necessitatis. 78. Et registrari debent in Actis Curia Episcopalis in libro secreto. *ibid.* Sicut etiam natiuitas & baptismus prolis. *ibid.* Hujusmodi libris secretis auctoritas tribuitur. 79. Contrahentes matrimonia occulta tenentur agnoscere prolem, ejusque educationi prospicere. 78. Eamque tempestive baptizari facere, deque ejus natiuitate & baptismo Episcopum instruere. *ibid.* Matrimonium subsequens legitimat prolem antea genitam, non tamen ex adulterio. II. 158. Idque non virtute Sacramenti, sed ex dispositione Legis Ecclesiasticæ. 167. Ubi vide veram lectionem *Cap. Tanta. Qui filii sunt legitimi*. Matrimonium jure Naturali, Divino, & Canonico indissolubile, non temere dirimendum. *ibid.* Divortia quoad vinculum inter fideles non admittuntur. I. 153. Matrimonium non dissolvitur per uxoris fugam & nuptias ab ea cum infideli contractas. II. 34. Ad validitatem Contractus Matrimonii rationis usus requiritur de jure naturali & Divino. V. 28. Potentia actualis ad copulam requiritur de jure positivo Canonico: super quo solus Pontifex dispensare potest. *ibid.* Quando autem malitia supplet ætatem, idque Ecclesiastico Judici, etiam Ordinario, comprobatum est, Canones permittunt matrimonium contrahi. Vid. *Ætas*. *Dispensatio*. Matrimonia Catholicorum cum hæreticis a S. Sede semper reprobata. 25. Et recentioribus Pontificiis Decretis denuo reprobata fuisse demonstratur. 26. Matrimonium si quis cum hæretico contraxerit, pœnitentiam agere debet, & curare ut conjugem a vera fide aberrantem ad gremium Christi reducat. 27. Pro Matrimoniis inter hæreticos, aut cum hæreticis contrahendis, Dispensationes a S. Sede non conceduntur, nisi addita conditione de abjuranda prius hæresi. *ibid.* Si de hujus conditionis implemento Episcopis executoribus non constiterit, Dispensationes non sunt exequendæ. *ibid.* Vid. *Dispensatio*. Matrimonium cum hæreticis contrahi, quibus casibus, quibusque de causis permittatur ab Apost. Sede; quæ leges & cautela in licentiis seu Dispensationibus apponantur. 28. Matrimonium nulliter contractum definitur in gradibus a Jure prohibitis, super quibus Dispensatio concessa fuit ab Episcopo non servatis conditionibus in hujusmodi facultatis concessione sibi præscriptis. 105.

Matrimonium inter Judæos quomodo contrahatur, & quomodo a Sponsalibus differat. IV. 88. Matrimonium quod inter duos Judæos erat dissolvitur, si alter ex conjugibus Baptismum suscipiat, alter vero converti recuset, & cohabitare sine contumelia Creatoris. 84. Super quo tamen legitimam interpellationem præcedere necesse est. *ibid.* & 174. Sed non permittitur libellum repudiij judaicis ritibus ei dare. 174. & seq. Vid. *Judæi*. *Repudium*. Hujusmodi Matrimonij solutio tunc effectum habere censetur, quando neophytus novas contrahit nuptias. 84. Et quod opinio communior non sit, & in Tribunalibus Urbis recepta. *ibid.* An vero dissoluto sic matrimonio Conjug alter in infidelitate remaneus novas nuptias contrahere possit, in utramque partem probabiliter disputatur. 175. Matrimonium Hebræis Lege Moysis vetitum erat cum alienigenis. V. 162. Sed non satis constat, utrum prohibitio extenderetur ad omnes Nationes, an vero solas comprehendere Nationes Chanaan. 164. Neque clarum est, eam prohibitionem fuisse sub pœna nullitatis. 162. Nec id evincitur ex separatione, quam Esdras indixit populo ab uxoribus alienigenis. 164. Matrimonium Hebræis cum Christianis vetitum est Lege Theodosii Imper. *ibid.* Sed non ideoque nullum & irritum fore declaratum est; tantummodo puniendum ut adulterium. *ibid.* Matrimonium irritantia impedimenta statui nequeunt per Legem Principis Laici. *ibid.* Matrimonium inter virum Judæum, & mulierem hæreticam, & generatim inter personam baptizatam aliamque non baptizatam, nullum est propter impedimentum *disparitatis Cultus*. Ideoque si infidelis baptizetur, renovandum decernitur. 162. Vid. *Hæretici*. *Impedimentum*. Matrimonium post Ordines Sacros initum ab Italo-Græcis nullum declaratur. VI. 195. An vero idem Jus obtineat quoad Orientales, nullo adhuc Decreto Apost. definitum fuit, quamvis Tribunalia Urbis pro nullitate opinari consueverint. *ibid.* Vid. *Consensus*. Matrimonium contractum post Professionem Regularem irritum est; & antea contractum, necdum consummatum, per eandem Professionem dirimitur. VII. 256. Ubi de Professione in Equestri Ordine S. Joannis Jerusalem. quod idem operetur. *ibid.* Matrimonium contractum non servata forma a Concilio Trid. præscripta nullum est tam ratione contractus, quam ratione Sacramenti in locis, in quibus Concilii Decretum promulgatum fuit, & inter personas eidem subjectas. 268. Ideo nullam matrimonij rationem habere potest illud, quod in fœderati Belgii Regionibus a Catholicis contrahitur coram Civili Magistratu, aut coram hæretico Ministro, cui se fittere iidem Catholici coguntur. 269. Et nisi matrimonium

deinde ab iis celebretur servata forma a Trid. præscripta, conjugalis consuetudo peccaminosa erit & proles illegitima. *ibid.* Quid in hac materia inculcandum sit Catholicis earum Regionum. *ibid.* Matrimonia ibidem ab hæreticis inter se, aut inter Catholicos & hæreticos, quamvis illicite, contracta, non servato Concilii Trid. Decreto, valida declarata fuerunt, utpote non comprehensa sub ejusdem Concilii lege. *ibid.* Matrimonium contractum inter Conjuges tertio, & quarto duplicibus, obteuta dispensatione super tertio & quarto simpliciter, est nullum. IX. 32. Matrimonium contractum non expeditis Litteris super gradu proximioris in dispensatione non expresso, est illicitum, sed tamen validum. *ibid.*

MAURITII (S.) Vid. *Militia S. Mauricii Mart.*

MAXIMIANUS ædificium Thymarum Diocletiani aggressus est, & quo consilio. X. 12.

MAYSSUR. Vid. *Malabar*.

MEDICAMENTORUM & Pharmacorum venditio prohibetur Regularibus. I. 13.

MEDICI sint minus faciles in persuadenda peculiaribus personis observantia quadragesimalis relaxatione. II. 222. Idem severius consulere solent, ubi agatur de universali dispensatione. *ibid.* Medicorum sententia exquirenda, eorumque attestaciones exhibenda pro obtinenda dispensatione Quadragesimæ pro integra Civitate &c. *ibid.* Quid ab ipsis observari oporteat. *ibid.*

MEDICINÆ Oppidum, & annexæ Terræ Ganzanighi & Villæ Fontanæ juxta Bonifacii IX, & Martini V dispositiones sunt de Comitatu Bononiensi. III. 166. Litis inter dictas Terras & Regimen Bononiense ab antiquo vertens deciditur. *ibid.* Definitur, eas subesse debere Regimini Civitatis Bononiensis ejusque potestati & jurisdictioni. *ibid.* Et gubernari debere a Legato S. Sedis, & dicto Regimine Civitatis Bononiensis. 167. Præterea teneri ad solutionem onerum Cameralium tam de præterito, quam de futuro. *ibid.* Et quid respectu onerum præteritorum. Præservantur in dictis Terris ea Opificia, quæ, soli Civitati Bononiensi privative non sunt attributa. 169.

MEDIOBARBUS Carolus Ambrosius Patriarcha Alexandrinus, Visitator Apost. in Sinis. I. 168. Permissiones octo edit contra Ritus Sinenses, a S. Sede postmodum reprobata. *ibid.* Prohibet tamen earum divulgationem & versionem. *ibid.* Quomodo adductus ut eas concederet. *ibid.* Quæ fuerit ejus mens in iisdem concedendis. 170.

MEDIOLANENSIVM Doctotum Collegium unum locum habet in Colle io Advocatorum Consist. ex Concessione Pii quinti. II. 99. ME-

MEDITATIO. Vid. *Oratio*. *Indulgentia*.

MEINDARTS Joannes Petrus Pseudo Archiepiscopus Ultrajectensis nulliter electus, illicite consecratus, excommunicatus & suspensus declaratur. I. 24. Vid. *Ultrajectensis*.

MELCHITARUM Antiocheno Patriarchæ Cyrillo Pallium conceditur. III. 216. Vid. *Antiochenus Patriarcha Græcorum Melchitarum*. *Græco-Melchite*. *Ritus Græcorum Melchitarum*.

MELIAPUREN. Episcopo scribit Clemens XI super confirmatione Decretorum. Card. Tournonii. II. 117.

MELITENSIVM Ordo. Vid. *Militia S. Joannis Jerosolym.* Militiæ Insulæ conceditur indultum ad formam Cruciatæ. II. 17. Melitenensis Episcopus gradum Procerum Magnæ Crucis obtinet inter Fratres Ordinis S. Joannis Jerosol. & Crucem octogonam Melitæ super Mozzettam, Romæ super Mantelletam deservit. VII. 260. Etiam si ad aliam Ecclesiam transferatur; & quare. 262. Melitenfes Equites. Vid. *Eques*. *Militia*.

MENDICANTIBUS, qui elemosynæ loco, & pro victu Cænobii frumentum colligunt, permittitur extractio quocumque tempore, etiam extra Statum Ecclesiasticum. V. 36. Mendicare per Urbem post horam 24. absque scripta licentia, quæ honestis dumtaxat personis, numquam vero feminis juvenibus concedenda erit, interdicitur hominibus & mulieribus. 229. Vid. *Femina*.

MENSA nummularia S. Spiritus. Vid. *Banchum*.

MENSTRUI Festum apud fideles Malabares abolendum. II. 113. & 119. Vid. *Mulier*. Menstruatas mulieres ab Ecclesia, & ab Eucharistica Communione, etiam in discrimine mortis constitutas, olim repellebant. Græci. IX. 126.

MERATUS Cajetanus. Cl. Reg. laudatur. II. 201.

MERCATORES in bello reputari non debent, tanquam partes Reipublicæ nocentis; ideo non laudendi. VII. 126.

MERCATUS a Nundinis distinguuntur tam a Doctoribus, quam in Ecclesiasticis Constitutionibus. III. 44. Mercatus sunt de rebus minoribus ad quotidianas necessitates pertinentibus, & singulis septimanis a vicinis sunt. 45. Hi prohibentur omnino fieri diebus festis. 47. Et in dies præcedentes, aut subsequentes transferri jubentur. *ibid.* Eaque de re approbatur Decretum Congr. Concilii in Ripana Mercatu. *ibid.* Quacumque etiam immemorabili consuetudine minime obstante. 48. Ubi refertur Resolutio Concilii in Carthagenon. *observationis Festorum*. Vid. *Nundina*.

MERCEDIS Causæ sicut etiam quæ non excedunt summam scutorum 25 judicari possunt a Card. Vicario & a Governatore. Ur-

bis contra quoscumque, non obstante obl. Cam. II. 175.

MERCENARIIS, quibus pro mercede datur frumentum vel quid simile, permittitur quocumque tempore extractio, etiam extra Statum Ecclesiasticum. V. 36.

MERCIMONIA exercentes super elemosynis Missarum, Laici excommunicationis, Clerici vero & Sacerdotes suspensionis pœnam incurrunt. I. 48. Vid. *Elemosyna*.

MERIDES sunt minores quædam portiones panis in Missa, juxta Orientalis Ecclesiæ ritum, offerendi & consecrandi. IX. 113. De harum particularum Consecratione temere dubitavit Simeon Archiep. Thessalonicensis schismaticus. *ibid.*

METHODII (S.) Patriarchæ Constant. Decretum de reconciliandis apostatis, iterationem Confirmationis non inducit. IX. 119.

MESSANENSI (in) Civitate & Diocesi permittitur restrictio observantiæ plurimum dierum festorum de præcepto. V. 129.

METROPOLITANI jurisdictionem ordinariam in Suffraganeorum Diocesis exercere prohibentur. II. 73. Metropolitani non potest visitare Ecclesias Cathedralis, aut Diocesis Episcoporum Suffraganeorum, nisi de mandato Concilii Provincialis. 74. Metropolitani jurisdictionem non habent proprio jure in Monasteria sita in Diocesis Suffraganeorum. *ibid.* Illis olim privativo jure reservata erat auctoritas consecrandi Ecclesias per Diocesis Suffraganeorum, & si quo detinerentur impedimento, poterant alteri sibi bene viso Functionem delegare. IX. 169. Vid. *Consecratio*.

METROPOLITICUM jus Ecclesiæ Moguntinæ. Vid. *Moguntina Archiepiscopalis Ecclesia*.

METUS. Vid. *Vis*.

MEXICANA Synodus anni 1585 a S. Sede approbata, Episcoporum jurisdictionem asserit in omnes animarum Curam exercentes, etiam Regulares. III. 63.

MICHAEL Cerularius Photiani Schismatis instaurator. IX. 26. & 101. Ejus Literæ ad Petrum Patriarcham Antiochenum, illiusque ad illum responsio, de Commemoratione Romani Pontificis in Missa. *ibid.* Vid. *Commemoratio Romani Pontificis*.

MICHAEL Paleologus Constantinopolitanus Imperator iterato Græcæ Ecclesiæ unionem cum Latina curavit. IX. 28.

MICHAELIS (S.) Hospitium. Vid. *Hospitium Pauperum invalidorum*.

MILITIA S. Georgii Martyris a Duce Bavarie erecta. I. 67. In ea constituuntur sex Officia Ecclesiastica cum approbatione Apost. *ibid.*

MILITIA Hospitalis S. Joannis Jerosolymitani. Ejus laudes & institutum. II. 17. & VII. 264. Ipsi militibus & subditis coacc-

dua-

duatur indulta Cruciatæ. II. 19. Magno Magistro & Bajulivo S. Stephani quænam iurisdictionis competat in Oppidum Putiniani. I. 213. Super triremibus Militiæ Jerosolymitanæ permittitur celebratio Missæ cum opportunis cautelis. I. 93. Ejus primus Magister fuit Raymundus de Podio. VII. 258. Duo Ejusdem Magni Magistri, Petrus de Aubusson & Hugo Verdala, inter S. R. E. Cardinales cooptati fuerunt. 264. Equites in ea professi veri Religiosi sunt, & votum castitatis plenum & absolutum emittunt. 260. Ejusdem Militiæ nomine supplicatum est Sum. Pontifici, ut definiret, Episcopos & Cardinales ex ea assumptos habitum proprii Ordinis, videlicet lineam octogonam Crucem exterioribus vestibus assutam, visibiliter gestare debere. 264. Id Pontifex concedit. *ibid.*

MILITIA S. Januarii a Carolo utriusque Siciliæ Rege erecta confirmatur, ejusque Officialibus & militibus indulta & privilegia conceduntur. I. 50. Ejusdem militum numerus, & Officialium munia. *ibid.*

MILITIA S. Lazari Jerosolymitani a Pio V. reformata. II. 91. A Gregorio XIII. unita fuit Militiæ S. Mauriti. 92. Et Clemens VIII. privilegiorum communicationem inter eas indulsit. *ibid.* Inter quæ aderat facultas a S. Pio V. concessa erigendi Commendas ex Beneficiis Ecclesiasticis simplicibus de jure Patronatus laicorum. 91. Vid. Militia SS. Mauriti & Lazari.

MILITIA S. Mauriti Martyris a Gregorio XIII. erecta sub Regula Cisterciensi. II. 92. Ejus Sedes principalis in Sabaudia, & Magnus Magister Sabaudix Dux. *ibid.* Eidem unitur Militia S. Lazari Jerosolym. *ibid.* Clemens VIII. confirmat unionem cum communicatione privilegiorum. *ibid.*

MILITIA SS. Mauriti & Lazari. Ejus Magno Magistro conceditur, ut ex Beneficiis simplicibus de jure patronatus laicorum erigere possit Commendas sui Ordinis de consensu Patronorum. II. 93. Et probationes super natura hujusmodi Beneficiorum fieri possint coram Nuntio Apost. apud Sabaudia Ducem residente, sive coram Archiep. Taurinensi, aut Episcopo viciniori. 94. Erectiones Commendarum confirmari per Literas in forma Brevis vel etiam per simplex Decretum Congregationis Episcop. & Regul. vel Concilii Trid. *ibid.*

MILITIA S. Stephani. Vid. S. Stephani.

MILITES Mauriti Imperatoris lege prohibiti sunt Monasticam vitam amplecti; sed contra hanc Legem scripsit S. Gregorius Magnus. IV. 34. Milites homicidii rei militariis privilegiis non juvantur. VI. 187. Militum stationes non præbent justam causam dispensandi populum ab observantia Quadragesimali. II. 220.

MILLINUS Joannes Garzia Cardinalis sub Urbano VIII. in Aquilejensis Patriarchatus negotio plurimum adlaboravit. VII. 240. Millinus Marius Cardinalis in eodem negotio summa cum laude se gessit. 70. 235. & 241.

MINDELHEIN Oppidum Diocesis Augustanæ. Anglicanarum Virginum Conservatorium ibi existens Episcopi jurisdictionem agnoscere decrevit. V. 207. Postea vero debitam obedientiam præstat, ejusque merito nonnullis gratiis & indultis ab Episcopo & a Sum. Pontifice diratur. 218.

MINIMORUM S. Francisci de Paula electiones aliaque negotia post tertium scrutinium, ob suffragiorum paritatem non absolutæ, iudicio Correctoris, sive Generalis, sive Provincialis dirimuntur. VIII. 168. Minimis tam Fratribus quam Monialibus præcipitur, ut in Choro aliisque quibuscunque functionibus Ecclesiasticis Cantum Gregorianum adhibeant. 166.

MINISTER ordinarius Sacramenti Confirmationis idem ipse est ordinarius Minister Consecrationis. X. 21.

MINISTRANTIUM infirmis Congregatio in Urbe a S. Camillo de Lellis instituta & a Sixto V. approbata, & privilegiis decorata. III. 129. Eadem in Ordinem Regularem & Congregationem Cleric. Regularium erigitur a Gregorio XIV. 130. Eidem a Benedicto XIV. applicantur bona quædam Reatæ existentia, & ad Congregationem Doctrinæ Christianæ antea pertinentia. IV. 201.

MINISTRI S. Collegii Cardinalium. Vid. Collegii.

MINORITÆ Fratres Custodiæ Teriæ Sanctæ soli exercere possunt munia Parochialis in Græco-Melchitas Patriarchatus Antiocheni absente Parocho Græco. II. 26. Vid. Franciscani. Minorum S. Francisci de Observantia Ministro Generali Pontifex scribit super Operibus Ven. Sorori Mariæ a Jesu de Agreda attributis IV. 222.

MINORUM Contractus. Vid. Decreta jurisdictionis voluntaria.

MIRAGULORUM varius numerus pro Beatificatione B. Joannæ Franciscæ Fremior de Chantal. VII. 84.

MISSA. Missæ in quibus solus Sacerdos communicat reprobari non possunt. I. 181. Missam celebrantes non teneantur S. Eucharistiam omnibus petentibus infra ipsam actionem ministrare. *ibid.* Missæ celebrationi præmittenda peccatorum expiatio. 148. Missæ in ea Ecclesia & loco celebrari debent, in quibus vulnerunt, qui elemosynas erogant. 47. Missarum celebratio ab omni aviditatis specie remota servari debet. 48. Vid. Elemosyna pro Missis. Ante Auroram & post Meridiem indulgetur Militibus S. Januarii. 51. Ante lucem & post Meridiem in vim Bullæ Cruciatæ. II. 21. Missa extra Ecclesias

fiat celebrari nequit extra casum summæ necessitatis. 36. Celebrari permittitur cum opportunis cautelis super Trinemibus Militiæ S. Joannis Jerofol. I. 93. Item super Trinemibus Pontificiis. 137. Missam celebrantes qui reperi fuerint ad Presbyteratum non promoti, Curia Sæculari traduntur etiam pro prima vice, prævia degradatione, si alium Ordinem habeant. II. 66. Etiam si unius tantum Missæ partem celebraverint, dummodo elevationem peregerint. 67. Etiam si Consecrationis formam non protulerint. *ibid.* Si elevationem non peregerint, missiori poena damnari possunt. *ibid.* Vid. *Ordinatio*. Missæ celebrandæ ritus apud Græcos. I. 147. Missa celebrari nequit a Sacerdote Latino Ritibus Græcis, nec viceversa sub poena suspensionis 148. Missarum celebratio permittitur Italo-Græcis in feriis Quadragesimæ. *ibid.* Cum conditionibus & limitationibus. *ibid.* Missa unica in die super quolibet Altari a Græcis celebrari potest. II. 25. Permittuntur tamen erigi plura Altaria in eadem Ecclesia & plures Sacerdotes super eodem Altari simul concelebrare. *ibid.* Vid. *Concelebratio*. Unica Missa an applicari possit pro pluribus, elemosynam offerentibus. *ibid.* Ad Episcopos pertinet præscribere ea, quæ observanda & evitanda sunt in celebratione Missæ, iisque tamquam Apost. Sedis Delegatis, omnes etiam exempti hæc in re obedire tenentur. III. 175. In Missarum celebratione Crucifixi imago super Altari retineri debet in memoriam Dominicæ Passionis & mortis. 173. Vid. *Crucifixi imago*. Præceptum audiendi Missam non implevisse censetur qui ante Benedictionem ab Ecclesia discedit ex sententia Concilii Agathensis. V. 17. Sufficit Sacerdoti unam Missam in die solummodo celebrare. III. Decretum hujusmodi antiquo tempore latum hoc solum prohibere intelligebatur, ne sine gravi & iusta Causa Missæ celebratio per unum eundemque Sacerdotem iteraretur. 77. Sed a temporibus Innocentii III. & infra, ita intelligendum est, ut præceptum contineat de unica Missa in die. *ibid.* Missarum trium celebratio die Natali Salvatoris nostris, primum a S. Thelesphoro instituta fuit. 75. Quæ consuetudo asseritur. & commendatur. 79. Antiquis temporibus alii per annum dies erant Polyurgici, quibus Missarum solemnitas iterare licebat. 114. Sæpe etiam iterabantur Sacrificia, si Defuncti eadaver die Dominico, vel alio Festo ad Ecclesiam deferrebat. 113. Ea consuetudo iustis de causis abolita est, & præsertim ob inductos abusos circa elemosynarum sordidas exactiões. 114. Nec præfenti tempore præter dictam diem permittitur Missæ iteratio, etiam ex causa utilitatis, aut paupertatis Ecclesiæ, aut Presbyteri. III. 78. Id solum permittitur Parocho duarum Ecclesiarum adeo inter se distantium, ut populus utrique sub-

jectus in unam earum totus convenire nequeat. 74. Quod intelligendum est de diebus Festis tantummodo, in quibus adest præceptum audiendi Missam. *ibid.* Et dummodo necessaria ad id Ordinarii Superioris licentia accedat. 75. Et sufficit contrarium Synodalis Constitutionis præceptum, ut Parocho id minime liceat. 81. Præterea si alius adsit Sacerdos, qui in una ex illis Ecclesiis celebrare possit, Parochus debet ab iteratione Missæ se abstinere. 80. Etiam si necessarium sit Catechismum populo explanare, quum id vel per alium Sacerdotem, vel ab ipso Parocho extra Missarum solemnitas fieri possit. *ibid.* Missas duas die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum singuli Sacerdotes Sæculares celebrabant in Regnis Aragoniæ, & Majoricæ, & in Principatu Cathalonæ, Regulares vero tres. V. 111. Idque antiquæ consuetudini, & famæ privilegii Apostolici innitebatur. *ibid.* Rogante Hispaniarum Rege, ut mos iste ad omnes Ditiones suas extenderetur, & Portugalliæ Rege simile privilegium pro suis Ditionibus postulante, Pontifex tres Missas ab omnibus tam Sæcularibus quam Regularibus Presbyteris in dictis Regionibus ea die celebrari indulget. 113. Sed applicationem Missarum de novo indultarum in suffragium omnium Defunctorum fidelium in genere fieri jubet. *ibid.* Item pro celebratione aut applicatione Missarum hujusmodi, quæcumque elemosynam sub quocumque prætextu percipi prohibet, sub poena suspensionis ipso facto incurrendæ. *ibid.* Rationes & causæ, quibus adductus fuit Pontifex, ut indultum concederet, eique hujusmodi leges adjiceret. 116. Elemosynæ perceptio pro celebratione aut applicatione Missæ antiquis iustisque titulis innititur. 114. Omnis tamen aviditatis species a celebratione Missarum arcenda est. 117. Presbyter abutens Sacrificio Missæ ad Sortilegia incurrit perpetuam inhabilitatem ad celebrationem Missæ. III. 229. Missam Apostoli in privatis Domibus celebrarunt, iisque mos tempore persecutionum servatus fuit. VII. 58. Missam in Ecclesiis Oratoriisque publicis Divino Cultui destinatis dumtaxat celebrari Concilium Trident. decrevit, præcipiens Episcopis, ne in privatis Domibus eam celebrari permitterent. 56. & 63. Privatarum tamen Domorum nomine non censentur Aedes Episcopales, veluti Sacra Congr. ejusdem Concilii Interpres sæpe declaravit. 56. & 58. Missam in privatis Oratoriis, quæ in Laicorum Domibus sunt, celebrari iussit Justinianus Imperator. 58. Quam prohibitionem Leo Sapiens sustulit ob nimiam ejusmodi Oratoriorum multipliciter. *ibid.* Sed ut in his Oratoriis Missa celebraretur, semper necessaria fuit Episcoporum licentia, quam ipsi facile concedebant præsertim in Ecclesia Orientali. *ibid.* Et concessa censetur, quocumque

ties Sacerdos super Mappis ab Episcopo consecratis celebraret. *ibid.* Tandem a Concilio Trid. adempta est Episcopis facultas concedendi Oratoria privata in Laicorum Domibus ad hoc, ut Missa in iis celebraretur; & hoc jus ad Sedem Apost. devolutum est: unde Indulto Apost. absolute opus est, ut Missa in privatis laicorum Domibus celebrari possit. 58. & seq. Missa in privatis Oratoriis celebrari nequit sine presentia alicujus ex personis, quibus indultum directe concessum est. 60. Nec omnibus presentibus suffragatur pro implemento precepti festivi, sed tantum iis, in quorum presentia celebrari permittitur in Brevi Apost. *ibid.* Vid. *Oratorium*. Missam Episcopi in propriis Episcopalibus Aedibus, & in aliis Domibus, in quibus hospitari fuerint, etiam extra propriam Dioecesim, celebrare possunt. 56. Et ad hunc effectum uti possunt Altari portatili seu viatico. *ibid.* Ipsi tamen interdictum est, ne in laicorum domibus, in quibus proprie hospitari non fuerint, Missam pro libito celebrent, tam in propria, quam in aliena Dioecesi. 57. & seq. Missam Graeci Latino ritu celebrare prohibentur, sublatis jam a S. Pio V. quibuscumque contrariis indultis & Facultatibus. 41. Basiliani Abbates Monasteriorum Graeci ritus, nec non Priores & Magistri ejusdem Ordinis jubentur Missam ritu Graeco celebrare; una vero aut altera Missa in iisdem Monasteriis, in quibus sex aut plures Monachi sunt, celebrari Latino ritu potest per Monachos non graduatos. 42. Missa in Ecclesia Latina celebranda est super Altari lapideo consecrato vel saltem quod lapideam consecratam tabulam habeat superimpositam. 40. Graeci vero celebrant super Antimensis. *ibid.* Vid. *Antimensio*. Idque Ecclesia Latina non solum in partibus Orientis, sed etiam inter Italo-Graecos permitti declaravit. *ibid.* Non licet tamen Presbyteris Latinis, inter hos Italo-Graecos commorantibus, Missam super ejusmodi Antimensis celebrare. *ibid.* Missionariis vero aliisque Sacerdotibus Latini ritus in Russia Polonica degentibus permittitur, ut ubi Ecclesiae aut Oratoria privata Latinorum, ac lapideae Altarium tabulae consecratae deficiant, possint in Ruthenorum unitorum Ecclesiis, & super eorum Antimensis Missam celebrare, ritu tamen Latino. *ibid.* Eorumque stant Calicibus uti. 47. Et Sacerdotes Rutheni non Schismatici, opportunitate suadente, Missam in Ecclesiis Catholicorum Latini ritus celebrare possunt Rutheno servato ritu, eorumque Altaribus, Calicibus, Vestibusque sacris uti. 39. & seq. Missam super Altari Pontificio nemini, praeter Rom. Pontificem, celebrare licet sine speciali indulto Apost. 152. & 252. Missae celebratio super Altari Pontificio Basilicae Liberae a Pontifice restituta & consecrata

permittitur Cardinali Gentili ipsa Consecrationis die. VI. 210. Missam celebrare non licet in honorem ejus, qui nondum ab Ecclesia inter Beatos aut Sanctos adscriptus sit; etiam si Missa esset de Trinitate, vel de omnibus Sanctis. V. 213. Missa in honorem B. Joannae Franciscæ Fremiot de Chantal celebranda conceditur pro determinatis locis. VII. 85. Missae partes nonnullae cani possunt a Musicis, nempe Introitus, Gloria, Graduale, Symbolum, & Offertorium. IV. 184. Missa & Officium sub ritu SS. Doctorum S. Leoni I. Papae decernitur. VIII. 210. Missa propria alicujus Beati non conceditur nisi previo processu super Virtutibus, Miraculis, & Cultu immemorabili ejusdem. 216. Quandoque a generali hac regula licet recedere, & quando. *ibid.* Missas tres in Nativitate Domini Armenis, & universim Sacerdotibus Orientalibus celebrare non licet. IX. 90. Missa in Pontificio Sacello nocte Nativitatis Domini celebratur a Cardinali plerumque non jejunio a precedenti media nocte. 134. Id fit ex tacita, non autem expressa dispensatione Pontificis. *ibid.* Missam ut etiam non jejunio celebrare possent Sacerdotes per Indias Regi Lusitaniae subjectas, ex certis causis indulgit Pius quartus. *ibid.* Vid. *Jesunium*. Missam aliquando bis uno die celebrare possunt Missionarii in Anglia, cum assensu Vicariorum Apost. VIII. 95. Missa ad Altare, ad quod celebravit Episcopus, nequit eodem die celebrari a simplici Presbytero absque ejusdem Episcopi licentia. IX. 204. Quid in hac re obtineat quoad Altaria Pontificia in Basilicis Urbis, vel alibi existentia. *ibid.* Missam cum Episcopo, tam in Latina, quam in Graeca Ecclesia, Sacerdotes juxta veterem ritum concelebrant. 46. Unde haec disciplina desumpta fuerint. *ibid.* Non ideo tamen privatae Missae usus apud Graecos inauditus. *ibid.* Missam celebranti Sacerdoti non possunt ministrare mulieres. 40. Missam unam solummodo in die ad singula Altaria juxta Graecam disciplinam celebrare licet. 46. Vid. *Altaria*. Graeci atque Latini debent in Missa commemorationem facere Rom. Pontificis. 99. Vid. *Commemoratio*. Episcopi Dioecesani loci, in quo Missa celebratur, fieri debet Commemoratio, non autem alterius cujuscunque Episcopi vel Superioris non insigniti Ordinis Episcopalis. 103. Romae solius Pontificis Commemoratio fit in Sacrificio Missae. 104. Pontifex ceterique Episcopi quomodo pro seipsis orent in Missa. *ibid.* Pro Archiepiscopo, qua Metropolitano, Commemoratio non fit in Canone apud Latinos, etiam cum Episcopalis Sedes vacat. *ibid.* Italo-Graeci Latinae disciplinae hac in re debent omnino adherere. *ibid.* Missa de Spiritu Sancto cum certis Orationibus seu Collectis, in Urinensi Metrop. Ecclesia, in die

annua Commemorationis B. Bertrandi Patricii Aquilejensis celebrari conceditur. 185.

MISSA CONVENTUALIS quotidie cani debet in Ecclesiis Cathedral. & Colleg. & pro Benefactoribus in genere applicanda. II. 88. Non obstante qualibet contraria consuetudine. 89. Nec suffragantur applicatio pro certo aliquo Benefactore, aut precēs alterius generis, vel statuta Anniversaria Sacrificia. *ibid.* Si celebrans alio peculiari onere teneatur, id supplendum est per alium. *ibid.* Eleemosyna, ubi opus sit, unde desumenda. 90. Pro Ecclesiis pauperibus dispensatio reservatur iudicio Congr. Concilii. *ibid.* Secunda & tertia Missa Conventualis non debet applicari pro Benefactoribus in genere, nisi legitima consuetudo id præscribat. *ibid.*

MISSA PAROCHIALIS applicari debet pro populo. II. 86. Non solum a Parochis, sed etiam a Vicariis deputatis ad tempus aut alias amovibilibus, etiam Regularibus. *ibid.* Non obstante defectu Congruæ, aut qualibet contraria consuetudine. 87. Quod intellige de diebus festis, quibus Populus Missam audire tenetur. *ibid.* Dispensari tamen potest ab Ordinariis cum Parochis pauperibus, ut aliis diebus intra hebdomadam applicent Missam pro populo. *ibid.*

MISSA PRÆSANCTIFICATORUM dumtaxat celebrari potest apud Græcos in Quadragesima, exceptis diebus Dominicis & Sabbatis. II. 25. In ea Missa non fit transubstantiatio vini per immersionem particulæ consecratæ. Confutatur hac de re error Schismaticorum. III. 80. Hæc Missa iterari non potest, etiamsi omissus fuerit haustus vini non consecrati. *ibid.* Quo ritu, quibusque diebus apud Orientales celebretur. IX. 109. Vid. *Præsanctificationum Missa.*

MISSALE & Breviarium Dominicanum cur in Armeniam Linguam versa fuerint. IX. 94. Missale Copticum, Illyricum, Maronitarum, aliæque Missalia nonnullorum malitia corrupta, emendari recudique curarunt Romani Pontifices. 31.

MISSIONARII. Eorum Officia in Regionibus eorum curæ commissis. I. 173. & II. 211. Missionarii Latini Episcoporum Græcorum-Melchitarum jurisdictionem non perturbent. II. 26. Transitum a ritu Græco ad Latinum Græcis non suadeant nec admittant, inconsulta S. Sede. *ibid.* Rituum Græcorum conservationem curent. *ibid.* Nec adversus illos dispensationes concedant, aut quidquam innovent. 27. Missionarii Regnorum Madagascariæ, Maysur, & Carnaten, jurare debent observantiam Constitutionum Apost. antequam Missionis exercitio se immisceant. 125. Eorum iuramenta subscripta exhibentur Sum. Pontifici. 128. Ipsi interdicitur translatio Rituum Gentilium in Ritus Ecclesiæ Ca-

tholicæ absque licentia S. Sedis. 119. Item dispensationes concedere super observantia Rituum Ecclesiæ. *ibid.* Eisdem prohibentur lavacra & ablutiones ritu & more Paganorum, præter necessariam corporis mundiciem. 113. & 119. Petunt nonnullas dispensationes & declarationes. 128. Iuramenta præscripta præstare & observare jubentur. 129. Quomodo uti debeant dispensatione super omissione Sacramentalium in Baptismo. 130. Pollicentur se *Pareis* omnia spiritualia subsidia præstituros. 132. Id quod eisdem injungitur sub pena privationis facultatum &c. post quinquennium ipso facto incurrenda. *ibid.* Missionarii Apostolici in Sinis, si mandatis non obtemperaverint, in Europam revocari jubentur sub penis contra Superiores &c. I. 173. Missionariis in Regno Cocinchinæ prohibetur exercitium jurisdictionis, aut facultatum, extra Districtus sibi assignatos. II. 154. Vid. *Cocinchina.* Missionum Sacramentum ad excitandam in populis pietatem, utilitas commendatur ab experimento & auctoritate. III. 19. Eorum usus laudatur, vel injungitur a Congr. Concilii. *ibid.* Instructio fidelium in rebus ad salutem necessariis præcipuus Missionum scopus. 20. Missionarii ad fidelium instructionem incumbentes quomodo se gerere debeant. *ibid.* Missionarii ab Episcopis missi tamquam Visitationis Pastoralis præauntii, recipi debent a Parochis, etiam Regularibus in propriis Ecclesiis & Domibus. II. 142. Missionariis a Sede Apost. conceditur privilegium celebrandi Missam bis uno die, in casu tamen necessitatis. III. 79. Missionariorum Seminarium. Vid. S. *Marci.* Missionarii inter infideles commorantes indulgentias ex speciali gratia consequi possunt, præmissa Contritionis actu, cum voto Confessionis Sacramentalis. VI. 94. Missionariis apud Japoniam a Gregorio XIII concessum fuit, ut super impedimento disparitatis cultus dispensare possent cum novis Christianis eorum Provinciarum & Insularum. V. 170. Missionariis Latinis in Russia Polonica permittitur Missam celebrare super Antimensiis Græcorum unitorum, deficientibus lapideis Altaribus, & eorundem Calicibus e stamno uti. VII. 40. Missionum Ægyptiarum Præfecto conceditur Indultum conferendi Sacramentum Confirmationis his, qui a Latino Presbytero baptizati fuerint, donec id ab Episcopo Catholico præstari possit. VI. 193. Missiones Sacræ anno Jubilæi præmittendæ sunt. 51. & 72. Quid maxime populis ea occasione inculcari conveniat. 72. Missionarios mutua charitatis & concordie officium maxime decet. VIII. 99. Missionibus Anglicanis quatuor Vicarii Apost. præficiuntur. 91. Missionibus per Angliam obviandis instituntur alumni in Collegiis ad id erectis in Urbe, Gallia, Hispania, Lusitania. *ibid.* Quæ-

Quoniam methodus in his alumnis erudiendis servanda. *ibid.* Ad Anglicanas Missiones nec omnes indiscriminatum, nec ex omnibus Ordinibus, Regulares ablegari debent. *ibid.* Immo nec Sacerdotes Hiberni, nisi in subsidium, & vocati a Vicariis Apost. Anglicanas Missiones obeunt. 92. Missionariorum per Orientem munus est, ut schismaticos ad unitatem adducant. IX. 32. Quomodo, quibusque potissimum argumentis id consequi possint. *ib.* Græcum, Orientalesque Ritus omnes, intervertere non debent Missionarii, nec ad unitatem conversis transitum ad Latinum Ritu suadere. 33. Non possunt dispensare cum Catholicis Orientalibus super observatione jejunii, aliorumque, quæ in ipsorum Ritu præferuntur. 26. Missionarii Latinis in Orientalibus Regionibus degentibus quandoque datum est, ut veteri Calendario uti possent. 49. Sacramenta Sæcularibus ministrare non possunt nisi Episcopi, Vicarii Apost. vel cujusque alterius Ordinarii impetrata licentia. VIII. 94. Missionarii Regulares in Anglia, in iis quæ Curam animarum spectant, & administrationem Sacramentorum, subiciuntur Vicariis Apost. 96. Contraria quæcumque Regularium privilegia subtulit Trid. Concilium. *ibid.* Ejusque Decreto non solum afficiuntur Regulares Parochi, sed & cæteri, qui unum, vel plura Sacramenta, renuente, vel irrequisito Ordinario, sæcularibus ministrant. *ibid.* In iis tamen, quæ Regularem observantiam respiciunt, suis Superioribus, non autem Vicariis Apost. subiciuntur. 97. Perinde enim habendi Missionarii Regulares in Anglia commorantes, ac si intra Monasterium degerent. *ibid.* & seq. Immo vero in iis quæ Curam animarum, & administrationem Sacramentorum spectant, etiam a Superioribus Regularibus corrigi, ac puniri possunt. *ibid.* Vicarii tamen Apost. judicium, sententiæ Superioris Regularis ex jure cumulativo concurrentis præpollent. 98. Cæterum Vicarius Apost. potest Missionarium Regularem ab Officio suspendere, vel remove, quin Superiori Regulari causam pandere teneatur. 98. & seq. Eademque facultas competit quoque Superiori Regulari. *ibid.* A Decreto suspensionis vel remotionis non conceditur Missionario Regulari suspensiva appellatio. *ibid.* Vid. *Regularibus Missionariis*. Missionarii Regulares ad Anglos, cum primum illo advenerint, debent se sistere Vicariis Apost. eisque testimoniales Literas suorum Superiorum exhibere. 92. Deberent insuper, jure communi inspecto, examinari & approbari a Vicariis Apost. ad audiendas sæcularium Confessiones. *ibid.* Ex speciali indulto eisdem datur, ut examen vel coram Ordinario loci, ubi situm est Monasterium, vel Bruxellis coram Nuntio Apost. Sedis su-

bire possint. 93. Facultas tamen audiendi Confessiones a Vicariis Apost. impetranda. *ibid.* Quæ ad sexennium concedi debet, & sive binde ad aliud sexennium prorogari sine examine. 94. A relato onere Regulares, quantumvis privilegiati, non sunt immunes. *ib.* Et a Vicariis Apost. itidem debent expetere & accipere facultates Formulæ secundæ. 96. Vid. *Vicariis Apost.* Missionarii in Anglia ad audiendas Confessiones cæteraque Sacramenta ministranda a Vicariis Apost. approbantur. 94. & 99. Quomodo hac facultate uti possint in Civitatibus & Oppidis muro circumdatis, ac Ruri. 99. Congruit, ut Missionariis quoque in Agris commorantibus amplior fiat Sacramenta administrandi facultas. *ibid.* Missionarii Societatis Jesu per Indias tam Orientales quam Occidentales quibus facultatibus fruuntur dispensandi super impedimentis matrimonialibus, & quomodo iisdem facultatibus uti debeant. IX. 224. Missionarii Franciscani. Vid. *Franciscani*. Missionarii Galli. Vid. *Parisensis Seminarii*. Missionarii Societatis Jesu. Vid. *Jesu Societas*.

MISSIONIS Congregatio approbatur ab Alexandro septimo. I. 194. Ejus Statuta ambitum vetantia confirmantur a Clemente Decimo. *ibid.* Vota simplicia in eadem emissæ a nemine dissolvi possunt, præterquam a Summo Pontifice, aut a Superiore Generali in actu dimissionis tantum. 195. Ne quidem vigore facultatum, quæ Confessariis tribuuntur in Jubilæis aliisque indultis. *ibid.* Neque ratione infirmitatis, vel affectuoris Beneficii Curati, aut Residentialis. *ibid.* Missionis Presbyteri seu Clerici ad Beneficia Curata aut Residentialia extra Congregationem promoveri nequeunt. 196.

MITRAM in capite gestare in Processionibus SS. Corporis Christi prohibentur Canonici, licet habentes usum Pontificalium. VII. 114. Item Mitra uti in vestitionibus Monachalium. *ibid.* Mitra & Annulo utuntur Decanus & Præpositi Fuldenfes, cum Episcopo Pontificalia exercenti assistunt. VIII. 34. Vid. *Abbatia Fuldenfis*.

MOBILIA & immobilia bona. Vid. *Dominium. Emptor*.

MOGUNTINA Archiepiscopalis Ecclesia Metropolitico jure fruitur in universam Diocesim Fuldensem ejusque populum & Clerum. IX. 198. Abbatialis tamen Ecclesia Monasterium, cæteraque eidem adnexæ Ecclesiæ, veteris exemptionis prærogativas retinent. *ibid.* Moguntinum Archiepiscopum inrer & Episcopum simulque Abbatem Fuldensem inira concordia, ejusque confirmatio. 234.

MONACHIS raro tributa fuit jurisdictio in Clerum & populum. I. 212. Monachi Græci Italiæ & Insul. in Congregationem non redacti, subiciuntur jurisdictioni Ordinariorum

Latinoꝝ. 154. Monachi Græci, sive *Calagari*, ad animarum curam assumi nequeunt, extra casum necessitatis. 147. Monachi Græco-Melchitæ Patriarchatus Antiocheni subesse debent immediate Ordinariis, & mediate Patriarchæ. II. 27. Regulam S. Basilii sequi debent, & abstinentias in ea præscriptas servare. *ibid.* Monachorum & Monialium cohabitatio, apud Maronitas usu recepta, prohibetur. I. 65. Monachi de jure exempti non sunt a jurisdictione Episcopi Diocesani. IV. 183. Saltem semel in mense confiteri tenentur, etiam si venialia dumtaxat peccata commiserint. VI. 146. A Presbyteris Sæcularibus Ecclesiastici Cantus usum acceperunt, eumque laudabiliter adhibent. V. 174. Olim poterant sine ulla dispensatione Parochias obtinere, sed nunc Apost. dispensatione indigent. VII. 79. Ad Episcopatum assumpti habitum proprii Ordinis visibiliter deferre tenentur. 258.

MONASTERIA virorum, mulierum ingressui non pateant. I. 87. Monasteria mulierum vitis non pateant. 90. *Vid. Ingressus.* Monasteria ad paupertatem redacta, uniendo esse, & respective supprimenda, decernitur. II. 76. Non exempta, nec S. Sedi immediate subiecta, Ordinarii Diocesani, non vero Metropolitanis jurisdictioni subesse debent. 73. Apud Græcos eximuntur a jurisdictione Ordinarii, & Patriarchæ immediate subiciuntur, ubi hic in ipsa fundatione, per fixationem Crucis eam sibi reservaverit. 76. In potestate Episcopi consistere debent, juxta Canonicas Sanctiones, nisi constet de eorum exemptione & subiectione. Apost. Sedi. IV. 185. Monasteriis concedi non consuevit exemptio sine Diocesani Episcopi consensu. *ibid.* *Vid. Exemptio.* Monasterium Cryptæ Ferratæ. *Vid. Crypta Ferrata.* Monasterium Ultiense suppressum pro erectione Episcopatus Pinatolien. V. 133. Abusus quidam circa introductionem famularum in Monasteria Monialium dereguntur. IV. 35. *Vid. Clausura.* Monasterio filii impuberes a quibus offerri possint. VII. 92. *Vid. Impubes. Oblati.* Monasterium S. Crucis in Alsatia a progenitoribus S. Leonis IX. Papæ fundatum, idem Pontifex exemptum fecit, & S. Sedi immediate subiecit, cum onere mittendi quotannis Pontifici Rosam auream vel duas unicas auri ad eam conficiendam. 28. Monasterium Capucinarum Meldulæ subest jurisdictioni Capituli Vaticanæ, etiam quoad Clausuram, ex concessione Pontificis. 198. Monasterium Monialium Ord. S. Benedicti prope muros Civitatis Aquilejensis, amplissima exemptione fruitur, una cum subiectis adnexisque locis. IX. 186. *Vid. Aquilejense Monasterium.* Monasterium S. Mariæ in Organis quam jurisdictionem possit exercere in Parochos aliasque personas minis-

trantes in Parochiis sibi subiectis. 182. Monasterium Sublacense. *Vid. Sublacum.*

MONETAS aureas tondentes ultimi supplicii pœnaplectuntur. IX. 216. Pœnam hanc ad tondentes monetas argenteas ampliavit S. Pius V. Pontifex. *ibid.* Urbanus autem VIII. hujusmodi pœnali sanctioni obnoxios fecit Regulares intra Italiam & Insulas adjacentes. *ibid.* *Vid. Cedulas.*

MONIALES. Facultates Majoris Pœnitentiarii pro Monialibus. II. 52. Confessarios extraordinarios iis deputat, Sede Apost. vacante. 55. E Monasteriis egredi prohibentur quacunq; de causa, sublata cuilibet dispensandi facultate. I. 91. *Vid. Clausura.* Moniales Portugalliæ & Algarbiæ ad claustra revocandæ, nec ultra ipsis permittendus exitus. 46. Moniales Ordinis S. Spiritus in Hispaniis & Polonia exist. subiciuntur locorum Ordinariis. 36. Moniales Græco-Melchitæ Regulam S. Basilii sequi debent. II. 27. Sub regimine Monachorum Congregationis S. Joannis de Soanib; & immediata subiectione Ordinario, mediata vero Patriarchæ Catholicæ, tamquam Delegatis S. Sedis, Abbati autem Generali dumtaxat in defectum Episcopi & Patriarchæ Catholicæ. *ibid.* Monialium & Monachorum cohabitatio, inter Maronitas usu recepta, prohibetur. I. 65. Moniales comprehenduntur, etiam in Decreto Concilii Trid. præfinitis tempus quinquennii ad reclamandum adversus Professionem Regularem. V. 8. Moniales Ordinario subiectæ in Causis nullitatum, Professionum, ejusdem Ordinarium tantum judicium subire debent. 11. Si autem Regularibus sunt subiectæ, judicare debet una cum Ordinario etiam Prælatus Regularis Monasterii. *ibid.* Moniales quæ fœminas quascunq; in Monasterio receperint sine Apostolica licentia, & solito examine, Canonicis Censuris sunt obstrictæ. IV. 35. Monialibus a Prælato Monasterii designari solet unus Confessarius ordinarius. V. 77. Præterea ex sententia D. Thomæ & ex Decreto Concilii Trid. extraordinarius alter Confessarius aliquoties concedi debet. 78. Huic non tenentur singulæ peccata sua confiteri, sed tantum coram ipso se sistere. 80. Monialibus etiam bis vel ter in anno concessus sit Confessarius extraordinarius, non tamen denegandus est in casu gravis infirmitatis. 92. Item in casu infirmitatis relucantæ adversus Confessarium ordinarium. *ibid.* Pro spiritali autem consolatione & profectu non adeo difficulter concedendum esse suadetur. *ibid.* Monialium Confessarii sive ordinarii, sive extraordinarii, ab Ordinario loci expresse ad hunc effectum approbari debent. 94. Monialibus sub Regularium regimine constitutis semel in anno deputari debet Confessarius extraordinarius al-

terius Ordinis ab eo, cuius est Monasterii Præfatus. 95. Vid. *Confessarius*. *Episcopus*. Monialibus sine Clausura viventibus, æque ac aliis mulierum Conservatoriis, quibus unicuique ordinarius Confessarius deputatur, extraordinarii quoque oblationem bis aut ter in anno fieri suadet. 80. Monialium Clausuræ custodia Episcopis commissa est, & pertinet ad eorum jus ordinarium, si Monasteria sint ipsis immediate subiecta, alioquin ad jus delegatum. VI. 26. Monialium Monasteria adire, aut eas alloqui, sine Ordinarii localis permissione, nemini licet neque Episcopo in aliena Diœcesi, neque Vice-Legato, neque Gubernatori, quamvis Præsuli in Statu Pontificio. 28. Si quis eorum aliquid contra attulerit, pœnas quidem lege Diœcesana statutas non incurreret, sed Episcopi Sum. Pontificem, aut Congregationem Episc. & Regul. ceteriorem reddere iubentur, ut provideatur. *ibid.* Moniales aliæque Religiosæ Mulieres quomodo Jubilæum consequi possint extra Urbem durante Anno Sancto. 165. Et quomodo post Annum Sanctum, concessa Jubilæi extensione ad universum Orbem Catholicum. 173. Quem Confessarium sibi ad hunc effectum eligere possint. 167. 174. & 182. Moniales Monasterii B. M. Virginis Ordinis S. Benedicti, erecti piope muros Civitatis Aquilejensis. Vid. *Delegato Apostolico*. *Aquilejense Monasterium*.

MONILE. Vid. *Taly*.

MONITA Pastoralia SS. Domini Nostri ad Ecclesiarum regimen utilia. I. 97.

MONITORIA in Causis privilegiatis ultra montes quomodo expedienda. I. 120.

MONITORUM Liber. Vid. *S. Carolus*.

MONOGRAMMA PRO CHRISTO Sepulchris inscriptum quid indicaret. X. 10.

MONOPOLIA super fegetibus, leguminibus, olivis &c. prohibentur sub pœnis &c. V. 33. Monopolii nomine non intelligitur licita & honesta mercatura, & qua merces in uno loco emptæ, ad alium locum vendendæ deferuntur. *ibid.* Vid. *Exemptio*.

MONS Marius. Vid. *S. Maria de Rosario*.

MONS Pietatis Urbis depositariam Cameræ Apost. deinceps administrare iubetur. III. 91. Montis Pietatis, vel Banchi S. Spiritus Cédulas corrumpentes, vel falsantes, aut eas sic corruptas scienter expedientes, ultimo supplicio puniuntur, sive Laici sint, sive Ecclesiastici Sæculares aut cuiusvis Ordinis Regulares. IX. 217. Vid. *Cédulas*.

MONS Alti Episcopi jurisdictioni variaz traduntur Ecclesiæ & loca ex Farsensis Albatris jurisdictione dismembrata. IV. 116. Vid. *Farsensis*.

MORTIS articulus. Vid. *Absolutio*. Mortis articulus in Servis Dei illustris & sanctis-

monia conspicuus apparere debet. III. 23. In mortis articulo constituti quorumcumque peccatorum absolutionem, & Censurarum relaxationem a quocumque Presbytero obtinere possunt. IV. 131. Iisdem Indulgentiam plenariam facile concedi optat Ecclesia. 134. S. Cyprianus eorum reconciliationem a quocumque Presbytero aut etiam Diacono fieri mandat. Ubi vide alia exempla Ecclesiasticæ lenitatis erga eosdem. 136. Mortis acceptatio inculcatur tamquam opus inunctum pro consequenda Plenaria Indulgentia in mortis articulo. *ibid.*

MOTETA seu Cantiunculæ aut modulata carmina quædam ex Missali & aliis Sacris Libris desumpta, & a Sacra Rituum Congr. approbata cani in nonnullis sacris functionibus possunt. V. 184.

MOZZETTÆ usunt in Urbe Patriarchis concessit Benedictus XIII, non autem Episcopis. VII. 256. Eam Cardinales ubique gestare possunt. 262. Super eam Crucem albi coloris apponere possunt & debent Episcopi & Cardinales in Ordine Jerosolym. professi. 266.

MULIERES ad ministerium Altaris nullatenus admittendæ. IX. 40. Menstruali morbo laborantes arceri nequeunt a Sacramentis aut ab ingressu Ecclesiæ. II. 113. 122. & 133. Mulierum Contractus. Vid. *Decreta jurisdictionis voluntaria*. Veteri Romano iure a Tutelæ officio excludebantur. VII. 106. Id postea temperatum favore Matris & Aviaz. *ibid.* Mulieres homicidæ, mendicantes, peregrinantes, suspectæ. Vid. *Femina*. *Homicidium*. *Peregrinantes*. *Præceptum*. Mulierum Purificatio. Vid. *Purificationis præceptum*.

MUNDIBURDIUM nihil aliud quam protectionem & defensionem significat. IV. 191.

MUSCUS in Ecclesia Græca usitatus etiam in confectioe Chismatis, adhibetur in benedictione Rosæ Auræ. VII. 34.

MUSICI Instrumenti Sonatores Christiani in Infidelibus Festivitatibus & Sacrificiis non inserviant. II. 113. & 122. Musicus Cantus, & Musicalia instrumenta sunt in usu in Ecclesiis, quibusdam exceptis. V. 176. Nonnulli graves Viri Musicam in Ecclesiis laudant, alii improbant. 178. Musica non erat in usu in Ecclesiis S. Thomæ Aquinati cognitis. *ibid.* Cardinalis Thomasius illam vetuit in sua Titulari Ecclesia. *ibid.* Marcellus II Papa eandem abolere deliberaverat; sed audita in Maffis Musica excellentis auctoris ad pietatem apta, voluntatem mutavit. 180. Musicam prohibere Concilium Trid. proposuit, sed Cæsaris Legatis suadentibus, illam, dummodo honestam, toleravit. *ibid.* Musicus Ecclesiarum Cantus debet a theatriali differre. 182. Ac talis esse, ut verba distincte pro-

ferantur & intelligantur. 186. Musica periti fuerunt nonnulli Rom. Pontifices. 184. Musica apud Hebræos usitata fuit in Templo, non in Theatris. 190. In Ecclesiis improbat tempore Majoris Hebdomadæ aliisque diebus. Olim in Ecclesia Lucens per idem tempus adhibita ab Episcopo, & a S. Pio V vetita fuit. 192. Reformari ad decentem gravitatem jubetur in Romanis aliisque Ecclesiis. 194. Musici Cantores in Sacris Functionibus legem Chori sequi debent. 184. Musica instrumenta in veteri Testamento adhibebantur, & aliquid figurabant. 173. Vetus Ecclesia ea non adhibuit ut Christiani longius recederent a profanis ritibus Gentilium illa adhibentium. 180. Nunc tamen harmonici Cantus usus usque ad Paragajam pervenit. 182. Musica instrumenta quædam permittuntur in Musicis Ecclesiasticis, alia prohibentur. 190. Eorum sonus talis sit, ut Cantum juvet, non opprimat. *ibid.*

MUTINENSIS Cathedralis Ecclesia fuit a Lucio III Pontifice consecrata. IX. 150.

MUTUI Contractus lucrum supra sortem de sui natura non recipit. III. 39. Nec quantitas moderata lucri, aut qualitas mutuarii, hujusmodi lucrum ab usuræ labe justificat. *ibid.* Nihilominus quidam tituli ipsi mutuo extrinseci, alique contractus a mutuo diversi justum reddere possunt proveniunt ultra sortem. *ibid.* Sed non semper suppetere credendum est legitimos cum mutuo titulos, aut justas causas ineundi contractus a mutuo diversos. 40. Mutuum dare indigenti aliquando est de præcepto. *ibid.*

MYSTERIA quæ designantur in benedictione Rosæ Auræ. VII. 34.

N

NANKIM electo Episcopo præcipitur, ut juramentum emittat de observandis Constitutionibus Apostolicis. I. 186.

NARRATIVA. Vid. *Enunciativa*.

NATALIS Domini. Ea die tres Missæ celebrari possunt etiam in Oratoriis Domesticis, in quibus unius tantum Missæ celebratio in singulos dies indulta est; nisi ab Indulto excepta sit, ut assolet, sollemnis illa dies, cum aliis sollemnioribus. VII. 60. Natalis dies SS. Apostolorum Petri & Pauli per totam Octavam sollemniter celebrari jubetur. II. 7. Natali Christi die a Latinis tantum, non autem ab Armenis reliquisque Orientalis Ecclesiæ Sacerdotibus possunt tres Missæ celebrari. IX. 90. Natalis nomine non solum Martyrum obitus, sed etiam Ecclesiarum Dedicationes, Sedium Episcopaliū Constitutiones, ipsæque Sacrorum Pastorum Consecrationes designari consueverunt. 231.

NATURÆ Jus. Vid. *Jus naturale*.

NATURALE jejunium ex præcepto Ecclesiastico Sacrae Communioni est præmittendum. IX. 128. In nonnullis Ecclesiis per Africam Christiani feriali V. Majoris Hebdomadæ non jejuni Sacram Communionem sumebant; sed id subinde vetitum. 130. S. Joannem Chrysost. Communionem ministrasse naturaliter non jejuniis non probat ejusdem Epistola 125 ad Cyriacum Episcopum 132. Fabulosa narratio est, quod S. Uldericus August. Episcopus post prandium Missam celebraverit. *ibid.* Pueris licet non jejuniis antiquitus statim post Baptisma ministrabatur Communio, sed hic usus in Occidentali Ecclesia omnino, in Orientali vero pene obsolevit. 130. Vid. *Jejunium naturale*. *Missæ Eucharistia*.

NAUFRAGORUM bona surripientes excommunicantur. I. 30. Naufragantium res in mare projectas qui animo lucrandi occupant, furatur. VII. 138.

NAVIGANTES quomodo Jubilæum consequi possint. VI. 173.

NAZARII (S.) de Ciccaro Abbatia. Vid. *Abbatia*.

NEAPOLIS Civitas unum locum habet in Collegio Adv. Confessor. ex concessione Innocentii duodecimi. II. 99. Neapolitani Regni Antistites suadetur, ut Sacras Missiones in suis Diocesium frequentor haberi curent. III. 18. In Neapolitano Regno citra Pharum, & in Diocesium Messanenæ & Panormitanæ Festorum dierum observantia reducit. V. 129. Neapolitani Regni Episcopis Residentia specialiter injungitur. III. 183. In Neapolitano Regno Nuntius Apost. Sedis invigilare jubetur super Episcoporum Residentia. *ibid.* Neapolitanum Hospitale S. Angeli a Nido, una cum Ecclesia, bonis, pertinentiis omnibus, necnon certo Ministrorum numero est ab omni moda Archiepiscoporum tam ordinaria quam delegata jurisdictione exemptum. IX. 85. Neapolitani Regni Præsules. Vid. *Spolia*.

NEGOTIATIO Clericis interdicitur etiam sub alieno nomine. I. 27. Et ubi hæreditario jure, aut alias ad eos delata fuerit, dimitti debet. 28. Quatenus continuari possit ad tempus. *ibid.*

NEMAUSENSIS Synodus anni 1284 Parocho permittit duarum Missarum celebrationem, ubi Parochiani omnes ad unam nequeant convenire, nec alius adsit Sacerdos; servata tamen lege jejunii. III. 76.

NEOPHYTIS ad fidem conversis Venetiis in loco pio Catechumenorum permittitur matrimonium contrahere cum Fidei, absque interpellatione prioris conjugis in infidelitate relictæ arbitrio Nuntii Apost. Venetiis existentis. II. 184. Neophyta Avia potest nepotes offerre ad Baptisma. Vid. *Avia*. *Baptismus*. Nepotes ad Baptisma offerri possunt ab

ab Avo paterno dissentientibus etiam patre ac matre. VII. 98. Item ab Avia paterna dissentiente Matre & Tutoribus. 104.

NICÆNO Symbolo jure ac merito superaddita fuit particula *Filioque*. IX. 41. Vid. *Symbolo Nicæno*.

NICENSI (in) Civitate & Diœcesi redacuntur dies Festi cum conditionibus opportunis. II. 206.

NICOLAI (B.) Albergati cultus immemorabilis approbatur. II. 136. De ejus vita & rebus gestis, tum obitu & sanctitatis Fama. 137. Ipse Imagines quomodo depingi debeant. 138. Conceditur officium cum Lectionibus propriis, & Missa in ipsius honorem. *ibid.* Lectiones ipsas a Sanctitate sua compositas. 139. Item elogium in Martyrologio Rom. inserendum. 140. Ut ad ipsius Canonizationem procedi possit, legitimam virtutum probationem fieri, & quatuor miracula approbari debere, præscribitur. 139.

NICOLAI (S.) Sacellum Pontificium in Patriarchatu Lateranensi Benedictus XIV. restituit. VI. 47.

NICOLAI Pontificis constitutio de bonis Ecclesiasticis ab injustis occupatoribus vindicandis. VIII. 190.

NILUS & Bartholomæus (SS.) natione & ritu Græci, Cryptæ Ferraræ Monasterii Fundatores. IV. 127.

NOBILES cum Plebeis in eadem Ecclesiam convenire debent II. 131. Nobiles Romani quinam censendi sint III. 56. Eorum series exhibetur. *ibid.* Probationes ad Nobilitatem adipiscendam faciendæ. 58. Officia & munera Nobilium Romanorum Cæui privative addicta. 54. Formula Diplomatum expedien. in creatione Nobilium Rom. 61. Nobiles Romani absque Pontificis assensu congregari nequeunt. 60. Nobiles Romani conscripti LX a Pontifice designati. 57. Requisita ad obtinendum locum inter Nobiles Rom. conscriptos. 58. Sindici Cameræ Capitolinæ ex Urna Nobilium conscripti extrahi debent. 59. Formula Decretorum in receptione Nobil. Rom. conscripti expedien. 61. Nobilium Romanorum Familia aggregata ad formam Constit. Pontificæ. 231.

NOELENIS Episcopus, Armandus Franciscus le Revure Vicarius Apost. Cocinchinæ. II. 157.

NOMINA Idolorum aut falsæ Religionis penitentium Christianis non sunt imponenda. II. 113. Sed potius nomina SS. in Martyrologio Rom. descriptorum. *ibid.* Et declaratur. 119. Nomina rerum Sacrarum non licet immutare pertranslata, sed tantummodo de una in aliam linguam exacte convertere. 113. & 119. Nomina quædam modo in sensu appellativo, modo in sensu proprio a veteribus adhibita inveniuntur. X. 40. Nomina in SS. Se-

pulchris impressa, propria censeri debent. 42. Nomina appellativa Corporibus, seu minutionibus Reliquiis Sanctorum, quorum nomen proprium ignorabatur, cur imponere consueverit Ecclesia. 8. Nomina quædam SS. Martyrum Reliquiis sine proprio nomine repertis recte imponantur. 40. Nomina Turcica an liceat Christianis assumere. Vid. *Turcica, seu Mahumetana Nomina*. Nominis identitas personarum identitatem non probat. VIII. 131. Nomen Rom. Pontificis a Sacris Dipychis sæpe abrasum, & in tractanda unionis Græcæ Ecclesiæ cum Latina, primum omnium restitutum. IX. 100.

NOMINANTES & Præsentantes ad Episcopatus digniores promoveri tenentur. I. 12. Nominatio Episcopi in Missia S. Georgii Martyris conceditur Duci Bavarie Magni Magistro. 69. Nominatio seu Præsentatio ad Patriarchalem Ecclesiam Venetiarum Duci & Republicæ Venetæ jam concessa confirmatur, ac simile jus ad Ecclesias Torcellanam, Caprulanam, & Clodiensem, exceptis vacationibus in Curia Rom. ex integro tribuitur. VIII. 106.

NONANTULANÆ Ecclesiæ una cum Monasterio ab Hungaris combustæ restitutio & Consecratio recensetur. IX. 154. An fuerit a Sergio Ravennateni Archiepisc. an potius ab Abbate Anselmo consecrata. X. 23.

NORISIUS Henricus Cardinalis laudatur. II. 203. Apologiam pro S. Sifricio Pontifice scripsit. V. 59.

NOTARII exequentes Literas Apost. offendi prohibentur sub pœna excommunic. I. 31. Notarios particulares habendi & eligendi jus cuilibet adimitur. 102. Notarii *Burgi, Mercatorum & Aromatariorum* præservantur in suppressione Notariorum particular. 104. Notarius *Burgi* scribere possit in omnibus Tribunalibus Urbis, in Causis tamen Laicalibus Incolarum *Burgi*. II. 174. Loca pia habentia pridem electionem proprii Notarii solvant pro instrumento Actorum quartam partem illius, quod ratione Regesti sive Extractus solvere debuissent. I. 104. Notarii expedites inhibitiones vigore appellationis in casibus non permissis infamiam & inhabilitatem incurrunt, & pœnas pecuniarias. 119. Item expedites Monitoria in Causis ultra menses absque speciali Judicis rescripto. 120. Item recusantes exequi citationes & mandata Sedis Apost. & Curie Romanæ, vel alias executiones impedites. 113. Notarii quorum opera & scientia Judæi conversi libellum repudii dederint conjugibus in Judaismo remanentibus, puniuntur pœnis pecuniariis aliisque &c. IV. 176. Notarius Archivii a Collegio Scriptorum Archivii deputatus, privatim jus habet scribendi in Causis, quæ committuntur S. R. E. Cardinalibus, eorumque Congregationibus, &

*Prælati Rom. Curia, qui non sunt Iudices ordinarii. 8. Ac etiam quando committuntur Sac. Rotæ Auditoribus uti Prælati, sive Commissiones sint cum clausula, etiam extra Rotam, & absque participatione Rotæ, sive non. 10. & seq. Vid. Archivii Scriptorum Collegium. Causæ. Notarii Dataria & Cancellaria recipere non debent aut extendere consensus super Beneficiorum Resignationibus, ubi Mandata Procuræ ad resignandum habeant Datam anteriorem octo mensibus, si citra; vel duodecim, si ultra montes facta fuerint. III. 118. Notariorum Tribunalis Gubernii Urbis numerus præfinitur, illque certa Emolumenta assignantur. IV. 208. Hi tenentur in Commissionibus inservire tam ipsi Tribunali, quam Congregationi super Consultationibus, nec quidquam præstare possunt præter cibaria. 209. Notario Gubernii in capite (vulgo *Capenotaro*) quingenta scuta annua assignantur loco quartæ partis Viaticorum aliorumque emolumentorum, quæ antea ad eum pertinebant. 210. Vid. *Gubernatoris Tribunal*. Notarii Rotæ privativum jus habent scribendi & actirandi in omnibus Causis quæ committuntur Rotæ Auditorio, atque etiam ejus Auditoribus, cum clausula *extra Rotam, & absque participatione Rotæ*, dummodo ipsis non committantur uti *Prælati. 8. Vid. Causæ. Rota*. Notarii Romæ jubentur retinere in suis Officiis expositam taxam a Paulo V statutam. V. 229. Notarii Criminales Gubernii Urbis debent in libro *receptorum criminalium* notare emolumenta pro Actis percepta, & chirographa receptionis dare Partibus. *ibid.* Et sine ullo emolumento legere Citationes in publica Audientia diebus juridicis, ac intimare præcepta Carceratis eodem die, quo lata sunt. *ibid.* Notarius Capitolinus prohibetur indebitas Fiscalis citationes recipere, aut legere. VI. 213. Notarius hebdomadarius Gubernii Urbis Causas quomodo scribere debeat. V. 222. Notarius Foraneus Curia Episcopalis Eugubina publicum in nova Civitate Pergula Officium habens debet Acta coram Vicario Foraneo ejusdem Civitatis asservare, eorumque authenticæ exempla petentibus dare, quæ debitam fidem obtinebunt. VII. 210. Notarius licet ex alio titulo Officialis privilegiatus S. Officii non gaudet fori privilegio in iis quæ Officium Notariorum respiciunt. IX. 19.*

NOTORIUM quoduplex: varique ejusdem demonstratio. IX. 195.

NOVITIATUS expleri debet in Cœnobio ad institutionem Novitiorum designato, sub pena nullitatis Professionis. V. 9. Novitii Regulares admitti debent juxta formam Decretorum Clementis VIII & Constitutionum Ordinum peculiarium, nec sine gravi causa minnuendum ipsis est probationis tempus. 15.

NUDITAS membrorum christianæ verecundia contraria. I. 175.

NULLITAS Matrimonii. Vid. *Matrimonium*.

NULLITAS Professionis Regularis. Reclamatio contra eam non admittitur post elapsam quinquennium ex quo emissæ fuit. V. 9. & 12. Salva auctoritate Sedis Apost. concedendi restitutionem in integrum. 12. Item non admittitur reclamatio illius, qui habitum Regularem sponte dimisit, nisi ad Monasterium redierit. 10. Causæ super nullitate Professionis Regularis quomodo, & coram quibus agitari debeant, & quando finitæ dici possint. Vid. *Causæ. Professio*.

NULLIUS Diœcesis denominatio non semel attributa dignoscitur Monasteriis, & locis, quæ passiva dumtaxat gaudent exemptione. IV. 127.

NUMISMA jussu Card. Verdala M. Magistri Ordinis Militaris Jerosolym. cusum refertur & exponitur. VII. 264.

NUNCIANTES hostibus quæ ad statum Reipublicæ christianæ pertinent, excommunicantur. I. 30.

NUNDINÆ sunt de rebus majoribus semel in anno, vel saltem raro in eodem loco, negotiatoribus de longinquo convenientibus. III. 45. Ecclesiasticis legibus sæpe interdicitur diebus festis. *ibid.* Sed ob generalem consuetudinem & necessitatem hominum tolerandæ sunt. 48. Prohibentur tamen agitari commercia certis per diem festum horis, quibus Divina Officia celebrantur. 49. & II. 96. Prorogatis diebus Nundinarum & Indulorum ad eas celebrandas concessorum. II. 96. Nundinae in Civitate Senogallensi celebrari jubentur per septemdecim postremos dies mensis Julii cum privativa, exemptionibus, & privilegiis. *ibid.*

NUNTII Sedis Apost. offendi prohibentur sub pena Excommun. I. 31. Iis admittitur facultas dispensandi quoad Clausuram. 23. & 91. Nuntio Poloniarum admittitur facultas dispensandi quoad formalitates præscriptas in celebratione matrimonii. II. 16. Nuntiis Sedis Apost. injungitur, ut super Episcoporum Residentia invigilent. III. 183. Nuntii Apost. in Computisteria Camerali rationes exhibere tenentur de pecuniis Camera a se administratis. 100. Nuntio Apost. Neapoli pro tempore existenti tamquam speciali Sedis Apost. Delegato subjiciuntur Hospitale S. Angeli a Nido, omnesque ejusdem Ministri ab Archiepiscoporum jurisdictione exempti. IX. 88.

NUPTIARUM Ritus superstitione infecti Fidelibus Indis prohibentur. II. 113. & 119. Nuptiarum tempora ab Ecclesia præscripta observentur. 135. Nuptiis Infidelium, quæ temporibus vetitis celebrantur, non prohibentur fideles assistere. *ibid.* Secundæ, tertiæ, & ultæ.

ulteriores Nuptiæ fidelibus permittæ. I. 153. Et probatur auctoritate Sacrarum Literarum & SS. Patrum. II. 213. Attamen a Presbyteris minime benedicendæ sunt. I. 153. Secundæ Nuptiæ impedimento sunt, ne quis promoveri possit ad Ordines Sacros, etiam in Ecclesia Græca. *ibid.* Vid. *Bizamia*. Secundæ Nuptiæ prohibentur Diaconis & Presbyteris Græcis, aliisque Orientalibus sub pœna nullitatis & depositionis ab Ordine. II. 214.

O

OBLATI in Religione in infantili ætate non tenentur in Religione perseverare. II. 212. Oblatio filiorum infantium vel impuberum a genitoribus facta Clericali aut Monastico Statui, vel a parentibus infidelibus ad Christianam fidem conversis, vel ab Avis aut a Tutoribus facta ad Baptismum, contradicentibus aliis, quomodo subsistat. VII. 90. Oblati a genitoribus Statui Monastico olim ad sæculum reverti non poterant; sed post Cælestium III liberum eis est, cum ad pubertatem pervenerint, e Monasterio discedere. 92. Sic oblati a Religione acceptari possunt, nisi obstant peculiaria Ordinis Statuta, & salvis Constitutionibus Apost. & Concilii Trid. Decretis, quoad ætatem & tempus tyrocinii, vigore patriæ potestatis; sed Religio potest illos dimittere etiam ante pubertatem, nisi aliter se obligaverit. *ibid.*

OBLATIO panis consecrandi quo ritu fiat ad Prothesim in Græca Ecclesia. IX. 108. Diaconi ministrantes, suam & ipsi oblationem ad eandem Prothesim faciunt. *ibid.* Diaconalis hæc oblatio, an, & quomodo licita esse possit in Græca Ecclesia. 113.

OBLATIONES pro obtinendis locationibus bonorum Cameræ Apost. quomodo exhiberi & aperiri debeant. I. 182. Oblationes vicissimæ, & sextæ partis, ultra primam, in Locationibus Cameralibus, quibus terminis faciendæ. *ibid.* & seq.

OBREPTIO in precibus gratiam nullam reddit. I. 108.

OBSESSI a dæmone quomodo exorcizari debeant. III. 31. Admotis eorum corpori Sanctorum Reliquiis, nunquam vero SS. Eucharistia exorcizari permittuntur. IX. 68.

OCCIDENTALIUM Indiarum Parochiæ. Vid. *Parochia. Regulares.*

OCCULTATIO Fidei cum simulatione Mahumetismi damnatur. II. 33. Præcelsit in iudicio. *ibid.* Occultantes fidem cum simulatione &c. excluduntur a Sacramentis in vita, & a suffragiis in morte. *ibid.* Ad occultandam fidem non licet vitæ institutum amplecti omni Religionis exercitio vacuum. *ibid.* Nec Ecclesiæ præcepta infringere. *ibid.* Occultantibus fidem &c. nullæ dispensationes aut gratiæ. *Bellar. Rom. Bened. XIV. Tom. X.*

tiæ de Ecclesiæ thesauro concedendæ. 34. Occultatio impedimenti sive defectus, de quo quis in actu professionis interrogatus fuit, addita declaratione, quod Religio ipsum cum eo impedimento aut defectu admittere non intendebat, an allegari possit ab ipso Professo ad obtinendam declarationem nullitatis Professionis. V. 15.

OCCULTUS peccator præmonendus quidem, sed non est a Sacramentorum participatione repellendus. IX. 196.

OCTAVA SS. Petri & Pauli qua solemnitate peragenda sit in Urbe. VII. 150.

ODENHEIMENSE Monasterium e Statu Regulari ad Sæcularem redactum, & in Collegiatam Ecclesiam redactum fuit ab Alexandro sexto. IV. 192. Vid. *Brusfal.*

ÆCONOMI Ecclesiarum Parochialium vacantium in territorio Monasterii S. Salvatoris de Majella a quo sint deputandi, eorumque merces assignanda. VII. 195. Æconominus generalis Fabricæ D. Petri est Congregationis Fabricæ Generalis, & in Congregatione particulari votum habet consultivum. 38. Expensas aliquas pro Fabrica facere potest independentem a Congregatione. *ibid.* Æconomi in Ecclesiis Parochialibus subiectis Monasterio Monialium Ord. S. Benedicti Aquilejensis Civitatis quomodo constituendi. IX. 192.

OFFICIALES gratiam impetrantes, quæ ob subreptionem inutilis sit, tenentur Oratoribus damna rescire. I. 109. Officiales Curiarum Episcopatum quinam gaudere debeant privilegio fori. II. 28. & 31. Officiales Pœnitentiariæ Datarie &c. falsum exponentes in Supplicationibus, subijciuntur pœnæ falsi. I. 108. & seq. Officiales Pœnitentiariæ Apost. eorumque qualitates, munera, emolumenta &c. II. 56. Officiali absente vel impedito, quomodo suppleantur ipsius vices. 60. Officiali decedente, scripturæ omnes a Majori Pœnitentiario recuperari debent. 64. Officiale Sæcularem sibi constituere debent Episcopi Rutheni, si inter Clerum Sæcularem idoneum aliquem ad id muneris repererint. VIII. 116. Officialium, Ministrorum, ac quorumcumque personarum inservientium Hospitali S. Angeli a Nido, ejusque Ecclesiæ quomodo & a quibus peragenda sit electio. IX. 85. Vid. *Hospitali S. Angeli.*

OFFICIUM Divinum. Ejus recitatio imposita est Presbyteris, Diaconis & Subdiaconis, expressa lege Ecclesiæ Occidentalis. II. 215. Similis consuetudo obtinet in Ecclesia Orientali, eamque legis vim habere decretum est. *ibid.* Ordinati ante legitimam ætatem an ea lege teneantur. Vid. *Ordinatio. Hora Canonica.* Officia propria Sanctorum non conceduntur nisi præcesserit saltem approbatio Cultus; item si non habeantur gesta authentica. IV. 104. Officia Divina a Latinis Latino, a Græcis Græco ritu omnino celebranda.

da sunt. VII. 41. Officium in honorem B. Franciscæ de Chantal concessum. 85. Officii Missæque propriæ concessionem in honorem Beatorum præcedere debet Processus super virtutibus, miraculis & cultu immemoriali. VIII. 216. Quandonam hujusmodi processus non sit necessario præmittendus. *ibid.* Officium Dedicationis Ecclesiæ, si Consecratio casu aliquo sit deperdita, an sit recitandum. IX. 164. Vid. *Consecratio*. Officiorum Divinorum ratio immutari non debet ubi celebratio dierum festorum transfertur tantummodo pro commoditate populi. III. 15. Officia Divina in primitiva Ecclesia de nocte celebrari consueverunt. 13. Sed ex disciplina deinde utiliter immutata. *ibid.* Officia Hebdomadæ Majoris de die celebranda. 13. Ad officia & Beneficia Urbis Doctoratum requirementia non suffragatur Gradus in externa Universitate in posterum adeptus. II. 108. Officia Pœnitentiariæ Apost. perpetua sunt; & de modis eorum vacationis. 62. Officialis Pœnitentiariæ legitime absens emolumenta percipit. *ibid.* Officia vacabilia. Vid. *Vincula*. S. Officii Tribunal. Vid. *Inquisitio*.

OLEA Sancta feria V in Cœna Domini, in Basilica Vaticana ab Archipresbytero, aut ab ejus Vicario, vel ab alio Episcopo de Archipresbyteri licentia benedicuntur, & pluribus Parochiis distribuuntur. VIII. 148. Ejusmodi benedictioni intervenire per se vel per alios debent Parochi Ecclesiarum Filialium & subiectarum, quin ab aliis compelli possint ad interveniendum simili functioni in alia Ecclesia. *ibid.* Olea Sancta hujusmodi recipere debent Ecclesiæ filiales & subiectæ ejusdem Basilicæ, aliæque consuetæ & ad recipiendum compelli possunt, quin ab aliis molestentur, aut ad recipiendum ab alia Basilica compellantur. *ibid.* Oleum infirmorum in Græca Ecclesia non a solo Episcopo, sed etiam a simplicibus Presbyteris benedicuntur. I. 146. & IX. 116. Eodem extra casum infirmitatis &c. inungere interdictum est Græcis æque ac Latinis, licet Sacramenti forma non proferatur. IX. 116. Multoque magis interdictum est inunctionem cum Oleo infirmorum imponere Sacramentaliter confessis in satisfactionem Sacramentalem. *ibid.* Unctio cum Oleo infirmorum an umquam extra casum infirmitatis fuerit apud Græcos, & quibus casibus usitata. *ibid.* Vid. *Extrema Unctio*.

OLEI emptio & extractio. Vid. *Commercium*. *Extractio*. Olei, vini, & piscium usus in Quadragesima aliisque diebus jejunii conceditur Albanensibus & Græcis Italiæ & Insularum adjacentium. I. 155. Oleo lampadis ad id in Ecclesia asservato apud Græcos inunguntur Energumeni aliique plurimi devotionis causa, vel ut aliquo incommodo liberentur. IX. 116.

OLIVETANA Congregatio communionem obtinuit a Pio II omnium privilegiorum, quæ eo usque Congregationi S. Justini Patavinae fuerant concessa. IX. 9. Ampliatur illa per Pontificem ad gratias & indulta subinde concessa universo Ordini S. Benedicti, & præcipue eidem Congregationi S. Justini, seu Cassinensi. 10. Aliud superadditur privilegium Pontificalia exercendi die festo S. Franciscæ Romanæ in Ecclesiis Conventualibus Regularis observantiæ. *ibid.*

ONERUM anniversariorum Capituli & Cleri Vaticani reductiones confirmantur VII. 157. Onera hujusmodi quomodo imposte acceptanda sint. 158. Onera seu gravamina Communitatum quo ordine & ratione tolli debeant. VIII. 135. Ab oneribus Communitatis realibus & personalibus eximuntur Patentati Sac. Inquisitionis. IX. 15. Id tamen obtinet quoad Patentatos privilegiatos, secus vero quoad simplices familiares. 19.

OPERA injuncta in Jubilæo. I. 2. & II. 148. & VI. 54. Declarationes super ipsis editæ. VI. 87. 126. & 142. Et pro eodem lucrando extra Urbem. 166. & 173. Opera aliqua in statu peccati mortalis facta, sunt moraliter bona. 144.

OPIFICES Mercatoresque, Patentati Sac. Inquisitionis, in iis quæ eorum artificium respiciunt, iudicibus ordinariis Antisque Statutis subijciuntur. IX. 19.

OPINIONI privatæ inniti non debent Confessarii, nec opiniones Scriptorum amplecti, & sequi in praxi, sine delectu. VI. 76.

OPPIDUM Mathelicæ in Picæno ad primævum Civitatis statum & jura restituitur, & quatenus opus esset ex integro in Civitatem cum omnibus juribus & honoribus erigitur. VIII. 127. Vid. *Mathelica*.

ORATIONES, præter eas, quæ in Ecclesia receptæ sunt, in Sacris Ritibus non admittantur. II. 35. Vid. *Proces*. Oratio in communi suadetur, & confirmantur indulgentiæ eis recitantibus concessæ. *ibid.* Orationis mentalis exercitium docentibus illamque peragentibus indulgentiæ conceduntur. *ibid.* Orationem mentalem per mensem peragentibus, & Confessis, ac Sacra Communionem resectis indulgentia plenaria conceditur. *ibid.* Orare publice pro excommunicatis non licet; privatim tamen eorum conversionem implorare nullibi prohibitum. IX. 106. Orare pro se in Sacrificio Missæ qua formula soleant Rom. Pontifex cæterique Episcopi. 104. Vid. *Commemoratio*.

ORATORIUM in Episcopalibus Aedibus habere Episcopi possunt pro Missa per se vel per alios celebranda. VII. 55. Oratoriorum hujusmodi duo antiquissima sunt exempla SS. Episcoporum Cassii Narniensis, & Joannis Eleemosynarii Alexandrini. *ibid.* Nec sane subla-

sublata fuerunt per Concilium. Trid. 56. Vid. *Episcopus. Missa.* Oratoria ad Missam celebrandam in privatis domibus extiterunt temporibus Apostolorum, persecutorum, & deinceps, præsertim in Ecclesia Orientali, de quibus Imperatores nonnulla edixerunt. 58. Necessaria tamen erat Episcoporum licentia ut Missa in iis celebraretur. *ibid.* Oratoria privata in Laicorum domibus concedendi facultas sublata est Episcopis per Concilium Trid. & ad S. Sedem devoluta. *ibid.* S. Sedes magnam moderationem adhibuit in permittendis istis Oratoriis, ac plures leges & limitationes proposuit in consuetis concessionum Brevibus quoad eorum erectionem & usum. 59. Ampliores concessionis sunt in quibusdam Brevibus extraordinariis. *ibid.* In Oratoriis privatis Missa non potest celebrari nisi adsint indultarii. 60. Hi sunt qui in fronte vel inscriptione Brevis nominantur. *ibid.* Alii vero nominati in iisdem possunt Missæ interesse, non autem facere ut celebretur. *ibid.* Nisi sint personæ, quibus in corpore Brevis nominatum ea facultas tribuatur. *ibid.* In Oratorio privato si licentia concessa sit, ut diebus solemnioribus Missa celebretur, possunt die Nativitatis Domini tres Missæ ab uno Sacerdote celebrari. *ibid.* In oratoriis privatis quando Sacramenta Baptismi & Pœnitentiæ ministrari possint. 61. Quando sumi possit Communio Eucharistica ad iis qui Missam audiunt, & an Episcopi licentia ad id requiratur. *ibid.* Oratorii privati indultum conceditur Canonicis Vero quibus pro celebratione Missæ in Aedibus Villæ Angiari. 270. Oratoriorum domesticorum supellex a S. R. E. Cardinalibus legari potest ex indulto quibuscumque Ecclesiis, Capellis publicis, aut Locis Piis: vel ipsis de ea non disponentibus, ab hæredibus similiter disponi potest; alioquin ad Sacrum Pontificis Capellæ devolvitur. V. 202. Vid. *Capella.* Quæ autem extiterit in privatis Oratoriis aliorum Prælatorum seu Beneficiatorum ex Constit. S. Pii V. defertur ad Ecclesias quibus præfuerant, vel in quibus Beneficia obtinuerunt, nec comprehenditur sub lege Spolii, aut in indultis testandi. V. 203. & VII. 155. Ubi specialiter de Oratoriis privatis Canonicorum aliorumque de clero Basilicæ Vaticanæ. Oratorium domesticum conceditur Advocatis Consistorialibus. II. 109. Item Officialibus & Militibus S. Januarii. I. 51.

ORDINARII procedunt appellatione remota in pluribus Causis. I. 113. Procedere possunt in Causis Exemptorum, qui Judicem particularem non habeant. 119. Et in Causis mercedum & miserabilium personarum, etiam si Judicem hujusmodi habeant. *ibid.* Ordinarii intra Districtum Urbis. Vid. *Dispositio.* Ordinariorum plena jurisdictio intra Diocesum suarum fines habet pro se assistentiam Juris,

adeo ut qui se ab illa exemptos contendunt, probationibus certis & manifestis exemptionem suam constabilire teneantur. IV. 184. Et in casibus dubiis semper judicari debeat pro Ordinarii jurisdictione. 190. Ordinarii jus in Regulares extra Claustra degentes, aut se afferentes ad alium Ordinem translatos. III. 108. Ordinarius Loci extraordinarium Confessarium Monialibus sibi subiectis designat. IV. 79. Item iis, quæ Regularibus subiectæ sunt, in pluribus casibus ad supplendam negligentiam Prælati Regularis. 93. Vid. *Episcopus.* Ordinarii approbatio specifica pro Monialibus necessaria est omnibus Confessariis Monialium, tam ordinariis quam extraordinariis, etiam Regularibus, & iis, qui deputantur a Regularibus Superioribus, vel a Card. Majore Pœnitentiario, etiam Sede Apost. vacante. 79. Ordinarius Loci cum Superiore Regulari simul cognoscere debet Causas super nullitate Professionis Regularis intra quinquennium promotas, siue actio sit a Regulari promota, siue a Religione, siue a Professo. 9. Nec Regularis Superior ita illius suum cedere potest, ut solus ipse judicet. *ibid.* Ordinarius solus judicat in Causis nullitatum Professionum Monialium ei immediate subiectarum. *ibid.* Si vero fuerint Regularibus subiectæ, una cum Superiore Regulari procedere debet. *ibid.* Ordinario in Causa hujusmodi dissentiente a judicio Superioris Regularis, Causa devolvitur ad S. Sedem. *ibid.* Ordinarii procedere debent adversus inferentes vim & metum, ut quis Religionem ingrediatur, & Professionem emittat. 14. Ordinarii inferiores non habent facultatem discernendi de casibus exceptis ab immunitatis localis beneficio, & demandandi extractionem reorum; sed pro delictis patris in Locis nullius Diocesis res deferenda est ad viciniorum Episcopum. VI. 188. Ordinarii in Portugallia quando possint procedere contra Confessarios exquirentes in Confessione nomen Complicis in peccato. 31. Vid. *Pertinentia.* Ordinarii Locorum ab A. C. committi debet confessio. Processus informativi, quamvis fuerint tamquam suspecti a reis recusari. VIII. 148. Vid. *Processus. Auditor generalis.*

ORDINATIONES Ministrorum Ecclesiæ cum magno delectu fieri jubentur. I. 4. Ordinatio infantis est illicita, sed valida. II. 211. 212. Ordinationes Græcorum quibus legibus & ritibus fieri debeant. I. 150. Vid. *Græcorum Ordinationes.* Ordinationes Græcorum Ruthenorum ad Ecclesiam Catholicam redeuntium Episcopo Auxerensi delegantur. 180. Ordines quinam suppleri debeant a Clericis Græcis, qui ritu Latino ad superiores Ordines sunt promovendi. 151. Ordinandi examinari debent in Doctrina Christiana. 95. Docere debent, se operam dedisse instruendis fidelibus in Doctrina Christiana. *ibid.* Ordinatus

in infantili ætate non tenetur ad onera Ordini Sacro adnexa, nisi ordinationem ratam habuerit sive expresse sive tacite. II. 211. & seq. Quare pro Ordinatis ad Diaconatum in infantili ætate apud Coptos præscribitur exploratio voluntatis, quæ fiat, ad normam etiam Concilii Toletani II post expletum annum decimum sextum. 212. & seq. Si quis secularia vota elegerit, suspensus erit ab exercitio Ordinis Sacri. 212. Nec tenebitur ad recitationem Horarum Canonicarum. 213. Et nuptias etiam iterato contrahere poterit. *ibid.* Eligentibus autem perseverare in ministerio Ecclesiæ prohibentur secundæ nuptiæ, & omnis bigamia, sub pœna depositionis. *ibid.* Vid. *Diaconus. Celibatus.* Ordinatus ad Ordinem Sacrum ante pubertatem, non tenetur servare onera Ordini adnexa, nisi rorum habuerit &c. 212. Nec ministrare potest in Ordine suscepto ante complementum ætatis legitimæ. *ibid.* Ordinatus per vim non aigitur servare onera Ordini adnexa. 212. Ordinati per saltum, vel alias male promoti, dispensationes obtinere possunt in casibus occultis a Pœnitentia Apost. 50. Ordinari a Schismaticis exercitium Ordinis non recipiunt; sed absolutionem recipere tenentur ac dispensationem ab irregularitate, & schismate erroresque abjurare. I. 152. Non Ordinari ad Sacrum Presbyteratus Ordinem, qui Missam celebrasse, aut Confectiones Sacramentales audisse reperti fuerint, Curia Sæculari puniendi tradantur. II. 66. Ordinationis probatio a reo faciendâ est, nec incumbit fisco onus eam excludendi, ubi ex relatione Ordinarii constet, reum non promotum fuisse. *ibid.* Ordinationes Regularium an ad Episcopos Diœcesanos privative spectarent, olim disputatum fuit. IV. 37. Gregorius XIII, Sixtus V., & Clemens VIII spectare decreverunt, nisi Episcopus extra Diœcesim maneat, aut Ordinationes non sit habiturus. *ibid.* Id. confirmatur ab Innocentio XIII, exceptis iis Regularibus, quibus privilegium recipiendi Ordines a quocumque post Concilium Trid. specialiter concessum fuerit. 38. Idipsum confirmat Benedictus XIV. sub pœna contra suscipientes Ordines ab eo qui non est proprius Episcopus, & contra Ordinantes alienos subditos sine eorum Ordinarii licentia in Jure statutis. 40. De absentia, vero Episcopos a propria Diœcesi, vel quod Ordinationes in Temporibus habiturus non sit, authentica documenta afferri jubet; iisque deficientibus Dimissorias nullas haberi decernit. 41. Privilegia recipiendi Ordines a quocumque, nisi post Trid. Concilii confirmationem alicui Ordini Regulari nominatim & directe non autem in communicatione Privilegiorum concessa fuerint, vel ante illud concessa, postmodum in forma specifica, cum insertione veteris indulti, confirmata sint, nullatenus suffragari decernit. 42. Hæc privilegia quibus in casibus, & qua moderatione in usum deducenda sint. *ibid.* Hujusmodi privilegii concessio per se non probat exemptionem ab Ordinarii jurisdictione, quum maxime olim in odium simoniacæ pravitate indulgeri contingeret. 191. Privilegia recipiendi Ordines extra Tempora Regularibus indulta non arctant Episcopos Diœcesanos ad eos Ordinandos extra tempora, vel dimittendos ad Ordinationem alibi suscipiendam. 40. Ordinatio ad titulum Religiosæ paupertatis an ratificare censenda sit Professionem initio nullam. V. 15. Ordinationes statim anni temporibus ad S. Petrum habere Romani Pontifices consueverunt. VII. 152. Ordines Sacri apud Orientales. Vid. *Diaconatus.* Ordines Sacros quibus & quomodo Archiepiscopus Bâsilicæ Vaticanæ conferre possit. 147. Ordinationes ad Ordines majores in Cathedrali, vel insigniori Diœcesi Ecclesiæ haberi debent. VIII. 68. Id. tamen intelligendum de Ordinationibus generalibus. *ibid.* An quod de Capella Episcopi, idipsum dicendum sit hac in re de Capella Cardinalis Episcopi Suburbicarii, in Urbis Palatio sita. *ibid.* Vid. *Cardinales Episcopi Suburbicarii.* Ordinare potest Episcopus in aliena Diœcesi, accedente Ordinarii Loci licentia, extorquæ quocumque sui Ordinarii Literas Dimissorias afferentem. 60. Vid. *Pontificia.* Ordinari a quo debeant subditi Episcopis Suburbicariis. 62. A quo exteri in Urbe commorantes. *ibid.* Ordines a quibus recipiant Italo-Græci. IX. 30. Vid. *Italo-Græci.* Ordinari a Pontifice possunt Clerici de quacumque Ecclesiâ, sive Diœcesi, non solum ut eorum opera utatur, sed etiam honoris causâ. 202. Dictatum S. Gregorii de Ordinatis a Pontifice quomodo sit intelligendum. *ibid.* Ordinatus a Papa non est propterea a jurisdictione sui Episcopi exemptus. 212. An idem, juxta urgente causâ, suspendi possit ab Ordinario, inconsulto Pontifice, disputant Doctores in varias sententias abeuntes. *ibid.* Ordinatus a Papa, etiam honoris causâ, sine ejus licentia non potest ab inferiori ad superiores Ordines promoveri. 200. Sententia hæc quavis vera, haud tamen factis comprobatur ex Cap. Cum in distribuendis da temp. Ordinari. *ibid.* Afferuntur alia Jura, quibus præmissa sententia constabatur. 202. An idipsum obtineat quoad Consecrationem Episcopalem, adeo t. ordinatus Presbyter a Papa, a nemine præterquam ab ipso Papa, vel alio de ejusdem licentia, consecrari possit Episcopus. 206. & seq. Ordinum Minorum Collatio simplicibus Sacerdotibus ex Pontificia concessione sæpe delegata reperitur. X. 23.

ORDINES Romani plures a diversis Autoribus editi recensentur, in quibus de Ro-

la Aurea mentio fit . VII. 26. Alii quoque citantur, in quibus adest mentio de Capellis in Palatio Pontificio erectis pro solemnium functionum celebratione . V. 201.

ORDO Equestris . Vid. *Militia*.

ORGANORUM usus a multis sæculis in Ecclesia viget, quorum nomine etiam alia instrumenta harmonica designantur . V. 180. Organa aliaque musica instrumenta non sunt in usu in Capella Pontificia, neque in quibusdam aliis Ecclesiis . 176. Organum musicum sub Pipino in Gallias delatum Cantores Roma profecti pulsare docuerunt . 194.

ORIENTALES Ritus intactos servari ac custodiri summopere curarunt Rom. Pontifices . IX. 26. Compluribus allatis exemplis res illustratur . 27. Orientalis Ecclesia quatuor Ritibus constat, & quinam hi sint . 26. Orientalis Ecclesie Sacerdotibus non licet Natali Christi die tres Missas more Sacerdotum Latinorum celebrare . 90.

ORIGENES in Clementis Alexandrini Schola Sacras Literas didicit . V. 48. Origenistarum errores a Rufino in Occidentem inductos, sub S. Siricio Papa patefactos non fuisse probatur ex S. Hieronymi testimoniis . 71. & seq. Idem probatur ex eo quod Rufinus Roma digressus, in aliorum sanctissimorum Ecclesie Catholice Antistitum gratiam se infinuavit . 73. & seq. Eorundem perfidia S. Anastasio Siricii Successori non statim innotuit . 74. Sunt etiam qui negent Rufinum ab Anastasio damnatum fuisse . *ibid.* Ex his omnibus vindicatur S. Siricii memoria adversus eos, qui conniventem in prædictos hæreticos illum insinuant; & ostenditur, simplicitatem a S. Hieronymo illi tributam, eo sensu accipiendam esse, quo virtutem significat . *ibid.*

OSCENSI Episcopo scribitur super ea quaestione, an & quando liceat Parocho duabus Ecclesiis præposito Missæ Sacrificium bis uno eodemque die celebrare . III. 73.

OSTIENSIS Episcopatus subsistit, licet Capitulum extinctum sit . IV. 140. & seq. Ostiensis Basilica . Vid. *S. Pauli*.

OTIOSOS in Urbe Gubernator perquirere & expellere debet . V. 224.

P

PACTA abolendarum Pensionum . Vid. *Pensiones*. Pacta pœnalia de non appellando a sententia super nullitate matrimonii, damnantur & annullantur . II. 13. & seq. Eorumque observantia prohibetur sub pœna excommunicationis . 14.

PAGODI . Vid. *Templa*.

PALLIUM . Instantiæ pro Pallii concessionibus ab Advocatis Concistor. proponi debent . II. 103. Pallium conceditur & transmittitur

Patriarchæ Antiocheno Græcorum Melchitarum . 41. Et Patriarchæ Maronitarum . 83. Pallia Patriarchis & Archiepiscopis ab Apost. Sede concedi & mitri consueverunt a primis usque Ecclesie sæculis . V. 107. Eadem ante solemnem ritum benedicta fuisse non dubitatur . *ibid.* Palliorum benedictio in Ecclesia S. Petri, præviis Cleri vigiliis aliisque sacris caeremoniis, fieri solebat . 108. Ritus huiusmodi nonnullas mutationes subierunt . *ibid.* Palliorum benedictionem in posterum a Sum. Pontifice fieri statuitur in pervigilio Apostolorum post Vesperas in Vatic. Basilica celebratas . *ibid.* Vel absente Pontifice ab eo Cardinali, qui Pontificalia peregerit . *ibid.* Huiusmodi benedictionis ritus & formula statuitur . 109. Pallia Archiepiscopalia in Vatic. Basilica prope Corpus S. Petri semper asservari iubentur in capsula argentea auro obduta, quam Pontifex dono dedit . *ibid.* Ejus Arcule custodia ad Altaristam Canonicum spectat . *ibid.* Pallium suscipientes absentium Antistitem nomine, qua forma jurare debeant . *ibid.* Pallium conceditur Cyrillo Patriarchæ Antiocheno Græco-Melchitarum . III. 216. Et Simoni Petro Patriarchæ Antiocheno Maronitarum . 219. Pallia Patriarchis & Archiepiscopis tradenda præscripto ritu benedici debent in Vatic. Basilica a Sum. Pontifice, vel eo absente a Card. Pontificalia celebrante, in pervigilio SS. Petri & Pauli, ibique continenter asservari . VII. 154. Pallii usus Episcopo Watmienti & Sambienti, ejusque Successoribus conceditur . 254. Singulis tamen vicibus de more postulandum; nec adhibendum extra Diocesim, aut coram Apost. Sedis Legato, vel Nuntio, aut aliquo ex S. R. E. Cardinalibus . 255. Pallium dimittere debet Archiepiscopus, si ad Episcopatum transferatur . 262. Pallium a Rom. Pontifice ad emeritos Præsules transmissum solitum . VIII. 35. Pallii mysticæ significationes . *ibid.* Pallio donantur Herbipolenses Episcopi . *ibid.* Pallium non nisi insignium Ecclesiarum Præsulibus indulgetur . 297. A quibus solemne iuramentum obedientiæ & fidelitatis in ipso concessionis actu præstandum est . *ibid.* Vid. *Quingueseclesiensis Ecclesia*. Pallio Latino Patriarchæ Orientales Græci Ritus sæpe donati fuerunt . X. 46.

PALMATORIA . Vid. *Buzia*.

PANDECTÆ . In Pandectis & in Codicibus relata sunt Responsa Prudentum, & Leges Imperatorum, correctæ, immutatæ, & emendatæ . II. 161.

PANORMITANA (in) Civitate & Diocesi Festorum observantia reducitur . V. 129.

PANTHEON Urbis a Marco Vipsanio Agrippa in Campo Martio extra Urbem fuit erectum . IX. 230. Bonifacius IV ipsum a Phoca Imper. oblatum vero Deo dicavit sub

invocatione B. M. Virginis Martyrum Regi-
næ. *ibid.* Insignium Reliquiarum ibi condita-
rum numero, singulari Christifidelium cultu,
aliisque nominibus præclarum demonstratur.
231. Capellæ Pontificiæ nomen olim obtinuit,
& quare. *ibid.* Nunc Ecclesiæ Collegialis est,
& Card. Diaconi Titulus. *ibid.* A Constante
Imper. direptum, temporis tempestatumque
injuria viciatum, sedula Pontificum cura &
expensis sæpius restauratur, ac etiam orna-
tur. 232. Panthei iterum viciati, iterum in-
staurandi & ornandi curam suscipit Pontifex,
perpetuæque ædificii conservationi ac manu-
tentioni opportune prospicit. *ibid.* Rei pera-
gendæ præponitur existens pro tempore Apost.
Ædium Præfectus, qui opportunas restaura-
tiones, Palatii Apost. sumptibus, conficiendas
curet. 233.

PAPÆ Primatus a Græcis agnoscendus
I. 144. Vid. *Romanus Pontifex*. Papa est
supremus Dispensator Bonorum Ecclesiæ. VIII.
186. Immo Canonistæ communiori suffragio
Dominum eum agnoscunt. *ibid.* Papa, qua
supremus Dispensator, quomodo debeat &
possit de Ecclesiæ Bonis disponere. *ibid.* Po-
test eadem injustis Detentoribus concedere,
quoties Religionis utilitas, & Detentorum
salus id postulare videatur. 188. Exempla in
id afferuntur prædecessorum Pontificum. *ibid.*
Id autem Papa jure potest non solum cum res
est de hæreticis ad Ecclesiam revocandis, sed
etiam cum Christifideles a probabili apostata-
randi periculo revocantur. *ibid.* Potest Eccle-
sias quibuscunque in Diocesis sitas, per se
vel quatenus nolit, vel non possit, per suum
Delegatum, irrequisitis Locorum Ordinariis,
consecrare. IX. 166. & seq. Immo olim pri-
vativa fuit ipsi auctoritas consecrandi Eccle-
sias. *ibid.* Opposita cujusdam Historici asser-
tio falsa demonstratur ratione, auctoritate,
& exemplis. *ibid.*

PAPIENSIS Ecclesiæ prærogativæ, exem-
ptiones & privilegia confirmantur. I. 206. &
seq. Eidem perpetuo unitur Archiepiscopatus
Amasæ in part. infid. 206. Literæ Apost. in
provisione ipsius Ecclesiæ quomodo expediri
debeant. 207.

PARACLESIAE Græcorum quid sint, &
quo consilio erectæ. IX. 46. Latini Presby-
teri in iis celebrare non possunt. 47.

PARAQUARIÆ. Vid. *Indos*.

PAREAS, infimum hominum genus apud
Malabares, excludendi non sunt a pia Mis-
sionariorum cura. II. 113. Vid. *Decretum*
Card. de Tournon. Clemens XI rem coram
maturiori examini reservat. 116. Benedictus
XIII. Decretum Visitatoris Apost. absolute
confirmat. 118. Item Clemens XII, qui
numquam dispensationem concessit super ob-
servantia ipsius Decreti. 129. Item SS. Do-
minus noster. 131. Qui etiam jubet, Missio-

narios in sufficienti numero deputari ad præ-
cipuam eorum curam. 132. sub pœnis &c.
ibid.

PARENTES possunt filios impuberes Ma-
nasterio & Clericatu offerre. VII. 92. Vid.
Impubes. Et Baptismo. 98. Vid. *Baptismus*.
Parentum appellatione quinam intelligantur.
106.

PARIETIBUS Ecclesiæ potissimum adhz-
ret. Consecratio, ideoque iis combustis, vel
etiam interius, exteriorque decrostatas, Eccle-
sia est iterum consecranda. IX. 152. Quid si
iidem parietes non insimul unoque tempore,
sed per partes, seu successivis temporibus re-
ficiantur. 156. Vid. *Consecratio*.

PARISIENSIS Seminarii Missionariis in
Regno Cocinchinæ, Districtus & Ecclesiæ as-
signantur. II. 152.

PARITAS Suffragiorum. Vid. *Suffragiorum*
paritas.

PAROCHI quid præstare debeant in ani-
marum Cura. I. 5. Exercitiis spiritualibus
vacare debent quotannis. *ibid.* Parochi quali-
tates a Concilio Trid. & a S. Sede requisi-
tæ. 191. Vid. *Cura Animarum*. *Regulares*.
Parochi proprii assentientia in celebratione ma-
trimonii non temere omittenda. II. 15. Mis-
sam applicare debent pro populo diebus festis.
86. & seq. Nisi, ratione pauperatis ab Or-
dinario ipsis indulgeatur, ut applicationem
hujusmodi transferant in alios dies. 87. Pa-
rochi Ecclesiarum Regularium, sive Regula-
res, sive Sæculares sint, subsunt jurisdictioni
Episcopi in iis quæ animarum Curam res-
piciunt. III. 63. Parochi Regulares Cu-
ram animarum assumere nequeunt sine exa-
mine, approbatione, & consensu Ordinarii.
64. Parochus duarum Ecclesiarum unitarum
Curam exercens quando Missam eadem die
iterare possit. 76. Vid. *Missæ*. Parochi Do-
ctrinam Christianam explicare tenentur. 78.
Parochus relinquere non potest animarum Cu-
ram inconsulto Episcopo. IV. 31. Quod si
Religionem ingredi voluerit, Episcopus ipsi
licentiam denegare aequit. *ibid.* Vid. *Episcopus*.
Parochus Lauretanus. V. 248. Parochi juris-
dictionem habent in Puellas Tertiarias intra
Parochiæ fines conviventes. VI. 24. Anno
Sancto Romam sine Episcopi venia acceden-
tes, peccant; sed si hoc peccatum, una cum
aliis, ex animo detestantes, confessi fuerint,
Jubilæum consequi possunt. 136. Parochis
Urbis interdicitur, ne ullum a suscipiendo in
Basilica Vatic. Baptismate avertant, neve
schedulas ad hoc necessarias dare recitent. VII.
151. Parochi Ecclesiarum Basilicæ Vatic. fi-
liarum aut subjeotarum. 159. & seq. Ubi
plura de eorum electionibus, & deputationibus,
redditis, oneribus &c. Parochi Regu-
lares Episcopo subjeoti sunt quoad Curam
animarum, vitam & mores; non autem quoad
Re-

Regularis Instituti observantiam. 81. Si aliter ab Episcopo, & aliter a suo Superiore judicetur, Episcopi judicium est preferendum. *ibid.* Si alteruter eos a Cura animarum removeat, neuter tenetur remotionis causam alteri significare. 82. Parochos Regulares Episcopi Indiarum sine causa vere rationabili ab animarum Cura remove non debent. *ibid.* Nullibi Regulares ad animarum Curam admittendi sunt sine prævio examine. 82. Parochi ante, & post Missam Parochialem recitare debent elata voce actus Fidei, Spei, & Charitatis, populo verba iterante. 198. Parochus etiam extra Dixerim potest audire confessionem sui Parochiani. VIII. 99.

PAROCHIALES Ecclesiarum dignioribus sunt conferendæ. I. 187. & seq. Parochialium Ecclesiarum Collatio, prævio concursu & examine, fieri debet. *ibid.* Vid. *Concursus*. *Examen*. In electione dignioris in Parochialium provisione potest Episcopus procedere ex informata conscientia. 191. Si autem appellatum fuerit, causas sibi notas significabit Judici superiori per Literas familiares. *ibid.* Vel Card. Præfetto Congreg. Concilii. 192. Quando Parochialis Collatio spectat ad Datariam Apost. Concursus ab Ordinario indici & compleri potest non petita venia. 193. Electio autem dignioris ab eo fieri potest, si agatur de Beneficiis Curatis, reservatis ratione mensium. 194. Si vero Beneficium alia qualibet ex causa reservatum fuerit, acta transmittet, nec digniorem pronuntiabit. *ibid.* Parochiales Ecclesiarum conferri nequeunt Canonicis Regul. Lateran. absque indulto Apost. III. 1. Vid. *Canonicis Regulares*. Nec Presbyteris, sive Clericis Congreg. Missionis. I. 193. Frequentia populi ad Ecclesiam Parochialem turbare non debet per celebrationem Solemnitatum in aliis Ecclesiis. 96. Ante Missam Parochialem celebrari non debent Missæ in Ecclesiis ruralibus Parochiarum proximis. *ibid.* In remotioribus autem Sacerdos celebrans Doctrinam Christianam populo tradat. *ibid.* Parochiali Ecclesiarum vacanti Vicarius ab Episcopo deputari statim debet. 192. Parochiarum Græcorum quibus committi debeant. 147. Parochiarum Italo-Græcorum quibus committi debeant. 154. Parochialia munia in Græcos-Melchitas soli exercere possunt Fratres Ord. Min. Custodia Terræ Sanctæ in defectum Parochi Græci Ritus. II. 26. Parochialia emolumenta jure percipiuntur a Missionariis exercentibus Curam animarum in defectu Parochi Catholici nationalis. *ibid.* Parochiales Ecclesiarum Regularium in Indiis Regionibus subsunt Episcoporum jurisdictioni. III. 63. Parochiales jurisdictionatus Ecclesiastici. Vid. *Patronus*. Parochias etiam Sæculares Canonici Regulares Præmonstratenses obtinere & retinere absque ulla Apost. dispensatio-

ne possunt. VI. 298. & seq. Non item Canonici Regulares Congreg. Lateranensis, & SS. Salvatoris. *ibid.* Parochiarum duæ olim erant in Civitate Aquilejæ: una, quæ in Ecclesia quondam Patriarchali existeret, supprimitur; ac spirituale populi regimen alteri Parochiarum attribuitur. VII. 75. Parochiarum, Doctrinarum, & aliarum Officia ad Curam animarum spectantia in Indiis Occidentalibus, olim solis Regularibus ex Pontificiis Constitutionibus conferebantur. 79. Idque ob Presbyterorum Sæcularium defectum. 30. Quid hæc de re aliquando senserit Congregatio Concilii Trid. *ibid.* Nunc denique permittitur, ut Presbyteris quoque Sæcularibus concedantur, Rege Catholico, Archiepiscopis, & Episcopis Indiarum id petentibus; & derogatur prioribus Pontificiis Constitutionibus. 81. Parochiales Ecclesiarum plures Vaticanæ Basilicæ filiales aliæque eidem subjectæ & unitæ recensentur. 160. Parochiales Ecclesiarum in Territorio Abbatæ S. Rufilli Forimpopilii Capitulo Vaticano unitæ & subjectæ, ab eodem Capitulo conferendæ sunt Vicariis idoneis ex eodem Territorio eligendis, ad nutum amovibilibus. Collationes ab aliis quam a Capitulo factæ & obtentæ, declarantur nullæ. 200. & seq. Parochiales quinque Ecclesiarum dependentes a Monasterio S. Salvatoris de Majella Basilicæ Vatic. unitæ, in quibusdam rebus subsunt Archiepiscopo Theatino, in aliis Capitulo Vaticano. 194. Parochiarum aliæque Curatæ Beneficia Capitulo Veronensi, vel Monasterio S. Marci in Organis subjecta quomodo provideri debeant. IX. 179. & 182. Parochiarum aliæque Curatæ Beneficia & Officia Indiarum Occidentalium Regularibus in subsidium tantum, ablato asserto privativo eorum jure, commendari deinceps permittuntur. VIII. 103. Vid. *Indiarum Occidentalium Regulares*. Parochialibus Ecclesiis Basilicæ Assisienti S. Francisci unitis præficiendi sunt Vicarii Sæculares ad nutum amovibiles. 181.

PARS læsa, ubi agitur de Censuris ob damnum alicui illatum inflictiis, non intelligitur Judex, sed is qui damnum passus est. VI. 136.

PARTICULARUM consecratarum forum. Vid. *Surripientes*.

PASCHA quando & quomodo celebrari deberet definitum fuit a Pio & Victore Pontificibus; nec non in Nicæna Synodo. IX. 48. Paschale tempus a Dominica Palmarum ad Dominicam in Albis concluditur. VII. 61. Paschalis Communio in quibus Ecclesiis sic faciendæ. *ibid.*

PASSIONEUS Dominicus S. R. E. Cardinalis laudatur. IV. 175.

PASTORALES Instructiones SS. Dom. Nostri ad Ecclesiarum Regimen utiles. I. 97. Pastoralis. Vid. *Epistola*.

PA-

PATAVINÆ Ecclesiæ Canonicis nonnulla indulgentia & privilegia conceduntur. II. 40.

PATENTATI & privilegiati non gaudent priv. fori nisi in causis concernentibus Officia, quorum intuitu sunt privilegiati. II. 176. Neque gaudent, si privilegio renuntiaverint, etiam per consensum æquipollentem. *ibid.* Amplia quoad Patentatos Fabricæ Basilicæ Principis Apost. *ibid.* Limita quoad Patentatos S. Inquisitionis. *ibid.* Non gaudent privilegio fori in causis homicidii, exceptis Patentatis S. Officii, & Ministris seu Familiaribus Ordinariis, eorumque Curiarum. 28. Mandata contra Patentatos *ser. ser.* relaxata a Iudice competenti, exequi possunt absque executione proprii Iudicis particularis. 176. Patentati Tribunalis S. Inquisitionis alii privilegiati dicuntur, alii autem simplices, & quod inter ipsos intercedat discrimen. IX. 13. & 20. Privilegiati in locis, ubi resident Inquisitores, non ultra quinque; ubi vero Vicarii Foranei, tres tantummodo esse possunt. 13. Quinam hi sint, a quibus, & quomodo deputandi. 14. Necessariæ in ipsis qualitates distinctim recensentur. *ibid.* Et onera ab iisdem diligenter subeunda. 15. Necnon complura privilegia, quibus iusta retributio eorum incommodis redditur. *ibid.* Vid. S. Inquisitionis Officiales.

PATENTES Literæ, seu privilegia quæcumque delatoribus armorum vetitorum nihil prædesse voluit Alexander VIII. Vid. *Arma*. Patentes Literæ Officialibus & Ministris privilegiatis Inquisitionis, gratis omnino, sub certis temporalibus & spiritualibus pœnis expediti jubentur. IX. 15. In Cancellaria Rom. Inquisitionis adnotari, & huiusce actus individuum notam præferre debent. 20.

PATER olim poterat filios impuberes offerre statui Clericali, vel Monastico, a quo non poterant filii resiliire. VII. 92. Hæc disciplina postea temperata est, & quomodo. *ibid.* Vid. *Impubes*. Pater Hebræus ad fidem conversus potest filios ad Baptismum offerre. 90. Vid. *Judeus*. Patres apud Romanos quid possent in filios. 94. Patrem Christianum sequi debet filius, non matrem infidelitati addictam. 102. & seq.

PATRIA potestas neque divino, neque naturali, aut Gentium jure inducta, sed legibus Romanorum. IV. 48. Ea ab Imper. Antonino ad omnes Imperii Rom. subditos ampliata est; & consequenter ad Judæorum nationem. 50. Ea amittitur a parentibus, si liberos exponant & abiciant. *ibid.* Patria potestas residet apud patrem non vero apud matrem. 53. & VII. 102. Ut tamen infidelium filius licite baptizetur, sufficit quod a matre ad Baptismum offeratur, etiam dissentiente patre. IV. 54. Vid. *Avus*. Non officit quia baptizetur filius adultus, sive ado-

lescens qui sponte Baptismum petit. 68. Olim apud Romanos talis fuit, ut pater filios vendicare, & occidere posset, sed postea ad moderatam in filios coercionem restricta; qualis fuit etiam apud Judæos. VII. 94. Illam non habet Avia. 98. & seq. Habet vero Avus in nepotes ex filio, ipso etiam filio superstite, & in ultiores descendentes. *ibid.* Ea uti non potest pater ut repetat filium Monasterio oblatum. 92. Patriæ potestatis jus transfunditur in Tutores pro eo quod pertinet ad pupillorum educationem. 100. Patria potestas non est unicus titulus, quo fieri possit infantium oblatio ad Baptismum. 102.

PATRIARCHÆ. Græcis Patriarchis competit jus Stauropegii in fundatione Monasteriorum, quæ proinde ab Ordinarii jurisdictione exempta, & Patriarchæ immediate subiecta censentur. II. 74. & IV. 139. Patriarchæ Orientales nullam jurisdictionem habent in Græcos Italiæ & Insularum adjacent. I. 153. & seq. Ideoque eorum Commemoratio in Missa ab Italo-Græcis fieri non debet. *ibid.* Vid. *Antiochenus*. *Alexandrinus*. Jus obtinent gestandi Rochetum per Urbem. III. 214. Patriarchæ Antiocheno Græcorum Melchitarum Pallium conceditur. 216. Patriarcha Antiochenus Maonitarum a Sum. Pontifice eligitur ob schisma inter Electores exortum. 219. Idem ab Episcopis illius Nationis agnoscitur; Pallium a Sum. Pontifice petit & obtinet. *ibid.* Patriarchis in Urbe concessus est Mozzeitæ usus. VII. 260. Patriarchæ titulus Card. Delpino reservatur, licet Aquilejensis Patriarchatus suppressus sit. 75. Patriarchæ Venetiarum nominatio Duci & Reipublicæ Venetæ concessa fuit a Pio quarto. VIII. 105.

PATRIARCHATUS Aquilejensis a schismate, quod Trium Capitulorum dictum est, originem duxit. VII. 234. Idem alias in duas partes sectus est tum quoad Diocesim, tum quoad Provinciam. *ibid.* Tandem supprimitur, ac in Uinensi & Goritienſi Civitatibus olim illius Diocesis, duo Archiepiscopatus eriguntur. 70. & 236.

PATRIMONI loco ad suscipiendos Ordines Sacros a Græcis assignari nequit dos uxoris. I. 150.

PATRITIUS (S.) Hiberniæ Apostolus dictus. I. 54.

PATRONI præsentare possunt Canonicos Regulares Lateran. & SS. Salvatoris ad Beneficia Sæcularia Curata & residentialia cum præservazione beneplaciti Apost. aliisque conditionibus. III. 6. Patronus Ecclesiasticus tenetur præsentare ad Ecclesiam Parochialem digniorem inter approbatos ab examinantibus. 82. Etiamſi de prælectione dignioris non fuerit ei facta interpellatio. *ibid.* Patroni

ni Ecclesiastici iudicium in dignioris electione an Episcopus sequi debeat. *ibid.* Respondetur affirmative, si nemo queratur de praelectione Patroni. 84. Sed si inter approbatos aliquis reclamet a mala praelectione Patroni, Episcopus sequi non tenetur illius iudicium. *ibid.* Vid. *Appellatio. Presentatio.*

PATRONUS Civitatis, Nationis &c. non constituitur *Sanctus* aliquis, nisi ab Ecclesia universa titulo Sancti colatur. IV. 106. Patroni plures Sancti quando in eodem loco constituantur. *ibid.* Patroni principales Urbis Romae denominandi sunt Sancti Apost. Petrus & Paulus. III. 213.

PATRUUS juxta Judaeorum leges praefertur matri in successione illius filiorum. VII. 106.

PAULI Cardinalis Buralis Causa Beatificationis & Canonizationis quoad virtutes quo Decreto absoluta. X. 44.

PAULI (S.) Basilica. H. 3. A Benedicto XIV multis operibus relictis, aliisque ornamentis decorata. VI. 46.

PAULINUS (S.) Vir Consularis, postea Presbyter ac Episcopus Nolanus, S. Anastasio Papae acceptissimus fuit. V. 68. Non ita benevolam habuit S. Siricium Anastasii Decessorem; quod an ipsius Pontificis sanctitati officiat exquiratur. *ibid.* S. Paulinus cum laicus & uxoratus esset, ab Episcopo Barchinonensi repente Presbyter ordinatus fuit. 69. Id probari non potuit Siricio, qui nuper legem de servandis interstitiis in Ordinationibus Clericorum edixerat. 70. Ob hanc rem Siricius aliquandiu alienum se praebuit a consuetudine Paulini, quem tamen deinde benignius excepit. *ibid.* Paulini & Siricii dissensio charitatem Christianam non vulneravit. 71. S. Paulinus, aequae ac alii ejus aetatis sanctissimi viri, Melaniam Origenistarum fautricem, & Rufinum Origenis librorum interpretem, quorum vitæ probitatem novebant, errores ignorabant, in pretio habuerunt. 73. & seq.

PAULUS IV Vicariatum Urbis univit Collegio Cardinalium. VIII. 60.

PAULUS V. Ejus providae Constitutiones super Reformatione Tribunalium Urbis, & super Taxa Judicum & Notariorum omnino servari jubentur; eademque Taxa in publicis Officiis palam affixa retineri praecipitur. V. 227. Ejusdem Constitutio super erectione Banchei S. Spiritus confirmatur, & inferitur per extensum. VI. 201.

PAULI (S.) Episcopatus in Brasilia erigitur ex divisione Dioecesis Fluminis Januarii. IV. 15.

PAUPERUM Advocatus & Procurator, atque etiam Deputati Charitatis, Pontifici deferre jubentur vexationes reis inquisitis illatas contra dispositiones Constitutionum. IV.

Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. X.

213. Pauperibus concedenda omnino est *Spicarum* derelictarum collectio post messem in omni loco Sedi Apost. immediate vel mediate subiecto, sub quibusdam regulis & poenis. VII. 48. Vid. *Spica.*

PAX. In delatione pacis quinam ritus servari debeant cum Praelatis Gubernatoribus, Vicelegatis &c. III. 193.

PECCATORES publici & notorii non sunt ad Eucharistiam admittendi. IX. 195. Quinam tales censeri debeant ad hoc ut ipsis deneganda sit Eucharistia, atque etiam SS. Viaticum. *ibid.*

PECCATUM mortale, quo infecta est conscientia illius, qui aliquod opus moraliter bonum operatur, non vitiat ipsam moralem operis bonitatem. VI. 144.

PECUNIAE superextantes Communitatum ubi asservandae, & quomodo expendendae. VIII. 136. Pecuniarum exactio in Sacramentorum administratione prohibetur sub quocunque titulo. I. 98. Pecuniae perceptae pro cassatione pensionis praecedente pacto in actu resignationis Beneficii, restitui jubentur. 61.

PEDEMONTANAE Provinciae Episcopi excitantur ad evellendos abusus circa elemosynas Misarum in vestros. I. 49.

PEKINENSI Episcopo scribitur super observantia Constitutionum Apost. circa Ritus Sineses. H. 68.

PENSIONUM abolendarum pacta, contemporanea resignationi Beneficiorum, & eorumdem pensionum reservationibus, damnantur & annullantur. I. 61. Pensionum abolutiones & cassationes obtentae intra sex menses a die captae possessionis Beneficii, annullantur. *ibid.* Vid. *Cassationes commodi exigendi.*

PERCUSSOR aliquando habetur pro homicida, & Ecclesiastici asyli beneficio privatur. VI. 188. Percutiens baculo aut saxo, si mortem proximo intulerit, eodem jure habetur, ac si ferro & armis homicidium patrasset. *ibid.*

PEREGRINANTES ad Urbem offendi prohibentur sub poena excommunicationis. I. 31. Peregrinantes ad Sacra Loca Urbis absolvi possunt a Censuris a Poenitentiaria Apost. ad effectum lucrandi indulgentias, cum reincidentia. II. 49. Peregrinationes Sacrae perperam improbantur ab haereticis. VI. 66. & seq. Peregrinationes ad Sacra Jerosolym. Loca improbare propter abusus dicitur S. Gregorius Nissenus. 67. Peregrinationibus ad Limina Apost. aut ad alia Sacra Loca, posse absque vera poenitentia a peccatis purgari, olim quidam perperam opinati sunt. 71. Peregrinatis olim Literae Commendaticiae dabantur. 66. Peregrini veri sunt benigne excipiendi, nec inter personas ociosas computandi. V. 224. Peregrinorum nomine quinam intelligantur. VI. 140. Peregrini ad Jubilaeum

D d pro

profiteantur a Sum. Pontifice commendantur Catholicis Principibus . 60. Peregrini ante discessum Sacramentaliter confiteantur . 78. In itinere & Romæ laudabilem vitam exhibeant . *ibid.* Peregrinis suscipiendis olim fuerunt , & nunc Romæ sunt Hospitales domus . *ibid.* Peregrinorum & advenarum Romam Anno Sancto aduentum Causæ Civiles & Criminales quomodo , & a quibus per eundem annum expediendæ . 158. Quinam peregrinorum nomine comprehendantur ad hunc effectum . *ibid.* Peregrini tempore belli non sunt membra Reipublicæ nocentis , ideo nullo modo lædendi . VII. 124. & seq.

PERGULÆ Oppidum pluribus fulget ornamentis . VII. 207. Privilegio gaudet extra hendi absque ulla Datii solutione suos fructus ad unius diætæ distantiam . 208. In Civitatem erigitur cum omnibus juribus & prærogativis Civitatum Ditionis Pontificiæ . *ibid.* Ecclesiæ tamen Eugubinæ subiecta hæc nova Civitas remanet , quin Episcopus in ea residere teneatur . *ibid.* Pergulæ Vicarius Foraneus ab Eugubino Episcopo est constituendus , cui si extraneus fuerit , Magistratus Pergulæ debet stipendium persolvere , & Episcopali Curie damnum compensare . 209. Vid. *Vicarius* .

PERICULUM vitæ expressum in precibus , pro obtinenda dispensatione , verificari debet . I. 108.

PERITI seu chirurgi pro recognitionibus , quas faciunt pro servitio Tribunalis Gubernii & Sacre Consultationis in Commissionibus extra Urbem , unde solvi debeant . IV. 209.

PERMISSIONES super Ritibus Sinenf. a Patriarcha Alexandr. editæ . I. 168. & seq. Quid ipsis causam dedit . *ibid.* Examinantur in Congr. S. Officii de Mandato Clementis XII. 172. Damnantur & reprobantur , earumque usus prohibetur . *ibid.* Et tandem coram SS. *ibid.* Earum abusus & divulgatio ab Episcopo Pekinenf. facta . 170.

PERSECUTIO in Sinarum Regno mota contra Evangelicos Prædicatores . VII. 272.

PERSONARUM identitas ex nominis identitate non satis demonstratur . VIII. 131.

PERSONATOS homines diebus festis , nec non feriis sextis per hebdomadam vagari in Ditione Pontificia prohibitum est ; eaque prohibitio confirmatur , ac observari mandatur . IV. 218. & VI. 6.

PERTINENTIA Causarum contra Confessarios exquirentes complices nomen in Confessione , ubi & quomodo cognoscenda & discutienda . VI. 32. Vid. *Confessarius* . Pertinentia Causarum de damno dato . Vid. *Damni dati* .

PETRA Vincentius Card. laudatur . II. 57. & 77.

PETRUS (S.) Vid. *Apostoli* . *Apparitus* . S. Petri Basilica . Vid. *Vaticana Basilica* . S. Petri ad vincula Ecclesia , Titulo Eudoxiæ . II. 8. S. Petri in carcere Ecclesia . *ib.* S. Petri in monte aureo Ecclesia . *ibid.* S. Petrus thesauri Indulgentiarum dispensator , suprema ligandi & solvendi potestate a Christo donatus . VI. 54. Sancti Petrus & Paulus Apostolorum Principes Urbis Romæ Patroni principales denominandi . III. 213. Eorum Solemnitas per totam Octavam Romæ continuari jubetur . II. 6. Eorum Capita in Basilica Later. servata . 8.

PETRUS (S.) Damiani audita Agnetis Imperatricis Confessione nullam ei satisfactionem imposuit . VI. 78.

PETRUS (B.) *Ignis* dictus , per ardentis flammæ illius pertransiit . IX. 62.

PETRUS (S.) Licofatus . Ejus Abbatia . Vid. *Abbatia* .

PETRUS (S.) Regalatus , Sacerdos Ordinis Min. S. Francisci canonizatur . III. 137. Ejus ortus . 138. Ordinem Min. ingreditur , & antiquam in eo Observantiam instaurat . *ibid.* Illius virtutes & miracula approbantur . 142. Canonizationis Decretum . 144. Pro ejus Canonizatione Orationes Consistoriales . V. 234.

PHILIPPI (S.) de Argyrio Corporis inventio . IV. 100. Sancti Philippi Argyrienses duo fuere . *ibid.*

PHILIPPI (S.) Evangelistæ Domus in qua quatuor erant illius filiarum virgines prophetantes (de qua in Act. Apost.) Ordini S. Dominici comparatur , in quo quatuor Virgines sollemnis Canonizationis honores meruerunt . V. 234.

PHILIPPUS (S.) Neri , quod Bacchanalium tempore Christianas occupationes instituit , laudatur . IV. 221.

PHILOCALI nomen quid reipsa significet . X. 38. Philocali nomen , sicut & cætera hujusmodi , licet sæpe appellativa deregantur , nonnunquam tamen propria comprobantur , adhibita nimirum ad designandam certam personam . 40. Philocali verum ac proprium esse nomen illius Martyris , cujus Corpus Pontifex ad Neptem transmittit , pluribus comprobatur . 42.

PHOTIUS invasor Sedis Constantinopolitana . IX. 26.

PICTORIBUS permittendum non est , ut SS. Trinitatem , & Divinas Personas pro libito effingant . III. 27. Picturæ Spiritus Sancti , & SS. Trinitatis . Vid. *Imagines* . Pingendi fingendique ars unde potissimum addiscenda . VIII. 170. Ad hanc excolendam Academia erigitur in Aedibus Capitolinis . *ibid.* Certusque ipsi addicitur annuus provectus . 171.

PIIS Operariis Presbyteris in Congregatione viventibus suadetur, ut Capitulum generale Romæ & Neapoli alternatim celebrent, & Præpositus generalis in his Civitatibus alternatim resideat. VII. 205. Pii Operarii in Sacris Missionibus præcipue occupantur; ideo absolvuntur ab onere quadragesimalis prædicationis obeundæ in Ecclesia S. Mariæ ad Montes; dummodo alia exercitia ad populi instructionem apta ibi peragant. *ibid.* Iisdem permittitur quindecim Missarum emolumentum in singulos menses, dummodo alias in Congregationis commodum celebrent. 206. Permittitur, ut post plures a media nocte horas surgant, & Officium Divinum opportunioribus horis recitent. *ibid.* Cultriciis & interulis ex lino utantur; tibialia, thoraces &c. fusci coloris uniformis tamen adhibeant. *ibid.*

PILEUM Insignis seu Armis Familiæ apponere prohibentur hi, qui habent simplex Indultum Pontificalium, & usum Mitræ. VII. 114.

PINAROLIENS. Civitatis decora enunciantur, in eaque erigitur Cathedra Episcopalis. V. 131. Ubi vide huiusmodi Episcopalis Mensæ constitutionem; item Capituli erectionem &c.

PIRATÆ discurrentes mare Ecclesiæ excommunicantur. I. 30.

PISCUM, olei, & vini usus in Quadragesima aliisque jejuniis diebus Ecclesiæ Græcæ, conceditur Albanensibus, & Græcis Italiæ & Insul. adjacent. I. 155. Piscium esus tempore jejunii interdicitur his, qui carnibus ex legitima causa & indulto vescuntur. II. 78. Non autem his, quibus indultum est, ut ovis & lacticiis vescantur. *ibid.* Pisces jejuniis diebus comedere nequeunt Armeni & Syri. IX. 49.

PIUS V (S.) in Oppido Infubriæ natus, quod *Boschum* dicitur, e Bononia oriundus fuit; de cujus Canonizatione aliqua attinguntur. VI. 51. Conchæ latifundium a Camera Apost. avulsam, piæ Domui Romanæ Inquisitionis concessit. IX. 21.

PIXIS Sacram Eucharistiam includens non est e Tabernaculo educenda, ut cum ea ad ignem extinguendum, fugandas tempestates, aliudque simile quid præcavendum, benedicatur. IX. 54. & seq.

PLANCTU (de). Archiconfraternitas B. M. V. de Planctu supprimitur. III. 68. Ejus Ecclesia Archiconfraternitati Doctrinæ Christianæ conceditur. 69. Præservatis tamen indulgentiis pro Fratribus ejusdem suppressæ Archiconfr. nec non pro Confraternitatibus eidem olim aggregatis, & piorum onerum implemento, alteri Archiconfraternitati in-juncto. *ibid.*

PLATA (de la) Vid. *Indos*.

PLEBEJI cum Nobilibus in eandem Ecclesiam convenire debent. II. 131.

PLUVIALE ab Advocatis Consistorialibus deferitur certis in casibus. II. 101.

PŒNÆ adversus baptizantes Hebræorum filios illicito modo, & sine consensu parentum. IV. 64. Contra Confessarios exquirentes a pœnitentibus Complicum nomina, cum denegatione absolutionis. III. 112. Pœnæ jam statutz contra Confessarios sollicitantes ad turpia, confirmantur; iisque additur inhabilitatio perpetua ad celebrationem Missæ. 229. Pœnæ adversus Episcopos in propria Diœcesi non residentes. 179. Contra impediētes libertatem mutui Commēci inter subditos Ditionis Ecclesiasticæ, seu contravenientes Constitutioni hac de re editæ. V. 37. Contra imprimētes aut publicantes libros, scripturas &c. circa imminutionem dierum Fæstorum de præcepto. 126. Pœnæ jam statutz in Presbyteros Sacrificio Missæ ad fortilegia abutentes, confirmatur, iisque additur perpetua inhabilitatio ad ipsius Missæ celebrationem. III. 229. Pœnæ in Presbyteros, qui vigore Indulti Pontificii plures Missas in die Commem. Omnium Defunctorum celebrantes, aliquid plus eleemosynæ loco acceperint, quam pro unica Missa, juxta locorum consuetudines, aut Leges Synodales. V. 114. Pœna imposita fœminis suspectis, earumque amasis, qui in præcepta delinquant, numquam in pecuniariam commutetur sine Sum. Pontificis Rescripto. 229. Pœnæ a Præsibus Provinciarum Status Eccl. impositæ iis, qui Frumenti aliarumque segetum quantitatem non denuntiaverint, revocantur, ita ut etiam exactæ restituantur. VI. 18. Pœnæ pro damnis datis in Statu Eccl. addicuntur Communitatibus ejusdem Status, hisque pœnis omnes tam Sæculares quam Ecclesiastici subjiuntur, Cardinalibus aliisque paucis exceptis. 218. Pœnæ huiusmodi a Judicibus applicari nequeunt sibi aut suis Ministris, sed Communitatibus solvi debent. 221. Nec etiam condonari aut minui possunt. *ibid.* Pœnæ in deferentes, tuentes, vendentesque arma vetita sancitæ. VIII. 43. Vid. *Arma*. Pœna ultimi supplicii statuta est contra tondentes monetas aureas vel argenteas, sive Ecclesiastici sint, sive Sæculares. IX. 216. Vid. *Cedulas. Monetas*. Pœnæ in eos, qui ad Sacerdotium non promoti Missas celebrant, aut fidelium Confessiones excipiunt, statutz recensentur, reprobataque benigniori praxi, quæ in Tribunalibus invaluerat, Apostolicarum Constitutionum rigor restituitur. 245.

PŒNITENTIA. Sacramentum Pœnitentiæ qua religione & puritate administrandum. I. 43. 45. & VI. 74. Hujus Sacramenti libertas conservanda. II. 227. Vid. *Confessarii. Quo. modo,*

modo, & quibus ministrari debeat a Presbyteris Græcis. I. 147. In hujus administratione perversa praxis introducta damnatur, & prohibetur sub pœnis &c. III. 109. Pœnitentiæ Sacramentum in privatis domibus ne a Regularibus quidem administrari potest extra casus in Jure permisos. VII. 61. Pœnitentia salutaris imponenda est pœnitentibus, etiam iis, qui Jubilæum aliasque indulgentias consequi, & pia opera ad id præscripta exequi intendunt. VI. 132. Hoc Sacramentum sacrilego ausu ministrare, licet nulliter, attentantes, quum Sacerdotali Ordine non sint initiati, quomodo plectendi sint. IX. 245. & 250. Vid. *Sacrificium Missæ*. Satisfactio Sacramentaliter confessis imponenda, constare debet potissimum jejuniis, precibus & elemosynis. 116. Ideoque non licet loco pœnitentiæ, vel satisfactionis injungere Pœnitenti, ut infirmorum oleo inungatur. *ibid.* Pœnitentia publica olim a quibus & quomodo peragebatur. VI. 144.

PœNITENTIALES. Vid. *Canones*.

PœNITENTIARIÆ facultates. II. 47. Vid. *Pœnitentiarum Majoris facultates*. Pœnitentiarum Apost. facultates Sede vacante absolventi a quibuslibet Censuris. 54. Et dispensandi in foro conscientie, & ad tempus. *ibid.* Pro foro externo conquiescit, præterquam quoad Regulares & Moniales, & quoad absolutiones cum reincidentia. 55. Pœnitentiarum Officiales, eorumque qualitates, munera, emolumenta &c. 56. Vid. *Officiales*. Pœnitentiarum Signatura. 60. Expeditiones omnes secreto, & gratis fiunt. *ibid.* Ejus emolumenta unde defumenda & quomodo administranda. 62. Superflua applicantur Hospitio Pauperum invalidorum de Urbe. 63. Ejus Archivum secretum & publicum. *ibid.* Ad Pœnitentiarum Apost. Scriptorum officium non admittantur qui alienis servitiis, vel alteri incompatibili officio addicti sint. IV. 196. Iisdem injungitur, ut Procuratorum, seu Secretariorum officia frequentent. *ibid.* Pœnitentiarum Secretarii seu Procuratores, ipsius Officii praxim didicisse debent in prævio exercitio muneris Scriptoris. *ibid.* Tam Procuratores, quam Scriptores hujusmodi, per Concursum eligendi sunt. *ibid.* Pœnitentiarum Majori, S. R. E. Cardinali injungitur præmissorum executio. *ibid.*

PœNITENTIARIUM Majoris qualitates, ejusque eligendi ratio, etiam vacante Sede Apost. II. 57. Impedimento detentus, vel absens, potest subrogare alium Card. Pro-Pœnitentiarum. *ibid.* Commissiones Majoris Pœnitentiarum, vel Pro-Pœnitentiarum non expirant eo decedente, vel ab Officio cessante. *ibid.* Munera & officia. *ibid.* Jura & emolumenta. *ibid.* Pœnitentiarum Majoris facultates a pluribus Pontificibus concessæ, colliguntur, & ordinantur. 47. Potest consulere Papam etiam

in prohibitis; & ei de vivæ vocis oraculo asserenti, fides habenda. 48. Absolvit a peccatis & censuris. *ibid.* Dispensat super Irregularitate &c. 50. Convalidat Titulos Beneficiorum, condonando, seu componendo, quoad fructus male perceptos. *ibid.* Remittit, seu condonat alia male percepta, & habilitat ad percipiendum. 51. Relaxat seu commutat juramenta, vota, & onera. *ibid.* Regulares habilitat, absolvit, & transitus eisdem concedit de una ad aliam Religionem. 52. Eadem respectu Monialium. *ibid.* Dispensat in Matrimoniis super impedimentis impediens occultis &c. revalidat dispensationes male obtentas &c. etiam legitimando prolem. 53. Dat facultates minoribus Pœnitentiariis. 54. Concedit indulgentias in tactu virgæ. *ibid.* Ad eum pertinet supplere negligentiam tam Ordinariorum localium, quam Regularium Superiorum in casibus a Concilio Trid. præscriptis, aliisque &c. IV. 196. Etiam vacante Apost. Sede deputare nequit Confessarios, qui ab Ordinariis locorum pro Monialibus expressè approbati non fuerint. V. 93. Quænam præstare debeat occasione Jubilæi. VI. 82. In suis ordinariis facultatibus non habet ut a quibusdam casibus absolvere valeat 118.

PœNITENTIARIUM Minores in Basilicis Urbis, & in Æde Lauretana deputantur a Card. Majori Pœnitentiarum cum facultatibus ipsius arbitrio. II. 57. Pœnitentiariis minoribus Basilicæ Lateranensis, Ordinis Minorum Reformatorum, inopia laborantibus, annui redditus augentur in scutis ducentis, ex Officio Sigillatoris Pœnitentiarum Apost. dismembratis. IV. 110. Item in aliis scutis centum ex redditibus Pœnitentiarum arbitrio Pœnitentiarum Majoris alias permisis. 111. Præterea eorum Collegio assignantur multa ejusdem Officii Pœnitentiarum. *ibid.* Hujusmodi autem assignatio declaratur, quod facta fuerit eorum Collegio per modum elemosynæ. 113. Alia beneficia eorum Collegio collata indicantur. 109. Pœnitentiarum Minores in Basilicis Urbis, Rom. Pontificis auctoritate constituti juxta plures Auctores, ab unoquoque fidei etiam Regulari, haberi possunt pro deputatis, a proprio Pastore; cum Papa sit omnium Christi ovium, earumque Pastorum Supremus Pastor. VI. 114. Anno Jubilæi non solum numero augentur in tribus consuetis Urbis Basilicis, sed alii etiam deputantur in Basilica S. Pauli, & in plerisque Ecclesiis ipsius Urbis, præsertim Nationalibus. 82. & seq. Adjectis opportunis monitis & limitationibus. 84. Complura dubia circa has facultates occurrentia explicantur & resolvuntur. 114. Pœnitentiarum Almarum Domus Lauretanæ Rector potest particulas ex Velis B. V. M. admotis præcis obsequare & distribuere. VI. 22. Vid. *Lauretana*, Pœnitentiariis in Assi-

liensi Basilica jam constitutis tres superadduntur. VIII. 179.

POLLUTA Ecclesia a quo reconciliari possit, si eadem consecrata sit, vel tantummodo benedicta. X. 24.

POLONÆ Nationis laudes. II. 76. Poloniae Episcopi monentur, ne temere admittant matrimoniorum dissolutiones. I. 38. Iisdem scribitur de matrimoniis rite celebrandis nec nisi jure dissolvendis. II. 12. Poloniae Nuntio adimitur facultas dispensandi super trina denuntiatione matrimonii, & super assistentia proprii Parochi. 16. In Poloniae Diocesis aliquot reducuntur dies festi de præcepto, æstivis mensibus occurrentes. III. 15. Poloniae Primati, Archiepiscopis, & Episcopis scribitur de concessione & executione Dispensationum matrimonialium. V. 25. & 105. Vid. *Dispensatio*. Item de removendis abusu ex Oratoriis privatis, quæ sunt in Domibus Laicorum. VII. 55. Item de his, quæ verita sunt Hebræis habitantibus inter Christianos. 67. Poloniae Antistites monentur, ut dispensationes a Sede Apost. concessas executioni tradituri, earum tenorem attente perpendant. V. 25. Iidem iterum monentur, ut facultates dispensandi sibi attributas examinent, earumque fines nequaquam excedant. 105. Polonica Natio circa decimi seculi finem Christianam Religionem suscepit, & contra alias Sectas strenue propugnavit. VII. 66. Insignes sanctitate viros protulit, & insignia Concilia apud ipsam celebrata sunt. *ibid.* Polonico in Regno Judæi opibus & potentia nimis excreverunt, publicis negotiis admiscuntur, & Christianos divexant. 67. Admonentur Archiepiscopi, & Episcopi Poloni, ut eos cohibeant. 69.

POLUS Reginaldus Cardinalis, ad reconciliandam Ecclesiam Catholicam Angliam missus complura bona Ecclesiarum ab hæreticis occupata, iisdem ad fidem conversis, facultate a Papa sibi tributa, condonavit. VII. 140.

POMPOSIAE Præpositura Sæcularis ab Innocentio VIII. erecta in Ecclesia Monasterii S. Mariz de Pomposia. VII. 248. Vid. *Præpositus*.

PONENTES duo Consulæ adduntur, qui sunt Ponentes Gubernii Urbis, & Assessores Gubernatoris. V. 222. Ponentes Congregationis Boni Regiminis quomodo Provincias Stratus Eccles. inter se distribuunt. VIII. 137. Curare quisque debet, ut a singulis sibi assignatis Communitatibus *Tabella* quotannis transmittatur. *ibid.* Tabellam ipse primus cognoscere, una cum Ratiocinatore, & inde ad Congregationem referre debet. 138. Ac denique Decretorum Congregationis executionem urgere. *ibid.* Vid. *Congregatio Boni Regiminis*.

PONS, qui dicitur *Sixtus*, in Urbe quando, & qua de causa ædificatus. VI. 49.

PONTIFEX Romanus, non autem ullus inferior Antistes, potest dispensare in iis quæ

sunt de Jure Communi Canonico. V. 28. Ex absoluta potestate, etiam inconsulto Diocesis Episcopo, potest concedere exemptionem ab Ordinaria jurisdictione. IV. 190. Vid. *Exemptio*. Pontifice Rom. vivente, tractantes de electione Successoris vel de ejus vita aut morte quærentes per Astrologiam judicariam, non absolvuntur a Pœnitentiaria Apost. II. 49. Vid. *Papa. Romanus Pontifex*. Pontificum Romanorum perpetuum studium, ut Græci Ritus intacti serventur. IX. 26.

PONTIFICALLIA reipsa exercentur in Collatione Tonsuræ ac Minorum Ordinum. VIII. 60. Pontificalium appellatione quarum functiones contineantur. *ibid.* Pontificalia possunt Abbates Congreg. Olivetanæ habere in die festo S. Franciscæ Romanæ. IX. 11. Vid. *Olivetana Congregatio*. Pontificalia in aliena Diocesi exercens Episcopus, non præobtentata licentia Ordinarii Locī, est ipso Jure suspensus a Pontificalium exercitio. VIII. 58. Si vero licentiam obtinuit, permittitur Pontificalia exercere in personas tantummodo Locī Ordinario subjectas. *ibid.* Ideo alienum subditum, licet Dimissorius Literis Ordinarii sui instructum, ordinare posse negant. *ibid.* Contrariam tamen sententiam amplexa est Congregatio Concilii. *ibid.* Pontificalia in locis subjectis Monasterio Monialium Ord. S. Benedicti prope muros Civitatis Aquilejensis, quis peragere debeat. IX. 192. Pontificalium usus, quo quis ex privilegio gaudeat, non probat illius exemptionem ab Ordinaria jurisdictione. IV. 192. Ideo in Cap. *Ut Apostolica de privileg. in b.* distinctio fit inter Prælatos Pontificalibus utentes, qui exempti sunt, & eos qui non sunt exempti. *ibid.* Pontificæ Functiones omnes antiquitus in Ecclesiis & Basilicis Urbis celebrabantur; nunc autem pleræque in Pontificio Sacello peraguntur. V. 201. Vid. *Sacellum*. Pontificales Functiones in Vatic. Basilica ab ipsius Archipresbytero, tam per se ipsum, quam per suum Vicarium Episcopum, sive per alios Episcopali charactere insignitos de gremio Capituli, aut his deficientibus per extraneos Antistites peragi possunt. VII. 147. Nec non de licentia solius Capituli, vacante Archipresbyteratus dignitate, exceptis tamen Ordinationibus; & collatione Sacram. Confirmationis. 148. Pontificalium usus non competit Dignitatibus & Canonicis Urbinatensibus in Missis Defunctorum, & in certis aliis functionibus. VII. 113 & seq. Nec aliis quibusdam sine consensu Archiepiscopi. 115. Pontificalia quatenus exercere liceat Episcopo & Præposito Militiæ S. Gregorii Magni in Bavaria. I. 68.

POPULONIAE Episcopatus translatus est ad Civitatem Massæ, cum retentione Tituli. IV. 148.

POR.

PORTA Capena Romæ. Vid. *Capena*.

PORTÆ Sanctæ Anno Jubilæi in pervigilio Nativ. Domini ex veteri disciplina aperitur earumque prima sollemnis aperitio ad Alexandrum VI referenda videtur. VI. 162. Omnibus ad pœnitentiam aperiuntur, ejusque aperitionis ritus ex pluribus capitibus laudabilis est. 164. Portam Sanctam Basilicæ Vatic. Papa aperit nisi impeditus sit. 162. Ad alias aperiendas Cardinales de Latere Legati eliguntur, licet aliquando alii quam Cardinales designati fuerint. 163. Eos Benedictus XIV in Consistorio elegit, nominavit, & laudavit, quamvis alibi aliquando electi fuerint. *ibid.* Portas Sanctas Basilicarum Lateran. & Liberianæ Cardinales earyndem Archipresbyteri aperiant; illam S. Pauli aperit Cardinalis Decanus, nisi ob impedimentum alius subrogandus sit, ut aliquando contigit. *ibid.* His Legatis facultates quædam circa aperitionem dantur, & procedendi modus præscribitur. 164. Per Portas Sanctas non est necesse ut quis ingrediatur aut exeat, in visitandis Basilicis Anno Sancto. 150. Portas Sanctas ut claudant, exeunte Jubilæi anno, Legati designantur cum quibusdam facultatibus, ac designato proficiscendi modo. 170. Impedito Card. Decano, alter subrogatur. 171.

PORTOCARRERO Joachino, S. R. E. Cardinali, in Ordine equestri S. Joannis Jerosolym. Professo, ad Patriarchatum, & ad Cardinalatum assumpto, significatur, licet ipse Crucem octogonam, tamquam proprium sui Ordinis habitum super Mozzettam gestare. VII. 256.

PORTUENSIS Episcopatus subsistit, licet Capitulum extinctum fuerit. IV. 146.

PORTUGALLIÆ Regni origo, & splendor. I. 125. Portugalliæ Regis religio commendatur. 85. Ejusdem pietas in augendo Ecclesiarum cultu. II. 181. Ipsi præservatur & conceditur jus patronatus in duos Episcopatus duasque Prælaturas in Brasilia erectas ex divisione Diœcesis Fluminis Januarii. IV. 17. Vid. *Lusitania*. Portugalliæ Reges fidem Catholicam tueri, & propagare non destiterunt; & in hoc Joannis V zelus enituit. V. 160. & VII. 215. Ideo a Sum. Pontificibus cumulati magnis honoribus, & *Fidelissimi* titulum consecuti fuerunt. *ibid.* Sebastianus Portugalliæ Rex. Vid. *Sebastianus*. Portugallensi Episcopo scribitur super clausura Monialium, eique diversa mandata dantur, & facultates conceduntur. IV. 35. Portugalliæ, & Algarbiorum Moniales ad Religiosam Clausuram revocantur. I. 46.

POSNANIENSI Episcopo committitur reductio dierum Fæstorum in sua Diœcesi. III. 15.

POSSESSIO immemorabilis tribuit Prælati inferiori jurisdictionem intra Episcopi Diœcesim. I. 210. Non idem dicendum de pos-

sessione quadragenaria cum titulo colorato *ibid.* Possessio immemorabilis solo labefactatur rumore. *ibid.* Possessio Beneficiorum resignatorum capienda est intra sex menses a Data concessionis gratiæ, si Beneficia sint citra montes, vel intra novem, si ultra. III. 118. Possessio ut usucapionem inducere valeat, de Jure Canonum, juncta esse debet bonæ fidei, non solum in initio, sed etiam in progressu, & in fine. VII. 138. Possessores Domorum. Vid. *Viarum possessio*.

PRADES (de) Martinus Theses quasdam in Sorbona defendendas proposuit, quæ censura notantur. VII. 144.

PRÆCEDENTIÆ non semper a personali dignitate desumuntur. II. 73. Ubi vide exempla præcedentiæ promiscuæ. Præcedentiæ inter Episcopos & Gubernatores Prælatos, aut Vicelegatos Ditionis Eccles. stabiliuntur. I. 40. Præcedentiæ inter Græcos & Latinos desumuntur ab Ordine, antianitate aut dignitate personali. I. 156. Præcedentiæ ordo inter Votantes Signaturæ justitiæ & gratiæ servandus. III. 114.

PRÆCEPTA Cæremonialia Legis veteris per adventum Christi sublata manserunt, adeo ut sine dispendio salutis observari, tamquam adhuc vigentia, non possint. IX. 122. Potest tamen Ecclesia cæremonialia præcepta innovare; exceptis iis, quæ venturum Messiam referebant. 123. Vid. *Ciborum distinctio*. Præcepta carceratis intimentur a Notariis eodem die quo fiunt. V. 229. Præcepta faminis non dissimatis haud fiunt sine sufficientibus probationibus & admonitionibus. *ibid.* Præcepta in transgressores quoscunque non repetantur, sed ad poenæ executionem procedatur. *ibid.* Si quis se probaverit innocentem, præceptum gratis, aut modica expensâ deleatur, itque adversus calumniatores possit reclamare. A denegata vero aut retardata justitia recurrere possit ad Judices superiores servando interim præceptum. 231. Præcepto audiendi Missam diebus festis qui satisficiant in privatis Oratoriis. VII. 59. Præcepto Communionis Paschalis in quibus Ecclesiis satisfaciendum sit. 61.

PRÆCEPTOR Archihospitalis S. Spiritus. Vid. *Banchum*. S. Spiritus.

PRÆDICATORUM Ordo laudatur. III. 230. Acquirat Ecclesiam & Domum S. Mariæ de Rosario & Febri in Monte Mario prope Urbem. V. 97. Ibi instituit Seminarium Missionariorum. *ibid.* Prædicatorum Cenobii Prior in Civitate S. Dominici in Insula Hispaniola jus habet conferendi Gradus in scientiis, quæ ibi docentur. IV. 170. Prædicatorum Ordinis Institutum nonnulli Armeni per Orientem sunt amplexi. IX. 94. Vid. *Armeni*.

PRÆEMINENTIA non semper desumitur

tur a potestate Ordinis, sed sæpe etiam a Dignitate & Officio. IV. 158. Vid. *Præcedentia*.

PRÆFECTI Palatii Apost. jurisdictio præservatur in suppressione Tribunalium particularium. I. 107. Præfectus Congregationis Fabricæ Vaticanæ semper est ejusdem Basilicæ Archipresbyter. VII. 86. Præfectus Missionum Ægypti potest Sacrament. Confirmationis ministrare. VI. 193. Præfecti Apostolicarum Ædium curæ demandata est perpetua manutentio Panthei Urbis, expensis Palatii Apost. procuranda. IX. 231. Vid. *Pantheon*.

PRÆLATI inferiores jurisditionem quasi Episcop. exercentes tenentur statutis temporibus visitare Limina Apost. & Ecclesiarum statum exponere. I. 18. Prælati inferiori acquiritur jurisdictio intra Episcopi Diocesim, vel ex privilegio, vel ex consuetudine immemorabili. 210. Non vero possessione quadragenaria cum titulo colorato. *ibid.* Vid. *Jurisdictio ordinaria*. *Abbas*. *Exemptio*. *Superior*. *Ordinarii*. Prælati inferioribus jurisditionem habentibus in Clerum & populum conceditur facultas impertiendi benedictionem in articulo mortis. IV. 135. Prælati Romanæ Curie quoad usum Rocchetti aliasque leges cæremoniales. III. 214. Vid. *Gubernatores*. Prælatitius habitus. Vid. *Habitus*. Prælatorum spolia. Vid. *Spolia*.

PRÆLATIO inter oblatores pro locationibus honorum Cameræ Apost. cui competat. I. 183. Prælationis jura ejusque gradus statuuntur in emptione domuum quæ in Civitate Centumcellarum venduntur vigore Constitutionis a SS. Dom. nostro editæ. IV. 179. Item in spontaneis venditionibus. *ibid.*

PRÆMONSTRATENSES Canonici Regulares, Ecclesias Parochiales, etiam Sæculares, & Vicarias obtinere & retinere perpetuo possunt sine Apost. dispensatione. VI. 208. Ejusdem Ordinis Canonici & Moniales sunt a jurisditione cujuscunque Ordinarii exempti, & S. Sedi immediate subiecti. VIII. 121. Eodem privilegio gaudent Monasteria, Prioratus, Ecclesiæ, Prædia, & res quæcumque ad eundem Ordinem pertinentes. 123. Hac tamen exemptione non utuntur Canonici Curæ animarum addicti, in iis, quæ ipsam Curam respiciunt. *ibid.*

PRÆNESTINUS Joannes Petrus Aloysius, Magister Capellæ in Basil. Vaticana Ecclesiastici Cantus rationem ad pietatem accommodare optime noverat. V. 180.

PRÆPOSITUS generalis Congregationis Piorum Operatorum, Romæ & Neapoli alternatim residet. VII. 205. Præpositi S. Mariz de Pomposia territorium separatim, ad jurisditionem separatam activam, in quædam loca & Ecclesias prætendunt, contradicentibus Episcopis Comaenensibus. 247. Pon-

tifex sine præjudicio jarium ambarum partium, tam in petitorio, quam in possessorio, ad hujusmodi locorum & Ecclesiarum regimen, Apostolicum Vicarium deputat Episcopum Comacl. pro tempore. 248.

PRÆSANCTIFICATORUM Missa quibus diebus, quoque ritu in Orientali Ecclesia celebretur. IX. 108. Maronitæ hac in re Latinum ritum amplexi sunt. *ibid.* Vid. *Missa*.

PRÆSCRIPTIO induci numquam potest adversus jus Divinum, raro autem adversus jus Commune Ecclesiasticum. III. 79. Præscriptio non inducitur nisi per continuatam bonam fidem. VII. 138. Contra Rom. Ecclesiam, & Basil. Vaticanam non currit nisi centenaria. 156.

PRÆSENTATIO ad Beneficia de jure patronatu Ecclesiastico in mense Apost. Sedi non reservato, fieri debet coram Ordinario. IV. 121. Si autem Patronus sit S. R. E. Cardinalis, habens indultum conferendi Beneficia etiam reservata, quando præsentat vigore indulti, præsentatio fieri debet coram Pontifice. *ibid.* Vid. *Patronus*. Præsentantes aut Nominantes ad Episcopatus digniores promovere debent. I. 12.

PRÆSENTIA materialis cum Gentilibus superstitiosa peragentibus, quatenus Christianis permitti possit. I. 163.

PRÆSEPE Dom. nostri Jesu Christi in Basilica S. Mariz Majoris a Theodoro Pontifice probabiliter collocatum fuit. VII. 231.

PRÆSIDES Provinciarum Ditionis Eccles. quibus facultatibus gaudeant quoad extractiones animalium, lignorum &c. V. 39. Item quoad novas Investituras bonorum Cameræ Apost. devolutorum, & quoad præstationem consensus in eorum alienationibus. 27. Vid. *Legati*. Iisdem leges cæremoniales cum Episcopis servandæ præstuntur. III. 189.

PRÆSUMPTIO Concessionis Apostolicæ non admittitur in iis, quæ numquam a Sede Apost. concedi solent. III. 79.

PRECES publicæ, earumque formulæ ab Ecclesiastica auctoritate indicendæ sunt & designandæ. II. 5. Preces in Basilicarum visitationibus anno Sancto vocales potissimum præscribuntur, quibus addi laudabiliter potest oratio mentalis. VI. 87. Earum nimia modicitas reprehenditur. *ibid.*

PRESBYTERI conjugati apud Græcos possunt Parochialem Curam exercere, & Sacram. Pœnitentiæ administrare. I. 147. Presbyteri simplices olim non poterant populo benedicere. V. 18. Quod tamen eisdem modo permittitur in fine Missæ. *ibid.* Vid. *Benedictio*. Ipsi olim, pluribus per annum diebus, & in variis casibus permittebatur Sacrificium Missæ iterare. 115. Vid. *Missa*. Presbyteri abutentes Sacrificio Missæ ad sortilegia, vel in Sacramentali Confessione sollicitantes ad turpia,

pia, præter alias pœnas, perpetuam inhabilitatem incurrunt ad Missæ celebrationem. III. 229.

PRIMATUS Papæ a Græcis agnoscendus. I. 144.

PRIMICERIVS. Vid. *Aventinensis Universitatis Primicerius*.

PRINCIPES alique jus Imperii habentes non absolvuntur in Pœnitentiaria Apost. a Censuris contentis in Bulla Cœnæ Domini, per publicas actiones ab ipsis incurris. II. 49. Principes Catholici regantur, ut Jubilæi progressum faveant. VI. 60. Idem Principes Sæculares debent esse fidei defensores, & Ecclesiæ protectores. Eorum opera imploratur adversus damnatas de *Liberi Muratori Societates*. VII. 54.

PRIORES Capitulorum Regionum Urbis ex Nobilium Romanorum cœtu eligendi. III. 59.

PRIVATIVÆ facultates vendendi aut emendi, præterquam concessæ a Papa favore conductorum Cameralium, sive Communitatem, aut privatorum, nullæ & irritæ declarantur. V. 33.

PRIVILEGIA non attenduntur nisi de eorum veritate doceatur IV. 184. Privilegiorum confirmatio in forma specifica & communi. 40. Privilegia Regularium a Gregorio XIII redacta fuerunt ad terminos Juris. 37. Privilegia recipiendi Ordines a quocumque, abolita fuerunt in Concilio Trid. Ideoque nisi post confirmationem ipsius Concilii ex integro concessa fuerint, minime suffragantur. 191. Vid. *Ordinatio*. Privilegia Regularium recipiendi Ordines a quocumque an, & quibus suffragantur. 40. Privilegia Regularium suscipiendi Ordines extra tempora, Episcopos non præstant ad eos ita ordinandos. *ibid.* Et quid in eorum usu observandum. 41. Privilegia honoris non inducunt exemptionem ab ordinaria Episcopi jurisdictione. 190. Privilegium, ne locus, aut personæ Ecclesiasticis Censuris subjiciantur sine mandato Sedis Apost. non probat loci aut personarum exemptionem ab ordinaria Episcopi jurisdictione. 188. Hujusmodi privilegia præterquam Regibus, Reginis, eorumque filiis, aut Ordinibus Regularium universim concessa, ad Ordinarium sententias & processus non extenduntur. *ibid.* Privilegia Clericalia amittunt Clerici non servant es ea, quæ Sacri Canones observari præcipiunt, ut quis iisdem privilegiis fruatur. V. 168. Privilegia civilia amittunt transfugæ ac perduelles. *ibid.* Privilegium Altaris portatilis, & celebrandi Missam in domibus suæ habitationis & hospitii habent Episcopi, certis tamen legibus circumscriptum Clementis XI Decreto. VII. 56. Privilegiis præjudicium abusus. 58. Privilegiis in Corpore Juris clausis sæpe derogatum est a Concilio Trid. sine expressa eorum mentione, sed contrarium simpliciter statuendo. 64. Privilegia extrahendi frumentum a-

liasque segetes extra Statum Ecclesiæ, quæ usque ad Junium 1745. exhibita aut verificata non fuerunt, nullius roboris in posterum fore declarantur. VI. 20. Privilegia hæc habentes, extrahere non possunt nisi quantitatem frumenti aliarumque segetum denuntiaverint Card. Legato, seu Præsidi aut Gubernatori Provinciæ, & denuntiationis documentum reportaverint. 19. Nec privilegio uti possunt per eos menses, quibus suspenditur quotannis mutuum commercium inter Provincias Ditionis Ecclesiæ. *ibid.* Nec ullo modo, si annonæ caritas in Provincia fuerit. *ibid.* Privilegia œconomiarum Reipublicæ statum perturbantia reformari debent. VIII. 159. Privilegia Ferrariensium exemptiva a Datis. Vid. *Ferrariensium privilegia*. Privilegio Fori ad instar Clericorum gaudent Patentati S. Inquisitionis. IX. 18. Privilegio fori in Criminalibus Causis Patentati S. Inquisitionis renuntiare non possunt. *ibid.* Privilegium absolvendi a reservatis etiam Sedi Apost. non comprehenditur reservata Ordinario. VIII. 20.

PRIVILEGIATI. Vid. *Potentati*.

PROBATIONES in Causis super nullitate Professionis quales esse debeant. V. 10. & seq. Vid. *Scriptura. Testes*.

PROCESSIO generalis in solemnitate Corporis Christi, Sede Apost. vacante, de more celebrari jubetur, cum præscriptione ritus & personarum quæ interesse debent; & quidem apud Basil. Vaticanam. II. 194 & VII. 153. Electio Antistitis qui deferat SS. Sacramentum tribuitur Collegio Cardinalium. II. 195. Processiones Confraternitatum singulis diebus per octavam SS. Apost. Petri & Pauli in Urbe habendæ. II. 9. Processio singulis annis facienda in Festo S. Marci Evangelistæ. VII. 154. Processionibus in Basil. Vaticana faciendis occasione solemnibus expositionis SS. Sacramenti, totum Capitulum, & Clerus Basilicæ interesse debet. 157. In Processionibus circa ambitum Ecclesiarum filialium peragendis, uti possunt Cappis hiberno tempore. *ibid.* In Processionibus SS. Sacramenti non licet Canonici habentibus usum Mitræ eandem in capite gestare. 114. Processio Kalendis Augusti ab Ecclesia S. Francisci Assisiensis ad Ecclesiam S. Mariæ Angelorum, ad formam veterum indultorum, approbatur, & confirmatur. VIII. 179. Processionibus publicis, quocumque jure seu auctoritate indictis ab Archiep. Neapolitano, interesse non tenentur Rector alique Clerici, seu Presbyteri actu infervientes in Hospitali S. Angeli a Nido Neapolitanæ Civitatis. IX. 87.

PROCESSUS ordinarii super fama Sanctitatis Servorum Dei quibus cautelis confici debeant. III. 23. Processus super fama virtutum, miraculorum, cultusque immemorialis alicujus Servi Dei quando sit omnino confici-

ciendus. VIII. 216. Processus confectio in Causis Beatificationum & Canonizationum, quatenus Episcopis ansam præbeant abessendi a propriis Diocesis. III. 181. Processus ordinarii in prædictis Causis ut validi sint, non debent necessario fieri ad normam Litterarum Remissionum Congregationis SS. Rituum; sed tamen ad tramites Juris Communis construi debent. IV. 225. Processus in Causis nullitatis Professionis Regul. fieri debet Juris ordine servato; alias sententia nulla erit. V. 9. Processus confectio in Causis Restitutionis in integrum adversus lapsum quinquenni, de S. Sedis mandato Ordinariis committitur. 12. Et cum assistentia Defensoris Professionis confici debet. 13. Processus criminales in Causis ab A. C. cognoscendis, a quibus efformantur. VIII. 146. Processuum compendia tum a Locumtenente generali, tum a substituto subscribi debent. *ibid.* Et quindecim dies ante propositionem Causæ ad A. C. ejusque assessores transmitti. 147. Vid. *Auditor generalis Camerae*. Processus informativi confectio, seu absolutio ab A. C. semper est deleganda Ordinario, quamvis Reus ipsum suspectum dicat. 148. Vid. *Reus*. Processus tum super statu Ecclesiarum in partibus infidelium existentium, & populum fidelem habentium, quarum provisiones in Congr. de propaganda fide proponuntur, tum super meritis præficiendorum, quomodo conficiendi. IX. 219. Pro Vicariis Apost. cum titulo Episcopali constituendis, an, & quomodo conficiendi Processus. 223. Hujusmodi Processus ubi, & coram quo conficiendi. *ibid.*

PROCI (S.) Corpus quomodo in Cæmeterio Trasonis repertum, eductum inde, & apte in capsula compositum. X. 14. Illud a Papa transmittitur ad Capitulum & Canonicos Bononienses, in Merop. Ecclesia publico cultui exponendum. 16. Plura de S. Proci nomine, martyrio, & cultu ipsi exhibendo, erudite disputantur. *ibid.*

PROCLAMATIONES Matrimonii. Vid. *Denuntiationes*.

PROCURÆ Mandata ad consentiendum in resignationibus Beneficiorum, recipi & extendi non debent, si antiquiorem Datam habeant, quam præscriptum est. III. 118. Vid. *Resignationes*.

PROCURATOR Fiscalis generalis bis in mense rationem petere debet a suis substitutis de expeditione Causarum & Processuum contra contumaces. IV. 213. Procurator pauperum. Vid. *Pauperum Procurator*. Procuratores seu Secretarii Penitentiarie Apost. eorumque munera. Vid. *Officiales Penitentiarie*. Procurator Religionis Jerosolym. in Causis ejusdem interesse spectantibus citari debet. VIII. 81.

PROFESSIO Fidei a Gregorio XIII Græ. Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. X.

cis præscripta, omnino servanda. I. 143. Ab Orientalibus ad unitatem redeuntibus emittenda, & quomodo. IX. 31. a Patriarcha Maronitarum facienda. I. 219. Professiones fidei in Basil. Vaticana fieri consueverunt. VII. 153.

PROFESSIO Religiosa duplex; tacita, & expressa: hæc irrita est, nisi post 16 ætatis, & integrum probationis annum emittatur. VI. 194. Quid de tacita. *ibid.* Professio a puellis degentibus in locis Episcopo subiectis, in manus ejusdem, aut alterius personæ ab ipso deputatæ, emittenda est. V. 216. Professio solemniter in Ord. Regulari emissæ inducit vacationem Beneficiorum. IV. 31. Vid. *Vota*. In Ord. Regulari strictiori emissæ ab eo, qui antea in laxiori professus fuerat, pendente judiciali oppositione priorum Superiorum, valida aut invalida censenda erit, prout sententia pro una aut altera parte emanaverit. *ib.* Post quinquennium, juxta Concilium Trid. impugnari nequit. *ibid.* Ad Professionem suam impugnandam non admittitur Regularis, qui Clausura deseruit, & habitum Religionis deposuit, nisi redeat &c. V. 10. De causis, ex quibus impugnari potest validitas Prof. Regularis. Vid. *Ætas*. *Intentio*. *Novitiatus*. *Oculatio*. *Vis* & *metus* Professionum Regul. Causæ intra quinquennium promotæ judicari debent ab Ordinario loci, & Superiore Regulari simul. 9. Etiam si Causa intra quinquennium introducta, & non prosequuta fuerit, sed post quinquennium reasumpta. *ibid.* Quoad Moniales tamen Ordinario immediate subiectas, solus Episcopus judicat. *ibid.* Vid. *Causæ*. In judicandis Professionum Regul. Causis nova methodus servanda præscribitur. 7. Summaque diligentia & circumspectio Judicibus commendatur. *ib.* Judicia hujusmodi inniti debent Processibus legitimis, in quibus testes formiter examinentur, rejectis attestationibus extrajudicialibus. 11. In eodem citari debent omnes interesse habentes, & potissimum Defensor Professionis ex officio deputatus. 12. Unica sententia pro nullitate prolata, executioni demandari nequit. *ibid.* Quid servandum in ulterioribus instantiis. *ibid.* Professionum Defensor in singulis Diocesis constituitur, ejusque officia designantur. *ibid.* Quomodo ejus mercedi consulatur. *ibid.* In constructione Processus interrogatoria dare debet, & in omnibus judicii Actibus citandus est. *ibid.* Si sententia lata fuerit pro nullitate Professionis is ex officio appellare debet. 13. Deputari & assistere debet propositioni Causæ apud S. Sedem super concessione restitutionis in integrum. *ibid.* Idemque assistere debet confectio Processus remissionis. *ibid.* Professi ad petendam Professionis nullitatem ut plurimum ex animorum mobilitate inducuntur.

tur. 8. Professus, unica tantum sententia prolata pro nullitate Professionis, nequit Religionem deserere. 11. Et si habitum dimittit, incurrit penas contra Apostatas comminatas. 10. Professus obtenta restitutione in integrum adversus lapsum quinquennii, e claustris egredi nequit. 14. Sed expectare debet Judicis ordinarii iudicium super Professionis nullitate. *ibid.* Vid. *Restitutio*.

PROFESSORES. Vid. *Leitores*.

PROHIBITIO Epistolæ Ms. directæ Cardinalibus & Theologis in Urbe Prænesti congregatis, &c. IX. 251.

PROJECTI quando conseantur infidelium filii, ad hoc, ut sine consensu parentum baptizari possint. IV. 50. Projecti infantes quando baptizandi sint sub conditione. 64.

PROMISSIO futuri matrimonii, & machinatio si absint, adulterium simplex non inducit impedimentum dirimens matrimonium. II. 165.

PROMOTORIS Fidei munus uni ex Collegio Advocator. Consistor. addictum. II. 108. Hoc munus incompatible in posterum decernitur cum munere Advocati Fisci, & C. A. *ibid.* Ei committitur elevatio Corporis Ven. Josephi a Matre Dei Schol. Piarum Fundatoris. V. 76.

PROMOVENDI ad Ecclesias in partibus infidelium sitas. Vid. *Processus super statu Ecclesiarum* &c.

PROPAGANDÆ Fidei Congregatio proprios Missionarios & Ecclesias habet in Regno Cocinchinæ, in quod ipsi præservatur. &c. II. 153. & seq.

PROPINARUM multiplicatio improbat. II. 174. Juxta quam taxam sint a Rectore Carpenteracensi exigendæ. VIII. 120.

PROPRIETAS. Pertinentia Ecclesiæ aut Monasterii ad jus & proprietatem Sedis Apost. importat exemptionem ab Ordinarii jurisdictione. IV. 190. Dummodo hujusmodi pertinentia non enunciative, sed dispositive a Pontifice asseratur. 192.

PROROGATIONES temporis ad publicandas resignationes Beneficiorum, ne quidem pro prima vice concedi debent, Literis super resignatione non expeditis. III. 117. Post Literarum etiam expeditionem unica tantum prorogatio conceditur, & non ulterior, nisi de impedimento ad publicandum doceatur. *ibid.*

PROSCRIPTIO Librorum. Vid. *Libri*.
PROSIGILLATOR Pœnitentiariæ Apost. ejusque officia & emolumenta. II. 62.

PROTECTIO Apostolica non inducit exemptionem ab Episcoporum jurisdictione. IV. 190. Protectio Sedis Apost. pro bonis a Monasterio possessis & acquirendis, sub lege annui census concedi consuevit. 191.

PROTECTORUM jurisdictiones abolentur. I. 102. & seq. Præterquam in his quæ concernunt servitium Locorum Piorum, & disciplinam. 104.

PROTHESIS est parva mensa, seu altare, in quo Græci reponunt panem & vinum nondum consecrata, exindeque ad altare deferunt. IX. 108. De ritibus & functionibus ad Prothesim haberi solitis, latissime. *ibid.* & seq.

PROTO-ARCHIMANDRITA Congregationis Ordinis S. Basilii Magni Nationis Ruthenæ quam jurisdictionem habeat in Abates seu Archimandritas ejusdem Congregationis. IX. 139. Vid. *S. Basilii Ordo*.

PROTOMYSEOS jus. Vid. *Congruu Jus. Prelatio*.

PROTONOTARII Apost. participantes nequeunt promovere absentes ad Gradus Doctoratus. II. 105. Præsentes vero in Urbe, nonnisi sex in singulos annos, servatis servandis, & cum conditionibus. 106. Vid. *Doctoratus*. Protonotariorum non participantium numerus immerito inculatur. I. 57. Protonotariis Apost. Sedis adnumerantur omnes Canonici Basil. Vaticanæ. VII. 158.

PROVICARIUS a Missionariis Vicariis Apost. charactere Episcopali insignitis eligi præcipitur. IX. 78. Illius facultates & obeunda munera. *ibid.*

PROVISI a Cardinalibus indultariis tenentur reportare novam provisionem a Sede Apost. I. 25. Provisio Consistorialis vices gerit electionis & confirmationis. IX. 198. Provisio Dignitatum, Canoniarum, aliorumque Beneficiorum Ecclesiæ Goritienensis quomodo moderanda. VIII. 17. Vid. *Electio*.

PSALLENDI debitum omnibus in Choro incumbit, etiam Dignitatibus ac Canonicis, quacumque contraria consuetudine, aut præsumpto privilegio non suffragante. II. 90. Psalmi recitandi in Officio juxta ritum Græcum persolvendo a Monachis Ord. S. Basilii IX. 51. Psalterium integrum saltem intra duas hebdomadas recitandum in Officio Divino a prædictis Monachis. 53. Psalmodia. Vid. *Canonici in Choro*.

PUBLICANTES falso Literas Apost. excommunicantur. I. 30. Publicatio Literarum resignationum Beneficiorum, intra certum tempus omnino fieri jubetur. III. 116. Vid. *Resignationes*.

PUBLICATIONES Matrimoniorum. Vid. *Denunciationes*.

PUDENTIANÆ (S.) Ecclesia. II. 8.

PUERI Communionis incapaces quomodo Jubilæum & alias indulgentias consequi possint. VI. 150. Pueris olim statim post Baptismum ministrabatur Eucharistia, etiam si antea lac suxissent. IX. 132. Is usus in Occid. Ecclesia obsolevit jamdiu, & in Orient.

tali pene antiquatus . *ibid.* Pueri in odium Christi ante usum rationis occisi revera sunt martyres . VIII. 222. Ideo eorum nomen in Martyrologio Rom. adnotatum legitur . 224. Et frequens de ipsis, velut martyribus mentio occurrit in Annalibus aliisque monumentis Ecclesiæ . 226. Eorumque Reliquiæ cum notis martyrii repertæ . 224. Idipsum statuitur a quibusdam de pueris in bello sacro occisis . 238. Etiam si a Christiani nominis hostibus, antequam e materno utero erumperent, fuerint necati . *ib.* Pueris ante usum rationis in odium Christi occisis cultum semper tribuit Ecclesiæ . 230. Quatuor statuuntur horum Martyrum classes . *ibid.* Quamvis autem Martyres sint, aureolam tamen martyrii non obtinent . 238. An expediat hos canonizari . *ibid.* Quanam peculiare circumstantiæ ad istorum Canonizationem requirendæ videantur . 240. Vid. *Canonizatio* . Puerorum martyrium quale esse expediat, ut ad formalem eorum Canonizationem procedatur . *ibid.*

PUERITIA ad quem usque ætatis annum protendatur . VIII. 226.

PUERPERIUM . Vid. *Purificationis præceptum* .

PULLEYARIS, seu Pylleryaris imago a mulieribus Christianis non deferenda . II. 113. & 119.

PUPILLI & viduæ quomodo utantur privilegio forum eligendi variandique, contra Patentatos S. Officii . IX. 16. Pupillorum Contractus . Vid. *Decreta jurisdictionis voluntarie* .

PURGATIO moræ . Vid. *Bona Camera* .

PURGATORII animas consuetis, aliisque indulgentiis juvari posse anno Jubilæi nonnulli Pontifices voluerunt . V. 104. & seq. De Purgatorio Catholicum dogma . I. 144.

PURIFICATIONIS præceptum Levitici Cap. 12 propositum, brevius longiusve tempus præfinivit, prout mulier in seculum, vel feminam enixa esset . IX. 126. Similis lex viguit quoque primis sæculis in Ecclesiæ, licet jamdiu in Latina abrogata fuerit . *ibid.* Voluntarius ideo plane est ritus, hætenus a puerperis in Latina Ecclesiæ servari solitus, & in Rituali Rom. descriptus . *ibid.* Lex de puerperio vim coactivi præcepti adhuc obtinet apud Græcos, & exacte custoditur . *ibid.* Licita ipsis ejusmodi observatio demonstratur . 127.

PUTINIANI Oppidum in Diocesi Conversana situm . Quanam jurisdictio ibi competit Episcopo, quæ autem Bajulivo S. Stephani, Ordinis Hierosolymitani . I. 209.

PULLEYAR . Vid. *Pulleyar* .

Q

QUADRAGENARIA possessio cum titulo colorato non tribuit Prælato inferiori jurisdictionem quasi Episcopalem intra alienam Diocesim . I. 209.

QUADRAGESIMÆ tempus cum cæteris jejunii temporibus & diebus exequatur, in eo quod respicit observantiam legum a SS. Dom. nostro statutarum . II. 77. Vid. *Jejunium* . In Quadragesimæ diebus Dominicis non licet epulas licitas cum vetitis permiscere . 78. Quadragesimæ diebus permittitur Militibus S. Januarii usus laetificiorum, & cum opus fuerit, etiam carni . 51. Quadragesimæ jejunium juxta Kalendarium Rom. ab Italo-Græcis observandum . 154. Vid. *Dispensatio Sabbatum* . Quadrag. tempore pisces non edunt, nec vinum bibunt Maronitæ . IX. 49. Quadragesimæ Officium pro Monachis Ordinis S. Basilii aliquo modo contrahitur, & abbreviatur . 52. Quadragesimæ jejunium qua sanctitate inchoandum sit . IV. 126.

QUÆSTIONES de Orientalibus ritibus & Kalendario Gregoriano propositæ a Missionariis . IX. Quomodo definitæ fuerint . 26. *ibid.*

QUÆSTORES eleemosynarum, qui etiam *Quæstuarii* appellabantur, in Conciliis Lateran. & Viennensi ob plures abusus damnati, demum a Conc. Trid. penitus proscripti sunt . V. 212. Non ideo vetitum, ut aliqui eleemosynas conquirent pro Monasteriis, Hospitalibus &c. dummodo leges observent ab Urbano VIII præscriptas, & *Petitores* simpliciter dicantur . *ibid.* Quæstores extra Ecclesias sibi subjectas non potest deputare Capitulum Veronense . IX. 181.

QUALIFICATIO assertionum contentarum in epistola Ms. directæ Cardinalibus & Theologis in Urbe Præneste congregatis . IX. 251.

QUINDENNIA aliaque onera non solvit Capitulum Vaticanum pro nonnullis Monasteriis Mensæ Capitulari unitis, ex titulo oneroso & privilegio Pii quarti . VII. 197. Quod confirmatur . 200. Quindennia pro Beneficiis Mensæ Archiepiscopali & Capitulari Goritienti unitis, a quibus, & quomodo solvenda . VIII. 15. Vid. *Goritiensis Ecclesiæ erectio* .

QUINQUECCLESIENSIBUS Episcopis perpetuum conceditur Pallii, & prægestandæ Crucis indultum . VIII. 207. Quinquecclesiensis Ecclesiæ a S. Stephano I Hungariæ Rege fundata . 208. Quod olim obtinuit Pallii indultum, an perpetuum fuerit, vel personale, disputant Canonistæ . *ibid.*

QUINQUENNII ad reclamandum adversus Professionem Regularem a Concilio

Trid. præfinitum . V. 3. Computatur a die emissæ professionis . 9. Etiam si causa alleganda sit metus , qui ultra quinquennium perduraverit . *ibid.* Adversus lapsum quinquennii restitutionem in integrum a S. Sede concedi iustis de causis inductum fuit . 12. Vid. *Rescriptio* .

QUIRINO Angelo Mariæ S. R. E. Cardinali , Episcopo Brixie scribitur super libero ingressu Clericorum Sæcularium in Ordines Regulares . IV. 28.

R

RADULPHUS Monachus nimio zelo abreptus , Judæos delendos esse prædicabat . VII. 67.

RAPINA est quicquid in bello injusto occupatur , ideo restituendum est . VII. 124.

RATIOCINATORIS Camera Apost. officia & onera diversi generis . III. 102. Quot Ministros retinere debeat pro scriptura librorum rationum Camera . 98. Ei injungitur , ut curet , ærarium Apostolicum non gravari pro Commissionibus criminalibus , vel pro deportationibus damnatorum , ultra id , quod statutum est . IV. 112. Ratiocinator Palatii Apost. rationes reddere tenetur Camera Apost. III. 100.

RATIONES reddere tenentur Successori Præfati de Spolio prædecessoris , Vicarius Capitularis , Canonici , alique , quibus spoli cura , Sede vacante , fuit demandata . IX. 141. Vid. *Spolia* .

RATIONIS usus circa septennium inchoari solet . IV. 66. Et reprobat sententia Nattæ , & Burfati , qui requirunt ætatem duodecim annorum . *ibid.* Immo quandoque contingit , ut ante septennium quis ratione præditus inveniat . *ibid.* Vid. *Ætas* . *Baptismus* . *Matrimonium* . Rationis usum an habuerint ex peculiari gratia Bethleemiti infantes . Vid. *Infantes Bethleemiti* .

RAYMUNDI Lulli duo extiterunt , alter Sanctus Martyr , alter vero reprobæ memoriæ hæreticus . VIII. 131.

REATINI Episcopi jurisdictioni variaz subijciuntur Ecclesie & loca ex Farsensis Abbatibus jurisdictione dismembrata . IV. 117. Reatina Domus Clericorum Doctrinæ Christianæ S. Agathæ supprimitur , ejusque bona inter alia Loca pia distribuuntur . 200.

RECONCILIARE Basil. Vaticanam forte pollutam licet Canonico Altaristæ , aut seniori Presbytero , cum aqua tamen ab Episcopo benedicta . VII. 148.

RECTOR seu Sacrista Hospitalis S. Angeli a Nido Neapolitanæ Civitatis est ab ordinaria & delegata Archiepiscopi jurisdictione , durante hujusmodi munere , exemptus . IX. 26. Amplissima jurisdictione fruatur in

Ministros eidem Hospitali actu inservientes . 87. Indulgentias tamen publicare , Dimissorias Literas concedere alique id genus præstare non potest . *ibid.* Vid. *Hospitale* . Rector Carpenteraënsis . habet jurisdictionem ordinariam in Causis Civilibus , criminalibus , & mixtis . VIII. 118. Pœnas tamen corpori afflictivas non infligit nisi sententiam ab eo latam confirmaverit Congregatio Criminalis , & Vicelegatus Avenion . *ibid.* Immo Vicelegatus potest causam ipsamque confessionem Processus ad se avocare . 119. Potest Processum confessionem suspendere , sed citationes debent esse manu Vicelegati signatæ . *ibid.* Hujusmodi tamen subscriptio haud est necessaria , si appelletur a sententia vel definitivo Decreto Rectoris . *ibid.* De Civilibus autem Causis Rector quandoque uti Juxta ordinarius , cognoscit in prima instantia . *ibid.* Quandoque in secunda & ulteriori instantia . *ibid.* In propinis exigendis quam taxam servare debeat . 120. Cæterum nequit sibi jus asserere concedendi *exequatur* , citationibus in Curia Romana , vel a Vicelegato Avenion . expeditis . 119. Vel publicandi quæcumque Bannimenta , nisi prius fuerint a Vicelegato approbata . *ibid.* Aut cedendi Salvosconductus : permittitur tamen formulam *pareatis* , vel *exequatur* in Civilibus concedere , requisitus a personis diverso Dominio subjectis . *ibid.* Quibus titulis , quove habitu uti debeat Rector . *ibid.* Non potest se immiscere in rebus spectantibus Camera Carpenteraënsi , & Comitatus Vindascini . 120. Omnia obedientie & fidelitatis a quibus & quomodo possit accipere . *ibid.* Quosnam Officiales & Ministros deputet in Civitate Carpenteraë . *ibid.* In electione Consulum memoratæ Civitatis quodnam sibi jus possit vindicare . *ibid.* De liberationes captas a Conciliis tum Civitatis Carpenteraë . tum Communitatum Vindascini Comitatus non potest approbare Rector , si de re agatur non exigui momenti . *ibid.*

RECURRENTES ad Sedem Apost. leorumque Procuratores offendi prohibentur sub pœna excommunicationis . I. 31 Recurrentes a sententiis vel decretis Judicum Ecclesiasticorum ad Tribunalia laica , excommunicantur . 33.

RECUSATIO Judicis non admittitur in Causis depositi , alimentorum futurorum &c. nec in Causis infra valorem scutorum viginti quinque . II. 175. In reliquis , unica recusatio Judicis admittitur infra triduum absque allegatione causæ suspitionis . Ulteriores vero non admittuntur absque probatione hujusmodi causæ . 176.

REDDITUS Ecclesie male percepti condonantur in casu &c. dummodo ad ipsam Ecclesiam non pertineant . I. 223.

REDUCTIONES Anniversariorum , ones

rum, & servitorum communium Capitulo & Clero Vaticano alias concessa, approbantur. VII. 157.

REFORMATIO Tribunalium Urbis. II. 170. & seq.

REFRACTARIJ Constitutioni *Unigenitus* aliisque judiciis Sedis Apost. excluduntur a participatione Jubilæi. I. 3. & II. 200. Refractarii Constat. *Unigenitus* an & quando sint a Sacra Eucharistia & Viatico repellendi. IX. 195. Vid. *Constitutio*.

REGALIÆ Camerales diversis Ministris & Officialibus præstari solitæ, taxantur in certis annuis summis. III. 91.

REGENS Pœnitentiariæ Apost. ex Auditorio Rotæ sumi solitæ. II. 59. Ejus officia, emolumenta &c. *ibid.*

REGES & Regina, si Romæ sint, in Basil. Vaticana coronandi sunt, & ungendi. VII. 153. Vid. *Principes*. *Portugallie Rex*. Regibus & Principibus quandoque ex urgentibus causis concessum fuit, ut non jejuni Eucharistiam sumere possent. IX. 133. Regum commemoratio in Sacrificio Missæ quomodo juxta Latinam Græcamque Liturgiam antiquitus obtinuerit, vel nunc temporis obtineat. 106.

REGESTUM sive Extractus. Vid. *Notarii*. Regestis secretis matrimoniorum secreto celebratorum auctoritas tribuitur. I. 79.

REGISTRATORES Pœnitentiariæ Apost. eorumque onera & emolumenta. II. 63.

REGULA nona Cancellariæ Apost. non suffragatur provisus a S. R. E. Cardinalibus, quominus teneantur expedire Literas Apostolicas. I. 26.

REGULARIUM Ordinum regiminis variaz rationes expendantur. II. 202. Regulares Curam animarum subditorum secularium assumere requeunt absque consensu & approbatione Episcopi. 144. Curam animarum exercentes, vel Sacramenta quovis titulo administrantes subsunt in his jurisdictioni visitationi & correctioni Episcopi. 142. Quomodo intelligitur de jurisdictione ordinaria, non vero de delegata. 144. Regularis Parochus exemptus est a visitatione & correctione Episcopi in his quæ pertinent ad observantiam disciplinæ Regularis. 143. Non autem in his quæ spectant ad mores & exemplarem vivendiariorum. *ibid.* Multo minus in his quæ pertinent ad ipsius Officium Parochiale. *ibid.* Regularis Parochi correctio competit tam Episcopo, quam Superiori Regulari, cum præponderantia favore Episcopi. *ibid.* Ipsius remotio decerni potest tam ab Episcopo, quam a Superiori Regulari, absque alterius consensu. 144. Exempti tamen sunt ab Episcopi visitatione & correctione Parochi Regulares, qui Curam exercent in Ecclesiis eorum Monasteriorum sive locorum, in quibus Abbates,

aut alii Superiores Regulares jurisdictionem Episcopalem & temporalem in Parochos & Parochianos habent. *ibid.* Nisi Episcopus probet ampliorem jurisdictionem ex alto capite sibi acquisitam esse. *ibid.* Exempti sunt etiam animarum Curam gerentes in Ecclesiis eorum Monasteriorum, in quibus Abbates Generales, seu Capita Ordinum Sedem ordinariam principalem habent. *ibid.* Quod non extenditur ad Residentias aliorum Præsulorum Regularium non Generalium. 145. Quænam dicenda sit Superioris Generalis Residentia ad effectum hujusmodi exemptionis. *ibid.* Ad hunc effectum non requiritur quod Monasterium sit Caput Ordinis. *ibid.* Hac exemptione non gaudent aliaz Parochiales hujusmodi Monasteriis unitæ. *ibid.* Potest tamen Episcopus pro hujusmodi Parochorum remotione instare. *ibid.* Et in his etiam præservatur majus jus, quod Episcopo alias acquisitum fuisse probetur. 146. Regulares Parochi, aut Vicarii Curati Missam Parochialem applicare debent pro populo diebus festis. 36. Tenentur recipere in propriis Ecclesiis & Domibus Missionarios ab Episcopo missos ante visitationem pastorem. 142. In Regularium Ecclesiis Parochialibus quænam visitare possit Episcopus. 143. In eorum Ecclesiis sive Parochialibus, sive non Parochialibus potest Episcopus Confirmationis Sacramentum arbitrio suo ministrare. *ibid.* Regulares Superiores Parochum Regularem corrigere possunt. *ibid.* Atque etiam ab animarum Cura remove, absque consensu Episcopi. 144. Nullam vero jurisdictionem habent in subditos Parochiaz Sæcularis. *ibid.* Regularis Superioris approbatio ad Confessiones non suffragatur, ut quis absolvere possit a peccatis & censuris reservatis in vim indulti Apost. requirentis approbationem Ordinarii. 81. Regularibus non suffragatur indultum Cruciatæ quoad electionem Confessarii absolvendi a censuris & peccatis reservatis. *ibid.* Regulares in Pœnitentiariæ Officio absolvuntur a censuris in utroque foro. 48. Facultates Pœnitentiariæ pro Regularibus. 51. & 55. Vid. *Transitus*. Regulares nequeunt exercere Artem Aromatariorum, aut pharmaca vendere. I. 12. Accipientes munera a Regularibus quomodo absolvantur a Pœnitentiaria Apost. II. 51. Regulares Canonici. Vid. *Canonici Regulares*. Regulares, quibus a S. Sede concessa est facultas impertiendi benedictionem super populum cum indulgentia plenaria, quo ritu id facere debeant. V. 13. Regulares omnes in Civilibus subsunt jurisdictioni Episcopi. III. 108. Extra Claustra degentes, Episcopi jurisdictioni & correctioni subsunt. *ibid.* Animarum Curam exercentes subsunt jurisdictioni Episcopi in iis quæ pertinent ad ipsam Curam, & Sacrament. administrationem. 62. Vid. *Parochus*.

reclus. Regularibus, ut in Indiarum regionibus Curam animarum, independentem ab Ordinariis exercere possent indulserat S. Pius quintus. *ibid.* Idque a Gregorio XIV confirmatum fuit. 63. Sed hoc indultum effectu caruisse demonstratur ex pluribus. *ibid.* Regulares omnes curam in Indiis exercentes, ex Decreto Clementis VIII Ordinariis subijciuntur. *ibid.* At in his quæ Curam non concernunt, suis Superioribus subiecti remanent ex dicto Decreto. *ibid.* Regulares omnes Curam ubique exercentes Ordinariis Locorum subiecit Gregorius XV. *ibid.* Pontifex inspecta etiam hodierna disciplina in Indiis Orientalibus vigente, omnes Regulares in Indiarum regionibus ad animarum Curam deputatos Ordinariorum approbationem expectare eorumque jurisdictioni subesse jubet. 64. Regulares an a quocunque Catholico Antistite indistincte ordinari possint; an vero id juris privativi sit illius Episcopi, in cuius Diocesi degunt. IV. 38. Regulares tenentur Ordines recipere ab Episcopo Diocesano. *ibid.* Vid. *Ordinatio.* Nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinari debent. *ibid.* Regulares Superiores, qui subditis contra Concilii Trid. præscriptum Dimissorias Literas concedunt, quas pœnas incurrant. 40. Quas vero qui sic promoti. *ibid.* Regulares juxta Concilii Trid. Decretum habent quinquennium ad reclamandum adversus nullitatem Professionis. IV. 8. Vid. *Quinquennium.* Regularis non admittitur ad impugnandam validitatem suæ Professionis, nisi constet eum in Claustriis morari. *ibid.* Regulares intra quinquennium reclamantes subire debent iudicium Ordinarii & Superioris Regularis simul. *ibid.* Pontifex tutiorem methodum servandam præscribit in causis nullitatis professionum. *ibid.* Vid. *Causa. Professio.* Regulares habitum dimittentes ante finem Causæ super Professionis nullitate, Apostatæ censentur. 10. Quibus cautelis ad habitum, & ad Professionem admitti debeant. *ibid.* Regulari us non conceditur translatio nisi ad Ordines, in quibus viget claustralis & regularis observantia. III. 109. Regularibus ab Ordine laxiori ad strictiorem transferri cupientibus, an & quomodo convenire necesse sit inter utriusque Ordinis Superiores. IV. 33. Regulares Superiores an expectare debeant consensum Episcopi, ut clericum Sæcularem ad habitum suæ Religionis admittere possint. *ibid.* Regularium Superiorum quæ partes sint in iudiciis super nullitate Professionum Regularium. V. 9. Item qui dicendi sint Superiores in huiusmodi casibus ad effectum iudicandi. *ibid.* Regularis Superior abstinere nequit a iudicio ferendo; sed tamen potest alium sive Regularem, sive Sæcularem iudicem subrogare. *ibid.* Regulares Monialium Superiores

quid præstare debeant in deputandis Confessariis extra ordinem 91. Vid. *Confessarius.* Regularis vita nec omnibus apta est, nec eadem amplectendæ semper est locus. IV. 30. Regulare Institutum. Vid. *Religio approbata.* Regulares ex veteri Canonum jure poterant Ecclesiis Parochialibus præfici; verum ex recentiori disciplina Parochialem Curam assumere nequeunt sine dispensatione Apost. non concedenda, nisi instante Episcopo, pro necessitate vel utilitate Ecclesiæ. VII. 79. Regulares in Indiis Occidentalibus omnes Parochias & Officia ad animarum Curam spectantia obtinebant ex Constit. S. Pii V, per subsequentes Pontifices confirmata. 80. Pontifex, instantibus Rege Catholico, & Episcopis Indiarum ejusmodi Constitutionibus derogat, ac Parochias aliasque Officia Curata Sæcularibus Clericis, seu Presbyteris conferri permittit. 81. Regulares animarum Curam assumere nequeunt sine prævio Episcopi examine & approbatione. 82. Regulares animarum Curam exercentes, quibus in rebus subint Episcopo, aut proprio Superiori Regulari, & a quo removeri possint. 81. Regularibus non licet audire Confessiones Sacramentales in privatis domibus extra casus Jure permissos. 61. Nec Eucharistiam in suis Ecclesiis populo distribuere die Paschatis. *ibid.* Hoc tamen ipsis permittitur aliis diebus intra terminum Paschalem comprehensis, dummodo fideles sciant, se nihilominus teneri præceptum Communionis Paschalis in propria Parochiali Ecclesia adimplere. *ibid.* Regularium privilegia pro usu Altaris portatilis a Concilio Trid. abrogata fuerunt. 63. Unde interdicta ipsis est celebratio Missæ in domibus laicorum, ubi non adest indultum Apost. seu præter indulti terminos, & sine opportunis licentiis. 64. Et in Decreto Clementis Undecimi. 65. De Episcoporum facultate circa observantiam huiusmodi Decretorum. Vid. *Episcopi. Exempli.* Regularibus nonnullis post Concilium Trid. de novo concessum fuit privilegium Altaris viatici; sed pro locis dumtaxat, in quibus Ecclesiæ desunt, & hæretici Catholicos opprimunt. 64. Regularibus non licet exorcizare sine licentia Episcopi. 65. Regularibus quorundam Ordinum vetitum est, etiam occasione Jubilæi, extraneis Confessariis, sine superiorum licentia confiteri. VI. 114. Plures tamen Auctores putant, licitum semper iis esse Confessionem peragere apud Pœnitentiarios Apost. in Basilicis Urbis constitutos, utpote approbatos & deputatos a Pontifice, qui omnium fidelium proprius est Pastor. *ibid.* Pontifex anno Jubilæi 1750 Regularibus quibuscumque expresse permittit, ut Pœnitentiariis tunc deputatis peccata confiteri, & ab illis absolvi possint. 82. & 114. Idemque decernit pro Regularibus impeditis, qui

qui eodem anno extra Urbem Jubilæum consequi poterunt. 167. Similiter in extensione ejusdem Jubilæi ad universum Orbem Catholicum. 179. Regularibus Superioribus facultates absolvendi suos subditos Regulares anno Sancto præservantur. 64. & 106. Aliæ facultates absolvendi a casibus reservatis, si ve ob causam indulgentiarum, si ve ex alio titulo, illis alias concessæ, eodem anno suspensionæ remanent. 64. 107. & seq. Regulares anno Sancto Romam absque Superiorum facultate venientes peccant; sed si poeniteant, Jubilæum consequi possunt. 138. Regularibus Confessariis in Urbe a Card. Vicario ad Sæcularium Confessiones approbatis conceduntur anno Jubilæi facultates omnes, quoad suos Correligiosos, quæ aliis Confessariis specialiter pro anno Sancto deputatis tributæ sunt; addita facultate dispensandi super occulta irregularitate ob censurarum violationem contracta. 86. Regulares apostatæ anno Jubilæi ad suos Ordines prompte redeuntes poenarum sibi ob apostasiam debitarum remissione donantur; certis præscriptis Legibus, & conditionibus. 169. Regulares homicidium animo deliberato patrant immunitatis Ecclesiasticæ beneficio privantur. 187. Regularium Constituta non recipit Auditor generalis Cameræ. VIII. 147. Regulares in subsidium defectumque Cleri Sæcularis tantum ab Episcopis assumendi. 116. Et quatenus Clerici Sæculares ad obeunda munia minus apti reperiuntur. *ibid.* Regularis S. Officii Consultor nequit a Superioribus Regularibus sine causa, & inconsulta Congreg. Sac. Inquisitionis a loco removeri. IX. 19. Regulares non Parochi Sæcularium Confessiones excipientes, an Conferentiis Casuum pro Clero Sæculari statutis interesse debeant. X. 35. Regulares sunt ab Ordinariorum jurisdictione exempti. VIII. 92. Tamen extra Diocesim, ubi promoci sunt, Ordinem in alienis Ecclesiis exercere non possunt, nisi Ordinarius ejusve Officialibus Testimoniales suorum Superiorum exhibeant. *ibid.* Multoque minus licet ipsis Sæcularium Confessiones audire, nisi approbati fuerint a Loci Ordinario. *ibid.* Nihil obstantibus amplissimis quibuscunque privilegiis; ac etiam consuetudine immemorabili. *ibid.* Approbare potest Ordinarius Regulares ad excipiendas Sæcularium Confessiones indefinite, & cum præfinitione temporis. 93. Approbatus indefinite, sine causa suspensioni non potest. *ibid.* Regulares in iis, quæ Curam animarum & administrationem Sacramentorum respiciunt, subsunt jurisdictioni & visitationi Episcopi. 96. Nihilque hac in re ipsorum privilegiis juvantur. *ibid.* Idque obtinet si ve Regularis Parochus sit, si ve pluri vel unum Sacramentum Sæcularibus man. *Arct.*, si ve infcio, si ve annuente Episcopo.

ibid. Non tamen subijciuntur in iis, quæ Regularem observantiam respiciunt. *ibid.* Nisi maneant extra claustra, vel publice delinquentes a Superioribus post interpellationem Episcopi non corrigantur. 97. Superior autem Regularis potest sibi subditum, non solum in iis, quæ sunt Regularis observantiæ, sed etiam Curæ animarum, & administrationis Sacramentorum punire. 98. Vid. *Missionarii Regulares*. Ob mutatam rerum faciem in Indiis Occidentalibus Regulares non fruuntur amplius privativo jure obtinendi Parochias aliæque Officia Curata. 103. Immo qui iis præpositi sunt, tamquam ad nutum amovibiles, possunt, nulla expressa causa, ab Ordinario, æque ac a Superiore Regulari amoveri. *ibid.* Regulares hujusmodi Parochiis & Officiis præpositi, in quibus subijciuntur Episcopis, & in quibus itidem Superioribus Regularibus. *ibid.* Regularibus Missionariis in Angliam ablegatis unus Superior præficiendus, qui eos visitet, & emendet. 98. Flapso sexennio debent iidem ad Regionem Catholicas, & proprii Instituti claustra redire, tres menses in iisdem manere, ac quindecim dies Spiritualibus exercitiis vacare. 99. Indulgentias suis Ordinibus peculiariter concessas publicare prohibentur. 100. Reservantur eisdem Fundationes, quas hætenus possederunt. 99.

REL. Vid. *Damnati. Inquisiti*.

RELATIONES Status Ecclesiarum ab Episcopis aliisque inferioribus Prælati fieri jubentur. I. 17. & 18. Qua methodo fieri debeant. III. 185. & seq. His omnibus opportuna Apost. Sedis Rescripta parantur. I. 21. Relationes circa Cophtorum ritus & causas a Pontifice exquirantur. II. 216.

RELATORES Criminales. Vid. *Criminales*.

RELIGIO approbata dici nequit illa, in qua emittuntur solemnia vota castitatis, paupertatis, & obedientiæ; etiam si a Sede Apost. approbatæ fuerint Regulæ ab ejus Societatis alumnis observandæ. V. 214. Religionis status, etiam si minus sublimis, perfectior habendus est statu Ecclesiastici Sæcularis. IV. 30. Vid. *Clerici Sæculares*. Religionem an senes, milites, & debitores publici ararii ingredi possint. 33. Religio æque ac Professus, quinquennium habet ad reclamandum adversus nullitatem Professionis. V. 8. Vid. *Professo. Occultatio Fidei*.

RELIGIOSA Professio. Vid. *Professo. Regulares*. Religiosa mulierum Domus sine perfecta clausura non sunt a Pontifice confirmandæ. V. 217. Religiosi vere esse possunt, quorum Institutum bello pro fide & pauperum defensione gerendo addictum est. VII. 256.

RELIQUIÆ Sanctorum ut decenti loco statuatur, curæ Episcoporum mandatam est a Conc.

3. Conc. Trid. X. 38. Reliquiæ Sanctorum locis, in quibus coluntur, solent præstare validum præsidium ad arcendas calamitates. 33. Reliquiis San., quorum proprium nomen mansit obscurum, cur appellativum nomen imponere consueverit Ecclesia. 40. Reliquiis Sanctorum utrumque exiguis & licet ignoretur proprium nomen Sancti, cujus sunt hujusmodi exuvie, cultus est exhibendus. 6. Præclarius tamen quid causetur Corpus integrum habere quam partem; eoque magis si proprium illius nomen in notescat. 8. Reliquiæ puerorum cum notis Martyrii repertæ, Cultum publicum in Ecclesia obtinere. VIII. 232. Reliquiæ ex Assisensi Basilica, certis indictis pœnis extrahi prohibentur. 180. Reliquiarum detractio in elevatione Corporum Servorum Dei, prohibetur. I. 111. Reliquiæ Sanctorum conditæ in Altari Pontificio Basil. Liberiænæ recensentur. VI. 211. Reliquiæ Sanctorum ponuntur in Græcorum Antimensiis. VII. 40.

RENOVATIONES. Vid. *Bona Camera Apost.*

RENUNTIATarii Regularis Professi reclamantis de nullitate Professionis citari debent & audiri in judicio super hujusmodi nullitate. V. 10.

REPUDIUM in veteri Testamento permissum fuit Judæis ab eorum cordis duri-
tiam. IV. 174. Sed in nova Lege gratiæ ve-
ritum est. *ibid.* Repudii libellum non licet
Judæis ad fidem conversis dare uxoribus in
Judaismo remanentibus 175. Repudii libel-
lum si quis Neophitus Rabbinicis superstitio-
nibus inveniatur dedisse uxori recusanti se
convertere, in eum, tamquam judaizantem
animadvertendum esse statuitur. *ibid.* Si
autem id fecerit coram Notario & testibus
christianis, minori pœna plectendus erit. 176.

REQUISITA Concurrentium ad Parochias
in termino ad habendum Concursum indico,
in Actis exhiberi debent. I. 192. Ea in sum-
marium redacta tam Ordinatio, quam exa-
minatoribus exhibenda. *ibid.* Hujusmodi
summaria supprimi debent antequam Ordina-
rius digniorem eligat. *ibid.* Vid. *Concursum*.

RESERVARE Casus possunt Episcopi,
idque ipsis a Conc. Trid. assertum fuit.
VII. 69. Vid. *Casus*. Reservationibus Apost.
quantumvis privilegiatis non subsunt Bene-
ficia & Officia Ordinis Jerosolym. VIII. 79.
Vid. *Commenda Ord. S. Joannis*. Reserva-
tiones absolutionis. Vid. *Absolutio*. Reserva-
tiones pensionum. Vid. *Pensiones*.

RESIDENTIA in Diocesis Episcopis
commendatur. I. 5. & III. 21. Inculcatur
Episcopis Hiberniæ. I. 53. In certis & fixis
Diocesis necessaria. 97. Materialis & for-
malis. 54. Præcipitur Episcopis Residentia
in propriis Diocesis. III. 1176. *Causæ*

abessendi quænam sint, & quomodo licentia
abessendi concedatur. 181. Vid. *Episcopus*.
Super Residentia Episcoporum Congregatio.
peculiaris in Urbe ab Urbano VIII instituta,
a Pontifice instauratur, eique certa agendi
methodus præscribitur. 178. 179. Super ea-
dem invigilare jubentur Nuntii Apost. &
singuli Episcopi. 183. Residentiam conti-
nuam in loco suæ deputationis præstare de-
bet Officialis privilegiatus S. Inquisitionis,
adeo ut ne ab Inquirentore quidem cum eo di-
spensari possit. IX. 15.

RESIDUORUM Congregatio. Vid. *Con-
gregatio*.

RESIGNATIONES Beneficiorum cum re-
servatione pensionis, & pacto eam cassandi;
prohibentur & annullantur. I. 60. & III.
117. Resignans cum hujusmodi pacto, æque
ac Resignatarius, privantur Beneficio, & ad
alia consequenda inhabilitantur. I. 61. Resi-
gnationum fraudes ad eludendam Gregorii
XIII Constitutionem aperiuntur, hisque re-
media comparantur. III. 118. Resignationes
Beneficiorum, & Provisiones in vim earum
factæ, intra certum tempus publicari debent.
117. Et possessio Beneficiorum resignatorum
intra certum tempus pariter est capienda. *ibid.*
In casu impedimenti, saltem Literæ exequutori-
bus præsentari debent. *ibid.* Vid. *Proresignationes*.

RESPUBLICA Lucensis. Vid. *Lucensis
Respublica*.

RESTAURATIO Ecclesiarum unitarum
Basilicæ Assisensi, & suppellectilium manu-
tenentia a quibus curanda. VIII. 181.

RESTITUERE quomodo teneatur qui
bona Christianorum ab infidelibus capta emit.
VII. 128. & seq. Vid. *Bona Christianorum*.
Restituere sine pretii soluti repetitione de-
bet qui rem furtivam bona vel mala fide
emit. 210.

RESTITUTIONES in integrum adversus la-
psum temporis ad publicandum Literas Resigna-
tionum, quando concedi possint. III. 117. Ad-
versus devolutiones aut caducitates incurfas.
Vid. *Bona Camera Apost.* Pro Regularibus
Professis adversus lapsum quinquennii non si-
ne gravibus causis introducta fuit Restitutio
in integrum. V. 12. Est remedium extraor-
dinarium, cujus concessio soli Apost. Sedi
reservata est. *ibid.* Hæc concessio ex speciali
dispensatione quandoque Ordinariis delegata
fuit. *ibid.* Non conceditur nisi post confe-
ctionem formalis processus. *ibid.* Restitutio-
nis in integrum iudicium qua methodo &
forma perfici debeat. 13. Non censetur con-
cessa, nisi iterata Causæ propositione con-
firmata fuerit. *ibid.* Hæc concessio non suf-
ficit, ut quis a Claustris egredi possit, sed
expectari debet subsequens Ordinarii iudicium
super controversa Professionis validitate. 14.

RE-

REVISOR Commissionum. Vid. *Commissionum Revisor*.

REUS appellans ad A. C. a Decreto Ordinarii cujus vigore relaxatus fuit, audiri nullo modo potest, nisi prius ad carceres custodiendus redeat. VIII. 147. Reorum Constituta recipit tantummodo Auditor Cameræ, & quibus in Causis. *ibid.* Rei se constituentes coram A. C. debent in carceribus formalibus detineri. 148. Quandoque vero possunt per Urbem habilitari, & quando. *ibid.* Quinam invaluerit stilus quoad reorum habilitationem per Urbem. *ibid.* Processu non completo & publicato, impofterum rei habilitari prohibentur. *ibid.* Processus vero publicari verentur, nisi reus antea, vel coram Ordinario, vel coram A. C. sese constituerit. 149. Habilitari tamen permittitur reus, si perfecto & publicato Processu informativo, fieri debeat repetitivus, aut defensivus. *ibid.* Excipiuntur nonnulla crimina graviora. *ibid.* Idemque si absque novo Processu defensio pareretur; tunc enim reus ad usque exitum Causæ in carcere esse jubetur. *ibid.* Reus tamen quomodocumque habilitatus, ab Ordinum exercitio suspensus declaratur. *ibid.* Vid. *Auditor generalis Cameræ*.

REZZONICUS Carolus, S. R. E. Cardinalis, Episcopus Paravinus, laudatur. II. 40. In Aquilejensis Patriarchatus negotio, pro parte Reipub. Venetæ magna cum laude se gerit. VII. 70. 71. & 235.

RIARIUS Petrus, S. R. E. Cardinalis creatus ab Eugenio IV. postea Patriarcha Constantin. a Sixto quarto. IV. 160.

RITUALE Romanum illud tantum habendum, quod iussu Pauli V editum, & ad Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos datum. IX. 74. Rituale Cardin. Sanctorii quid habeat de benedictione cum SS. Sacramento adversus tempestates impertinenda. 70. Accurata traditur ejus operis notitia. *ibid.* Caret principio ac fine, nec non aliquibus intermediis paginis 27. Plurima fuerunt ipsi aliena manu ad Operis complementum in principio & fine superaddita. *ibid.* Cur fuerit sub ipso prælo interceptum. *ibid.* Licet plurima commendatione dignum, non tamen vim publicæ auctoritatis unquam obtinuit. 270. & seq.

RITUS. Super Ritibus Ecclesiæ eorumque observantia nemini licet dispensationem concedere inconsulta S. Sede. II. 119. Conjuges catholici diversi ritus, unusquisque proprium sequi possunt. I. 153. Conjux Latinus ritum conjugis Græci sequi non potest. *ibid.* Contra conjux Græcus sequi potest ritum conjugis Latini. *ibid.* Matrimonia inter conjuges diversi ritus quomodo & coram quibus contrahi debeant. *ibid.* Ritus Latinus semel a quocumque Bullarium Bened. XIV. Tom. X.

que susceptus deferri amplius non potest. 150. Suscipi non intelligitur per Baptismum susceptum a Latinis in casu necessitatis. II. 26. Vid. *Transitus a ritu &c.* Dispensatur cum Græcis de præterito ordinatis ab Episcopis Latinis, animo retinendi Græcum ritum, ut in hoc permanere valeant. 24. Ut autem id fiat, requiritur Dispensatio Apost. *ibid.* Vid. *Græcorum Ordinationes*. Græco-Melchitis Latino ritu baptizatis de præterito permittitur electio ritus. 26. Ritus Orientalis Ecclesiæ qui fidei & bonis moribus non adverfantur, conservandi sunt, & ab omnibus tolerandi. I. 154. Observari debent a Monachis Ruthenis Ordinis S. Basilii. H. 75. Sublata cuilibet dispensandi facultate. *ibid.* Ritus Græcum sequi tenentur ii ex Græcis, qui in casu necessitatis Latino ritu baptizati fuerint. 50. Ritus Græcus in Missis & Divinis Officiis observari debet a Græcis Italix & Insul. I. 154. Functiones solennes Latino ritu in Ecclesiis Græcorum fieri prohibentur absque licentia Ordinarii, & viceversa. *ibid.* Ritus Græco-Latinus in Ecclesia S. Mariæ del Graeco vicens perpetuo servari jubetur. II. 3. Ritus Græcorum Melchitarum servari jubentur, & innovationes in illis inducæ reprobantur & annullantur. 23. A Ritu Græco-Melch. transitus non permittitur ad Riturum Latinum inconsulta Apost. Sede. 26. Item nec ad Riturum Maroniticum. 25. Ritus Græcus in Monasterio Cryptæ ferratæ a fundatione constanter servatus. IV. 127. In Siciliam investus est Sæculo Ecclesiæ octavo, & usque ad undecimum ibi generaliter observatus fuit. 98. Huic sub Principibus Normannis post expulsionem Saracenorum, substitutus fuit Ritus Latinus juxta disciplinam Ecclesiarum Gallix; indeque Sacrorum Officiorum ordo peculiaris exortus est Gallo-Siculus dictus. *ibid.* Ritus Latinus a Latinis, Græcus autem a Græcis observandus est in Missis & Officiis, sublata variandi facultate. VII. 41. Ritus Græci observantia Basilianis Monachis commendatur. 42. Ritus gestandi Rosam Auream, eamque benedicendi. Vid. *Rosa Aurea*. *Benedictio*. Ritus aperiendi portas Sanctas initio Jubilæi. Vid. *Porta Sancta*. Ritus in adoratione, expositione, delatione, & benedictione cum SS. Sacramento impertienda, statuit Ecclesia, & quinam in unaquaque functione probentur. IX. 60. Ritus Slavico-Latinus Illyricæ Nationi concessus, quomodo accipiendus. VIII. 205. Ritus Orientales non modo convellere numquam studuerunt Rom. Pontifices, sed tueri ac servare pro viribus adlaborarunt. IX. 27. Ritus in Ecclesia recepti, ab inferioribus inconsulta Apost. Sede non modo tolli penitus, sed ne ex parte quidem immutari possunt. 38. Ritus Orientalium relaxare non possunt Miss.

sonarii. 26. Ritus tam in Latina, quam in Orientali Ecclesia corrigere, permittere, vel interdicere Apost. Sedis est. 38. Ritus Græci in Latinam Ecclesiam, vel Latini in Græcam quandoque inveci, Apost. tamen Sede probante. *ibid.* Rituum translatio a Latina ad Græcam Ecclesiam, & vicissim quomodo licite possit contingere. 29. Ritus confusio non inducitur, ex quo Græcus in Latina, vel Latinus in Græca Ecclesia, retento proprio ritu, Sacra peragat. 42. Id vero contingeret, si Græcus modo Græco ritu, modo Latino, vel Latinus, nunc Latino, nunc Græco ritu Sacra perageret. *ibid.* Hæc Rituum commixtio an quandoque indulgeri possit. *ibid.* Ritus Græcus a Monachis S. Basilii servandus in Missa & Officio, cum aliqua tamen modificatione a Pontifice indulta. 50. Ritus Malabarici in nuptiis & matrimoniis, in gestatione Taly & funiculorum ex certo florum numero croco delibutorum, in fractione fructus Cocco, in separatione mulierum menstruatorum, & plebeiorum vulgo *Parreas*, in celebratione primæ puellarum purgationis, in lavacris & ablutionibus, in usu cinerum &c. prohibentur. II. 113. 119. Ritus Sineses sæpe ad examen vocati. I. 160. & seq. De iis Decretum Clementis XI. 162. Constitutio ejusdem de iisdem. 163. Quæ Constitutio amplissime confirmatur. 163. Et aliter interpretari prohibetur. *ibid.* De his Ritibus Constitutio, non obstantibus quibuslibet rationibus, aut subterfugiis, observari debet. *ibid.* De iis libri & scripturæ publicari prohibentur. 162. Sacrorum Rituum Congregatio distinguitur in generalem & ordinariam. IV. 225. Generali intervenit Papa cum Cardinalibus eidem Congr. adscriptis. *ibid.* Ordinariam constituunt soli Cardinales una cum Secrerario, Protonotario Apost. & Promotore fidei, atque in hac, præter cætera, agitur etiam de revisione Operum conscriptorum a Servis Dei, quorum Beatificatio promovetur. *ibid.* In Congregatione Sac. Rituum unus Consultoris locus perpetuo tribuitur Ordini Clericorum Reg. Theatinorum. II. 201. Item Presbyteris Soc. Jesu. V. 20. Methodus, quæ a Sac. Rituum Congregatione observatur in Servorum Dei librorum revisione. 225. Sac. Rituum Congreg. Decreta quoad usum Pontificalium insignium Urbinate Capitulo auctoritate Apost. concessorum. VII. 113. ROCHETI delatio per Urbem quibus competat ex Decreto Congreg. Cæremonialis. II. 10. Conceditur Auditoribus Sac. Rotæ. 12. D. Roccheti usu & delatione Decreta. III. 214. RODULPHI Glabri sententia detrahens Rom. Pontificis auctoritati consecrandi per se, vel per suos Delegatos Ecclesias ubique locum fitas, omnino falsa convincitur. IX. 166. ROMA SS. Apostolorum prædicatione &

sepulcro, necnon SS. Martyrum cineribus aliisque Sacris monumentis maxime illustrata. VI. 56. 69. & VII. 145. Ideo semper Christi fidelium peregrinationibus frequentata fuit. VI. 66. Roma cæteris per Orbem Civitatibus, in Sacris Ritibus aliisque Ecclesiasticis rebus, exemplo præire, & documento esse debet. V. 194. Romanam Urbem, aliasque Ditionis Ecclesiasticæ Civitates & Terras occupantes, excommunicantur. I. 33. Romanæ Urbis Patroni principales expresse appellari jubentur SS. Petrus & Paulus Apostoli. III. 213. Romanorum Civium gradus & ordines certa ratione distinguuntur. 56. Vid. *Nobiles Cives*. Romanorum Nobilium admisiones ad formam Bullæ Sanctissimi Dom. Nostri. 237. Romani a Græcis Bonarum Artium disciplinam, & morum humanitatem didicerunt. VII. 94. Quæ fuerit apud ipsos patria potestas. *ibid.* Vid. *Patria potestas*. Romani antiqui nonnumquam restituerunt quæ in bello injusto abstulerant, & damna victis illata repararunt. VII. 124. Romanorum & Romæ incolarum nomine quinam censeantur anno Jubilæi. VI. 86. 139. Romanorum pietas eodem anno maxime eluxit. 178.

ROMANUS Pontifex in Urbe in Basil. Vaticana ad Altare Confessionis B. Petri Apost. de more est consecrandus, & coronandus. VII. 152. Est generalis Bonorum Ecclesiasticorum administrator. 140. Quid aliquando præstiterit circa Bona Ecclesiastica ab hæreticis occupata, circa eorum fructus, ut eosdem hæreticos ad Ecclesiæ Romanæ sinum revocaret. 140. & seq. Romani Pontificis Constitutiones. Vid. *Constitutio*. Romani Pontificis quanta fuerit, sitque etiam num auctoritas in consecrandis Ecclesiis ubilibet constitutis. IX. 166. Vid. *Consecratio*. Romani Pontificis commemoratio in Missa tam a Latinis quam a Græcis semper est facienda. 99. & I. 154. Vid. *Commemoratio*. Romani Pontificis primatus a Græcis agnosci debet. I. 144.

ROMIPETÆ. Vid. *Peregrinantes*.

ROSAM auream olim Summi Pontifices in Ecclesia S. Crucis in Jerusalem Dominica quarta Quadragesimæ benedicebant; & Sede Apost. Avenionem translata, inde in Romam redacta, in Aula Paramentorum benedicere consueverunt. VII. 22. Rosæ aureæ benedictio quomodo, quo ritu, & quibus rebus perficiatur. *ibid.* & 34. Rosam auream gerendi mos ante S. Leonem nonum viguit, incertum tamen ejus initium. 28. Ipse Sanctus Pontifex Monasterio S. Crucis in Alfaria a suis progenitoribus fundato, & privilegiis a se decorato, censum imposuit mittendi Rosam auream duarum unciarum, vel auri tantumdem ad eam consociendam. *ibid.* Rosæ aureæ usus & benedictio non idem initium habuerunt.

32. Quando probabilis hæc benedictio cepta sit, & cur adhibita. 36. Rosa hæc nonnulla mysteria de Christo significat. 34. Aurum, quo Rosa conficitur, cur colore rubro tingatur. *ibid.* Rosam auream Summi Pontifices dum benedicebant olim fermocinabantur. 26. Rosam auream Alexander V Bononiæ benedixit, & Marchioni Nicolao Estensi præsentem donavit. 22. Pluribus illustribus Regiisque viris & feminis donata fuit ac etiam Ecclesiis; quo munere Gregorius XIII Ecclesiam Bononiensem decoravit. 24. Rosam auream ad eandem Ecclesiam transmittit Benedictus XIV, die & modo statutis, quo illa ibi exciperetur, ac iubens, ut Dominica quarta Quadragesimæ Divinorum Officiorum tempore quotannis in Ara maxima exponatur. *ibid.* Rosæ auræ plures a Rom. Pontificibus Basilicæ Lateranensi, & Vaticanæ aliisque extra Urbem donatæ fuerunt. *ibid.*

ROTÆ Tribunal coram Pontifice sententiam dicit in Causa Conversana. I. 209. Exquirat votum Prosperi Lambertini tunc Advocati Consistorialis. 213. A Rota Romana assumi consuevit Regens Penitentiariæ. II. 59. Rotæ Auditoribus conceditur delatio Rocheti per Urbem. II. Rotæ Auditores electi habitum Advocatorum Consistorialium assumere nequeunt, absque licentia Collegii. 12. Rotæ Tribunal laudatur. Ejus Auditorii Consilio Romani Pontifices uti consueverunt in Causarum definitionibus, quorum exempla Pontifex non semel est secutus. IV. 183. Rotæ Auditores in Subdiaconorum Officio Pontifici solemniter celebranti ministrant. V. 109. Eorum Decano traduntur agni, ex quorum vellcribus Sacra Pallia conficiuntur. *ibid.* Idcirco iidem deputantur ad deferenda eadem Pallia coram Pontifice, quum solemnem eorum benedictionem perficiat. 108. Ad Rotæ Tribunal in secunda instantia pertinent Causæ graviores, quæ in Urbe in prima instantia iudicatæ fuerint coram Cameræ Auditore, vel Card. Vicario. IV. 9. Item Causæ graviores in partibus iudicatæ, & per appellationem ad Curiam devolutæ, vel immediate, vel post alteram instantiam coram A. C. aut coram Card. Vicario expletæ, arbitrio appellantis. *ibid.* Ad Rotæ Tribunal, vel ad Congr. Concilii privative spectant Causæ super fœdere matrimonii, & nullitate Professionis Regularis. II. In Rotæ Auditorio post primam aut ulteriorem Causæ propositionem in Turno ordinario, si suffragia æquentur, Causa ipsa proponenda erit, *videntibus quinto, sexto, & septimo*. 13. In iis vero Causis, quæ *videntibus omnibus* proponuntur, Auditor proponens suffragium ferre debet, vel non, prout aliorum suffragantium numerus par erit, vel impar. *ibid.* Rotæ Auditorio committi nequeunt Causæ Prælatiæ, vel ad Capituli

Curiam spectantes, nisi de omnium partium consensu. 12. Rotæ Auditoribus tamquam Prælati committi nequeunt Causæ de sui natura Rotaless, ne quidem de partium consensu. *ib.* *Vid. Causa. Rotæ. Notarii. Vid. Notarii.*

ROTHOMAGENSIS Synodus vetat, ne quis audeat bis Missam celebrare, nisi in casu necessitatis, & ubi sit Sacerdos unic. III. 75.

ROTULI Cardinalium natura & finis. II. 186. Ab ejus participatione excluduntur non residentes in Curia, quacumque ex causa. 187. Accedentibus ad Urbem ex causa legitima, tribuitur pars pro tempore moræ. *ibid.* Rotulum seu indiculum familiarum retinere solent Cardinales & Prælati Romanæ Curie propria manu subscriptum. VII. 197. Si quis Rotulum legaliter confectum habuerit, cum distinctione inter veros familiares & honorarios, certus esse poterit, neque se, nec hæredes, litibus & controversiis, in conjectura & consuetudine fundatis, imperitum iri, obstantibus Decretis a Pont. conditis. *ibid.*

ROTUNDA. *Vid. Pantheon Urbis.*

RUBEIS (de) Joannes Victorius dotem reliquit pro Conventu S. Mariæ de Rosario, & Febri in Monte Mario prope Urbem. V. 96.

RUDIMENTA fidei. *Vid. Doctr. Christiana.*

RUFILLI (S.) Foripompuli Monasterium Provinciæ Ravennat. *Vid. Abbatia.*

RUFINUS Siricii tempore de hæresi convictus non erat, ideoque ab eodem Siricio Litteras accepit communicatorias. V. 67. Idem a Sanctis Augustino, Paulino, Cromatio aliisque in pretio est habitus. 73. Sunt etiam qui negent, ab Anastasio Siricii Successore damnatum fuisse Rufinum. 14.

RUSSIÆ Metropolitanus Jurisdiclio in Monachos Ordinis S. Basilii, eorumque Abbates & Proto-Archimandritam. II. 73. Russiæ Metropolitanus demandatur unio Monasteriorum Ordinis S. Basilii ad paupertatem reductorum cum Concilio &c. 76. *Vid. Szepthy.* Russia alba plures habet Græcorum Ecclesias, per paucas Latinorum. IX. 45. In Græcis illis Ecclesiis Latini Latinas Missas, Ruthenis consentientibus, celebrant. *ibid.*

RUTHENORUM natio Apost. Sedi devota. II. 69. Ruthenorum Synodus Nationalis Zamoseiæ habita ann. 1710. sub quibus reservationibus fuerit approbata. IX. 30. Altera habita ann. 1720. II. 69. Rutheni Monachi S. Basilii ritus, consuetudines, & abstinentias Ecclesiæ Orientalis servare debent. 75. Ruthenorum unio cum Sede Apost. quibus conditionibus peracta. IX. 28. Ruthenis Episcopis & Archiepiscopis commendatur, ut Cleri Sæcularis, ac potissimum Alumnorum Collegii Wilnensis curam gerant, ipsorum opera in muneribus Ecclesiasticis utantur, aliisque præmiis ad studia eos alliciant. VIII. 116. Ruthenæ Nationis Monachis, Ordinis S. Basilii,

fili, in unam Congregationem jam redactis, jurisdictio Metropolitan, & Proto-Archimandrita in Abbates, five Archimandritas definitur. IX. 138. Vid. *S. Basilii. Græco-Rutheni. Rutheni. Adolescentes* Vid. *Collegium.*

S

SABBATI diebus abstinencia a carnibus non semper ubique fuit de præcepto. II. 185. Sabbati diebus per annum permittitur esus carni in Regnis Castellæ, Legionis, & Indiarum. *ibid.* Sabbati jejunium in Jubilæis, vel alias indictum, in alium diem transferri conceditur pro Græcis. I. 154. Sabbatis Quadragesimæ, excepto Sabbato Sancto, Græci non tenentur jejunare, sed tantummodo a carnibus &c. abstinere. *ibid.*

SACELLA olim erant in Pontificiis Romanæ palatii; verum solennes Pontificales functiones non in iis, sed in Ecclesiis Urbis peragebantur. V. 201. Avenione in Sacello Pontificio celebrari ceperunt; quod Romæ continuatum est, revocata ad Urbem Pontificis Sede. *ibid.* Sacello Pontificio, & Pontificum Constitutionibus, debetur Sacra Supellex Cardinalium defunctorum, rebus nonnullis exceptis. *ibid.* Idque ob functiones, quæ in eo peraguntur. 202. Sacello eidem adjudicata fuit Sacra Supellex defuncti Card. Accoramboni, quum ipse de ea non disposuerit ad formam Indulti, quod a Benedicto XIII obtinuerat. *ibid.* Sacelli Pontificii Supellex a Benedicto XIV resecta est. VI. 48. Sacella privata. Vid. *Oratoria. Supellex. Sacellum S. Nicolai.* Vid. *S. Nicolai.*

SACERDOTALE Romanum a Petro Castellano ex Prædicat familia fuit compositum. IX. 70.

SACERDOTES privantur facultate excipiendi Confessiones complicum in peccato turpi. I. 44. Vid. *Confessarii.* Sacerdos etiam ad Confessiones non approbatus, præferendus est Confessario complici in peccato turpi pro excipienda Confessione ipsius complicit in articulo Mortis constitutæ. II. 189. Sacerdos simplex Benedictionem super populum impertiri nequit, præterquam in fine Missæ, nisi forte id ipsi demandetur jure delegato. V. 17. Vid. *Presbyter.* Quo ritu Benedictionem impertiri debeat, præsentem Episcopo Diocæsano. 18. Sacerdos abutens Sacrificio Missæ ad sortilegia, perpetuam inhabilitationem incurrit ad ipsius Missæ celebrationem. III. 229. Sacerdotes res Sacras indecore, & indecore peragentes nimium Laicos offendunt. V. 196. Sacerdotes tam in Latina, quam in Græca Ecclesia juxta veterem disciplinam, cum Episcopo celebrabant. IX. 46. Sacerdoti simplici per Pontificem ex suprema auctoritate delegari possunt ea, quæ ad Mysticum Christi

Corpus pertinent, & quid de Diaconis. X. 23. Sacerdotes ad alienam Diocæsim transeunt sub quibus conditionibus & cautelis admitti debeant ad Missam celebrandam. IX. 246. Degradatio Sacerdotum, aliorumque, qui Sacris vel Minoribus Ordinibus sunt initiati, quandonam, & qua servata solemnitate sit peragenda. 245. Sacerdotio non initiati, qui Missam celebraverint, aut fidelium Confessiones exceperint, quomodo Sæculari foro tradi debeant. 250.

SACRAMENTA. Vid. *Baptismus. Confirmatio &c.* Sacramenta denegari nequeunt mulieribus menstruatis. II. 113. 119. & 133. Sacramentorum participatio denegatur occultantibus fidei Christianæ professionem cum simulatione Mahumerismi. 33. Item mulieribus Christianis in Turcarum contubernio viventibus absque Religionis exercitio. *ibid.* Et mulieribus nuptis cum infidelibus, donec in concubinato permanserint. 34. Item iis, qui, uxore ad Turcas fugiente, aliam ducere præsumpserint. *ibid.* Sacramenta administrantes, etiam in Ecclesiis Regularium subsunt visitationi & correctioni Episcopi, in his quæ spectant ad ipsam administrationem. 141. Amplia, etiam si ipsi non sint Parochi. 142. Sacramentorum simulatio licita non est, etiam ad evitandum mortis periculum. IV. 56. SS. Sacramentum Eucharistiæ publicæ fidelium venerationi exponendum non est, sine licentia Episcopi, seu Ordinarii loci. III. 89. Vid. *Eucharistia.* Sacramentorum materiam & formam adhibere circa subiectum capax, absque intentione conficiendi Sacramentum, est omnino illicitum. IX. 120. Sacramentum, si partes subiecti sejunctæ sint, valide & licite conferri potest a pluribus Communis, materiam & formam seorsim, & diversis partibus applicantibus. X. 31. Sacramentorum ac suffragiorum incapaces sunt Christiani, qui ad fidem occultandam Mahumerana nomina sibi imponunt. VIII. 204. Sacramentum Eucharistiæ etiam per modum Viatici, denegandum est publicis & Notoriis peccatoribus, five illud publice five privatim petant. IX. 196. Publici & Notorii peccatores quinam ad præstatum effectum dici possint. 195. SS. Sacramentum quo ritu exponendum, processionaliter deferendum, & benedictio cum eodem impertienda, definitur Ecclesia. 64. SS. Sacramentum, cum pro ægroti valitudine oratur, e Tabernaculo non educitur. *ibid.* Ac etiam si turbines, nimbi & procellæ imminant, non ideo educi debet e Tabernaculo, & cum eo aer signari. *ibid.* II. Sacramentum an, imminente publico aliquo infortunio, ad excitandam populi devotionem sit publice exponendum. 56. Eodem objecto incendia pluries extincta, fugati hostes, aliæque propulsa infortunia narrantur. *ibid.* An juxta Ec-

clesiæ ritum liceat SS. Sacramento ab Ecclesia allato ad incendium extinguendum benedicere. *ibid.* & 74. Quem in finem fuerit SS. Sacramentum primario institutum. 58.

SACRAMENTALIUM in Baptismi collatione ab Ecclesia adhibitorum antiquitas & dignitas. II. 129. Quæ qui contemnat ad Baptismum admitti nequit. 130. Vid. *Baptismus*.

SACRARIO Basilicæ Vaticanæ certæ summæ solvendæ sunt in Servorum Dei Beatificationibus, & Beatorum Canonizationibus, pro Sacra Suppellectili. VII. 154. Sacratio huic debetur certa portio ab Archipresbytero, Canonici & Beneficariis Basilicæ in adeptiore possessionis suorum Beneficiorum, & medietas fructuum & distributionum primi anni. *ibid.* Item Sacra Suppellex cuiuscumque generis, eorum omnium, qui in eadem Basilica Beneficia obtinuerunt. 115. Vid. *Suppellex*. Sacrarii ejusdem res alienari, aut commedari prohibentur sub pœna excommunicationis, quibusdam casibus exceptis. *ibid.*

SACRIFICIUM per se latræ cultum includit, ideoque soli Deo offertur. IX. 111. Sacrificium Missæ offerre temere attentantes, etsi non promoti ad Ordinem Sacerdotalem, qua ipena sint plectendi juxta præscriptum Constitutionum Apost. 244. & 249. Praxis in hujusmodi Judiciis invecata recensetur, eaque proscripta, vis Apost. Sanctionum redintegretur *ibid.*

SÆCULARES. Vid. *Laici*.

SAL inter Sacramentalia Baptismi. Vid. *Baptismus*.

SALIVA quatenus ad Sacramentalem cæremioniam adhibetur in Baptismo. Vid. *Baptismus*.

SALOMON pro alienigenis etiam Templum Dei visitantibus oravit. VI. 66.

SALVATORIS (SS.). Vid. *Canonici Regulares*. S. Salvatoris Majoris Abbatia. Vid. *Farfensis*. S. Salvatoris de Majella Abbatia. Vid. *Abbatia*.

SALVOS Conductus, sive Concessionem Territorii concedere non possunt Rectores Carpentoracenses. VIII. 119.

SAMUEL in Templo a matre valide oblatum. Vid. *Impubes*.

SANCTI vocabulum, primis Ecclesiæ sæculis, Christianis omnibus, ob Religionis sanctitatem tributum. V. 52. Sequenti tempore Dignitatis Ecclesiasticæ titulus fuit: ferius autem ad probatam vitæ sanctimoniam indicandam privative translatus fuit. *ibid.* Sanctorum nomina & elogia in Martyrologium inferri nequeunt sine auctoritate Congregationis S. Rituum. 53. Sanctorum nomina in Martyrologio inferenda non sunt, nisi publicus cultus ipsis per solemnem Canonizationem decretus, vel saltem ab antiquis tem-

poribus universalis Ecclesiæ consensus præstitus fuerit. 47. Sanctorum nomina, quæ in novissima Martyrologii Romani editione, Pontificis jussu, inserta fuerunt. 43. & seq. Vid. *Patronus*.

SANCTITAS non in una vel altera virtutum specie, sed in complexu omnium virtutum in gradu heroico usque ad obitum exercitarum, consistit. V. 50. Sanctitati alioquin probatæ non officiant errores circa Dogmata nondum ab Ecclesia definita. 52.

SANCTORIUS Card. S. Severinæ Rituale composuit plurimo studio, ac labore commendatissimum. IX. 70. Vid. *Rituale Card. Sanctorii*.

SANGUINE & suffocato, nec non cibis immundis sese diu abstinerunt Christi-fideles. IX. 123. Vid. *Ciborum distinctio*.

SAPIENTIA. Vid. *Archigymnasium Urbis*.

SARACENI ab Assisienti civitate, obiecto Sanctissimo Christi Corpore, fugantur. IX. 58.

SARDINIÆ Regis pietas & zelus commendantur. I. 50. Hujus Regis Magnum Eleemosynarium Episcopali charactere præditum esse oportet. IV. 166. Carolus Emmanuel Rex Concordatum celebrat cum Apost. Sede, in quo nonnulla circa immunitatem localem a Clemente XII sancita pro Statu Ecclesiastico, ad ipsius Regis ditiones extenduntur. VI. 186.

SATELLITUM præfecti in Urbe ad quid teneantur, & quid circa illorum delectum agere debeat Urbis Gubernator. V. 224. & seq.

SATISFACTIO in Sacramentali Confessione penitentibus injungenda, etiam iis qui indulgentias lucrari, & opera ad id præscripta adimplere intendunt. VI. 85. & 132. Qualis esse debeat. 77. & 134.

SAXONES Caroli Magni jussu compulsi sunt Baptismum suscipere. IV. 70. Sed notandum, quod antea ipsi declaraverant, & sponderant se Baptismum suscepturos. *ibid.*

SCHEDULÆ de legitimis natalibus infantium in Basil. Vaticana baptizandorum, sub determinata forma a Parochiis urbis concedendæ sunt. VII. 151. Schedules seu *Vigilantiæ*, quibus familiaritas Sacræ Inquisitionis hætenus concessa sit, vel subinde concedatur, nullius reboris declarantur, & abrogantur. IX. 21.

SCHISMA in Hollandia conflatum. Vid. *Ultrajectensis*. *Harlemensis*. Schisma inter Maronitas conflatum. I. 215. Illud providentia Pontificis extinguitur. II. 83. Vid. *Maronite*. Schisma Servianum. Vid. *Græco-Rutheni*. Schisma Orientalium, quorum dogmatum Constitutione in Concilio Florentino sublata. IX. 27. Schismatici Græci ad unitatem redeuntes non debent adduci ut Græcum

cum Ritum deferant. 43. Schismatici Pastores ad Ecclesiam reversi, animarum cura non privantur, modo idonei sint, & conditiones præscriptas observent. II. 210. Ac potissimum absolutionem, rehabilitationem, & dispensationes ab irregularitate, aliisque censuris obtineant. *ibid.*

SCHOLARUM Piarum Fundator. Vid. *Joseph Calasanzius*.

SCRIPTA Servorum Dei examinari debent antequam ulterius procedatur in Causis Beatif. & Canoniz. III. 23. & IV. 224. Hujusmodi examen qua methodo fieri soleat, quidque in ipso præcipue spectetur. IV. 224. Ante omnia constare oportet, quod a Servo Dei conscriptum fuit Opus, de quo agitur; alioquin examen præmittitur. 225. Nec sufficit id a Postulatoribus admitti. 226.

SCRIPTORES Pœnitentiariæ Apost. eorumque munera. II. 60. Scriptores Archivii. Vid. *Archivii Scriptores*. Scriptorum Pœnitentiariæ Apost. Officia prævio semper concursu conferri debent. IV. 195. Nec iis conferenda sunt, qui alienis servitiis aliisve officiis incompatilibus addicti sint. 196.

SCRIPTURÆ autographæ probatio per testes habentes notam manuum insufficiens censetur, nisi legitimis adminiculis fulciatur. IV. 227. Quænam esse debeant hæc adminicula. *ibid.* Scripturæ autographæ probatio per comparisonem cum aliis Chiographis ejusdem personæ, inter semiplenas, seu subsidarias recensetur. *ibid.*

SCULPTURÆ ars. Vid. *Pictura Pingendi*.

SEBASTIANUS Portugalliæ Rex insignibus victoriis adversus infideles potitus, honorificos titulos a S. Pio V. ultro oblatos præ modestia recusavit, *Obedientissimi Sanctæ Sedis Filii* denominatione contentus. V. 161. & VII. 215. Contra Mauros fortissime dimicans occubuit. *ibid.*

SECRETARIA Brevium rationes exhibere non tenetur Ratiocinatori Cameræ. III. 100.

SECRETARIUS Congregationis Boni Regiminis quam jurisdictionem exerceat in expediendis æconomicis & judicialibus negotiis Communitatum. VIII. 132. & seq. Vid. *Congregatio Boni Regiminis*. Secretarii Cameræ copias Chiographorum & Instrumentorum Cameralium communicare debent Ratiocinatori ipsius Cameræ. III. 104. Secretarii Pœnitentiariæ Apost. Vid. *Procuratores*.

SECRETUM privata conventionione jurare non licet, ut servandum sit adversus justas perquisitiones a legitima potestate faciendas. VII. 53. Secretum sive silentium, quod in Congregatione S. Officii præscriptum est, eodem prorsus modo in Congreg. Indicis, a Cardinalibus, Revisoribus, & Consultoribus custodiendum præcipitur. VIII. 112.

SÆCULARIZATIONES Ecclesiarum damnantur. II. 37.

SEGETUM extractio de una in aliam Provinciam, Legationem, aut Civitatem Status Ecclesiastici, sub certis legibus permittitur omnibus, etiam non subditis, in perpetuum. V. 31. Extra Ditionem Ecclesiasticam fieri prohibetur, sine speciali chirographo Papæ. 36. Et de una in aliam Provinciam, quoad aliquas segetes, in mensibus Junio, Julio, & Augusto, & quoad alias in mensibus Julio, Augusto, & Septembri. 35.

SEMINARIA Clericorum ab Episcopis institui, augeri, & visitari debent. I. 4. Seminarium Missionariorum Ord. Prædicat. Congregationis S. Marci constituitur in Monte Mario prope Urbem, sub dependentia a Congreg. Cardinalium de Propaganda Fide. V. 96. Ejus Seminarii Regulæ. 102. Seminarium Basilicæ Vaticanæ cui subiectum sit. VII. 146. Ejus Alumnorum Ordinationes ad Cardin. Archipresbyterum libere pertinent; Convicorum vero non nisi cum Dimissoriis eorum Ordinarii. 147.

SENATOR Urbis quomodo interesse debeat visitationi Carceris Capitolini. V. 225.

SENECTUS impedimento non est quominus quis in Religione recipiatur. IV. 36.

SENOGALLIÆ Civitati conceditur, ut per posteros 17 dies mensis Julii Nundinæ in ea private celebrentur, cum privilegiis & exemptionibus. II. 96. Vid. *Nundinæ*.

SENTENTIÆ nondum executioni traditæ contra extractores Segetum, Animalium, Lignorum &c. de loco ad locum Status Ecclesiastici annullantur & irritantur. V. 33. Sententia unica lata in prima instantia super nullitate Matrimonii, non licet ad secunda vota transire. 11. Sed duas conformes sententias ad hunc effectum prodire oportet. *ibid.* Vid. *Matrimonium*. Idipsum a Pontifice statuitur pro Causis super nullitate Professionum Regularium; & reclamanti prohibetur ex claustris exire post unicam sententiam. *ibid.* Nisi quis antea per duas conformes resolutiones obtinuerit restitutionem in integrum adversus lapsum quinquenni. 13. Sententia super nullitate Professionis expectanda est, etiam post legitime obtentam restitutionem in integrum, ad hoc, ut reclamans e Claustris migrare possit. *ibid.* Sententiæ quæ proferuntur in Causis nullitatis Professionis Regularis, postquam a S. Sede concessa fuit in integrum restitutio, plurimum sunt pro Professionis invaliditate. *ibid.* Sententia super nullitate Professionis prolata, absque Processu secundum Juris ordinem confecto, nulla definitur. 9. Item, si citati non fuerint omnes interesse habentes in sustinenda illius validitate. 10. Sententiæ duæ conformes in Causis inter Militiam Jesolymit. ejusque Milites, ac super receptione ad habi-

habitu, habent vim trium. VIII. 81. Eorum exequutio non suspenditur nisi per citationem specialem intra trimestre expeditam coram Auditore Papæ, & parti præsentatam. *ibid.* Sententiæ Evangelicæ simplicitati & SS. Patrum doctrinæ diffformes apud Auctores aliquando inveniuntur; ideoque in praxi delectus haberi debet. VI. 76.

SEPELIENDI jus quoad Parochos & subditos Latini seu Græci Ritus. I. 145. Christianorum cadavera sepelienda sunt piis Ecclesiæ Ritibus, rejectis superstitionibus. II. 36.

SEPULCRI jus in Affisiensi Basilica, inconsulto Pontifice, concedi nequit. VIII. 180.

SEPULTURA Sacra denegatur decedentibus ex vulnere in duello accepto, licet extra locum pugne obierint. VIII. 40. *Vid. Duelum.*

SERMONEM ut plurimum Romani Pontifices habere non solent nisi in Missa Pontificali. VII. 26. Olim sermocinabantur occasione benedictionis Rosæ Auræ. *ibid.*

SERVIAE & Albanæ Ecclesiæ providetur per opportuna decreta. II. 32. Servianum Schisma. *Vid. Græco-Rutheni.*

SERVIS jure belli in potestatem & dominium reductis, an eorum filii infantes, ipsis etiam invitatis, baptizari possint. IV. 46. Servi penales quoniam sunt, & quæ eorum conditio. VII. 100. Jus in filiorum infantium educationem habent a natura promanans; nihilominus jure gentium potest Dominus filios a parentibus separare. 110. Servorum penaliū infidelium filii possunt a Dominis offerri ad Baptismum. 100. Servus alienus ab hostibus captus quomodo sit Domino restituendus. 130.

SERVITUS alia pœnalis est & durior, alia civilis, quæ non omnia libertatis jura tollit. IV. 50. Ad hoc genus referenda est servitus, qua Judæi apud Christianos haberi dicuntur. *ibid.* Servitutem realem aut mixtarum Causæ graviores levioresve censendæ sunt, prout major aut minor est prædii servientis æstimatio, & Causa Italæ est, aut Ultramontana. 8. Servitus pœnalis jure Gentium inducta adversus hostes in bello captos, locum non habet inter Christianos. VII. 100. Servitutem civilem, non vero pœnalem serviunt Hebræi in Christianorum Principum Regionibus tolerati. *ibid.*

SEVERUS Sulpicius. *Vid. Sulpicius.*

SEXTÆ aut vicefimæ oblatio. *V. Oblationes.*

SIARO (de) Congregatio Monachorum S. Joannis. *Vid. Monachi Græco-Melchite.*

SICILIA. Utriusque Siciliæ pietas & religio commendatur. III. 21. & 42. Utriusque Siciliæ Rex Carolus Causam Beatificationis Ven. Mariæ a Jesu de Agreda promoveri curat. IV. 222. Idem Pontificem in Urbe invist, & cum eo agit de immunitate dierum festorum de præcepto. V. 129. In Regno Si-

ciliæ citra Pharium, & in Diocesisbus Panormitana, & Messan. ultra Pharium, reducitur observantia diversorum dierum festorum. 129. & seq. Sicilia Græcis ritibus usæ est ab octavo Ecclesiæ sæculo usque ad undecimum. IV. 98. Post expulsionem Saracenorum ope Principum Normanorum, Ritus Gallicanum amplexa fuit; ex eoque Gallico-Siculus ritus conflatus est. *ibid.* Tandem Romanis ritibus se conformat. *ibid.* Siciliæ utriusque Rex Carolus Concordatum celebrat cum Apost. Sede, in quo ad illius Dominia extenditur quicquid a Clemente XII pro Ecclesiastica Ditione statutum fuerat circa immunitatem localem. VI. 186. Idem apud Pontificem instat pro erectione Ecclesiæ Cathedralis Terliciensis. 36. Quæ erecta, & cum Ecclesia Invenacensi unita, jus nominandi ad eas prædicto Regi reservatur. 38.

SIGILLATOR Pœnitentiariæ Apost. ejusque munus. II. 59.

SIGNATURA Gratia a Papa sæpe coram se habita. II. 170. Coram Signaturæ Justitiæ Præfecto, ejusque Auditore, valide citatur etiam per citationes Camerales non subscriptas, dammodo præventum non fuerit coram Signaturæ Legatorum & Vice-Legatorum, vel ipsi in causa non rescripserint. 172. Exceptis quibusdam casibus. 173. Signaturæ Præfectus ejusve Auditor supplere debent errorem Partium in petenda superflatoria, vel subdelegatione Judicis, ubi alterutra locum non habent. *ibid.* Signatura Justitiæ in Criminalibus nullam habet auctoritatem; ideoque Causas hujusmodi committere, seu de ipsarum pertinentia cognoscere nequit. VIII. 146. Signaturæ Justitiæ & Gratiæ votantibus præcedentiæ leges statuuntur, juxta respectivam in Tribunali antiquitatem. III. 114.

SILVÆ Candidæ Episcopatus subsistit, licet Capitulum extinctum sit. IV. 148.

SIMONIA reali scienter contracta, Pœnitentiaria non revalidat titulos Beneficiorum, aut reservationes Pensionum. II. 50. Dispensat in foro conscientie ad exercitium Ordinum. *ibid.* Simoniacis non solum retinendi præhabita, sed & alia consequendi Beneficia facultatem olim ex urgentibus causis fecit Martinus Quintus. VIII. 190.

SIMONIS (B.) pueri Tridentini Martyrium, & Historici de eo differentes recensentur. VIII. 218. Sixtus V. in ejus honorem Missam propriam, Officium, & Indulgentiam concessit. *ibid.* Gregorius XIII ejusdem nomen in Martyrologium Romanum inseri jussit. *ibid.*

SIMULATIO Mahumetismi. *Vid. Occultatio fidei.*

SINDICI Cameræ Capitolinæ ex Nobil. Roman. Conscript. Cœtu eligendi. III. 59.

SINENSES Cæremoniz. *Vid. Ritus.*

SIRICII (.) Papæ & Confessoris nomen ba-

in Martyrol. Romano Gregorii XIII, & Urbani VIII jussu emendato, prætermisum fuit. V. 58. Pro eo scripserunt Franciscus Maria Florentinus, Henricus Card. Norisius, alique. 59. De Siricii sanctitate splendidum extat testimonium in epistola Valentiniani Imperatoris. 60. Siricius sanctissima decreta condidit ad Ecclesiasticam Disciplinam firmandam, aut restaurandam. *ibid.* Idem Jovinianum, Auxentium, Bonosium aliosque hæreticos damnavit; Manichæos & Priscillianistas eiecit. 61. Eundem post obitum SS. Patres ac Pontifices, & Catholice Synodi elogiis cumularunt. *ibid.* Illius nomen inter Sanctos ab Ecclesia agnitos exhibent Martyrologia Bedæ, Rabani, & Monasterii S. Cyriaci de Urbe, tum illud a Florentinio editum, & alia quæ Cardinali Baronio cognita esse non potuerunt. 62. S. Siricii erga S. Hieronymum agendi ratio vindicatur. *ibid.* S. Hieronymi duriora quædam verba in S. Siricum prolata excusantur. 66. Vid. S. Hieronymus. S. Siricius Rufini erroneam doctrinam cognitam habere non potuit. 67. Nec Origenistarum errores sub Siricii Pontificatu ita in publicum prolati fuerunt, ut ab eo damnari potuerint. 71. Vid. *Origenista*. S. Siricius non sine causa a S. Paulini Nolani necessitudine initio abstinuit. 69. Postea tamen eidem se benevolum præstitit. 70. Vid. S. Paulinus. S. Siricius non immatura morte sublarus fuit, quum septuagenario major esset, & sedisset annos quindecim. 74. S. Siricii Sanctitas & Patrum illustri testificatione, & Ecclesie cultu, & objectorum refutatione a Pontifice comprobata est. 75. Ideo illius nomen Martyrologio Romano sub die 16 Novembris jure inscribendum decernit. *ibid.*

SIROLI Ecclesia in Diocesi Humanarensi sita est. IV. 148.

SIXTUS IV nonnulla concessit Archihospitali S. Spiritus in Saxia. V. 197. Vid. S. Spiritus. Indulgentias & facultates anno Jubilæi primus suspendit. VI. 100. Vid. *Suspensio*.

SIXTUS V veterem consuetudinem celebrandi Pontificales functiones in Ecclesiis & Basilicis per Urbem restituere studuit. V. 201. Quid circa pœnas de damno dato constituerit. VI. 217.

SOCIETAS Jesu. Vid. *Jesu Societas*. *Jo-sueta*. Societatis Jesu Sacerdotes Missionarii ad Indias tum Orientales, tum Occidentales quibus facultatibus per Rom. Pontifices donati fuerint, dispensandi super impedimentis matrimonii tam contracti quam contrahendi, & pro foro tam interno quam externo. IX. 224. & seq.

SOCIUS in dominio domus præfertur vicino in ipsius emptione. IV. 179.

SOLLICITANTES ad turpia occasione Confessionis Sacramentalis perpetuam incur-

runt inhabilitationem ad celebrationem Missæ. III. 229. Vid. *Confessarii*.

SOLLICITATORIBUS Cameræ Apost. plura præscribuntur officia, arbitrio Thesaurarii generalis inter eos distribuenda. III. 99. & 104.

SOMASCHÆ Congregatio Cleric. Regul. a B. Hieronymo Æmiliano fundata. IV. 205.

SONUS in Musicis Ecclesiarum qualis esse debeat. V. 190.

SORBONÆ Facultas Theologica Parisiensis Censuram edidit Operis de *Mystica Civitate Dei* Ven. Mariæ de Agreda. Quid de hac Censura senserit Cardinalis de Aguirre. IV. 230.

SORTILEGIUM. Sacerdotes abutentes Sacrificio Missæ ad Sortilegia, perpetuam incurunt inhabilitationem ad celebrationem Missæ. III. 229.

SPECTACULA inverecunda prohibentur. I. 175.

SPICARUM derelictarum collectio post messem pauperibus omnino permittenda est in Locis Ditionis temporalis Pontificis per aliquot dies, postquam manipuli in locum unum redacti fuerint. I. 140. & VII. 48. Id ut pauperibus integrum sit nulla animalia per eos dies in prædia introducuntur. VII. 49. Spicarum Collectoribus permittitur extractio quocunque tempore, etiam extra Statum Ecclesiasticum. V. 36.

SPINELLIUS Joseph, Cardinalis, Archiepiscopus Neapolitanus, laudatur. III. 21. Præficitur operi Sacrarum Missionum per Neapolitani Regni Diocesces habendarum, cum facultatibus &c. *ibid.*

SPIRENSIS Episcopi jurisdictio in Ecclesiam Collegiatam B. M. Virginis in Bruchsal, ejusque Capitulum, firmatur per Epistolam Decretalem. IV. 183. & seq.

PIRITUS (S.) in Saxia Archihospitale a Benedicto XIV insigniter ampliatum fuit. VI. 48. Idem concessit, ut Sacramentum Confirmat. infirmis in eo decumbentibus conferri possit a quocunque Antistite, quum Præceptor, seu Commendatarius, aut Prior pro tempore, ad id accesserit. 214. Archihospitalis ejusdem bona obligata sunt Mensæ nummulariæ a Paulo V in eodem erectæ. 200. Vid. *Banchum*. Ejusdem Beneficia, Prioratus, Ecclesiæ, & membra quæcunque, ad Præceptoris, seu Commendatarii collationem & provisionem collative pertinent & sunt manualia ad ipsius nutum, atque ab Apost. Reservationibus omnino exempta. V. 197. Canonici quoque Regulares ejusdem Præceptoris jurisdictioni & correctioni privative subiecti, a qua nullius privilegio eximi possunt. 198. Ideo Pontifex decernit, eorundem Beneficiorum pro tempore vacantium fructus, & Ca-

& Canonicorum ea obrinentium Spolia, quamvis hi Professionem non emiserint, ad Camera Apost. non spectare; sed a Præceptore seu Commendatario de illis disponendum esse in beneficium Archihospitalis, seu Ecclesiæ, aliorumque membrorum ejus. 199. Vid. *Canonici. Moniales. Archihospitale.*

SPIRITUS Sancti Processio a Patre & Filio. I. 143. Particula *Filioque* in Symbolo omitti potest a Græcis. *ibid.* Non tamen ab Albanensibus, qui eam recitare consueverunt. *ibid.* Nec Italo-Græcis, si suspecti sint, & ab Ordinario requirantur. *ibid.* Spiritus Sancti Processio a Patre & Filio in Græcorum unione cum Ecclesia Romana primario admissa. IX. 27. & 41. Triplex ea de re questio Græcos inter & Latinos examini subiecta. 41. Spiritus Sancti Imagines sub humana Juvenis forma damnantur & prohibentur. III. 30. Vid. *Imagines.*

SPOLETANI Episcopi jurisdictioni variæ subjiciuntur Ecclesiæ & loca ex Farfensis Abbatibus jurisdictione dismembrata. IV. 117.

SPOLIATOR Jure Civili ad restitutionem adigebatur, non autem is, qui rem vi occupatam ab eo etiam scienter emisit. Sed in Canonico Jure correctum fuit. VII. 136.

SPOLIO subjiciuntur bona Clericis, etiam Curialibus, acquisita per negotiationem. I. 27. & seq. Spoliorum Commissarii rationes reddere tenentur in Computisteria Camera Apost. III. 100. Spolio Camera Apost. debito non sunt obnoxia bona Archihospitalis Sancti Spiritus in Saxia, & membrorum ejus. V. 199. Neque supellectiles, aliaque ornamenta sacra ad Divinum Cultum destinata in Capellis privatis Episcoporum, aliorumque Beneficia Ecclesiastica obtinentium. 103. Vid. *Supellex.* Spolio obnoxia sunt res Episcoporum, in rerum propriarum inventario non descriptæ. VI. 198. Spolia Archiepiscoporum, Episcoporum, & reliquorum Prælatorum per Regnum Neapolitanum ab Innocentio XII addicta fuerunt Ecclesiis, quibus Antistites hujusmodi, dum viverent, præfuerunt. IX. 141. Innocentianam Constitutionem iteratis editis Declarationibus, Benedictus XIII defendit adversus cavillosas quorundam interpretationes. 142. Nova forma assecurandis, custodiendis, distribuendisque Spoliis hujusmodi Prælatorum præscribitur. 143. Quicumque Sede vacante quoque modo Spolia illa administrant, vel administrationi præfuerunt, novo Præsuli rationem reddere tenentur. 144.

SPONSALIA a parentibus pro filiis im-
puberibus facta olim filii servare tenebantur;
non autem nunc. VII. 94. Sponsalia apud
Judæos majorem Sponso tribuunt potestatem
in Sponsam, quam inter Christianos; itaut
Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. X.

corruptor alienæ Sponsæ pro adultero habeatur, & adulterii poena puniatur. IV. 84. Hinc est, ut Sponsus a Judaismo ad fidem Christianam conversus, hujusmodi potestatis jure, ad Baptismum offerre possit Sponsam; quæ sic oblata retinenda est; & probanda. *ibid.* Sponsalia apud Hebræos inter Sponsum ex una, & Sponsæ parentes, aut proximiores agnatos, ex altera parte, contrahuntur; vocantur autem eorum lingua *Tenaim*. 88. Sponsalia Judæorum tunc valida & rata censentur, quum in scriptis legaliter redacta sunt, addita testium subscriptione, vel juramento coram testibus præstito, inter partes contracta. *ibid.* Sponsalia ita contracta non obligant mulierem desponsatam ad contrahendum matrimonium; sed si ipsa recusat, inobedientiæ erga parentes tantummodo arguitur. *ibid.* Si tamen copula post Sponsalia sequatur, utraque pars adigitur ad contrahendum matrimonium, non tam vigore contractus, quam in poenam commissi reatus. *ibid.* Sponsalia etiam valide, ut præfertur, contracta, facile inter Hebræos dissolvuntur auctoritate Rabbini, qui contrahentes a juramento absolvit. *ibid.*

SPONSUS a Judaismo ad fidem conversus si sponsam offerat ad Baptismum, contractorum Sponsalium probationem exhibere tenetur. IV. 90. Si probetur, Sponsalia legitime, juxta nationis suæ mores, contraxisse, Sponsa ad Carechumenerum domum deferri debet, ibique quamdiu oportebit, non tamen ultra quadraginta dies retineri & probari. *ibid.* Si autem probationes tales exhibeat, quæ juxta Christianorum dumtaxat leges valida Sponsalia evincerent; tunc mulier juxta Vicum evocari, & in Ecclesia aliove idoneo loco, de amplectenda fide interrogari debet; non tamen retineri, nisi conversionis spem ostendat. *ibid.*

SPORTULÆ in Causis de damno dato exigendæ dumtaxat sunt tamquam in Causis Civilibus. VI. 222.

STATIONES dum indicebantur in variis Ecclesiis Urbis, ita totius Cleri Conventus habebatur, & Pontificales Functiones peragebantur. V. 201. Hunc morem Sixtus V restitute optavit, sed vixit recentior consuetudo, ut pleræque Functiones hujusmodi in Pontificii Palatii Sacellis celebrarentur. *ibid.* Stationum Indulgentiæ a Capitulo Lateranensi communicari possunt Ecclesiis sibi subiectis, aut Basilicæ aggregatis, pro iis dumtaxat diebus, quibus in Missali Romano assignatur Statio ad S. Joannem in Laterano. VII. 46. Idem respectu decernitur quoad Capitulum Vaticanum. 193.

STATUS liberi probationes ante Matrimonium perfaciendæ. I. 77.

Gg

STAU-

STAUROPEGIUM Patriarchis Orientalibus usitatum, est jus figendi Crucem, quum novum Monasterium in Diocesi alienius sui Suffraganei erigitur. II. 74. Quo facto Monasterium huiusmodi ab Episcopi Diocesani jurisdictione exemptum, & Patriarchæ immediate subiectum remanet. *ibid.* Vid. *Crucis fixio*.

STEPHANI (S.) Bajulivo Ord. Ierosolym. quænam jurisdictio, sive exemptio competat in Oppido Putiniani. I. 213. S. Stephani Abbatis, & ducentorum Monachorum S. Petri de Cardegnâ Martyrum nomina, Summi Pontificis cura Martyrologio Romano inscripta fuerunt; post centum & ultra annos ex quo Clemens VIII id fieri iusserat. V. 42. S. Stephani Papæ & Martyris Militia pluribus privilegiis a Sede Apost. decorata fuit. 29. Ejus Militibus conceditur, ut ense præcincti coram Papa apparere possint. *ibid.* S. Stephanus I Hungariæ Rex Quinqueeclesiensis Ecclesiæ Fundator. VIII. 207.

STIPHAUT (Van.) Joannes, pseudo-Episcopus Harlemensis, nulliter electus decernitur, cum censuris & inhibitione. II. 223. Idem illicite consecratus declaratur, suspenditur ab exercitio Ordinis, & jurisdictionis, & excommunicatur. III. 11.

SUBDIACONIS numquam licuit Eucharistiam sub speciebus panis vel vini populo ministrare. IX. 114.

SUBJECTIO immediata S. Sedi importat meram exemptionem passivam. I. 213.

SUBLACUM temporali dominio & jurisdictioni Monasterii S. Scholasticæ Sublacens. olim subiectum. VIII. 152. Justis de causis una cum reliquis Terris, Oppidis, & Castris sitis intra fines Ditionis Ecclesiasticæ, a temporali jurisdictione Monasterii eximitur, & Cameræ Apost. incorporatur. *ibid.* Cameræ addicuntur quoque reliqua bona jurisdictionalia ejusdem Monasterii in casu devotionis. 153. Necnon præstationes & proventus, huiusmodi temporali jurisdictioni adnexi. *ibid.* & seq. Loca tamen quæcunque extra Ecclesiasticæ Ditionis fines sita, temporali jurisdictioni Monasterii & Abbatum relinquuntur. 152. Spiritualis quoque jurisdictio præservatur in terris & loca Cameræ incorporata. 153. Jus item venandi, pascendi, & universim emolumenta quæcunque Monasterio aliter competentia, ratione temporalis jurisdictionis. *ibid.* Quænam sint emolumenta temporali jurisdictioni adnexa, declaratur in subiecto *Motu proprio*. 156. Eademque addicuntur Communitatibus, sub onere ferendi onera temporalis jurisdictionis. 158. Recensentur ac taxantur huiusmodi onera. Bona in emphyteusim concedi solita, qua forma subinde per Monasterium concedenda. 154.

SUBSIDIA dotalia, quæ antea ab Archiconfraternitate B. M. V. de Planctu distribuebantur, in posterum ab Archiconfraternitate Doctrinæ Christianæ distribui jubentur. III. 69. Adolescenti, qui in Doctrina frequentanda diligentior fuerit, conceditur nominatio ad unum Subsidium huiusmodi. 71. Subsidium Charitativum quomodo a Terliciensibus solvendum. VI. 38.

SUBSTITUTIS decem Fiscalibus Gubernii fixum emolumentum est in *Schedul. mot. propr.* VI. 13. Quas Causas Criminales agitare possint. *ibid.* Vid. *Criminales*. Substituti Locum tenentis Tribunalis Auditoris Cameræ quæ præstare debeant in Causis Criminalibus. VIII. 146. Vid. *Processus*.

SUCCESSOR in possessione rei per vim occupatæ, aut furto sublatæ, quomodo ad restitutionem teneatur. VII. 136. & seq. Successoris confirmatione opus non est, ut vim suam obtineant Constitutiones generales, & perpetuæ Romanorum Pontificum. 53.

SUFFRAGIA fidelium vivorum animabus purgantibus profunt. I. 143. In suffragiorum paritate post tertium scrutinium in Ordine Minorum S. Francisci de Paula electiones aliaque negotia devolvuntur ad Correctorem Generalem, vel Provincialem, ejusdem iudicio dirimenda. VIII. 163.

SUFFRAGANEI Archiepiscoporum Urinensis & Goritienfis designantur. VII. 73. Vid. *Episcopi Suffraganei*.

SULPICIVS Severus discipulus S. Martini, ejusque Vitæ Scriptor, laudatur a S. Paulino Nolano, a Paulino Petrocorienti, Venantio Fortunato, Gregorio Turonensi aliisque. V. 55. De eo tamen scribit Gennadius, Pelagianis in senectute adhæsisse; & in ipsius Dialogis Millenariorum errores agnoscere licet; unde & ipsius Opuscula a Gelasio Papa inter apocrypha recensentur. *ibid.* Sulpicius hic numquam Episcopus fuit; Presbyterum vero fuisse unius Gennadii testimonio comprobatur. 56. Illius autem nomen Martyrologio adscriptum non fuit, sed S. Sulpicii Bituricensis Episcopi. *ibid.*

SULPICIVS (S.) Severus, Bituricensis Episcopus, in Martyrologiis laudatus ad diem 29 Januarii, nil commune habet cum Sulpicio Severo discipulo S. Martini. V. 57. Unde merito ab ejus elogio expunctum fuit additamentum illud, *Discipuli S. Martini*. 58.

SULPICIVS (S.) alter Bituricensis Episcopus, cognomento Pius, in Martyrologiis memoratur die 17 Januarii. V. 57.

SUPELLEX Sacra Cardinalium defunctorum ad Sacellum Pontificium pertinet. V. 200. & seq. Vid. *Sacellum*. Supellex Sacra, & alia Utensilia ad Divinum Cultum in pri-

privatis Episcoporum aliorumque Beneficia Ecclesiastica obtinentium Capellis, destinata, neque sub Spoliorum nomine, neque sub testandi facultatibus comprehenduntur, sed Ecclesiis, in quibus Beneficia obtinebant, omnino cedere debent, post eorum obitum. *ibid.* & VII. 155. Supellectilem ejusmodi, eorum qui Beneficia aut Canonatus in Basil. Vaticana obtinebant, potest Capitulum Vatic. propria auctoritate apprehendere, etiam si tempore obitus in Canonatum & Beneficiorum possessione amplius non fuerint. VII. 155. Supellectilem Sacram certis potissimum Ecclesiis legari convenit a Cardinalibus habentibus indultum testandi de illa. V. 203.

SUPERIORES Regularium quæ observare debeant in Tyronum admissione. V. 13. Superiorum Regularium consensus exquiritur a S. Sede in concedendis dispensationibus pro Regularibus. *ibid.* Superiores Regulares non possunt suis subditis concedere Literas Dimissorias ad recipiendos Ordines ab alio, quam ab Episcopo Diocesano, nisi hic a Diocesi absit, vel Ordinationes in Temporibus non sit habiturus. IV. 37. Eorum Dimissoria nullæ declarantur, nisi adjuncta habeant documenta de absentia Episcopi Diocesani, sive quod Ordinationes habiturus non erit. 40. Vid. *Episcopus. Ordinatio.* Superiores Regulares Monasteriorum Monialium, bis aut ter in anno Confessarium extraordinarium offerre tenentur universæ Communitati. V. 80. Et quidem semel saltem in anno hujusmodi Confessarium deputare debent a Clero Sæculari, vel ex alio Ordine Regulari. 92. Singulis autem Monialibus peculiarem Confessarium extra ordinem in pluribus casibus denegare non debent. 91. V. *Confessarius.* Superiores Regulares non se opponentes Regularibus petentibus Professionis nullitatem, officio deservunt. 13. Superior Regularis, una cum Ordinario loci, cognoscere debet Causas super nullitate Professionis Regularis intra quinquennium promotas; sive actio sit a Religione intentata, sive a Professo. V. 9. Idem statuitur si Causa intra quinquennium legitime introducta post quinquennium denuo instauretur. *ibid.* Superior Regularis similiter cum Ordinario cognoscere debet Causas nullitatum Professionum Monialium sibi subiectarum. 8. Superior Regularis ad effectum cognoscendi Causas super nullitate Professionis, est Prælatum localis Monasterii, Conventus &c. 9. Superior Regularis Coniudex in hujusmodi Causis existens, juri suo cedere nequit, sed alium potest subdelegare. *ibid.* Superiori Regulari dissentiente a iudicio Episcopi in Causa nullitatis Professionis, Causa devolvitur ad S. Sedem. *ibid.* Superior Regularis alius a primo, una cum Iudice secundæ, aut ulterioris instantiæ, semper in Causis hujusmodi

judicare debet. *ibid.* Si in loco Iudicis secundæ, aut ulterioris instantiæ non adsit Superior Regularis ejusdem Ordinis, assumendus erit Superior Monasterii vicinioris ipsius Ordinis, vel alius Iudex Ecclesiasticus, deputatus ab eo, ad quem pertinet. 11. Superior Regularis in Causis nullitatis Professionis non admittitur ad iudicium secundum, quum Causa apud S. Sedem iudicatur, quacunque de causa. 12. Et si agatur de Causa infra quinquennium promota. *ibid.* Vid. *Regulares.*

SUPERIORISSÆ Ordinis Fontebraldensis, Virginum Anglicanarum, & Magistratum Piarum & Sanctarum. Vid. *Fontebraldensis. Anglicana Magistra.*

SUPPLICATIO. Vid. *Processio.*

SUPPLICATIONES signatas falsificantes excommunicantur. I. 30. Supplicationum remissiones contra divisionem materiarum a Papa factam, & absque expressa illius derogatione obtentæ, annullantur. III. 53.

SURRIPIENTES, asportantes, aut apud se retinentes Hostias, vel Particulas consecratas, Curia Sæculari tradantur puniendi. II. 42. Et si Ecclesiastici sint degradentur, & Curia Sæculari tradantur. *ibid.* Etiam pro prima vice: etiam minores 25 annis, dummodo 20 annum attigerint. *ibid.* Rejectionibus de non consecratione, aut de honesta intentione, nisi ab ipsis Reis probentur. *ibid.* & seq.

SUSPENSIO Indulgentiarum, & facultatum specialium absolvendi, dispensandi &c. durante anno Jubilæi. VI. 63. Indulgentiæ ab ea suspensione exceptæ & præservatæ. *ibid.* Controversiæ antea vigentes, quæ per eas exceptiones aliasque clausulas opportune appositæ sublatae sunt. 104. & seq. A suspensione pariter exceptæ fuerant facultates quæ tam Prælatorum, ac Tribunalium, & aliorum. 64. Item declaratum fuit, suspensas non esse facultates absolvendi, dispensandi &c. in Urbe. 88. Verum extra Urbem suspensas remanere alias omnes facultates hujusmodi non solum concessas occasione & intuitu Indulgentiarum, sed quocunque alio titulo & causa concessas. 106. & seq. Suspensionem aliarum Indulgentiarum & Facultatum occasione Anni Sancti primus invexit Sixtus IV, eamque inseruit in Bula Indictionis Jubilæi. 100. Sequentes autem Pontifices diversa ratione, & diversis formulis usi sunt, quas inspicere oportet, ut de suspensionis amplitudine recte iudicetur. 108. Suspendio a Sixto IV indicta, ad suum & *Sedis Apoc. Beneplacitum duratura*, nunquam expresse revocata fuit, sed de virtuali revocatione dubitari non potest. 100. Suspendi an possit ab Ordinario is, qui a Papa fuit ordinatus, disputant Doctores. IX. 212. Episcoporum Suspendio, vel depositio, est privatio

Pontificis iudicio reservata. *ibid.* Suspendio ipso iure incurritur ab Episcopo, in aliena Diocesi Ordines conferente, irrequisito Loci Ordinario; secus vero, si Vestes, Vasa, Sacrasque Virgines benedicat. VIII. 60. Vid. *Pontificalia*. Suspendus habetur ab omnium Ordinum exercitio Reus, qui se coram A. C. constituit, licet per Urbem quomodocumque habilitatus. 149.

SYMBOLUM in qualibet Missa, etiam pro Defunctis, recitatur a Græcis; eumque morem Pontifex servari iubet a Monachis Ordinis S. Basilii. IX. 38. Symboli recitatio in Sacrificio Missæ a Græca ad Latinam Ecclesiam traducta. *ibid.* Symbolo Nicæno non solum licuit, sed & decuit superaddere particulam *Filioque*. 41. Symbolum idem sine additamento *Filioque* a Græcis & Orientalibus quandoque recitari permisit Apost. Sedes, quandoque vero hanc facultatem denegavit, prout diversæ facti circumstantiæ exegerunt. *ibid.*

SYMPHONIÆ in Ecclesiis receptæ tolerantur, dummodo sint moderatæ & decentes, & non fiant certis per annum temporibus. V. 192.

SYNGRAPHÆ Montis Pietatis, vel Banchi S. Spiritus. Vid. *Cedulas Montis Pietatis*.

SYNODALES Iudices. Vid. *Iudices*.

SYNODORUM & Conciliorum celebratio Ecclesiæ perutilis, & a Concilio Trid. commendata. I. 63. Synodorum & Conciliorum celebratio Episcopis suadet. 58. Synodi Nationalis Maronitarum Canones confirmantur. 99. Vid. *Maronitæ*. Synodus Maronitarum, in qua agnitus fuit Patriarcha a Pontifice electus, approbatur, & confirmatur. III. 219. Synodum Diocesanam licet Episcopi celebrent iure proprio, nec speciali ad id facultate indigeant, solent tamen plures eorum Apost. Sedis iudicium super edendis Constitutionibus antea exquirere. VII. 245. Synodum quomodo cogere debeat Vicarius Apost. Goritiæ constitutus. *ibid.* Ad Synodum Comacensem vocari possunt Ecclesiastici Locorum a Præpositura Pomposiana dependentium, durante Vicariatu Apost. in persona Episcopi Comacensis. 248. Synodus unica celebrari debet pro Diocesis Ecclesiis Juvenacensis, & Terlitensis, invicem unitarum; & quidem prima vice in Ecclesia Juvenacensi, deinde arbitrio Episcopi. VI. 38. Synodus Libanensis quid de Commemoratione Papæ in Missa edixerit. IX. 103.

SYNOPSIS Resolutionum in Causis jurisdictionalibus & dubiis in Congreg. Lauretana propositis editarum, approbatur, & confirmatur. I. 202.

SYPONTI mos invaluerat, ut feria V Majoris Hebdomadæ Archiepiscopus, Sacro

Chrismate in Civitate confecto, ad Garganum Montem se conferret, ibique alteram Missam celebraret. III. 76. Id ab Honorio Papa III veritum fuit. *ibid.*

SZEPTYCHI Athanasius Archiepiscopus Kiovensis laudatur. II. 76.

T

TABELLÆ Defunctorum nomine inscriptæ quatenus Christianis Sinensibus retinere liceat. I. 163.

TABULA Altaris. Vid. *Altare*.

TALY, seu Monile, cum imagine Idoli, licet informi, prohibetur mulieribus Christianis. II. 114. & seq.

TARRACONENSIS Concilii Decretum, super reductione dierum festorum de præcepto, a S. Sede approbatur, & confirmatur. I. 178. & V. 124. Nimirum, ut omnibus diebus Dominicis, aliisque Solemnioribus Festis, fideles Missæ interfint, & ab operibus servilibus abstineant; in aliis vero Missam audiant, sed operari possint. *ibid.* Eandem methodum sequitur Benedictus XIV in concedendis huiusmodi immutationum iudiciis. *ibid.*

TAXA a Paulo V statuta in sua Constitutione 72 observari debet a Iudicibus & Notariis Urbis, præsertim in Causis Criminalibus. V. 223. Palam in singulis Notariorum Officiis exposita retineri debet sub penis &c. 229. Taxa statutaria Causarum Civilium attendenda est a Iudicibus in exigendis emolumentis, aut sportulis in Causis de damno dato. VI. 221. Taxa Ecclesiæ Terlitensis. Vid. *Terlitensis*. Taxæ constitutæ fines ne transgrediantur Iudices & Notarii in Causis Criminalibus, Auditoris Cameræ vigilantia commendatur. VIII. 41. Vid. *Auditor Generalis*. Taxa pro Birruariorum utensiliis, imposita Communitatibus intra Urbis Districtum sitis, reduci iubetur. 138.

TELESPHORUS (S.) primum instituit, ut in die Nativitatis D. N. J. C. ab unoquoque Sacerdote Missarum solemnia ter celebrentur. III. 75.

TEMPLUM Domini tribus vicibus in anno adire jubeantur Judæi, eamque legem servavit etiam Christus Dominus. VI. 66. Item ab alienigenis quoque frequentatum fuit & Salomon pro his etiam oravit. *ibid.* In Templis Gentilium nefas est Christianis viciniis inservire. II. 114. & 122.

TEMPORA Ordinationum. Vid. *Episcopi Ordinationes*.

TENAIM vox hebraica, qua Sponsalia de futuro vocantur apud Judæos; matrimonium vero de præfenti vocatur *Kiddusim*. IV. 88.

TENEBRARUM Officia. Vid. *Officia hebdomada Majoris*.

TEN.

TENTATIO Dei alia expressa, alia interpretativa, & quando alterutra adesse censetur. IX. 60.

TERLITIENSES Archipresbyteri pluribus privilegiis gaudentes, diuturnas lites agitarunt cum Episcopis Juvenacensibus, Loci Ordinariis. VI. 34. & seq. Novissime Antonius Fioravante Archipresbyter, dimisso Archipresbyteratu in manibus Papæ proponit erectionem Ecclesiæ Collegiatæ Terlitienſis in Cathedralē; idque Consilium a Congregatione Consistoriali admittitur, consentiente Episcopo, & instante utriusque Siciliæ Rege. 36. Pontifex lites omnes ad se avocat, & extinguit. 37. Recenset Oppidi Terlitienſis, jampridem Civitatis nomine decorati, ejusque Collegiatæ Ecclesiæ & Capituli statum ac prærogativas. *ibid.* Collegiatam supprimit, eamque in Cathedralē erigit, & cum Cathedrali Juvenacensi æque principaliter unit, eidem Episcopo regendam committit, ac jus nominandi personam utrique simul Ecclesiæ in posterum præficiendam Regi utriusque Siciliæ reservat. *ibid.* Peculiares hujusmodi unionis leges, ab Episcopo, & a duobus Capitulis respective servandæ, quoad præcedentias, residentiam, deputaciones Vicariorum generalium & Capitularium, celebrationem Synodi, electionem Examinatorum Synodaliū, Collationes Beneficiorum &c. 38. Terlitienſis Archipresbyteratus, olim Dignitas in Collegiata Ecclesia Principalis, supprimitur, & illius loco eriguntur in nova Cathedrali Ecclesia duæ Dignitates, nimirum Archidiaconatus, prima post Pontificalem, & Archipresbyteratus, secunda Dignitas, cui injungitur Cura Parochialis; cum assignatione reddituum, & diversarum legum præscriptione. 39. & seq. Alia præscribuntur circa formam, Officia, & facultates Capituli, & Canonicorum Terlitienſium. 41. Provisio Dignitatum, Canonicorum, & Præbendarum in Ecclesia Terlitienſi. 43. Terlitienſi Mensæ Episcopali assignantur fructus Archipresbyteratus suppressi, cessante eorum reservatione temporaliter facta favore resignantis. 44. Terlitienſi Ecclesiæ taxa fixatur in florenis 33 cum duobus tertiis. 45.

TERRÆMOTU subversa Ecclesia, an & quando debeat iterum consecrari. IX. 160. Vid. *Consecratio*.

TERRITORIUM separatim importat jurisdictionem in Clerum & populum, in Ecclesiis & loca. I. 211. Territorium separatim Prælati inferiori competere non censetur in loco intra certam Diocesim existente, nisi constet de privilegio Apost. aut de immemorabili consuetudine. IV. 127. Vid. *Exemptio*. Territorii separati jura ex mera denominatione nullius Diocesis non probantur. *ib.* Territorium separatim Monasterii S. Rufi-

li Foripompilii Basilicæ Vaticanæ uniti, judicialiter canonizatur, & auctoritate Apost. confirmatur. VII. 197. Idem quoad alia nonnulla Monasteria, & loca eidem Basilicæ unita. 194. 198.

TERTIARIÆ subjæta sunt jurisdictioni Parochorum, in quorum Parochiis convivunt. VI. 24.

TERTII Ordinis S. Francisci Confratres. Vid. *Indulgentiarum communicatio*. Tertio Ordini Sæculari de Pœnitentia, quem S. Franciscus instituit, plures Indulgentias concesserunt Romani Pontifices, aliasque aliis Ordinibus concessas ad ipsum per communicationem extenderunt. VII. 18. Dubitatum fuit, an omnes, seu aliquæ ex illis, revocata essent a Paulo V in præfinitione Indulgentiarum pro Regularibus. *ibid.* Nonnulla dubia a Congreg. Indulgentiarum sublata fuerunt, sed aliæ controversiæ non deerant. 19. Ideo Pontifex Tertio eidem Ordini plures Indulgentias plenarias, & non plenarias, abrogatis aliis, concedit. *ibid.* Tertium Ordinem etiam S. Franciscus de Paula instituit S. Francisci Assisienſis exemplum fortassis sequutus. 118. Tertiariis quoque istis Indulgentiæ speciales conceduntur. *ibid.* Vid. *Indulgentiæ*.

TESTANDI facultas concedi solet S. R. E. Cardinalibus etiam quoad bona ex Ecclesiasticis proventibus acquisita. V. 202.

TESTES plures, sed singulares quoad varios actus successivos, ex quibus unicum delictum constatur, si non ad pœnam, sufficientes decernuntur ad torturam in Causis &c. II. 67. Testis unus non probat de jure. IV. 82. Limita, ut collatio Baptismi per unicum testem fide dignum probari possit. 66. Item limita, quando testis unus legitimis præsumptionibus, & validis conjecturis adminiculatus est. 82. Testes in Judiciis Civilibus & Canonicis admittuntur etiam mulieres. *ibid.* Testes habentes notam manum, identitatem scripturæ autographæ non probant, nisi validis adminiculis fulciantur. 228. Quæ debeant esse hujusmodi adminicula. *ibid.* Testes examinati *turmatim*, invalidam probationem constituunt, sed de substantia examinis formalis est, ut singuli seorsim audiantur. *ibid.* Testes de auditu allati in Processu Apostolico conjugii non possunt in linea æqualis probationis cum testibus de visu extantibus in Processu ordinario in Causis Beatif. & Canoniz. Sanctorum. X. 5. Vim tamen adminiculativam habere possunt, modo majorem, modo minorem, pro varia circumstantiarum conditione. *ibid.* Quodnam exinde promuet in ipsis Causis Beatific. & Canoniz. absolvendis discernen. *ibid.*

TESTIMONIUM Judicis omni exceptione majoris, in antiquis attendi debet. I. 213.

THEATINORUM Ordini unus locus Consultoris in Congreg. Sacr. Rituum perpetuo attribuitur. II. 201.

THEATINUS Archiepiscopus concordiam iniit cum Capitulo Vaticano super Monasteriis, seu Abbatibus S. Martini de Fara, & S. Salvatoris de Majella Provinciæ Theatinæ, & quod jus in ea habeat. VII. 194.

THEODORETI, Cyri Episcopi, Liber de Vitis Patrum, inscriptus *Philothheus*, sive Religiosa Historia, laudatur. VIII. 129. Ejusdem libri auctoritatem ab aliquibus impetitam vindicarunt eruditiores viri. *ibid.*

THEODORI Pontificis nulla mentio fit in Martyrologio Romano, aliisque Ecclesiæ monumentis, ex quibus de cultu illi exhibito constare tuto possit. V. 58. Hinc ejus nomen in nova Martyrologii editione non admittitur. *ibid.*

THEOLOGUS Consultor Pœnitentiariæ Apost. & Societate Jesu assumi solet; & de ejus officio. II. 59.

THERESIÆ (S.) Opera non aliena industria, sed ipsius tantum studio composita fuisse, probatum fuit. IV. 228.

THERIACA & Balsamum Apoplepticum a Regularibus vendi possunt. I. 13.

THERMAS Diocletiani ædificare instituit Maximianus, & quo consilio id præstitit. X. 12.

THESAURARIO Generali Cameræ Apost. competit delatio Rocchetti per Urbem, & Lemniscorum usus. III. 215. Thesaurarius Generalis non tenetur peculiariter rationes exhibere in Computisteria Cameræ Apost. 100. Thesaurarii Generalis Officia & facultates diversi generis in Congregationibus Cameralibus, & in directione æconomice Cameræ Apost. 90. & seq. Thesaurarii Provinciales documenta solutionum exhibere debent in rationum redditione. 94. Idem rationes singulorum annorum intra tres menses anni frequentis exhibere tenentur. *ibid.*

THESES in Sorbona defendendæ nuper propositæ sub titulo *Hierusalem Calesti* damnantur. VII. 144.

THEUDALDUS Marchio celebre Monasterium S. Benedicti in Polirone fundavit in Statu Mantuano. IV. 185. Quo in Monasterio Monachis tribuitur facultas eligendi Abbatem. 187. Ex hoc non inducitur exemptio ab Episcopi jurisdictione. *ibid.*

THIBET. In Regna Magni Thibet mittuntur Missionarii. I. 138.

THOMAS (S.) Aquinas. Ejus auctoritas de non conferendo Baptismo infidelium filiis infantibus, contra voluntatem parentum. IV. 44. Ejusdem doctrina de intentione in adulto requisita, ut valide baptizetur. 74. & 80. Ejusdem sententia de non prohibendo Clericis Sæcularibus ingressu in Ordines

Regulares. 30. Item illius Monitum de Confessario extra ordinem facile concedendo Religiosis viventibus in Communitate, cui unicuique Confessarius ordinarius est assignatus. V. 78.

THOMASIIUS Joseph Cardinalis laudatur. II. 201. Cantum planum sublata Musica, in sua Titulari Ecclesia servari jussit. V. 178.

THRONI, sive Antimensia Græcorum. I. 148. Eorum usus prohibetur Presbyteris Latinis. *ibid.*

THURIFICATIO. In Episcopi thurificatione, & Gubernatoris Prælati, seu Vicelegati, quæ regulæ observari debeant. III. 193.

TIBICINES. Vid. *Musæi*.

TIGNI ferendi servitus statuitur inter Domos Centumcellarum, cum opportunis legibus. IV. 180.

TIRASONENSIS Episcopus, Processum conficiens auctoritate ordinaria super sancta virtutum & miraculorum Ven. Mariæ a Jesu de Agreda, authographum illius Operis de *Mystica Civitate Dei* recognovisse fertur. IV. 225. Vid. *Agreda*.

TITULUS Beneficii aut Patrimonii necessarius pro Ordinatione Græcorum. I. 149. Titulus SS. Crucis in Ecclesia S. Crucis in Jerusalem conservatur. VI. 47. Titulus *Venerabilis Frater* est ita adnexus characteri Episcopali, ut Episcopis quoque schismaticis, modo valide ordinatis, a Papa concedatur. IX. 214.

TOBIAS Gazenius in Maronitarum Patriarcham electus, confirmatur, Latinoque Pallio donatur. X. 46.

TOLETANUM Concilium censet, Clericis non interdicendum esse ingressum in Ordines Regulares. IV. 30. Tolertanum Concilium SS. statuit, explorandam esse voluntatem Ordinati ad Ordinem Sacrum in infantili ætate, an velit in ministerio Ecclesiæ perseverare, idque anno 18 ætatis. II. 212.

TONDENTES monetas aureas, vel argenteas ultimo supplicio plectuntur, sive Sæculares sint, sive cujuscvis Ordinis Regulares. IX. 216. Vid. *Monetas*.

TONSURA sit necne Ordo, nondum est definitum. VIII. 70. Tonsura capillorum, quæ pueris alicubi certis ritibus exhibetur, non inducit cognationem spirituales inter Tondentem & Tonsum &c. II. 35.

TONSURATI. Vid. *Clerici*.

TORCELLANÆ Ecclesiæ fundamenta, destructa Civitate Altinensi, ejusque Episcopali Cathedra sublata, jacta fuerunt. VIII. 105.

TOURNON (de) sive Tournonius, Carolus Thomas Patriarcha Antiochenus, mox Cardinalis, Visitator Apost. ad Indias Orientales missus a Clemente Undecimo. II. 112.

Decreta publicat adversus Ritus Sineses I. 161. Decretum edit super Ritibus Malabari-
cis die 23 Junii an. 1704. II. 112. Quod ob-
servari mandat sub poenis &c. donec aliter a
S. Sede decernatur. 115. Decretum confirma-
tur a Clemente XI die 7 Januarii an. 1706,
cum ipsius Visitatoris laude, cum clausula,
donec alias &c. 116. A Benedicto XIII ab-
solute confirmatur ann. 1727. 118. Sub Cle-
mente XII iterum examinatur, & cum ali-
quibus moderationibus ann. 1734 confirma-
tur. 119.

TRACTATUS de Episcopis Cardinalibus
Suburbicariis laudatur, simulque ad examen
revocatur. VIII. 58. Vid. *Cardinales Episco-
pi Suburbicarii*.

TRADITIO Rei confugientis ad Eccle-
siam. Vid. *Extrahio*. Traditio Brachio Sæ-
culari quando decernenda sit in non promo-
tum, qui Missam celebraverit, aut fidelium
Confessiones exceperit. IX. 245. 249.

TRANSACTIO inter Episcopum Herbi-
pol. & Abbatem Fuldensem. confirmatur. VIII.
22. Vid. *Fuldensem Abbatem*. Transactio ini-
ta inter Archiep. Moguntinum, & Episcopum
simulque Abbatem Fuldensem confirmatur.
VIII. 31.

TRANSITUS Regularium de uno ad alium
Ordinem quomodo concedi possit. II. 52. Non
conceditur a Religione Claustrali ad Ordines
Hospitalarios aut Militares, excepto Ordine
S. Joannis de Deo, nec ad Ordin. S. Benedi-
cti antiquioris observantia, aliasque similes
Congregationes. *ibid.* Ad Ordinem Hospita-
larium S. Spiritus in Saxia specialiter prohi-
betur. I. 36. Transitus Regularium ab Or-
dine laxiore ad strictiorem impediri non de-
bet sine causa. IV. 32. Si Superiores duorum
Ordinum dissentiant, judicium ad Sedem A-
post. devolvitur. 34. Transitus concedi solet
a Sede Apost. cum derogatione super consen-
su Superioris Ordinis laxioris. *ibid.* Vid. *Re-
gularis*. Transitus Monialium premiti debet
Ordinario pro executione cum clausulis op-
portunis. II. 52. A Ritu Latino ad Græcum
prohibetur. I. 145. A Græco ad Latinum
permittitur pueris de consensu patris Græci
& licentia Episcopi Latini. *ibid.* Adultis
laicis, de licentia Episcopi Diocesani. *ibid.*
A Græco ritu ad Latinum prohibetur Com-
municatio Italo-Græcorum sive Albanen-
sium, absque licentia Apost. Sedis. *ibid.* Item
Ecclesiasticis quibuscumque absque simili li-
centia S. Sedis. *ibid.* A Ritu Græcorum-
Melchitarum ad Latinum aut Maroniticum,
prohibetur. II. 26.

TRANSLATIONES Episcoporum earum-
que causæ in Congregatione particulari exa-
minandæ. I. 11. Translatio Regularibus non
conceditur ad Ordines, in quibus non vigeat
Claustralis Observantia, nec ad Ordines Mi-

litares, aut Hospitalarios. III. 109. Quomo-
do se gerere debeant Episcopi cum hujusmodi
Regularibus se translatos asserentibus. *ibid.*
Translationes Episcoporum, quoad Ecclesias
in partibus infidelium sitas, habentes populum
fidelem, quomodo peragendæ, ac conficiendæ
ea de re Processus. IX. 222. Vid. *Processus*.

TRANSPORTATIO Actorum. Vid. *Causa
jam contestata*.

TRANSUBSTANTIATIO vini in San-
guinem Christi non fit in Missa Præsanctifi-
catorum per immersionem Particulæ Consecra-
tæ in Calicem. III. 80.

TRASONIS Cæmeterium ubi situm, &
quomodo inventum. X. 12.

TRIBUNALIA particularia in Urbe abo-
lentur. I. 102. Tribunalium Urbis reforma-
tio. II. 170. Tribunal Inquisitionis quomodo
hactenus processerit, & imposterum procede-
re debeat adversus Celebrantes non promotos.
IX. 245.

TRICLINIUM Leonis III a Benedicto
XIV restitutum est. VI. 47.

TRIDENTINUM Concilium non deroga-
vit Episcoporum juri, quo Sacella in Episco-
palibus Aedibus habere possunt. VII. 55. Pri-
vilegiis in Corpore Juris clausis sæpe deroga-
vit sine expressa eorum mentione, sed con-
trarium simpliciter statuendo. 64. In Tri-
dentini Concilii editionibus Sess. 25, Cap.
11, de *Regular.* mendum irrepit in interpun-
ctione, quod corrigitur. II. 145. Tridentini
Concilii Decreta enuntiantur, & impleri ju-
bentur, circa jurisdictionem Episcoporum in
omnes animarum curam gerentes, & in Ec-
clesias, quibus adnexa est hujusmodi Cura.
III. 62. & IV. 126. Item super electione di-
gnioris inter approbatos ad animarum curam.
24. Item super jurisdictione Episcoporum in
Regulares extra Claustra degentes. 108. Item
super facultatibus Episcoporum circa ea, quæ
observari debeant, aut evitari in Celebratio-
ne Missæ. 175. Item super Residentia Episco-
porum, & super eorum absentia causis.
176. & seq. Item super Ordinationibus Regu-
larium. IV. 38. Et super abolitione privile-
giorum recipiendi Ordines a quocumque, vel
extra tempora. 40. Et de non ordinandis si-
ne causa Episcopis Titularibus, & de his,
quæ hujusmodi Episcopis permittuntur. 152.
Et de reservatione Causarum Criminalium
judicio Episcopi seu Ordinarii, exclusis Ar-
chidiaconis, Decanis &c. 190. Et de absti-
nencia Clericorum a luxu, conviviiis, choreis,
aleis. 220. Et de non recipiendis Regularium
recursibus adversus Professionis validitatem
post elapsum a die Professionis quinquen-
nium; vel si reclamantes extra Claustra de-
gant, aut habitum dimiserint: & de forma
servanda in hujusmodi judiciis. V. 7. Et de
coercendis iis, qui mulieres cogunt ad ingre-
dian-

dicendam Religionem. 14. Et de Confessariis extra ordinem bis aut ter in anno exhibendis Religiosarum mulierum Communitatibus. 80.

TRIMESTRE tempus præfinitum est Eleo in Episcopum, ad suscipiendam Consecrationem, computandum a die confirmatæ Electionis. IX. 200.

TRINITATIS (SS.) Imago sub figura trium hominum æqualium & similium, an permittenda sit. III. 27. Vid. *Imagines*. SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum Ordo a Pontifice laudatur. V. 158. Vid. *S. Joannes de Matba*.

TRIEMES. Super Triremibus Militiæ S. Joannis Jerosolym. permittitur celebratio Missarum cum opportunis cautelis. I. 93. Item super triremibus Pontificiis. 138. Ad triemes damnati celeriter ad eas transmittendi sunt, eorumque nomina & delicta per schedulas typis editas in locis publicis sunt exponenda, & Papæ exhibenda. V. 244. A triremibus fugitivi, qui ad Ecclesiam aliumve locum immunem se receperint, si damnati fuerint ob crimen hæresis, possunt ab Inquisitoribus extrahi propria auctoritate, certiorato vel ante vel post Episcopo. VII. 16. Si damnati fuerint ob aliud delictum extractio fiat Episcopi auctoritate, aliisque servatis servandis. *ibid.* Si autem delictum exceptum non fuerit, nec adit indulgentiam Apost. pro eorum extractione, immunitatis beneficio gaudebunt, etiam si cum catenis effugerint; dummodo a Ministrorum manibus liberi essent. *ibid.* Triemium perpetuæ carceris poena quando decernenda sit in Celebrantem non promotum. IX. 245.

TRISAGII *Sanctus Deus, Sanctus Fortis, Sanctus Immortalis miserere nobis*, antiquissima origo & usus in Græca Ecclesia. IX. 38. In Latina Ecclesia subinde usurpatum fuit. 39. Quisnam ipsi superaddiderit verba, *Qui crucifixus est pro nobis*. *ibid.* Fuerunt illa pluries a Sum. Pontificibus proscripta. 40.

TRUINA penes Scriptores Ecclesiasticos quid significet. X. 31.

TUNCHINI Orientalis Vicarius Apost. in Cocinchinam ablegatur. II. 151.

TURBINES aliæque temporum procellæ educto SS. Sacramento a Tabernaculo signari non debent. IX. 64.

TURCÆ Albania potiti multa Bona Ecclesiarum occuparunt, Christianis nonnulla vendiderunt, aut colenda dederunt. VII. 122. Injuste Christianos bonis in bello spoliarunt; ideo restituere tenerentur. 124.

TURCICA seu Mahumetana nomina non licet Christianis assumere, sibi que imponere, ad evitandas poenas, vel quamcumque utilitatem captandam. VIII. 203. Eisdem utentes, Sacramentorum incapaces, ac Suffra-

giorem post mortem indigni declarantur. 204.

TURNONIUS. Vid. *Turnonius*.

TURONENSIS Monasterii Ecclesiam Majorem, qua servata methodo dicaverit Urbanus Secundus. X. 30.

TURRIBII (S.) Archiepiscopi Limani Decretum de Regularium dependentia ab Ordinaris jurisdictione in suscipienda Cura animarum ejusque exercitio. III. 63. Ejusdem laudatur Decretum de celebratione duarum Missarum in unico die per unum eundemque Parochum, in casibus permixtis. 74.

TUSCULANI Episcopi controversia jurisdictionalis cum Abbate Cryptæ Ferratæ pendens, definitur. IV. 125. Intra Diocesis Tusculanæ fines Monasterium Cryptæ Ferratæ existit. 128. Tusculana Ciceronis Villa, in loco, ubi nunc est dictum Monasterium iurisdictione putatur. 127. Tusculani Episcopi jurisdictione ordinaria in Territorium Cryptæ Ferratæ asseritur. *ibid.* Eidem reservatur jus cognoscendi Causas Matrimoniales etiam super validitate Matrimonii contracti in Parochia Cryptæ Ferratæ. 130.

TUTELAM olim exercere mulieres non poterant. Postea matri & avia permixta est. VII. 106. Mater præfertur avia, sed matri Judææ præferenda videtur avia Christiana. *ibid.*

TUTORES loco parentum sunt filiis orbis. IV. 52. Itaque ubi parentum consensus necessarius esset, ut Baptismus licite infanti administraretur, Tutorum similiter consensus requiritur. *ibid.* Tutor Judæus quoad impuberes baptizandos. VII. 90. Vid. *Baptismus Judæus*. Tutores possunt impuberes sub eorum tutela constitutos offerre Statui Monastico. 96. Et ad Baptismum. 100. Patriæ potestatis exercitium in eos transfunditur pro eo quod pertinet ad pupillorum educationem. *ibid.* Tutoribus legitimis præferuntur testamentarii, nisi hi suspecti sint. 108. Tutores suspecti sive testamentarii sint, sive legitimi, repelluntur a tutela, & alii in eorum locum substituuntur Officio Judicis, seu Præsidis Provinciæ. *ibid.* Suspectis accensentur, qui in præjudicium æternæ salutis pupilli, impedire conantur oblationem ad Baptismum de eo factam a persona legitima. *ibid.*

TYRI & Sidonis Archiepiscopus Euthymius quasdam Ecclesiæ Græcæ consuetudines nulliter immutavit. II. 23.

VACABILIA Officia. Vid. *Vacula*.

VACANTE Sede Apost. quænam facultates competant Officio Pœnitentiariæ. II. 54. Item ubi, & quo ritu celebranda sit Processio generalis Corporis Christi in Urbe. 194. Vid. *Conclave*.

VACATIO Beneficiorum inducitur per solemnem Professionem. IV. 32. Non vero per votorum simplicium emissionem in Soc. Jesu, tran-

transactio probationis biennio. *ibid.* Decretum est autem in Congregatione generali ipsius Societatis, ut quilibet, expleto biennio, Beneficia Ecclesiastica dimittat. *ibid.*

VALENTI Iudovicus utriusque Signaturæ Referendarius, & fidei Promotor, pro elevatione Corporis Servi Dei Iosephi Calasantii deputatur. V. 76.

VALENTI Sylvius, S. R. E. Cardinalis, de Urbis Archigymnasio benemeritis laudatur. V. 121. Eidem conceditur ad vitam jus disponendi de locatione & extractione reddituum applicatorum pro dote duarum Cathedralium recens erectarum. *ibid.*

VALENTINIANUS Imperator, cum adhuc puer esset, blanditiis & suasionibus matris deceptus, Arianorum erroribus imbutus fuit; sed postea resipuit. V. 60. Ejus testimonium S. Siricio Papæ honorificum refertur. *ibid.*

VARIATIO fori. Vid. *Causæ jam contestate.*

VATICANA Basilica. In ea celebrari debent Beatificationes & Canonizationes. I. 80. & VII. 153. Apud eam celebrari debet Processio Corporis Christi Sede Apost. vacante. II. 195. Ejus Sacratio certæ præstationes asseruntur occasione Beatificationum & Canonizationum. I. 81. Vaticanæ Basilicæ prærogativa est, ut in ea benedicantur *Pallia* quæ a Papa Patriarchis & Archiepiscopis mittuntur. V. 107. & seq. Et in eadem asseruntur prope Corpus B. Petri. 108. Ipsius Basilicæ Altaristæ injungitur cura arcule a Pontifice donatæ, in qua ipsa *Pallia* asseruntur. 109. Ejus Archipresbyter Dimissorias Literas Clericis suæ Basilicæ addictis dare, & Sacramentum Confirmationis administrare potest. IV. 156. Ejus Clero concessum est a Clemente XI, ut de singulis Sanctis Pontificibus Romanis *Officia propria* recitent. 59. Vaticanæ Basilicæ reedificandæ consilium a Julio II. captum Clemens VII. magnopere promovit. VII. 86. Multa tum ipse, tum alii Pontifices statuerunt pro ejusdem Fabricæ constructione, ampliatione, & conservatione. *ibid.* Vid. *Fabrica.* Vaticanæ Basilicæ, ejusque Archipresbyteri, Capituli, & Cleri præcipua privilegia recensentur, confirmantur, & augentur. 145. & seq. Vaticana Basilica ejusque ædificia, Seminarium, Capitulum, & alii inservientes, Rom. Pontifici immediate subiacentur. 146. Inde jurisdictioni ordinariæ Archipresbyteri. *ibid.* Vaticana Basilica si polluitur, a Canonico Alarista, aut Decano reconciliari potest. 147. In ea consecrandus & coronandus Summus Pontifex. 152. Peragendæ nonnullæ solennes Processiones. 153. 154. Fidei Professiones, hæresum damnationes, abjuraciones, & similia ibidem alias peracta. 153. Regum Coronationes. *ibid.* Oblationes Regnorum Ecclesiarum. *Rom. Bened. XIV. Tom. X.*

sæ Romanæ, & alia obsequii & subjectionis argumenta ibidem a viris Principibus præstita. *ibid.* Vaticanæ Basilicæ ejusque Sacratiores & bona alienari aut commodari prohibentur, eorumque conservationi diversimode consulitur. 156. 157. Et quomodo aggregari possint Ecclesiæ & alia loca pia. 192. Et quæ indulgentiæ aggregatis concedantur. 193. Vid. *Aggregatio.* *Indulgentia.* Vaticanæ Basilica plures Parochiales Ecclesias habet subiectas. 160. Quid de ipsius & earum Vicariis Curatis. 159. Vid. *Parochia.* *Vicarius.* Vaticanæ Basilicæ plures Abbatie seu Monasteria unita sunt. 194. Vid. *Abbatia.* Vaticana Basilica a quinque Sum. Pontificibus Rosæ Aureæ munere donata fuit. 26. Ejus Consecratio quo ritu fuerit ab Urbano VIII. peracta. X. 29. Ejus Archipresbyteri jurisdictio in conferendis Ordinibus. VIII. 66.

VECTIGALIA aggravari nequeunt in articulis Locationum Cameralium. I. 184. Vectigalia pro introductione & extractione segetum, animalium, &c. legitime imposita, tam favore Camere Apost. quam Communitatum & privatorum, solvi jubentur non obstante indulta mutui commercii libertate. V. 30. & seq.

VELA Statutz B. M. V. Lauretanæ admove & obsignate, ad quos pertineat. VI. 21. & seq. Vid. *Lauretana.*

VELAMINUS Joseph Archiepiscopus Kiens. II. 76. & 75.

VENERABILIS Frater est titulus itæ adhærens characteri Episcopali, ut schismaticis quoque Episcopis, valide tamen ordinatis a Papa tribuatur. IX. 214.

VENETÆ Reipublicæ egregia a vetustissimis temporibus merita de Catholica Religione, nec non obsequium erga Sedem Apost. VIII. 105. Eidem confirmatur jus nominandi ad Patriarchalem Veneram Ecclesiam, acque indulgetur jus nominandi ad alias tres Ecclesias, Torcellanam, Caprulanam, & Clodiensem, sola excepta vacatione per obitum in Curia. 106. In Aquilejensis Patriarchatus negotio eadem Respublica summa Religionis & Prudentiæ laude segerit. VII. 70. & 235.

VENIENTES ad Sedem Apost. & ab ea recedentes offendi prohibentur, sub excommunicationis poena. I. 31.

VERBA *Puer, Infans*, quam ætatem vi sua indicent. VIII. 226. Quo sensu quandoque fuerint accepta a Scripturibus Ecclesiasticis. 228. Verba *Fidei confitutus* in veteri sepulchro inscripta quid significant. X. 10. Verbum *percepit* absolute positum, de *subcepto Baptismo* accipitur. *ibid.* Itemque Baptismus indicatur quoque per illa verba, *Fidei Sacramentum.* 12.

VERDALA Hugo Jerosolymitanæ Equæstris Militiæ Magnus Magister, & Cardinalis,

H h

lis, Crucem albam. Mozartte assutam, tamquam proprium Ordinis sui habitum, Romæ gestavit. VII. 264. Calumniis impetitus, victor evasit, & speciale numisma sibi cudi iussit. *ibid.*

VERONENSE Capitulum ex antiqui cuiusdam Episcopi consensu immune est a jurisdictione Episcopali, & Aquilejensi Patriarchæ subiectum. VII. 270. Ejusdem Capituli Canonici conceditur usus Palmulæ, vulgo *Bugia*, in Missis, ubicunque. *ibid.* Et Altare privilegiatum personale bis in hebdomada. *ibid.* Et Orationum domesticum in earum Villa *Angiari*. *ibid.* Iidem Canonici tenentur, non solum Choro interesse, sed etiam cum aliis canere & psallere. 271. Aliter non faciunt fructus suos, & ad restitutionem tenentur. *ibid.* Et concessis privilegiis privantur. *ibid.* Patriarchæ Aquilejensi permittitur, ut eos ab antecedenti huiusmodi culpa, & restitutionis obligatione, per se vel per alios absolvat, dummodo emendationem promittant. *ibid.* Veronense Capitulum quomodo visitari, corrigi & emendari possit ab Episcopo, tum in visitatione, tum extra visitationis actum. IX. 177. In regimine Cathedralis Ecclesiæ quandam se immiscere possit. *ibid.* Jure utitur conferendi Canonicatus non vacantes in mensibus Apostolicis & quid de reliquis Dignitatibus Capituli. 178. Parochiales complures aliasque simplices Ecclesias habet subiectas, in quas earumque Titulares, Ministros & Capellanos, certam jurisdictionem exercet. *ibid.* Criminales Causas subiectarum sibi personarum quandam possit cognoscere. 181.

VERONENSIS Episcopus, privative quoad quoscunque, ordinariam jurisdictionem in posterum exercere debet in Veronensi Civitate, universaque Diocesi. IX. 176. Suffraganeus est Archiepiscopi Urinensis. *ibid.* Quam jurisdictionem exercere debeat in Capitulum subiectasque Capitulo Ecclesias, sive Curatas, sive non Curatas, necnon in earumdem Ecclesiarum Capellanos Titulares, vel Mansionarios. 177. Cathedralis regimen in quibus privative ad Episcopum, vel Capitulum spectare debeat, & in quibus cumulativè jurisdictionis esse. *ibid.* Parochis Monasterio S. Mariæ in Organis quomodo providere. 182.

VESTES Piorum Operatorum quales esse debeant. VII. 206. Vestibus Choralibus uti possunt Capitulum & Clerus Basilicæ Vaticanæ in Ecclesiis Basilicæ filialibus. 158. Vestes Pontificales & Sacerdotales adhibent Maronitæ plane similes iis, quibus utuntur Latini. IX. 42. Innocentius III. Sacra huiusmodi indumenta iisdem dono dedit. *ibid.*

VIA a Basilica Lateranensi ad S. Mariam Majorem quando, & a quo aperta. VI. 46. Viarum Urbis reparationi mature consulti ju-

betur, nec unquam Possessoribus domorum adjacentium denegari licentiam easdem sua impensa restaurandi. V. 153. De viis ex integro reficiendis consulendum inter Adjacentes coram Præsidi, aut Magistro Viarum Congregatos. *ibid.* Viarum refectio a possessoribus adjacentibus de proprio fieri poterit, & per fabros ab iisdem deputatos, etiam quoad lineam Meditulli, juxta normam tamen a Peritis & Officialibus Tribunalis præscriptam; dummodo id se facturos profiteantur intra certum legitimum tempus. 154. Iphis autem in tempore non proficientibus, vel in ipsa reparatione aut refectio cessantibus, Tribunal Viarum, jure suo illas restaurari, aut refici curabit, & sumptus exiget a Possessoribus. 155. Viarum sternendarum forma, quæ nunc reperitur, in posterum conservari jubetur, sine variatione materiæ cimenti, aut declivii. *ibid.* Ad viarum reparationem & refectioem solos possessores adjacentes, numquam vero simplices utentes, teneri decernitur. 156. Viarum Urbis visitatio quotannis, initio Veris & Autumni, a Magistris viarum fieri debet. 154. Viarum vero Consularium, earumque divisionum semel in anno ab iphis Magistris, a Præsidi autem quoties ipsi opportunum videbitur. *ibid.* Harum refectio quomodo consulendum. *ibid.* Viarum Tribunal refectioem viarum ex integro manum admoveere nequit, nisi elapsis tribus diebus a die decreti, ut adversus illud recurrere possint qui se gravatos contendunt. 153. Viarum Tribunal quando possit per suos operarios ex Officio vias Urbis reficere, & impensam inter adjacentes possessores partiiri. *ibid.* A decretis mandatis, & sententiis Tribunalis Viarum non admittitur inhibitiio, aut appellatio suspensiva, quando agitur de exigendis Taxis a Principe impositis, de conductoribus cogendis ad solutiones, aut ad implenda promissa, & de rationibus, seu residuorum solutionibus exigendis. 154. Ab aliis autem iphis Tribunalis decretis, mandatis atque sententiis, ad plenam Cameram appellari poterit, etiam ad effectum suspensivum. *ibid.* Viarum Præsidi & Magistris injungitur frequens viarum visitatio, ac sollicitudo, ut mature restaurentur, seu reficiantur. *ibid.* Viarum Præsides quomodo cogere debeat conductores viarum extra Urbem, ad reficiendas eas, quæ refectioem indigent, cum facultate mittendi Commissarios &c. 153. Eidem adimitur facultas eligendi Procuratorem fiscale Tribunalis in locum illius, qui ab Officio remotus fuerit ob neglectum Pontificis voluntatis hic expressè implementum. *ibid.* Viarum Præsides de pecuniis Cameralibus a se administratis, quotannis rationem reddere tenentur. III. 100. Viarum Magistris licentias denegare nequeunt pos-

possessoribus, qui vias Urbis sibi proximas propriis impensis restaurare velint. V. 153. Singulis annis ante finem mensis Maji visitare debent vias extra Urbem suae curae respective commissas; diebus antea ad Conductorum notitiam intimandis. 154. Hujusmodi visitationum Relatio in scriptis exhiberi debet in Congregatione Tribunalis viarum, & in Actis Notarii ejusdem Tribunalis, nec non Sum. Pontifici praesentari per organum Auditoris Sanctitatis suae. *ib.* Magistri viarum in visitationibus deficientes, amittunt emolumentum scut. 200 ipsis praestari solitum. 155. Idque emolumentum ipsis persolvi prohibetur ante finem Maji, seu legibus hujusmodi non impletis, sub poena dupli &c. *ibid.* Viarum Procurator Fiscalis visitationum & relationum confectionem urgere, expeditionem manus Regiae petere contra conductores in conventionum implemento cessantes, & Officialium Tribunalis negligentiam Pontifici denuntiare tenetur. *ibid.* Idem in praemissis deficiens, ab Officio removeri debet, aliisque in ejus locum eligi a Cardinali S. R. E. Camerario. *ibid.* Eadem statuuntur de Notario Tribunalis Viarum, si relationes visitationum viarum, suis temporibus ad Pontificem deferre praetermittat. *ibid.*

VIATICA, quae a Reis inquisitis exiguntur pro Commissionibus a Tribunali Gubernii Urbis, aut a Congregatione Sacrae Consultationis contra eos expeditis, ad Cameram Apost. pertinent, quae Judicibus & Notariis Criminalibus certa salaria & emolumenta persolvit. IV. 210. Vid. *Bona verum.* Viatica & cibaria pro Commissionibus ad instantiam accusatoris vel adherentis Fisco expeditis, solvi debent ab ipso accusatore, vel adherente, qui ea repetere nequit ab Accusato seu inquisito, nisi post secutam condemnationem. 212. Viatica & cibaria pro Commissionibus expeditis ex Officio a Tribunalibus Cardinalis Vicarii, aut A. C. de speciali Mandato Sanctissimi, a Camera Apost. solvuntur, quae eadem repetit ab inquisitis. *ibid.* Si autem desit Mandatum speciale manu Papae signatum, tunc solvenda erunt ab ipso Judice, qui Commissionem transmittit. *ibid.* Item si Judices & Notarii neglexerint descriptionem bonorum inquisiti, eamque descriptionem in Processu non inseruerint, nihil pro Viaticis & cibariis repetere possunt a Camera Apost. *ibid.*

VIATICUM (SS.) infirmis ministrandum, & quomodo deferendum. II. 36. Viaticum feria V in Coena Domini consecratum Graeci per annum integrum asservare consueverunt. IX. 40. Sanctiones hac de re editae a pluribus Pontificibus & Congregationibus Urbis. *ibid.* Non est ad infirmos deferendum qui cum illud sumere impediatur, adoratio-

nis vel deosculationis causa ad se deferri expostulant. 64. SS. Viaticum Corporis Christi an & quando denegari debeat refractariis Constitutionis *Unigenitus*. 196. Vid. *Constitutio*.

VICARIAS perpetuas pro animarum cura in pluribus Urbis Basilicis & Ecclesiis, atque adeo in Basilica Vaticana S. Pius V instituit. VII. 159. Et in Ecclesiis S. Blasii della Pagnotta, & S. Catharinae de Rota. 191.

VICARIATUS S. Officii unire vel supprimere potest Congregatio generalis Inquisitionis, prout locorum conditio postulaverit. IX. 21.

VICARII APOSTOLICI ad regendas juxta necessitatem Ecclesias delegi, & opportunis facultatibus instrui consueverunt. VII. 243. Deputantur semper ad beneplacitum Pontificis & Apost. Sedis, nec ulli unquam facultas data est nominandi Vicarios Apost. 240. Vicarius Apost. iustis de causis in ea Aquilejensis Diocesis parte, quae Austriaco Dominio subest, constitutus fuit. 239. 241. 242. Vicarius idem characteris Episcopali insignitus fuit cum Titulo Ecclesiae in partibus infidelium suae; & opportunis facultatibus instructus, quae recensentur; assignato ipsi residentiae loco, habitatione, & emolumentis. 237. 239. & 240. Vicario eidem concessa fuerunt facultates jurisdictionis, quae Patriarchae Aquilejensi, ut Ordinario in illa parte, non ut Metropolitano competeant. 240. Vicarii hujus Apost. regimen & praecedentes ordinationes ad eam partem spectantes, pro qua constitutus fuerat, expirant firmato novo Archiepiscopo Goritienfi. 74. Vicarii Apost. munus Episcopo Comaclensi tribuitur ad regendas Ecclesias, & loca inter eundem Episcopum, & Praepositum S. Mariae de Pomposia controversa. 248. Vicario huic plures facultates tam ordinis quam jurisdictionis conceduntur, quarum aliquas per suum Vicarium generalem exercere potest. 248. 249. Sub quibusdam limitationibus quoad Beneficiorum collationem, & Concionatorum electionem. 250. Vicarius idem in actibus respicientibus loca pro quibus constituitur, debet, sub poena nullitatis, exprimere se tanquam Vicarium Apost. procedere. *ibid.* Vicariatus ejusmodi moderno Episcopo Comaclensi, ejusque Successoribus, ac etiam Sede Episcopali vacante, Vicariis Capitularibus Comaclensibus, quantum his licet, attribuitur. *ibid.* Daturus ad beneplacitum Sedis Apost. & donec principalis controversia extingatur. *ibid.* Ac sine ullo partium praedjudicio. *ibid.* Vicarii Apost. apud Sinas & Japoniam. Vid. *Missionarii*. Vicarii Apost. in Anglia, quater in annum, & in mortis articulo, indulgentiarum plenariam concedunt. VIII. 100. His competit jurisdictio quasi Episcopalis intra cuique

designatos limites. 92. & 94. Iisdem præterea tribuuntur facultates *Formule secunda*. 95. Quas & aliis communicare possunt, iis exceptis, quæ Ordinem Episcopalem requirunt, vel sine Sacrorum Oleorum usu non exercentur. 92. & 95. Non tamen ad id tenentur; ideoque possunt easdem denegare, vel sub certo modo concedere, ac etiam concessas auferre. *ibid.* Vid. *Missionarii Regulares*. Vicarii Apost. Indiarum Orientalium non habentes Episcopum coadjutorem cum futura successione, jubentur assumere Vicarium generalem. 56. Vicarii assumpti facultates recensentur. *ibid.* Vicariis Apost. per quasque Regiones constitutis, qui Episcopi non sunt, mandatur ut Pro-Vicarium sibi eligant. IX. 78. Hujusce Pro-Vicarii facultates & onera. *ibid.* Vicarii Apost. cum charactere Episcopali, an & quando, prævio Processu constituendi, & quomodo hujusmodi Processus faciendus. 80.

VICARII BASILICARUM Urbis in actibus Capitularibus præcedunt omnibus de capitulo, etiam personali Dignitate præstantibus. II. 73.

VICARII CAPITULARES. Vicarius Capitularis loco defuncti Episcopi in Sacrificio Missæ nominari non debet. IX. 104. Vicarius Capitularis in locis Missionum, ubi resident Episcopi, a Capitulo, vel Parochis, juxta veterem consuetudinem, eligi debet statim ab obitu Episcopi. 78. Si vero nullum adsit Capitulum, nec Parochorum numerus, a quibus electio perficiatur, Vicarius generalis defuncti Episcopi, Pontificis auctoritate constituitur Vicarius Capitularis. *ibid.* Doctoratus necessitas tollitur, dummodo alia requisita in eligendo concurrant. *ibid.* Vicariis Capitularibus per Regnum Neapolitanum quæ cura sit commissa quoad Spolia a defuncto Præsule relictæ, & in Ecclesiæ commodum applicanda. 144. Vid. *Spolia*. Vicarius Capitularis, & Vicarius Generalis Terlitienis. Vid. *Terlitienis*.

VICARII CURATI tam perpetui, quam ad tempus amovibiliter deputati, Missam Parochialem applicare debent pro populo diebus festis. II. 36. Eaque de causa congruis redditibus sunt providendi. 38. Vicarius ad regimen Ecclesiæ Curatæ vacantis statim ab Episcopo deputari debet. I. 192. Vicarius Curatus Basilicæ Vaticanæ a quo, & quomodo nominandus, approbandus, & in possessionem immittendus sit. VII. 159. Ejus congrua sustentatio, juxta transactionem inter ipsum, & Capitulum Vaticanum factam, stabilitur. *ibid.* Vicarii Curati Ecclesiarum S. Lazari apud Montem Marium, & S. Angeli extra Portam Fabricæ deputandi sunt a Capitulo Vaticano, amovibiles, & a Card. Vicario approbandi, & a jurisdictione Parochi S. Petri

exempti sunt. 160. Vicarii Curati perpetui Ecclesiarum S. Blasii *della Pagnotta*, & S. Catharinæ *de Rota* a Capitulo Vaticano sunt eligendi, ex approbatis a Card. Vicario, eisque præter emolumenta stolarum, congrua sustentatio statuta est. 191. Vicarius Curatus amovibilis Ecclesiæ S. Jacobi a *Scoscia cavalli* ab Archiconfraternitate SS. Sacramenti nominandus, Literas Patentes a Capitulo Vaticano impetrare debet: & quæ sit ejus congrua. *ibid.* Vicarii Ecclesiarum Basilicæ Vaticanæ subiectarum, debitam subjectionem eidem Basilicæ exhibere, multis in ea peragendis functionibus interesse, & Sacrum infirmorum Oleum ab ea recipere tenentur. 192. Vicarii Curati Ecclesiarum Parochialium in territorio Abbatæ S. Salvatoris *de Majella*, quod Basilicæ Vatic. unitum est, a Capitulo sunt deputandi. 194. Vicarii Curati in Territoriis aliarum Abbatiarum ad eandem Basilicam spectantium, amovibiles sunt ad nutum Capituli. 196. & 200.

VICARII FORANEI. Episcopus Eugubinus in nova Civitate Pergulæ constituere debet Vicarium Foraneum, Laurea Doctorali insignitum. VII. 209. Huic multæ in Causis Civilibus tribuuntur facultates, quæ recensentur. *ibid.* Majores facultates addere potest Episcopus Eugubinus. 210. Vicario eidem emolumentum a quo taxandum, & solvendum. *ibid.*

VICARII GENERALES a Capitulo Vatic. constituti pro Abbatibus quibuscumque ipsi unitis, exequi possunt omnes Literas Apost. & Commissiones a quocumque Urbis Tribunali expediendas pro subditis illarum Abbatiarum. VII. 199. Hujusmodi Literæ omnes & Commissiones dirigendæ sunt Vicariis ipsis. *ibid.* Vicariis Generalibus egrotantium Prælatorum Neapolitani Regni demandatur cura, & asscuratio rerum sub Spolio comprehensarum, exclusis Capitulis, Canonicis, cæterisque quibuscumque. IX. 144. Vid. *Spolia*.

VICARIUS METROPOLITANI in Synodis Provincialibus antefertur Episcopis Suffraganeis, ob auctoritatem, quam obtinet, & ratione Personæ quam repræsentat. IV. 156.

VICARIUS URBIS. Cardinalis Vicarius Urbis jurisdictione reducitur ad terminos reformationis Pauli Quinti I. 103. & revocatur Literæ Benedicti XIII. & Clementis XII. 106. Ei competit jurisdictio privativa in Causis Matrimonii Urbis. II. 174. Item in Causis super institutione in Beneficiis Ecclesiasticis in Urbe & Districtu. *ibid.* In Causis contra Clericos Romanos non exemptos, aut Loca Pia Urbis cumulative cum solo A. C. *ibid.* Item competit ei privativum jus interponendi Decreta in contractibus & renunciationibus Regularium Urbis. 175. In Causis

sis mercedis & summæ scut. 25 competit ei jurisdictio contra quoscumque, non obstante obligatione Camerali. *ibid.* Ejus jurisdictio in Causis laicalibus prorogari potest de consensu partium in actis expresse præstito. 174. Exceptis Causis super executione Obligationis Cameralis. *ibid.* Nulla jurisdictio ei competit in prima instantia intra Territoria & Dioceses aliorum Ordinariorum in Districtu Urbis existent. 175. Salvo jure exequendi in illis Citationes & Mandata contra Clericos sibi subiectos. *ibid.* Vicario Urbis injungitur, ut in deputatione Confessariorum extraordinariorum pro Monasteriis & Conservatoriis ipsius Urbis, Pontificis menti se conformet, & statutas leges a Regularibus aliisque observari curet. V. 94. In ejusdem Tribunali servari jubentur leges a Pontifice conditæ de ordine tractandi Causas super nullitate Professionum Regularium, quæ intra quinquennium apud Ordinarios judices promoveantur. 12. Vicarius Urbis tamquam Præfatus Congregationis super Residentia Episcoporum, facultatem ab Urbano VIII habet, concedendi Episcopis, ex justis causis, licentiam abessendi a Diocesi per quadraginta dies. III. 178. Vicarii Urbis Promotor Fiscalis, idem constituitur Fiscalis Promotor Congregationis super Residentia Episcoporum, cum jure suffragii consultivi. 180. Vicarius Urbis Commissiones pro Causis Criminalibus expedire potest, expensis accusatoris, sive adhaerentis Fisco; facto nimirum ab hoc congruo deposito pro viaticis, cibariis &c. & data fidejussione pro reliquo IV. 210. Deficiente autem accuratore, seu adhaerente Commissiones expedire nequit, sed demandare debet Inquisitiones Ordinarii Ecclesiastici locorum, seu aliis ibi existentibus, in dignitate Ecclesiastica constitutis. *ibid.* Quod si expedire judicetur, eas ex Officio ab Urbe mittere, vel easdem injungere Judicibus extra locum delicti existentibus, reportare debebit Commissionem specialem manu Papæ signatam, & ab Auditore Sanctissimi subscriptam; alias expensas solvet de proprio. 211. Vicarius Urbis certos confessarios designat pro anno Jubilæi quibus extraordinariæ facultates a Papa tribuntur. VICELEGATI per Provincias Ditionis Ecclesiasticæ quibus honoribus prosequi debeant Episcopos, Archiepiscopos, & contra. I. 40. & III. 190. Vice-Legatus Avenionensis tabellas rationum Civitatis Carpentoratenf. & Communitatum Comitatus Vindascini recognoscit, & approbat. VIII. 119. Potest Causas Criminales & confessiones Processuum a Rectore Carpentoratenf. ad se advocare. *ibid.* Item Processuum Confessiones inhibere, & quomodo. *ibid.* Immo, eo inconsulto, Sententiæ Rectoris poenam corporis

afflictivam infligentes, executioni committi non possunt. 118. Vid. *Rektor Carpentoratenf. Avenionenf.*

VICESIMÆ & Sextæ oblatio. Vid. *Oblationes.*

VICINUS pluribus partibus, præfertur aliis vicinis in emptione domus. IV. 179. Vid. *Prælationis jus.*

VICTUARIA & alia necessaria ad Urbem deferri prohibentes, excommunicantur. I. 31.

VIGILIA celebranda est eo die, qui Festum immediate præcedit, nisi fuerit dies Dominicus. VII. 10. Vigilia Nativitatis S. Joannis Baptistæ, si in Solemnitatem Corporis Christi incidat, in præcedentem diem anticipatur, quin ulla Vigiliæ mentio in Officio aut in Missa fiat. 5. Idem, quoad jejunium, servatur, si aliqua Vigilia in diem Dominicum, aut in Festum Sancti Patroni alicujus loci incidat; & quare. *ibid.* Vigiliam P. Mathiæ Apost. Innocentius III. statuit, sed antea, a quibusdam observabatur. 10. Anno 1751 iustis de causis indultum est, in Civitatibus Ditionis Ecclesiasticæ, ut eadem Vigilia in postremum Bicechanaliorum diem incidens, in Sabbatum Sexagesimæ anticiparetur. 12. Vigiliam an possint transferre Episcopi in suis Diocesis. 10. Vid. *Jejunia.*

VILLA Fontana. Vid. *Medicina.*

VINCENTII Lirinensis Sanctitas propter suspicionem errorum circa Dogmata nondum ab Ecclesia definita non obscuratur. V. 52.

VINCULA a pecuniis depositis quomodo deleri possunt. II. 177. Ubi vide plura super commutationibus investimentorum, subrogationibus &c. Vincula imposita super Locis Montium, Officiis vacabilibus, & Clausulæ possessionis vacantis, deleri nequeunt ab Administratoribus Montium & Componeandarum absque mandato Judicis, & exequantur Thesaurarii, sive Datarii respective. *ibid.* Ubi vide quibus cautelis relaxari debeant a Judicibus *Mandata de delendo.* Vincula primogenitura, fideicommissi, Legati, multiplici, &c. imposita super certis Locis Montium vel Officiorum vacabilium, cum prohibitione ea alienandi, numquam, nullaque de causa deleri possunt a Judicibus Ordinariis. *ibid.*

VINI, Olei, & piscium usus in Quadragesima, aliisque jejniis conceditur Græcis Italiæ, & Insularum. I. 155.

VIRGINES Anglicanæ. Vid. *Anglicanæ.*

VIRTUTUM Theologalium Actus populo tradendi, & publice in Ecclesiis frequentandi. I. 97.

VIS & Metus distinguitur in gravem & levem, habito etiam respectu ad personam, cui inferitur. V. 14. Adhiberi non debet ut Judæi in Christianorum Regionibus asyli jure gau-

gaudentes, Baptismum suscipiant. IV. 52. Auctoritates afferuntur, & exempla explicantur. 70. Et de jure Principum in eos, quos jure belli subjecerint. 72. Si quis per vim & metum dicat se baptizatum fuisse, videndum an violentiis cedendo consenserit, an vero dissentiens aqua Baptismi ablutus fuerit: in primo enim casu valide baptizatus censetur, secus in secundo. 80. Vim & metum inferentes, ut quis Religionem ingrediatur, aut Professionem emittat, ab ordinariis puniendi sunt, poenis a Concilio Trid. statutis. V. 14. Vis & metus auctores, qui a reclamante, vel a testibus ab ipso inductis indicati fuerint, citari debent in iudicio super nullitate Professionis. 10. Vis & metus incusus ad cogendum aliquem ut Professionem Regularem emittat, etiamsi perseveraverit per quinquennium & ultra, non ideo tamen prorogatur quinquennium a Concilio Trid. concessum ad reclamandam. 12. Attamen ex Apost. Sedis æquitate indultum est remedium restitutionis in integrum. *ibid.*

VISIO Beatifica Sanctis non differtur post iudicium universale. I. 144.

VISITATIO CARCERUM in Urbe, seu Congregatio ad eam peragendam deputata, ab Alexandro VI instituta fuit; eique Congregationi sequentes Pontifices amplissimas facultates tribuerunt, sed certam procedendi methodum minime præscripserunt. V. 224. Pontifex visitationem ordinariam Carcerum Innocentiani & Capitolini alternatim fieri jubet qualibet feria V, designatis personis, quæ assistere debent, & præscripto sedendi ordine. 225. & seq. Quid potissimum inquirere, ac respective decernere debeant quoad carceratos pro Causis Criminalibus, statuit. 226. Quoad Carceratos pro Causis Civilibus. 227. Hujus Visitationis Secretarius perpetuo constituitur Procurator pauperum a Congregatione Charitatis deputatus. 226. Extraordinariam vero Visitationem per designatas etiam personas semel in mense fieri mandat, ad dignoscendum quomodo tractentur Carcerati in iis quæ ad victum & mundiciem pertinent. 227. & 228. Denique Visitationem gratiosam per Visitatores in ordinaria Visitatione locum habentes, bis in anno de more fieri præscribit. 228.

VISITATIO LIMINUM. Vid. *Limina Apostolorum. Relatio Status Ecclesie.*

VISITATIO OFFICIORUM Tabellionatum & Actorum in Urbe indicitur, & omnibus Iudicibus commendatur. I. 121.

VISITATIO PASTORALIS & executio Decretorum in ea editorum, Episcopis omnibus inculcatur. I. 6. & III. 21. In Visitatione Pastoralis quænam visitare possit Episcopus in Ecclesiis Parochialibus Regularium.

II. 143. Et quid cognoscere debeat circa vitam, & mores Parochi Regularis. *ibid.* Visitatio Ecclesiarum Cathedralium & Diocesana Episcoporum Suffraganeorum a Metropolitano fieri non permittitur, nisi de mandato Concilii Provincialis. 74. Visitationi Episcopi substant Curati etiam Regulares in his quæ pertinent ad Curam animarum, ejusque rectum & utile exercitium, & administrationem Sacramentorum. VII. 81. Visitare Conservatoria Virginum Anglicanarum, sine præjudicio jurium Episcopaliū, potest etiam earum Superiorissima Generalis. V. 215. Quæmodum Domus Magistrarum Piarum, & Magistrarum Sanctarum visitantur ab earum Superiorissimis Generalibus. 217. Visitatio Pastoralis iungitur Vicario Apost. Goritiæ ad tempus constituto, per universam Regionem ipsius Curæ demandatam, cum onere referendi omnia ad Sedem Apost. VII. 242.

VISITATIONES quatuor Basilicarum Anno Sancto quot vicibus a Romanis & ab aliis fieri debeant pro obtinenda indulgentia Jubilei. VI. 138. Qui ad hunc effectum dicendi sint Romani. 86. Visitationes eadem faciendæ essent post fructuosam Confessionem, vel saltem post actum Contritionis, sed non est in rigore necessarium. 142. Devote tamen peragendæ sunt. 146. Visitationes ipsæ, superveniente Indulto, quomodo statuendæ, & peractæ quomodo computandæ. 87. & 150. Ah his Visitationibus quos & quomodo Pœnitentiarii dispensare possint. 84. Visitationes eadem non sunt necessario iterandæ ab eo, a quo iteranda Confessio est. 146. Visitatio quatuor Ecclesiarum fieri potuit, vel ab una ad aliam mediam noctem, vel a Vesperis diei præcedentis usque ad subsequens diei vespertina crepuscula. 54. & 96. Visitationes autem quo ordine fieri possint. 87. & 150.

VISITATORUM facultates ad tramites Juris, & Literarum Innocentii XII reducuntur. I. 106. Visitatores per Civitates & Dioceses deputandi ad fovendum opus Doctrinæ Christianæ. 96. Visitatores Communiatum a Congregatione generali Boni Regiminis deputantur. VIII. 137. Ipsorum facultas cohibita ad explorandum statum æconomicum Communiatum, eumque referendum. *ibid.* Vid. *Congregationis Boni Regiminis.* Visitare potest Proto-Archimandrita Congregationis S. Basilii Magni, Rathenæ Nationis, Abbates five Archimandritas sibi subiectos, & opportuna Decreta vulgare. IX. 139. Visitatio Ecclesiarum, ac quorumcumque locorum subiectorum Monasterio Montialium Ord. S. Benedicti prope muros Civitatis Aquilejensis, est Delegato Apost. reservata. 192. Vid. *Aquilejense Monasterium.*

VITA S. Maronis a Theodoro Cui Episcopo scripta, a quibus vindicata. VIII. 129. Vid. S. Maro.

ULDARICO (S.) Episcopo Augustano imponitur, quod Missam post prandium celebraverit. IX. 132. & seq.

ULTIENSE Monasterium, seu Præpositura S. Laurentii de Plebe Martyrum supprimitur, ejusque Bona Mensæ Episcopali Pinaroliensi noviter erectæ uniuntur. V. 131. & seq.

ULTRAJECTENSES Schismatici damnantur. I. 25. Ultraject. pseudo-Archiepiscopus Jo: Petrus Meindars nulliter electus, illicite consecratus, censuris & suspensione irritatus declaratur. 197. & seq. Eligit nulliter Hieronymum de Bock in pseudo-Episcopum Harlemensem. 177. Eumque illicite consecrat. 197. Hieronymo defuncto, pari nullitate eligit Joannem Van-Striphout. II. 223. Atque hunc etiam attentate & sacrilege consecrat. III. 11. Ultrajectensis pseudo-Archiepiscopi, & Harlemensis Episcopi appellatio ad futurum Concilium generale damnatur &c. II. 223.

UMBELLA. Vid. Baldacchinum.

UNCTIO non est sufficiens satisfactio poenitentiae. I. 146. Vid. *Extrema Unctio*. Unctio cum Sacro Oleo infirmorum an extra casum gravis infirmitatis fieri liceat valeat. IX. 115. Vid. *Oleum infirmorum*.

UNDE VI interdictum. Vid. *Interdictum*.

UNIGENITUS. Vid. *Constitutio Unigenitus*.

UNIO Monachorum S. Basilii in unam Congregationem promoveatur. I. 185. Vid. S. Basilii *Ruth. Ordo*. Unio Graecorum quoties quantilque laboribus a Rom. Pontificibus curata. IX. 28. Unio Monasterii de Campo longo cum adnexis juribus facta Sacristiae Conventus S. Francisci Assisientis confirmatur. VIII. 181. Uniones Monasteriorum a Pio IV factæ favore Basilicæ Vaticanæ, ob titulum onerosum, eximuntur a Quindeniorum solutionibus. VII. 197. & 200.

UNIVERSITATUM jurisdictiones extinguuntur. I. 104. Universitas Studii generalis. Vid. *Archigymnasium Urbis Avenionensis*.

VOCALIS Oratio tamquam opus injunctum requiritur pro lucrando Jubilæo. VI. 87.

VOLUNTAS legitimi Domini rerum mobilium in bello injusto ab infidelibus raptarum præsumitur esse, ut a fidelibus recuperentur, ita ut ipse libenter eas ab emptoribus recipiat, soluto pretio, seu quantum interest. VII. 130. Non ita quoad fundos immobiles, quorum dispersionis periculum non adest, & quorum ipse possessionem quandoque recuperare intendit. 132. Vid. *Basilianus Intentio*.

VOTA. Vid. *Professio*. Votorum commutatio

in Jubilæo universali. I. 3. & II. 149. Votorum commutatio in vim Bullæ Cruciatæ. II. 20. Vota simplicia in Congregatione Missionis emissa, a nemine quacunque causa & occasione dissolvi possunt, præterquam a Papa, aut a Superiore Generali Congregationis in acta dimissionis tantum. I. 194. Vota simplicia, quæ in Societate Jesu post biennium Probationis emittuntur, Beneficiorum vacationem non inducunt. IV. 32. Vota alia sunt solemnia, alia simplicia. Ex his aliqua Sedi Apostolicæ reservata sunt, quæ recensentur. VI. 118. Vota solemnia sunt emittendo Professionem in aliqua Religione approbata. V. 214. Vota quæ emittuntur a Virginibus Anglicanis, simplicia dumtaxat dici debent, utpote non facta in Religione approbata. *ibid.* Vota simplicia etiam jurejurando confirmata, quomodo a Pœnitentiariis & Confessariis Anno Sancto commutari dispensando possint. VI. 83. 120. 167. & 174. Quomodo vota perpetuæ castitatis & Religionis a mulieribus emissa. 83. Quomodo intelligatur facultas *commutandi dispensando* vota. 120. & seq. Voti vinculum an arctius dicendum sit, quam juramenti. 120. Vota a tertio acceptata, seu in quorum observantia alicujus interesse agitur, non possunt a Pœnitentiariis commutari Anno Jubilæi. 85. Neque vota a peccatis præservativa, nisi subrogatis aliis cautelis, quibus æque peccata hujusmodi arceantur. 136. & 174. Votum castitatis ab Equitibus Jerusalemitanis est absolutum; non ita illud quod ab Equitibus aliorum Ordinum Militarium emittitur. VII. 260. Votum emissum a B. Joanna Francisca de Chantal faciendi semper quicquid perfectius esse cognosceret. 84. Votum Jephthæ. Vid. *Jephthæ*. Votum consultivum vel *decisivum* quinam habeant in Congregationibus Gubernii Urbis super Causis Criminalibus. V. 213. Et in visitatione carcerum ordinaria. 226. Et in Congregationibus Criminalibus habendis super Causis quatuor locorum feudalium Populi Romani. VI. 213. Votum Consultivum in Congregatione particulari Fabricæ B. Petri habent *Econemus* & *Judex ordinarius* ejusdem Fabricæ. VII. 88. Votum *decisivum* quinam habeant in Congregatione Criminali A.C. quive Consultivum tantum. VIII. 146. Votum non recipiendi Episcopatus. Vid. *Basilianes Monachi*.

VOTANTIBUS Signaturæ Justitiæ & Gratiæ præscribitur præcedentiæ lex, juxta respectivam antianitatem. III. 114.

URBANUS VIII Martyrologii Romani emendationem fieri curavit, eique persciendæ doctorum virorum Congregationem deputavit. II. 42. & 57. Ejus Constitutio de abolendis Jesuiticis non fuit abrogata per approbationem Instituti Virginum Anglicanarum, sed

in suo vigore perseverat. V. 210. Quantope-
re Græci Euchologii correctionem curaverit.
IX. 97.

URBINATENSIS Ecclesiæ Canonici &
Dignitatibus a Benedicto XIII concessum fuit,
ut in solemnibus functionibus, etiam præ-
sente Episcopo, ac Legato de Latere, possent
in Civitate ac Diocesi uti Mitra aliisque
indumentis ad instar Abbatum usum Mitræ
habentium. VII. 112. Hæc concessio nimis
ample interpretata fuit in præjudicium Di-
gnitatis Archiepiscopalis. *ibid.* Urbinatensi
nuper instante Archiepiscopo, Sacra Rituum
Congregatio 13 Dubiis propositis & resolutis,
abusus omnes fustulit, approbante Pontifice.
113.

USUARDUS in Martyrologio suo concin-
nando, antiquioribus Martyrologiis Hierony-
mi, Bedæ, Rabani, Vandelberti, & Adonis
usus est. V. 53. Itaque quod in illis non
reperitur, sed ab ipso Usuardo additum di-
gnosceatur, ad Examen revocari debet. 54.
Usuardi error circa Festum Assumptionis B.
M. V. notatur. *ibid.*

USUCAPIO an dominium rei furtivæ pa-
rere possit. VII. 138.

USURÆ lucrum supra sortem, & ex mu-
tuo. III. 39. Usuræ labes non minuitur ob
moderatam quantitatem lucri, vel ob quali-
tatem mutuatarii. *ibid.* Usura præcepto Di-
vino damnata. 40. Quid præstari oporteat
ad eam labem vitandam. *ibid.* De Usuris do-
ctrina exponitur, mandato Pontificis, qui
eam approbat, ac doceri & servari jubet. 38.
& seq. Vid. *Mutuum*.

UTINENSIS Archiepiscopatus, suppresso
Patriarchatu Aquilejensi, erigitur, eique Dio-
cesis & Suffraganei assignantur. VII. 73. &
VIII. 47. Jus nominandi Archiepiscopum tri-
buitur Reipublicæ Venetæ. VII. 74. Capitu-
lum constituitur cum certo Mansionariorum
& Capellanorum numero. VIII. 48. Mensæ
Archiepiscopalis & Capitularis redditus quan-
tus, & quomodo distribuendus. 49. Canoni-
catuum nonnulli juris patronatus, alii liberæ
collationis. 52. Quomodo horum omnium pro-
visio fieri, sive institutio dari debeat. 53.
In Utinensi Metropolitana Ecclesia Missa de
Spiritu Sancto celebratur anniversaria die com-
memorationis, sive depositionis B. Bertrandi
Aquilejensis Patriarchæ. IX. 183.

WARMIENSIS ac Sambienensis Ecclesiæ
canonice unitæ, immediate subjectæ sunt Se-
di Apost. VII. 254. Warmienensis & Sambien-

sis Episcopus est Princeps S. R. I. 255. Epi-
scopo eidem Pallii usus, & Crucis præfere-
ndæ facultas conceditur sub quibusdam condi-
tionibus. *ibid.*

WART, Maria, Jesuitarum Fundatrix.
Vid. *Maria Wart. Jesuitæ*.

WILNENSE Collegium. Vid. *Collegium
Vilnense*.

VULNERATOR. Vid. *Homicidia*.

UXOR in potestate mariti est juxta Le-
gem Moysi. IV. 84. Ideo maritus a Judaismo
ad Ecclesiæ fidem conversus, eam ad Baptis-
mum offerre potest. 86. Vid. *Judei*. Uxo-
res ante Ordinationem acceptas jure retinent
Græci Sacerdotes. IX. 34.

X

XENAJAS Catechumenus negans fas esse
Spiritus Sanctum sub Columbæ specie
repræsentari, in Concilio Nicæno II damna-
tur. III. 25.

Z

ZAMOSCIENSIS Synodus Nationalis Ru-
thenorum habita anno 1720. II. 70. Za-
mosciæ Synodo cautum est, ut Rutheni Epi-
scopi Officialem assumant ex Clero Sæculari,
dummodo ad id muneris idoneus Clericus re-
periatur. VIII. 116. Zamosciæ habita Syno-
dus Provincialis Commemorationem Rom.
Pontificis in Missa fieri præcipit. IX. 103.
Vid. *Commemoratio*.

ZANI, Paulus, Nobilis Bononiensis, &
intimus Cubicularius Pontificis, ab eo Bono-
niam ablegatur ad deferendam Rosam Au-
ream, Ecclesiæ Metropolitanæ dono missam.
VII. 24.

ZELOSUS Ordinis Minimorum, idem ac
Procurator Generalis. Ad ejus instantiam
certæ indulgentiæ conceduntur pro Chordige-
ris, & Tertiariis S. Francisci de Paula. VII.
117.

ZENOPOLITANUS Episcopus laudatur.
Ejus votum, ut Papa Presbyteris Latinis in
Russia Polonica degentibus facultatem conce-
dat celebrandi Missam super Græcorum An-
timensiis. VII. 39. A Sancta Sede delegatus
in negotiis Ordinis S. Basilii Ruthenorum.
II. 76.

ZOCCOLETTE. Conservatorio S. Cle-
mentis, quod vocatur *delle Zoccolette* in re-
gione Arenulæ Urbis, annum subsidium do-
tale assignatur. III. 69.

Handwritten text in a small, dark ink stamp or seal, possibly a library or collection mark, located in the lower right quadrant of the page.

189
23-8-44

Amo Salvi

B = ultimo

21
XIV
511
10

UNIVER. DI PADOVA
Ist. di Diritto Romano
Storia del Diritto
e Diritto Ecclesiastico

50

F

2/10

in eo Christus S. Petro Fugienti apparuisse dicitur. VI. 48.

CAPELLÆ nomine utrum & quando veniant Oratoria in privatis domibus erecta. V. 212. Vid. *Oratorium, Sacellum*. Capellarum privatarum supellex, ex Constitutione S. Pii V., ab Episcopis aliisque Beneficia Ecclesiastica obtinentibus, nemini legari potest, vigore cuiusque Indulti, nec etiam inter Spolia Camera Apost. debita comprehenditur, sed pertinet ad eorum Ecclesias & Beneficia. 203. Huiusmodi Constitutionis observantia consulitur favore Sacrarum Basilicæ Vaticanæ quoad Capellas Canonorum, Beneficiatorum &c. VII. 155. Capellam Pontificiam haberi statuitur in exequiis S. R. E. Cardinalium. I. 82. Capellæ pro Octava SS. Apost. Petri & Pauli Romæ celebrandæ. II. 7. Capellæ Pontificiæ celebratio decernitur in Basilica S. M. Majoris die Festo Conceptionis B. M. V. III. 230. Locus in Pontificia Capella conceditur & designatur Abbati Generali Ord. S. Hieronymi Congregationis Italianæ. VIII. 214. Capella Pontificia Organum nunquam recepit; cantum musicum, sed gravem admittit. V. 176. De iuribus ipsius Capellæ plura vide in verbo *Sacellum*.

CAPELLANUS Penitentiariæ Apost. ejusque officium & emolumenta. II. 62. Capellanus Major Regii Sacelli solet esse Episcopus. IV. 152.

CAPITE Cum in distribuendis de temp. ordinat. an re ipsa definitum sit Ordinatam a Papa non posse ab inferiore ad superiores Ordines promoveri. IX. 201. Vid. *Ordinatus*.

CAPITOLINÆ Curie quænam jurisdictio competat intra Districtum Urbis. II. 175. Quomodo & quatenus procedere possit contra bona de directo Dominio Ecclesiæ. *ibid.* Capitoline Camera Judex ab Innocentio XII suppressione exemptus. V. 127. Nec in simili Constitutione Benedicti XIV comprehensus. 128. De quo ne umquam dubitetur, Pontifex confirmat, & denuo concedit Conservatoribus Urbis facultatem eligendi huiusmodi Judicem inter Prælatos Romanæ Curie. *ibid.* Qui Judex sit privativus in causis activis & passivis, in quibus Fiscus & Camera Capitoline res agatur; cum privilegiis Judicum Cameralium quoad appellationes. *ibid.* Nec in abolitionibus Judicum particularium comprehendebatur. *ibid.* A Capitolii Curia advocari nequeunt Causæ ad illam pertinentes, & Auditorio Rotæ committi, nisi de partium consensu. IV. 11. Vid. *Causæ. Conservatores. Capitoline Carcer*. Vid. *Carcer*.

CAPITULA generalia Ordinum nimis frequentia, quibus incommodis aditum præbeant. II. 202. Capitulo generali Fratrum Eremitarum S. Augustini Facultas conceditur eligendi Priorem Generalem ad vitam. 203. Cum

aliis facultatibus. *ibid.* Capituli extinctio non inducit suppressionem Cathedræ Episcopalis. V. 133. Quoad quædam Capitula, Vid. *Jur-nacense. Lateranense. Terlitense. Veronense. Urbinatense*. Capituli Vaticani privilegia recensentur & ampliuntur. VII. 146. Vid. *Vaticana Basilica*. Quomodo congregandum pro acceptandis oneribus communibus. 158. Capitulo generali Monachorum S. Basilii nonnulla statuenda declarantur. 42. Capitulum genera-

Capitulis Tribunalium & Locumtenentibus demandari debet, nisi habitis iudiciis sufficientibus de accusationis veritate. *ibid.*

CARAFÆ Petrus Aloysius Cardinalis laudatur. II. 77.

CARCER Capitolinus destinatur his qui jussu Senatoris & aliorum quorundam Judicum carceribus mancipantur. V. 225. Carcer Innocentianus, vulgo *Carceri novo*, iis servatur,

qui in carcerem detruduntur jussu Cardinalis Vicarii, Gubernatoris, & aliorum Judicum qui mentiorantur. *ibid.* Quoad Carceratos in utrisque carceribus quid observandum in carcerum visitatione. 226. Vid. *Visitatio*. Carcerati ob crimina monendi sunt a Confessariis de obligatione aperiendæ veritatis. Judicibus legitime interrogantibus, ut riteificentur tempore Jubilæi. VI. 167. In carceribus detineri prohibentur rei damnati ad tri-

pti sunt a pœnis de damno dato. 204. Si ex Ordine equestri Ierosolymitano assumantur, Crucem octogenam Mozzetta adsumant deferre possunt. VII. 262. Exempla. 264. Id nuper concessum est Cardinali Portocarrero. 266. Cardinales in suis Titulis possunt conferre tonsuram & Minores Ordines personis additis ejusdem Ecclesiæ servitio. VIII. 66. Cardinales Episcopi Suburbicarii Suffraganeum non habentes, suos subditos promovendos ad Vicarium Urbis ablegare debent. 66. Quid si Suffraganeum habeant. 64. Possunt tamen per alium Episcopum ordinare suos subditos, dum ipsi in Diocesi commorantur. Possunt Tonsuram conferre suis subditis in Capella Palatii Urbis, irrequisito Urbis Vicario. 68. Nequeunt in Sacello Palatii Tonsuram infundere & Minores Ordines conferre suis subditis, irrequisito Cardinali Vicario. 60. 64. Domus Romæ vacant, manent extra Diocesis suæ. 60. Cur a materiali residentia excusentur. 64. Eorundem Capella sita in Palatio an fictione Juris censeri debeat ad Episcopatum Suburbicario. *ibid.* Cardinalis Vicarius est Ordinarius Urbis. 60. Ejus potestas in externos Romæ degentes, & ad alios promovendos. 62. Vid. *Vicarius*. Cardinalis Præfectus Congregationis Boni Regiminis quosdam redditus Communitatum adiret. VIII. 138. Vid. *Congregatio Boni Regiminis*. Cardinalis Sanctorii communitio plurima. IX. 72. Rituale communitatis plurimo studio & labore. *ibid.* Operis historia ac censura. *ibid.* Vid. *Regimen*. Cardinalis Major Penitentiarius. Vid. *Penitentiarius*. Cardinales Episcopi. Vid. *Episcopi*. Cardinales. Vid. *Indulgentiarum commu-*

ni VIII. *ibid.* Vid. *Sacellum*. Idem altero speciali indulto gaudentes testandi de Sacra Supellectili, hanc relinquere debent Ecclesiis, aut Capellis publicis, seu Locis Pii. *ibid.* Præcipue vero ipsi commendantur Ecclesiis, quarum Titulum aut regimen obtinuerunt. 203. Cardinales hortantur Pontifex, ut suas Ecclesias imminente Jubilæo reparare & ornare studeant. VI. 49. Cardinales exem-

CARNISPRIVIVM ita dictum tempus quadragesimæ, quo scilicet Ecclesiastici Religiosi a carnibus abstinere incipiunt. IV. 220. Vid. *Bacchanalia*. Absurda in eo tempore invalescentia a Pontifice. VII. 6. De Vigilia S. Mathiæ ultionis carnisprii occurrente. *ibid.* Vid.

CARNIVM esus si cui concedatur tempore jejunii, is servare debet leges præscriptas circa comestione, de non permiscendis carnibus, de hora refectiois &c. II. 77. Carnes comedi nequeunt in Vespertina refectiuncula tempore jejunii. 78. Carnium esus die Sabbati prohibetur Latinis in Græcorum famulatu degentibus. I. 142. Vid. *Sabbatum*. Diebus Sabbati per annum permittitur in Regnis Castellæ, Legionis, & Indiarum. II. 185. Carnibus humanis, & præsertim infantium quod vescerentur, cur inculcati fuerint Christiani & Gentilibus. IX. 123.